Q. f. 31 ~~32~~

00079968

Digitized with financial assistance from
Observer Research Foundation
on 17 May, 2019

MAXIMI TYRII

DISSERTATIONES

EX RECENSIONE

IOANNIS DAVISII

COLLEG. REGII CANTAB. PRAESIDIS

EDITIO ALTERA

AD DVOS CODD. MSS. EMENDATA

NOTISQVE LOCVPLETIORIBVS AVCTA

CVI ACCESSERVNT

IER. MARKLANDI

COLL. D. PETRI CANTABRIG. SOCII

ANNOTATIONES

RECVDI CVRAVIT

ET ANNOTATIVNCVLAS DE SVO ADDIDIT

IO. IACOBVS REISKE

79968

LIBRARY OF THE BOMBAY BRANCH OF THE ROYAL ASIATIC SOCIETY

PARS PRIMA.

LIPSIAE

IMPENSIS GOTTH. THEOPH. GEORGI.

CIↃIↃCCLXXIV.

0
210
Máx/Max
79968

00079968

LECTORI DOCTO ET AEQVO

S. P. D.

IO. IACOBVS REISKE.

Nouae huic Lipſienſi Maximi Tyrii editioni qui ſumtus erogauit, Georgius, a quo ad eam praefandi prouincia mihi demandata eſt, nuper ad me veniens, vix prouincia Plutarchea defunctum, folia Maximi, quotquot prelo tum abſoluta erant, quorum antehac nihil videram, monſtrabat, penesque me relinquebat, rogans, vt mendarum typographicarum ſi quid inter perlegendum obſeruarem, id annotarem (id quod feci; omnes illae mendae in calce volumnis ſecundi indicabuntur;) [illegible] animaduerſionum ſi quid ſub ſtilum veniret, [illegible] conſcriberem, huiusque voluminis calci [illegible]rer. Quamquam et corpus et animus mihi tum languebat, valetudinis diuturnitate lucubrationumque aſſiduitate fracto, prorſusque ad ſtudia literarum nauſeabat atque hebebat, defatigatus in ergaſtulo Plutarcheo, in quo per totam hyemem, veluti catenae illigatus, fuiſſem exercitus; praetereaque Maximi lectione iam minus me delectari ſentiebam, ſenex factus, quam olim, florente adhuc aetate; quapropter eius teſtem et praeconem me

 ferre

[library stamp]

ferre vix audebam, cuius neque dictionem, neque diſputandi modum probarem; geſſi tamen morem voluntati hominis, de graeca literatura bene meriti conantis, et cui perſuaſum eſſet, a nominis mei praeiudicio ad libellos ſuos decoris aliquid atque commendationis eſſe acceſſurum. Excuſſi ergo ſchedas, in quibus, ante hos viginti annos exaratis, mea quae tum fuerant, ad Maximum Tyrium viſa depoſueram; quae retractaui, et ſiquid inſuper in mentem veniret, addidi, inuita Minerua, obtuſo, ſi vnquam fuit, ingenio atque a meditationis contentione abhorrente. Quare veniam rogo lectores opellae meae cenſoresque, quotquot erunt, hortorque, vt mirari nolint, neque faſtidire deformitatem ſchediaſmatis tumultuarii. Quamquam inuitus facio, vt ſumniorum virorum H. Stephani, Danielis Heinſii, Io. Dauiſii, Ieremiae Marklandi, teſtimoniis obloquar, ipſeque meo diffido iudicio, parumque perſonam eius, qui Maximum ornare et tollere ſuo praeconio iuſſus ſit, decet eundem cenſoria nota premerè; facere tamen non poſſum, quo minus prae me feram [illegible] haud raro me, lectioni Maximi intentum, vix [illegible]e taedium ſubrepens, cum affectatae dictionis, tum Homeri atque Platonis iactatione ita inepte inſoleſcentis, vt tirunculi noſtrates cum magiſtellis ſuis mirifice ſibi placent in voculis Tullianis conſerendis, et exemplis conterendis ex antiquitate repetitis odioſi fiunt; tum concluſiuncularum tam futilium, tam contortarum atque intricatarum, tam denique miſerarum, vt neſcias infantiam Sophiſtae, ad pueros ſe iactantis,

riſune an commiſeratione proſequaris; quem vbi diu moleſtas per ambages ſis perſecutus, et cuniculos eius perreptando fatigatus, cernas tandem ſophiſticam in foueam te incidiſſe. Argumenta cum tractanda ſibi ſumſiſſet grauiſſima quaeque atque ſanctiſſima, tum maieſtatem eorum diſputationis leuitate, et paene dixerim, puerilitate ſaepe numero eleuat atque corrumpit. Seduli in ornando et comendo Maximo fuerunt tot numero viri clariſſimi. Dio Chryſoſtomus, Maximo tum comparandus, cum fas erit, cum ludimagiſtro ſenatorem, philoſophiae ſuccis paſtum, eloquentiae blandae et popularis veneribus nitentem, ciuili ſapientia ad vſum vitae inſtructum, denique cum profeſſoria lingua vocem natiuam et ſimplicem ſapientiae atque veritatis conferre; hic Dio, ſecundum Morellum, (me miſerum, ſecundum Morellum, quod hominis portentum!) contemtus, incomtus iacet, neque potuit niſi vni Valeſio placere! o ſortis iniquitatem! o coecitatem ſeculi! Vtinam vernacule ſaltim Dionem legeremus, poſt tot nugas graeculorum vernacula dictione recoctas, poſt Maximum ipſum Dammio dignum viſum, qui popello noſtrati et mulierculis in manus daretur; Dammio, viro de literis graecis latiniſque ſine controuerſia praeclare merito, verum odio publico oppreſſo, quod odium ipſe ſibi culpa ſua contraxit, non imprudens, ſed audacior, quam par erat. Berolini prodiit ab eo conſcripta vernacula M. T. interpretatio anno 1764. quae vt ſatis eſſe poteſt iis, ſi quibus ſatis ſit vniuerſe Maximi ſententias tenere

 modum-

modumque diſputandi noſcitare, ita parum videtur eorum ſtudia ſubleuatura, ſi quos iuuet graecam Maximi orationem critica cum diligentia peruestigare atque elimare. Optabam licuiſſe mihi, quam operam Dionyſio atque Plutarcho nauaui, vt exempla typographis ad recudendum in manus danda prius perluſtrarem, graecaque verba ad ſententiam meam caſtigarem atque conſtituerem, eandem Maximo quoque operam nauare. Sed otium meum hanc diligentiam haud tulit. In confeſſo eſt Dauiſium, paſſim locorum, nouitatis affectatione, et pruritu quodam ingenii, ſe iactare in ſingularitate exempli geſtientis, quaſi plus cernat, quam datum fuiſſet maioribus cernere, prauas codicum ſuorum lectiones melioribus vetuſtarum lectionum loco depulſis ſuffeciſſe. Quae labes, fuerat quidem fas, vt a Marklando, aut ſi ruſticatio illum impediebat, a Wardo ſaltim, penes quem gubernatio Londinenſis editionis erat, tolleretur. Aegerrime itaque fero, ſupereſſe in hac altera Dauiſiana, aliis non contemnendis ornamentis inſigni, Maximi Tyrii editione locos haud paucos, editoris naſum intempeſtiue ſeſe efferentem prodentes. Etiam hoc moleſtum eſt, tironibus certe, in hac recenſione, quod Dauiſius latinam verſionem, lectionibus ab ipſo repudiatis accommodatam, qualis erat, talem reliquit, non ad lectiones ab ipſo praelatas dedit reformatam. Sed has quidem labes, quisquis erit ſecundum nos, proximus Maximi editor, is tollere curabit. Nullae meae in hac fuerunt aliae partes, (neque erunt aliae in

proximo

proximo quoque volumine ſecundo) quam vt foliis iam a prelo abſolutis omnibus, quibus ego excudendis non interfui, notularum aliquid, et hoc pauxillum praefatiunculae appingerem. Reliqua omnia per alios geſta, ego praeſtare non teneor. O ſi deus tandem aliquando in libertatem vindicare velit rem noſtram librariam, hominum tyrannide, non vnius generis, ſed plurium, penes nos oppreſſam. Scripſi Lipſiae d. 31. Martii 1774.

IOANNIS WARDI

AD

ORNATISSIMVM VIRVM

RICHARDVM MEAD

MEDICVM REGIVM

PRAEFATIO.

Cum tibi, VIR PRAESTANTISSIME, noua haec MAXIMI TYRII editio in primis debeatur, vt ſub tuis auſpiciis in publicum prodeat, quae tua eſt humanitas, permittes. Poſtquam enim morte doctiſſimi viri, IOANNIS DAVISII, exemplar eius in manus tuas deuenerat, pro ſingulari ac indefeſſo tuo bonas literas adiuvandi ſtudio typis vulgandi occaſionem primo quoque tempore quaeſiuiſti. Nulla autem per annos bene multos ſeſe offerente, accidit tandem, vt eximii quidam et illuſtres viri, de incommodis, quibus ſtudia humaniora eorumque cultores hodie laborent, ſoliciti atque inter ſe conferre ſoliti, magnas difficultates, quas in libris doctrinae praeſertim reconditioris edendis homines eruditi haud raro experiantur, inter alia tum forte reputarent. Hinc enim cauſa timendi iis videbatur, ne alii ſcripta ſua ingenti literarum damno in ſcriniis occulta retineant; alii vero, omni ſtudiorum fructu priuati, a ſcribendo prorſus deterreantur. Vt tanto igitur malo, quantum in ſe eſſet, remedium adferrent, literasque inclinatas ſubleuarent, pecuniae quadam ſumma a ſingulis collata, SOCIETATEM ad libros ſumptu ſuo ea conditione edendos inire ſtatuebant; vt cum tot exemplaria ſint vendita,

vendita, vnde impenſae editionis exſolui poſſint, reliqua in auctoris commodum cedant; qua demum ratione totum operis fructum ſine vllo damno, aut facultatum periculo, ipſe percipiat. Vt primum inſtituti huius fama emanauit, ab omnibus eruditis domi forisque magno plauſu eſt exceptum, et iam multi alii huic ſocietati ſe adiungere voluerunt. Dum autem praeclariſſimi iſti literarum ac literatorum vindices incerti haerebant, a quo potiſſimum auctore inciperent, percommode tu quidem, qui inter primos eorum fueras, MAXIMVM TYRIVM propoſuiſti; quo nullus ſane magis opportunus eſſe potuit, vtpote qui a doctis licet diu exoptatus, et bibliopolis haud ſemel gratuito oblatus, ab his tamen repudiatus eſſet, ne lucrum ſcilicet edendi ſumptus minime compenſaret. Rem igitur probauit SOCIETAS, atque vtiles libros in lucem proferendi, qui alioquin forſan ad perpetuas tenebras damnarentur, facultatem iam praeberi, hoc exemplo, oſtendere voluit. De ſcriptore ita conſtitutum eſt. Sed deerat adhuc, qui curam edendi ſuſciperet. Hoc itaque munus cum mihi commendare tibi placuerit, tantum apud me voluntas tua valuit, vt quamuis aliis negotiis haud parum tunc diſtrictus, illud tamen non recuſauerim. Quid autem in hac altera editione parando ὁ μακαρίτης praeſtiterit, vtinam ſane ſuis ipſius verbis expoſitum reliquiſſet. Sed neſcio vnde accidit, vt cum Graeca auctoris ad duos potiſſimum codices manuſcriptos, alterum in regia Pariſiis, alterum in honoratiſſimi COMITIS OXONIENSIS bibliotheca ſeruatos, exegiſſet atque reformaſſet, notasque etiam perfeciſſet; praefatione inchoata, ſubſtiterit, nec ad finem perduxerit. Ne quid autem ab ipſo de hac re traditum pereat, nouae Praefationis initium e codice illius deſumptum hic exhibebimus.

IOANNIS DAVISII
PRAEFATIONIS FRAGMENTVM.

Licet elegans in primis et iucundus ſcriptor ſit Maximus Tyrius [a], eius tamen perparca reperitur apud veteres mentio. Hinc fit, vt de rebus ab eo geſtis fere nihil habeatur compertum; nec qui fuerit annus ei vel natalis, vel emortualis, ſat liqueat.

Euſebius quidem ſic loquitur: Ἀῤῥιανὸς φιλόσοφος Νικομηδεὺς ἐγνωρίζετο, ΜΑΞΙΜΟΣ ΤΥΡΙΟΣ, Ἀπολλώνιος Στωικὸς Χαλκηδόνιος, Βασιλείδης Σκυθοπολίτης. Οὗτοι καὶ διδάσκαλοι Οὐηρισσίμου Καίσαρος γεγόνασιν [b]. Eadem refert Syncellus [c]. Et hinc Maximum noſtrum ſtudiis M. Antonini, qui Veriſſimus [d] vocabatur, praefuiſſe confirmat Ioſ. Scaliger [e]. Eum ſecuti ſunt Dan. Heinſius [f], Caſp. Barthius [g], Ioan. Ionſius [h], aliique; ſed, vt videtur, immerito. Hieronymus enim in *Euſebiani Chronici verſione* ſic ſcribit: • *Arrianus philoſophus Nicomedienſis agnoſcitur, et Maximus Tyrius. Apollonius Stoicus natione Chalcidicus* [i], *et Baſilides Scythopo-*

a Maximum noſtrum pulcherrimum ſcriptorem vocat Iſ. Caſaubonus, *Epiſt.* 578. Pariter elegantiſſimus ſuauiſſimusque ſcriptor philoſophus dicitur Petr. Pantino ad *Apoſtolii* XIII. 19. Politus et elegans Lud. Creſollio, *Theatr. rhet.* II. 1. Auctor. inprimis elegans in philoſophia Petro Petito *Obſerv. miſcell.* I. 20. Diſſertiſſimus philoſophus Tib. Hemſterhuſio ad *Pollucis lib.* IX. *cap.* 7. §. 110. Vide cl. virum Ioan. Clericum *Silv. philol.* *cap.* 6. Eidem viro doctiſſimo Maximus Tyrius elegantiſſimus Platonicus vocatur, *Epiſt. crit.* IV. p 115.

b In *Chronico ad Olymp.* CCXXXI. p. 213.

c In *Chronographia*, p. 351.

d Vide Capitolinum in *Antonino Philoſ. cap.* 1, 4. Lampridium in *Antonino Diadumeno, cap.* 6. et Petr. Weſſelingi *Obſerv.* 1, 32.

e In *Notis ad Euſebium.*

f In *Obſeruationibus ad Maximum, p.* 13.

g *Aduerſ.* I. 11.

h *Hiſt. philoſ.* III. 9.

i Non opus eſt, vt cum Ionſio, *Deſcriptor. hiſt. philoſ.* III. 9. legatur *Chalcedonius.* Vide Iae.

thopolitanus; *philoſophi illuſtres habentur*, *qui Veriſſimi quoque Caeſaris praeceptores fuerunt* [k]. Presbyter itaque Stridonenſis inter Antonini magiſtros, non Arrianum vel Maximum Tyrium, ſed Apollonium et Baſiliden numerauit, mutata diſtinctione, quia lapſum putauit Euſebium [l]. Praeterea Claudius Maximus, Antonini praeceptor, Stoicus fuit [m], adeoque diuerſus a Tyrio noſtro, qui totus eſt Platonicus. Nam licet inter duas haſce diſciplinas in plerisque conuenit; Taurus tamen philoſophus, Maximorum noſtrorum *σύγχρονος*, contendit *Stoicam ſectam et ſibi*, *et Platonicis eſſe incongruentem*, quod ex Agellio diſcimus [n]. At hoc errore foedior et immanior eſt alter, quem Fredericus Morellus errauit [o]; nam doctus ille vir eundem cum Tyrio fecit Maximum, Iuliani praeceptorem. Sed praeterquam quod inſignem commiſſit *ἀναχρονισμόν*, ſiquidem ab Antonino Pio, ſub quo floruit noſter, ad Iulianum cc circiter annorum fluxerat ſpatium; *τοῦ παραβάτου* magiſtro patria non erat Tyrus, ſed, ſi Suidae fides [p], Epirus aut Byzantium. Socrates autem tradit eum fuiſſe Epheſium, quem poſtea *ὡς μαγγανείας ποιοῦντα ὁ βασιλεὺς Οὐαλεντινιανὸς ἀναιρεθῆναι ἐκέλευσεν* [q]. Sic et alii plures. Videatur Henr. Valeſius ad *Amm. Marcellini* xxix. 1. Qui vero factum, et Maximum Tyrium *magum* dixerit Rich. Montacutius [r], plane neſcio. Certe prorſus imprudenter hoc effutiit homo vehemens. Noſtrum tamen paullo ſuperſtitioſiorem fuiſſe non equidem nego. Hinc fidem dedit fabulis, quas de Marſya Meandroque fluminibus tradidit

Iac. Sirmondum ad *Sidonii Apollinaris Carm.* II. 49.

k Pag. 168.

l Sic etiam Caſſiodorus in *Chronico* p. 388.

m Vide Capitolinum in *Antonino Philoſ. cap.* 3. et cl. Gatakerum ad *Antonini* I. 15.

n *Noct. Attic.* XII. 5.

o Ad *Libanii Tom.* II. Orat. IV. pag. 175. et *Orat.* VII. pag. 218.

p In Μάξιμος Ἠπειρώτης.

q *Hiſt. eccleſ.* III. 1.

r *Orig. eccleſ. Part.* I. p. 189.

s Diſſert.

tradidit inſulſum vulgus [s]; hinc oraculorum patronus exſtitit [t]; et hinc fuit, quod Aeſculapium et Herculem ſe vidiſſe vigilans ſomniarit [u]. Quid autem haec ad *magiam?*

Ioſ. Scaliger ad *Euſebium n.* MMCLXII, qui nonus eſt annus Antonini Pii, haec habet; *Maximus Tyrius tunc Romam primum venit, et* διαλέξεις *ſuas compoſuit. Bis enim Romae fuit, et in priori profectione* διαλέξεις *illas edidit; unde vocat eas* τὰς ἐν τῇ Ῥώμῃ τῆς πρώτης ἐπιδημίας διαλέξεις. At in huiuſce viri maximi ſententiam pedibus iuit eruditorum chorus. Sane Suidas Maximum διατρίψαι ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Κομμόδου diſerte teſtatur [x]: vt eum Romae ſub Commodo fuiſſe nullus dubitem. Niſi tamen fallor, Antonino Pio imperante, Romam perueniſſe noſtrum non euincunt rationes idoneae: nam quamuis Euſebius eum tunc temporis γνωρίζεσθαι, innotuiſſe vel celebrem fuiſſe, ſtatuat; locum tamen, vbi viuebat, haud omnino memoriae tradidit. Nec opus eſt, vt aduentum ſecundum fingamus, quod eius διαλέξεσι praefigantur verba τῆς ΠΡΩΤΗΣ ἐπιδημίας: nam πρώτη ἐπιδημία ſecundam non ponit; cum prima recte dicatur, quam nulla praeceſſit, licet altera nunquam ſequatur. Hieronymus in *Heluidium*, pag. 312. *Primogenitus eſt non tantum poſt quem et alii, ſed ante quem nullus.* Seruius in *Maronis Eclog.* 1. 45. *Primus, id eſt, ante quem nullus fuit.* Illa vero, quod obiter dicemus, *Epigraphe* τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ διαλέξεων τῆς πρώτης ἐπιδημίας non ad omnes diſſertationes refertur; ſed ad ſeptem tantum priores ſpectat, vt ex codice regio manifeſtum; easque ſolas exhibet *Mſ. Vindobonenſis* [y]. Reliquae φιλοσοφουμένων indicem prae

s *Diſſert.* VIII. 8.
t *Diſſert.* XIV. 7.
u *Diſſert.* XV. 7.
x In Μάξιμος Τύριος.

y Vide *Lambecium*, *Lib.* VII. *cod.* 10. et Neceſſelium in *Libris philol. et philoſ. n.* CCCXXXV. p. 158. ſeq.

z In

prae ſe ferunt; nec vlla regionis vel vrbis, in qua ſunt habitae, nota ſignantur. Attamen, ſi modo coniecturam proferre licet, in locis Aſiae Graeciaeque *πολυανθρωποτάτοις* aetatis ſuae maiorem partem videtur transegiſſe Maximus [z]. Nam praeterquam quod, vt ait Iſocrates, *τοῖς μὲν ἐπιδείξεως δεομένοις αἱ πανηγύρεις ἁρμόττουσιν* [tz], et Dion Chryſ. *δεῖ τὸν φρόνιμον ἄνδρα, ὥσπερ τὸν ἀγαθὸν ἰατρὸν, ὅπου πολλοὶ νοσοῦσιν, ἐκεῖσε ἰέναι βοηθήσοντα* [a]: certe ne minimam quidem prodit rerum Romanarum peritiam, licet eum in hiſtoriis Graecis verſatiſſimum fuiſſe nulla fere non probet diſſertatio [b]. Vide, ſi vacat, Lud. Creſollium *Theatr. Rhet. lib.* III. *cap.* 10. *p.* 206; *cap.* 14. *p.* 231 *ſeq.* et *lib.* IV. *cap.* 7. *p.* 409. De variis editionibus Maximi Tyrii conſulendus eſt vir praeſtantiſſimus, I. A. Fabricius [c]. Quid in hac praeſtare conatus ſim, paucis exſequar.

Haec vir eruditiſſimus: quae tam rebus ipſis, quam ratione tradendi, ab iis haud parum diſcrepant, quae in prioris ſuae editionis *Praefatione* expoſuerat. Quatuor autem annos ante mortem hoc opus confeciſſe clauſula quadam *Notis* ſuis ſubiecta indicauit, vbi ſcriptu[illegible] legitur, *Finis Martii* XV, 1728; cum ipſe men-[illegible]em XXII, 1732, fatis demum conceſſerit. [illegible] tamen curis poſterioribus, et inter edendum forſan conſtituenda, reliquiſſe videtur. Nonnunquam enim vulgari lectione in auctore relicta, alteram e manuſcriptis petitam notae initio appoſuit, quam tuetur ac defendit; alias vero cum vulgarem lectionem tam apud auctorem, quam ad notae caput reliquerit, al-

teram

z In Phrygia certe fuit, quod teſtatur *Diſſert.* VIII. 8.

tz In. *Ep.* I. *ad Philippum*, p. 600.

a Orat. VIII. p. 131.

b Huc pertinere cenſuerim, quae noſter habet, *Diſſ.* VII. §. 6. ſeq.

c *Bibl. Graec. Lib.* IV. c. 23. §. 11.

teram deinde laudat, ac potiorem ſibi videri oſtendit. Haec quidem raro admodum occurrunt, atque in rebus fere leuioris momenti; monuiſſe tamen neceſſarium duxi, ne alioquin incuriae noſtrae tribuenda quis cenſeret. Porro etſi ſaepius accidit, vt lectionibus manuſcriptis, quibus Graeca emendauerit, ſenſus loci haud parum immutetur; *Latinam* tamen *verſionem* ad eas nunquam conformauit, vel minimum quidem a priori editione vsquam variauit; praeterquam quod in *Notis*, quomodo legi debeat, identidem monuerit. Vnde, prout antea exhibuerat, intactam ſe relicturum ſtatuiſſe, fas eſt coniectare. Ad haec, cum *Epigraphen* τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ διαλέξεων τῆς πρώτης ἐπιδημίας, *Diſſertationibus* in omnibus editionibus hactenus praefigi ſolitam, *ad ſeptem tantum priores ſpectare* regii codicis auctoritate confirmauerit; ea ſede, quam minus recte occupaſſet, dimouendam iudicans, primae *Diſſertationis* capiti ex codicis illius ordine, quem hic ſecutus eſt, vir perſpicax non appoſuit. Quanto haec priorem eius editionem, adeoque omnes omnium, quae lucem ante conſpexerant, praecellat, cuiuis conferendo facile patebit; in qua vera mens auctoris locis quamplurimis haud dubie reſtituta eſt. Ceterum forte fortuna euenit, vt dum prelo ſuberat, vir doctiſſimus, IER. MARKLAND, quaedam in priorem [illegible] nem commentatus eſſet. Quare, ſi copia h[illegible]ciendi ſibi concederetur, antequam in publicum prodiret, ſi qua notatu digna reſtare viderentur, nobiſcum ſe communicaturum perhumaniter promiſit. Ex fama autem viri, mentisque acumine, quod in arte hac critica tot aliis lucubrationibus oſtenderat, dubitari non potuit, quin ipſe DAVISIVS, ſi in viuis fuiſſet, talem operis ſocium libenter eſſet amplexurus. Conditio igitur tam benigne oblata ſtatim eſt accepta, vnde perampla *Annotationum* eius acceſſione haec ditata eſt editio. Duobus *Indicibus*, alteri *rerum memorabilium*, alteri

alteri *Auctorum in Maximi Tyrii Diſſertationibus laudatorum*, qui priorem claudunt editionem, tertius *Auctorum, qui in Iohannis Dauiſii Notis emendantur aut notantur*, nunc eſt adiectus. Quandoquidem autem horum ſecundum clariſſimus Fabricius in *Bibliothec. Graec. vol.* IV. *p.* 39. vbi de MAXIMO TYRIO agit, altero tanto longiorem dederit, quam hic conſpicitur; vnde id diſcriminis euenerit, breuiter indicare haud ab re eſſe exiſtimaui. Dauiſius igitur eos ſolummodo auctores in hoc *Indice* poſuit, quorum opera a Maximo laudata inuenerat, reliquis, qui paſſim apud eum occurrunt, in alterum *Rerum memorabilium* reiectis; quos omnes coniunctim in vnum retulit Fabricius. Quare dum vterque rationem operi ſuo congruentem ſecutus eſt, quae ſeorſim alter ediderat, ſub vno aſpectu alter poſtea collocauit. Haec ſunt, quae praefanda mihi neceſſaria videbantur. Ne quid tamen, quod ex priori editione ſuppeditari poſſit, lector requirat eruditus, *Praefationem* ei praepoſitam hic adiungemus. Sin autem quae in prouincia hac exſequenda praeſtiterim, tuo hominis doctiſſimi iudicio non improbentur, de aliorum ſententia fauſtum inde augurium praecipere licebit. Valeas, VIR OPTIME, et in patriae, literarum, tuorumque omnium commodum et ornamentum diutiſſime conſerueris.

E coll. Greſhamenſi
VIII. cal. Iul. 1740.

Ioannes Ward.

IOAN-

V. C. IOANNIS DAVISII AD SVPERIOREM SVAM MAXIMI TYRII EDITIONEM PRAEFATIO.

LECTORI S.

Anteqvam, lector, euoluendis maximi tyrii *Diſſertationibus* manum admoueas, oculorum tuorum vſuram tantiſper commoda, donec nonnulla praemoneam, quibus auctor ipſe, quatenus licet, innoteſcat, ſimulque conſtet, quid in hac editione ſit praeſtitum.

maximvs tyrivs philoſophus erat Platonicus, qui ſub Antonino Pio Romam venit, inſtitutionique poſtea, vt nonnullis videtur, Veriſſimi Caeſaris praefectus eſt. Eandem vrbem rurſus adiit, imperante Commodo: Euſebius in *Chronico:* Ἀῤῥιανὸς φιλόσοφος Νικομηδεὺς ἐγνωρίζετο, ΜΑΞΙΜΟΣ ΤΥΡΙΟΣ, Ἀπολλώνιος Στοϊκὸς Χαλκηδόνιος, Βασιλείδης Σκυθοπολίτης. Οὗτοι καὶ διδάσκαλοι Οὐηρισίμου Καίσαρος γεγόνασιν [a]. Ad quem locum ita Ioſ. Scaliger: *Maximus Tyrius tunc Romam primum venit, et* διαλέξεις *ſuas compoſuit. Bis enim Romae fuit, et in priori profectione* διαλέξεις *illas edidit; vnde vocat eas* τὰς ἐν τῇ Ῥώμῃ τῆς πρώτης ἐπιδημίας διαλέξεις [b]. De ſecundo eius aduentu hoc modo Suidas: Μάξιμος, Τύριος φιλόσοφος διέτριψε δὲ ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Κομμόδου [c]. Fatendum tamen eſt, ſi Hieronymum ſequamur, noſtrum inter praeceptores

a *Ad ann.* MMCLXII, qui eſt Antonini Pii nonus.

b In *Anim. Euſeb.*

c *Voce* Μάξιμος.

ceptores Veriſſimi Caeſaris non eſſe numerandum; praedictum enim Euſebii locum ſic vertit: *Arrianus philoſophus Nicomedienſis agnoſcitur, et* MAXIMVS TYRIVS. *Apollonius Stoicus, natione Chalcidicus* (lege cum Ioan. Ionſio *Chalcedonius* [d]) *et Baſilides Scythopolitanus, philoſophi illuſtres habentur, qui Veriſſimi quoque Caeſaris praeceptores fuerunt* [e]. Si verba Caeſarienſis Epiſcopi interpretari aggreſſus eſt Hieronymus, manifeſto errauit, vt ſtatim agnoſcent, qui Graece norunt: ſin autem mutauit, prout ſolet [f], quia lapſum putauit Euſebium, res in medio eſt relinquenda; quoniam nobis non ſuppetant veterum monumenta, quibus liquere poſſit, vter veritatem attigerit.

Nullo autem modo par eſt, vt ad eandem ἐποχὴν confugiamus, dum quaeritur, an Maximus noſter Marci Antonini ſtudiis olim praefuerit; quamuis viri longe doctiſſimi affirmare non dubitarint [g], eo quod philoſophus imperator *libro* τῶν εἰς ἑαυτὸν *primo* Maximum quendam memorat [h], cuius monitu bene ſe gerere in rebus plurimis ad vitam pertinentibus didicerat. Sed Claudium Maximum intelligit; hic enim reuera Marcum docuit [i], et Stoicus erat, adeoque diuerſus a Tyrio, qui totus eſt Platonicus: nam licet inter duas ſectas in quibusdam conuenit, Taurus tamen philoſophus, Maximorum noſtrorum σύγχρονος, dixit, *Stoicam ſectam et ſibi, et Platonicis eſſe incongruentem;* quam rem libro edito declarauit, vt teſtatur A. Gellius [k].

At hoc errore multo inſignior eſt alter, in quem incidit vir doctus, Fredericus Morellus: ille enim in *Lemma-*

d *De Script. hiſt. phil. L. III. c. 9.*

e In *Verſion. Chron. Euſeb.*

f Vid. *Praefat. in Chron.*

g Ioſ Scaliger in *Anim. Euſeb. ad ann.* MMCLXII. Iac. Capellus in *H. E. Cent. II.* aliique.

h § 15.

i Vid. Iulii Capitolini *Vit. Marci c.* 3. et Gatakerum in *laudatum Anton. locum.*

k *Noct. Attic. Lib. XII. cap.* 5.

Lemmatibus, quae addidit Libanii *Orationibus*, eundem fecit Maximum, Iuliani praeceptorem, ac noſtrum Tyrium [l]. Nam praeterquam quod immanem ἀναχρονισμὸν hac in re commiſit (ab exitu enim Antonini Pii, ſub quo floruit noſter, ad principatum Iuliani CC. annorum fluxerat ſpatium) τȣ͂ παραβάτȣ magiſtro patria non erat Tyrus, ſed, ſi Suidae fides [m], aut Epirus, aut Byzantium. Socrates autem tradidit eum fuiſſe Epheſium, quem poſtea ὡς μαγγανείας ποιȣ͂ντα ὁ βασιλεὺς Οὐαλεντιανὸς ἀναιρεθῆναι ἐκέλευσεν [n], id eſt, interprete Hen. Valeſio, *tanquam artes magicas exercentem imperator Valentinianus interfici iuſſit.*

Cum nondum inuenta eſſet nobiliſſima artium mechanicarum typographia, ob paucitatem exemplarium plures quidem ſcriptores, quorum frequentia ſunt apud veteres elogia, prorſus interciderunt; nobis autem adhuc ſuperſunt alii, de quibus aequales aut ſuppares nullam poene mentionem fecere. Tales ſunt Phaedrus, Q. Curtius, Athenagoras, et Marius Mercator [o]. In hunc etiam cenſum venit noſter, ac proinde mirandum non eſt, ſi tam pauca de eius vita rebusque geſtis nobis ſint comperta. Hoc veterum ſilentium animo veluti praeſagiens, luculentiſſimum ſui praeconium *Diſſertationi* XXXVII intexuit [p]. Sed ſi hanc, quae ipſi minus decora eſt, perſonam non egiſſet; eum poſteris ſatis ſuperque commendatum redderent accuratiſſimae *Diſſertationes*, in quibus acutum ingenium, ſumma dicendi facultas, et eruditio haud vulgaris elucent. Hercle ſi

Omne tulit punctum, qui miſcuit vtile dulci [q],

omnium ſuffragiis noſter praeſtantiſſimus ſcriptor eſt haben-

l Vid. *Tom. II. Orat. IV. p.* 175. et *Orat. VII. p.* 218.

m In *voce.*

n *Hiſt. eccleſ. Lib. III. cap.* I.

o Vid. Ioan. Clerici *Art. crit. p.* III. *S.* 2. *c.* III. §. 15.

p *Pag.* 386. *In hac edit. p.* 73.

q Horatius *Art. Poet. v.* 343.

habendus; non enim temere quemquam reperias, qui vel iucundiora vel vtiliora memoriae tradidit.

Niſi falſum ſit *Lemma*, quod *Diſſertationibus* praefigitur, omnes ſunt habitae, cum auctor primum Romam aduenit. Mihi quidem cauſae ſat graues ſubeſſe videntur, cur hac de re dubitemus; immo, ni me decipit ratio, earum ſaltem vna in Graecia certo fuit habita. Colligi hoc poteſt ex *Diſſertatione* XXXVII, in qua ita loquitur noſter: εἰ γὰρ, ὦ θεοὶ, ἐμῶν θεατῶν γένοιτό τις ἀγωνιστὴς ἐμοὶ, ἐπὶ ταυτησὶ τῆς ἕδρας συγκονιόμενος καὶ συμπονῶν, ἐγὼ τότε εὐδοκίμως ἐστεφανοῦμαι, τότε κηρύττομαι ἐν τοῖς ΠΑΝΕΛΛΗΣΙΝ [r]. Metaphora ducta eſt a ludis Graecorum publicis, in quibus poſtquam ſententiam de victore tulerant iudices, is praeconum voce renunciabatur; vt populus e tota Graecia collectus ſciret, cui palma eſſet debita. Manifeſtum igitur eſt, ſi non in Graecia, ſed Romae fuerit noſter, cum haec verba faceret, eum non ἐν τοῖς Πανέλλησι, ſed ἐν τοῖς Ῥωμαίοις fuiſſe praedicandum. Et ſane, ne quid diſſimulem, Graecia diutius quam Roma Maximum videtur cepiſſe; quod in vnaquaque fere *Diſſertatione* ſummam rerum Graecarum oſtendat peritiam, cum res Romanas calluiſſe nullo indicio conſtet: certe, quoad memini, ad eorum hiſtoriam ne ſemel quidem reſpexit. Accedit, quod teſtatur Dan. Heinſius ipſis *Diſſertationibus* in codice manu exarato hoc *Lemma* praemitti, Μαξίμου Τυρίου Πλατωνικοῦ φιλοσόφου τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ διαλέξεων τῆς πρώτης ἐπιδημίας: poſt *Diſſertationem* autem quintam in margine annotatum eſſe, Μαξίμου Τυρίου φιλοσοφούμενα, quae nota in fine libri iterum occurrit; adeo vt, ſi fidem manuſcripti regii ſequamur, quinque priores tantum *Diſſertationes* primo Romam aduentu habuerit, reliquae autem nulla loci nota ſint ſignatae.

 Quoniam

r *Pag.* 384. *In hac edit. p.* 71.

Quoniam vero ordo, quem in iſto exemplari obtinent *Diſſertationes*, alius omnino eſt ab eo, quem prae ſe ferunt editiones; rem non ingratam me facturum exiſtimaui, ſi *Lemmata* eadem, qua ibi extant, ſerie hic adiicerem [s].

MAXIMVM TYRIVM e Graecia in Italiam primus aſportauit Ianus Laſcaris, et ad Laurentium Medicen dono miſit exemplar illud, e quo noſtrum Latine edidit Coſmus Paccius, Archiepiſcopus Florentinus [t]. Poſthaec anno MDLVII ſua, hoc eſt, Graeca veſte indutus prodiit, cura Henr. Stephani; qui praecipue quidem ſecutus eſt Arnoldi Arlenii codicem [u], interdum tamen in conſilium adhibuit eum, quem cum eo communicauit Ioannes Stracelius. Poſt magnum illum virum has diſſertationes edendas ſuſcepit Dan. Heinſius [x], inſtructus Sixti Arcerii excerptis et manuſcripto, quem e bibliotheca regis Galliarum ei miſit Iſ. Caſaubonus. Cum autem Coſmi Paccii interpretatio innumeris mendis ſcateret, nouam adornauit verſionem, quam aliquoties emendatam hic repraeſentaui. In Graeco, vt vocant, *textu* H. Stephanum ſecutus eſt; ſed in *Adnotationibus* memorat varias lectiones, quas codices, quibus vſus eſt, exhibuerunt. Has in noſtram editionem transtulimus, adeo vt, cum manuſcriptum regium aut excerpta Arceriana ſubinde laudemus, fide ſtemus Dan. Heinſii; codicis vero Florentini lectionem e Paccii verſione non raro collegimus.

Nemo qui antiquiſſimos et optimae notae manuſcriptos vel obiter inſpexit, neſcire poteſt, eos plurimis corruptelis eſſe vitiatos; ideoque vt legerentur veteres

s *Cum is ſit ordo, qui in hac altera editione obſeruatus fuit, ne bis exhibere neceſſe eſſet, omiſimus hic, vbi vir clariſſ. inſeruerat, et ad calcem tantum praefationis poſuimus.* I. W.

t Vid. Pet. Pacci *Praef.* fratris verſioni praemiſſam, et H. Stephani *Epiſt. Nunc. ad Arnoldum Arlenium.*

u H. Steph. *ibid.*

x Vid. eius *Praef. ad Not.*

res, ſuppetiae ex ingenio erant ferendae: hinc factum, vt inter alios noſtrum in ſcriptis emendarint viri eruditi, quorum coniecturas, addito ſemper auctoris nomine, notata imae paginae ſubiecta exhibent; quin et non paucas emendationes a nobiſmet ipſis profectas immiſcuimus. Ad reliquas notulas, quod attinet, eo praecipue ſpectant, vt hiſtoriam et dogmata philoſophica, ad quae breuius interdum et obſcurius reſpicit Maximus, lectori ante oculos ponant. In tumultuario hoc opere, ſi quid recte praeſtiti, gaudebo; ſin minus, animi ſaltem me non poenitebit. Duos praeterea *Indices* adiecimus, quorum *primus* [y] auctores a Maximo laudatos exhibet; ſed cum noſter ſexcentis ad minimum vicibus Homerum vocet teſtem, numero territi ea ſolum loca indicauimus, vbi citationes a vulgatis iſtius poetae exemplaribus aliquantulum abeant. *Alter* res, quae in *Diſſertationibus* occurrunt, memorabiliores continet. In animo erat aliquando his tertium addidiſſe, quo notarentur voces Graecae, quae rariores ſunt. Poſtea vero conſilium a nobis mutatum eſt, non ſane quod magni laboris res eſſet, ſed quoniam te, lector, his in rebus tuo, quam noſtro, iudicio vti maluimus. Vale

Cantabr. IV. Idus Maias
MDCCIII.

[y] *At in ſecunda hac editione alteri ſubiectus eſt.* I. W.

IEREM. MARKLANDI AD MAXIMVM TYRIVM PRAEFATIO

Superiori aeſtate, ruri poſitus, nonnulla commentatus eram in priorem Doctiſſimi et Optimi *Ioan. Dauiſii* (τȣ̃ μακαρίτȣ) editionem *Maximi Tyrii*, Cantabrig. MDCCIII. Poſtea, conceſſa poteſtate inſpiciendi hanc Secundam antequam in publicum prodiret, ea conditione, vt ſi quid notatu dignum reſtare videretur, iſtud communicarem, ita feci; et ex pluribus haec excerpſi. ex pluribus, dico: nam eruditiſſimus Vir in hac Editione tam frequenter a priore ſententia diſceſſit, vt a neceſſitate quidem diſſentiendi plerumque me liberaverit, in aliam vero plane contrariam coniecerit. iam enim cogor excuſatione vti, non quod Diuerſae, ſed quod Eiusdem cum eo tam ſaepe ſim ſententiae. Quamobrem, ego hic ſanctiſſime et religioſiſſime profiteor et adfirmo, me ne apicem quidem, quantum ſcio, a Cl. *Dauiſio* ſublegiſſe; ſed omnia loca in quibus vel in Manuſcriptorum Lectiones, vel in Coniecturas et Citationes Illius inciderim, a me notata fuiſſe antequam lineam vnam huius editionis vidiſſem, aut alio modo quocumque reſciuiſſem. de qua re monuiſſe viſum fuit, vt fraudis malae omnem ſuſpicionem amolirer, cum deprehenſurus ſit Lector me ſaepius incurriſſe in Codicum ſcripturam, et Cl. Viri Coniecturas. quae vero in iſtiusmodi loca ſcripſeram, idcirco non deleui, quia Exemplis ea muniueram: quam partem a Cl. Editore ſaepe omiſſam video. vnam praecipue notulam reliqui (Diſſert. V, 9.) propter miram συνέμπτωσιν, non ſolum

lum in Senſu, verum etiam in Exemplis: niſi quod Ille plura et eruditiora attulerit.

Ceterum quia Nouum aliquod de hoc Auctore, et de *Gemina Editione* harum Diſſertationum ab Ipſo Maximo in publicum data, prolaturus ſum, neceſſe erit vt de ea re aliquid dicam. Et dudum quidem hoc ſuſpicatus fueram ex Codd. *Regii* et *Florentini* Lectionibus, quae in Cl. *Dauiſii* priore Edit. viſuntur: ſed inſpecta hac Noua, nullus adhuc dubitationi locus relinquebatur. nam Exemplaria, *Regium*, et *Harleianum*, et *Paccii* Verſio, in Lectionibus plerumque conſpirant tam inſignibus, et tam longe diſcrepant a ſcriptura vulgatarum antehac editionum, (quae itidem ex aliis MSS. veniebant) vt incredibile ſit tam enormes varietates a Librariis, et nullatenus veriſimile ab Interpolatoribus, aut ab Alio quouis quam ab Ipſo Auctore, profectas fuiſſe. ſunt enim eiuſmodi vt Senſum priore longe meliorem et accuratiorem reddant, et Argumentationem in aliqua parte labantem reſtituant: quin et interdum iſtius Subtilitatis, vt vix vllus, niſi Ipſe Scriptor, ſibi conſcius ſe non ex toto ſatisfeciſſe propoſito ſuo, de tali mutatione cogitaſſet: et tamen, mutatione ſemel facta, quilibet iudex vel Neceſſitatem eius, vel Praeſtantiam prae priore Lectione, facile perſpiciat. Huiuſce generis exempla in ſingulis Diſſertationibus (paene dixeram Sectionibus) inuenies. eorum tamen gratia, qui has Annotationes forte non lecturi ſunt, vnum alterumue hic proponere libet.

Diſſert. I. ſect. 4. agitur de *Inſtabilitate Voluptatis*: et, *Non nego*, inquit Maximus vel Alius quis, *Voluptatem eſſe* BONVM; *ſed probetur eſſe* STABILE. *quod ſi probari poteſt*, *ἀνέξομαι τȣ λόγȣ*, *admittam iſtud quod dicis*, *et Virtutem negligam*, *etc.* Ita erat in MSS. ex quibus procuratae ſunt Editt. Vulgatae; nec dubito quin Maximus ita primum ſcripſerit et ediderit. Sed *Regius*, *Harleianus*, et *Pacii* Codex, (quos pro comperto

paene habeo tranſcriptos fuiſſe ab exemplaribus Secundae Ἐκδόσεως harum Diſſertationum) immani mutatione pro ἀνέξομαι τȣ͂ λόγȣ, exhibent, ἀνέξομαι ἡδόμενος τὸν πάντα χρόνον, *voluptati indulgebo per totum vitae tempus*: quod multo preſſius eſt quam vagum iſtud τȣ͂ λόγȣ, et ad Argumentum multo magis accommodum. pollicetur enim, ſe non ſolum Rationes Aduerſarii admiſſurum, ſed, multo liberalius, *vitam* quoque ſecundum eas *acturum*, ſi Iſte δόγμα ſuum probare poſſit. Probes hoc, inquit, neque vltra *diſputabo*, ſed ſtatim fiam *Epicureus practicus*.

Par iſtud Diſſert XXXI, 3. vbi pro ἐλέγξαι τὸν ἄνδρα, hi Codices habent, ἐλέγξαι τὸ τȣ͂ λέοντος ἦχος· pro quibus vltimis vocibus *Dauiſius* optime reſtituit λέγοντος ἦθος. *indolem loquentis monſtrare.* Inſpice locum, et videbis quam longe iſti Lectioni haec praeſtet, tum Senſu, vt ἦθος τȣ͂ λέγοντες Oppoſitum ſit τῇ ῥώμῃ *ferarum;* tum Elegantia; praeceſſit enim ἀνδρὸς paullo ante, vt non adeo venuſte tam paruo interuallo eadem vox repeti potuerit. et tamen pauci praeter Auctorem de tali Correctione ſolliciti fuiſſent.

Subtilius paullo Diſſert. XL, p. 479. *Nam fluuios laudas, ſi puri a fontibus decurrant; et plantas laudas, etiamſi trunci* (στελέχη) *earum ſenuerint, ſi tamen extent adhuc ſemina; nobilitatem in hominibus non laudabis, ſi ex virtute orta etc.?* Ita erat in prioribus Editionibus: ſed in hac, pro στελέχη inuenies ex his MSS. σώματα. Si cauſſam quaeras tam notabilis mutationis, eandem eſſe reperies quae caeterarum, ſcil. Argumentationem non adeo accuratam, quae in Prima Editione Auctorem fugerat. Voluit enim dicere, Laudamus *Plantas* vel *Arbores*, licet iam effoetae ſint et fructiferae eſſe deſierint, ſi modo ſemina earum adhuc extent et ſeruentur. Sed pro *tota* Arbore vel Planta, prout voluit et debuit dicere, *partem* tantum poſuit, (στέλεχος enim eſt *truncus* ſolummodo, *caudex* arboris) quod propoſito ſuo

erat

erat maxime incommodum. ſaepe enim fit, vt ex *cacumine* trunci aridi et γηρἀσκοντος enaſcantur *rami* ſatis fructiferi, qui tamen *pars* ſunt arboris aeque ac *truncus*. Senſit hunc defectum in Curis Secundis: ideo pro σκέλη poſuit σώματα, qua voce *totam* arborem, tam *truncum* quam *ramos*, comprehendere voluit.

Iterum XII, 3. loquitur de migratione gruis, qui cum ſit corporis non aequilibris, non prius in altum ſe attollit quam lapidem ore aſſumat, ἕρμα μὲν εἶναι αὐτῇ πρὸς τὴν πτῆσιν, Φυλακὴν δὲ πρὸς σωτηρίαν, *qui* lapis *illi ſit inſtar ſaburrae, vt commode volet; et cuſtodiae, ne pereat*. Sic olim edebatur. ſed vltimum comma, Φυλακὴν δὲ πρὸς σωτηρίαν, omittunt Codd. *Regius*, et *Harleianus*, ſeu potius Ipſe Maximus. opus enim ſuum recenſens, vidit vltima iſta non adeo apta eſſe huic loco, in quo non de *Vigiliis* gruum ſed de *Volatu* tantum agitur, vt bene notat *Dauiſius*. ideo ex Secunda Editione ea eiecit, et deleuit μὲν in priori parte ſententiae, poſtquam aberat Aduerſatiuum eius δὲ in poſteriori.

Innumera huiuſcemodi Exempla proferre poſſem; et plura lubenter adiungerem: eſt enim res magnae delectationis ſequi Auctorem ingenioſum veſtigia ſua relegentem, et παρoράματα ſua feliciter reformantem. ſed alio me vocant aliorum παροράματα, Scribarum ſcilicet, qui luculenta argumenta praebebunt *Duarum Editionum* ab ipſo Maximo profectarum. Horum enim Incuria vel Inſcitia factum eſt, vt *Vtriusque Editonis* Lectiones in Contextu multis in locis adhuc conſpiciantur; adeo euidenter, vt κρίσεως peritos, ſemel monitos, ne dubitaturos quidem opiner. Huius quoque rei exempla pauca adponam.

Diſſert. I. ſect. 3. Epicuri doctrinam de *Voluptate* comparat βασιλικῇ ὁλκάδι Αἰήτου βασιλέως, *regio nauigio regis Aeëtae*. Quo nihil puerilius ſcribi potuit. ſi enim dicas aliquem eſſe *Regem*, quodnam opus vt addas, *nauigium* eius eſſe *Regium* nauigium? *Conſedit deinde in*

REGIA *ſella*, inquit Curtius V, 2. Recte. ſed riſiſſes ſi idem ſcripſiſſet, *in* REGIA *ſella* REGIS. Hic itaque habes Lectiones Vtriusque Editionis. nam poſt Recenſionem a Maximo factam, veriſimile eſt Scripturas Prioris Editionis in Margine Secundae ſeruatas fuiſſe, Emptoris et Lectoris curioſi gratia: vnde proceſſu temporis in Contextum hae quoque admiſſae fuerint. Priorem itaque Lectionem opinor fuiſſe *βασιλικῇ ὁλκάδι Αἰήτου*, ſequiorem, *ὁλκάδι Αἰήτου βασιλέως*, (quae vltima, ſi ambas perpenderis, multo potior videbitur, cum diſcrimen ſit inter *ὁλκάδα βασιλικὴν* et *ὁλκάδα βασιλέως*) et vocem *βασιλικῇ* Margini Secundae *ἐκδόσεως* adſcriptam fuiſſe, et inde in Noſtras defluxiſſe.

Iterum, Diſſert. XXII, 5. *Τριῶν δὴ πολιτειῶν τρία τ' αὖ μιμήματα [βίων] ἴδοις ἂν ἐν ἀνθρώπου ψυχῇ.* Vox *βίων* nihil hic agit; neque inuenire potes vbi eam ponas. ſi aliter cenſeas, conſtrue mihi hanc ſententiam. Neque melius procedet ſi diſtinguas poſt *πολιτειῶν*, et ſubintelligas *ἐστῶν*, vt abſolute iſta ſumantur, quod interdum fit: tunc enim dixiſſe debuit *ἐν ἀνθρώποις*, vel *ἐν ἀνθρώπων γένει*, non *ἐν ἀνθρώπων ψυχῇ*, quod non patitur ſenſus communis. Admodum probabile videtur, editum a Maximo primum fuiſſe, *Τριῶν δὴ βίων τρία τ' αὖ μιμήματα ἴδοις* etc. poſtea vero pro *βίων* in Secunda Editione ſubſtitutum *πολιτειῶν*· quam vocem rei de qua agitur multo eſſe commodiorem, quivis, inſpecto loco, primo intuitu poſſit intelligere.

Rurſus, Diſſert. IX, 3. in deſcriptione Socratis: *Quid igitur ſi aliquis ad te veniret, et narraret, quod Athenienſis quidam, γέρων τὴν ἡλικίαν, profeſſione philoſophus, fortuna pauper, — βεβιωκὼς μὲν πόῤῥω ἡλικίας*, etc. At quid otioſius et ineptius eſſe potuit quam ambo iſta, *γέρων τὴν ἡλικίαν*, et *βεβιωκὼς μὲν πόῤῥω ἡλικίας*, in eadem ſententia et *χαρακτηρισμῷ*? nulla enim eſt differentia inter ſenſum harum locutionem. Quaenam igitur ex iis a manu vltima Maximi?

Poſterior,

Poſterior, vt mihi videtur; tum quia maiorem elegantiae ſpeciem habet, et, niſi fallor, eſt phraſis Platonis; tum propter ſequens comma, βεβιωκὼς ΜῈΝ πόῤῥω ἡλικίας, ἐπαινέτας ΔῈ σχῶν τȣ̃ τρόπȣ etc. vbi Aduerſaria δὲ ſtabilit praecedens μὲν, et retinendam eſſe iſtam ſententiae partem aliquatenus probat.

Porro, Diſſert. XIX, 5. ex Euripidis *Phoeniſſis* v. 18. citauerat Maximus in Prima Editione Oraculum Laio datum,

Μὴ σπεῖρε τέκνων ἄλοκα δαιμόνων ἄτερ,

errore memoriae, pro δαιμόνων βίᾳ, *Diis inuitis*; quemadmodum legitur in Euripide, et Luciano *Iup. Confut.* p. 124. Hunc errorem deprehendit Noſter et in Secunda correxit, et repoſuit δαιμόνων βίᾳ· et reiecta erat in Marginem, prout merebatur, altera Lectio, ἄτερ. ſed eam ibi manere non paſſi ſunt fidi Exſcriptores: nam *Harleianus* exhibet δαιμόνων βίαπερ, id eſt, βία ἄτερ, prioris Editionis Lectione ex Margine petita, et humano capiti addita ceruice equina. Inſigne hoc, niſi fallor, indicium Probabilitatis Coniecturae meae. Denique, ex hac Lectionum Confuſione natum arbitror, quod nonnulla loca nunquam reſtitui poſſint, donec inueniantur Codices diſtinctiores.

Sed ad aliam Criſin pergo; in quo metus eſt ne offendam, cum tam liberum iudicium prolaturus ſim de Scriptore Antiquo, Acuto, Ingenioſo, et certe Eruditiſſimo. Et tamen non vereor dicere, Has Diſſertationes FESTINANTER et PARVM ACCVRATE compoſitas fuiſſe, cuius rei *Duo* ſunt manifeſta Indicia. *Primum*, quod pleraeque *Citationes* ex Vetuſtis Scriptoribus, et *Facta* multa et *Hiſtoriae* adeo negligenter ab eo producuntur, vt pateat ea non ex Scriptorum Fide, ſed ex infida ſua Memoria fuiſſe petita. Permulta huiuſce rei exempla videbis in Notis eruditiſſimis Cl. *Dauiſii*; vnde certiſſime poſſis colligere, Haec ſcripta fuiſſe non ab homine in Muſeo ſuo

et

et inter Libros poſito; ſed raptim, et αὐτοσχεδίως, et vrgentibus temporis anguſtiis. Nimirum haec res fuit: Philoſophi hi, qualis fuit Noſter, magnam vitae partem in Peregrinationibus tranſigebant et Diſcurſibus (Lucri, vel Gloriae, vel denique Ἱςορίας gratia) per Syriam, Aſiam, Graeciam, et vicinas regiones; interdum Galliam et Italiam viſebant. poſtquam vero Vrbem aliquam adueniſſent ſplendidam et illuſtrem, et in qua hominum Eruditiorum et Politiorum maior eſſet copia, interdum rogati, interdum vltronei *Promiſere diem*, vt Ille ait et ingenii ſui Specimen publica aliqua *Recitatione* dederunt. Huiuſce generis ſunt Apuleii *Florida;* Luciani *Scytha*, et nonnulla alia; Ariſtides *Cyzicena*, et alia aliquot; et Veterum complura talia, quae adhuc extant, et Eruditis bene nota ſunt. Huiuſce generis videntur fuiſſe pleraeque harum, de quibus agimus, Diſſertationum. Iam vero, cum ſaepe neceſſe haberent hi Oratores ſubito et ex imparato, vel paruo admodum ſpatio temporis dato, diſſerere, et fortaſſe de Quaeſtione ab Alio propoſita, fieri vix potuit quin in has anguſtias redacti homines, et quaſi deprehenſi, nonnulla proferrent ἀνεξέταςα et inemendata, non ſolum in *Factorum* commemoratione, verum etiam in *Ratiocinatione;* a qua dependet *Secundum* Indicium noſtrae aſſertionis. nam ſane iniuriam faceremus acerrimi ingenii Scriptori, ſi vlli cauſſae, niſi *Feſtinationi*, adſignaremus tot in hac parte errores qui inſederunt has Diſſertationes, antequam eas Ipſe recenſuiſſet, et denuo edidiſſet. Atque haec, vt mihi videtur, praecipua vel vnica cauſſa fuit Secundae Editionis. notatu enim dignum eſt, iſtas, paene innumeras, Correctiones, quae in Codd. *Regio*, *Harleiano*, et *Paccii* Verſione inueniuntur, pleraſque verſari circa emendandam et reſtituendam Partem *Argumentatiuam;* et, quod mirum eſt, vix vnum Erratum *Hiſtoricum* a Maximo in Repetita Editione ſublatum reperies. Reſtant quidem adhuc, niſi fallor,

fallor, bene multa prioris generis, quae Ille aut non vidit, aut noluit tollere; ſaltem, non ſuſtulit. haec vbi occurrebant, notaui: quae tot numero ſunt, vt abunde ſufficiant non ſolum ad probandum iſtud quod dixi, Has Diſſertationes *parum accurate* compoſitas, verum etiam, minus exacte *recenſitas* fuiſſe, et *Secunda vice* emiſſas.

Nihilominus vtiliſſimum et ſaepe repetita lectione dignum eſſe hunc Auctorem exiſtimo, cum propter Rerum et Quaeſtionum, de quibus diſſerit, momentum et grauitatem; tum ob eximias Ipſius dotes, Ingenii Acumen et Amoenitatem ſimul, Inuentionem feliciſſimam, Eruditionem diffuſiſſimam. Vtinam multo plures huiuſce generis antiquos Scriptores haberemus.

I. M.

Mart. 10.
A. D. MDCCXL.

INDEX

INDEX DISSERTATIONVM.

Ordo huius edit.

I. (ex ordine vulgari 31.) Voluptatem etſi bonum, non tamen eſſe ſtabile.

II. 32. Voluptatem etſi bonum, non tamen eſſe ſtabile.

III. 33. Voluptatem etſi bonum, non tamen eſſe ſtabile.

IV. 34. Quis ſit philoſophiae finis.

V. 35. Ex aduerſa fortuna vtilitatem percipi.

VI. 36. Quomodo quis ad amicum ſe praeparare debeat.

VII. 37. Omni ſubiecto philoſophiam conuenire.

VIII. 38. Vtrum Diis ſint dicandae ſtatuae.

IX. 39. An recte fecerit Socrates, quod accuſatus non reſponderit.

X. 29. Vtri melius de Diis ſenſerint, poetae an philoſophi.

XI. 30. An orandus ſit Deus.

XII. 40. Quid ſit ſcientia.

XIII. 41. Corporiſne, an animi, grauiores ſint morbi.

Ordo huius edit.

XIV. 25. Quid ſit Socratis Deus.

XV. 27. Iterum quis ſit Deus Socratis.

XVI. 28. Vtrum diſciplinae ſint reminiſcentiae.

XVII. 1. Quid ſit Deus ſecundum Platonem.

XVIII. 2. Vtrum referenda ſit iniuria.

XIX. 3. Vtrum, manente diuinatione, aliquid ſit in noſtrâ poteſtate.

XX. 4. Quomodo ab adulatore amicus debeat diſtingui.

XXI. 5. Vitam actiuam contemplatiuae praeferendam eſſe.

XXII. 6. Vitam contemplatiuam actiuae praeferendam eſſe.

XXIII. 7. Vtrum recte Homerum e republica ſua limiſerit Plato.

XXIV. 8. De amatoria Socratis.

XXV. 9. De eodem amore.

XXVI. 10. De eadem Socratis amatoria.

XXVII. 11. De eodem amore.

XXVIII. 12. Omni ſermonum voluptate maiorem eſſe eam, quae ex philoſophia percipitur.

Ordo huius edit.

XXIX. 13. Vtri in republica vtiliores ſint, milites, an agricolae. Et primo pro militibus.

XXX. 14. Agricolas vtiliores eſſe militibus in republica.

XXXI. 15. Solos ſermones, qui operibus reſpondent, eſſe optimos.

XXXII. 16. An ſit ſecundum Homerum definita in philoſophia opinio.

XXXIII. 17. An virtus ſit ars.

XXXIV. 18. Quomodo quis ſine dolore eſſe poſſit.

XXXV. 19. Quis philoſophiae ſit finis.

XXXVI. 20. An praeferenda ſit Cynici vita.

XXXVII. 21. An quicquam ad virtutem artes liberales conferant.

XXXVIII. 22. An aliquis diuinitus bonus fiat.

XXXIX. 23. Bonum bono maius non eſſe.

XL. 24. Bonum bono maius eſſe.

XLI. 25. Cum Deus bona faciat, vnde ſint mala.

ΜΑΞΙΜΟΣ

ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΥΡΙΟΥ ΛΟΓΟΙ.

MAXIMI TYRII DISSERTATIONES.

ΛΟΓΟΣ Α'.

Περὶ ἡδονῆς, ὅτι εἰ καὶ ἀγαθὸν, ἀλλ' οὐ βέβαιον. a

Χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι, κατὰ παλαιὸν ᾆσμα. b Πότερα ἐστιν ἵππῳ χαλεπὸν c ἐσθλὸν ἔμμεναι τὴν

DISSERT. I.

Voluptatem etſi bonum, non tamen eſſe ſtabile.

DIFFICILE *eſt bonum eſſe*, vt in veteri carmine eſt. Scire velim, vtrum equo difficile ſit virtute equi, et cani virtute ſua

NOTAE ET EMENDATIONES IN MAXIMVM TYRIVM.

DISSERT. I. *vulgo* XXXI.

ΠΕΡΙ ἡδονῆς, ὅτι εἰ καὶ ἀγαθὸν, ἀλλ' οὐ βέβαιον.] Tribus primis Diſſertationibus hoc lemma praefigunt editi, cum quibus faciunt Reg. et Vindob. vt patet ex Lambecii Comment. lib. VII. cod. x. p. 19. Earum tamen duabus haud omnino conuenit; quippe voluptatem Maximus non hominis eſſe bonum in ſecunda contendit, cuius quidem ſententiae tertia eſt ἀνατρεπτική. Cum igitur in Mſ. Harleiano Diſſertationis illius index ſit περὶ ἡδονῆς γ', putarim ab auctoris manu tantum fuiſſe περὶ ἡδονῆς α', περὶ ἡδονῆς β', περὶ ἡδονῆς γ', reliqua vero librariis deberi.

Sectio α'.

b χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι, κατὰ παλαιὸν ᾆσμα.] Henr. Stephano melius

ἵππου ἀρετὴν, καὶ κυνὶ τὴν κυνός; ἢ ἵππῳ μὲν καὶ κυνὶ οὐ χαλεπὸν τὸ οἰκεῖον ἀγαθὸν, ἀλλὰ ῥαςώνη τούτων ἑκάςῳ ἐπιλαβέσθαι τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς [d], εἰ ὁ μὲν ἵππος ὑπὸ τέχνης πωλευθείη καλῶς, ὁ δὲ κύων ἐν θήρᾳ σκυλακευθείη δεξιῶς· τῷ δὲ ἀνθρώπῳ μόνῳ δυσθήρατον τὸ ἀγαθὸν καὶ δύσληπτον καὶ ἀμφισβητήσιμον, καὶ οὐδεμία πω ἐξεύρηται τέχνη, ὑφ᾽ ἧς παιδευθείη τουτὶ τὸ γένος; οὐ γὰρ

ſua excellere; an vero proprium illi bonum ſine difficultate conſequantur, ſingulisque virtutis ſuae facilis ſit poſſeſſio: ſiquidem ab arte equus tener adhuc, vt oportet, dometur; et a teneris venationi aſſueſcat canis. Solus vero homo ad inueſtigationem boni ſui non niſi aegre peruenit, nec facile aſſequitur, nec facile diſcernit; nullaque adhuc inuenta ars eſt, qua commode et perfecte inſtituatur hoc genus. Nulla enim vnquam

melius videtur κατὰ τὸ παλαιὸν ᾆσμα. Vtrumque autem bene ſe habet. Ad oram vero codicis Regii ſcribitur, Πιττακὸν ἀποτιθέμενον τὴν ἀρχὴν, πρὸς τοὺς [θαυμάζοντας] εἰπεῖν, Χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι· Σόλωνα δὲ μαλακίαν αὐτοῦ καταγνόντα φάναι, Χαλεπὰ τὰ καλά· διὸ καὶ ἑκάτερα παροιμιασθῆναι. Eadem verba legi queant apud Suidam in Χαλεποῦ τὰ καλὰ, niſi quod eius exemplaria perperam dent πρὸς τοὺς [ἀκμάζοντας.] Sed ex ſcholiaſta noſtro reponendum πρὸς τοὺς [θαυμάζοντας.] Hoc Kuſterum docere potuit Apoſtolius Cent. XX. 47. vbi repetitur haec ῥῆσις. Immo Petr. Pantinus ex eo Suidam corrigendum iampridem monuit. Hoc porro dictum Pittaci memorant plures, ut oſtendere Caſaubonus et Menagius ad Laertii I. 76.

Quin et ᾄσματα dici philoſophorum ſententias, aut ἀποφθέγματα, licet numeris haud adſtringantur, vere tradidit Heinſius Introd. in Heſiodi Op. et Dies cap. VI.

c Πότερά [ἐςιν] ἵππῳ χαλεπὸν] Vulgo πότερα [καὶ] ἵππῳ χαλεπόν. Arceriana vero excerpta ſimul ac Mſ. Harleian. exhibent πότερα [δὲ καὶ] ἵππῳ χαλεπὸν, et id Heinſio placet. Sequenda tamen videbatur Regii codicis fides, cum vetuſtiſſimus ſit et optimus.

d ῥαςώνη τούτων ἑκάςῳ [ἐπιλαβέσθαι] τῆς [αὐτοῦ] ἀρετῆς·] Ita Reg. Quin et ἐπιλαβέσθαι repraeſentat Harleian. Vulgo deeſt ea vox, et αὐτῶν non αὐτοῦ legitur.

ἕξει τοῖς σοφισταῖς πρόφασις [e] λόγων [f] καὶ διαγωνίας [g] καὶ διδασκαλίας, [h] ἐδὲ ἀφαιρήσει αὐτῦ τὴν ἐλπίδα τῦ τέλυς,

vnquam ſophiſtis diſſerendi deerit, aut diſputandi, aut docendi occaſio. Nemo ſibi ſpem conſequendi finis praecidet ſui, nemo

e ὐ γὰρ ἕξει τοῖς σοφισταῖς πρόφασις λόγων καὶ διαγωνίας καὶ [διδασκαλίας] Cum Heinſius loco διδασκαλίας in Mſ. Regio legiſſe ſibi videretur οἶδος, ex eo vocabulo fecit ἐρίδος, totumque locum ſic emendauit et diſtinxit, ὐ γὰρ [λήξει] τοῖς σοφισταῖς πρόφασις λόγων καὶ διαγωνίας καὶ [ἔριδος] καὶ [ὐδεὶς] ἀφαιρήσει αὐτῦ τὴν ἐλπίδα τοῦ τέλυς. Verum enimuero Reg. et Harleian. dant οἶδας, vnde forſan reponi queat [εἰ] γὰρ [ἥξει] τοῖς σοφισταῖς πρόφασις λόγων καὶ διαγωνίας, καὶ [ὐδείς] ὐδὲ ἀφαιρήσει αὐτῦ τὴν ἐλπίδα τοῦ τέλυς. Vide Diſſert. XXXIII. §. 8.

f ὀυ γὰρ ἕξει τοῖς σοφισταῖς πρόφασις λόγων, etc.] Lego, ἢ ὐ γὰρ παρέξει τοῖς σοφισταῖς προφάσεις λόγων etc. cum nota interrogationis poſt ἐντετυχηκότες. Sententia paulo longior, et pendens per tot commata, lectori minus attento obſcura erit. Quaerit Maximus, An Canis et Equus *erudiri* poſſunt, Homo non poteſt? An potius, contrarium verum eſt, et *erudiri* poteſt Homo, et propoſitum ſuum conſequi, et hoc pacto praecidere lites et controuerſias Sophiſtarum et Declamatorum, qui ſine fine diſputant, *Vtrum* διδακτὸν *ſit* ἡ ἀρετή, et, *vtrum detur* [προκοπή] *profectus*? Ad has et huius generis Quaeſtiones, quae in Scholis quotidie agitabantur, referri debent ea quae de Sophiſtis et eorum Diſputationibus hoc loco dixit Maximus. Vide M. Antoninum VII. 16. vbi pro ὐ γὰρ ἕξεις reſtituit Salmaſius εἰ ὐ παρέξεις. Cl. Editoris Coniecturam, in hunc locum minus aſſequor. M.

g Καὶ διαγωνίας] Rarior haec vox, et de qua ſilent Lexica, non tamen idcirco improbanda eſt. Sed cum Noſter [et alii] tam ſaepe vtatur voce διαφωνία pro *diſſenſione* [vide Diſſ. VI. 2. VIII. 10. XV. 6. XVII. 5. XXXVI. 3. XXXIX. 3.] mihi probabile videtur hic quoque ſcriptum fuiſſe διαφωνίας. *M.*

h Καὶ διδασκαλίας.] Ita erat in MSS. ex quibus hae diſſertationes primum edebantur. Vnde conieci ſcribendum eſſe διαδικασίας *diſceptationes*, vt Diſſ. IV. 1. πολιτικὰς διαδικασίας, *ciuiles diſceptationes.* Sed in Codd. *Reg.* et *Harlem.* legitur οἶδας quod videtur eſſe vel pars prior vocis διδασκαλίας, [littera δ, amiſſo apice, migrante in ο, vt ὀράμασι pro δράμασι Diſſ. XIX. 9.] vel deprauatum eſſe ex λοιδορίας qui ſenſus huic loco

οὐδὲ προήσεται τὴν σωτηρίαν [i], διὰ τὸ ἀσάθμητον τῶν λόγων ὑποτετμημένος ταῖς προσδοκίαις [k], οὐδ᾽ ἀμελήσει τοῦ μανθάνειν, οὐδὲ πείσεται ὅπερ τῶν πλεόντων οἱ δυσάντιδες [l] καὶ θαλάττῃ πρῶτον ἐντετυχηκότες· οὓς ἐὰν καὶ σμικρὸς

nemo rationum ambiguitate deterritus ſalutem abjiciet ſuam, ſed potius ipſa exſpectatione ſeſe acuens, nouus ſemper integerque accedet, nec proficere vnquam dubitabit. Non vt nauſeabundi ſolent, cum primum ingrediuntur mare: quos ſi minima

exci-

loco optime conueniret. Sophiſtae enim in publicis recitationibus ſaepe ad *conuicia* in antagoniſtas efferebantur. Vide Syneſium ad fin. lib. de *inſomniis*: et praecipue Lucianum in *Ioue Tragoedo*, ad finem. Deinde ſcribe, ἀυτοῦ τὴν ἐλπίδα, non ἀυτοῦ. M.

i οὐδὲ προήσεται τὴν σωτηρίαν, διὰ τὸ ἀσάθμητον τῶν λόγων [ὑποτετμημένος] ταῖς προσδοκίαις,] Vulgo οὐδὲ προήσεται τὴν σωτηρίαν διὰ τὸ ἀσάθμητον τῶν λόγων, [ὑποτεθηγμένος] ταῖς προσδοκίαις. At vterque codex locum eo, quo dedimus, modo repraeſentat. Sic itaque vertas oportet: *neque praeciſa pro incerta rationum expectatione, ſalutem ſuam proiiciet.*

k ὑποτετμημένος ταῖς προσδοκίαις] Vſus ſaltem, ſi non graeca lingua, poſtulat τὰς προσδοκίας, ita Sect. 2. ἐκτετμημένης τὰ ὄργανα, et XVII. 5. ἐκτετμημένον τὴν ψυχὴν. Ioſephus B. *Iud.* VI. 8. 4. ὑποκεκομμένοι τὰ νεῦρα. quae omnia eiusdem ſunt rationis. M.

l τῶν πλεόντων οἱ δυσάντιδες] Non recte fecerunt Cl. Editores qui diſſimularunt et intactam praeterierunt vocem δυσάντιδες, quam alibi, opinor, fruſtra quaeſiueris. *Heinſio* ſuſpectam eam fuiſſe coniicio [et mirum ni *Interpreti* foret] quia vertit *nauſeabundi*; quaſi vox ἄντλος, *ſentina*, compoſitioni eius ſubeſſet. Quod ſi verum eſſet, tamen ad rem hoc loco non fuiſſet, mihi non videtur eſſe Graecum vocabulum, interea, donec certius aliquid de eo reſciero, legam, οὐδὲ πείσεται ὅπερ τῶν πλεόντων δύστηνοί τινες, καὶ θαλάττῃ πρῶτον ἐντετυχηκότες: *neque eodem modo affectus erit quo vectores nonnulli infelices, et qui mare primum ingreſſi ſunt?* Amat hanc vocem Maximus, et ea ſaepe vtitur. Et iam integram hanc ſententiam, qua inquinatiorem in Maximo vix reperies, ita reſcriberem: καὶ οὐδεμία πω ἐξεύρηται τέχνη ὑφ᾽ ἧς παιδευθείη τουτὶ τὸ γένος; Ἢ οὐ ΠΑΡΕΞΕΙ τοῖς σοφισταῖς ΠΡΟΦΑΣΕΙΣ λόγων καὶ ΔΙΑΦΩΝΙΑΣ, καὶ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ, οὐδὲ ἀφαιρήσει

ΑΥΤΟΥ

ὑπολάβῃ κλύδων, ἐκπλαγέντες τῇ ἀηθείᾳ [m], καὶ καταλιπόντες τὴν ναῦν, καὶ ἀμελήσαντες τῆς σωζούσης τέχνης, παρέδωκαν ἑαυτοὺς τῷ κύματι, καὶ προαναλώθησαν τῆς νεώς [n]. Τοιοῦτόν τι γάρ μοι δοκοῦσι δρᾷν καὶ ὅσοι φιλοσοφίας ἐπιλαμβανόμενοι, ἐμπεσόντες αὐτῆς ταῖς πολυφωνίαις, οὐχ ὑπομένουσι τὸν τῆς ψυχῆς σάλον. ἀλλ' ἀπεγνώκασι τοῦ λόγου ὡς στησομένου ποτὲ, καὶ καθορμιοῦντος αὐτοὺς εἰς ἑδραίους λιμένας.

β. Ἦ ἀγνοεῖς, ὅτι ἀνθρώπων δόξαι καὶ παθήματα, καὶ αἱ τούτων αἰτίαι [o] καὶ γενέσεις, καὶ ἐπανορθώσεις, καὶ σωτηρίαι, ὑπὲρ ὧν οἱ φιλόσοφοι ὁσημέραι πραγματεύονται, καὶ λέγουσι, χρῆμα οὐ στενὸν, οὐδὲ ἁπλοῦν, οὐδὲ ἐοικὸς τοῖς εὐθυπό-

excipiat tempeſtas, inuſitatae rei ſpecie deterriti nauem relinquunt, artis praeſidium negligunt, in fluctus deſiliunt, priusque, quam nauis ipſa, pereunt. Non aliud mihi agere videntur philoſophiae ſtudioſi, qui ſimul ac diuerſitatem, quae in ea eſt plurima, opinionum inſpexerunt, non ferunt hanc animae vertiginem, nec futurum vnquam confidunt, vt in portum eos quietum deducat ipſa ratio.

2. An opiniones affectionesque mortalium, cauſasque earum, initia, remedia, et ſalutem, de quibus quotidie inter ſe velitantur diſſeruntque philoſophi, rem eſſe ignoras non parvam neque ſimplicem, non directam aut expeditam; quales nonnulli

ΑΥΤΟΥ τὴν ἐλπίδα τοῦ τέλους, οὐδὲ προήσεται τὴν σωτηρίαν, διὰ τὸ ἀστάθμητον τῶν λόγων ὑποτετμημένος ΤΑΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΑΣ, οὐδ' ἀμελήσει τοῦ μανθάνειν, οὐδὲ πείσεται, ὅπερ τῶν πλεόντων ΔΥΣΤΗΝΟΙ ΤΙΝΕΣ, καὶ θαλάττῃ πρῶτον, ἐντετυχηκότες; οὓς ἐὰν καὶ μικρὸς etc. M.

m ἐκπλαγέντες τῇ [ἀηθείᾳ,] Vulgo ἀληθείᾳ, quod abſurdum. Sed optime Stephanus ἀηθείᾳ repoſuit, eiusque coniecturam firmant Reg. Harleian. et Paccii codex.

n προαναλώθησαν τῆς νεώς.] Vulgo προσαναλώθησαν. Peſſime. Lectionem vero, quam recepimus, non ingenio ſuo, ſed Mſs. acceptam referre debuit Heinſius; ſic enim dant Reg. Harleian. et Paccii codex.

Sectio β'.

o καὶ τούτων [αἰτίαι] Vulgo καὶ τούτων ἀτιμίαι. Lectionem noſtram prae ſe ferunt ii, quibus vſi ſumus, codices.

ῥοις τῶν ποταμῶν, οἷς ἐστὶ παραδόντα τὴν ναῦν ἀφεῖναι τῷ ῥεύματι κατάγειν [p] αὐτὴν ὡμολογημένας ὁδούς; ἀλλ' ἔστι γὰρ κἀνταῦθα πέλαγος πλατὺ καὶ μέγα, παντὸς Σικελικοῦ καὶ Αἰγυπτίου πολυπλανέστερον· ἡ δὲ τέχνη οἶδε τὴν ὁδὸν, καὶ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀφορᾷ, καὶ τοὺς λιμένας γνωρίζει. Πέπονθε δὲ αὐτὸ ἐκεῖνο, ὅπερ καὶ τῶν κυβερνητῶν οἱ πολλοί· ἐφίεται μὲν γὰρ ἕκαστος τοῦ εἰδέναι, ἀπολείπονται δὲ οἱ πολλοὶ τοῦ ὀρθῶς εἰδέναι· καὶ τῶν μὲν λιμένων ἀστοχοῦσιν, ἐκφέρονται δ' οἱ μὲν ἐπὶ ῥαχίας δυσχερεῖς, οἱ δ' ἐπ' ἠϊόνας μαλθακὰς, οἱ δὲ ἐπὶ τὰς Σειρῆνας, οἱ δὲ ἐπὶ τοὺς Λωτοφάγους, καὶ ἄλλους ἄνδρας ἢ διὰ μοχθηρίαν ἀξένους, ἢ δι' ἀμαθίαν ἀθέους, ἢ ὑφ' ἡδονῆς διεφθαρμένους· εἰ δὲ που τίς ἐστιν ἀγαθὸς καὶ εὔστοχος κυβερνήτης, εὐθὺ τῶν λιμένων χωρεῖ τῶν ἀσφαλεστάτων,

Ἔνθ' οὐ χρεὼ πείσματός ἐστιν [q],
Οὔτ' εὐνὰς βαλέειν, οὔτε πρυμνήσι' ἀνάψαι.

Τίς οὖν ἐστιν ὁ κυβερνήτης οὗτος; καὶ τίνι φέροντες ἑαυτοὺς

nonnulli ſunt fluuii, quibus ſi nauem committas, ipſo cum fluxu quo volueris abibit? Sed et hic mare latum vaſtumque eſt, omni Siculo Aegyptioque intricatius. Ars vero viam tenet, coelum intuetur, portus agnoſcit. Accidit autem et his, quod gubernatoribus plerisque, vt ſcire velint omnes, recte autem ſciant pauci. Ergo a portu aberrant, aliique in cautes aſperas, alii in coenoſa litora, alii in Sirenum ſcopulos, alii in Lotophagorum terram, ſimilesque deferuntur homines, quos vel inhoſpitales improbitas, vel Deorum ignaros fecit imperitia, vel corrupit voluptas. Si quis vero bonus peritusque eſt gubernator, recta portum ſubit tranquillum,

Vbi vincula naues
Nulla tenent, vnco non alligat anchora morſu.

Quis vero hic gubernator eſt, aut cui nos committemus potiſſimum?

p ἀφεῖναι τῷ ῥεύματι κατάγειν αὐτὴν] Vulgo ἀφεῖναι τῷ ῥεύματι [καὶ] κατάγειν αὐτήν. Sed nos voculam, quae ſenſum vel turbat, vel ſaltem dubium reddit, fide Mſs. Reg. et Harleian. deleuimus.

q ἔνθ' οὐ [χρεὼ] πείσματός ἐστιν,] Sic Harleian. et Homerus Odyſſ. Ι'. 136. vulgo χρεών.

τὲ αὐτοὺς

ἐπιτρέψομεν [r]; Μήπω με τοῦτο, ὦ τὰν, ἔφη, πρὶν ἂν τοὺς ἄλλους ἴδῃς καὶ ἐξετάσῃς, καὶ πρῶτόν γε αὐτῶν τὸν ἁβρὸν τοῦτον καὶ ἥδιστον κυβερνήτην ἡδίστης τῆς νεὼς οὔσης ἐκ γῆς ἰδεῖν [s], ἐν δὲ τῷ πλῷ ἀχρειοτάτης καὶ πονηρᾶς ἀεὶ, καὶ δυσέργου ταῖς ὑπηρεσίαις, καὶ ἐκτετμημένης τὰ ὄργανα, καὶ πρὸς τὰς τοῦ χειμῶνος ἐμβολὰς ἀσθενεστάτης καὶ ἐνδοσίμου.

γ'. Ἐπεὶ δὲ ὁ λόγος οὐκ οἶδ' ὅπως εἰκόνος θαλαττίας ἐπελάβετο, μὴ ἀφῶμεν αὐτὸν [t] ἀπελθεῖν ἡμῖν, πρὶν ἐξεργάσηται σαφῶς τὴν γραφὴν, εἰκάζων τὴν Ἐπικούρου φιλοσοφίαν βασιλικῇ ὁλκάδι [u] Αἰήτου βασιλέως [x]. Λέγω

mum? Noli id ex me quaerere, priusquam et alios inſpicias examinesque, … i homo. Ante omnia autem fac prodeat delicioſus ille voluptatique deditus; huic nauem demus, quae e terra intuentibus appareat iucundiſſima, in mari vero inutilis et ad omnia tarda ſit miniſteria ac inepta; armamentis praeterea priuata omnibus, vt irruenti facile tempeſtati cedat, nudumque vndae praebeat latus.

3. Quandoquidem autem ſimilitudinem a mari deſumptam ſua ſponte nobis ſuppeditauit ipſa oratio, ne dimittamus hanc, priusquam totum, quod volumus, nobis depinxerit. Ac primum Epicuri philoſophiam cum praetoria Aeetae regis naue nobis

r ἑαυτοὺς [ἐπιτρέψομεν;] Sic vterque Mſs. vulgo ἐπιτρέψωμεν.

s ἡδίστης τῆς νεὼς οὔσης ἐκ γῆς ἰδεῖν,] Corrupte Reg. ἡδίστης σώσης δ' ἐκ γῆς ἰδεῖν. Forſan Maximus dedit ἡδίστης νεὼς ὅσον δ' ἐκ γῆς ἰδεῖν.

Sectio γ'.

t μὴ ἀφῶμεν αὐτὸν] Ita Reg. vulgo τοῦτον.

u βασιλικῇ ὁλκάδι Αἰήτου βασιλέως] Vide quae dixi in praefatione de hoc loco. M.

x Αἰήτου βασιλέως.] Hiſtoriae, quam narrat hoc in loco Maximus, alibi non ſuperſunt veſtigia: quapropter nihil mirum, ſi cl. Dodwellus Diſſert. in Irenaeum VI. 14. indicare nequiit, cui populo rex iſte, qui memoratur, imperarit. Iſtiusmodi vero naues, quas θαλαμηγοὺς vocant Graeci, *cubiculatas* autem Seneca de Benef. VII. 20. aedificarunt Ptolemaeus Philadelphus aliique. Vide Athenaeum lib. V. pag. 203, ſeq. Immo regibus Aegyptiis θαλαμηγὰ fuerunt ὀκτακόσια, ſi fides Appiano praef. pag. 8.

δὲ οὐ μῦθον πλάττων, ἀλλὰ οὐ πολὺς χρόνος ὅτε ἐξ Αἰγύπτου ἐς Τροίαν ἔπλει [y] βασιλεὺς τῶν ὑπὲρ Φοινίκης βαρβάρων ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν, οἳ οὐκ ἴσασι θάλατταν [z], οὐδὲ ἀλέγουσι τοῦ Αἰγιόχου Διὸς, οὐδὲ θεῶν μακάρων. Παρεσκευάσατο δὴ μέλλων πλεῖν ὁ ἄθεος οὗτος καὶ ἀθάλαττος βασιλεὺς [a] μεγάλην καὶ εὐρύχωρον ναῦν, ἵνα αὐτῷ πᾶσαι αἱ ἡδοναὶ συμπλέωσι· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς βασίλεια [b] ἦν οἷα κάλλιστα, παστάδες, καὶ εὐναὶ, καὶ δρόμοι [c]·

bis conferat. Nec fabulam referre volo: ſed non ita diu eſt, cum rex quidam ex Aegypto Troiam verſus nauigaret, homo barbarus, e numero eorum, qui ſupra Phoenices colunt, nec norunt mare, nec reuerentur Iouem Aegida tenentem, nec alios Deos. Hic impius mariſque imperitus rex maximam ſibi latiſſimamque ſtrui nauem iuſſerat, in qua quaecunque vellet, ſecum voluptates veheret. Et intus quidem regiam ſibi quam pulcherrimam fabricarat, thalamos, lecticas, curricula:

Extra

y ἐξ Αἰγύπτου εἰς Τροίαν ἔπλει] Immo εἰς Τύρον, *Tyrum*, Maximi patriam: vnde illi notior haec hiſtoria Et hoc confirmatur ex toto apparatu regio, litora legentibus magis accommodo quam longe et periculoſae nauigationi ex Aegypto ad Troiam. M.

z οἳ οὐκ ἴσασι θάλατταν,] Homerica phraſis Odyſſ. Λ΄. 121. Ψ΄. 269.

a ἀθάλαττος βασιλεὺς] Eruditius foret ἀθαλάττωτος, ſi fauerent Codices: vt alluſio eſſet ad Ariſtophanis *Ran.* 206. Ἄπειρος, ἀθαλάττωτος, ἀσαλαμίνιος. vnde Heſychius: Ἀθαλάττωτος, ἄπειρος θαλαττίου πλοῦ. M.

b τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς βασίλεια] Heinſius reponendum coniicit, τὸ μὲν γὰρ [ἔνδοθεν] αὐτῆς, etc. quia, ſicut puto, ſequitur [ἔκτοσθεν] δ' αὐλῆς μέγας ὄρχατος, ſed hoc ei contigit, quod ſententiam non recte diſtinxerit. Sic igitur interpungas oportet, τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς βασίλεια ἦν οἷα κάλλιστα, παστάδες καὶ εὐναὶ καὶ δρόμοι (Ἔκτοσθεν δ' αὐλῆς μέγας ὄρχατος ἄγχι θυράων Τετράγυος —— καὶ δένδρα ἐμπεφύκεσαν, ῥοιαὶ, καὶ ὄγχναι καὶ μηλέαι, καὶ ἄμπελοι) τὸ δ' αὐτῆς λουτρὸν ἦν. ac tum demum τὸ μὲν αὐτῆς ſibi invicem reſpondebunt, nec aliquid excidiſſe videbitur.

c παστάδες καὶ εὐναὶ καὶ δρόμοι] Vnde δρόμοι [*curricula* ſpatia *curſibus* deſtinata in ipſis βασιλείοις et in ipſo *cubiculo* Regio, inter παστάδας et εὐνὰς? Lego, θρόνοι

Ἔκτοσθεν δ' αὐλῆς μέγας ὄρχατος ἄγχι θυράων
Τετράγυος [d],

καὶ δένδρα ἐμπεφύκεσαν, ῥοιαὶ, καὶ ὄγχναι, καὶ μηλέαι, καὶ ἄμπελοι· τὸ δ' αὐτῆς λουτρὸν ἦν, καὶ γυμνάσιον· τὸ δὲ, ὀψοποιοῖς χώρα· τὸ δὲ, θάλαμοι παλλακίσι. τὸ δὲ συμπόσιον· τὸ δὲ, ἄλλο τὶ μέρος τρυφώσης πόλεως· περιεβέβλητο δὲ ἡ ναῦς πολλὰς μὲν χρόας ἡδίστας ἰδεῖν, πολὺν δὲ χρυσὸν καὶ ἄργυρον· καὶ διέφερεν οὐδὲν ἀνδρὸς δειλοῦ κεκοσμημένου ὅπλοις χρυσοῖς. Ἐθαύμαζον οἷον τὸ θέαμα οἱ Αἰγύπτιοι [e], καὶ τὸν ἐπιβάτην ἐμακάριζον, καί που τὶς εὔξατο ναύτης γενέσθαι ἡδίστης νεώς· ἐπεὶ δὲ ὥρα ἀνάγεσθαι ἦν, ἐξέπλει μὲν ἡ μεγάλη αὐτὴ ναῦς καὶ πολυτελὴς, καὶ ἀπεσάλευε τῶν

Extra aulam magnus fuit hortus, limina iuxta.

In eo arbores creſcebant diuerſae, punicae, pyri, mali, vitesque. Alibi lauacrum ſuum habebat, et gymnaſium; alibi locum cocis deſtinatum; alibi meretricum cubilia; alibi triclinium; alibi aliud, in quo, non ſecus quam in vrbe voluptatibus tracta, oblectaret genium. Accedebant et colores, qui nauem commendarent, varii, viſu iucundiſſimi; neque auri deerat, aut argenti copia. Denique ſimilis erat homini imbelli, qui arma geſtaret aurea. Mirabantur hoc ſpectaculum Aegyptii, felicemque vno omnes ore iudicabant dominum; neque deerat, qui gubernatoris munus inuolaret animo, et qui vehi ea vehementer optaret. Cum autem iam ſoluendi tempus eſſet, exire coepit

γοι, *ſellae Regiae.* Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων. Lucas I. 52. De voce τετράγυος, quae ſequitur, [et quae denotat menſuram pedum circiter CCCCXVI.] vide Illuſtriſſ. *Spanhemium* ad Callimach. p. 251. M.

d Ἔκτοσθεν δ' αὐλῆς μέγας ὄρχατος ἄγχι θυράων [Τετράγυος,] Vulgo τετραμμένος, ſed locum ex poeta, quod etiam viderat Heinſius, emendaui: nam verba ſunt Homeri Odyſſ. Η'. 112.

e Ἐθαύμαζον [οἷον] τὸ θέαμα οἱ Αἰγύπτιοι,] οἷον loco, niſi fallor, non convenit. Lego ἐθαύμαζον [οὖν] τὸ θέαμα οἱ Αἰγύπτιοι.

Ibid. ἐθαύμαζον οἷον τὸ θέαμα οἱ Αἰγύπτιοι] Probabile puto vocem εἰκὸς excidiſſe: ἐθαύμαζον, οἷον εἰκὸς, τὸ θέαμα etc. *prout fieri ſolet.* Cl. Editor coniicit οὖν pro οἷον. M.

λιμένων, καθάπερ νῆσος πλωτή. Ἐξέπλεον δὲ καὶ αἱ ἄλλαι ὁλκάδες αἱ δημοτικαὶ, εὔζωνοι καὶ πρὸς τὴν χρείαν παρεσκευασμέναι. Μέχρι μὲν ἦν τὸ πνεῦμα πρᾶον [f], ἐκράτει ταῖς ἡδοναῖς ἡ βασιλικὴ ναῦς, καὶ κνίσσης ἦν πάντα μεστὰ,

Αὐλῶν, συρίγγων τ' ἐνοπῆς [g], ὁμάδου τ' ἀνθρώπων.

Ἐπεὶ δὲ ἐξ αἰθρίας ἄφνω χειμὼν ἐπετάραξε τὸν αἰθέρα, καὶ πνεῦμα κάτεισι λάβρον σὺν πολλῷ πατάγῳ, ἔγνωσαν τότε τίς μὲν ἡδονῆς χρεία, τίς δὲ τέχνης. Αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι ὁλκάδες ξυνενεικάμεναι τὰ ἱστία πρὸς τὸν κλύδωνα ἡμιλλῶντο, καὶ τὸ πνεῦμα ἔφερον, καὶ τὴν ἐμβολὴν τοῦ κακοῦ ἀπεμάχοντο [h]· ἡ δὲ κακοδαίμων ἐκείνη ναῦς περιεφέρετο, καθάπερ ἀνδρὸς σῶμα μέγα καρηβαροῦν καὶ

pit magna haec atque opulenta nauis, multumque iactata vix egreſſa eſt portum; non aliter quam inſula, quae in aqua natat. Egreſſae ſunt et naues aliae vulgares, ſuccinctae ad nauigationem atque expeditae. Tantiſper ergo dum a ventis eſſet in mari tranquillitas, longe voluptatibus ſuis ſuperior erat nauis regia, plenaque omnia nidore erant. Tum

Tibiaque, fremitusque hominum, et ſtridebat arundo.

Simulac autem e malacia illa ſubita aerem turbauit tempeſtas, multoque ventus in mare fremitu deſcendit; tum demum quis voluptatis eſſet vſus, quis artis coepit intelligi. Aliae namque vela legere naues, paria cum fluctibus facere, venti ſuſtinere impetum, mali vim expugnare: ſola vero miſera illa nauis, non ſecus quam magni corpus hominis, quod grauedine aut ebrietate

f τὸ πνεῦμα πρᾶον] Vulgo πρᾶον τὸ πνεῦμα. Sed a Mſs. eſt ordo verborum, quem repraeſentaui.

g Αὐλῶν, συρίγγων τ' ἐνοπῆς,] Verſus eſt Homericus, Il. κ'. 13:

h τὴν ἐμβολὴν τοῦ κακοῦ ἀπεμάχοντο·] Sic etiam noſtri codices. At H. Stephanus reponendum putat, πρὸς τὴν ἐμβολὴν τοῦ κακοῦ ἀπεμάχοντο. Nihil opus. Xenophon Hellen. lib. VI. cap. V. 34. ὑπομιμνήσκοντες μὲν ὡς τὸν βάρβαρον κοινῇ ἀπεμαχέσαντο. Quin et ἀπομάχεσθαι τὴν τῶν ἑρπετῶν φύσιν habet Ioſephus Antiq. Iud. lib. II. cap. X. 2. Videſis et lib. III. cap. VI. 4. et lib. VI. cap. VI. 2.

Ib. τὴν ἐμβολὴν τοῦ κακοῦ ἀπεμάχοντο] Conicio ἀνεμάχοντο, quia eſt vox alibi a Maximo vſurpata pro *compenſare, reſarcire:* Diſſ. XXVII. 1. ἀναμάχεται τὸν ψόγον· et mox, τὸ πλημμέλημα ἀναμαχέσασθαι et iterum Sect. 3. Plutarchus in Arato p. 1040. B. τὴν διαμαρτίαν ἀνα-

ὑπὸ μέθης σφαλλόμενον· καὶ ὅτε ὁ κυβερνήτης ὅ, τι χρήσαιτο τῇ τέχνῃ εἶχεν, ὅ, τε ἁβρὸς ἐκεῖνος ὄχλος ἔκειτο ἐκπλαγεὶς [i] καὶ στένων· κατήρειπε δὲ ὁ χειμὼν τὰ θαυμαστὰ ἐκεῖνα πάντα,

Πολλὰ δ' ὅγε προθέλυμνα [k] χαμαὶ βάλε δένδρεα
μακρά.

διελύετο δὲ καὶ τὰ βασίλεια [l], καὶ οἱ θάλαμοι, καὶ τὰ λουτρά, καὶ ἐξέπιπτεν εἰς γῆν πόλεως ναυάγια·

Οἱ δὲ κορώνῃσιν ἴκελοι περὶ νῆα μέλαιναν.
Κύμασιν ἐμφορέοντο [m].

ebrietate vertitur, huc illuc impelli; adeo vt gubernator artis explorare opem, nec effoeminata illa turba poſſet, vt qui omnes hic illic metu attoniti iacerent. Interim praeclara illa omnia tempeſtas diſſipauit,

Plurimaque euertit radicitus ardua ligna.

Ibi ergo diſſipari regia, thalami, lauacra: eratque mira res viſu, vt non nauis vnius, ſed totius vrbis naufragia, fluctus terrae appuliſſe videbantur.

Aſt olli, fulicum ſimiles, hinc inde carinam

in

ἀναμαχόμενος. Cl. Alexandrinus Homil. *Quis Diues ſaluetur*, verſus finem, ἀναμάχεσθαι τὰ ἐπταισμένα. et ita Syneſius de *Regno* p. m. 18. qui Epiſt. 4. ἀντεμβάλλειν ταῖς ἐμβολαῖς eleganter vocat hoc quod Maximus τὴν ἐμβολὴν ἀπομάχεσθαι. Haec ſcripſeram. Sed cum nihil mutent Codices, et Cl. Editor Vulgatam erudite tueatur, tantis auctoritatibus libenter cedo; et addo Polyaenum *Stratag.* VII. 6. p. 617. ἡ δὲ στρατεία [vſitatius στρατία] τοῦ Κροίσου ἀπομαχομένη τὰς τοῦ Κύρου προσβολὰς etc. vbi vulgo legitur ταῖς προσβολαῖς. Cum praepoſitione πρὸς ſaepiſſime Heliodorus in *Aethiopicis.* ἀπεμαχεσάμεθα, *pugnare ceſſauimus*, apud Lyſiam Orat. in *Simona*. M.

i [ὅ, τε] ἁβρὸς ἐκεῖνος ὄχλος ἔκειτο ἐκπλαγεὶς] Vulgo [ὅτε] ἁβρὸς ἐκεῖνος ὄχλος, [ἀλλ'] ἔκειτο ἐκπλαγείς. Vterque Mſ. lectionem, quam recepimus, exhibet.

k Πολλὰ δ' ὅγε προθέλυμνα] Iliad. ι. 537.

l διελύετο δὲ [καὶ τὰ] βασίλεια,] Male quidem Reg. διελύετο δὲ [καὶ ἡ] βασίλεια. Verum inde patet legendum, prout edidimus; nam vulgo dant διελύετο δὲ τὰ βασίλεια, voce praetermiſſa.

m Οἱ δὲ κορώνῃσιν ἴκελοι περὶ νῆα μέλαιναν Κύμασιν [ἐμφορέοντο.] Sic

τȣ̃το τέλος ἀνοήτȣ ἐπιβάτȣ, καὶ ἀχρήςȣ νεὼς, καὶ ἀκαίρȣ τρυφῆς.

δ'. Ἐπανάγωμεν δὲ αὖθις ἐπὶ τὸν λόγον, ᾧ τὴν εἰκόνα ταύτην παρελάβομεν [n]. Ἔοικε γὰρ ἀμέλει καὶ ȣ̓τος ȣ̓ πλȣ̃ν βραχὺν, ȣ̓δὲ ἡμερῶν ὀλίγων δρόμον ἡμῖν διαγωνιȣμένοις, ἀλλὰ τὸν τȣ̃ ζῆν ξύμπαντα χρόνον νομοθετεῖν ἡδονὰς, ȣ̓δὲν τῶν θαλαττίων ἐκείνων ἀσφαλεςέρας· μήπω γάρ τις ἡμᾶς πειθέτω λόγος ὡς ȣ̓κ ἀγαθὸν ἡδονὴ, ἀλλὰ ἀγωνιζέσθω ἐὰν πεῖσαι δυνηθῇ [o] [illegible] δὲ με-

in fluctibus agitabant. Hunc finem ſtolidiſſimus [illegible], nauisque inutilis importunus vector habuit.

4. Iam ad priorem ſermonem, cuius cauſa vſi hac ſimilitudine ſumus, denuo redeamus. Videtur enim et ille non ad dies aliquot, aut vnius modo nauigationis, ſed totius vitae tempus approbare nobis voluptates velle; quae nihilo ſunt marinis illis certiores. Nec dum tamen rationem, quae voluptatem nobis e bonorum tollendam numero eſſe perſuadeat, admittimus. Contendat interea, ſi volet, et operam det, ſi forte hoc poſſit. Quod

Sic legitur apud Homerum Odyſſ. μ'. 418. et ſic legi debere merito ſtatuerunt H. Stephanus et D. Heinſius, vulgo ἐπιφορέοντο, Harleian. ἐπεφέροντο. Non minus hac, quam illa ratione iugulatur verſus.

Sectio δ'.

n ᾧ τὴν εἰκόνα ταύτην παρελάβομεν.] Vulgo ὡς τὴν εἰκόνα, quomodo repraeſentat Harleian. a prima manu. Sed vltima littera puncto notatur, vt eam delendam cenſuerit librarius Merito ſane, quod et Heinſius vidit; nam pronomen ad λόγον refertur.

Ibid. ᾧ τὴν εἰκόνα, ταύτην παρελάβομεν] Omnino legendum παρεβάλομεν, *comparauimus:* vt Diſſ. XIII. 2. θέασαι τοίνυν καὶ παράβαλλε τὴν εἰκόνα. Dubito an ſenſus vllus ſit in Vulgata. M.

o ἀγωνιζέσθω ἐὰν πεῖσαι δυνηθῇ] *Contendat ſi perſuadere poſſit.* Perſuadere *quid?* Voluptatem eſſe *bonum?* Atqui non negat Maximus, negat ſolum eam eſſe *Stabile*, et hoc, inquit, monſtres. *Sed quomodo monſtrare poteris*, πῶς δὲ δείξεις: ex his patet mutilum et corruptum eſſe hunc locum. Lego: ἀγωνιζέσθω ἐὰν [βεβαιὰν] δεῖξαι δυνηθῇ. *hoc agat ut monſtret eam eſſe ſtabile*, Nimirum hoc eſt ipſum Propoſitum et Argumentum diſſertationis, *Voluptatem, licet Bonum ſit, tamen non eſſe ſtabile.* Niſi fallor, non aliter ſcribere potuit Maximus, vt ſibi

ταβάλλειν μὴ δυνηθῇ, ἀνέξομαι ἡδόμενος τὸν πάντα χρόνον P, καὶ ἀμελήσω τῆς ἀρετῆς, ἐάν μοι δείξῃς ἡδονὴν ἀσφαλῆ καὶ λύπης ἀμιγῆ, ἡδονὴν ἀμετάγνωστον, ἡδονὴν ἐπαινουμένην. Δείξεις δὲ πῶς; οὐ μᾶλλον ἢ λύπην. οὐδὲν γὰρ ὑγιὲς οὐδὲ εἰλικρινὲς τούτων κατεστήσατο τοῖς ἀνθρώποις ἡ Φύσις, ἀλλὰ ἀναμέμικται πανταχοῦ τὰ λυπηρὰ τοῖς ἡδέσιν, ἑκάτερον ἑκατέρῳ Φυρόμενον 9. Ἀνάγκη δὲ αἱρούμενον θάτερον καὶ τοῦ ἄλλου μετέ-

Quod ſi ne mutari quidem voluptatem deprehendero, iam concedam hoc, virtutemque negligam libenter: hac lege dico, vt voluptatem mihi ſolidam oſtendas, nullis vitiatam doloribus, voluptatem, quam nulla excipit poenitentia, voluptatem laude dignam. Quomodo autem oſtendas? non magis certe, quam dolorem. Nihil enim horum omni ex parte ſolidum penitusque ſanum natura hominibus conceſſit: vbique enim voluptati moeror adhaeret, alterumque extemplo imbutum eſt altero; vt neceſſe ſit, alterum ſi eligas, alterum quoque extemplo contingat tibi.

ſibi conſtet. Vide quae dixi in Praef. de iſto quod ſequitur, ἀνέξομαι ἡδόμενος τὸν πάντα χρόνον. et notes velim elegantem locutionem ἀνέξομαι ἡδόμενος. cuius exempla videre potes apud Noſtrum Diſſ. XXVII. 1. Lyſiam p. 70. Ed. *Taylor.* Arrian. Diſſ. I. 9. p. 108. Syneſium Ep. CV. p. 96. Ed. *Turneb.* Sophoclem *Electra* v. 1031. et multos alios. M.

p ἀνέξομαι ἡδόμενος τὸν πάντα χρόνον,] Vulgo ἀνέξομαι τοῦ λόγου. Cum tamen Reg. et Harleian. noſtram lectionem exhibeant, non erat, cur iis denegaretur fides. Eandem repraeſentarunt Arceriana excerpta, nec aliam Paccius in ſuo codice reperit.

q ἑκάτερον ἑκατέρῳ φυρόμενον.] Sic Harleian. niſi quod in eo perperam ſcribatur φερόμενον, Vulgo ἑκάτερον [ἐν] ἑκατέρῳ φυρόμενον, quod admittere non videtur Graecae linguae ratio.

Ibid. ἑκάτερον ἐν ἑκατέρῳ φυρόμενον] Praepoſitionem eiecit. Cl. Editor ex auctoritate Codicis Harleiani, et quia, inquit, eam admittere non videtur Graecae Linguae ratio. Virum optimum fefellit memoria Diſſ. XX. 5. ἀλλ' ἑκάτερον ἐν ἑκατέρῳ ΦΥΡΕΤΑΙ, καὶ ἡδονὴ ἐν φιλίᾳ, καὶ λύπη ἘΝ κολακείαις. XXXII. 4. p. 381. οὐδ' ἂν ΦΥΡΕΤΑΙ ἀκρίτως πάντα ἘΝ πᾶσιν. Vide et XVI. 9. XXI. 2. XXVI. 9. Reſtituas igitur Praepoſitionem; et hanc commu-
nem

χειν εὐθύς. ἅτε γὰρ ἀλλήλοις συμπεφυκότα τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ ἐπιῤῥεῖ, καὶ ἀντικαταλλάττεται τὰς γενέσεις, καὶ ἀμείβει τὰς συνουσίας. Ὑπὸ δὲ τῆς παλιῤῥοίας ταύτης ψυχὴ κυκωμένη, πῶς ἂν ποτὲ ἐπιλάβοιτο ἀλυπίας, συνοῦσα ἀγαθοῖς ἐστερημένοις [r]; Ἐγὼ καὶ θαλάττῃ διὰ τοῦτο ἀπιστῶ [s], κἂν νήνεμος ᾖ, κἂν γαλήνην ἔχῃ· ὑποπτεύω γὰρ αὐτῆς τὴν ἡσυχίαν· εἰ δέ με βούλει πιστεῦσαι γαλήνῃ, ἄγε λαβὼν εἰς πέλαγος ἀσφαλὲς [t].

tibi. Haec enim quaſi natura ſunt congenita, ita alterum alteri ſuperuenit, reciprocosque mutant ortus, vt nunc hoc adſit, nunc illud. His cum fluxibus refluxibusque perturbetur animus, quaenam ſpes, vt doloris aliquando expers degat, relinquitur; praeſertim cum iis, quibus aliquando carendum eſt, fruatur bonis? Ego nec mari credo, quamuis venti ſileant, quamuis ſit tranquillum. Suſpectum eſt enim hoc ſilentium. Quippe ſi ſerenitati me velis confidere, in aliquod, quod mutationem non recipit, mare me deducas neceſſe eſt;

Quod

nem humanae ſortis labem Humaniſſimo Viro condones. M.

r συνοῦσα ἀγαθοῖς ἐστερημένοις] H. Stephano non placet vox vltima. Quin et, ſi viro illi docto fides, adnotatum reperit ἐσταμμένοις, vt arbitror, ex coniectura; nam noſtri vulgatam lectionem retinent. Mihi potius excidiſſe videtur aliqua vox: itaque repoſuerim συνοῦσα ἀγαθοῖς [βεβαιότητος] vel [ἀσφαλείας] ἐστερημένοις.

Ib. συνοῦσα ἀγαθοῖς ἐστερημένοις] Lego, ἐστηριγμένοις, *fixis* et ſtabilitis: idem quod βεβαίοις, Conſtructio vero eſt, πῶς ἂν ποτε, συνοῦσα ἀγαθοῖς ἐστηριγμένοις, ἐπιλάβοιτο ἀλυπίας: verte per Gerundium et ſenſum perſpicies: *quomodo vnquam fruendo bonis ſtabilibus, indolentiam conſequatur?* Idem dixiſſet quamquam diuerſo modo, ſi ſcripſiſſet μὴ ἐστηριγμένοις· cuiusmodi ſententiarum conuertibilium exempla legenti frequenter occurrent. Prior forma deſignabit *Modum* per quem aliquid obtinetur: Poſterior, *Cauſſam* quare *non* obtinetur, M.

s ἐγὼ καὶ θαλάττῃ [διὰ τοῦτο] ἀπιστῶ,] Vulgo ἐγὼ δὲ καὶ θαλάττῃ ἀπιστῶ. Nos vtrumque Mſs. ſequimur.

t εἰς πέλαγος ἀσφαλὲς,] Sic Reg. nec vltimae voci litem moveo, ſicut Heinſius fecit; licet eam neſciant Harleian. a prima manu, et excerpta Arceriana.

u εἰθ'

Ἔνθ᾽ οὐκ ἔστ᾽ οὔτ᾽ ἂρ χειμὼν πολὺς,
οὔτε ποτ᾽ ὄμβρῳ
Δεύεται· — — — — ἀλλὰ μάλ᾽ αἴθρη
Πέπταται ἀννέφελος, λευκὴ δ᾽ ἐπιδέδρομεν αἴγλη [u].

Συγκεκλήρωται δὲ καὶ ἡ ψυχὴ τοιούτῳ πάθει. καὶ μέχρις ἂν αὐτῇ ἀπῇ μὲν ὁ κυβερνήτης, ἀπῇ δὲ καὶ ἡ τέχνη, κἂν γαλήνην ἴδῃ, χειμῶνα δέδιε· κἂν χειμῶνι ἐντύχῃ, γαλήνην ποθεῖ. ἀνδρὸς γὰρ βίος πρὸς ἡδονὴν νενευκότος, καὶ λύπην [illegible]ημένου, κοῦφος καὶ ψοφοδεὴς καὶ ἄπιστος καὶ θαλάσσης πάσης ἀδηλότερος.

ε. Οὐχ ὁρᾷς τοὺς μνηστῆρας νεανικαῖς ἡδοναῖς συγγινομένους, πίονας αἶγας κατέδοντας, καὶ ἁπαλῶν ἐρίφων ἐμπιπλαμένους, καὶ αὐλῶν ἀκούοντας, καὶ οἶνον ἀπολισγομένους, καὶ δίσκοις τερπομένους, καὶ αἰγανέας ἱέντας; Τίς οὐκ ἂν αὐτοὺς τῆς ἡδονῆς ταύτης ἐμακάρισεν; ἀλλὰ ὁ μαντικὸς, καὶ γνωριστικὸς τοῦ μέλλοντος [x] λέγει,

Quod neque tempeſtas inſani,
nec humidus vnquam
Imber agit; — ſemperque innubilis aether
Cingit, et hinc illinc lux circum candida currit.

Eadem eſt animi noſtri ratio, eodem iactatur modo. Si enim gubernator abſit, abſitque ars, licet ſerenitatem videat, tempeſtatem metuit; rurſus in tempeſtate ſi verſetur, ſerenitatem expetit. Vita enim hominis voluptati dediti, mobilis, meticuloſa, infida, omnique ſalo eſt incertior.

5. Nonne procos vides, quantis ſe oblectent voluptatibus, pingues capras vt comedant, molliculis hoedis ſe vt expleant, tibias audiant, vinum miſceant, diſco ſeſe oblectent, tragulas emittant? Quis non hanc illis voluptatem inuidiſſet? Adeſt tamen vates optimus, futuri non ignarus, qui dicit illis,

O miſeri

u ἔνθ᾽ οὐκ ἔστ᾽ οὔτ᾽ ἂρ —— αἴγλη.] Eodem modo verſus hoſce laudat Maximus Diſſert. XVII. 10. Ii tamen in Homero iunctim non exſtant, at ex Odyſſ. Δ′ 566. et Ζ′. 43. conflantur.

x) γνωριστικὸς τοῦ μέλλοντος] Quod vna voce exprimit Laertius Lib. I. 114. de Epimenide: φασὶ γὰρ καὶ γνωστικώτατον γεγονέναι· *diuinationis peritiſſimum.* alii προγνωστικώτατον dixiſſent

Ἆ δειλοὶ y, τί κακὸν τόδε πάσχετε; νυκτὶ μὲν ὑμῶν
Εἰλύαται κεφαλαί.

Παρὰ πόδας τὸ κακὸν καὶ ἐγγύς. Παρὰ πόδας τὸ κακὸν ἦν καὶ Ἀλεξάνδρῳ τῷ τὴν θαυμαστὴν ἐκείνην ἡδονὴν ἐκ Πελοποννήσου ἐκλέψαντι· ταχὺ γὰρ ἐπ᾽ αὐτῇ στόλος ἐξηρτύθη Ἑλληνικὸς, μυρίας μὲν ὀδύνας αὐτῷ τῷ τῆς ἡδονῆς *ἐραστῇ ἄγων, μυρίας δὲ τῇ ξυμπάσῃ πόλει. Τὰς δὲ Ἀσσυρίους ἡδονὰς οὐ λέγω, ἃς κατέλαβεν εὐθὺς πῦρ z αὐτῷ χρυσῷ, καὶ αὐταῖς παλλακίσιν. Οὐδὲ τὰς Πολυκράτους τὰς Ἰωνικὰς οὐ λέγω, ἃς κατέλαβεν οὐδὲ εὐσχήμων θάνατος [a]. Πλήρης ἦν Σύβαρις ἡδονῶν, ἀλλὰ ἀπώλοντο μετὰ τῶν χρησαμένων αἱ ἡδοναί. Εὐδοκίμουν

O miſeri, quae vos cingunt mala! veſtra tenebrae
Inuoluunt capita.

Inſtabat miſeria eorum, aderat malum. Sicut et Alexandro inſtabat, cum magnam illam e Peloponneſo furtim aduexiſſet voluptatem. Statim in eum Graecorum inſtructa claſſis venit, quae ſexcenta magno illi voluptatis amatori, ſexcenta toti vrbi aduexit mala. Voluptates Aſſyrias omitto, quas ſtatim cum ipſo auro, cum ipſis meretricibus ignis inuaſit. Nec Ionicas Polycratis dico, quas ne honeſta quidem mors ſecuta eſt. Plena voluptatibus Sybaris erat, ſed cum cultoribus ſuis interierunt voluptates

xiſſent. Porphyrius adhuc plenius, προγνωστικὸς τοῦ μέλλοντος. De *Abſtinent.* IV. 10. Ceterum γνωστικὸς et γνωριστικὸς eandem ſignificationem ſaepe obtinent; quemadmodum γινώσκω et γνωρίζω. Vnde Noſter Diſſ. XXIV. γνωριστικὸς τοῦ δοκίμου· et Pollux I. 11. p. 121. laudat equum, qui eſt γνωριστικὸς τῶν ἐχθρῶν. M.

Sectio ε.

y Ἆ δειλοί,] Sic Penelopes procos adloquitur Theoclymenus aqud Homerum Odyſſ. Υ. 351.

z ἃς κατέλαβεν εὐθὺς πῦρ] Hiſtoriam Sardanapalli noſter in animo habuit. Vide Cteſiam apud Athenaeum lib. XII. p. 529. et Iuſtin. I. 3.

a ἃς κατέλαβεν οὐδὲ εὐσχήμων θάνατος.] Polycraten videlicet Oroetes cruci ſuffixit. Vide nos ad Diſſert. V. 5. De viri luxuria conſulatur Athenaeus lib. XII. pag. 540.

b ἐσωφρό-

καὶ παρὰ Συρακουσίοις ἡδοναὶ, ἀλλ᾽ ἐσωφρόνισαν αὐτοὺς [b] μετ᾽ ἐκείνας αἱ συμφοραί. Ἀλλ᾽ οὐδὲ Κορινθίοις [c].

ptates. Etiam apud Syracuſanos fuerunt, ſed calamitatibus admoniti ad frugem redierunt. Sed nec apud Corinthios diu permanſerunt.

ΛΟΓΟΣ Β'.

Περὶ ἡδονῆς, ὅτι εἰ καὶ ἀγαθὸν, ἀλλ᾽ οὐ βέβαιον [d].

Ἐπιχείρει ἐχθὲς λόγος [e] τὶς παρελθὼν πείθειν ἡμᾶς ὡς αἱρετέον ἡδονὴν, ἐὰν προσγένηται αὐτῇ τὸ ἀσφαλές. Σοφιστὴς λόγος καὶ ἀπατεὼν δεινῶς, ὅς, ἐξὸν σκο-

DISSERT. II.

Voluptatem etſi bonum, non tamen eſſe ſtabile.

QVAEDAM nuperrime nobis conatae ſunt perſuadere rationes, voluptatem, ſi quidem diuturna dari ſtabilisque poſſit, eligendam eſſe. Sophiſticae vere, et ad decipiendos homines bonis

b ἐσωφρόνισαν αὐτοὺς] Suidas: Σωφρονισθέντας, ἀντὶ τοῦ, ταπεινωθέντας. Diuerſam notionem huius verbi v. Diſſ. XXX. 4. Senſum bene exprimit Interpretatio. Vide Phalaridem Epiſt. CXXIX. M.

c Ἀλλ᾽ οὐδὲ Κορινθίοις] Quaedam deeſſe putat H. Stephanus. Et hoc plane verum, niſi forſan Maximus reliquit, ἀλλ᾽ οὐ δὴ Κορινθίους, ſcilicet ἐσωφρόνισαν συμφοραί.

DISSERT. II. *vulgo* XXXII.

d ΠΕΡΙ ἡδονῆς, ὅτι εἰ καὶ ἀγαθὸν, ἀλλ᾽ οὐ βέβαιον.]. Sic Mſs. cum vulgo dent, Ἔτι περὶ τοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἡδονὴ εἰ καὶ ἀγαθὸν, ἀλλ᾽ οὐ βέβαιον. Inepta vero eſt inſcriptio; quae, iudice Dan. Heinſio, talis eſſe debebat, ὅτι οὐκ ἔστι τὸ ἀνθρώπινον τέλος ἡ ἡδονή. Quid nobis videatur, ad primae Diſſertationis epigraphen iam diximus.

Sectio α.

e ἐχθὲς λόγος] Heinſio placet ἐχθὲς λόγος, ut noſter ad ſuperiorem Diſſertationem reſpiciat, quae die praecedente ſtatuitur habita. Codicibus autem lectionem ſatis commodam re praeſentantibus, eam ſollicitare περίεργον eſt.

πεῖν [f] τὴν ἡδονῆς φύσιν, καθόσον ἡδονή που τάττεται ἐν ἀγαθοῖς ἢ κακοῖς, ἐν ποτέρῳ χορῷ [g] παρεὶς τὸ σκέμμα, ὡς ἀγαθοῦ τῆς ἡδονῆς οὔσης, ἐσκοπεῖτο εἰ βέβαιον τὸ ἀγαθὸν τοῦτο [h]. Καὶ ποῖον ἄν τις ἐπινοήσαι [i] ἀγαθὸν σαλεῦον καὶ κραδαινόμενον; Ὥσπερ γάρ, οἶμαι, καὶ τῆς ὅλης γῆς εἰ ἀφέλοι τὶς τῷ λόγῳ τὴν ἕδραν [k] καὶ τὴν μονήν, συναφεῖλεν αὐτῆς καὶ τὸ εἶναι· καὶ τοῦ ἡλίου εἰ ἀφέλοι τὶς τὴν κίνησιν καὶ τὸν δρόμον, συναφεῖλεν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν· οὕτως καὶ τοῦ ἀγαθοῦ εἴ τις ἀφέλοι τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν στάσιν, συναφεῖλεν αὐτοῦ καὶ τὴν φύσιν·

mirifice inſtructae; quae, cum de natura voluptatis, quatenus in bonis ea malisve numerari, aut vtri aſſignari debeat, agendum eſſet potius, quaſi in confeſſo eſſet in bonis voluptatem eſſe, an ſtabile hoc bonum eſſet, quaeſiuerunt. Quomodo autem mobile ſemper et inſtabile dari bonum poterit? Sicut enim toti terrae ſtabilitatem immobilitatemque ſuam ſi demas, ſoli contra motum curſumque ſi tollas ſuum, eſſentiam tollis vtriusque; eodem modo, bono illud ſi demas, quod exquiſitiſſimum in eo eſt, perſeuerantiam dico, naturam eius ſuſtuliſti. Nec enim pro

f ὅς, ἐξὸν σκοπεῖν etc.] Pro δέον σκοπεῖν, *quum oporteat quaerere.* Lyſias p. 428. ed. *Tayl.* ἐξὸν ὀργίζεσθαι τοῖς εἰς τὸ πλῆθος ἐξημαρτηκόσιν· id eſt, δέον ὀργίζεσθαι. Plato in Symp. p. 19. Ed.. Oxon. γελωτοποιεῖς — ἐξὸν ἐν εἰρήνῃ λέγειν: *cum oporteat placide diſſerere.* Sic et Arrian. diſſ. II. 16. et Iulianus in Miſopogone bis terue. Vide Suidam V. ἐξὸν, in ſecundo loco; vbi verti debuit *cum oporteat*, non *cum liceat*. et ita in loco Ariſtophanis ibi adducto. M.

g ἐν ποτέρῳ χορῷ] Sic Reg. vulgo ἐν ὁποτέρῳ.

h κἂν μὴ βέβαιον· ἢ ὁ ἀγαθὸν etc.] Forte, κἂν μὴ βέβαιον ᾖ· ἢ ὁ. ἀγαθὸν etc. vt mox. Omiſſum ᾖ propter ſequens ἤ. Cl. quoque Editorem ita conieciſſe video. M.

i Καὶ [ποῖον] ἄν τις ἐπινοήσαι] Vulgo καὶ [πῶς] ἄν τις etc. nolente Reg.

k εἰ ἀφέλοι τὶς [τῷ λόγῳ] τὴν ἕδραν] Vulgo εἰ ἀφέλοι τὶς τὴν ἕδραν, duabus voculis praetermiſſis. Eas nos ex Reg. addidimus, eaedemque ad Harleiani codicis oram leguntur. Vide, quae notauimus ad Diſſert. XVII. 8.

l τέτρ-

ὐ γὰρ χρόνῳ τὸ ἀγαθὸν ἀνθεῖ, ὡς ὥρα σώματος. Πῶς ἂν ὖν τις περὶ ἡδονῆς σκοποῖ, τὸ μὲν ἀγαθὸν αὐτῇ προσθεὶς, ἀφελὼν δὲ τὸ βέβαιον; εἰ γὰρ ἀνάγκη ἀγαθὸν ὂν βέβαιον εἶναι, τῇ τῦ βεβαίυ ἀπυσίᾳ καὶ τὸ ἀγαθὸν τῆς ἡδονῆς συναπέρχεται. Καὶ πότερος τύτων τῷ πιθανῷ πλησιαίτερος [l]; ὁ λέγων τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι, κἂν μὴ βέβαιον [m]. ἢ ὁ ἀγαθὸν λέγων μὴ εἶναι, ἂν μὴ ὡς βέβαιον ᾖ; Ἐγὼ μὲν οἶμαι θάτερον [n]. κρεῖττον γὰρ ἀφελεῖν ἡδονὴν ἀγαθῦ, προσθέντας τὸ βέβαιον αὐτῷ [o], ἢ προσθεῖναι ἡδονῇ τἀγαθόν, ἀφελόντας αὐτῆς τὸ ἀσφαλές.

pro tempore, ſicut forma corporis, florere poteſt bonum. Quomodo ergo de voluptate agat aliquis, qui bonum eſſe concedat, ſtabile eſſe neget? Si enim illud, quod bonum eſt, ſimul et ſtabile eſſe ſit neceſſe; vna cum ſtabilitate eius, qua caret, bonum eius abit. Vter autem magis vero ſimilia dicit? qui voluptatem bonum eſſe vult, quamuis inſtabile; an qui bonum eſſe negat, niſi ſit ſtabile? Ego certe alterum puto. Praeſtat enim e bonis voluptatem tollere, ſtabilitatemque illis ſuam relinquere; quam inter bona voluptatem ponere, nec ſtabilitatem illi dare.

2. Quo-

l πότερος τύτων τῷ πιθανῷ πλησιαίτερος;] Vulgo πότερος τῷ πιθανῷ τύτων πλησιαίτερος; Ordo, quem ſequimur, eſt a Reg.

m κἂν μὴ βέβαιον· ἢ ὁ ἀγαθὸν λέγων] Scribo κἂν μὴ βέβαιον [ᾖ·] ἢ ὁ ἀγαθόν etc.

n Ἐγὼ μὲν ὄιμαι θάτερον· κρεῖττον γὰρ] *Ego quidem puto alterum.* Sed quaeri poteſt, *Vtrum* ex Duobus intelligit? θάτερον enim tam *Illum* quam *Hunc* deſignare poteſt. Reſpondeo: Ratio, quae ſequitur, oſtendit ad quem pertineat vox θάτερον: nempe, ad poſteriorem, τὸν δεύτερον· quae quidem voces, ſi additae fuiſſent, multo clariorem ſenſum reddidiſſent: vt XXX. 2. in ſimili ſententia: ἐγὼ μὲν ὄιμαι θάτερον, τὸν πρότερον· καὶ γὰρ οἱ ἰατροὶ etc. XXVII. 7. ἔστι δὲ τούτων θάτερον γνωριμώτερον, τὸ αἰσθητόν. XXXVIII. 6. τῆς ἐπὶ θάτερα, τὰ κρείττω, ῥοπῆς· in quibus locis θατερον explicatur per iſtud quod ſequitur, nude vero iterum ponitur XXXIV. 4. ὐχ ὁπότερον ὂν τοῖν μεροῖν, θάτερον δὲ. pro θάτερον δὲ τὸ κρεῖττον. Vide locum Diog. Laertii in Ariſtippo ſect. 90. M.

o προσθέντας τὸ [βέβαιον] αὐτῷ,] Ita

β′: Ἐπεὶ τοίνυν τὸ μὲν ἀγαθὸν ȣ̓χ ἡδὺ πάντως, βέβαιον δὲ πάντως· τὸ δὲ ἡδὺ ȣ̓ πάντως ἀγαθὸν, ἀβέβαιον δὲ πάντως· λείπεται δυοῖν θάτερον, ἢ τὴν ἡδονὴν διώκοντας ἀμελεῖν τἀγαθȣ̃, ἢ τὸ ἀγαθὸν αἱρȣμένȣς μὴ διώκειν ἡδονήν. Οὐθὲν δὲ οἶμαι διωκτὸν ὅ, τι μὴ ἀγαθόν· ἀλλ', ἀγαθȣ̃ φαντασίᾳ, τὸ μὴ ἀγαθὸν διώκεται ἐν χώρᾳ ἀγαθȣ̃· καθάπερ ὑπὸ τῶν χρηματιςῶν ᵱ τὰ κίβδηλα τῶν νομισμάτων, [illegible] διότι

2. Quoniam autem uon ſemper iucundum eſt omne bonum, ſemper vero eſt ſtabile; illud autem, quod iucundum eſt, non ſemper eſt bonum, inſtabile autem eſt ſemper: reſtat e duobus alterum, vt vel, neglecto bono, voluptatem ſequamur; vel, relicta voluptate, eligamus bonum. Puto autem nihil expeti, niſi quod ſit bonum; fieri vero opinione boni, vt pro bono ſequamur non bonum. Sicut a nummulariis fieri videas qui adulterinos

ita quidem noſtri codices, et ita legit in ſuo Pacciùs. Sed, aut fallor, aut ſententia poſtulat, vt τὸ [ἀβέβαιον] reponatur.

Ib. προσθέντας τὸ βέβαιον αὐτῷ] Putat Cl. Vir ſententiam poſtulare ἀβέβαιον. Non ſatis attente mentem Auctoris conſiderauit. Potius, inquit Maximus, eſt bonum certum et [βέβαιον] *ſtabile*, ſine voluptate, quam voluptas *inſtabilis*, cum bono *inſtabili*. Haec eſt poſitio eius, et Ratio manifeſte eſt: quia bonum iſtud, tametſi voluptatem adiunctam non habet, tamen *ſtabile* ex hypotheſi cum ſet, nunquam deficiet, neque te deſeret. Voluptas vero iſta, licet bonum illi adiicias, tamen cum ſupponatur eſſe *inſtabilis*, cras forſitan te reliquerit, et bonum iſtud adpenſum et acceſſorium ſecum abſtulerit. *Stabile* vero certe praeſtat *inſtabili*. Haec eſt argumentatio: Iam vero ſi prius bonum iſtud ἀβέβαιον facias, cum Cl. Viro, et ſimul *ſine voluptate*, quemadmodum erat ex ſuppoſitione, euertis Maximi argumentum, et Voluptatem longe ſuperiorem reddis, quis enim adeo demens, vt ex Duobus *inſtabilibus* non praeferat iſtud in quo eſt Voluptas? Omnino igitur recte habet βέβαιον. M.

Sectio β′.

ᵱ ὑπὸ τῶν χρηματιςῶν] Ex adiunctis legendum puto κερματιςῶν, *nummulariis*: et ita infra ὥσπερ οἱ μοχθηροὶ κερματιςαὶ pro χρηματιςαὶ· agitur enim de τῇ ἀργυρογνωμονικῇ, ſiue ſcientia diſtinguendi inter nummos κιβδήλους et δοκίμους· quae ars erat τῶν

κίβδηλα, αἱρετὰ ὄντα; ἀλλὰ τῇ πρὸς τὸ ἀληθὲς ὁμοιότητι τὴν τοῦ κιβδήλου φύσιν ἐπικρυπτόμενα. Ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν οἱ ἀργυρογνώμονες τῇ τέχνῃ διεκρίναντο τἀληθοῦς τὸ μὴ δόκιμον· ἐν δὲ τῇ τῶν ἀγαθῶν νομῇ διακρίνει ὁ λόγος q ἀπὸ τῶν ὄντων ἀγαθῶν τὰ φαινόμενα μὲν, οὐκ ὄντα δέ· ἀλλὰ λησόμεθα, ὥσπερ οἱ μοχθηροὶ χρηματισταὶ, θησαυροὺς ταμιευόμενοι κιβδήλων ἀγαθῶν.

γ'. Τίς ἂν οὖν καὶ γένοιτο ἡ σκέψις ἡμῖν, καὶ τίς ὁ τῆς δοκιμασίας τρόπος οὗτος r; Φέρε, εἴ τις ἐπεχείρει, τὸν βοῦν ὑπολύσας τῶν ἀρότρων, καὶ τὸν ἵππον τῶν ἁρμάτων, ὑπαλλάξας ἑκατέρου τὴν ἐργασίαν, ὑπαγαγεῖν τὸν μὲν βοῦν τῷ ἅρματι, τὸν δὲ ἵππον τῷ ἀρότρῳ· ἆρ' οὐκ ἂν

rinos ſequuntur nummos, non qua ſunt adulterini, ſed qua ſua cum veris ſimilitudine vitium abſcondunt. Et vt ibi a vero adulterinum diſtinguit argentarius; ita in bonorum diſtributione a veris bonis, quae videntur bona, nec ſunt tamen, quidni diſtinguit ratio? Niſi forte malimus, quod inepti ſolent nummularii, adulterini nobis boni congerere theſauros.

3. Quo autem haec modo inueſtigamus? aut quae probandi nobis relinquitur ratio? Agedum, ſi quis ab aratro bouem ſolvat, a curru equum, mutatoque vtriusque munere, bouem currui, aratro ſubmittat equum; nonne naturam violare, animalibus illudere, artem ignorare, laborem ſine fructu ſuscipere,

τῶν κερματιςῶν praecipue. V. Diſſ. XXIV. 3. D. Ioh. II. 14. καὶ εὗρεν — τοὺς κερματιςὰς καθημένους. quos mox vocat κολλυβιςὰς com. 15. aliud vero eſt χρηματιςὴς, nempe qui χρηματίζεται (lucrum facit) ex re qualibet. Vide eruditiſſimum *Hemſterhuſium* ad Pollucis IX. 6 ſegm. 88. p. 1070. Ad finem vero ſectionis pone Notam interrogationis, et lege cum *Heinſio* οὐ διακρινεῖ· niſi malis cum Dauiſio μὴ διακρινεῖ. M.

q ἐν δὲ τῇ τῶν ἀγαθῶν νομῇ διακρίνει ὁ λόγος] Heinſius reponit ἐν δὲ τῶν ἀγαθῶν νομῇ [οὐ] διακρινεῖ ὁ λόγος etc. Quod ad auctoris mentem, recte: ſed ad verba, non item. Lege ἐν δὲ τῇ τῶν ἀγαθῶν νομῇ [μὴ] διακρινεῖ ὁ λόγος — κιβδήλων ἀγαθῶν: cum duplicandae ſunt eaedem ſyllabae, ſaepius excidit earum altera.

Sectio γ'.

r τίς ὁ τῆς δοκιμασίας τρόπος οὗτος;] Interpungo, τίς ὁ τῆς δοκιμασίας τρόπος; Οὗτος. Φέρε, etc.

ἦν πρὸς μὲν τὴν φύσιν παράνομος, πρὸς δὲ τὰ ζῶα αὐτὰ ὑβριστὴς, πρὸς δὲ τὰς τέχνας ἀμαθὴς, πρὸς δὲ τὴν χρείαν ἀκερδὴς, πρὸς δὲ τὴν ὑπηρεσίαν καταγέλαστος; Τί δὲ τὰ τούτων ἔτι ἀτοπώτερα; εἰ τῶν μὲν ὀρνίθων ἀφελὼν τὰ πτερὰ, βαδιστικὰ ἐκ πτηνῶν εἶναί σοι θέλης [s], τὸν δὲ ἄνθρωπον πτερώσας παραδῷς τῷ αἰθέρι φέρεσθαι δι᾽ αὐτοῦ, ὄρνιθος δίκην, οὐκ ἔσῃ καταγέλαστος τῆς ἀλλαγῆς· ὁπότε μηδὲ ὁ μῦθος τὸν Δαίδαλον ἠνέσχετο ἀτόπως οὕτω τέχνας πραγματευόμενον, ἀλλ᾽ ἀπέῤῥιψεν αὐτῷ τὸν παῖδα τοῦ αἰθέρος εἰς γῆν [t] κάτω αὐτοῖς πτεροῖς; φασὶ δὲ καὶ

ſcipere, in ipſo ridiculus eſſe videbitur opere? Aut, vt etiam abſurdiora ponamus, ſi alas ſuas demas auibus, tantumque incedere eas poſtules, homini alas addas, veliſque in altum cum auibus ferri; quid hac mutatione erit ſtultius: quandoquidem nec Daedalum ſuum rem tam ineptam moliri ipſa paſſa eſt fabula, ſed deorſum in terras filium eius ex alto cum alis ſuis deiecit? Aiunt et Poenum aliquando iuuenem leonem ab ipſo lacte

s βαδιστικὰ [ἐκ πτηνῶν] εἶναί σοι [θέλῃς] Vulgo βαδιστικὰ εἶναί σοι [θέλοις] Nos ex Reg. locum concinnauimus.

Ib. βαδιστικὰ ἐκ πτηνῶν εἶναί σοι θέλῃς,] Minime dubito quin voces ἐκ πτηνῶν, quas ſeruauit ſolus Cod. *Regius*, additae fuerint ab ipſo Maximo in Secunda Editione huius operis. Et ſenſum quidem ſi accurate ſpectes, non recte omitti potuerunt in Prima: ſed hanc omiſſionem, ex feſtinata ſcriptione natam, ipſe videtur deprehendiſſe, vt ſaepe alibi. Mox, ad finem Sectionis, pro τῇ τύχῃ, ex Codd. *Reg.* et *Harl.* τῇ δυστυχίᾳ edidit Cl. Vir. Mihi multo potior, et ab Auctoris manu vltima videtur prior Lectio, vt opponantur φύσις et τύχη; prout innumeris in locis. Neque ideo eum *puniebant* Carthaginienſes quod erat *priuatus* τῇ δυστυχίᾳ, (quis enim in iſtis ſenſus? ſed quod *priuatus* τῇ τύχῃ rem adeo tyrannicam, prout illis videbatur, adgreſſus fuerat. M.

t ἀπέῤῥιψεν — εἰς γῆν κάτω] Accuratius videretur εἰς θάλασσαν, vt omnibus notum.

Icarus Icariis nomina fecit

AQVIS.

Sed Maximum excuſabis ſumendo εἰς γῆν *verſus terram:* vt Initium et Continuatio lapſus, non Finis, deſignetur. M.

u Φασι

Καρχηδόνιον νεανίαν [u] ἀγρεύσαι λέοντα ἄρτι ἐκ γάλακτος, καὶ ἡμερῶσαι τοῦτον παρανόμῳ τροφῇ, καὶ τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἐξελεῖν διαίτῃ νόθῳ· ὥστε ἐπιθεὶς αὐτῷ φορτίον ἤλαυνε δι' ἄστεος, ὄνου δίκην· ἀλλ' ἀπέκτεινάν γε αὐτὸν Καρχηδόνιοι μισήσαντες τῆς παρανομίας, ὡς τύραννον μὲν τῇ φύσει, ἰδιώτην δὲ τῇ δυστυχίᾳ [x].

δ'. Ὥσπερ οὖν τῶν ἵππων γένει συγκεκλήρωται πρὸς σωτηρίαν δρόμος, καὶ τῷ βοῶν πόνοι [y], καὶ ὄρνισι πτερά, καὶ λεόντων ἀλκή, καὶ ἄλλοις ἄλλο τι· οὕτως ἀμέλει καὶ τῷ ἀνθρώπων ὑπάρχει δύναμις ξυμφυὴς διασωστικὴ τοῦ γένους· ταύτην δὲ ἑτέραν εἶναι δεῖ παρ' ἕκαστον τῶν ἄλ-

lacte cepiſſe, quem inuſitata educatione manſuetum reddidit degenerique quadam victus ratione animos eneruauit belluae, adeo vt, ſarcinis tandem impoſitis, per mediam vrbem non aliter quam aſinum vectaret. Verum paulo poſt, tanquam legum violator, morte mulctatus eſt a ciuibus; quod conditione quidem priuatus eſſet, natura vero tyrannus et indole.

4. Sicut ergo ad conſeruationem ſui curſus equis, bobus labor, alae auibus, robur leonibus, aliisque aliud aſſignatum eſt a Deo; ſic et homini quaedam annata eſt facultas, quae hoc genus conſeruaret. Hanc autem aliam ſeorſim a reliquis oportet

u *Φασὶ δὲ τὸν Καρχηδονίου νεανίαν*] Hannonem dicit. Aelianus H. A. v. 39. *Ἄννων οὖν λέοντα εἶχε σκευαγωγόν.* Plinius H. N. VIII. 21. *Primus hominum leonem manu tractare auſus, et oſtendere manſuefactum, Hanno e clariſſimis Poenorum traditur: damnatuſque illo argumento, quoniam nihil non perſuaſurus vir tam artificis ingenii videbatur; et male credi libertas ei, cui in tantum ceſſiſſet etiam feritas.* Plutarchus Πολιτ. Παραγγ. p. 799. *Ἄννωνα λέοντι χρώμενον σκευοφόρῳ παρὰ τὰς στρατείας, αἰτιασάμενοι τυραννικὰ φρονεῖν, ἐξήλασαν.* Mſ. quidem Reg. ad oram habet. *τὸν Ἀσδρούβαν λέγει*, Harleian *τὸν Ἀσδρούβα φησί.* Sed, horum ſcholiaſtarum pace, non ad Aſdrubalem reſpexit, at ad Hannonem, Maximus; licet, qua poena mulctatus fuerit, inter ſe non conueniat auctoribus.

x *ἰδιώτην δὲ τῇ [δυστυχίᾳ.]* Sic vterque codex. Vulgo *τῇ [τύχῃ]* quod vt ablegarem, ſuaſit librorum fides.

Sectio δ'.

y *τῷ βοῶν πόνοι,*] Sic Reg. vulgo *τῷ τῶν βοῶν.*

λων [z], εἰ μέλλει ἄνθρωπος ὢν μὴ ὑπὸ ἀλκῆς σωθήσεσθαι, ὥσπερ οἱ λέοντες, μηδὲ ὑπὸ δρόμου, ὥσπερ οἱ ἵπποι, μηδὲ ἀχθοφορεῖν ὄνου δίκην, μηδὲ ἀρῶν βοὸς δίκην, μηδὲ πέτεσθαι κατὰ ὄρνιθας, μηδὲ νήχεσθαι κατὰ ἰχθύας. Ἀλλ' ἔστι τι καὶ τούτῳ ἔργον ἴδιον, διαγνωστικὸν τοῦ βίου [a], εἰ νενέμηται [b] τὰ ζῶα τὰς δυνάμεις, ἑκάστην ἕκαστον [c] κατὰ τὴν χρείαν τοῦ βίου, καὶ τὰ ἔργα κατὰ τὰς δυνάμεις, καὶ τὰ ὄργανα [d] κατὰ τὰ ἔργα καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ, ξυνελόντι εἰπεῖν, τὸ ἑκάστου ἀγαθὸν ἐν τῇ ἐπιχωρίῳ τῶν ἔργων μένει, τὰ δὲ ἔργα ἐν τῷ τῆς χρείας ἀναγκαίῳ;

tet eſſe; ſiquidem nec robore homo ſe conſeruat, vt leo; nec curſu, vt equus; nec onus ſubire cum aſino, nec arare cum boue, nec volare cum auibus, nec natare poſſit cum piſcibus. Sed et huic peculiare neceſſe eſt opus eſſe, quo vitam conſeruet, ſiquidem ſua ſingulis diuiſa animalibus ſit facultas, eaque prout vſus flagitat ſingulorum. Ita functiones propriae ſingulorum potentiae, inſtrumenta vero functionibus reſpondent ac bonis. Et, vt breuius dicam, bonum ſingulorum in operibus propriis, opera in vſus neceſſitate, vſus in

z ἑτέραν εἶναι δεῖ παρ' ἕκαστον τῶν ἄλλων] Scribe, παρ' ἑκάστην ſcil. δύναμιν ſenſu ita poſtulante. M.

a διαγνωστικὸν τοῦ βίου,] Legendum διασωστικὸν, vt Heinſius etiam vidit.

b εἰ νενέμηται] Vterque Mſ. εἰ ἐννενέμηται. Omnino reponendum διασωστικὸν τοῦ βίου. Εἶεν. Νενέμηται τὰ ζῶα τὰς δυνάμεις, etc. Suidas, Εἶεν, ἄγε δή. Συγκατάθεσις μὲν τῶν εἰρημένων, συναφὴ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα. Scholiaſtes ad Euripidis Hecubam, verſ. 313. Εἶεν, ἔστω ταῦτα. Sic etiam ſcholiaſt. ad Aeſchyli Prom. Vinct. verſ. 36. Sexcenties ita loquuntur Plato, Dion Chryſoſtomus, et alii plures; receptaque hac emendatione, non haeret oratio, ſed debita procedit lenitate. Vide modo noſtrum Diſſert. VI. 2. XVIII. 3. XXIV. 3.

c νενέμηται τὰ ζῶα τὰς δυνάμεις, ἑκάστην ἕκαστον] Vulgo [καὶ] ἑκάστην ἕκαστον. Nos vero coniunctionem copulatiuam, iubente Reg. deleuimus.

d καὶ τὰ ἔργα κατὰ τὰς δυνάμεις, καὶ τὰ ὄργανα etc.] Hic omnia ſunt confuſa, ſine ope Codicum non reſtituenda. Vide Diſſ. IV. 7. qui locus multis Conjecturis anſam praebere poteſt. M.

ὀνη-

ἡ δὲ χρεία ἐν τῷ τῆς δυνάμεως εὐπόρῳ, ἡ δὲ δύναμις ἐν τῷ τῶν ὀργάμων εὐμηχάνῳ, τὰ δὲ ὄργανα ἐν τῷ Φύσεως ποικίλῳ. Παντοδαπὴ γὰρ ἡ Φύσις, καὶ διὰ τοῦτο περιέβαλε καὶ διεκόσμησε τὰ ζῶα ἕκαστα ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ βίου, ἄλλα ἄλλοις ὅπλοις· τὰ μὲν ὀνύχων ἀκμαῖς [e], τὰ δὲ ὀδόντων ῥώμῃ, τὰ δὲ κεράτων ὀξύτητι [f], τὰ δὲ ποδῶν τάχει, τὰ δὲ θυμῷ, τὰ δὲ ἰῷ· τὸν δὲ ἄνθρωπον ἀποδύσασα τουτωνὶ τῶν περιβλημάτων, ἀπέφηνε γυμνὸν [καὶ ἀσθενῆ] [g] καὶ ἄτριχον [h], καὶ ῥώμην ἀσθενῆ [i], καὶ

in facilitate potentiae, potentia in aptitudine inſtrumentorum, inſtrumenta in varietate naturae conſiſtunt: varia enim eſt natura. Atque haec cauſa eſt, cur ſingulis diuerſa arma ad conſeruationem ſui conceſſerit animalibus. His vnguium robur, illis vim dentium, aliis acumen cornuum, aliis velocitatem pedum, animos aliis, aliis venenum. Horum quidem homini conceſſit nihil: nam et nudum edidit, et imbellem, ac depilem; robur exiguum, velocitatem prope nullam dedit; volandi faculta-

e ὀνύχων ἀκμαῖς,] Vulgo ἀλκαῖς. At Reg. et Harleian. lectionem, quam recepimus, exhibent; et ea Heinſio quoque placuit.

Ib. ὀνύχων ἀλκαῖς] Codices ἀκμαῖς. quod *Dauiſio* merito placuit. Herodianus I. 47. φθάσας τῇ τοῦ δόρατος αἰχμῇ τὴν τῶν ὀδόντων ἀκμήν. vbi luſum Hiſtorici notabis in vocibus αἰχμῇ et ἀκμήν. M.

f τὰ δὲ ὀδόντων ῥώμῃ, τὰ δὲ κεράτων ὀξύτητι,] Tranſpone τὰ δὲ κεράτων ῥώμῃ; τὰ δὲ ὀδόντων ὀξύτητι. Hoc (vel quod eodem recidit, τὰ δὲ ὀδόντων ὀξύτητι, τὰ δὲ κεράτων ῥώμῃ) omnino verum eſt. *vires* enim ſunt cornuum, (vide Suidam V. Κέρας) *acumen*, dentium; vnde, *dentes* ACVIT *tremendos*, Horatius: et θηκτὸν ὀδόντα βρύχοντα, de apro Calydonio, Antholog. IV. 7. p. 306. vbi male legitur θνητὸν ὀδόντα. Haec neceſſe non eſſet probare, niſi vt, appoſite ad hunc locum, errorem ridiculum tollerem ex opere ridiculo, Luciani *Vera Hiſtoria*, p. 658. vbi loquitur de balaena quadam immani, quae *adueniebat*, inquit, *hians*, καὶ τοὺς ὀδόντας ἐκφαίνον, πολὺ τῶν παρ' ἡμῖν φαλλῶν ὑψηλοτέρους, ΟΞΕΙΣ δὲ πάντας ὥσπερ σκόλοπας. Interpres vertit τῶν παρ' ἡμῖν φαλλῶν ὑψηλοτέρους, *phallis noſtris longiores*; multis nominibus culpandus. Lege, τῶν παρ' ἡμῖν φελλῶν, *ſuberibus, quae apud nos naſcuntur, excelſiores. M.*

g ἀπέφηνε γυμνὸν [καὶ ἀσθενῆ,] καὶ ἄτριχον, καὶ ῥώμην ἀσθενῆ,] Non eloquentis. ſed balbutientis

θεῖν βραδιστον, καὶ ἀνίπτασθαι ἀμήχανον, καὶ νήχειν ἀμβλύτατον· ἐνέφυσε δέ τι αὐτῷ ζώπυρον ἀφανὲς πρὸς σωτηρίαν βίου, ὃ καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι νοῦν, ᾧ διατελεῖ σωζόμενον καὶ τὰς ἀπορίας ἐξιώμενον τοῦ βίου, καὶ θεραπεῦον τὴν ἔνδειαν τῶν σωμάτων, καὶ ἀντιτεχνώμενον ταῖς τῶν ἄλλων ζώων πλεονεξίαις, καὶ πάντων κρατοῦν, καὶ ὑπάγον τῷ τοῦδε νόμῳ καὶ λόγῳ.

ε. Ἔρου δή με καὶ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· σκεπτέον τὸ τούτου ἀγαθὸν πῶς καὶ τίνα τρόπον; Ἀποκρινοῦμαί σοι ὡς περὶ τοῦ λέοντος, ὡς περὶ τοῦ ὄρνιθος, ὡς περὶ τῶν ἀλ-

facultatem omnino negauit, natandi vix paruam indulſit. Quid ergo? Occultam, qua ſe tueri poſſet, quaſi ſcintillam conceſſit ei; quam mentem dicunt homines. Hoc vno ſe tuetur; hoc vno, quicquid deeſt, reſarcit, reliquaque, quae conceſſa ſunt corpori, explet; hoc vno ſingula, quibus reliqua anteſtant animalia, facile compenſat; hoc vno caeteris imperat; ratione huius et lege cuncta ſibi ſubiicit.

5. Quaere ex me iam de homine: Quomodo bonum huius, aut qua ratione inveſtigabimus? Eodem modo, quo de leone, de

tientis eſt ſcriptoris, hoc modo verba repetere. Paccius autem ſic vertit: *Edidit nudum, edidit glabrum, edidit imbellem;* adeo vt voces καὶ ἀσθενῆ non ſit interpretatus. Forſan igitur eas in ſuo codice non inuenit. Vt vt ſe res habeat, omnino ſunt importunae; quapropter iis tanquam delendis vncinos circumdedimus.

h καὶ ἀσθενῆ — καὶ ῥώμην ἀσθενῆ,] Inficeta tautologia. Forte, καὶ ἀναισθῆ, *ſine ſenſu*, vel *perceptione*, ſic Diſſ. XVII. atheos vocat ἀναισθὲς γένος. M.

i καὶ ἄτριχον,] *Sine pilis*, hoc autem non ex toto verum, vt norunt famulae Iunonis Lucinae, et notauit Pollux II, 4. ſect. 50. Vide et ad hanc rem miram fabulam de Homero, apud Heliodorum Aethiopic. III. 14. Sed vt maxime verum eſſet, quodnam inde *Homini* prae caeteris ἐλάττωμα? nonne et pleraque Animalia *ſine pilis* naſcuntur? Coniicio, καὶ ἄτεχνον, *expers artis*, ſine arte vlla φυσικῇ ad Sui Conſeruationem ſtatim ab ortu: quales τέχνας caetera fere habent, quae *currunt*, aut *nant*, aut *volant* poſt breue tempus quam edita ſunt. *dias in luminis oras.* M.

Sectio

λων ἁπάντων ἀπεκρινάμην· ἐνταῦθα ζήτει τὸ ἀνθρώπȣ ἀγαθὸν, ὅπου τὸ ἀνθρώπου ἔργον. Πȣ̃ δὲ εὕρω τὸ ἔργον; ὅπȣ τὸ ὄργανον. Πȣ̃ δὲ εὕρω τὸ ὄργανον; ὅπȣ τὸ διῶκον[k] ἐντεῦθεν ἄρξαι. Τί ἀνθρώπȣ διασωςικόν; ἡδονή. Πρᾶγμά μοι κοινὸν λέγεις, ἐπὶ πάσας φύσεις ἐξικνȣ́μενον, καὶ διὰ τȣ̃το αὐτȣ̃ τὴν προτιμίαν ȣ̓κ ἀνέχομαι· ἥδεται. καὶ βȣ̃ς καὶ ὄνος καὶ σῦς καὶ πίθηκος. Ὅρα πȣ̃ τάττεις τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος, τίνας αὐτῷ κοινωνȣ̀ς τῶν ἀγαθῶν διδῶς. Εἰ δὲ ἡδονὴ τὸ σῶζον, ζήτει μετὰ τȣ̃το, τί ἡδονῆς ὄργανον, ἐντεύξῃ δὲ πολλοῖς καὶ παντοδαποῖς· καὶ μέχρι μὲν ὀφθαλμῶν καὶ ὤτων τίμα τὰ ὄργανα[l] ἐὰν δὲ προέλθῃς περαιτέρω ἐπὶ τὰς ἡδονῆς ὁδȣ̀ς, ὅρα τίσιν ὀργάνοις ἀνατίθῃς τὴν σωτηρίαν. Εὖρες τὰ ὄργανα, ζήτει τὰ ἔργα. Λιχνευέτω ἡ γλῶττα, τηκέσθωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ, ἐκλυέσθω ἡ ἀκοὴ, πληρούσθω ἡ γαςὴρ, ὑβριζέτω τὰ ὑβρίζειν πεφυ-

de auibus, reliquisque animalibus, reſpondebo tibi. Quaere bonum hominis, vbi eiusdem eſt functio. Functionem vero vbi inueniam? vbi inſtrumentum? Inſtrumentum vbi? vbi id, quod conſeruat hominem. Hinc iam incipiamus. Hominem quid conſeruat? Voluptas. Rem communem dicis, qua nulla pars naturae caret; ideoque quare caeteris praeponi debeat, nondum video. Voluptate et bos, et aſinus, et ſus afficitur, et ſimius. Vide iam quo loco ponas hominem, quos illi ſocios bonorum adiungas. Quod ſi id eſt voluptas, quod conſeruat hominem; quaere, quod ſit inſtrumentum voluptatis. Multa inuenies ac diuerſa. Et ad oculos quidem usque atque aures inſtrumenta laudo. Quod ſi porro pergas, reliquasque voluptatis ingrediaris ſemitas; vide, quipus inſtrumentis conſeruationem adſcribas hominis. Inſtrumenta inuenisti? quaere functiones. Helluetur lingua, libidine tabeſcant oculi, voluptate liqueſcant aures, impleatur

Sectio ι.

k ὅπȣ τὸ διῶκον·] Codices διῶξον. Lege cum Heinſio διασῶζον. Id certe flagitant ſequentia.

l τίμα τὰ ὄργανα·] Vulgo τιμια τὰ ὄργανα; ſed Reg. et Harleian. lectionem, quam dedimus, exhibent.

m ὑβρι-

κότα [m]. Εὗρες τὰ ἔργα, ἐντετύχηκας τῷ ἀγαθῷ. Τῦτο ἡ σωτηρία; τῦτο ἡ εὐδαιμονία;

pleatur venter, veneri ſeruiant partes illi deſtinatae. Inueniſti functionem, inueniſti bonum. Haeccine eſt conſeruatio? haeccine felicitas?

ΛΟΓΟΣ Γ΄.

Περὶ ἡδονῆς, ὅτι εἰ καὶ ἀγαθὸν, ἀλλ᾽ ὐ βέβαιον [n].

Αἰσώπῳ τῷ Φρυγὶ πεποίηνται διάλογοι τε θηρίων καὶ ξυνῦσίαι [o] διαλέγεται δὲ αὐτῷ καὶ τὰ δένδρα, καὶ οἱ ἰχθύες, ἄλλο ἄλλῳ, καὶ ἀνθρώποις ἀναμίξ· κατα-

DISSERTAT. III.

Voluptatem etſi bonum, non tamen eſſe ſtabile.

Aesopvs Phryx ille fabellas conſcripſit quasdam, in quibus mutua inter ſe conſuetudine bruta vtuntur animalia. Interdum vero et arbores introducuntur, et piſces, aliud cum alio, vel

m ὑβρίζετο τὰ ὑβρίζειν πεφυκότα.] Ὑβρίζειν interdum dicuntur, qui turpem rebus venereis dant operam; quod olim monuit Heinſius Introd. ad Heſiodi Op. et Dies, cap. VI. nec infrequens eſt illa vocis poteſtas. Adi ſis Aelianum V. H. III. 12. IX. 8. et Xenophontem Epheſium lib. III. p. 53. lib. IV. p. 60. denique lib. V. p. 69. Similiter *iniuriam facere* dicunt Latini. Vide Deſ. Heraldum Obſerv. ad Salmaſii Ius Artic. et Rom. lib. V. cap. XVIII. §. 14 ſeq. et Gonſalium de Salas ad Petronii cap. XXV.

DISSERT. III. *vulgo* XXXIII.

n ΠΕΡΙ ἡδονῆς, ὅτι εἰ καὶ ἀγαθὸν, ἀλλ᾽ ὐ βέβαιον.] Sic Reg. Vulgo Ἔτι περὶ τῦ αὐτῦ, ὅτι ἡδονὴ εἰ καὶ ἀγαθὸν, ἀλλ᾽ ὐ βέβαιον. Heinſius vero vel hanc, vel ſimilem, fuiſſe cenſet ἐπιγραφήν· ὅτι πάντων τέλος ἡ ἡδονή. Veram tamen inſcriptionem repraeſentare videtur Harleian. qui ſimpliciter habet Περὶ ἡδονῆς γ΄.

Sectio α΄.

o Πεποίηνται διαλογοί τε θηρίων καὶ ξυνυσίαι.] Vulgo πεποίηνται λόγοι διὰ τῶν θηρίων τῆς ξυνυσίας. Cum vero Mſs. dent πεποίηνται λόγοι

μέμικται δὲ ἐν τοῖς λόγοις τούτοις νοῦς βραχὺς, αἰνιττόμενός τι τῶν ἀληθῶν. Ἄδεται δέ τις αὐτῷ καὶ τοιοῦτος μῦθος. Ἔλαφον διώκει λέων· ἡ δὲ φεύγουσα ὑπεξάγει, καὶ καταδύεται εἰς δρυμὸν βαθύν [p]· ὁ δὲ λέων (ὅσα γὰρ ἀλκῇ προὔχει [q], τάχει λείπεται) ἐπιστὰς τῷ δρυμῷ ἐρωτᾷ ποιμένα [r], εἴ που εἶδε πτήξασαν τὴν ἔλαφον. Ὁ δὲ ποιμὴν οὐκ ἔφη εἰδέναι [s]· καὶ ὁμοῦ λέγων, τὴν χεῖρα ἀποτείνας [t], ἔδειξε τὸ χωρίον, Ὤχετο ὁ λέων ἐπὶ τὴν δειλαίαν ἔλαφον· ἡ δὲ ἀλώπηξ (σοφὴ γάρ τις αὕτη [u] τῷ Αἰσώπῳ ἐστὶ) πρὸς τὸν

vel vna cum homine. Breuiter autem moralem ſenſum continent hae fabulae, occulteque quaſi innuunt veritatem. Celebratur inter reliquas et talis. Ceruam proſequitur leo: illa fuga euadit, denſoque quodam abdit ſe in nemore. Leo vero, qui quantum robore ceruam vincit, tantum velocitate a cerua vincitur, nemus adit, quaeritque ex paſtore, ſicubi latitantem vidiſſet ceruam. Negat paſtor, ſimulque manu protenſa locum oſtendit. Atque ita ceruam miſerrimam inuadit leo. Vulpecula autem (hanc enim enim callidam vbique Aeſopus facit)

λόγοι διά τε θηρίων καὶ ξυνουσίαι, facile vidi legendum, non λόγοι διά τε θηρίων, ſed διάλογοι τε θηρίων. Hanc coniecturam, quoniam certa videbatur, in orationis recepi contextum.

p εἰς [δρυμὸν] βαθύν·] Sic vterque Mſs. vulgo δρυμῶνα. Pariter apud Ioſephum Ant. Iud. lib. VI. cap. VI. 3. edunt κατά τινα [δρυμῶνα] ἐγένοντο, licet Vatic. aliique codices δρυμὸν exhibeant. Vide lib. VII. cap. X. 2.

q ἀλκῇ προὔχει,] Vulgo προέχει Nos Mſs. Reg. ſequimur, eaque ratio ſcriptoribus Atticis eſt vſitatiſſima.

r ἐρωτᾷ ποιμένα,] Vulgo ἐρωτᾷ [τὸν] ποιμένα, ſed articulum neſciunt ambo Mſs.

Ibid. ἐρωτᾷ τὸν ποιμένα Quod volui, factum video: articulum enim eiiciunt Codices. Vellem idem feciſſent in ſequenti, τὴν ἔλαφον· eadem enim vtriusque eſt ratio. Forte ſcripſit Maximus, πτήξασάν τινα ἔλαφον. M.

s οὐκ ἔφη εἰδέναι·] Propius ad quaeſtionem fuiſſet, οὐκ ἔφη ἰδεῖν· quaerebatur enim an εἶδε ἔλαφον. Sed forte de induſtria, et praeuaricans, ita reſpondet Paſtor. M.

t τὴν χεῖρα [ἀποτείνας,] Vulgo ἀνατείνας, contra quam volunt codices.

u σοφὴ γάρ [τις] αὕτη] Vulgo deeſt vox penultima, quam nos in

ποιμένα λέγει, Ὡς δειλὸς ἄρα καὶ πονηρὸς ἦσθα· δει-λὸς μὲν πρὸς λέοντας, πονηρὸς δὲ ἐς ἐλάφους.

β. Δοκεῖ μοι δὴ χρήσασθαι x ἂν καὶ ὁ Ἐπίκουρος τῷ Φρυγίῳ τούτῳ αἰνίγματι πρὸς τὸν τῆς ἡδονῆς κατήγορον, τῇ μὲν φωνῇ ἀνδριζόμενον, τῇ δὲ γνώμῃ, καθάπερ τῇ χειρὶ, ἐκτεινόμενον ἐφ' ἡδονῇ. Τίς γὰρ οὕτω πολεμήσαιτο ἑαυτῷ, ὥστε τὸ μόνον δὴ πραγμάτων τῇ αὐτοῦ φύσει ἐπαγωγότατον ἀποσείσασθαι ἑκών; Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα, ἃ ὑπ' ἀνθρώπων διώκεται, ἢ πεῖρα γνωρισθέντα παρεδέχθη, ἢ τέχνη δοκιμασθέντα ἐτιμήθη, ἢ λόγῳ ἐξετασθέντα ἐπιστεύθη, ἢ χρόνῳ βασανισθέντα ἠγαπήθη. ἡδονὴ δὲ καὶ λόγου ἀδεὴς y, καὶ τέχνης πρεσβυτέρα, καὶ τὴν πεῖραν φθάνει, καὶ οὐκ ἀναμένει χρόνον, ἀλλ' ὑπερφυὴς ἡ πρὸς αὐτὴν φιλία z καὶ ἡλικιῶτις τῶν σωμά-

facit) Nae tu, inquit paſtori, imbellis ſimul improbusque es; coram leone quidem imbellis, improbus vero in ceruam.

2. Videtur mihi hac hominis Phrygii fabula aduerſus eos, qui voluptatem accuſant, vti poſſe Epicurus; qui voce tenus fortes videntur, animum vero, vt ille digitum, ibi habent. Quis enim tam ſibi inimicus eſt, vt rem, quae omnium natura ſua maxime nos allicit, ſponte ſua aſpernetur? Reliqua enim, quae ſequuntur homines, aut experientia intelligenda nobis dedit, aut artis approbauit induſtria, aut de iis fidem nobis fecit ratio, aut longi indicium temporis ea conciliauit nobis. Voluptas nec ratione eget, et arte eſt antiquior, et experientiam praeuenit, nec tempus exſpectat: vt ineffabilis quidam eius amor vna cum corporibus nobis innatus ſit, qui quaſi fundamentum ali-

in noſtris, Heinſius in ſuis Mſs. inuentam probauimus.

Sectio β'.

x δοκεῖ μοι δὴ χρήσασθαι] Ita plane Reg. cum vulgo legatur δοκεῖ δέ μοι χρήσασθαι. Regio codici tantum non accedit Harleian.

y λόγου ἀδεὴς,] Reliquis ſcriptoribus ἀνενδεὴς hoc in ſenſu dicitur. Vide ſis ad Diſſert. V. I.

Ib. λόγου ἀδεὴς] Pro vſitatiori ἀνενδεὴς, *non indiga.* Quo ſenſu ſaepe hanc vocem ponit vel Maximus vel Librarii. Sed vide *Dauiſium* ad V. I. M.

z ἀλλ' ὑπερφυὴς ἡ πρὸς αὐτὴν φιλία,] Non recte argumentatur

των, ὥσπερ κρηπὶς, τῇ σωτηρίᾳ τῦ ζώυ ὑποβέβληται· ἣν εἴ τις ἀφέλοι, τὸ γενόμενον εὐθὺς οἴχεσθαι δεῖ. Ἐπιςήμην μὲν γὰρ, καὶ λόγον, καὶ τῦτο δὴ τὸ θρυλλύμενον τὸν νῦν αὐτὸν, προϊὼν τῷ χρόνῳ ὁ ἄνθρωπος, τῇ κατὰ βραχὺ ἐντεύξει τῶν αἰσθήσεων διὰ τῆς πείρας συνενεγκάμενος, ἤθροισεν ἐφ᾽ ἑαυτῷ· ἡδονὴν δὲ αὐτοδίδακτος παρὰ τῆς φύσεως λαβὼν ἔχει ἐξ ἀρχῆς εὐθύς· καὶ ταύτην μὲν ἀγαπᾷ, πολεμεῖ δὲ τῷ ἀλγεινῷ· καὶ ὑπὸ μὲν τῆς ἡδονῆς σώζεται, ὑπὸ δὲ τῦ ἀλγεῖν φθείρεται [b].

aliquod, animalium ſubiicitur ſaluti; quod ſi quis tollat, ſtatim id, quod natum eſt, euaneſcere ſit neceſſe. Scientiam enim, rationemque, et id, quod ab omnibus intellectus dicitur, progreſſu temporis, paulatim congredientibus cum rebus ipſis ſenſibus, longa experientia colligit homo, conſeruatque: voluptatem autem ſponte ſtatim a natura ipſa haurit atque accipit; hanc amplectitur, oditque quicquid dolorem affert; ab hac ſeruatur, ab illo corrumpitur.

3. Quod

tur vox ὑπερφυὴς, neque ſcopum attingit, dixiſſe debuit ἀλλὰ συμφυὴς, vel, ἀλλ᾽ αὐτοφυὴς φιλία, *innatus amor*, Virgilio. ſtatim explicat, καὶ ἡλικιώτις τῶν σωμάτων· et mox: ἡδονὴν αὐτοδίδακτος παρὰ τῆς φύσεως λαβὼν, ἔχει ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς. ſic VII. 5. ὐ γὰρ αὐτοφυεῖς αἱ τῆς ψυχῆς ἀρεταὶ, ὐ γὰρ αὐτόματοι. vbi eadem ἔννοια animo Maximi obuerſabatur. M.

a ἡδονὴν δὲ αὐτοδίδακτος παρὰ τῆς φύσεως λαβὼν ἔχει ἐξ ἀρχῆς εὐθύς·] Hoc argumentum adhibent Epicurei, vt voluptatem ſummum eſſe bonum demonſtrent. Sextus Empiricus Pyrr. Hypot. lib. III. cap. XXIV. n. 194. Ὅθεν καὶ οἱ Ἐπικύρειοι δεικνῦναι νομίζυσι φύσει αἱρετὴν εἶναι τὴν ἡδονήν· τὰ γὰρ ζῶα, φασὶν, ἅμα τῷ γενέσθαι, ἀδιάςροφα ὄντα ὁρμᾷν μὲν ἐπὶ τὴν ἡδονὴν, ἐκκλίνειν δὲ ἀλγηδόνας. Cicero Fin. I. 9. *Epicurus voluptatem ſummum bonum eſſe volt, ſummumque malum dolorem, idque inſtituit docere ſic: Omne animal, ſimul atque natum eſt, voluptatem appetere, eaque gaudere vt ſummo bono; dolorem aſpernari, et, quantum poſſit, a ſe repellere: idque facere nondum deprauatum, ipſa natura incorrupte atque integre iudicante.* Vide ſis eiusdem libri cap. 21. lib. II. cap. 10. ac Laertium X. 129. 137.

b ὑπὸ τῦ ἀλγεῖν φθείρεται.] Opinor, τῦ ἀλγεινῦ, vt in praecedente membro, vbi ἡδονὴ et

τὸ

γ΄. Φαῦλόν τι χρῆμα [c] ἡδονή; οὐκ ἂν ἦν ξύμφυτον, οὐδὲ τῶν σωζόντων ἡμᾶς τὸ πρεσβύτατον. Τὰ δὲ ὑπὸ τῶν σοφιστῶν θρυλλούμενα ἐς αὐτὴν, ἡ Σαρδαναπάλου τρυφὴ, καὶ ἡ Μηδικὴ χλιδὴ, καὶ ἡ Ἰωνικὴ ἁβρότης, καὶ τράπεζαι Σικελικαὶ, καὶ ὀρχήσεις Συβαριτικαὶ, καὶ ἑταῖραι, Κορίνθιαι ταῦτα ἀθρόα, καὶ ὅσα τούτων ποικιλώτερα, οὐχ ἡδονῆς ἔργα, ἀλλὰ τέχνης καὶ λόγου, παρανομησάντων τῶν ἀνθρώπων εἰς ἡδονὰς δι' εὐπορίαν τῶν τεχνῶν ὀψὲ τοῦ χρόνου. Ὥσπερ οὖν οὐδεὶς λοιδορεῖται τῷ λόγῳ, ὡς οὐκ ἔστι καλὸν τῇ φύσει, κἂν ἀπάγῃ τις αὐτοῦ τὴν χρείαν ἐπὶ τὸ μὴ φύσει καλόν· οὕτως οὐδὲ τῇ ἡδονῇ λοιδορητέον, ἀλλὰ τοῖς χρωμένοις ἡδονῇ κακῶς. Δύο δὲ ὄντων τούτων ἐν ἀνθρώπου ψυχῇ [d], ἡδονῆς καὶ λόγου, λόγῳ μὲν ἡδονὴ κραθεῖσα, μηδὲν

3. Quod ſi vituperanda eſſet voluptas, neque nobiſcum ea naſceretur, neque omnium, quibus conſeruationem debemus noſtram, eſſet antiquiſſima. Quae autem vulgo a ſophiſtis obiiciuntur voluptati, Sardanapali luxus, Medicae deliciae, mollicies Ionica, menſae Siculae, Sybaritica tripudia, Corinthiae meretriculae, haec omnia, et ſi plura etiam his adferre velis, non voluptatis, ſed artis rationiſque ſunt effectus; longo namque poſt tempore, accedente plurimarum lenocinio artium, volutatem violarunt homines. Sicut autem rationem rem natura ſua honeſtam nemo negat eſſe, quamuis ea in negotio minime natura ſua honeſto quis vtatur; ita neque de voluptate ſecus loquendum eſt, ſed de iis, qui voluptate abutuntur. Duo autem haec cum in animo ſint hominis, ratio et voluptas; rationi ſi ad-

τὸ ἀλγεινὸν opponuntur. τοῦ ἀλγεινοῦ eſt τοῦ ἄλγους, vt. Diſſ. XXXIV. ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τὸ ἀλγεινὸν ἐν ἀκαρεῖ θεῖ. ſic τοῦ ὑγιεινοῦ pro τῆς ὑγιείας eadem Diſſert. et mox in hac. Defendi poteſt Vulgata: ſed ſi Maximus ſcripſiſſet τοῦ ἀλγεῖν, probabile puto ſcripturum quoque fuiſſe τοῦ ἥδεσθαι, non τῆς ἡδονῆς. M.

Sectio γ΄:

c Φαῦλόν τι χρῆμα ἡδονή;] Vulgo [Εἰ] φαῦλόν τι χρῆμα ἡδονὴ, οὐκ ἂν ἦν, etc. Cum vero Mſs. primam vocem neſciant, interpunctio mutanda fuit, vt loco ſua reſtitueretur ſanitas.

d Δύο δὲ ὄντων [τούτων] ἐν ἀνθρώπου ψυχῇ.] Vulgo deeſt vox τούτων, quam nos ex Reg. et Harl. adiecimus.

e τοῦτο

ἀφελȣ̃σα τȣ̃ ἀναγκαίȣ, προσέθηκεν αὐτῷ τὸ ἀγωγότερον. λόγος δὲ ἡδοναῖς προσγενόμενος, αὐξήσας αὐτῶ δὶ εὐπορίας τὸ μέτριον, ἀφεῖλε τȣ̃ φύσει τερπνȣ̃ τὸ ἀναγκαῖον.

δ'. Ἀλλ' ȣ̓κ ἴδιον ἀνθρώπȣ ἡδονὴ, κοινὸν δὲ τῶν ἄλλων ζώων. Τȣ̃το λέγεις τὸ ἐχεγγυώτατον [e] ἡδονῆς πρὸς σωτηρίαν, τὸ παντὸς τȣ̃ πεφυκότος ζῆν διασωστικὸν, ἢ διὰ τὴν κοινότητά [f] σε ἐνοχλεῖ. Ὦ τῆς πλεονεξίας. Σύ μοι δοκεῖς ȣ̓δὲ τȣ̃ ἡλίȣ [g] ἀγαπᾷν τὸ φῶς, ὅτι ἐςὶ κοινὸν ὀφθαλμῶν πάντων· ἀλλὰ ἔδει γὰρ τὸν ἄνθρωπον μόνον ὁρᾷν, καὶ διὰ τȣ̃το ȣ̓κ ἀγαθὸν ἀνθρώπῳ τὸ φῶς [h]. ȣ̓δέ γε ὁ ἀὴρ, εἰσπνεόμενός τε καὶ

ſi admiſceatur voluptas, neceſſarium eius vſum non tollit, ſed emollit: voluptati contra ſi accedat ratio, modum eius nimia intendit copia, eique, quod natura delectat, vſum demit neceſſarium.

4. Atqui non propria, inquies, hominis voluptas eſt, ſed et reliquis communis animalibus. Iam illud ſcilicet, quod in voluptate maxime ſalutare eſt, reprehendis, quod omnia quae viuunt, conſeruat: ſiquidem eo tibi diſplicet nomine, quod multis eſt communis. O circnmſcriptor auare! Tu, vt video, ne ſolis quidem lumen amabis, quia omnibus oculis commune eſt. Solum enim, te iudice, id intueri oportebat hominem: ideoque non conducet homini hoc lumen; non aër, qui corpora inſpirat permeatque, et diſponit; non fluuiorum

Sectio δ'.

e τȣ̃το λέγεις τὸ ἐχεγγυώτατον] Mallem ἐλέγχεις, *culpas*, redarguis. Putares *Heinſium* quoque ita legiſſe: vertit enim *reprehendis*. Melius abeſſet vox ἡδονῆς, quae nihil hic agit. quin et Interrogatiue haec legerem. ἢ (non ἢ) διὰ τὴν κοινότητά σε ἐνοχλεῖ; *num ideo tibi diplicet quia communis eſt?* Et ita diſtinguit *Dauiſius*, et legit ἢ. M.

f) ἢ διὰ τὴν κοινότητα] Codices ἢ διὰ τὴν κοινότητα. Locum ſic lego, diſtinguoque διασωστικόν. Ἢ διὰ τὴν κοινότητά σε ἐνοχλεῖ; *An eo tibi diſplicet quod communis ſit?*

g [ȣ̓δὲ τȣ̃ ἡλίȣ] Sic Reg vulgo μηδέ.

h ȣ̓κ ἀγαθὸν ἀνθρώπῳ τὸ φῶς. Vocem ἀνθρώπῳ omittendam puto; non enim ad rem videtur

ἰκονομῶν τὰ σώματα [i] ταῖς αὐτȣ͂ ὁδοῖς· ȣ̓ ποταμῶν ἅματα· ȣ̓ γῆς καρποί· πέρα γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἐὰν προέλθῃς, πάντα κοινὰ [k], ἴδιον δὲ ȣ̓δὲν ȣ̓δενός. Ἐνταῦθά μοι τάττε καὶ τὴν ἡδονὴν, ἐν κοινότητι ἀγαθȣ͂ σώζοντος πᾶσαν αἰσθητικὴν φύσιν.

έ. Ἐπεὶ δὲ ἀρετῆς πρὸς ἡδονὴν ἡ ἐξέτασις γίγνεται, ȣ̓ λοιδορήσομαι μὲν τῇ ἀρετῇ (ȣ̓ γὰρ πικρὸς, ȣ̓δὲ βλάσφημος ὁ καθ᾽ ἡδονὴν λόγος) τοσȣ͂τον δὲ λέγω, ὡς εἰ τῆς ἀρετῆς ἀφαιρήσει τὶς τὸ ἡδὺ, καὶ τὸ δυνατὸν αὐτῆς προσαφῄρηκεν· ȣ̓δὲν γὰρ τῶν καλῶν αἱρετὸν, ἀπογενομένης ἡδονῆς· καὶ γὰρ ὁ κατ᾽ ἀρετὴν πονῶν ἑκὼν, φιλίᾳ

rum latices; non terrae fructus: quo enim vlterius, quaecunque maxime neceſſaria ſunt, excuſſeris, communia videbis eſſe omnia; proprium autem nihil alicuius. Eodem loco et voluptatem pone, in ſocietate dico boni illius, quod naturam omnem ſenſu praeditam conſeruat.

5. Quandoquidem autem cum voluptate confertur virtus, virtuti quidem obtrectare haud decretum eſt mihi (nec enim virulenta aut maledica poteſt eſſe, quae de voluptate inſtituitur oratio) hoc tantum dico, ſi quis virtuti voluptatem demat, eum vim eius praecidere, auferre autem potentiam. Nullum enim, ſi voluptas abſit, petitur honeſtum. Quippe qui laborem ſponte ex virtutis ſubit praeſcripto, amore voluptatis aut praeſentis

tur. ortum forte habuit ex praecedente linea. Sed fatendum eſt Maximum non ſemper ſtricte argumentari: vt in iſto quod praeceſſit, et in hoc quod ſequitur. M.

i οἰκονομῶν τὰ σώματα] Senſus poſcit πάντα σώματα, vt ὀφθαλμῶν πάντων· vel, τὰ τῶν ἄλλων ζώων σώματα, tam *brutorum* quam *hominum*. aliter claudicabit Argumentatio. M.

k πέρα γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἐὰν προέλθῃς, πάντα κοινὰ] Hoc eſt in ſe falſum, et auctoris menti contrarium: ſi enim *vltra res neceſſarias progredimur*, multum abeſt, vt *omnia ſint communia*; nec, ſi res ſe ſic haberet, Maximi noſtri ſcopo conueniret. Reg. habet [μέρη] γὰρ τῶν ἀναγκαίων, eademque lectio orae codicis Harleian. adſcribitur. Lege [μέρη] γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἐὰν [περιέλθῃς,] πάντα κοινὰ, quod et verum, et loco congruum.

Ibid. πέρα γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἐὰν προέλθῃς,] *Regius* (et *Harl.* in Margine)

ἡδονῆς πονεῖ [l], παρȣ́σης ἢ προσδοκωμένης. Ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς χρηματισμοῖς ȣ̓δεὶς ἑκὼν ἀντικαταλλάττεται δραχμὴν ταλάντȣ, ȣ̓δὲ χρυσȣ̃ χαλκὸν,

ᾧ μὴ φρένας [m] ἐξέλετο Ζεύς·

ἀλλὰ δεῖ τὰς ἀμοιβὰς, κἂν ἰσοστάσιοι ὦσι, λυσιτελε[illegible] τῷ ἀλλαττομένῳ κατὰ τὴν χρείαν τȣ̃ λαβόντος· ȣ̔[illegible] ἀμέλει κἀν ταῖς τῶν πόνων ὁμιλίαις ȣ̓δεὶς πονεῖ πόνȣ [illegible]ρῶν (ἦ γὰρ ἂν εἴη ὁ δυσεραστότερος [n]) ἀλλάττε-

praeſentis id facit, aut futurae. Sicut enim in re quaeſtuaria nemo ſciens talentum cum drachma permutat, nec cum argento aurum,

niſi cui mentem Deus eripit omnem;

ſed in permutatione, quamuis aequalis ſit, permutantis ſpectatur commodum, prout vſus flagitat accipientis: ſic omnino in ſubeundis laboribus nemo laborum cauſa laborem ſubit (infeliciſſimum nempe hoc votum eſſet) praeſentes vero labores cum

Margine) pro πέρα habet μέρη. Lege: μέχρι γὰρ —— ἐὰν προέλθῃς, πάντα κοινὰ, etc. id eſt, *usque ad neceſſaria vitae* (lucem, aerem, aquam, fructus terrae, etc.) *omnia ſunt communia.* vide IV. 3. καὶ μέχρι μὲν τȣ́των etc. M.

Sectio ε.

l καὶ γὰρ ὁ κατ' ἀρετὴν πονῶν ἑκὼν, φιλίᾳ ἡδονῆς πονεῖ,] Ex Epicuri mente, qui ſtatuit διὰ τὴν ἡδονὴν καὶ τὰς ἀρετὰς αἱρεῖσθαι, ȣ̓ δι' αὐτάς· ὥσπερ τὴν ἰατρικὴν διὰ τὴν ὑγίειαν. Vide Laertium X. 138. ac ibi Menagium. Et hoc quidem ſequitur ex eo, quod cenſet τέλος παντὸς πράγματος εἶναι ἡδονήν. Adi Suidam in Ἡδονή.

m Ὧ, μὴ φρένας] Iliad ζ'. 234.

n (ἦ γὰρ ἂν εἴη ὁ δυσεραστότερος) Heinſii ſane judicium miror, cui placet, ἦ γὰρ ἂν εἴη [δυσαρεστότατος·] tantum enim abeſt; vt ei, qui laborum cauſa laborem ſubit, *difficulter placeri queat*, vt res ei gratae ſint, quae minime ceteris arrident hominibus. H. Stephanus reponit, ἦ γὰρ ἂν εἴη ȣ̔̃τος δυσεραστότατος, ſed nec hac opus eſt mutatione: nam comparatiua pro ſuperlatiuis interdum ponuntur. Aelianus H. A. I. 42. Αἰετὸς δὲ ὀρνίθων [ὀξυωπέστερος.] Cleomedes Κυκλ. Θεωρ. lib. II. pag. 287. Πάντων τοίνυν τῶν ἄστρων ἡ σελήνη [προσγειοτέρα] — ὑπάρχȣσα. Diogenes Laertius VI. 5. Ἐρωτηθεὶς τί [μακαριώτερον] ἐν ἀνθρώποις, ἔφη, εὐτυχȣ̃ντα ἀποθανεῖν. Et X. 132.

ται δὲ τοὺς παρόντας πόνους, ὡς μὲν εἴποι ἄν τις τῶν ἀγροικοτέρων, τοῦ καλοῦ· ὡς δέ τις τῶν ἀληθεστέρων, ἡδονῆς· κἂν γὰρ τὸ καλὸν εἴπῃς, ἡδονὴν λέγεις· σχολῇ γὰρ ἂν εἴη τὸ κάλλος κάλλος [o], εἰ μὴ ἥδιστον εἴη.

ϛ΄. Ἐγὼ δὲ οἶμαι καὶ αὐτὸ τοὐναντίον, διὰ τούτων ἀποφαίνεσθαι τὴν ἡδονὴν πάντων χρημάτων αἱρετωτέραν [p], ἧς εἵνεκα ἄν τις καὶ θάνατον ἀλλάξαιτο καὶ τραύματα, καὶ πόνους, καὶ ἄλλα μυρία δυσχερῆ. Κἂν γὰρ ἄλλο ἄλλῳ [q] ἐπιτιθῇς ὄνομα τῆς τούτων αἰτίας, Ἀχιλλεῖ μὲν ἀποθνήσκοντι ἑκόντι, καὶ τιμωροῦντι ἀποθανόντι

cum pulchro, vt quidem ex agreſtioribus diceret aliquis, vt vero illi, qui verius iudicant, cum voluptate commutat: pulchrum enim quamuis dicas, voluptatem nominas; niſi forte aliquid pulchrum ſit, cui non adſit voluptas.

6. Ego vero contrarium ſequi ex his arbitror, omnibus nimirum voluptatem praeferendam eſſe rebus, cuius cauſa morbum aliquis et vulnera, et labores, et ſexcenta ſubit alia. Quamuis enim alias alii cauſas adſcribas; vt Achilli, cum vindicandi

132. Διὸ καὶ φιλοσοφίας τὸ [τιμιώτερον] ὑπάρχει ἡ φρόνησις. Pariter Hermias Irriſ. cap. X. Thaletem vocat Ἰώνων [πρεσβύτερον.] Vide ſis et Originem περὶ εὐχῆς, §. LXIII. p. 200. ed. Londin. Euſebium de Laud. Conſtantini, cap. I. p. 718. et Epiſtolam Conſtantini ad Macarium apud Socratem H. E. I. 9. p. 36.

Ibid. δυσεραστότερος] Forte δυσερώτερος. vel δυσερώτατος, *infeliciſſimus amoris*. M.

o σχολῇ γὰρ ἂν εἴη τὸ κάλλος [κάλλος] Vltima vox in editis deeſt: ſed eam addendam fuiſſe notauit Heinſius ex Mſs. Regio, quocum facit Harleian.

Sectio ϛ΄.

p ἀποφαίνεσθαι [τὴν ἡδονὴν] πάντων χρημάτων αἱρετωτέραν,] Vulgo ἀποφαίνεσθαι πάντων χρημάτων αἱρετωτέραν, omiſſis duabus voculis, quas nos fide Regii codicis adiiciendas curauimus.

Ibid. [διὰ τούτων ἀποφαίνεσθαι πάντων etc.] Suppleueram ex coniectura, διὰ τούτων [ἡδονὴν] ἀποφαίνεσθαι etc. Sed alio et meliori ordine Codices: διὰ τούτων ἀποφαίνεσθαι [τὴν ἡδονὴν] πάντων etc. M.

q ἄλλο ἄλλῳ] Vulgo ἄλλο [ἐπ'] ἄλλῳ. At ex Arcerianis quidem excerptis vocem mediam tolli iuſſit Heinſius, eademque nec in Reg. nec in Harleian. legitur.

τὰ

τῷ Πατρόκλῳ, φιλίαν· Ἀγαμέμνονι δὲ ἀγρυπνοῦντι καὶ προβουλευομένῳ καὶ προπολεμοῦντι, βασιλείαν· τῷ δὲ Ἕκτορι ἐξηγουμένῳ καὶ προμαχομένῳ καὶ ἀριστεύοντι, σωτηρίαν πατρίδος· πάντα ταῦτα ἐρεῖς ἡδονῶν ὀνόματα. Ὥσπερ γὰρ ἐν ταῖς τῶν σωμάτων νόσοις ἀγαπᾷ ὁ κάμνων τεμνόμενος καὶ ἐμπιπράμενος, καὶ διψῶν καὶ λιμώττων, καὶ τὰ δυσχερῆ τῇ φύσει [r] προσιέμενος ἑκὼν, ἀντικαταλλαττόμενος ταῦτα τῆς προσδοκίας τοῦ ὕπνου [s]· εἰ δὲ ἀφέλοις τὴν ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος ἀγαθοῦ,

dicandi cauſa Patrocli lubens moritur, amicitiam; Agamemnoni vigilanti ante reliquos, ac deliberanti, curam regni; Hectori exercitum ducenti, primaque in acie pugnanti, ſtrenueque rem gerenti, patriae ſalutem: nihil adhuc aliud quam voluptatis attuliſti nomina. Quippe quemadmodum in corporum morbis ſecari non recuſat aeger aut vri, ſitim etiam perferre famemque, et quicquid natura ingratum eſt, vt pro his poſtea ſomno ſuo frui poſſit; quod ſi ſpem futuri tollas boni, etiam

r τὰ δυσχερῆ [τῇ] φύσει] Vulgo deeſt vox penultima, contra quam vult vterque *Mſs*.

s ἀντικαταλαττόμενος ταῦτα τῆς προσδοκίας τοῦ [ὕπνου·] Vltima vox H. Stephano ſuſpecta fuit, et iure quidem merito: nam lethargus, verbi cauſa, quam plurima naturae parum grata ſubit; haec tamen perfert, non vt ſomno fruatur, ſed vt nimiam deponat ſomnolentiam. Legendum reor, ἀντικαταλαττόμενος ταῦτα τῆς προσδοκίας τοῦ [ὑγιοῦν,] quod valet θεραπεύεσθαι, vt Heſychius docebit.

Ibid. τῆς; προσδοκίας τοῦ ὕπνου·] Falſum hoc. non enim ob *ſomnum*, ſed *ſanitatem* et valetudinis redintegrationem haec patitur aeger. Legendum igitur τοῦ ὑγιενοῦ, id eſt, τῆς ὑγιείας, vt XXXVII. 7. Vide quae ſupra notavi ad ſect. 2. Marc. Antoninus Imp. V. 8. πολλὰ γοῦν ἐν ἐκείνοις ἐστὶ τραχέα· ἀλλὰ ἀσπαζόμεθα τῇ ἐλπίδι τῆς ὑγιείας· loquitur de Aeſculapii praeſcriptionibus. Paullo aliter Cl. Editor, τοῦ ὑγιοῦν. Deinde: τὴν αἵρεσιν τῶν παρόντων κακῶν. eſt *electionem* (non *patientiam*) *praeſentium malórum.* et mox, ταῖς πράξεσιν plus ſignificat quam *actionibus noſtris:* nempe, *rebus quae operam* aliquam et *laborem* adiunctum *habent.* ſic Diſſert. VI. κτῆμα, κἂν λύπην καὶ ΠΡΑΞΙΝ φέρῃ, εὐφραῖνον τὸν δρῶντα· *licet dolorem et* NEGOTIVM *adferat:*

ἀφαιρήσεις τὴν αἵρεσιν [t] τῶν παρόντων κακῶν· ὕτω κἂν ταῖς πράξεσιν ἀντίδοσις γίνεται πρὸς ἡδονὰς πόνων, ἣν σὺ μὲν ἀρετὴν καλεῖς, ἐγὼ δὲ τὴν μὲν ἀρετὴν δίδωμι, ἐρήσομαι δέ σε· εἰ ἄνευ τῆς πρὸς αὐτὴν φιλίας τὴν ἀρετὴν ἡ ψυχὴ εἵλετο; ἐὰν γὰρ τὴν φιλίαν δῷς, ἡδονὴν δίδως.

ζ'. Κἂν ὑπαλλάξῃς τὔνομα, καὶ χαρὰν τὴν ἡδονὴν καλῇς [u], ὐ νεμεσῶ τῆς ἀφθονίας τῶν ὀνομάτων, τὸ δὲ πρᾶγμα ἐρῶ [x], καὶ τὴν ἡδονὴν γνωρίζω· ἣ ποιεῖ τὸν Ἡρακλέα ἐκεῖνον τὸν τῶν πολλῶν καὶ θαυμαςῶν πόνων ὁμιλητὴν καὶ ἀγωνιςὴν καὶ ἐθάδα, τὸν πρὸς τὰ

etiam praeſentium tolles malorum patientiam: ita in actionibus noſtris laborum cum voluptatibus viciſſitudo intercedit et permutatio, quam tu quidem virtutem dicis; ego vero vt virtutem non tollo, ita vnum hoc ex te quaeram: Vtrum ſine amore vllo virtutem perſequatur animus? Hunc ſi das amorem, voluptatem dediſti.

7. Licet enim nomen permutes, nec voluptatem voces, ſed gaudium; diuerſa admitto nomina, rem tamen ipſam video, voluptatem agnoſco: quae ſola effecit, vt, tot qui tantisque ſeſe obtulit laboribus Hercules, tot quotidie mala ſuſtinuit,

ferat: vt ibi recte vertitur. de *Amicitia* loquitur. ita et Xenophon in *Sympoſ.* verſus finem: ἡ δὲ ἀληθὴς ἀνδραγαθία, —— ἀεὶ ἐν ταῖς ΠΡΑΞΕΣΙ λαμπροτέραν τὴν εὔκλειαν παρέχεται· et Ariſtides *Panath.* p. 220. ὥςε ἅπαντας μὲν ἀργίαν συμφορὰν ἡγεῖσθαι, τὰς δὲ ΠΡΑΞΕΙΣ, ἀφορμὰς ὧν εὔχονται, νομίζειν· *facta* vertit *Canterus:* parum plene. Similis aliquatenus notio vocis πρᾶγμα, in phraſi πράγματα παρέχειν τινί. M.

t ἀφαιρήσεις τὴν αἵρεσιν] Vulgo ἀφαιρήσεις [καὶ] τὴν αἵρεσιν. Vocem, quam deleui, non agnoſcit Reg.

Sectio ζ'.

u χαρὰν τὴν ἡδονὴν καλῇς,] Hoc ob Stoicos dicit, qui miri fuere verborum captatores. Seneca Epiſt. LIX. *Scio, inquam, et* voluptatem, *ſi ad noſtrum album verba dirigimus rem infamem eſſe; et* gaudium *niſi ſapienti, non contingere.* Plura huc facientia congeſſimus ad Ciceronis Tuſc. IV. 6.

x τὸ δὲ πρᾶγμα [ἐρῶ,] Omnino reponendum ὁρῶ, licet a recepta lectione non abeant codices.

y Sect.

θηρία παραβαλλόμενον, τὸν τοῖς πανταχοῦ δυνάσταις y προσφερόμενον, τὸν πρὸς τοὺς ἀγρίους φιλονεικοῦντα, τὸν ἡμερωτὴν τῆς γῆς, τὸν καθάρτην, τὸν ἐπὶ τὴν Οἴτην ἰόντα, τὸν ἐπὶ πῦρ παραγιγνόμενον, οὐκ ἄλλῳ τινὶ ἢ μεγάλαις καὶ θαυμασταῖς καὶ ἀκράτοις ἡδοναῖς χειραγωγούμενον, ταῖς μὲν παρούσαις ὁμοῦ τοῖς πόνοις, ταῖς δὲ μελλούσαις μετὰ τοὺς πόνους, ἐπὶ ταῦτα ἰέναι ἑκόντα z. Ἀλλὰ σὺ μὲν τοὺς τότε πόνους ὁρᾷς, τὰς δὲ Ἡρακλέους ἡδονὰς οὐχ ὁρᾷς, αἷς ἔχαιρεν. Ἔχαιρε καὶ ὁ Ἡρακλῆς ταῦτα δρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἔδρα· καὶ οὐκ ἂν ἔδρα, εἰ μὴ δρῶν ἔχαιρεν. Αἱ μὲν γὰρ Διονύσου ἡδοναὶ καὶ τελετῆς χώραν ἔχουσι, κῶμοι ἐκεῖνοι καὶ θία-

nuit, qui cum belluis certauit, tyrannos inuaſit, feras aggreſſus eſt, cum violentis totius terrae congreſſus eſt imperatoribus, terramquo ſecuram vacuamque monſtris reddidit et quaſi purgauit, qui Oetam petiit, ignem acceſſit, non alio manuductore quam magnis diuinisque quibusdam vſus voluptatibus, quarum aliae comitabantur labores, ſequebantur aliae; ſponte ſua ſubierit haec omnia. Atqui ſolos, quos ſubit, labores intueris; voluptates vero, quibus paſcitur, non vides. His ipſis, dum ageret, delectabatur Hercules, ac propterea agebat; nec egiſſet, niſi delectatus fuiſſet. Nam de Bacchi quid opus eſt dicere voluptatibus, quae ſacrorum vice ſunt, nocturni illi diſcurſus thyaſi, choreae, tibiaeque, ac cantus? Quae ſibi vult haec oratio?

y τοῖς πανταχοῦ δυνάσταις] Δυνάστης eſt τῶν μέσων, vt τύραννος· ſed ſenſu *malo* Noſter ſaepe vſurpat. vnde Diſſ. V. 8. coniungit τὰ θηρία et τοὺς δυνάστας, quemadmodum hoc loco Diſſ. XXXVIII. κάπρους, καὶ λέοντας, καὶ δυνάστας, καὶ τυράννους, καὶ λῃστὰς etc. M.

z γνωρίζω· ἢ ποιεῖ τὸν Ἡρακλέα —— οὐκ ἄλλῳ τινὶ ἢ μεγάλαις —— ἡδοναῖς χειραγωγούμενον —— ἐπὶ ταῦτα ἰέναι ἑκόντα.] Locus eſt parum ſanus. Quid enim ſibi vult haec oratio? *Valuptas effecit vt Hercules, non alio manuductore quam magnis voluptatibus vſus, haec omnia ſua ſponte ſubierit.* οὐκ in Reg. non legitur. Repono, γνωρίζω. Ἢ [οἴει] τὸν Ἡρακλέα —— ἄλλῳ τινὶ ἢ μεγάλαις —— ἡδοναῖς χειραγωγούμενον —— ἐπὶ ταῦτα ἰέναι ἑκόντα; *An putas Herculem, alio manuductore quam magnis voluptatibus vſum, haec ſua ſponte pertuliſſe?* Nihil mihi clarius videtur.

σοι καὶ χορὸς καὶ αὐλοὶ [a] καὶ ᾄσματα· πάντα ταῦτα Διονύσου ἡδονῶν σχήματα ἐν μυστηρίοις ὀργιαζόμενα.

η. Τί λέγω Διόνυσον καὶ Ἡρακλέα; μῦθοι ταῦτα, ἡρωϊκὰ ταῦτα. Τὸν Σωκράτην λέγω. Ἐρᾷς, ὦ Σώκρατες, Ἀλκιβιάδου, καὶ μετὰ τοῦτον Φαίδρου, καὶ μετ' ἐκεῖνον Χαρμίδου· ἐρᾷς, ὦ Σώκρατες, καί σε οὐ λανθάνει κάλλος Ἀττικόν. Ἀλλ' ὁμολόγησον αὐτοῦ τὴν αἰτίαν, καὶ μὴ φοβηθῇς τὴν ἀδοξίαν· ἔξεστι καὶ μεθ' ἡδονῆς σωφρόνως ἐρᾶν, ὡς ἔξεστι καὶ μετὰ λύπης ἀκολάστως ἐρᾶν. Εἰ δὲ καὶ χωρὶς ἡδονῆς ἐρᾷς, καὶ τῆς ψυχῆς μόνης [b], καὶ σώματος οὐκ ἐρᾷς, ἐράσθητι Θεαιτήτου· ἀλλ' οὐκ ἐρᾷς, σιμὸς γὰρ ἦν. Ἐράσθητι Χαιρεφῶντος· ἀλλ' οὐκ ἐρᾷς, ὠχρὸς γὰρ ἦν. Ἐράσθητι Ἀριστοδήμου. ἀλλ' οὐκ ἐρᾷς· αἰσχρὸς γὰρ ἦν [c]. Ἀλλὰ τίνων ἐρᾷς;

Quae omnia nihil aliud ſunt, quam diuerſae voluptates Bacchicae, quae repraeſentantur in myſteriis.

8. Quid de Baccho loquor aut Hercule? Fabuloſa ſunt haec, aut heroica. Adducamus Socratem. Alcibiadem amas, o noſter Socrates, poſt hunc Phaedrum, poſt Phaedrum Charmiden. Amas, o Socrates, nec vlla te latere poteſt pulchritudo Attica. Age, fatere cauſam, nec ignominiam time: caſtus enim cum voluptate poteſt eſſe amor, ſicut cum dolore impudicus. Quod ſi absque voluptate vlla ſolum animum, non etiam corpus amas, Theaetetum ama: atqui hunc non amas, ſimus quippe erat. Ama ergo Chaerephontem: ſed ne hunc quidem amas, pallebat enim. Ariſtodemum ergo ama: atqui nec Ariſtodemum amas, deformis enim erat. Quem ergo amas? Si quis delicate comam alit, ſi quis formoſus,

a καὶ χορὸς] Lego καὶ χοροὶ, nam reliqua pluraliter efferuntur.

Ib. καὶ χορὸς, καὶ αὐλοὶ,] Legendum opinor, καὶ χοροὶ, vt caetera omnia in Plurali, κῶμοι, θίασοι, αὐλοὶ, ᾄσματα. ſic Diſſ. VI, 8. αἱ Γυμνοπαιδίαι, καὶ τὰ Ὑακίνθια, καὶ αἱ χοροί. M.

Sectio η'.

b καὶ τῆς ψυχῆς μόνης,] Vulgo primam voculam praetermittunt, eam tamen agnoſcunt Reg. et Harleian.

c αἰσχρὸς γὰρ ἦν.] Heinſio placet σμικρὸς γὰρ ἦν, quod in Platonis Sympoſ. p. 315. σμικρὸς vocetur Ariſtodemus. Addere

εἴ που τὶς εὐκόμης, εἴ που τὶς ὡραῖος, εἴ που ἁβρὸς, εἴ που καλός. Καὶ πιστεύω μὲν τῇ ἀρετῇ, ὅτι δικαίως ἐρᾷς, οὐκ ἀπιστῶ δὲ τῇ ψυχῇ, ὅτι δὶ ἡδονὴν ἐρᾷς· οὐδὲ γὰρ σώματι ἀπιστῶ ὑπὸ πυρὸς θερμαινομένῳ, οὐδὲ ὀφθαλμοῖς ὑπὸ ἡλίου φωτιζομένοις, οὐδὲ ἀκοαῖς ὑπὸ αὐλῶν γαννυμένοις, οὐδὲ Ἡσιόδῳ ὑπὸ Μουσῶν διδασκομένῳ, οὐδὲ Ὁμήρῳ ὑπὸ Καλλιόπης λιγαινομένῳ, οὐ Πλάτωνι ὑπὸ Ὁμήρου μεγαλυνομένῳ· πάντα ταῦτα ὑφ' ἡδονῆς ἕλκεται [d], καὶ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἀκοαὶ, καὶ σώματα, καὶ λόγοι [e].

θ'. Ἀλλὰ καὶ τὸν Διογένην ἐκεῖνον εἰς τὸν πίθον ἡδονὴ εἰσάγει· εἰ δὲ καὶ ἡ ἀρετὴ αὐτῷ συνεισέβαλλε, τί τὴν ἡδονὴν ἐξοικίζεις τῷ λόγῳ; Ἥδετο ὁ Διογένης τῷ

ſus, aut venuſtus, aut pulcher eſt. Et de virtute quidem tua dubitare non poſſum, quin impudice non ames; nec diffido tamen animo, quin voluptatis cauſa id facias: non enim corpori diffido quin ab igne calere, nec oculis quin ab eo illuſtrari, nec auribus quin tibiae modis affici poſſint; ſicut nec Heſiodo diffido qui a Muſis docetur, nec Homero qui muſicae ſuae ſuauitatem Calliopae, nec Platoni qui orationis ſuae ſublimitatem Homero debet: omnia enim haec, oculi, aures, corpora, ſermo, a voluptate trahuntur.

9. Etiam Diogenem illum in dolium ſuum voluptas deduxit. Quod ſi virtus comitetur quoque, cur excluſum propterea is voluptatem? Delectabatur dolio ſuo Diogenes, vt Babylone

Addere potuit, quod homullus ille tam inſigni ſtaturae breuitate fuit, vt Μικροῦ ſit cognomen nactus. Vide Xenophontem Memor. lib. I. cap. IV. 2. Sane cum σιμότης et ὠχρότης peculiaria ſint oris vitia, vix eſt vt generale nomen hic vſurparit Maximus; quapropter Heinſio lubens adſentior.

d [πάντα] ταῦτα ὑφ' ἡδονῆς ἕλκεται,] Sic Reg. et Harleian. vulgo πάντως.

e καὶ σώματα, καὶ λόγοι.] Lego, καὶ ᾄσματα, et ad *poëmata* Homeri et Heſiodi refero; quemadmodum λόγοι ad Platonis ſcripta proſaica. Vide quae praecedunt. M.

πίθῳ [f], ὡς Βαβυλῶνι Ξέρξης· ἥδετο τῇ μάζῃ ὁ Διογένης, ὡς ὁ Σμινδυρίδης τῇ καρύκῃ· ἥδετο ταῖς κρήναις πανταχοῦ, ὡς ὁ Καμβύσης Χοάσπῃ μόνῳ [g]· ἥδετο τῷ ἡλίῳ, ὡς Σαρδανάπαλλος ταῖς πορφυρίσιν· ἥδετο τῇ βακτηρίᾳ, ὡς Ἀλέξανδρος τῷ δόρατι· ἥδετο τῷ θυλάκῳ, ὡς ὁ Κροῖσος τοῖς θησαυροῖς. Κἂν παραβάλῃς ἡδονὰς ἡδοναῖς, τὰ Διογένους κρατεῖ· τὰ γὰρ ἐκείνων μεστὰ μὲν ἡδονῆς, ἀλλὰ ἀναμέμικται λύπη πανταχοῦ· ὀδύρεται Ξέρξης ἡττώμενος, στένει Καμβύσης τιτρωσκόμενος, οἰμώζει Σαρδανάπαλλος ἐμπιμπράμενος, ἀνιᾶται Σμινδυρίδης ἀπελαυνόμενος [h], δακρύει Κροῖσος λαμβανόμενος, λυπεῖται Ἀλέξανδρος μὴ μαχόμενος. αἱ δὲ Διογένους ἡδοναὶ οἰμωγῆς ἄπειροι, ἄστονοι, ἀδάκρυτοι, ἄλυποι. Σὺ δὲ τὰς ἡδονὰς αὐτοῦ πόνους καλεῖς·

lone ſua Xerxes; delectabatnr ſicco pane, ſicut condimento ſuo Smindyrides; delectabatur omnibus fontibus, vt Choaſpe ſolo Cambyſes; delectabatur ſole, ſicut purpuris ſuis Sardanapalus; delectabatur baculo ſuo, ſicut haſta ſua Alexander; delectabatur pera ſua, ſicut omnibus theſauris Croeſus. Quod ſi voluptatem alteram confers cum altera, vincit Diogenis. Plena quidem voluptatum ſunt illorum omnia, ſed quae moleſtiam ſecum trahant. Proelio devictus lamentatur Xerxes, vulneratus gemit Cambyſes, exuſtus eiulat Sardanapalus, reiectus dolet Smindyrides, captiuus lacrymatur Croeſus, pugna prohibitus luget Alexander; at voluptates Diogenis ſine vlla lamentatione aut gemitu, ſine lacrymis ſunt aut moerore. Tu interim labores eas vocas; quia enim ex natura tua illius hercule

Sectio θ'.

f Ἥδετο ὁ Διογένης τῷ πίθῳ,] Ita Reg. vulgo deeſt ὁ.

g ὡς ὁ Καμβύσης Χοάσπῃ μόνῳ] Huius vnius fluminis aquas bibere ſoliti ſunt Perſarum reges, ſi Herodoto credamus aliisque plurimis. Vide Barn. Briſſonium Regn. Perſ. I. 28.

h ἀνιᾶται Σμινδυρίδης ἀπελαυνόμενος,] Smindyrides, perditiſſimae luxuriae Sybarita, ſibi coniugem quaeſiuit Agoriſtam. Is autem a Cliſthene reiectus eſt, haec vero Megacli fuit Athenienſi deſponſata. Vide ſis Herodotum VI. 127 ſeq. et interpretes ad Aeliani V. H. IX. 24. XII. 24.

μετρεῖς γὰρ τὰ Διογένους τῇ σαυτοῦ φύσει, πονηρῷ μέτρῳ· σὺ μὲν γὰρ ἀλγήσεις ταῦτα δρῶν, Διογένης δὲ ἥδετο. Ἐπιτολμήσαιμι δ' ἂν ἔγωγε εἰπεῖν, ὡς οὐδεὶς ἡδονῆς Διογένους ἦν ἐραστὴς ἀκριβέστερος. Οὐκ ἑστίαν ἔνεμεν, ἐπίλυπον γὰρ οἰκονομία· οὐ πολιτείας ἐφήψατο, ἀνιαρὸν γὰρ τὸ χρῆμα. οὐκ ἐπειράθη γάμου, ἤκουε γὰρ τὴν Ξανθίππην· οὐκ ἐπειράθη παιδοτροφίας, ἑώρα γὰρ τὰ δεινά [i]· ἀλλὰ ἄφετος παντὸς τοῦ δεινοῦ, ἐλεύθερος, ἄφροντις, ἀδεής, ἄλυπος ἐνέμετο τὴν πᾶσαν γῆν, ὡς οἶκον ἕνα, μόνος ἀνθρώπων ἡδοναῖς συνὼν ἀφρουρήτοις καὶ ἀταμιεύτοις καὶ ἀφθόνοις.

hercule metiris ingenium, menſura medius fidius iniqua: tibi namque labor erit, eadem ſi agas; Diogeni voluptas. Auſim ego amplius dicere, nullum vnquam veriorem fuiſſe voluptatis amatorem Diogene. Domum, quam adminiſtraret, non habuit; moleſta eſt domeſticae rei adminiſtratio: rempublicam non attigit, res enim eſt grauiſſima: vxorem non duxit, de Xanthippe audiuerat: liberos non eduxit, pericula ante oculos habebat. Sic omnis immunis mali, liber ſecurusque, ſine metu aut moerore vllo, ſolus mortalium, tanquam domum vnam, totam colebat terram; voluptatibus apertis fruebatur, incuſtoditis, affluentibus.

10. Ad

i ἑώρα γὰρ τὰ δεινά] Nihil inſulſius. exemplum proferre debuit *Filii* alicuius nequam et prodigi, quemadmodum ſcaeuae *vxoris* in Xanthippe, vnde ſub vocibus τὰ δεινὰ ſuſpicor latere τὸν τοῦ Κλεινίου, *Alcibiadem*, perditum et ἄσωτον *Cliniae filium*. Noluit Diogenes *vxorem ducere*, quia de *Xanthippe* audiuerat: noluit *liberos educere*, quia viderat *Alcibiadem*. Lucianus *Scytha*, p. 599. ὁποῖόν φασι τοὺς τότε Ἀθηναίους πρὸς τὸν τοῦ Κλεινίου πεπονθέναι. Aelianus *Var. Hiſt.* II. 1. vocat eum τοῦ Κλεινίου μειράκιον et τὸν τοῦ Κλεινίου. ſed hoc ex Platone, et omnibus, notiſſimum eſt. Caute vero iſtud dicitur, ἤκουε τὴν Ξανθίππην, *de Xanthippe audiuerat*, quamquam enim per aetatem Diogenes Xanthippen *videre* quoque poterat, mortuam tamen eam innuit Noſter antequam Ille Athenas veniret. Paullo ante, pro ἀλγήσεις forte ſcribendum ἀλγήσειας. M.

k τὰ

ι. Τὸν Διογένην ἐῶμεν, καὶ μετίωμεν τοὺς νομοθέτας, καὶ πολιτείας σκεψώμεθα. Μή με οἰηθῇς ἐπὶ Σύβαριν ἥξειν, μηδὲ Συρακουσίων μνησθήσεσθαι τῶν ἁβροτάτων, μηδὲ Κορινθίων τῶν φιληδόνων, μηδὲ Χίων τῶν πλουσίων, μηδὲ Λεσβίων τῶν εὐοινοτάτων, μηδὲ Μιλησίων τῶν εὐειμονωτάτων· ἀλλ' ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας ἔρχομαι, ἐπὶ Ἀθηναίους ἔρχομαι, καὶ τὰ Λακεδαιμονίων ἐξετάζω. Μάστιγες αὗται καὶ πληγαὶ Λακωνικαὶ, καὶ θῆραι, καὶ δρόμοι, καὶ δεῖπνα λιτὰ, καὶ στιβάδες εὐτελεῖς [k]· ἀλλ' ὁρῶ καὶ τούτων τὰ τερπνά. Εὖγε, ὦ Λυκοῦργε, σμικρῶν πόνων μεγάλας ἡδονὰς ἀντεισάγεις [l]· ὀλίγα δοὺς, μεγάλα ἔλαβες· ἐφημέρους δοὺς πόνους, ἡδονὰς διηνεκεῖς ἀντέλαβες. Τίνες, λέξεις, Σπαρτιατικαὶ ἡδοναί; Πόλις ἀτείχιστος, ἄφοβος, ἄπειρος πυρὸς, ἀθέατος πολεμίων [m], ἀθέατος ξενικῶν ἀσπίδων, ἀνήκοος

10. Ad legiſlatores tranſeamus a Diogene, ipſasque inſpiciamus respublicas. Noli de Sybaritarum arbitrari me dictum eſſe; aut de Syracuſiorum quorum deliciae, aut Corinthiorum quorum voluptates, aut Chiorum quorum opulentia, aut Lesbiorum quorum vina, aut Mileſiorum quorum veſtimenta celebrantur: ad principes ipſos accedo, ad Athenienſes venio, Lacedaemonios lubet intueri. Hic flagella ſunt plagaeque Laconicae, hic venationes curſusque, tam coenae parciſſimae, ſtragulaque viliſſima: etiam in his tamen voluptates video. Macte Lycurge, qui pro minimis laboribus voluptates introducis magnas; parua das, magna accipis; labores inſtituis breuiſſimos, voluptates pro iis accipis perpetuas. Quae ſunt voluptates, inquies, Spartanae? Vrbs ſine muris, ſine metu, intacta ab igne; quae nec hoſtem vnquam ac peregrinum vidit clypeum, quae luctum nullum, nullas vnquam minas

k *τὰ τερπνά*] Vel *τό τερπνόν*. M.

Sectio ι.

l *μεγάλας ἡδονὰς [ἀντεισάγεις;]* Vulgo *ἀντισάζεις*, Harlei. *ἀντεισάσεις*, Reg. *ἀντισάγεις*. Certiſſime legendum *ἀντεισάγεις*, vt Stephanus ac Heinſius monuerunt; et ita nos edidimus.

m *ἄφοβος, ἄπειρος πυρὸς, ἀθέατος πολεμίων,*] Legerem, *φόβου ἄπειρος, ἀθέατος πολεμίων·* iſtud *πυρὸς* videtur eſſe nil niſi repetitio ſyllabarum praecedentium.

γόνων, ἀνήκοος ἀπειλῆς. Τί δ' ἂν εἴη Φόβυ λυπηρότερον; τί δὲ δυλείας ἀνιαρώτερον [n]; τί δὲ ἀνάγκης ἐπιπονώτερον; ὅταν δὲ ταῦτα ἀπαλλάξῃς πόλεως, πολλὰς αὐτῇ ἡδονὰς ἀντεισάγεις. Ἐκείνης τῆς ἡδονῆς θρέμμα ἦν ὁ Λεωνίδας, ἐκείνης ὁ Ὀθρυάδας, ἐκείνης ὁ Καλλικρατίδας. Ἀλλὰ ἀπέθνησκον ὗτοι. Ἀπέθνησκον καλῶς. Ὑπὲρ ποίων ἡδονῶν [o]; καὶ γὰρ τῶν σωμάτων ἐκκόπτεται μέρη ὑπὲρ ῥαςώνης τῦ ὅλυ. Μέρος ἦν καὶ ὁ Λεωνίδας τῆς Σπάρτης, ἀλλὰ ἀπέθνησκεν ὑπὲρ τῆς Σπάρτης [p]. μέρος Ὀθρυάδας, Καλλικρατί-

minas audiuit. Quid autem metu triſtius, aut ſeruitute durius, aut neceſſitate eſt moleſtius? quibus ſi ſemel vrbem liberaris, multas pro illis reddis voluptates. Illius voluptatis alumnus erat Leonides, illius Othryades, illius Callicratidas. Atqui hi fuere caeſi. Ita, ſed honeſte. Quarum autem voluptatum cauſa? Non aliter quam in corpore fieri ſolet, in quo partes amputantur, vt ſeruetur totum. Pars reipublicae Spartanae erat Leonides, ſed pro tota Spartanorum occidit republica; pars erat et Othryades, pars et Callicratidas: ergo paruis

tium. πυρὸς enim per ſe non magis ſignificat *hoſtilem* ignem quam ignem *culinarem*. Ceterum de hac felicitate Lacedaemoniorum vide quae nuper dixi ad Lyſiae Orat. XXXIII. p. 606. M.

n τί δὲ δυλείας ἀνιαρότερον;] Editi ſcriptique codices ἀνιαρώτερον, contra quam Graecae linguae canones iubent, cum ἀνιαρῦ penultima ſit longa. Poeta apud Ariſtotelem Rhet. lib. I. cap. XI. 6.

Πᾶν γὰρ ἀναγκαῖον πρᾶγμ' [ἀνιαρὸν] ἔφυ.

Extat apud Theognidem v. 472. licet variae ſint lectiones. Euripides Medeae v. 1095.

Εἶθ' ἡδὺ βροτοῖς, εἶθ' [ἀνιαρόν.]

et v. 1112.

Τήνδ' ἔτι λύπην [ἀνιαροτάτην] etc.

Adi ſis Ariſtophanem Pluto v. 561. ſcholiaſten Hephaeſtionis p. 2. 3. Pari modo peccatur apud Ariſtaenetum II. 9.

o ὑπὲρ ποίων ἡδονῶν;] Diſtingue, Ὑπὲρ ποίων; Ἡδονῶν. *Pro quibusnam rebus* mortui ſunt? quaerit alter ex Dialogiſtis: cui reſpondet Epicureus, Ἡδονῶν (ſc. ὑπὲρ) *pro voluptatibus*. Dialogiſmus iſte, vel Ὑποφορὰ, incipit ab iſtis, Ἀλλὰ ἀπέθνησκον ὗτοι.

p ὑπὲρ τῆς Σπάρτης.] Potiu τῆς

δας μέρος q· τοιγαροῦν ἀφαιρουμένων σμικρῶν μερῶν, ἐσώζοντο αἱ οἴκοι ἡδοναί. Τὰ δὲ Ἀθηναίων τί χρὴ λέγειν; πάντα μεστὰ ἑορτῆς τὰ Ἀττικὰ, πάντα θυμηδίας· καὶ διέλαχον αὐτοῖς ὧραι τὰς ἡδονὰς, ἦρος Διονύσια, μετοπώρου μυστήρια· καὶ ἄλλην ὥραν ἔχει ἄλλος θεὸς, Παναθήναια, Σκιῤῥοφόρια, Ἅλωα, Ἀπατούρια. Ναυμαχοῦσιν ἐν θαλάττῃ, οἱ δὲ οἴκοι ἑορτάζουσι· πολεμοῦσιν ἐν γῇ, οἱ δὲ ἐν Διονύσου γελῶσιν. Ἀλλ' οὐδὲ οἱ πόλεμοι, τὸ σκυθρωπότατον, ἡδονῶν ἔρημοι· ἀλλὰ συντάτ-

paruis hiſce in bello interfectis partibus, domi vigebant ciues, voluptate fruebantur integra. De Athenienſium vero rebus quid neceſſe eſt dicere? omnia ibi feſtorum plena, hilaritatis omnia, vt ipſa anni tempora diuiſiſſe inter ſe voluptates videantur. Vere Dionyſia celebrantur, autumno myſteria; et ita deinceps ſingulas anni partes aliquis ſibi vendicat Deus, Panathenaea; Scirrophoria, Haloa, Apaturia. Dum alii nauali proelio certant, alii domi feſta agunt; alii terreſtrem ineunt pugnam, alii Dionyſia cum riſu celebrant. Sed nec ipſa bella, quae res omnium eſt ſeueriſſima, carent voluptatibus; ſed et his

τῆς πάσης, i. e. τῆς ὅλης, vt Diſſ. XI. τὸ πᾶν σῶμα, id eſt, τὸ ὅλον· et mox ibidem, ἀμεμελεῖ τῶν μερῶν, σώζει δὲ τὸ πᾶν. vbi τὰ μέρη et τὸ πᾶν opponuntur, quemadmodum hoc loco PARS *Spartae erat Leonidas: ſed obiit pro* TOTA. Sic in ſententia proxime ſequenti, ἀφαιρουμένων σμικρῶν μερῶν, ἐσώζοντο αἱ οἴκοι ἡδοναί· vox οἴκοι inepta eſt, cum Comparatio inter *corporis humani* membra, et *Reipublicae* partes, poſtulet aliquid cui opponatur iſtud σμικρῶν μερῶν· nempe, αἱ ὅλαι (vel ὅλαι αἱ) ἡδοναὶ, vel aliquid eiusdem ſenſus. Vidit hunc defectum *Heinſius*, prout ex Verſione eius liquet. Sed cum Maximus feſtinanter ſaepe ſcripſerit, nolo haec et huiusmodi incuriae indicia Librariis ſemper imputare. Defendi quidem poteſt τῆς Σπάρτης, quod idem erit ac ſi dixiſſet αὐτῆς· (vide ad XI. 4.) ſed ſi hanc ſcripturam defendas, Scriptorem vix defenderis. M.

q Καλλικρατίδας μέρος.] Vulgo [καὶ] Καλλικρατίδας μέρος. Coniunctionem vero copulantem non agnoſcit Reg.

r ἢ τυχ-

τεται τέτοις ἡ Τυῤῥηνὴ σάλπιγξ [r] ἢ αὐλὸς τριηρικὸς, ἢ ᾠδὴ ἐμβατήριος. Ὁρᾷς τὴν ἀφθονίαν τῶν ἡδονῶν.

his tuba Tyrrhenica, tibia triremica, cantus militaris interiungitur. Vides voluptatum copiam.

ΛΟΓΟΣ Δ΄.

Τί τέλος φιλοσοφίας [s].

Χαλεπὸν εὑρεῖν λόγον ἀληθῆ· κινδυνεύει γὰρ ἡ τῦ ἀνθρώπυ ψυχὴ, δι' εὐπορίαν τῦ φρονεῖν, τῦ κρίνειν ἀπορεῖν. Καὶ αἱ μὲν ἄλλαι τέχναι, πρόσω ἰῦσαι, κατὰ τὴν εὕρεσιν εὐςοχώτεραι γίγνονται, ἑκάςη περὶ τὰ αὐτῆς ἔργα· φιλοσοφία δὲ, ἐπειδὰν αὐτῆς εὐπορῶ-

DISSERT. IV.

Quis ſit philoſophiae finis

Veram inuenire rationem eſt difficile: plerumque enim id euenit homini, vt quo foecundiore ſit ingenio, eo minus valeat iudicio. Et reliquae quidem artes, in iis circa quae verſantur ſingulae, cum ipſo progreſſu plura ſemper inueniunt quotidie: philoſophia quo plus proficit, eo contrariis magis ambi-

r ἡ Τυῤῥηνὴ σάλπιγξ,] Vulgo ἢ. Sed nos Harleian. merito ſequimur. Quod autem a manu ſecunda Τυῤῥηνικὴ praeferatur, id certe non eſt neceſſarium; nam Τυῤῥηνὸν αὐλὸν habet Pollux lib. IV. cap. IX. §. 70. Virgilius Aen. VIII. 526.

Thyrrhenusque tubae mugire per aethera clangor.

Tuba nempe Tyrrhena nominatur, quod, vt Seruius obſeruauit, *in Hetruria inuenta fuit, ſcilicet in Vetulonia eius vrbe.* Tatianus cap. II. Τυῤῥηνοὶ (συνεςήσαντο) σάλπιγγα. Ibi vide cl. Worthium; locisque veterum, quos indicauit, adde Strabonem lib. V. p. 336. et Scholiaſten ad Ariſtophanis Ranas v. 133.

DISSERT. IV. *vulgo* XXXIV.

s Τί τέλος φιλοσοφίας] Hoc lemma ſatis Heinſio non facit; putat igitur Maximum ſcripſiſſe, ὅτι ἐκ ἔςι τὸ τοῦ φιλοσόφυ τέλος ἡ ἡδονή. Sed fruſtra prorſus eſt vir eruditus: nam noſter *prudentiam*, φρόνησιν, eſſe philoſophiae finem probat, adeoque non ſollicitanda eſt ἐπιγραφὴ, quam praeſtant Mſs.

t ὀργά-

τατα ἔχῃ, τότε μάλιϛα ἐμπίμπλαται λόγων ἀντιϛασίων καὶ ἰσῤῥόπων· καὶ ἔοικε γεωργῷ, ἐπειδὰν ἐν περιϐσίᾳ γένηται ὀργάνων πολλῶν, ἀκαρποτέρᾳ [t] τῇ γῇ χρωμένῳ. Τὰς μὲν ὖν πολιτικὰς διαδικασίας εὐθύνει ψῆφος καὶ ἀριθμὸς δικαϛῶν, καὶ γνώμη ῥήτορος [u], καὶ δήμϐ χεῖρες· ἐνταῦθα δὲ τίς ἡμῖν παρέϛαι δικαϛὴς, καὶ τίνι ψήφῳ τἀληθὲς κρινϐμεν; Λόγῳ; ἀλλ' ὖκ ἂν ἔχοις εἰπεῖν λόγον, ὅτῳ ὐκ ἂν ἐξεύροις τὸν ἐναντίον. Πάθει; ἀλλ' ἄπιϛος ὁ δικαϛής. Πλήθει; ἀλλὰ πλείϐς οἱ ἀμαθέϛεροι. Δόξῃ; ἀλλὰ τὰ χείρω ἐνδοξότερα.

β'. Αὐτίκα ἐν τῷ παρόντι τϐτῳ σκέμματι, ἡδονῆς ἀρετῇ ἁμιλλωμένης [x] καὶ ἀντεξεταζομένης, ὐ παρωσαμένη τὴν ἀρετὴν ἡδονὴ, καὶ δόξῃ, κρατεῖ καὶ πλήθει

ambiguisque abundat argumentis; non aliter quam agricolae, qui inſtrumenta cum habent plurima, minus foecundo tamen agro vtuntur. Et ciuilia quidem iudicia ſententiae iudicum ac corona, tum pigmenta oratorum, populique dirigunt ſuffragia: hic vero quis nobis iudex erit, qua tandem verum a falſo diſtinguemus ſententia? Ratione? at nullam invenies, cui non dari poſſit contraria. Affectione? parum fidum narras iudicem. Multitudine? plures hic indocti ſunt. Opinione? deterioribus fauet illa.

2. Ecce tibi, vel in hoc ipſo de quo agimus, cum voluptas inter ſe virtusque contendant atque inter ſe componantur, nonne et vi ſua virtutem eiicit voluptas, et opinione vulgi

Sectio α'.

t ὀργάνων πολλῶν ἀκαρποτέρα etc.] Lego et diſtinguo: ἐπειδὴ ἐν περιϐσίᾳ γένηται ὀργάνων, πολλῷ ἀκαρποτέρᾳ τῇ γῇ χρωμένῳ. Superuacaneum enim videtur πολλῶν poſtquam dixeris ἐν περιϐσίᾳ. Simile mendum ſuſtuli ex Matth. X. 31 et Lucae XII. 7. M.

u [γνώμη] ῥήτορος,] Vulgo γνῶμαι. Lectionem, quam ſequimur, exhibet vterque codex. Illam etiam Paccius in ſuo Mſs. reperit, vt ex eius interpretatione liquet.

Sectio β'.

x ἡδονῆς ἀρετῇ ἁμιλλωμένης] Vulgo ἡδονῆς [καὶ ἀρετῆς] ἁμιλλωμένης. Vterque vero Mſs. lectionem, quam dedi, repraeſentat, eamque poſtulat oratio.

y καὶ

μαρτύρων ὑπερβάλλεται, καὶ κατὰ πάθος δυναςεύει; ὃ δὲ μόνον ὑπόλοιπον ἦν τῇ ἀρετῇ συμμαχικὸν, ὁ λόγος, καὶ τῦτο σχίζεται καὶ διαιρεῖται. καὶ ἐξεύρηταί τις καὶ παρ' αὐτῦ ἐπικυρία ἡδοναῖς [y]. Καὶ λέγει τις καλῶς, ὑπὲρ ἡδονῆς λέγων, καὶ τὴν ἀρετὴν φαυλίζει, καὶ μετατίθησι τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ἀνδρωνίτιδος ἐπὶ τὴν γυναικωνῖτιν [z]. καὶ τὸ μὲν σχῆμα τῦ φιλοσόφυ μετενδύεται [a], τῦ δὲ ὀνόματος ἀξιοῖ κρατεῖν. Ἄφες, ἄνθρωπε, καὶ τὔνομα μετὰ τῦ λόγυ. Παρανομεῖς περὶ τὺς θεμένυς [b]. ὐδὲν φιλοσοφία καὶ ἡδονῇ κοινόν· ἄλλος

vulgi ſuperior euadit, et numero vincit teſtium, et vehementius afficit? Illud vero quod reſtat, in quo omne virtuti eſt praeſidium, ipſa ratio, non minus ſecatur, non minus diuiditur, nec raro ſuum voluptati defert patrocinium. Inuenies aliquem, qui ornate pro voluptatibus dicat, virtutem vituperet, et, quod dici ſolet, a viris ad foeminas transferat imperium; ſimulque et habitum mutet philoſophi, et retineat nomen. Relinque, mi homo, vna cum oratione tua et nomen. Ipſa fundamenta euertis: nihil philoſophiae cum voluptate eſt commune

y καὶ ἐξεύρηταί τις καὶ παρ' αὐτῦ ἐπικυρία ἡδοναῖς.] Per vocem ἐπικυρία adludit ad Nomen, et ſimul denotat Sententiam Ἐπικύρυ. Paullo ante pro ἁμιλλωμένης etc. conieceram ἁμιλλωμένων, vel ἁμιλλωμέναιν, prout poſtulabat Graeciſmus, ſtante priore lectione. ſed aliter hunc locum ſanant Codices. M.

z ἀπὸ τῆς ἀνδρονίτιδος ἐπὶ τὴν γυναικωνῖτιν.] Prouerbialis locutio. Vetus ſcriptor apud Suidam in Ἀνδρωνῖτις et Κωμάσαι. Καὶ τὸ λεγόμενον, ἐκνεύσας τὴν ἀνδρωνῖτιν εἰς τὴν γυναικωνῖτιν κωμάσαι. Contra vero, ἔνιοι τὸν θυμὸν ἐκ τῆς γυναικωνίτιδος εἰς τὴν ἀνδρωνῖτιν ὐκ εὖ μετοικίζυσιν, vt ait Plutarchus περὶ ἀοργ. tom. II. pag. 457.

a τὸ μὲν σχῆμα τῦ φιλοσόφυ [μετενδύεται,] Legendum credo μετεκδύεται, *exuit, deponit, abiicit.* Vide Ioſephum Ant. Iud. lib. VI. cap. XII. 7.

Ibid. τὸ μὲν σχῆμα τῦ φιλοσόφυ μετενδύεται,] Forte ὐ μετενδύεται. M.

b Παρανομεῖς περὶ τὺς [θεμένυς·] ὐδέν] Paccius et Heinſius ita verterunt, quaſi θεμελίους legerint. Ego ſane potius orationem continuauerim, Παρανομεῖς περὶ τὺς θεμένυς ὐδὲν φιλοσοφίᾳ καὶ ἡδονῇ κοινόν: *Peccas in eos, qui nihil eſſe philoſophiae cum*

μὲν ὁ Φιλήδονος, ἄλλος δὲ ὁ Φιλόσοφος [c]· διακέκριται τὰ ὀνόματα, διακέκριται τὰ ἔργα [d]· διήρηται τὰ γένη, ὡς τὰ Λακωνικὰ τῶν Ἀττικῶν, ὡς τὰ βαρβαρικὰ τῶν Ἑλλήνων [e]. Ἐὰν δὲ Σπαρτιάτης εἶναι λέγων καὶ Ἕλλην καὶ Δωριεὺς καὶ Ἡρακλείδης, θαυμάζῃς τιάραν Μηδικὴν καὶ τράπεζαν βαρβαρικὴν καὶ ἁρμάμαξαν Περσικήν· περσίζεις, βαρβαρίζεις, ἀπολώλεκας τὸν Παυσανίαν· Μῆδος εἶ, Μαρδόνιος εἶ. Ἀπόθου τοὔνομα μετὰ τοῦ γένους.

commune: alius eſt voluptatis, alius ſapientiae ſtudioſus: diſtincta ſunt nomina, diſtincta ſunt opera, diſtinctum eſt genus; ſicut aliud eſt Laconicum quam Atticum, aliud barbaricum quam Graecum. Si enim Sparitiatam te eſſe dicas, aut Graecum, aut Doricum, aut Heracliden; et tiaram tamen admireris Medicam, aut menſam barbaricam, aut eſſedum Perſicum: iam ad Perſas deficis, tranſis ad barbaros; Pauſaniam exuiſti, Medus es, es Mardonius. Depone et nomen cum genere.

3. Et

cum voluptate commune poſuerunt.

Ibid. παρανομεῖς περὶ τῆς θεμένης] Scil. θεμένης τὸ ὄνομα, quod praeceſſit: *iniurius es in eos qui hoc nomen poſuerunt.* patet ex iis quae ſequuntur. Non igitur legendum θεμελίης, neque aliter diſtinguendum puto. M.

c [ἄλλος] μὲν ὁ φιλήδονος, [ἄλλος] δὲ ὁ φιλόσοφος·] Sic. Reg. editi ἄλλο vtrobique prae ſe ferunt.

d διακέκριται τὰ ἔργα·] Vulgo διακέκριται [καὶ] τὰ ἔργα. Sed importuna miſtam coniunctionem, iubentibus Mſs. eiecimus.

e ὡς τὰ βαρβαρικὰ τῶν [Ἑλλήνων.] Vulgo [καὶ] τὰ βαρβαρικὰ τῶν Ἑλλήνων. Primam vocem fide codicis Regii mutavimus. Vltimae loco poſuiſſem Ἑλληνικῶν, niſi veteres τοῖς κυριωτέροις ἀντὶ τῶν κτητικῶν vſos conſtaret. Euripides Medea v. 1330.

Ὅτ᾽ ἐκ δόμων σε βαρβάρου τ᾽ ἀπὸ χθονὸς
[Ἕλλην᾽] ἐς οἶκον ᾐγόμην, κακὸν μέγα.

Et Iphig. in Aulide v. 64.

Κατασκάπτειν πόλιν
[Ἕλλην᾽] ὁμοίως βάρβαρόν θ᾽ ὅπλων μέτα.

Iterum Heraclid. v. 131.

Καὶ μὴν στολήν γ᾽ [Ἕλληνα] καὶ ῥυθμὸν πέπλων
ἔχει

Huiuſmodi plura collegit vir doctiſſimus, Th. Stanleius, ad Aeſchyli Prom. Vinct. v. 2.

Sectio

γ. Τὰς μὲν οὖν πολλοὺς ἡδονὴν ὑμνοῦντας φέρω· βάναυσος γὰρ ψυχὴ καὶ ἀπεληλαμένη λόγου, ἐλεεινὴ μὲν τοῦ πάθους, σύγγνωστος δὲ τῆς ἀγνοίας· Ἐπίκουρον δὲ διὰ τοὔνομα οὐ φέρω, οὐδὲ ἀνέχομαι φιλοσοφίας ὑβριζούσης. Οὐδὲ γὰρ στρατηγοῦ ἀνέχομαι τὴν τάξιν ἀπολείποντος καὶ ἐξηγουμένου τῆς φυγῆς [f], οὐδὲ γεωργοῦ ἀνέχομαι ἐμπιπράντος τὰ λήϊα, οὐδὲ κυβερνήτου ἀνέχομαι ἀποδειλιῶντος πρὸς τὴν θάλατταν· πλεῖν σε δεῖ, στρατηγεῖν σε δεῖ, γεωργεῖν σε δεῖ, πόνων ταῦτα μεστά· ἀλλ' οὐδὲν καλὸν ὑπὸ ῥᾳστώνης γίγνεται. Εἰ δὲ ἕπεται ἡδονὴ τοῖς καλοῖς, δίδωμι τοῦτο· ἑπέσθω, ἀλλ' ἡγείσθω τὸ καλὸν πανταχοῦ.

Εἷς κοίρανος [g] ἔστω,
Εἷς βασιλεὺς,
ᾧ ἔδωκεν ἄρχειν ὁ Ζεύς. Ἐὰν δὲ μεταθῇς τὴν τάξιν,

3. Et vulgus quidem cum voluptatem laudant, facile ferre poſſum; animus enim illis illiberalis eſt, rectaeque rationis penitus ignarus, cuius miſeriam deplorare, cuius ignorantiae poſſis ignoſcere: Epicuri vero nomen cum recordor, ferre hominem non poſſum. Nec enim philoſophiam admitto, quae laſciuiat: ſicut imperatorem non fero, ſtationem qui deſerat, tantumque in fuga dux ſit; nec agricolam, qui ſegetes ſuas incendat; nec gubernatorem, qui marinos metuat fluctus: nauigare oportet, imperare oportet, terram colere oportet, laborum plena haec ſunt omnia; nihil quod pulchrum, quod honeſtum ſit, ab ignauia producitur. Quod ſi ea, quae honeſta ſunt, voluptates dicas ſequi, concedam: ſequantur, dummodo vbique praecedat honeſtas;

rex vnicus eſto,
Et dominus,
cui imperium dedit Iupiter. Nam ſi ordinem cunfundas, vt imperet

Sectio γ'.

f ἐξηγουμένου τῆς φυγῆς,] Vulgo ἐξηγουμένου [τὰ] τῆς φυγῆς, quod bene ſe non habet. Itaque Mſs. Regio paruimus, qui lectionem tam ſenſui quam linguae Graecae conſentaneam repraeſentat.

g Εἷς κοίρανος] Iliad β'. 204.

 h ἐπιτομ

καὶ ἄρχῃ μὲν ἡδονὴ, ἕπηται δὲ λόγος [h]· δίδως τῇ ψυχῇ τύραννον πικρὸν καὶ ἀπαραίτητον, ᾧ δουλεύειν ἀνάγκη, καὶ ὑπηρετεῖν ὑπηρεσίας ἀνεπιτιμήτους [i] καὶ παντοδαπὰς, κἂν αἰσχρὰ προστάττῃ, κἂν ἄδικα προστάττῃ· Τί γὰρ ἂν εἴη μέτρον ἡδονῆς ἐπιλαβομένης ἐξουσίας ἐπιθυμημάτων; Ἀκόρεστος γὰρ ὁ τύραννος οὗτος, καὶ τῶν παρόντων ὑπεροπτικὸς, καὶ τῶν μὴ παρόντων ὀρεκτικὸς, καὶ διὰ περιουσίαν ἐξαπτόμενος, καὶ ὑπὸ ἐλπίδος κουφιζόμενος, καὶ δι' εὐπορίαν ἐξυβρίζων. Οὗτος ὁ τύραννος ἐπανέστησε τὰ αἰσχρὰ τοῖς καλοῖς [k], οὗτος ἐφώπλισεν ἀδικίαν δικαιοσύνῃ, οὗτος μέτρῳ ἀμετρίαν [l]. Ὡς ἥγε χρεία τῶν σωμάτων τὰς αὐτῆς ὀρέξεις οὐ χαλεπῶς ἀναπίμπλησι. Διψῇ τις; κρῆναι πανταχοῦ· πεινῇ τις; φηγοὶ πανταχοῦ. Ἥλιος οὗτος, χλανίδων ἀλεεινότερος· λειμῶνες οὗτοι,

imperet voluptas, morem gerat ratio; durum animo tyrannum et inexorabilem praeficis, cui vbique et ſine excuſatione vlla ſeruiendum eſt, etiam cum foeda et iniuſta imperat. Quem enim voluptati terminum praeſcribes, quae a cupiditatum vires ſibi aſſumit licentia? Inſatiabilis hic tyrannus eſt, qui et quae adſunt deſpicit, et quae non adſunt deſiderat; qui et abundantia accenditur, et ſpe erigitur, nimiaquae laſciuit copia. Hic tyrannus contra honeſtatem irritat turpitudinem, contra iuſtitiam armat iniuſtitiam. Nihil enim eſt, quod facilius ſibi ſatisfieri patiatur, quam corporis neceſſitas. Sitit aliquis? vbique fontes ſunt: eſurit aliquis? vbique fagi ſunt. Sol ille, quem vides, quauis penula calidior eſt: haec

prata

h ἔπηται δὲ λόγος.] Vulgo ἔπηται δὲ [ὁ] λόγος. At Reg. articulum iure merito praetermittit.

i ὑπηρεσίας ἀνεπιτιμήτους] Scholiaſtes in Reg. Οἷμαι ἀβασανίστους καὶ ἀνεπικρίτους. Vide Diſſ. XIII. 7.

k [ἐπανέστησε] τὰ αἰσχρὰ τοῖς καλοῖς,] Sic optime Reg. et Harleian. vulgo ἐπανέθηκε ſine commodo ſenſu.

Sectio γ'.

l Οὗτος μέτρῳ ἀμετρίαν·] Nempe ἐφώπλισεν· quod non placet, neque aeque propria vox vtrique ſententiae videtur. et ideo, opinor, *Heinſius* in Verſione has tres voces omiſit. Forte excidit Verbum ἐπετείχισε· οὗτος [ἐπετείχισε] μέτρῳ ἀμετρίαν. quae vox Maximo in deliciis, et Philoni Iudaeo. M.

Sectio

θεαμάτων τὰ ποικιλώτατα· ἄνθη ταῦτα, εὐωδίαι φυσικαί. Καὶ μέχρι μὲν τούτων ἐστὶ λαβεῖν ὅρους ἡδονῶν, τὴν χρείαν αὐτήν· ἐὰν δὲ ταῦτα ὑπερβῇς, καὶ προέλθῃς περαιτέρω, δίδως ταῖς ἡδοναῖς δρόμον ἄπαυστον, καὶ τὰς ἀρετὰς ἀποτειχίζεις.

δ'. Τοῦτο γεννᾷ τὰς πλεονεξίας, τοῦτο ποιεῖ τὰς τυραννίδας· οὐ γὰρ ἱκανὸν τῷ βασιλεῖ τῷ Περσῶν [m] χωρίον Πασαργάδαι, καὶ τὸ Κύρου κάρδαμον, ἀλλ' ἡ Ἀσία ἅπασα διέλαχε χορηγεῖν ἡδοναῖς ἀνδρὸς ἑνός. Τρέφει μὲν αὐτῷ Μηδία Νισαῖον ἵππον, πέμπει δὲ Ἰωνία παλλακίδας Ἑλληνικάς, τρέφει δὲ Βαβυλὼν εὐνούχους βαρβάρους, πέμπει δὲ Αἴγυπτος παντοδαπὰς τέχνας, ἐλέφαντα Ἰνδοὶ [n], Ἄραβες εὐωδίαν· χορηγοῦσι δὲ καὶ οἱ ποταμοὶ ταῖς βασιλέως ἡδοναῖς, Πακτωλὸς χρυσόν,

prata quouis ſpectaculo amoeniora ſunt: hi flores genuinum odoris oblectamentum ſunt. Et hactenus quidem voluptati praefigi poteſt terminus, ipſe nimirum vſus. Quem ſi ſemel tranſcenderis longiusque proceſſeris, liberum voluptati curſum nulliſque definitum ſpatiis concedis, virtutemque penitus intercludis.

4. Hoc eſt quod plus habendi ſemper ſitim excitat, hoc eſt quod tyrannides creat. Sicut nec regio anguſta Paſargadae Perſarum regi, neque Cyri ſufficit naſturtium; verum vniuerſa voluptatibus illius vectigalis eſt Aſia. Niſaeos illi equos alit Media, meretriculas Graeculas Ionia, barbaros eunuchos educat Babylon, artes cuiuscunque generis ſubminiſtrat Aegyptus, ebur ſuum Indi, odores Arabes; ne ipſi quidem nihil voluptatibus illius ſuppeditant fluuii, Pactolus aurum

Sectio δ'.

m τῷ βασιλεῖ [τῷ] Περσῶν] Vulgo τῷ βασιλεῖ [τῶν] Περσῶν. Vterque vero Mſs. habet, vt edidimus; nec aliter loquuntur optimi ſcriptores. Arrianus Exped. I. 5. ὅσα μέγιστα παρὰ βασιλεῖ [τῷ] Μακεδόνων νομίζεται. Lucianus in Timone tom. I. p. 135. Ὁ γε οὐδὲ βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἴσος. Adeantur etiam Pauſanias VII. 27. et Euſebius de vita Conſtantini, IV. 8.

n ἐλέφαντα [Ἰνδοί,] Vulgo Ἰνδός. Nos Mſs. adhaeremus: et merito quidem; nam non Ἄραψ ſubiicitur, ſed Ἄραβες.

Νεῖλος πυρὸν, Χοάσπης ὕδωρ· τῷ δὲ ἐδὲ ταῦτα ἱκανὰ, ἀλλ' ἐπιθυμεῖ ξένης ἡδονῆς; καὶ διὰ τἕτο ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἔρχεται, διώκει Σκύθας, ἀνίςησι Παίονας, Ἐρετρίαν λαμβάνει, Μαραθῶνι ἐπιπλεῖ, καὶ πλανᾶται πανταχἕ. Ὦ τῆς πενίας δυςυχέςατος. Τί γὰρ ἂν εἴη πενέςερον ἀνδρὸς ἐπιθυμἕντος διηνεκῶς; Ἐπειδὰν γὰρ ἅπαξ ψυχὴ γεύσηται ἡδονῶν ὑπὲρ τὴν αὐτῆς χρείαν, κόρος αὐτὴν τῶν πρότερον ἔχει [o], καὶ ἑτέρων ἐρᾷ. Καὶ τὸ τἕ Ταντάλἕ αἴνιγμα τἕτο ἦν ἄρα, δίψα διηνεκὴς ἀνδρὸς φιληδόνἕ, καὶ ἡδονῆς νάματα προσιόντα καὶ ἀπιόντα αὖθις, καὶ παλίῤῥοια ἐπιθυμιῶν, καὶ λῦπαι πικραὶ ταύταις ἀνακεκραμέναι, καὶ ταραχαὶ, καὶ φόβοι. Φοβερὸν μὲν γὰρ παροῦσα ἡδονὴ [p] μὴ ἀπέλθῃ,

aurum, triticum Nilus, aquam praebet Choaſpes. Quid, quod ne haec quidem illi ſufficiunt, quin peregrinas amare incipit voluptates? atque eo fine Europam petit, Scythas perſequitur, Paeones euertit, Eretriam capit, nauibus Marathonem inuadit, vbique oberrat denique. O deplorandam in homine paupertatem! Quis enim pauperior illo eſſe poteſt, qui nunquam concupiſcere deſinit? Animus enim humanus cum ſemel vltra, quam flagitat neceſſitas, voluptates guſtauerit, priora ſemper negligit, optat noua: vt reuera Tantali de hoc, mutato nomine, narretur fabula. Quid enim aliud eſt, quam perpetua ſitis eius hominis, quem explere voluptas non poteſt? quid aliud, quam cupiditatum aqua, quae fluit ſemper aut refluit; quae triſtiſſimis ſemper imbuuntur curis, tumultu,

o κόρος αὐτὴν [τῶν πρότερον] ἔχει,] Sic optime Reg. quod et Heinſius monuit. Harleian. autem κόρος αὐτὴν τῶν [προτέρων] ἔχει. Pariter apud Iſocratem ad Demonic. p. 16. editur, Μηδένα φίλον ποιἕ, πρὶν ἂν ἐξετάσῃς πῶς κέχρηνται τοῖς [προτέροις] φίλοις. At ibi nonnullorum codicum fide malim τοῖς [πρότερον] φίλοις Simili modo variant exemplaria Aeliani V. H. III. 18. nec dubium quin ſana ſit vtraque loquendi ratio; licet ea, quam noſtro reddidimus, elegantior videatur. Vulgo κόρος αὐτὴν προτέρων ἔχει.

p παρἕσα ἡδονὴ] Vulgo παρἕσα [ἡ] ἡδονὴ, renitentibus Mſs.

ἀνιαρὸν δὲ μὴ παρȣ̃σα μὴ ȣ̓κ ἔλθῃ· ὥςε ἀνάγκη τὸν διώκοντα ἡδονὴν λυπȣ́μενον μὲν μὴ παύσασθαι, ἡδόμενον δὲ μὴ αἰσθάνεσθαι, ἀλλὰ συγκεχυμένον ζῆν ἐν ἀσαφείᾳ πολλῇ q.

ε. Ὅρα τίνα καὶ ποῖον τύραννον τῇ ψυχῇ δίδως· ὡς Ἀθηναίοις Κριτίαν, παρωσάμενος τὸν Σόλωνα· ὡς Λακεδαιμονίοις Παυσανίαν, παρωσάμενος τὸν Λυκȣ̃ργον· ἐγὼ δὲ ἐλευθερίαν ποθῶν r, νόμȣ δέομαι, λόγȣ δέομαι. Οὗτός μοι φυλάξει τὴν εὐδαιμονίαν ὀρθὴν καὶ ἄσειςον καὶ ἀδεῆ καὶ αὐτάρκη, ȣ̓ ταπεινὴν δὲ ὑποβεβλημένην ἀνδραπόδων τέχναις s· ὑφ᾽ ὧν ἐρανιζόμενος ἀθροίσω τὸ μέγα τȣ̃το ὄφελος, ἡδονὴν, αἰτίζων ȣ̓κ ἀκόλȣς t, μὰ Δία, κατὰ τὸν Ὁμήρȣ πτωχεύοντα,

multu, ac metu? Si adſit voluptas, times ne abeat; ſi abſit, times ne non veniat: vt eum, qui haec ſectetur, nec dolore vacare vnquam, nec vllas ſentire voluptates ſit neceſſe, perpetuaque in confuſione rerum et ambiguitate verſari.

5. Iam cogita quem qualemque animo praeficias tyrannum: vt ſi Critiam loco Solonis Athenienſibus, vt ſi Pauſaniam loco Lycurgi praeficias Lacedaemoniis. Ego enim, qui libertatem amo, lege opus, opus ratione habeo. Haec erectam immobilemque felicitatem ſeruabit mihi, ſine metu vllo, nullius indigam auxilii, non deiectam animo, non quae illiberalibus ſe ſubmittat artibus; a quibus, tanquam rem magnam, paulatim voluptatem emendicet ſuam, non fruſtum panis tantum, vt mendicus ille Homericus, mehercules, non gladios

q συγκεχυμένον ζῆν, ἐν ἀσαφείᾳ πολλῇ.] Forte deeſt βίον ante ζῆν· vt Diſſ. XXVII. συνδεδεμένη ἀσαφεῖ ΒΙΩ καὶ ΣΥΓΚΕΧΥΜΕΝΩ. Diſſ. V. 4. ΣΥΓΧΕΙ τὸν ΒΙΟΝ καὶ ταράττει. M.

Sectio ε.

r. ἐγὼ δὲ ἐλευθερίαν [ποθῶν,] Forte ποθῶ, prout vult Harleian. in quo linea per vltimam literam ducitur.

ἐγὼ δὲ ἐλευθερίαν ποθῶν, νόμȣ δέομαι,] Lege, ποθῶ. adhaeſit prima litera vocis ſubſequentis. Diſſ. XXVIII. 6. ἐγὼ δὲ ποθῶ πρὸς τὴν εὐωχίαν etc. Et ita *Dauiſius*. M.

s ȣ̓ ταπεινὴν δὲ, ὑποβεβλημένην ἀνδραπόδων τέχναις] Ita Reg. Vulgo ȣ̓ ταπεινὴν δὲ [ȣ̓δὲ] ὑποβεβλημένην etc.

t ὑπ᾽ ὧν ἐρανιζόμενος ἀθροίσω τὸ

 μέγα

οὐδὲ ἄορας [u] καὶ λέβητας μόνον, ἀλλὰ τὰ τούτων ἔτι ἀτοπώτερα· παρὰ μὲν Μιθαίκου ὄψον, παρὰ δὲ Σαράμβου οἶνον [x], παρὰ δὲ Κόννου ἑταίραν, παρὰ δὲ

dios et lebetes ſolum, ſed quae etiam his abſurdiora ſunt; obſonium a Mithaeco videlicet, vinum a Sarambo, citharam a Conno, cantum a Mileſia. Et quis erit horum modus, quis felicita-

μέγα τοῦτο ὄφελος, ἡδονὴν, αἰτίζων οὐκ ἀκόλους,] Sic diſtinximus, cum perperam dent editi; μέγα τοῦτο ὄφελος, ἡδονὴν αἰτίζων, οὐκ ἀκόλους, etc. Locus hoc modo vertendus eſt: *Quarum* (illiberalium artium) *ſymbolis donatus, magnum hoc commodum, voluptatem, percipiam; non panis fruſta mendicans*, etc.

Ibid. ὑφ' ὧν ἐρανιζόμενος ἀθροίσω τὸ μέγα τοῦτο ὄφελος, ἡδονήν· αἰτίζων etc.] Ita diſtinguendum. τὸ μέγα τοῦτο ὄφελος, *praeclarum hoc emolumentum, voluptatem:* Ironice. Mox, bene *Heinſius* pro δέρας legit ἄορας, ex Homero. adludit Heliodorus et confirmat, Aethiopic. II. 19. καὶ ἐμοὶ δοκεῖτε τοιοίδε ὄντες, οὐκ ἀκόλους, ἀλλ' ἄοράς τε καὶ λέβητας αἰτήσειν. M.

u οὐδὲ [ἄορας] Vulgo οὐδὲ δέρας, Reg. δόρας. Legas oportet ἄορας, vt in Harleian. ſecunda manus emendauit. Sed et Heinſius hoc vidit, quod facillimum fuit: nam noſter reſpicit ad Homeri Odyſſ. Ρ'. 222.

Αἰτίζων ἀκόλους, οὐκ [ἄορας] οὐδὲ λέβητας.

Dio quidem Chryſoſtomus Orat. I. pag. 11. habet

Αἰτίζων ἀκόλους, οὐκ [ἄρνας] οὐδὲ λέβητας.

Ea, ſi F. Morello credis, eſt lectio genuina. Verum metrn repugnat, et omnino reponendum ἄορας. Sic certe ſcripſit politiſſimus ille rhetor, vt patet ex Orat. IV. p. 61. C.

x παρὰ μὲν Μιθαίκου ὄψον, παρὰ δὲ Σαράμβου οἶνον,] Hos coniunxerunt Ariſtides tom. III. p. 317. aliique plurimi. Iulianus Orat. II. p. 85. ὅθεν αὐτῷ (Δαρείῳ) τὸ [κλεινὸν] ὄνομα γέγονε κατὰ πάντας ἀνθρώπους ἐμφανές· ἐκάλουν γὰρ αὐτὸν Περσῶν οἱ γνώριμοι, ὅ, τι περ Ἀθηναῖοι, τὸν Σάραμβον. Lege, ὅθεν αὐτῷ τὸ [Καπήλου] ὄνομα γέγονε. Dio Chryſoſtomus Orat. IV. p. 75. Ἀλλὰ [Ἐρόμωνα] μὲν καὶ [Σάραβον,] ὅτε ἐν Ἀθήναις καπηλεύουσι, καὶ ὑπὸ Ἀθηναίων τοῦτο ἀκούουσι τὸ ὄνομα, δικαίως φαμὲν ἀκούειν· Δαρεῖον δὲ τὸν πρότερον, ὅτι ἐν Βαβυλῶνι καὶ Σούσοις ἐκαπήλευε, καὶ Πέρσαι αὐτὸν ἔτι καὶ νῦν καλοῦσι [Κάπηλον,] οἴει ὡς οὐ δικαίως κεκλῆσθαι; Qui locus emendationem noſtram firmat. Sed et ipſe ſine vitio non eſt; nam non Σάραβον, at Σάραμβον ſcribo. Licet enim ſciam, quid dixerit Caſaubonus ad Athenaei III 28. tamen apud

Μιλησίȣ ᾠδήν y. Καὶ τί τȣ́των ἔσαι μέτρον; τίς τῆς ἐξ ἡδονῶν εὐδαιμονίας ὅρος; πȣ͂ ςησόμεθα z; τίνι δῶμεν τὰ νικητήρια φέροντες; τίς ὁ μακάριος ἀνήρ a; ȣ̔͂τος καὶ

felicitatis eius, quae ex voluptate oritur, terminus? vbi tandem conſiſtemus? cui deferemus praemium? Quis tam beatus ille,

apud Tzetzen Chiliad. X. 818. repono.

Ἦσαν δοκῶ δ᾽ ὁ Σάραμβος ὁμȣ͂ Θεαρίων,

vbi vulgo Σάραβος: et apud Pollucem VII. 193. ὅθεν καὶ [Σαράμβου ὁ Πλάτων κάπηλον ὠνόμασεν, haud Σαράβωνα. Adde quod Σάραβον, teſte Suida, τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον οἱ κωμικοὶ λέγȣσιν, vt tale nomen a viris grauibus honeſte non potuerit efferri. Athenaei quidem codices lib. III. p. 112. E. dant, καὶ Σάραμβος, ὁ Κάραβος, ὁ κάπηλος. At proculdubio legendum καὶ Σάραμβος ὁ κάπηλος, prout eſt apud Platonem in Gorgia p. 310. quem locum ibi laudat Deipnoſophiſta: nam voces ὁ Κάραβος ex officina librariorum prodierunt, adeoque ſpongiae debent incumbere. Quod vero Caſaubonus Ἐρόμωνα proſcripſit et Θεαρίωνα Dioni reſtituit, id mihi recte factum videtur. Themiſtius Orat. XXIII. p. 297. Κάπηλος ȣ̔͂τος ἢ [αὐτοπώλης] κομψότερον μικρῷ Σαράμβȣ καὶ Θεαρίωνος. Lege, κάπηλος ȣ̔͂τος ἢ [ἀρτοπώλης.] Ariſtides certe tom. III. p. 144. Plato in Gorgia p. 310. et Athenaeus lib. III. p. 112. Θεαρίωνα τὸν ἀρτοποιὸν memorant.

y παρὰ δὲ Κόννȣ ἑταίραν, παρὰ δὲ Μελησίȣ ᾠδήν.] Connus quidem celebris erat citharoedus, et Thucydidis Demagogi patri filioque nomen Meleſias. Vide Menagium ad Laertii II. 28. et Clericum in Aeſchinis Dial. I. 8. Sed Conni lenonis aut cantoris Meleſiae nulla, quod ſciam, supereſt apud veteres memoria. Heinſius optime ſibi videbatur emendaſſe, παρὰ δὲ Κόννȣ [κιθάραν.] Non accedo: praeterquam enim quod κιθαρῳδίαν, non κιθάραν, a citharoedo petere debuit; nullam voluptatem ſecum fert cithara, niſi praeſto ſint artifices manus. Nam *non omnes, qui habent citharam, ſunt citharoedi*, vt ait Varro R. R. II. 1.

z πȣ͂ ςησόμεθα;] Sic vterque codex, non ςησώμεθα, quemadmodum vulgo.

Ibid. πȣ͂ ςησώμεθα;] Noſtro vſitatius ςησόμεθα. ſic XVI. 5. καὶ ποῖ ςησόμεθα; XV. 5. ποῖ ςήσεται ὁ λογισμὸς etc. XVIII. 6. καὶ ποῖ βαδιεῖται τὸ κακὸν καὶ πȣ͂ ςήσεται; Confirmant codices. M.

a τίς ὁ μακάριος ἀνήρ; ȣ̔͂τος] Interpunge, τίς ὁ μακάριος ἀνήρ; Οὗτος καὶ ἄγρυπνος καὶ ἐπίπονος;

ἄγρυπνος καὶ ἐπίπονος, ὃν ἐκ ἔλαθεν ἐδὲ ἐξέφυγεν ἐδεμία ἡδονὴ, ἐ νύκτωρ, ἐ μεθ᾽ ἡμέραν· ἀλλὰ ἀπατείνασα αὐτῷ ἡ ψυχὴ τὰς αἰσθήσεις πάσας, καθάπερ ὁ θαλάττιος πολύπες τὰς πολλὰς κόμας [b], διὰ τέτων πάντοθεν τὰς ἡδονὰς ἐπάξεται πάσας ὁμῦ;

ς'. Πλάττωμεν, εἰ δυνατὸν, τοιαύτην εἰκόνα, ἄνδρα εὐδαίμονα τὴν ἐξ ἡδονῶν εὐδαιμονίαν· ὁρῶντα μὲν τὰ ἥδιστα τῶν χρωμάτων, ἀκέοντα δὲ ἡδίστων ψόφων, ὀσφραινόμενον ὀσμῶν τερπνοτάτων, γευόμενον χυμῶν ποικιλωτάτων, χλιαινόμενον, ἀφροδισιάζοντα ὁμῦ [c].

ille, tam vigil, tam induſtrius, quem nec noctu, nec interdiu, vlla latet aut praeterit voluptas; qui omnem animum, omnes ſenſus, non aliter quam flagella ſua marinus polypus, eo intendit, vt omnes ſimul, quae vbique ſunt, attrahat voluptates?

6. Fingamus, ſi videatur, hominis, quem voluptatem beat felicitas, huiusmodi imaginem: vnum eſſe, qui eodem tempore colores videat iucundiſſimos, ſonos audiat ſuauiſſimos, naribus odores percipiat gratiſſimos, ſuccos guſtet diuerſiſſimos, tepore foueatur iucundiſſimo, venereae rei ſit intentus;

Quis beatus eſt vir? An hic vigil et induſtrius, etc.

Ibid. τίς ὁ μακάριος ἀνήρ; ἔτος καὶ ἄγρυπνος etc.] Forte diſtinguendum et legendum, τίς ὁ μακάριος ἀνὴρ ἔτως, καὶ ἄγρυπνος, καὶ ἐπίπονος, etc. Si cum Cl. Editore diſtinguas, mallem, ἔτος ὁ ἄγρυπνος. M.

b πολύπες τὰς πολλὰς κόμας,] Polypodes *veſcuntur conchyliorum carne, quorum conchas complexu crinium frangunt,* auctore Plinio H. N. IX. 46. Quin et piſces ἀφυλάκτως ὄντας περιβάλλεσι ταῖς ἐξ ἑαυτῶν ἄρκυσι, ταῖς πλεκτάναις. Verba ſunt Aeliani V. H. I. 1.

Ibid. τὰς πολλὰς κόμας] Forſitan τὲς πλοκάμες· proprie enim ita vocantur polypodis cirri. Aelianus *V. H.* I. 1. τοῖς ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΙΣ τῆ ἰχθύος ΠΛΟΚΑΜΟΙΣ de polypode loquitur. βρόχες et σκολιὲς ἱμάντας vocat Oppianus *Halieut.* II. 269. 270. et σπείρας v. 234. πελύπες πολύπλοκος vocatur a Theognide. M.

Sectio ς'.

c χλιαινόμενον, ἀφροδισιάζοντα ὁμῦ.] Lego, λεαινόμενον, ἀφροδισιάζοντα, vt ad ſenſum *Tactus* referatur: *rei venereae dantem operam;* nec hoc ſolum, ſed et *leuigatum:* quo exquiſitior ſit voluptas. hoc enim *depilationes*

ἐὰν γὰρ δῷς χρόνον, καὶ διαστήσῃς τὰς ἡδονὰς, καὶ τὰς αἰσθήσεις διέλῃς, κολούσεις τὴν εὐθαιμονίαν· πᾶν γὰρ, ὃ παρὸν εὐφραίνει, ἀφαιρεθὲν λυπεῖ. Καὶ τίς ἀνάσχοιτο ψυχὴ ἡδονῶν τοσούτων ὄχλον ἐπιῤῥέοντα αὐτῇ καὶ ἐπιφερόμενον, καὶ μηδεμίαν ἀνακωχὴν μηδὲ ἀναψυχὴν παρεχόμενον; ἀλλ' οὐκ ἀθλιώτατα [d] εἰκὸς διάγειν, καὶ ἐπιθυμεῖν ἀναβολῆς, καὶ ἀναπαύλης ἐρᾶν; χρονίζουσα γὰρ ἡδονὴ λύπην γεννᾷ. Τί ἂν οὖν γένοιτο ἀπιστότερον εὐδαιμονίας ἐλεουμένης; Ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ, πατέρες καὶ ποιηταὶ γῆς καὶ θαλάττης, καὶ ὅσα γῆς καὶ θαλάττης θρέμματα, οἷον τοῦτο ζῶον [e] τῷ

tus: ſi enim ſpatium concedas intermedium, ſeparesque voluptates ac disiungas ſenſus, eneruas voluptatem; cuius enim iuuat praeſentia, eius neceſſario nocet abſentia. Quis ergo tam firmus eſt animus, vt tantum voluptatis ferre poſſit impetum, quae quietem nullam, reſpirationem admittat nec minimam? Quis miſerrime cum hoc agi non intelligat, futurumque vt otiari aliquando et vacare ipſe deſideret? quae enim diutius perſeuerat voluptas, fit moleſtia. Quid ergo miſerius ea eſſe voluptate poteſt, quae commiſeratione digna videtur? O Iupiter, Diique reliqui, patres artificesque terrae et maris, quaeque vigent in illis, quodnam hoc eſt animal, cui

ziones iſtae volebant. Sic Diſſ. XIII. de Sardanapallo: ἐντρίβεται ὁ δύστηνος, καὶ ΛΕΑΙ´ΝΕΤΑΙ Clem. Alexandrinus *Paedag.* III. 3. p. 223. ed. *Pariſ.* Τὸ γὰρ ἄνδρας ὄντας ξύρεσθαι καὶ λεαίνεσθαι, πῶς οὐκ ἀγεννές; De nefariis hiſce rebus libellam compoſuit Hemitheon quidam, prout docet Lucianus *Adv. Indoct.* p. 391. ὁ κίναιδος Ἡμιθέων ὁ Συβαρίτης, ὃς τοὺς θαυμαστοὺς ὑμῖν νόμους συνέγραψεν, ὡς χρὴ ΛΕΑΙ´ΝΕΣΘΑΙ καὶ παρατίλλεσθαι. ita legendum pro μιαίνεσθαι. Videtur vero deeſſe vox πάντα ante ὁμοῦ· *omnia ſimul:* et ſequitur Ratio. ſic paullo ante, τὰς ἡδονὰς ἐπάξεται ΠΑ´ΣΑΣ ὉΜΟΥ͂. M.

d [ἀλλ'] οὐκ ἀθλιώτατα] Vulgo ἆρ' οὐκ, nec male, niſi refragarentur codices. Noſtri certe lectionem, quam recèpimus, exhibent, eaque recte ſe habet. Vide Deuarium de Partic. p. 10.

e οἷον τοῦτο, ζῶον] Vulgo οἷον τοῦτο [τὸ] ζῶον. Articulum non agnoſcunt Mſs.

f λάλον

δεῦρο τόπῳ καὶ βίῳ ἐγκατεστήσατε; ὡς θρασὺ καὶ ἰταμὸν καὶ λάλον [f], ἀγαθοῦ ἄπορον, ἔργου ἔρημον, ἡδοναῖς βοσκόμενον καὶ δημαγωγούμενον

Αἴθ' ὄφελεν [g] ἄγονόν τ' ἔμεναι, ἀγαμόν τ' ἀπολέσθαι

τὸ γένος τοῦτο πᾶν, εἰ μηδὲν ἕξει παρ' ὑμῶν [h] ἡδονῆς κρεῖττον.

ζ. Καὶ πῶς οὐκ ἔχει; ἀποκρινώμεθα γὰρ καθ' Ὅμηρον ὑπὲρ τοῦ Διός. Ἔχει μὲν γὰρ, ἔχει νοῦν καὶ λόγον· συγκέκραται δὲ αὐτῷ ὁ βίος ἐξ ἀθανάτων καὶ θνητῶν πραγμάτων, ὡς ζώῳ τινὶ ἐν μεθορίῳ τεταγμένῳ, καὶ παρὰ μὲν θνητῆς πλημμελείας [i] τὸ σῶμα ἔχοντι, ἐκ δὲ τῆς

cui hunc locum, hanc vitam tribuiſtis? Quam audax, quam temerarium, quam loquax? Bonum non reſpicit, quod agendum eſt praetermittit, voluptatibus paſcitur: ſicut ducem ſuum populus, ita hanc ſequitur:

Debuerat naſci nunquam, vel coniugis expers

interire totum hoc genus, ſi nihil voluptate a vobis maius poterit conſequi.

7. Quomodo autem non poſſet? reſpondeamus enim cum Homero pro Ioue. Habet, inquam, habet mentem, habet rationem: vita praeterea eius ex mortalibus conſtat immortalibusque principiis; eſtque tanquam animal in medio vtriusque poſitum, quod ab humana quidem contagione corpus deducat,

f λάλον,] Heinſio placet λάβρον. Mſs. vero non addicunt, nec incommoda videtur illa vox, quam repraeſentant, cum ſequatur [ἔργου] ἔρημον.

g αἴθ' ὄφελεν] Parodia eſt Iliad. Γ'. 40.

h παρ' ὑμῶν] Sic Reg. nam Stephanus male dedit παρ' ἡμῶν.

Sectio ζ'.

i παρὰ μὲν θνητῆς πλημμελείας] Immo πλημμύρας, *diluuio*, inundatione: cui opponitur τῆς ἀθανάτου ἀποῤῥοῆς, immortali *ſcaturigine*. Eadem metaphora Diſſ. XXXIII. γίγνονται δὲ αἱ πηγαὶ —— τοῦ αἰσχροῦ τούτου ἐκ τῆς θατέρου τῶν μορίων πλημμύρας τε καὶ ἐπιῤῥοῆς. Non confundenda ἀποῤῥοὴ et ἐπιῤῥοὴ prius eſt *fontium* leniter ebullientium: poſterius, *maris* vel *fluuiorum inundantium*. paſſim in his ſcriptis, et alibi reperies. Suſpectam vero habeo Praepoſitionem

ἀθανάτȣ ἀποῤῥοῆς τὸν νȣ͂ν λαμβάνοντι [k]. ἴδιον δὲ σαρκῶν μὲν ἡδοναὶ, νȣ͂ δὲ λόγος· καὶ κοινὸν μὲν αὐτῷ αἱ σάρκες πρὸς τὰ θηρία, ἴδιον δὲ νȣ͂ς. Ἐνταῦθα τοίνυν ζήτει τὸ ἀνθρώπȣ ἀγαθὸν, ὅπȣ τὸ ἔργον· ἐνταῦθα τὸ ἔργον, ὅπȣ τὸ ὄργανον· ἐνταῦθα τὸ ὄργανον, ὅπȣ τὸ σῶζον. Ἀπὸ τȣ͂ σώζοντος ἄρξαι. Πότερον ποτέρȣ διασωστικόν, σῶμα ψυχῆς, ἢ ψυχὴ σώματος; εὗρες τὸ σῶζον. Τί ψυχῆς ὄργανον; νȣ͂ς. Ζήτει τὸ ἔργον. Τί νȣ͂ ἔργον; Φρόνησις· εὗρες τὸ ἀγαθόν. Εἰ δὲ τις τἀνθρώπȣ [m] τὴν μοῖραν ταύτην τὴν Φρονȣ͂σαν καὶ θεο-

deducat, e diuino autem fonte mentem. Iam corpori proprium eſt voluptas, menti ratio; et corpus quidem cum brutis commune habet, peculiarem autem ſibi mentem. Quare ibi quaere bonum hominis, vbi eius eſt operatio; ibi operationem, vbi inſtrumentum; ibi inſtrumentum, vbi eius conſeruatrix pars eſt. Ab ea iam incipe. Vtrum alterum conſeruat, corpus animam, an animam corpus? conſeruatricem inueniſti partem. Quod animi inſtrumentum eſt? mens. Operationem quaere. Quae mentis operatio eſt? prudentia: inueniſti id, quod bonum dicimus. Si quis vero hanc in homine partem, quae prudentiae

nem in voce διαλαμβάνοντι quae ſequitur. Et iam omiſſam video a Mſs. M.

k τὸν νȣ͂ν [λαμβάνοντι] Vulgo διαλαμβάνοντι. Vtrumque codicem ſequor.

l ἢ ψυχὴ σώματος εὗρες τὸ σῶζον.] Locus mihi videtur mutilus: non enim, quae pars ſit conſeruatrix, clare prodidit Maximus. Lego, Πότερον ποτέρȣ διασωστικόν; σῶμα ψυχῆς, ἢ ψυχὴ σώματος; [Ψυχὴ σώματος.] Εὗρες τὸ σῶζον. Multas in veterum ſcriptis lacunas deperit librariorum negligentia, dum voces, quae repeti debuere, ſemel tantum poſuerunt.

Ibid. ἢ ψυχὴ σώματος; Εὗρες etc.] Lege: Πότερον ποτέρȣ διασωστικὸν, σῶμα ψυχῆς, ἢ ψυχὴ σώματος; Ψυχὴ σώματος. Εὗρες τὸ σῶζον. Voces ψυχὴ σώματος, ſecundo loco, reſpondent Interrogationi. Librarius eas omiſit, ταυτότητι deceptus. Ita quoque ſupplet *Dauiſius*. M.

m εἰ δὲ τις τἀνθρώπȣ] Reg. habet εἰ δὲ τις [τὸ] τἀνθρώπȣ. Lege εἰ δέ τις [ποτ'] ἀνθρώπȣ.

Ibid. εἰ δέ τις τὸ τ' ἀνθρώπȣ] Ita *Regius*. vnde ſcribendum puto, εἰ δέ τις τȣ͂ ἀνθρώπȣ τȣ͂ ἀνθρώπου τὴ μοῖραν ταύτην etc. M.

n ἐνοχεῖν

φιλῇ ἀτιμάσας, τὸ ἄτιμον ἐκεῖνο μόνον θρέμμα, τὰς σάρκας λέγω, τὸ ἀκόλαςον, τὸ ἀδηφάγον, τὸ ἡδοναῖς φίλον εὐωχεῖν ἐθέλοι [n]· τίνι ἂν εἰκασαίμι τὴν τοιαύτην τροφήν [o]; Ἢ τῷ μύθῳ, νὴ Δία.

ή. Γενέσθαι φασὶν οἱ ποιηταὶ ἄνδρας ἐν Πηλίῳ Θετταλικὸν γένος, ἀτόπους τὰ σώματα, ἐξ ὀμφαλοῦ [p] ἐπισυρομένους ἵππου φύσιν. Ἐν δὲ τῇ τῆς τοιαύτης ξυνουσίας ἀμουσίᾳ πᾶσά που ἀνάγκη βόσκειν ὁμοῦ [q] τὴν θηριώδη φύσιν [r]· φθέγγεσθαι μὲν ὡς ἄνθρωπον, σιτεῖσθαι δὲ ὡς θηρίον· ὁρᾶν ὡς ἄνθρωπον [s], ὀχεύειν δὲ ὡς

dentiae capax eſt, quae Deum reſpicit, contemnat; foedam illam alteram, corpus nimirum, voracemque, quae voluptates curat, velit paſcere: cui hoc dicemus eſſe ſimile? Fabulae huic mehercules.

8. Fingunt in Theſſaliae Pelio fuiſſe homines poetae, monſtroſo corpore, qui ab vmbilico equi pone attrahebant formam. In eiusmodi forma monſtroſa neceſſe fuit belluinam vna ſaginare partem; loqui quidem vt hominem, ſaginari autem vt belluam; videre vt homines, coire vt belluas. Euge, poetae,

n ἐυωχεῖν ἐθέλοι·] Sic cum Heinſio legendum. Vulgo ἐθέλοις, quod non recipit ſyntaxis.

o τοιαύτην τροφήν; Ἢ τῷ μύθῳ,] Forte, τίνι ἂν εἰκάσαιμι τὴν τοιαύτην τροφὴν ἢ τῷ μύθῳ, νὴ Δία; Ponitur τίνι ἢ pro vſitatiori τίνι ἄλλῳ ἤ· quod tamen probum eſſe ſcio. M.

p ἐξ ὀμφαλοῦ] Vulgo ἐξ ὀμφαλῶν, nolente Reg.

q [βόσκειν] ὁμοῦ] Schottus reponit βλώσκειν ὁμοῦ, quod αὐξάνειν interpretatur etymologus. At non male ſe habet codicum lectio. Heſychius βόσκων, τρέφων. βόσκομεν, τρέφομεν. Nihil igitur muto.

r Ἀνάγκη βόσκειν. ὁμοῦ τὴν θηριώδη φύσιν·] Niſi fallor melius eſſet ὁμοῦ [τῇ ἀνθρωπίνῃ] τὴν θηριώδη φύσιν· vide et ſequentia. Pro βόσκειν vero *Schottus* legit βλώσκειν, i. e. αὐξάνειν. Sed fidem vix inueniet ſine Exemplis vocabulum ſcriptoribus probis fere ignotum. ſi quid mutandum, diſpice an verius, ἀνάγκη ἡβάσκειν ὁμοῦ, *ſimul adoleſcere.* παῖς ἄρτι ἡβάσκων, Diſſ. VIII. 5. Simili catachreſi Lucianus duos Centauros lactantes vocat παιδίω, in *Zeuxide* p. 579. θήλειαν ἱπποκένταυρον ὁ Ζεῦξις αὐτὸς ἐποίησεν, ἀνατρέφουσάν γε προσέτι ΠΑΙΔΙΩ ἱπποκενταύρω διδύμω, κομιδῇ νηπίω. M.

s ὁρᾶν ὡς ἄνθρωπον,] Scribe, ἐρᾶν,

θηρίον. Εὖγε, ὦ ποιηταὶ, καὶ ποιητῶν παῖδες, πατέρες παλαιᾶς καὶ γενναίας μούσης, ὡς ἐναργῶς ἄρα ἡμῖν τὸν πρὸς τὰς ἡδονὰς δεσμὸν ᾐνίξασθε. Ἐπειδὰν ψυχῆς [t] θηριώδεις κρατήσωσιν ἐπιθυμίαι, φυλάττουσαι τὴν ἀνθρωπίνην ἐπιφάνειαν, τῇ τῶν ἔργων ὑπηρεσίᾳ ἀπέφηναν τὸν χρώμενον ἐξ ἀνθρώπου θηρίον. Τοῦτο οἱ Κένταυροι, τοῦτο αἱ Γοργόνες, τοῦτο αἱ Χίμαιραι [u], ὁ Γηρυόνης, ὁ Κέκροψ [x]. Ἄφελε τὴν γαστρὸς ἐπιθυμίαν,

poetae, poetarumque filii, antiquae generoſaeque muſae primi parentes; qua manifeſte nobis illud; quod voluptatibus nos coniungit, oſtendiſtis vinculum. Simulac enim belluinae imperant animo libidines, formam quidem integram relinquunt; ſui vero obſequio eum, qui vtitur, hominem in belluam conuertunt. Hoc ſibi Centauri volunt, hoc Gorgones, hoc Chimaerae, hoc Geryones, hoc Cecropes. Deme ventris

ἐρᾶν, *amare*. *Affectum* amoris habere ἀνθρωπικῶς, *effectum* eius ἱππικῶς· et ideo ὀχεύειν. Ὁρᾶν eſt extra rem. Centaurus enim ὁρᾷ aeque ac, et quemadmodum, Homo; ſed non ἐρᾷ. Qua *Homo*, φθέγγεται et ἐρᾷ: qua *Centaurus*, σιτεῖται et ὀχεύει. M.

t ἐπειδὰν ψυχῆς] Legendum puto, ἐπειδὰν γὰρ ψυχῆς etc. et ita vertit *Heinſius* ex ſenſu. M.

u τοῦτο [αἱ Χίμαιραι,] Si reliqua pluraliter efferentur, ego ſane nullam huic lectioni moverem controuerſiam. Sed cum vna tantum Chimaera fuiſſe fingitur, aeque ac vnus Geryon, vnusque Cecrops, omnino legerim τοῦτο [ἡ Χίμαιρα,] ὁ Γηρυόνης, etc.

x ὁ Κέκροψ.] Sic diſerte Reg. et fauet Harleian. in quo Κέκρωψ. Vulgo Κέρκωψ, quod huic loco non conuenit. Nam Cercopes homines erat aſtuti quidem et doloſi, ſed externa ſpecie ceteros mortales referebant; quos tamen ob morum prauitatem ſimios factos eſſe ſcribunt nonnulli. Vide Zenobium IV. 50. Diogenianum V. 51. Harpocrationem in Κέρκωψ, Scholiaſt. ad Luciani Pſeudom. tom. I. p. 35. praecipue vero Suidam in Κέρκωπες et Κερκωπίζειν. At Maximus res inſigni quadam nota deformes et monſtroſas enumerat. Sic Chimaera fuit.

Πρόσθε λέων, ὄπισθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ Χίμαιρα.

Sic Geryonem *triplicis naturae fuiſſe ferunt*. Cecrops vero διφυὴς cenſebatur, partim ſcilicet homo, partim draco. Adi ſis Homerum Iliad Z′. 181. Iuſtinum XLIV. 4. et Meurſium de Regg. Athen. I. 8.

καὶ ἀφεῖλες τȣ̃ ἀνθρώπȣ τὸ θηρίον· ἄφελε τὴν αἰδοίων ἐπιθυμίαν, καὶ διέκοψας τὸ θηρίον. Μέχρι δὲ ταῦτά τῳ συζῇ καὶ συντρέφεται, καὶ πρὸς αὐτὰ τῇ θεραπείᾳ νένευκεν, ἀνάγκη τὰς ἐκείνων ὀρέξεις κρατεῖν, καὶ βοᾶν τὴν τὰς ἐκείνων φωνάς y.

tris libidinem, belluam dempſiſti homini: deme penis libidinem, belluam amputaſti. Dum vero viuunt vna cum aliquo ac nutriuntur illa, [quem in] obſequium traxere ſui, in eo neceſſe eſt cupiditates eorum dominari, animumque voces eorum perſonare.

ΛΟΓΟΣ Ε΄.

Ὅτι ἐςὶ καὶ ἐκ τῶν περιςάσεων ὠφελεῖσθαι.

Δεινόν γε, εἰ οἱ μὲν θεοὶ διέκριναν τοῖς ἀνθρώποις τἀγαθὰ ἐκ τῆς τῶν κακῶν ὁμιλίας, ἀνεπίμικτον ἑκάτερον ἑκατέρῳ εἶναι θέμενοι, καὶ διαςήσαντες αὐτῶν τὰς φύσεις, καθάπερ ἡμέρας πρὸς νύκτα, καὶ φωτὸς πρὸς ζόφον, καὶ πρὸς ὕδωρ πυρὸς (ὧν ἕκαςον εἰ ἐθελήσαις πρὸς τȣ̉ναντίον ἀγαγεῖν, καὶ ἀνακεράσαι αὐτῶν τὴν διαφορὰν εἰς κοινὴν φύσιν, διαφθερεῖς τὸ

DISSERTAT. V.

Ex aduerſa fortuna vtilitatem percipi.

Miſerum videri poſſit, ſiquidem bona in gratiam hominum a malis diſtinxere Dii immortales, vt diuerſas definitasque habeant naturas, nec cum altero confundi poſſit alterum, non magis quam dies cum nocte, aut lux cum tenebris, aut ignis cum aqua (quorum ſingula ſi cum contrariis velis coniungere, aut pugnantiam vtriusque in eandem naturam confundere, quod vtriusque proprium eſt, penitus tollis) homines.

y βοᾶν τὴν ψυχὴν τὰς ἐκείνων φωνάς] Vide Noſtrum Diſſ. XXXI. 5. XXXIII. 5. Prophyrium περὶ Ἀποχ. I. 34. et doctiſſimum *D'oruille* in *Vanno Critica* p. 615. 616. vbi multis exemplis hunc morem loquendi illuſtratum inuenies.

Sectio

ἑκατέρου ἴδιον) οἱ δὲ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἑκόντες εὐδαίμονα διώκοντες βίον, καταμιγνύουσιν αὐτῷ δυστυχίας· κἂν τις θεῶν αὐτοῖς συγχωρήσαι ζῆν δι' ἡμέρας ἐν φωτὶ λαμπρῷ καὶ διηνεκεῖ, αὔπνῳ καὶ ἀδεεῖ [z] τῆς ἐν νυκτὶ ἀναπαύλης, ἄχθοιντο τῷ ἡλίῳ, μηδέποτε ἐξισταμένῳ, μηδὲ εἰς τὸ παλίσκιον παραχωροῦντι. Ἔχε δὴ αὐτόθι, μὴ ἀποκρινούμεθά σοι ποικίλον [a]. Ὡς εἰ μέν

homines tamen, qui beatam ſequuntur vitam, vltro illis mala admiſceant. Vt ſi quis illis concedat Deorum, vt interdiu luce clara viuant, perpetuo fruantur lumine, ſomno nocturnaque quiete carere poſſint; indignaturi ſint ſolem nunquam recedere, nec tenebris viciſſim locum dare. Mane, quaeſo, ne plurima ſimul reſpondere cogamur. Si quidem inueniri humani

Sectio δ.

z Αὔπνῳ, καὶ ἀδεεῖ] Vulgo ἀνενδεεῖ, ſed contra Mſs. fidem. Dicam, quod res eſt. Pleriſque ſcriptoribus ἀδεὴς vſurpatur pro eo, qui non timet; ἀνενδεὴς autem pro eo, qui non eget. At noſter τῷ ἀδεεῖ vtramque vim tribuit. Prioris ſignificatus exempla non eſt cur congeram; nam proletaria ſunt, et vbique obuia: poſterioris haec accipe. Diſſert. III. 2. Ἡδονὴ δὲ καὶ λόγου [ἀδεὴς] καὶ τέχνης πρεσβυτέρα. Et Diſſert. XLI. 2. Μέχρι μὲν τούτων [ἀδεὴς] εἰμι χρησμῳδίας. Sic ex Mſs. ediderunt, licet ἀδεὴς in vtroque loco vim poſſideat ἀνενδεοῦς. At multo frequentius hanc ἀδεοῦς poteſtatem retinent codices, quam libri typis excuſi. Sic Diſſert. VII. 2. Χρόνος βίου ἐν τῷ μακρῷ τούτῳ καὶ διηνεκεῖ αἰῶνι [ἀδεὴς] φιλοσόφου λόγου. Diſſert. XII. 4. Ὅσαι ἄλλαι χειρουργίας ἀδεεῖς, et §. 6. [ἀδεὴς] ἐφημέρων νόμων. Diſſert. XIII. 3. Ἡ μὲν πάντων [ἀδεής.] Diſſert. XX 6. Φιλία χρείας [ἀδεής,] κολακεία χρείας ἐνδεής. Diſſert. XXIII. 3. Σῶμα [ἀδεὲς] φαρμάκων. Sic in omnibus hisce locis Reg. et Harleian. nec video, cur eorum fidem habeamus ſuſpectam: nam δεία, ἔνδεια, quod teſtatur Heſychius. Vide ſis et etymologum in ἔνδεια. Aſt ἀπὸ τῆς δείας in hac ſignificatione recte ducitur ἀδεής. Haec id, quod poſui, verum eſſe ſatis oſtendunt. Legas tamen oportet αὔπνοις καὶ ἀδεέσι, prout ipſa ſyntaxis docet.

Ib. αὔπνῳ καὶ ἀνενδεεῖ τῆς] Graeca lingua vult, αὔπνοις καὶ ἀνενδεέσι τῆς ἐν νυκτὶ ἀναπαύλης. Et ita tandem *Dauiſius:* niſi quod ex Codd. ſubſtituit ἀδεέσι. M.

a μὴ ἀποκρινούμεθά σοι ποικίλον.] Locus eſt parum ſanus. Andr. Schottus

πȣ τις ἐςὶν ἀνθρώπȣ ὄψις ἀνέχεσθαι φωτὸς [b] διηνεκȣ̃ς, καὶ εἴπερ τις μηχανὴ ςῆσαι τὸν ἥλιον τȣ̃ κύκλῳ δρόμȣ, ὥςε ἀνέχειν ὑπὲρ γῆς αἰεὶ, καθάπερ πυρσὸν ἐκ κορυφῆς ὑψηλῆς ἐκπέμποντα ἐφ᾽ ἡμᾶς τὸ παρ᾽ ἑαυτȣ̃ φῶς· εἰ ταῦτα ὑπάρχοι, καὶ ςαίη μὲν ὁ ἥλιος, ἀνέχοιντο δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς αὐτὸν διηνεκῶς δεδορκό-

humani poſſint oculi, qui lucem ferant perpetuam; aut dari ars aliqua, quae ſolis circularem queat ſiſtere ambitum, vt ſupra terram ſuſpenſus, lampadis inſtar clariſſimae, quae in excelſo defigitur loco, lumen nobiſcum ſemper communicaret ſuum; hoc ſiquidem poſſet, ſtaretque ſol ipſe, nec aſpectu eius noſtri defatigarentur oculi: quis ita demens furioſusque

Schottus reponit μὴ ἀποκρινοίμεθά σοι ποικίλον. Ὡς εἰ μὲν πȣ̃ τίς ἐςιν ἀνθρώπȣ ὄψις [οἵα] ἀνέχεσθαι. Maximus, opinor, ſcripſit, Ἔχε δὲ αὐτόθι, [εἰ] μὴ ἀποκρινȣ́μεθά σοι ποικίλον. Εἰ μὲν πȣ̃ τίς ἐςιν ἀνθρώπȣ ὄψις, [ὡς] ἀνέχεσθαι etc.

Ibid. μὴ ἀπικρινρύμεθά σοι ποικίλον] Cl. *Andr. Schottus* legit ἀπικρινοίμεθα· quod verum puto, ſi nihil deſit. Alloquitur Maximus fictitiam Perſonam quam induxerat recitantem ea quae praecedunt: et, Siſte, te, inquit, in hoc *vno* exemplo, et permitte mihi reſpondere; ne, ſi vlterius pergas, varietas confuſionem pariat. μὴ ἀποκρινοίμεθα, eſt, ἵνα μὴ· vt alibi, μὴ ἱκανῶς (vel κενῶς) φλυαρῶμεν. M.t

b ὄψις ἀνέχεσθαι φωτὸς] Idem *Schottus* putat excidiſſe vocem οἵα poſt ὄψις. Sane hoc vſitatius eſt. Neſcio tamen an an non defendi poſſit Vulgata ex loco Diſſ. XII. 1. vbi etiam eadem ἔννοια: Ὥσπερ ὖν εἴτις ἦν ΔΥΝΑΜΙΣ ὀφθαλμοῖς ὉΡΑ͂Ν ἀεὶ, καὶ ἀποτείνειν διηνεκῶς τὴν ὄψιν, etc. vbi δύναμις ὁρᾶν videtur eodem fere modo dictum ac ὄψις ἀνέχεσθαι. vtrique ſententiae inſere οἵα vel ἱκανὴ, planiorem effeceris: omitte in vtraque, in Linguam forte non peccaueris. Vide etiam an huc referri poſſit iſtud Herodiani (ſi locus ſit integer) III. 44. p. 131. Ed. *Oxon.* πλȣ̃τόν τε καὶ δύναμιν ȣ̓κ ἔσεσθαι ἔξωθεν ἐπιβουλεῦσαι, ſc. ἐδείκνυε· monſtrabatque, *opes et copias non fore* ſufficientes *vt inſidias ſtruerent* homines *ab externis partibus.* Notum iſtud Euangeliſtarum, ὦτα ἀκȣ́ειν. Sed nolo aliquid de hac re adfirmare, vt qui ſciam quantum in his rebus ſit quod neſcio. Ceterum coniectura Cl. *Dauiſii* mihi quoque in mentem venerat, ὄψις ὡς ἀνέχεσθαι. M.

c πρὸς

τες c· τίς οὕτως ἀνόητος καὶ ἐπιμανὴς καὶ κακοδαίμων τοῦ ἔρωτος, ὥστε ποθῆσαι νύκτα καὶ σκότος, καὶ ὀφθαλμῶν ἀργίαν, καὶ σώματος ῥίψιν ἐγγύτατα νεκροῦ; Εἰ δὲ θᾶττον μὲν d ἀνάσχοιντο οἱ ὀφθαλμοὶ ἀϋπνίας, ἢ σταίη ὁ ἥλιος, θᾶττον δ' ἂν σταίη ὁ ἥλιος e, ἢ ἀνάσχοιντο οἱ ὀφθαλμοὶ ἀϋπνίας· οὐκ εὐχῆς ἔργον ἡ πρὸς τὸ φῶς φιλία, ἀλλὰ ἀνάγκης f ἡ πρὸς νύκτα συνουσία g.

rioſusque eſſet, quem tam ſiniſtra animi afflaret cupido; vt noctem tenebrasque amare, oculos quieſcere, corpus denique, adinſtar defuncti hominis, malit abiicere? Quod ſi conniuere perpetuo poſſint oculi, nec tamen propterea ſol abire deſinat; aut ſi abire ſol deſinat, conniuere tamen perpetuo nequeant oculi: vides non voti noſtri opus eſſe, vt lucem ſemper videamus; ſed neceſſitatis, vt noctem admittamus.

2. Eodem

c πρὸς αὐτὸν διηνεκῶς δεδορκότες.] Vulgo διηνεκῶς πρὸς αὐτὸν δεδορκότες. Nos ordinem verborum ſequimur, quem praeſtat Reg.

d Εἰ δὲ θᾶττον μὲν etc.] Idem eſt ac ſi ſcriptum fuiſſet, Εἴτε δὲ θᾶττον μὲν —— ἢ σταίη ὁ ἥλιος, εἴτε θᾶττον αὖ σταίη ὁ ἥλιος, ἢ ἀνάσχοιντο οἱ ὀφθαλμοὶ ἀγρυπνίας οὐκ εὐχῆς ἔργον etc. id eſt. "Siue hoc ſiue illo modo factum fuiſſet vel fieri poſſet; Siue ſol ſemper ſtare poſſet, Siue oculi noſtri nunquam conniuere, parum id ad nos, qui neceſſe habemus vti rebus quemadmodum a Natura conſtitutae ſunt, non ſecundum inertia Vota et Suppoſitiones noſtras. Et eodem modo (ſect. 4.) res ſe habet circa Appetitionem *Boni*. omnes optamus Bonum ſincerum et ſtabile, quemadmodum *Solem* et *Lucem* perpetuam, ſine tenebrarum viciſſitudine: ſed hoc aſſequi non eſt ſortis humanae: etc.„ Haec eſt Connexio et Senſus huius loci: quem aliquatenus difficilem eſſe inde coniicere potes, quia non cepiſſe videtur doctiſſimus Interpres. αὖ vero pro ἂν, quae eſt *Dauiſii* coniectura, veriſſimum puto. M.

e θᾶττον δ' ἂν σταίη ὁ ἥλιος] Haec vitio librarii neſcit Harleian. Reg. autem dat θᾶττον δ' ἀνισταίη Repono θᾶττον δ' [αὖ] σταίη ὁ ἥλιος. *Citius*, vice verſa, *ſtaret ſol.*

f ἀλλὰ ἀνάγκης] Sic codices, et ſubauditur ἔργον. Vulgo ἀνάγκη,

Ibid. ἀλλ' ἀνάγκη ἡ πρὸς etc.] Lego, ἀνάγκης, ſcil. ἔργον, vt εὐχῆς ἔργον, quod praecedit. Et ita Mſs. M.

g ἡ πρὸς νύκτα συνουσία] Ita Reg. vulgo πρὸς [τὴν] νύκτα.

 h ἐπ-

β΄. Ταύτῃ τοι καὶ ὁ πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἔρως ἔχει. Ἐφίεται μὲν γὰρ αὐτȣ̃ ἡ ψυχή· τί δὲ ȣ̓ μέλλει; καὶ πολεμεῖ τῷ κακῷ· τί δὲ ȣ̓ μέλλει; ἀλλ' ȣ̓κ ἔστιν αὐτῇ ȣ̓͂τε ὧν ἐφίεται καθαρῶς τυχεῖν, ȣ̓͂θ' οἷς πολεμεῖ μὴ περιπεσεῖν ἐξ ἀνάγκης. Οὔπω λέγω τὴν μοχθηρὰν ψυχὴν (αὕτη μὲν γὰρ πάγκακός τις, καὶ ἀγαθῶν ἄμοιρος, καὶ ἐν ἐλπίσιν ἄπιστος, καὶ ἐν εὐτυχίᾳ ἀκροσφαλὴς) ἀλλὰ τὴν ἐπιεικῆ καὶ φρονήσεως ἐπήβολον. Φέρε ἴδω [h] πότερα καὶ ταύτην φῶμεν ἐπιλαβομένην τῆς ἀρετῆς εὐροίᾳ τινὶ βίȣ καὶ εὐτυχημάτων ἀκμῇ συγγίγνεσθαι ἀεὶ [i], ἢ τȣ̃το μὲν ἀμήχανον ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει [k]. πολλὰ γὰρ τὰ ἐν ποσὶ, καθάπερ ἀνδρὶ κȣ́φως θέοντι ὀρύγματα καὶ κρημνοὶ καὶ βάραθρα καὶ τειχία, ἐν οἷς

2. Eodem modo amor, qui bonum proſequitur, ſeſe habet. Amat enim hoc animus: quidni amaret enim? et odit malum: quidni odiſſet enim? nec fieri tamen poteſt, vt vel, quod amat, conſequatur penitus: aut, quod odit, vitet penitus. Nec iam de improbo loquor animo, qui malis et abundat vndique, et bona ignorat; qui in ſpe ipſa diffidit, in felicitate ſumma facile labitur: ſed quem probum, quem prudentem dicimus. Videamus ergo an et hunc putemus, ſi ad felicitatem ſemel peruenerit, poſſe inoffenſo vitae curſu pergere, ſummaque illa fortunae benignitate ſemper vti; an potius humanae id naturae contingere non poſſe arbitrandum ſit; quia multa ſunt, quae obſtant. Sicut viro celeriter currenti euenire ſolet, multae vt occurrant foueae, viarumque praerupta, tum abyſſi, aggeresque;

Sectio β΄.

h ἐπήβολον. Φέρε ἴδω etc.] Diſtinguendum puto: ἀλλὰ τὴν ἐπιεικῆ, καὶ φρονήσεως ἐπήβολον, φέρε ἴδω πότερα καὶ ταύτην φῶμεν — συγγίγνεσθαι etc. vide XXXIII. 2. Infra, pone ὑποστιγμὴν, non minimam diſtinctionem, poſt ἀσφαλῶς. M.

i εὐτυχημάτων ἀκμῇ συγγίγνεσθαι ἀεὶ] Vulgo εὐτυχημάτων ἀκμῇ [δύνασθαι] συγγίγνεσθαι ἀεί. Vocem antepenultimam non agnoſcunt Reg. et Harleian.

k ἀμήχανον [ἐν] ἀνθρωπίνῃ φύσει.] Deleta praepoſitione, lego ἀμήχανον ἀνθρωπίνῃ [ψυχῇ,] quam mutationem flagitat, vt opinior, Hellenismus.

ὁ μὲν ἀμαθὴς τῆς ὁδοῦ; καὶ μαλθακὸς θεῖν, καὶ διαπηδᾷν ἀσθενὴς, καὶ παραθεῖν ἀκροσφαλὴς, πταίει καὶ σφάλλεται καὶ ἀποδειλιᾷ· ὁ δὲ ἀγαθὸς καὶ δρομικὸς ἀνὴρ καὶ ἐπιστήμων τῆς ὁδοῦ, κατὰ μὲν τὴν ῥώμην ὀξέως θεῖ, κατὰ δὲ τὴν ἐμπειρίαν ἀπλανῶς, κατὰ δὲ τὴν τέχνην ἀσφαλῶς, οἶδε μὴν τίς μὲν τῆς ὁδοῦ ἡ λεία καὶ ἄπταιστος, τίς δὲ ἡ διεσκαμμένη, καὶ ἀναγκαία μὲν διελθεῖν, ἀπροαίρετος δὲ τῷ θέοντι [l].

γʹ. Τοῦτό μοι καὶ περὶ τὸν βίον Ὅμηρος ἠνίξατο·

Δοιοὶ γάρ τε πίθοι [m] κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει,

Φησίν· ὁ μὲν πλήρης κακῶν, ἀγαθῶν ἀνεπίμικτος· ὁ δὲ ἐξ ἀμφοῖν κεκραμένος· τρίτον γὰρ πίθον οὐδαμοῦ ἐν Διὸς εἶναι λέγει, ἀγαθῶν ἀκηράτων [n]. Νέμει δὲ

resque; quos, niſi curſu admodum aut ſaltu valet, tranſilire ſi velit, facile labitur, offendit, errat, animum deſpondet. Vir contra fortis, curſor ſtrenuus, viae peritus, a viribus ſuis hoc habet, celeritur vt pergat; a peritia, vt non aberret; ab arte, vt non impingat: nouit enim, quae plana ſit via minimeque ſalebroſa; quae contra celet foueam, quae nec vitari poſſit in curſu, nec videri poſſit curranti.

3. Hoc eſt quod obſcure de humana vita protulit Homerus;

Dolia bina iacent Iouis alto incluſa cubili,

inquit: quorum in altero mala ſunt plurima, bonum nihil; alterum vtroque mixtum eſt; tertium vero, in quo bona pura ſint, nusquam in Iouis ponit domo. Iam quae ex doliis hau-

riuntur

l ἀπροαίρετος δὲ τῷ θέοντι.] Vulgo ἀπροόρατος, quod plane repugnat: nam ſi nouit, quae plana ſit via, quaeque foueam celet, τὴν διεσκαμμένην *improuiſam* non eſſe manifeſtum. Igitur egregiam lectionem quam Reg. ſuppeditauit, haud ſum aſpernatus. Verte, *quam curſor*, inuitus *licet*, *tranſire neceſſario debet.*

Sectio γʹ.

m Δοιοὶ γάρ τε πίθοι] Iliad Ωʹ 527. Fallitur autem noſter, dum πίθον ἐκ κακῶν καὶ ἀγαθῶν κεκραμένον fingit: hoc enim dolium malis, illud vero bonis repletum ponitur; quamuis fata ſingulis diſtributa vel mala ſint, vel omnino mixta. Vide doctiſſimi viri, Iac. Duporti, Gnomol. Homer. p. 142.

n ἀγαθῶν [ἀκηράτων.] Sic Reg. vulgo ἀκράτων.

ἐκ

Ζεὺς τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει, κατὰ τὴν Ὁμήρȣ ᾠδὴν, ἐκ τοῖν πίθοιν τȣ́τοιν ἀρυτόμενος o, ἐκ μὲν τȣ͂, κακῶν ἀενάων ῥεῦμα p ἰσχυρὸν καὶ βίαιον, μεςὸν ἐρίδων καὶ ἐριννύων, καὶ πτοίας καὶ φόβȣ, καὶ ἄλλων μυρίων δυσαντήτων τε καὶ ἀκράτων κακῶν· ἐκ δὲ τȣ͂ νέμει, ὡς μὲν ἂν Ὅμηρος εἴποι, ῥεῦμα μικτὸν ἀγαθῶν καὶ κακῶν. Ἐγὼ δὲ ὁρῶ μὲν τὴν μίξιν, καὶ πείθομαι τῷ λόγῳ, εὐφημότερον δὲ ὀνομάζειν θέλω τὴν βελτίω παρὰ Διὸς νομήν· ἔχει γὰρ δὴ ὧδε.

δ'. Ἀρετὴ ψυχῆς καὶ μοχθηρία αὗται πηγαὶ τῶν Διὸς πίθων· ὧν ἡ μὲν μοχθηρία λάβρον καὶ ἔμπληκτον ὀχετὸν, ἐξιεῖσα συγχεῖ τὸν βίον καὶ ταράττει, καθάπερ ἐμβολὴ χειμερίȣ νάματος, ἐπὶ λήϊα καὶ φυτȣργίας ὁρμηθεῖσα, ἐχθρὰ μὲν γεωργοῖς, ἐχθρὰ καὶ ποιμέσιν,

riuntur illis, ita hominibus diſtribuit, vt Homero placet, Iupiter, vt ex altero puri putique mali calicem profundat ineuitabilem, contentionibus plenum et furiis, pauore ac metu, ſexcentis denique aliis noxiis meriſque malis; ex altero vero, vt Homerus diceret, bono mixtum maloque. Ego temperamentum hoc quidem intelligo, nec fidem detraho; libet tamen verbis paulo lenioribus alteram diſtributionem Iouis, quae melior videtur, exprimere: hoc nimirum modo.

4. Virtus animi improbitasque horum doliorum ſunt fontes: quarum haec rapidam praecipitemque euomens vndarum vim vitam confundit, ac inundat; haud ſecus quam fluminis hyberni impetus in ſegetes plantasque diffunditur, inuiſus agricolis, inuiſus paſto-

o ἐκ τοῖν πίθοιν τȣ́τοιν [ἀρυτόμενος,] Ita Reg. non ἀρυόμενος, vt vulgo. Moeris Atticiſta, Ἀρύτεσθαι Ἀττικῶς· ἀρύεσθαι Ἑλληνικῶς. Thomas Magiſter, Ἀρύτομαι κάλλιον ἢ ἀρύομαι. Vide tamen Ariſtophanis Nubes v. 271.

p κακῶν [ἀενάων] ῥεῦμα] Vulgo κακῶν ἀκηράτων ῥεῦμα, quod bene ſe non habet, cum noſter ἀκράτων κακῶν verba ſtatim ſubiiciat. Igitur nobis opem commodam tulit Reg. cuius pariter orthographiam ſeruauimus; licet in orationis ſolutae ſcriptoribus ἀέννᾳον editi libri fere repraeſentant. Vide ſcholiaſten ad Ariſtophanis Nubes, v. 274.

ἐχθρὰ καὶ ὁδοιπόροις q, ἄκαρπος, ἄγονος, ἀνόνητος, ἐπισφαλής· αἱ δὲ ἀρετῆς πηγαὶ r, ὅτῳ ἂν ἐν ψυχῇ διαφανῶσι, πάντα τούτῳ ποιοῦσι τὸν βίον ἔγκαρπον καὶ ἀρόσιμον s καὶ τελεσφόρον. Ἀλλὰ ἱδρῶτος δεῖ τῷ γεωργῷ, καὶ πόνου δεῖ, καὶ ταλαιπωρίας δεῖ. Οὐδὲ γὰρ ὁ Αἰγύπτιος τῷ Νείλῳ θαῤῥεῖ μόνῳ, οὐδὲ παραδίδωσιν αὐτῷ τὰ σπέρματα, πρὶν ἢ τῷ ἀρότρῳ ζεύξῃ βοῦν, πρὶν τέμῃ αὔλακα, πρὶν πονήσῃ μακρά· καὶ μετὰ τοῦτο ἤδη καλεῖ τὸν ποταμὸν ἐπὶ τὰ αὐτοῦ ἔργα. Αὕτη μίξις ποταμοῦ πρὸς γεωργίαν, καὶ ἐλπίδων πρὸς πόνους, καὶ καρπῶν πρὸς ταλαιπωρίαν· οὕτως ἀγαθοῖς κακὰ κεραννυτέον. Εἰ βούλει, ἄφελε μὲν τὴν δυσφημίαν, ἴσθι δὲ αὐτῶν τὴν οὐσίαν οὐκ αὐθαίρετον οὖσαν τοῖς

paſtoribus, nec viatoribus gratus, infructuoſus, ſterilis, inutilis, noxiusque: virtutis contra cuiuscunque animum irrigarint fontes, totam huic vitam foecundam, cultamque, ac maturis educandis frugibus reddunt idoneam. Interim ſudor requiritur agricolae, requiritur labor, requiritur moleſtia. Nec enim Aegyptius colonus ſolo Nili fretus flumine ſemen ſuum ſpargit, niſi prius aratro bouem iunxerit, ſulcum duxerit, multum laborarit: tum demum flumen vocat, opus ſuum illi commendat. Ita fluuius miſcetur cum labore agricolae, cum labore ſpes, cum moleſtia fructus; ita bonis miſcenda ſunt mala: aut ſaltem, vt lenius loquamur, ſcias hominis in poteſtate non eſſe, nuda vt aliquid agentibus contingant bona. Ad portum ſi nauigaturus aliquo iueris, gubernatorem tibi, credo, eliges, non qui tempeſtatem nul-

lam,

Sectio δ'.

q ἐχθρὰ καὶ ὁδοιπόροις,] Vulgo ἐχθρὰ [δὲ] καὶ ὁδοιπόροις. At voculam ſecundam praetermittunt Reg. et Harleian.

r αὐτοῦ πηγαὶ] Scribendum forte, διτταὶ πηγαὶ, vt δοιοὶ πίθοι, ſect. 3. Sequitur: ὧν ἡ μὲν μοχθηρία, λάβρον etc. Opinor, μοχθηρίας, ſcil. πηγή· in altero enim membro Diuiſionis, quod huic reſpondet, eſt, αἱ δὲ ἈΡΕΤΗ͂Σ πηγαί. M.

s ἀρόσιμον] Vulgo ἀρώσιμον. Male. Nos igitur Harleian. ſequimur. Suidas in Ἄρομα· Ἀρόσιμον κλίμα, τὸ ἀροτριούμενον. Vide Pollucem I. 224 et ſcholiaſten ad Iliad. Λ'. 557.

Ibid.

πονῦσι[t]. Κἂν ἐπὶ τὺς λιμένας ἔλθῃς, κυβερνήτην λήψῃ, ὐ τὸν ἄπειρον χειμῶνος, ὐδὲ ὅςις ἀθέατος κλύδωνος, ἀλλ' ἐκ πολλῶν σφαλμάτων ἀθροίσαντα τὴν τέχνην, ἐκ πείρας κακῶν. Ἐγὼ καὶ ςρατηγῷ διαπιςῶ πάντα εὐτυχήσαντι, οἷος ἂν ἦν Ἀθηναίοις [u] ςρα-

lam, nullos vnquam vidit fluctus; ſed qui multis ex periculis longaque malorum experientia paulatim ſibi compararit artem. Ego imperatori diffido, qui nunquam male rem geſſit; ſed ducem potius quaero, qualis Athenienſibus fuiſſet Nicias,

t ἴσθι δὲ αὐτῶν τὴν ὐσίαν — τοῖς πονῦσι.] Mirare negligentiam Exſcriptorum, qui, niſi fallor, haec dederunt, pro ἴσθι δὲ ἀγαθῶν τὴν ἐξυσίαν ὐκ αὐθαίρετον ὖσαν τοῖς ποθῦσι· *ſcito autem Bona non ſita eſſe in poteſtate optantis.* Dixerat, *Ita* BONIS *miſcenda ſunt* MALA. Sed offendit te forte, inquit, vocabulum MALA, vtpote δύσφημον et infauſti ominis. amoueamus igitur MALA paulliſper; dum ſcias tamen BONA, ſincera et ſine miſtura, non eſſe res noſtri arbitrii: neque fieri ſolet peritus Gubernator niſi tempeſtates expertus ſit; neque Dux bonus, niſi re aliquando male geſta. M.

u Οἷος ἂν ἦν Ἀθηναίοις] Multum abeſt, vt Cleon et Nicias rem feliciter geſſerint; nam prorſus fuſi ſunt eorum exercitus, et hic in Sicilia, ille vero Amphipoli periit. De Nicia vide Thucydidem lib. VII. p. 556. et Plutarchum tom. I. p. 542. Scholiaſtes Ariſtophanis in Pacem v. 282. Ἐν Ἀμφιπόλει τῆς Θρᾴκης μονομαχήσαντες ὁ Κλέων καὶ Βρασίδας ἀλλήλυς ἀνεῖλον. Quod plane falſum: nam Cleon, auctore Thucydide lib. V. p. 351. φεύγων καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ Μυρκινίυ πελταςῦ ἀποθνήσκει. Falſus igitur eſt et Suidas in Κλέων, qui tradit, ὐ (ἐν Ἀμφιπόλει) καὶ [μαχόμενος] ὑπὸ Μυρκινίυ πελταςῦ [βληθεὶς] ἀπέθανεν. Vtcunque ſit, fieri non poteſt, quin ex noſtro verba quaedam exciderint. Heinſius legit εὐτυχήσαντι, [ἀλλ'] οἷος ἂν ἦν. Sed medicina malo non aequatur. Mihi vel hoc vel ſimili modo locus videtur ſupplendus, Ἐγὼ καὶ ςρατηγῷ διαπιςῶ πάντα εὐτυχήσαντι, [πιςεύω δὲ ἔσθ' ὅτε ἀτυχήσαντι,] οἷος ἂν ἦν etc. Tum demum ratio critica reddi queat, cur voces has omiſerint librarii.

Ibid. οἷος ἂν ἦν Ἀθηναίοις etc.] Recte notant Cl. Viri aliquid deeſſe. Si inſeras Negatiuam, huic defectui forte ſubueneris, ὐχ οἷος ἂν ἦν etc. Plena locutio fuiſſet,

τηγὸς Νικίας, σωθεὶς ἐκ Σικελίας· ἢ οἷος ἂν ἦν σωφρονέστερος δημαγωγὸς Κλέων ἐπανελθὼν ἐξ Ἀμφιπόλεως. Ὅταν δὲ ἴδω πάντα εὐτυχοῦντα καὶ κυβερνήτην καὶ στρατηγὸν, καὶ ἰδιώτην καὶ ἄρχοντα, καὶ ἄνδρα καὶ πόλιν, διαπιστῶ ταῖς εὐτυχίαις· ὡς Σόλων Κροίσῳ, ὡς Ἄμασις Πολυκράτει.

έ. Κροῖσος μὲν εἶχεν εὔιππον γῆν, Πολυκράτης δὲ εὔνεων θάλατταν· ἀλλ᾽ οὐδὲν τούτων βέβαιον, οὐχ ἡ γῆ Κροίσῳ, οὐκ ἡ θάλαττα Πολυκράτει· ἀλλ᾽ ἐλάμβανεν Ὀροίτης μὲν Πολυκράτην [x], Κροῖσον δὲ Κῦρος· καὶ διαδοχὴ μετ᾽ εὐτυχίαν μακρὰν ἀθρόων κακῶν. Διὰ τοῦτο

Nicias, ſi e Sicilia redire potuiſſet; aut qualis Cleon, qui modeſtius in populari ſe geſſiſſet imperio, ſi Amphipoli rediiſſet. Quem contra, quocumque in vitae genere, ſeu gubernator fuerit, ſeu imperator, ſiue priuate viuat, ſiue praeſit aliis, ſiue vnus ſit, ſiue vrbs tota, nimis felicem videro, benignitati fortunae diffidam; vt Croeſo Solon, vt Polycrati Amaſis.

5. Terram equis abundantem Croeſus, nauibus inſtructum mare poſſidebat Polycrates: quorum nihil diuturnum fuit, non terra Croeſo, non Polycrati mare; Polycratem enim Orontes, Croeſum cepit Cyrus. Ita felicitatem longam magna malorum excepit ſeries. Ideoque Croeſum non iudicabat

fuiſſet, οὐ διαπιστῶ τοιούτῳ οἷος ἂν ἦν Νικίας. quae Ellipſis ſatis nota eſt. M.

Sectio έ.

x Ὀροίτης μὲν Πολυκράτην,] Vulgo Ὀρόντης, ſed legatur oportet Ὀροίτης, ſic enim ſatrapes ille nominatur Herodoto III. 120 ſeqq. Idem mendum fuit in Cicerone de Fin. V. 30. ſed id dudum ſuſtulit Victorius Var. Lect. II. 4. Dion. Chryſoſtomus Orat. XVII. p. 251. Καὶ μὴν Πολυκράτη φασὶ, ἕως μὲν Σάμου μόνης ἦρχεν, εὐδαιμονέστατον ἁπάντων γενέσθαι· βουλόμενον δὲ τι καὶ περὶ τοῦ πέρα πολυπραγμονεῖν, διαπλεύσαντα πρὸς Ὀρόντην, (lege Ὀροίτην) ὡς χρήματα λάβοι, μηδὲ ῥᾳδίου γε θανάτου τύχειν, ἀλλὰ ἀνασκολοπισθέντα ὑπὸ τοῦ βαρβάρου διαφθαρῆναι. Valerius Maximus lib. VI. cap. IX. 5. ext. *Hunc* (Polycraten) O**RONTES** *Darii regis praefectus in excelſiſſimo Mycalenſis montis vertice cruci affixit.* At *Oroetes* fuit ab auctoris manu. Et hunc quidem virum Ὀροίτην recte vocat Lucianus in Dial. Diog. Antiſth. et Crat. tom. I. p. 315. 317. et in Contempl. p. 352.

 y ἀπει-

Σόλων ȣ̓κ εὐδαιμόνισε Κροῖσον, σοφὸς γὰρ ἦν. Διὰ τȣ̃το Ἄμασις ἀπείπατο Πολυκράτην [y], ἀσφαλὴς γὰρ ἦν. Διὰ τȣ̃τ᾽ ἐγὼ ἐπαινῶ βίον γευόμενον κακῶν, ἀλλὰ γευόμενον μόνον,

Χείλεα μέν [z] τ᾽ ἐδίην᾽, ὑπερῴην δ᾽ ȣ̓κ ἐδίηνεν·

ἔχοντα μὲν τὴν ἀρετὴν, χρώμενον δὲ αὐτῇ καὶ πρὸς ἀκȣσίȣς τύχας. Καὶ γὰρ ὀφθαλμοῖς φίλον μὲν χρωμάτων τὸ λαμπρότατον, ἀλλ᾽ ἐὰν μὴ παραθῇς τὸ φαιὸν, ἐλύπησας αὐτȣ̃ τὴν ἡδονήν· ἐὰν δὲ μίξῃς ταῖς εὐτυχίαις τὰ δυσχερῆ, μᾶλλον αἰσθήσῃ τῆς ἀρετῆς, καὶ συνήσεις τῆς εὐτυχίας.

ϛʹ. Ἡ δίψα μὲν [a] σώματι παρασκευάζει ἡδονὴν ποτȣ̃, καὶ λιμὸς σώματι παρασκευάζει ἡδονὴν βρωτȣ̃, καὶ νὺξ ὀφθαλμοῖς παρασκευάζει ἡδονὴν ἡλίȣ· ποθεῖ ἄνθρωπος καὶ νύκτα μεθ᾽ ἥλιον, καὶ λιμὸν μετὰ κόρον,

cabat felicem eſſe Solon, ſapiens enim erat. Polycratem Amaſis relinquebat, periculum enim vitabat. Sic et ego vitam approbo, quae aduerſam guſtauit fortunam, ſed guſtauit tantum,

Ipſa modo tinxit labia, areſcente palato;

quae virtutem habeat, eaque vtatur, quoties fortuna inuitum petit. Sic inter omnes colores, qui maxime clarus eſt, maxime delectat oculos; niſi tamen fuſcum coniungas, magnam illi voluptatis detrahis partem. Ita ſi ſecundis rebus miſceas aduerſa, magis virtutem aduertes, magis felicitatem ſenties.

6. Sitis voluptatem bibendi commendat homini, fames voluptatem edendi commendat homini, nox oculis deſiderium commendat ſolis: optat homo noctem poſt ſolem, famem cum ſatur eſt, ſitim cum ebrius fuit. Quod ſi demas hanc

y ἀπείπατο Πολυκράτην· Forte, Πολυκράτῃ, ſcil. φιλίαν. Plene Syneſius Epiſt. XLVI. de hac re: εὐτυχȣ̃ντι κήρυκα πέμψας τὴν φιλίαν ἀπείπατο. M.

z Χείλεα μὲν] Iliad. Χʹ. 596.

Sectio ϛʹ.

a Ἡ δίψα μὲν] Abundat Articulus: et recte omittitur in ſequentibus λιμὸς et νὺξ· Scriberem, Ἡ δίψα· vt infra ſect. 8. Ἡ Ὀλυμπιάσι μὲν καὶ Πυθοῖ etc. M.

b ὑπ᾽

καὶ δίψαν μετὰ μέθην· κἂν ἀφέλῃς αὐτοῦ τὴν μεταβολὴν, λυπηρὰν τὴν ἡδονὴν ποιεῖς. Οὕτω λέγεται καὶ Ἀρταξέρξης ὁ Περσῶν βασιλεὺς, τέως μὲν ὑπ' εἰρήνης μακρᾶς καὶ ἡδονῆς διηνεκοῦς [b] μὴ συνιέναι τῆς εὐτυχίας· ᾧ παρεσκεύαζε μὲν ἡ Ἀσία [c] τὸ δεῖπνον, ἔπεμπον δὲ πόμα ποταμῶν οἱ κάλλιστοι, ἐμηχανῶντο δὲ αὐτῷ τὴν δίαιταν τέχναι μυρίαι. Ἀλλ' ἐπεὶ πόλεμος αὐτῷ ἐκ θαλάττης ἦλθε, καὶ Ἕλληνες μύριοι, καὶ στρατηγοὶ δεινοὶ, ἡττηθεὶς ἔφευγεν ἐπὶ ψιλὸν λόφον, ὅπου τῆς νυκτὸς ἀναπαυσάμενος ἐδίψησεν ὁ δύστηνος πρῶτον τότε, ἔνθα ἦν οὐ Χοάσπης, οὐ Τίγρις, οὐ Νεῖλος, οὐκ ἐκπώματα, οὐκ οἰνοχόοι· καὶ ἠγάπησε παρὰ ἀνδρὸς Μάρδου [d] λαβὼν ἐν ἀσκῷ ὀδωδὸς ὕδωρ [e]· καὶ τότε ἄρα ὁ δείλαιος ἔγνω, τίς μὲν δίψης χρεία [f], τίς δὲ ἡδονὴ ποτοῦ.

hanc viciſſitudinem, voluptas quae fuerat, fit dolor. Sic et Artaxerxes rex Perſarum dicitur, prae voluptate nimia, continuaque, in qua verſatus erat, pace, felicitatem aliquamdiu ne vidiſſe quidem ſuam; cui epulum parabat tota Aſia, potum praebebant fluuii omnes pulcherrimi, vitae inſeruiebant artes plurimae. Verum poſtquam e mari bellum illi eſt exortum, cum decem Graecorum millibus fortiſſimisque congreſſus imperatoribus, victus in colliculum quendam profugit; in quo noctu cum quieuiſſet, tum primum ſitire coepit homo miſerrimus, vbi non Choaſpen ſuum habebat, non Tigrin, non Nilum, non pocula aut pincernas. Hic illi ſatis fuit, quod a Mardo homine aquae corruptae vtrem acciperet; ac tum demum ſcire infeliciſſimus potuit mortalium, quis voluptatis ſit vſus, quid ſuauiter ſit viuere. 7. Ergone

b ὑπ' εἰρήνης μακρᾶς καὶ [ἡδονῆς] διηνεκοῦς] Sic Reg. Vulgo, ὑφ' ἡδονῆς μακρᾶς καὶ [εἰρήνης] διηνεκοῦς.

c ᾧ παρεσκεύαζε [μὲν] ἡ Ἀσία] Ex Reg. addidi μὲν, nam vulgo deeſt.

d παρὰ ἀνδρὸς Μάρδου] Caunio cuidam hoc adſcribit Plutarchus in Artax. tom. I. p. 1017. Nec rarus eſt his in rebus auctorum diſſenſus. De Dario ſimile quiddam narrat Cicero Tuſc. V. 34.

e ὀδωδὸς ὕδωρ·] Sic Reg. vulgo tranſponitur horum verborum ſitus.

f τίς μὲν [δίψης χρεία,] Vulgo

ἡδονῆς

ζ'. Εἶτα ἡδονῆς μὲν ἔϛαι κόρος, εὐτυχημάτων δὲ ὐκ ἔϛαι κόρος; Εἷς μὲν, οἶμαι, σιτίων καὶ μέθης ἀνιαρότερος g. Οὐ γὰρ ἀνασχετὸν εἶναι h ὔτε τῷ Ἀχιλλεῖ τὴν σχολὴν, ὔτε τῷ Νέϛορι τὴν σιωπὴν, ὔτε τῷ Ὀδυσσεῖ τὴν ἀσφάλειαν. Ἐξῆν γὰρ καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ ζῆν i καὶ βασιλεύειν Μυρμιδόνων, καὶ γεωργεῖν τὴν Θετταλῶν γῆν, καὶ γηρωκομεῖν τὸν Πηλέα· καὶ τῷ Νέϛορι ἐν Πύλῳ ἐν εἰρήνῃ ἄρχειν, καὶ γηράσκειν καθ' ἡσυχίαν· καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ οἴκοι μένειν περὶ τὸ Νήριτον τὸ εὔφυλ-

7. Ergone voluptatis aliqua erit ſatietas, ſecundae fortunae non erit? Eſt, vt arbitror, quam aut cibi vllius aut vini grauior. Nec enim otiari Achilles potuit, nec ſilere Neſtor, nec periculis carere Vlyſſes. Licebat enim in pace viuere Achilli, Myrmidonibusque imperare, Theſſalam terram colere, Pelei ſouere ſenectutem: Neſtori rurſus in Pylo praeeſſe ſuis ſine bello, ſeniumque otioſe tranſigere: domi Vlyſſi circa frondoſum Neritum in terra iuuenum nutrice manere; aut in

ἡδονῆς χρεία, quo nihil inſulſius. Nos igitur lectionem recepimus, quam praeſtant Reg. et Harleian. Sic etiam Paccii codex, a quo vertitur *ſitis vſus*.

Sectio ζ'.

g ὐκ ἔϛαι κόρος; [Εἷς] μὲν, οἶμαι, σιτίων καὶ μέθης ἀνιαρότερος.] Vulgo ὐκ ἔϛαι; Κόρος [ἦν] μὲν, οἶμαι, σιτίων καὶ μέθης ἀνιαρώτερος. Sed εἷς ex Reg. et Harleian. reponitur: diſtinctionem, poſcente ſenſu, mutamus: ἀνιαρότερος vero, prout linguae Graecae ratio iubet, adſciſcitur. Vide ſupra ad III. 10.

h [Οὐ] γὰρ ἀνασχετὸν εἶναι] Nihil eſt a quo pendeat infinitivus, nec opitulantur codices. Lego tamen haud dubia, ſicut videtur, coniectura [Ὁρῶ] γὰρ ἀνασχετὸν etc.

Ib. ὀυ γὰρ ἀνασχετὸν εἶναι ὔτε τῷ Ἀχιλλεῖ etc.] Videtur deeſſe ἂν, vt ſit, ὐ γὰρ (οἶμαι) ἀνασχετὸν ἂν εἶναι etc. id eſt, ἔσεσθαι· *neque enim tolerabile futurum arbitror vel Achilli otium, vel* etc. M.

i Ἐξῆν γὰρ καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ ζῆν] Heinſius ſupplet, Ἐξῆν γὰρ καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ [ἐν εἰρήνῃ] ζῆν. Alio tamen modo res eſt aggrediendα. Reg. habet, Ἐξῆν γὰρ τὸν [καὶ] τῷ Ἀχιλλεῖ ζῆν. Reſcribas velim, Ἐξῆν γὰρ [οἴκοι] τῷ Ἀχιλλεῖ ζῆν.

Ibid. ἐξῆν γὰρ καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ ζῆν etc.] Codex *Reg.* ἐξῆν γὰρ τὸν καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ ζῆν· Scribo, ἐξῆν γὰρ τοι καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ ζῆν, καὶ βασιλεύειν etc. Recte vero et empha-

'λον ἐν τῇ γῇ τῇ κȣροτρόφῳ [k], ἢ τὸ τελευταῖον παρὰ Καλυψοῖ ἐν ἄντρῳ καταῤῥύτῳ καὶ κατασκίῳ, ὑπὸ νυμφῶν θεραπευομένῳ, ἀγήρῳ ὄντι καὶ ἀθανάτῳ. Ἀλλ' ȣ̓χ εἵλετο ἀθάνατος εἶναι, ἀργὸς ὢν, καὶ μηδὲν χρώμενος τῇ ἀρετῇ. Ἀνάγκη δὲ τὸν ταύτην μεταχειριζόμενον, ἀνθρωπίνοις συμπτώμασι παραβαλλόμενον, πολλάκις βοᾶν,

Τέτλαθι δὴ [l], κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.

ή. Τίς δ' ἂν μνήμη τȣ̃ Ὀδυσσέως, ἐὰν ἀφέλῃς αὐτȣ̃ τὰ δυσχερῆ; τίς δὲ τȣ̃ Ἀχιλλέως, ἐὰν ἀφέλῃς αὐτȣ̃ τὸν Ἕκτορα, καὶ τὸν Σκάμανδρον, καὶ τὰς

Δώδεκα μὲν [m] σὺν νηυσὶ πόλεις,

vmbroſo, poſtremo, irriguoque Calypſus antro, famulantibus vndique Nymphis, mortis ſeniique ignaro vitam ducere. Sed nec immortalis eſſe ea lege voluit, vt otioſus eſſet, aut virtutem ſuam nusquam exhiberet. Neceſſe enim eſt, hac qui vti coepit ſemel, ſaepe in mediis, quibus humana obnoxia eſt vita, caſibus exclamet,

Hoc quoque ſuſtineas, cor; nam grauiora tuliſti.

8. Quam autem Vlyſſi famam relinquis, miſeriam ſi demis? quam Achilli, ſi Hectorem, ſi Scamandrum, ſi

Moenia bis ſex capta mari,

vnde-

emphatice ζῆν *viuere:* (ideo Diſtinctio et pauſa poſt eam vocem facienda) nouit enim Achilles ſe breui *moriturum* eſſe ſi Troiam profectus fuiſſet. licet vero *viuere* potuiſſet, et *regnare*, tamen *mori* maluit quam ignauiter viuere. M.

k περὶ τὸ Νήριτον τὸ εὔφυλλον ἐν τῇ γῇ τῇ κȣροτρόφῳ,] Reſpicit ad Odyſſ. ι. 22. 27.

Ibid. περὶ τὸ Νήριτον τὸ εὔφυλλον] Legendum forte, τὸ εἰνοσίφυλλον: et vertendum, *circa Neritum illam* εἰνοσίφυλλον, *in terra illa* κȣροτρόφῳ: epitheta enim εἰνοσίφυλλον (vel εὔφυλλον) et κυροτρόφῳ, ſumenda ſunt (prout patet ex articulis τὸ et τῇ) τεχνικῶς, et alluſiue ad Homeri loca, Iliad Β. ſeu *Catalog.* v. 139. Νήριτον εἰνοσίφυλλον· et Odyſſ. Ι. 27. Παῦρα μὲν ἀλλ' ἀγαθὴ κȣροτρόφος. M.

l Τέτλαθι δὴ] Odyſſ. τ. 18.

Sectio ή.

m Δώδεκα μὲν] In animo fuerunt,

ἕνδεκα δὲ ἠπειρώτιδας; Τὸν μὲν γὰρ Ἡρακλέα, ὐδὲ ἄλλοθεν οἱ ἄνθρωποι προσέθεσαν φέροντες τῷ Διΐ [n], εἰ μὴ μέσης πρὸς κακὰ ὁμιλίας ἀνταγωνισαμένης αὐτοῖς [o]. Ἐὰν ἀφέλῃς αὐτῦ τὰ θηρία, καὶ τὺς δυνάςας, καὶ τὰς ἄνω καὶ κάτω ὁδὺς, καὶ τὰ δεινὰ ἐκεῖνα πάντα, ἠκρωτηρίασας τὴν ἀρετὴν τῦ Ἡρακλέυς. Ἢ Ὀλυμπιάσι μὲν καὶ Πυθοῖ ὐκ ἔνεςι κότινον λαβεῖν, ὐδὲ μήλων τυχεῖν, αὐτὸν ἐφ᾽ ἑαυτῦ κονισάμενον· ἀλλὰ ἀνταγωνιςῶν δεῖ τῷ κηρύγματι. Ἐν δὲ τῷ τῦ βίυ ςαδίῳ, καὶ τῇ δεῦρο ἀγωνίᾳ, τίς ἂν γένοιτο ἀνταγωνιςὴς ἀνδρὶ ἀγαθῷ, πλὴν τῆς πείρας τῶν δυσχερῶν;

vndecimque vrbes, quas in terra? Herculem non aliunde quam e media cum periculis lucta ſuſtulerunt, Iouique adſcripſerunt, homines. Cui feras ſi demas, et tyrannos, ſi plurima illa ſurſum deorſumque itinera, et aduerſa omnia; Herculis virtutem mutilaſti. Atqui Olympicis Pythiisque ludis oleaſtrum nemo, nemo malum conſequitur, qui ſolus ſecum in puluere decertarit; ſed aduerſario prius opus eſt, vt praeconis voce victor declareris. In hoc vero vitae ſtadio, hoc in certamine, quem bono viro aduerſarium dabis, praeterquam aduerſae fortunae guſtum?

9. Age-

fuerunt, vt Heinſius etiam monuit, hi poetae verſiculi.

Δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ᾽ ἀνθρώπων,
Πεζὸς δ᾽ ἕνδεκα, φημὶ, κατὰ Τροίην ἐρίβωλον.

Extant Iliad. ί. 328.

n φέροντες τῷ Διΐ, [εἰ μὴ] μέσης πρὸς κακὰ ὁμιλίας ἀνταγωνισαμένης αὐτοῖς.] In neutro codice voces εἰ μὴ comparent. Praeterea Reg. habet ἀναγωνισαμένης 'αὐτοῖς [τῆς.] Lego, Τὸν μὲν γὰρ Ἡρακλέα ὐδὲ ἄλλοθεν οἱ ἄνθρωποι προσέθεσαν φέροντες τῷ Διΐ, [ἢ ἐκ τῆς] πρὸς [τὰ] κακὰ ὁμιλίας, ἀνταγωνισαμένης αὐτοῖς [ἀρετῆς.]

o εἰ μὴ μέσης —— αὐτοῖς.] Coniicio: εἰ μὴ ἐξ ἴσης πρὸς κακὰ ὁμιλίας ἀνταγωνισαμένης ἀγαθοῖς· *niſi ex aequa adſuetudine Malorum Bonis oppoſitorum:* iſt eſt, niſi tot Bonis et fortunatis euentibus qui Herculi obtigerunt, mixtus fuiſſet aequalis Malorum et durorum numerus. ὁμιλία πρὸς κακὰ eſt *experimentum malorum*, vſus malorum: vt init. Diſſert. διέκριναν τ᾽ ἀγαθὰ ἐκ τῆς τῶν κακῶν ὁμιλίας. ſic Diſſ. VII. ὁμιλία ψυχῆς

θ'. Φέρε, τὲς ἀγωνιςὰς παρακαλῶμεν ἐπὶ τὸ ςάδιον. Ἔχε· τίνες μὲν Ἀθηνῶν p; Σωκράτης ἀγωνιζόμενος πρὸς τὸν Μέλιτον, καὶ πρὸς τὰ δεσμὰ, καὶ τὸ Φάρμακον. Ἐκ δὲ Ἀκαδημίας; Πλάτων ἀγωνιζόμενος πρὸς τυράννε ὀργὴν q, καὶ θάλατῆαν πολλὴν, καὶ κινδύνες μεγάλες. Ἡκέτω καὶ ἄλλος ἀγωνιςὴς Ἀτῆικὸς r, ἀγωνιζόμενος πρὸς Τισσαφέρνην ἐπιορκῦντα, καὶ Ἀριαῖον ἐπι-

9. Agedum athletas noſtros in ſtadium vocemus. Age, quinam Athenis? Socrates, qui cum Melito, cum vinculis, cum veneno luctaturus eſt. Quis ex academia? Plato, qui cum tyranni ira, cum mari multo, cum maximis periculis. Veniat et alius athleta Atticus, qui cum Tiſſaphernis periuriis, cum

χῆς πρὸς τὸ σῶμα, *animae cum corpore coniunctio*. Codices vero iam video omittere voces εἰ μὴ, et pro αὐτοῖς *Reg.* habere αὐτοῖς τῇ, id eſt, opinor, αὐτοῖς αὐτῆς· et haec eſt Nota Variantis Lectionis (αὐτῆς pro αὐτοῖς) ex margine a Scriba petitae, et in Textum admiſſae, prout in Praefat. monui. vnde lego, ἢ ἐξ ἴσης πρὸς κακὰ ὁμιλίας, ἀνταγωνισαμένης ἀρετῆς. M.

Sectio θ'.

p ἔχε· τίνες μὲν Ἀθηνῶν; Σωκράτης etc.] Sequitur mox, ἡκέτω ΚΑΙ ἄλλος· vnde non improbabile videretur vocem ἡκέτω hic quoque deliteſcere. Coniicio ex Senſu et ſcripturae veſtigiis, ἡκέτω, ἐκ μὲν Ἀθηνῶν, Σωκράτης, ἀγωνιζόμενος etc. ἐκ δὲ Ἀκαδημίας, Πλάτων, ἀγωνιζόμενος etc. ἡκέτω καὶ ἄλλος ἀγωνιςὴς Ἀττικὸς, ἀγωνιζόμενος etc. Connexionem vides. ſic XXXVI. 3. Forte tamen nihil mutandum.

Socratem vero profert in exemplum vitae *Ciuilis* et communis: Platonem, vitae *Philoſophicae* et contemplatiuae: Xenophontem, vitae *Militaris* et practicae. Diſtinguit vero ἐξ Ἀθηνῶν et ἐξ Ἀκαδημίας, quia ἡ Ἀκαδημία erat πόῤῥω τῦ ἄςεος χωρίον, Porphyrius περὶ Ἀποχ. I. 36. vbi male ſcribitur τῆς ἄςεως. M.

q πρὸς τυράννε ὀργὴν,] Dionyſii, qui Platonem venum dari iuſſit; id quod a Pollide Lacedaemonio factum. Vide Menagium ad Laertii III. 19.

r ἄλλος ἀγωνιςὴς Ἀττικὸς,] Xenophontem dicit. Βασιλεὺς ἐπιτιθέμενος erat Artaxerxes Mnemon, Cyri iunioris frater natu maior. Hiſtoriam totam ſempiternis litterarum monumentis conſecrauit ipſe Xenophon in libris de Expeditione Cyri.

s [καὶ

βουλεύοντα, καὶ Μένωνα προδιδόντα, καὶ βασιλέα ἐπιτιθέμενον. Καὶ δεῖ μοι καὶ τὸν ἐκ τοῦ Πόντου ἀθλητὴν ἀγωνίζεσθαι· καὶ οὗτος [s] ἀγῶνα ἰσχυρὸν πρὸς ἀνταγωνιστὰς πικροὺς, πενίαν καὶ ἀδοξίαν καὶ λιμὸν καὶ κρύος· ἐγὼ δὲ αὐτοῦ καὶ τὰ γυμνάσια ἐπαινῶ.

Αὐτόν μιν πληγῇσιν [t] ἀεικελίῃσι δαμάσσας,
Σπεῖρα κάκ' ἀμφ' ὤμοισι βαλὼν,

οὐ χαλεπῶς διὰ τοῦτο ἐκράτει. Τοιγαροῦν στεφανῶ τοὺς ἄνδρας, καὶ ἀνακηρύττω νικηφόρους τῆς ἀρετῆς· ἐὰν δὲ ἀφέλῃς αὐτῶν τὴν πρὸς τὰ κακὰ ἀγωνίαν [u], ἀποστε-

cum Ariaei inſidiis, cum proditione Menonis, et occultis regis decertet conſiliis. Volo e Ponto aduenìat athleta, et quidem ad certamen maximum, maximosque aduerſarios; paupertatem dico, infamiam, famem, frigusque. Ego vero et exercitia eius laudo:

Corpus ſponte ſibi laniauit verbere multo,
Iniiciens pannos humeris:

nec difficulter propterea vicit. Quapropter coronam viris defero, victoresque eos in virtutis certamine praeconio meo proclamo. Quod ſi mala illis, cum quibus luctantur, dempſeris;

s [Καὶ δεῖ] μοι καὶ τὸν ἐκ τοῦ Πόντου ἀθλητὴν [ἀγωνίζεσθαι·] καὶ οὗτος] Heinſius legit et diſtinguit hoc modo, Καὶ δεῖ μοι καὶ τὸν ἐκ τοῦ Πόντου ἀθλητὴν, ἀγωνίζεσθαι καὶ τοῦτον ἀγῶνα ἰσχυρὸν. Mihi placet, [Ἄγε δὲ] μοι καὶ τὸν ἐκ τοῦ Πόντου ἀθλητήν· [ἀγωνιζέσθω] καὶ οὗτος ἀγῶνα ἰσχυρὸν etc. De Diogene Sinopenſi loquitur.

Ibid. καὶ δεῖ μοι καὶ τὸν ἐκ Πόντου ἀθλητὴν ἀγωνίζεσθαι· καὶ οὗτος etc.] Haec ſollicitant Cl. Editores, quae mihi ſana videntur. vox enim ἀγωνιζέσθω facile intelligi poteſt in vltima parte ſententiae, cum idem Verbum praeceſſit: καὶ οὗτος (ἀγωνιζέσθω) ἀγῶνα ἰσχυρὸν, πρὸς ἀνταγωνιστὰς πικροὺς, etc. Si quid mutandum, mihi magis placeret, Κάλει μοι καὶ τὸν —— ἀθλητήν· ἀγωνιζέσθω καὶ οὗτος ἀγῶνα etc. vbi Κάλει poneretur quemadmodum ἡκέτω, in Imperatiuo: et frequentiſſimae ſunt mutationes literarum Λ et Δ. Potes etiam diſtinguere, καὶ δεῖ —— ἀθλητήν· ſc. ἥκειν, repetendum ex praecedenti ἡκέτω· et deinde, ἀγωνιζέσθω καὶ οὗτος etc. M.

t Αὐτόν μιν πληγῇσιν] Odyſſ. Δ'. 244.

u τὴν πρὸς τὰ [κακὰ] ἀγωνίαν] Vulgo καλὰ, quod abſurdum. Lectio-

φανοῖς τȣ̀ς ἄνδρας, καὶ ἀποκηρύττεις. Ἄφελε Ἀθηναίων τὸν ἐπὶ Μαραθῶνα δρόμον, καὶ τὸν ἐκεῖ θάνατον, καὶ τὴν Κυναιγείρȣ χεῖρα, καὶ τὴν Πολυζήλȣ συμφορὰν x, καὶ τὰ Καλλιμάχȣ τραύματα· καὶ ȣ̓δὲν Ἀθηναίοις καταλείπεις σεμνὸν, πλὴν τȣ̃ Ἐριχθονίȣ καὶ τȣ̃ Κέκροπος, μύθων ἀπιςȣμένων. Διὰ τȣ̃το ἡ Σπάρτη ἐπὶ πλεῖςον ἐλευθέρα, ὅτι ȣ̓δὲ ἐν εἰρήνῃ σχολὴν ἄγει. Μάςιγες αὗται καὶ πληγαὶ Λακωνικαὶ, καὶ ἔθη κακῶν y ταῖς ἀρεταῖς ἀναμιγνύμενα.

ris; coronam illis demis, demis prius praeconium. Deme Athenienſibus velocem illum ad Marathonem curſum, mortemque quam opetiere ibi, et Cynaegiri manum, et Polyzeli cladem, et Callimachi vulnera; nihil praeclarum Athenienſibus relinquis, niſi forte Erichthonium aut Cecropem, fabulas meras, nec fide digna nomina. Hanc ob cauſam quam diutiſſime ſalua libertas ſua Spartanis conſtitit, quod ne pace quidem otiantur. Habes etiam tum flagra, habes plagas Laconicas, magnumque malorum agmen virtutibus immiſtum.

Lectionem, quam dedi, repraeſentat Harleian. a ſecunda manu. Sic ſcribendum vidit Heinſius. Sic etiam legit Paccius, vt ex eius interpretatione liquet.

x τὴν Πολυζήλȣ συμφορὰν] Repentinam caecitatem a ſpectro quodam, prout ferunt, iniectam. Memorabilis eſt hiſtoria, quam vide ſis apud Herodotum VI. 117. Ei vocatur *Epizelus*, cui, quod ad nomen attinet, credo; ſiquidem virum illum nouerat. Plutarcho tamen in Parallelis tom. II. p. 304. C. et auctori, quem Suidas exſcripſit, *Polyzelus*, vt noſtro, dicitur. Adeas licet eum in Ἱππίας et Πολύζηλος.

y ἔθη κακῶν] Heinſius reponit ἔθνη κακῶν, quod tamen duriuſculum fatetur. Nec aliter ſe res habet. Quamuis enim de rebus animatis vel etiam προσωποπεποιημέναις adhibere poſſis ἔθνη, tamen in aliis id vix licet. Sic apud Homerum ἔθνε' ἑταίρων, βοῶν μελισσῶν, et ſimilium paſſim legas. Empedocles quidem apud Hieroclem in Aur. Carm. LIV. p. 186. et Syneſium de Prouid. p. 89. habet.

Ἔνθα φόνος τε Κότος τε καὶ ἄλλων [ἔθνεα] Κηρῶν.

At ibi Κῆρες inter perſonas numerantur. Nonnus tamen ἔθνος ἀγρῶν et ſimilium dixit. Is autem ſcriptor κακόζηλος, eumque hac de cauſa reprehendit vi-

ΛΟΓΟΣ

Πῶς ἄν τις πρὸς φίλον παρασκευάσαιτο.

Ἔχοις εἰπεῖν [z], τίνας ποτὲ Ὅμηρος ὀνομάζων χαίρει θεοῖς εἰκέλους [a], καὶ δίους [b], καὶ μῆτιν ἀταλάντους

DISSERT. VI.

Quomodo quis ad amicum ſe praeparare debeat.

Poſſisne dicere, qui ſint illi, quos Homerus modo Diis ſimiles, modo dios, modo prudentia Ioui aequales, vocare ſoleat?

elegantiſſimus, Petr. Cunaeus, Anim. p. 11. Sed, vt verum fatear, Euripides in Herc. Fur. v. 1276. dixit,

Μυρίων δ' ἄλλων πόνων
Διῆλθεν [ἀγέλας,]

quod Nonnum videatur aliquatenus excuſare. Vt vt ſit, in Maximo nihil immutandum; nam ἔθη κακῶν aeque noſter hoc in loco vſurpare poterat, ac μοχθηρίας ἔθος Diſſ. VI. 3.

Ibid. καὶ ἔθη κακῶν] Vir ſummus coniicit ἔθνη κακῶν, quod idem vult eſſe ac πλῆθος vel πλήθη κακῶν. Cogor dubitare: quia non adhuc inueni hanc vocem (in hoc ſenſu) niſi coniunctam cum rebus *animatis*. ἔθνος παίδων, Diſſ. VII. 8. ἔθνη πτηνῶν Philo Iudaeus p. 572. ἔθνος ἑταίρων, Homerus Il. Λ. 594. ἔθνεα πεζῶν, 703. ἔθνεα μελισσάων Il. Β. 87. (vt *populum* Apuleius *formicas* dixit, Mileſiar. VI. p. 116. et *gentem* de *equis* abuſiue dixit Virgilius, vt notat Seruius ad Aeneid. VII. 822. et de *apibus* Aen. I. 435.) et innumera eiusmodi vbique. Sed an recte dici poſſit ἔθνη παθῶν, vel ἡδονῶν, vel κακῶν, (niſi vbi iſti Genitiui προσωποποιοῦνται et pro *Perſonis* ſumendi ſunt) mihi adhuc non liquet, et propior ſum non credenti. non enim obſtat iſtud Poëtae apud Syneſium *de Prouid*. p. 62.

Ἔνθα φόνος τε κότος τε καὶ
ἄλλων ἔθνεα κηρῶν.

Ibi enim Κηρῶν, vt et Φόνος, et Κότος, quaſi *Dii* vel *Perſonae* inducuntur. Interea vide ſimilem locum Diſſ. III. 10. vbi eadem ſententia: μάστιγες αὗται καὶ πληγαὶ Λακωνικαὶ, καὶ ΘΗ͂ΡΑΙ, etc. quae vox vltima forte hic reponenda pro ἔθη· ſolet enim Maximus ῥήσεις ſuas repetere. vide et XXIX. 4. μαστιγούμενον καὶ τυπτόμενον καὶ ἐν ΘΗΡΑΙΣ καὶ ὀρειβασίαις etc. de Lacedaemoniis loquitur. Sed quomodocumque legas, vix dubito quin poſt hanc vocem aliquammulta deſint, ſine Mſs. nunquam reſtituenda. M.

DISSERT. VI. *vulgo* XXXVI.

Sectio ά.

z ἔχοις εἰπεῖν] Sic Reg. vulgo ἔχεις.

a θεοῖς εἰκέλους, καὶ [δίους,] Vulgo διογενεῖς, nec male quidem, ſi modo fauerent codices;

Διΐ; Τίνας γὰρ ἀλλ' ἢ τοὺς ἀρίστους [c], Ἀγαμέμνονά τε καὶ Ἀχιλλέα καὶ Ὀδυσσέα, καὶ ὅστις ἄλλος συνετέλει αὐτῷ εἰς ἐπαίνου μοῖραν; Τί δὲ, εἰ μὴ τῷ Διῒ εἴκαζεν αὐτοὺς, ἀλλ' ἢ Μαχάονι τῷ ἰατρῷ, ἢ Κάλχαντι τῷ μαντικῷ, ἢ Νέστορι τῷ ἱππικῷ, ἢ Μενεσθεῖ τῷ τακτικῷ, ἢ Ἐπειῷ τῷ τέκτονι, ἢ Νιρεῖ τῷ καλῷ; ἆρ' οὐκ ἂν εἶχες ἀποκρίνασθαί μοι τῆς εἰκόνος τὴν αἰτίαν; ἢ ἐκεῖ μὲν γνωρίζεις τὴν ὁμοιότητα· ἐνταῦθα δὲ ὅτι μὲν ὅμοιοι τῷ Διῒ οἶσθα, καὶ ἐπαινεῖς τὸν εἰκάσαντα τῆς γνωρίσεως, τὸ δὲ γνώρισμα αὐτὸ ἀγνοεῖς [d]; Φέρε οὖν, ἐγώ σοι ὑπὲρ τοῦ Ὁμήρου διηγήσομαι [e], ὡς πεζῷ τῷ λόγῳ [f], οὐ γάρ εἰμι ποιητικός.

leat? Quos vero alios, quam ſummos illos viros, Agamemnonem, Achillem, ac Vlyſſem, et ſi quis virtute ſua aliquam illi laudis ſubminiſtrauit materiam? Quid ſi vero non cum Ioue eos contuliſſet; ſed aut cum Machaone medico, aut vate Calchante, aut Neſtore qui equitandi, aut Meneſtheo qui inſtruendae aciei, aut Epeo qui fabrili arte, aut Nireo qui forma anteceſſit omnibus? Quid, an non ſtatim in promptu tibi cauſa comparationis huius videretur? Num ergo in altero ſimilitudinis continuo tibi conſtat ratio; in altero Ioui quidem ſimiles dici vides, et poetae comparationem laudas, ipſam tamen non aſſequeris? Agedum, Homeri nomine cauſam tibi exponam, idque oratione libera, nec enim ad poeſin ſum

ces; hoc enim epitheto praeſtantiſſimos quoque paſſim nobilitat Homerus. Vide ſis Euſtathium in Iliad. Α'. p. 57. et Dionem Chryſoſtomum Orat. IV. p. 65. Cum tamen Reg. et Harleian. vocem non minus commodam praeberent, iis lubens parui.

b Ibid. καὶ δίους,] Vulgo διογενεῖς· quae erat Lectio Primae Maximi editionis: mutata ab Ipſo in δίους· vnde eam habent *Reg.* et *Harleianus.* M.

c Τίνας γὰρ [ἀλλ' ἢ] τοὺς ἀρίστους,] Vulgo, Τίνας γὰρ [ἄλλους] ἢ τοὺς ἀρίστους. Lectionem vero, quam damus, exhibet Reg. eaque bene ſe habet. Vide Devarium de Part. L. G. p. 16.

d τὸ δὲ γνώρισμα [αὐτὸ] ἀγνοεῖς;] Vulgo deeſt vox penvltima, quam nos ex Reg. et Harleian. adiecimus. Hoc et Heinſius ex ſuo codice factum voluit.

e διηγήσομαι] Ita Reg. et Harleian. vulgo διηγήσωμαι.

f ὡς πεζῷ τῷ λόγῳ,] Harum vocum loco monſtra ac portenta

Πατέρα γὰρ που θεῶν καὶ ἀνθρώπων εἶναι λέγει τὸν Δία, [g] οὔτι που διότι οὐ ὑπεκδὺς τοῦ οὐρανοῦ, νῦν μὲν ὄρνιθι εἰκασθεὶς, νῦν δὲ χρυσῷ, καὶ ἄλλοτε ἄλλῳ, γυναιξί [h] θνηταῖς ἐπλησίαζε,

Σπερμαίνων τὰ πρῶτα γένος κυδρῶν βασιλήων [i],

ſum factus. Patrem ille Deum alibi hominumque Iouem dicit, non quod, relicto coelo ſuo, modo in auem, modo in aurum, aut quodcunque aliud poſtularet vſus, conuerſus, mortales complexus ſit foeminas,

Sic primum generans magnorum ſemina regum;

quod

tenta prae ſe ferunt codices. Reg. enim dat ὡςώσινηρένοι πολέγων. Sic etiam tantum non Harleian. Coniiciebam Maximum ſcripſiſſe, πεζῶς ἄνευ μέτρου τε λέγων. Plato de Rep. lib. III. p. 435. C. Φράσω δὲ [ἄνευ μέτρου,] οὐ γὰρ εἰμὶ ποιητικός. Et lib. X. p. 516. B. Δοῖμεν δέ γέ που τοῖς προςάταις αὐτῆς, ὅσοι μὴ ποιητικοὶ, φιλοποιηταὶ δὲ, [ἄνευ μέτρου] λόγον ὑπὲρ αὐτῆς εἰπεῖν. Ariſtides tom. I. p. 4. Ὑπισχνούμενος ὕμνον εὑρεῖν Διὸς, καὶ ταῦτα [ἄνευ μέτρου.] Hoc ψιλὸν λόγον dixit noſter Differt. XXX. 1.

Ibid. ὡς πεζῷ τῷ λόγῳ· οὐ γὰρ etc.] Ex III. Platonis de *Rep.* Φράσω δὲ ἄνευ μέτρου· οὐ γάρ εἰμι ποιητικὸς, Socrates ait. Sed pro ὡς πεζῷ τῷ λόγῳ, *Reg.* habet, ὡςωσινηρένοι πολέγων· et ita fere *Harleianus*. Sub hoc monſtro latet Secundae Editionis ſcritura. Coniicio: οὑτωσὶ ἠρέμα πω λέγων, *ita tranquille diſſerens.* ἠρέμα λέγειν opponitur τῷ ποιεῖν, *verſus facere*, metro ſcribere: ἔνθεον γὰρ ἡ ποίησις, vt ait Ariſtoteles *Rhetor.* III. Vnde iſtud Petronii cap. 90. *ſaepius* POETICE *quam* HVMANE *locutus es.* M.

g οὔτι που διότι] Mallem οὐ δήπου διότι, *non quidem quod.* M.

h καὶ ἄλλοτε ἄλλῳ, γυναιξὶ etc. Videtur deeſſe τῷ (id eſt, τινὶ post ἄλλῳ. ſic Diſſ. XXVIII. λόγῳ καὶ οὐκ ἄλλῳ τῷ χαίρειν· Diſſ. VIII. οὐκ ἂν εἰκάσαις ἄλλῳ τῷ ἢ πυραμίδι. Vide et XXVII. 3. XXVIII. 3. M.

i Σπερμαίνων τὰ πρῶτα γένος κυδρῶν βασιλήων,] Iupiter apud Moſchum Idyll. Β΄. 156. Europam ſic adfatur,

> Ἐξ ἐμέθεν δὲ κλυτοὺς μάλα φύσσεαι υἷας,
> Οἳ σκηπτοῦχοι ἅπασιν ἐπιχθονίοισιν ἔσονται.

Cur vero reges ἐκ Διὸς fuiſſe ſtatuerit vetuſtas, dicent Callimachus Hymn. in Iouem v. 79. Euſtathius ad Iliad. Α΄. p. 57. Β΄. p. 151. et Lucianus de Aſtrolog. tom. I. p. 853.

Sectio

οὕτω γὰρ ἂν εἴη ὁ Ζεὺς ὀλιγοτεκνότατος· ἀλλὰ τὴν αἰτίαν ἀναθεὶς αὐτῷ τοῦ εἶναι τὰ γένη ταῦτα, καὶ σώζεσθαι, προσεῖπεν πατέρα, τῶν ἐν Φιλίᾳ ὀνομάτων τὸ πρεσβύτατον.

β'. Εἶεν· οὕτω σοι τὰ τοῦ Διὸς ἔχει. Τὰ δὲ τῶν ὁμοίων [k] τῷ Διὶ ἆρ' ἡγῇ ἄλλῃ πη ἔχειν [l]; Ἢ οὐχ ὁρᾷς, ὡς οὐδὲ τὸν Σαλμωνέα εἴκασαν οἱ ποιηταὶ αὐτῷ, καίτοι κεραυνοὺς ἀφιέντα [m], ὡς ᾤετο, καὶ μιμούμενον τὸν βροντῶν κτύπον [n], καὶ τὸ ἀστραπῆς φῶς; ἀλλὰ ταῦτά γε ὁ Σαλμωνεὺς δρῶν, ὅμοιος ἦν Θερσίτῃ μιμουμένῳ τὸν Νέστορα [o]. Πῶς οὖν γένοιντ' ἂν ὅμοιοι ἄνθρωποι Διΐ;

quod ſi verum eſſet, nae paucorum liberorum pater eſſet Iupiter: ſed quia eos, de quibus diximus, et naſci dederit, et natos conſeruet, viſum eſt Patrem eum dicere poetae; quod nomen primum eſt, et a quo initium ſumit amicitia.

2. Eſto: et hoc quidem de ipſo Ioue. At eorum, qui ſimiles Ioui dicuntur, alia ratio eſt. An non Salmoneum vides: qui fulmen, vt putabat, manu molitus, tonitruumque ſtrepitum ac flammae coeleſtis ignem imitari conatus eſt; Ioui tamen a poetis minime conferri? Haec enim cum faceret Salmoneus, Therſitae erat ſimilis, qui imitatur Neſtorem. Quonam igitur modo accedere ad Iouem poſſunt homines? Si illud

Sectio β'.

k Τὰ δὲ τῶν ὁμοίων etc.] Diſtingue: Τὰ δὲ τῶν ὁμοίων τῷ Διὶ ἄλλῃ πη ἔχει; cum Interrogatione; quae vim habet Negatiuam. Sed iam video Maximum haec mutaſſe in Secunda ἐκδόσει, et pro iis ſcripſiſſe, ἆρ' ἡγῇ ἄλλῃ πη ἔχειν; prout ex Codd. dedit Cl. Vir. M.

l [ἆρ' ἡγῇ] ἄλλῃ πη [ἔχειν;] Vulgo, Τὰ δὲ τῶν ὁμοίων τῷ Διὶ ἄλλῃ πη ἔχει, quod auctoris menti prorſus eſt contrarium. Nos igitur lectionem damus, quam ſuppeditant Reg. et Harleian. quaeque commodam Maximo reddit ſententiam.

m κεραυνοὺς ἀφιέντα,] Sic Reg. et Harleian. vulgo κεραυνόν.

n καὶ μιμούμενον [τὸν] βροντῶν κτύπον] Vulgo καὶ βροντῶν κτύπον μιμούμενον. Quem ſequimur ordinem verborum, praeſtat vterque Mſs. at fide Regii codicis τὸν immiſimus.

o Θερσίτῃ μιμουμένῳ τὸν [Νέστορα.] Vulgo Ἕκτορα. Lectio vero, quam recepimus, ad Harleiani codicis oram notatur; eamque veram prorſus eſſe monuit

Μιμȣμενοι αυτȣ̃ τὸ σωϛικὸν καὶ φιλητικὸν καὶ πατρικὸν δὴ τȣ̃το. Αὔτη θνητὴ πρὸς θείαν ἀρετὴν ὁμοιότης [p], ἣ παρὰ μὲν θεοῖς καλεῖται θέμις καὶ δίκη, καὶ ἄλλ' ἄττα μυϛικὰ καὶ θεοπρεπῆ ὀνόματα· παρὰ δὲ ἀνθρώποις, φιλία καὶ χάρις, καὶ ἄλλ' ἄττα προσηνῆ καὶ ἀνθρωπικὰ ὀνόματα. Ἐνδεέϛερον δὲ δὴ [q] τὸ ἀνθρώπειον τῆς θείας ἀρετῆς, τά τε ἄλλα, καὶ κατὰ φιλίας ἔκτασιν· ȣ̓ γὰρ ἐξικνεῖται ἡ θνητὴ φύσις ἐπὶ τὸ ὅμοιον πᾶν, ἀλλ' ὥσπερ αἱ τῶν βοσκημάτων ἀγέλαι, οἰκειȣ̃ται τῷ ξυννόμῳ μόνον· ἀγαπητὸν δὲ εἰ καὶ τȣ̃το παντί [r]. Νῦν δὲ ἴδοις ἂν ἐν ἀγέλῃ μιᾷ, ὑπὸ ποιμένι ἑνὶ,

illud nimirum in Ioue imitentur, ex quo ſalus, dilectio, paternaque eius in homines cura dimanat. Haec mortalium virtuti cum diuina eſt cognatio, quae a Diis quidem fas, et iuſtitia, aut ſi quae alia ſunt auguſta magis magisque diuina nomina, appellatur; apud homines amicitia, beneuolentiaque, aut ſi quae ſint mitiora magis magisque humana nomina, vocatur. Diuinae autem virtuti cum in aliis, tum in hoc potiſſimum humana cedit, quod minus late eius pateat amicitia; quae quidem non in totum ſe diffundit genus, ſed, vt in pecudibus fieri videmus, tantum in eiusdem gregis conſortibus locum habet, idque vix omnibus. Saepe enim videas eodem in

monuit Heinſius, adſtipulantibus Reg. et excerptis Arcerianis. Neſtor enim ſuauiſſimus erat orator, et ab eius ore μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή. At Therſites ἀμετροεπὴς ἐκολῴα. Vide ſis Homerum Iliad. Α'. 248. Β'. 212.

p Αὔτη [θνητὴ] πρὸς θείαν ἀρετὴν ὁμοιότης,] H. Stephanus legit θνητῇ, Heinſius autem θνητῆς. Vel hanc vel illam coniecturam vulgata lectione praeſtantiorem cenſuerim.

Ibid. αὔτη θνητὴ πρὸς θείαν ἀρετὴν ὁμοιότης] *Stephanus* θνητῇ. Mallem θνητῆς. et mox, ἐνδεέϛερον δὲ, pro δή. Codices vtrumque ſeruant. M.

q ἐνδεέϛερον [δὲ] δὴ] Vulgo ἐνδεέϛερον δή. Nos mediam vocem ex Mſs. reuocauimus. Mox cum Reg. ἀνθρώπειον, non ἀνθρώπινον exhibui.

r εἰ καὶ [τȣ̃το παντί.] Lego εἰ καὶ τȣ́τῳ παντὶ, nempe ξυννόμῳ.

Ibid. εἰ καὶ τȣ̃το παντί] Opinor τȣ́τῳ, ſc. τῷ ξυννόμῳ· et ita *Dauiſius*. M.

s περί-

στάσεις πολλὰς καὶ διαφωνίας κυριττόντων ἀλλήλους καὶ διαδακνόντων, μόγις ὄντα τοῦ ζώπυρα εἰς βραχὺν ἀριθμὸν φιλίας σαφοῦς ξυνεληλαμένα. Σιτία μὲν καὶ ποτὰ καὶ ἀμπεχόνας, καὶ ὅση ἄλλη χρεία σωμάτων, πορίζονται οἱ ἄνθρωποι· ἀμοιβῇ καὶ ἀντιδόσει ἐκ χαλκοῦ· καὶ σιδήρου, καὶ τὰ σεμνὰ δὴ ταῦτα, χρυσοῦ καὶ ἀργύρου· ἐξὸν, χαίρειν τῇ τῶν μετάλλων φράσαντας τέχνῃ [u], λαμβάνειν παρ' ἀλλήλων ταῦτα ἀπονητὶ [x], μετρουμένους μέτρῳ τῷ πάντων ἰσαιτάτῳ, τὸν μὲν ἐνδεᾶ τὴν χρείαν λαβόντα παρὰ τοῦ ἔχοντος, τὸν δὲ ἐν περιουσίᾳ ἀφεῖναι, κτησάμενον παρὰ τοῦ λαβόντος [y], ὧν ἡ ἀντίδοσις οὐχ ἕξει αἰτίαν.

in grege, ſub eodem paſtore, crebras contentiones, crebra diſſidia, quorum alii cornibus; alii dentibus inter ſe velitantur; vt vix amicitiae vilius reſtent ſcintillae aliquot, eaeque numero pauciſſimae. Ac cibos quidem, potumque, et amictum, reliquaque corpori neceſſaria, homines aeris inter ſe ferrique commutatione comparant; et, quae maiora habentur, auro argentoque. Vitio quidem illorum: ſine vllo enim metallorum vſu gratis inter ſe communicare poterant, menſura omnium aequiſſima; vt is, qui re aliqua egeat, quo neceſſitati ſuae conſulat, rem a poſſidente mutuetur; is, qui eadem abundet, ea lege dimittat, vt ab eo viciſſim expectet, quae reddi ſine reprehenſione poſſunt.

§. Et

s πορίζονται [οἱ] ἄνθρωποι] Sic Mſs. vulgo deeſt articulus.

t ἀντιδόσει [ἐκ] χαλκοῦ] Legit ἀντιδόσει χαλκοῦ Heinſius ex Arcerianis excerptis; ſed Reg. et Harleian. praepoſitionem retinent, quae mihi videtur haud incommoda.

u τῇ τῶν μετάλλων τέχνῃ] Lege, μεταλλέων, *metallicorum*. Harpocration: οἱ μέταλλα ἐργαζόμενοι, ΜΕΤΑΛΛΕΙΣ ὀνομάζονται. M.

x λαμβάνειν παρ' ἀλλήλων ταῦτα [ἀπονητὶ,] Heinſius ſcribendum iubet ἀπονεῖ. Leuiter ac temere. Suidas: Ἀπονητὶ, ἄνευ πόνου. Lucianus de Gymn. tom. II. p. 273. Οὐ γὰρ [ἀπονητὶ] προσγένοιτο ἂν αὕτη. Idem Rhet. praecept. p. 312. [ἀπονητὶ] γοῦν ὁρῶ τοὺς πολλοὺς μειζόνων ἀξιουμένους. Vide ſis etiam p. 315. et Theodoretum H. E. IV. 34.

y κτησάμενον παρὰ τοῦ λαβόντος] Monui *Coniect.* ad Lyſiae Orat. XXIV. p. 589. legendum videri αἰτησάμενον, *petentem*. Paullo ante: καὶ τὰ σεμνὰ δὴ ταῦτα

γ. Τῷ μὲν Λυκίῳ Γλαύκῳ χρυσὸν δόντι καὶ λαβόντι χαλκὸν, καὶ ἑκατόμβοι ἐννεαβοίων [z] ἀλλαξαμένῳ, ὀνειδίζει Ὅμηρος· εἰ δὴ παρωσάμενοι [a] τὴν τȣ́των ἀξίαν, τῇ γνώμῃ τὰς ἀντιδόσεις διεμετρȣ̃ντο, ἦν ἂν δή πȣ τὸ χρῆμα ἰσόῤῥοπον. Νῦν δὲ καπηλείας πάντα μεστὰ καὶ ἐμπορίας, καὶ συμβολαίων πικρῶν, ἀγοραίων τε καὶ θαλαττίων καὶ ἠπειρωτικῶν, ξενικῶν τε καὶ ἀστικῶν, καὶ ἐπιχωρίων καὶ διαποντίων, ἄνω καὶ κάτω στρεφομένης τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάττης, τὰ ἀθήρατα ἐκθηρωμένων, καὶ τὰ ἀφανῆ μεταλλευόντων, καὶ τὰ πόῤῥω διωκόντων, καὶ τὰ σπάνια ποριζομένων, καὶ θησαυρȣ̀ς κατορυττόντων, καὶ κατώρυχας ἐμπιμπλάντων, καὶ ταμεῖα σωρευόντων. Τὸ δὲ τȣ́των αἴτιον, ἀπιστία φιλίας, καὶ πλεονεξίας ἔρως, καὶ ἀπορίας δέος, καὶ μοχθηρίας ἔθος, καὶ ἡδονῆς πόθος· ὑφ' ὧν τὸ φιλεῖν

3. Et Glauco quidem Lycio obiicere Homerus videtur, quod aurum cum aere commutet, et quae centum nummis praeſtinata erant, nouem dimittat. Quod ſi paulum vtriusque ſeponamus pretium, et ex inſtituto potius tam huius, quam illius, permutationem hanc metiamur, aequalis erit res vtraque. Nunc quot homines, propemodum tot caupones; mercaturae omnia, ſtrictiſſimorum commerciorum plena ſunt omnia. Sunt forenſia, ſunt marina, ſunt terreſtria, ſunt peregrina, ſunt vrbana, ſunt prouincialia, ſunt transmarina. His qui incumbunt, ſurſum terram deorſumque vergunt, miſcent mare. Hi quae abdita ſunt venantur, quae occulta ſcrutantur, quae diſſita ſequuntur, quae rara conquirunt, quae conquiſita ſunt rurſus defodiunt, terram implent, arcas ſtipant. Horum omnium cauſa vna eſt, quod fides vbique nulla, nulla ſit amicitia; quibus accedit iniuſta cupiditas ſibi nata tantum, egeſtatis metus, improbitatis conſuetudo, voluptatis ſtudium: a qui-

ταῦτα χρυσȣ̃ καὶ ἀργυρȣ̃ ita Philo Iudaeus p. 596. ed. *Turneb.* ἵνα τὰς ἀργύρȣ καὶ χρυσȣ̃ καὶ τῶν σεμνοτέρων ἐπιθυμίας παραλείπω. M.

Sectio γ'.

z ἑκατόμβοι ἐννεαβοίων] Vulgo ἑκατόμβοια, Mſs. vero dant, vt apud Homer. Iliad. Ζ'. 234.

a Ibid. εἰ δὴ παρωσάμενοι] Iterum legerem δὲ, cui reſpondet praecedens μὲν. M.

b διὰ

ἐλαυνόμενον, καὶ κατορυττόμενον, καὶ βαπτιζόμενον, μόγις που σώζει ἀμαυρὰ ἴχνη καὶ ἀσθενῆ. Καὶ τὸ κοινότατον καὶ ἀταμίευτον καὶ ἀφθονώτατον, διὰ τὴν τῶν χρωμένων σπάνιν [b], εἴ που καὶ γένοιτο τῆς Ἑλλάδος ἢ τῆς βαρβάρου γῆς, ᾄδεται τοῦτο, καὶ μύθου σχῆμα ἔχει, καὶ ἀπιστεῖται αὐτοῦ ἡ ἀκρίβεια. Καὶ μάλα εἰκότως.

δ΄. Ἦλθεν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνικὸς στόλος νεῶν χιλίων, πλῆθος ἀνδρῶν τὸ καλλιστεῦον τῆς Ἑλλάδος, ὁμόσκηνον καὶ ὁμοδίαιτον, δεκαετεῖ χρόνῳ ἀντικαθημένων αὐτοῖς ἐχθρῶν βαρβάρων. Ἡ δὲ φήμη τῶν ἔργων τούτων εἰσπεσοῦσα εἰς τὴν Ὁμήρου ᾠδὴν, οὐκ ἔσχεν

a quibus omnibus fugatur, in terram defoditur, penitusque mergitur amicitiae nomen, vix vt minima tenuiſſimaque eius apparere queant veſtigia. Quod ſi vsquam vel apud Graecos vel barbaros ob pecuniarum inopiam, ſine vlla inuidia aut cuſtodia, omnia amicorum communia fuiſſe leguntur; id pro miraculo a poetis celebratur, interque fabulas locum habet, neque fidem inuenire, tanquam res nimium eximia, poteſt: nec ſine cauſa.

4. Ita Graecorum olim claſſis nauium mille, flos ipſe terrae totius, flos populi, in Aſiam veniſſe dicitur; qui eodem contubernio; eodemque cibo, integrum, quo in conſpectu hoſtium verſati ſunt, decennium vſi dicuntur. Cuius cum rei memoria in Homerico locum inuenerit carmine, in tanto tamen

b διὰ τὴν τῶν [χρωμένων[σπάνιν,] Vulgo χρημάτων. De qua lectione ſic Heinſius agit: *Suſpectus*, inquit, *eſſe poſſit hic locus: et neſcio an non ſcribendum ſit*, δια τήν τοῦ χρήματος σπάνιν. Miror autem virum illum doctum ſuos non adiiſſe Mſs. nam Reg. et Harleian. ita repraeſentant vt edidimus, eaque ratio prorſus eſt vera.

Ibid. διὰ τὴν τῶν χρημάτων σπάνιν] Credo a Maximo fuiſſe, τῶν χρωμένων, *ob raritatem eorum qui eam exercent*, ſcil. amicitiam. ſic Diſſ. XXII. τὴν δὲ εὐνομίαν χρωμένων ἀρετὴ φυλάττει. et XXXVII. νόμος, ἄνευ πειθοῦς τῶν χρωμένων, σύγγραμμά ἐστιν ἄλλως κενόν. et alibi ſaepe, ſcriptor elegantiſſimus Heliodorus *Aethiopic.* VIII. 4. εἰρήνην δὲ καὶ πόλεμον οὐχ ἡ τῶν ὀνομάτων ἀξίωσις, ἀλλ᾽ ἡ τῶν χρωμένων διάταξις, (f. διάθεσις,) ἀληθέστερον γνωρίζειν πέφυκε. Ponenda vero minima diſtinctio poſt σπάνιν· et quae praecedunt ita diſtinguenda ſunt —— καὶ ἀσθενῆ· καὶ τὸ κοινότατον etc. M.

ἡμῖν ἑταιρείαν εἰπεῖν ἀκριβῆ ἐν τοσούτῳ στόλῳ καὶ χρόνῳ, πλὴν μιᾶς, Θετταλικοῦ μειρακίου πρὸς Λοκρὸν ἄνδρα [c]. ἧς οὐδὲν Ὅμηρος διηγήσατο οὔτε πρὸς ἡδονὴν τερπνότερον, οὔτε πρὸς ἀρετὴν ἀγωγότερον, οὔτε πρὸς μνήμην ἐπικυδέστερον. Τά δὲ ἄλλα τοῦ Ὁμήρου εἰ σκοποίης, πόλεμοι πάντα, καὶ θυμοὶ, καὶ ἀπειλαὶ καὶ μῆνις, καὶ τὰ τούτων τέλη, οἰμωγαὶ, καὶ στόνοι, καὶ θάνατοι, καὶ φθοραὶ, καὶ ὄλεθροι. Ἄδεται πού καὶ διήγημα Ἀττικὸν ὑπὸ φιλίας σεμνυνόμενον· ἐν πολλοῖς τοῖς Ἀθηναίων λόγοις ἓν τοῦτο ἄξιον τῆς Ἀθηνᾶς, ἄξιον τοῦ Θησέως, φιλία καλὴ καὶ δικαία ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ἣ παρέδωκεν ἀμφοτέροις ἐπὶ τυράννῳ κοινὸν ξίφος, καὶ σύνθημα κοινὸν, καὶ κοινὸν θάνατον [d]. μεθ' ἣν οὐκ ἔτι ὄφελος φιλίας Ἀττικῆς [e], ἀλλὰ πάντα

men vel tempore, vel populo, vnicam modo, quam deſcriberet, ſocietatem inuenire veram potuit, Theſſalici, dico, iuuenis cum viro Locrenſi. Quo nihil in tota eius poeſi eſt, quod aut voluptatem adferat maiorem, aut ad virtutem magis inuitet, aut ab omnibus magis celebretur. Reliqua Homeri, ſi diligenter inſpexeris, quid aliud ſunt, quam pugnae et furores, minae et irae? quorum finis eſt luctus, gemitus, necesque, pernicies, ac caedes. Circumfertur et Attica hiſtoria, quae ab amicitia ſuum mutuatur ſplendorem. In plurimis Atticorum ſcriptis ſolum hoc Minerua dignum, ſolum Theſeo, honeſta nimirum bonorum virorum ac iuſta amicitia: quae vtrique gladium communem in tyranni necem tradidit, communem mortem praebuit. Quod ſi demas, non video, quid

Sectio δ'.

c Θετταλικοῦ μειρακίου πρὸς Λοκρὸν ἄνδρα·] Achillis cum Patroclo. Vide noſtrum Diſſert. XXIV. 8. ſcholiaſten ad Homeri Iliad. Μ'. Π'. 14. et Aeſchinem contra Timarchum p. 189.

d καὶ κοινὸν θάνατον·] Vulgo [ἣ] καὶ κοινὸν θάνατον, primam vero vocem neſciunt Mſſ. Tyrannus autem eſt Hipparchus, amici Ariſtogiton et Harmodius. Plura videas licet ad Diſſert. XXIV. 2.

ibid. ἣ καὶ κοινὸν θάνατον·] Lege, ἣ, ſcil. φιλία, vt ante, ἣ παρέδωκεν —— κοινὸν ξίφος. Codices tamen omittunt ἣ. M.

e οὐκ ἔτι ὄφελος φιλίας Ἀττικῆς,] Pro vocibus hiſce Reg. exhibet,

ὕπουλα, καὶ σαθρὰ, καὶ ἄπιστα, καὶ διαβεβρωμένα, μετὰ φθόνου, καὶ ὀργῆς [f], καὶ ἀπειροκαλίας, καὶ φιλοχρηματίας, καὶ φιλοδοξίας.

έ. Κἂν τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα ἐπίῃς [g], ἀφθονίαν ὄψει σκυθρωπῶν διηγημάτων, ἄνδρα ἀνδρὶ συμπεπτωκότα, καὶ πόλιν πόλει, καὶ γένος γένει· οὐ τὸ Δωρικὸν τῷ Ἰωνικῷ μόνον, οὐδὲ τὸ Βοιώτιον τῷ Ἀττικῷ, ἀλλὰ καὶ Ἴωνας Ἴωσι, καὶ Δωριέας Δωριεῦσι, καὶ Βοιωτοὺς Βοιωτοῖς συμπίπτοντας, καὶ Ἀθηναίους Ἀθηναίοις, καὶ Θηβαίους Θηβαίοις, καὶ Κορινθίους Κορινθίοις, συγγενεῖς καὶ συνεστίους πολεμίους, πάντας πᾶσιν ἐπιτιθεμένους, τοὺς ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἥλιον καὶ τὸν αὐτὸν αἰθέρα καὶ τὸν αὐτὸν νόμον, καὶ τὴν αὐτὴν φωνὴν ἱέντας, καὶ τὴν αὐτὴν γῆν

quid in Athenienſium amicitia laudare poſſis: exulcerata omnia, putida omnia, infida, corrupta; non ſine inuidia, vel ira, vel illiberalitate, vel auaritia, vel ambitione.

5. Eodem modo reliquam quoque ſi percurras Graeciam, idem inuenies, funeſtas paſſim hiſtorias viri cum viro, vrbis cum vrbe, gentis vnius pugnam cum altera; non Doricam tantum cum Ionica, nec cum Attica Boeotam, ſed cum Ionibus Ionas, Dores cum Doribus, cum Boeotis Boeotos, cum Athenienſibus Athenienſes, cum Thebanis Thebanos, cum Corinthiis inter ſe decertantes Corinthios; cognatos inter ſe hoſtili eſſe animo contubernalesque, omnes inter ſe mutuo inſurgere: qui ſub eodem ſole viuunt et eodem aere, qui iisdem legibus vtuntur et lingua, qui eandem colunt terram, frugi-

bet, οὐκ ὀφειλίας Ἀττικήν. Lego, οὐκ ἔτι φιλία Ἀττικὴ ἦν.

f μετὰ φθόνου, καὶ ὀργῆς,] Omnino reſcribendum, μεστὰ φθόνου καὶ ὀργῆς, *plena inuidiae iraeque.*

Ibid. μετὰ φθόνου καὶ ὀργῆς,] Scribe μεστὰ vt infra, ἐμπιπλὰς φθόνου καὶ ὀργῆς. D. Paulus *Rom.* I. 29. —— μεστοὺς φθόνου, [φόνου] ἔριδος, δόλου. Sed vix opus, eſt exemplis in re clara. Ita etiam *Dauiſius.* M.

Sectio έ.

g Κἂν τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα [ἐπίῃς,] Vulgo ἐπείπῃς. Inepte. Nos igitur lectionem recepimus, quam dant Reg. et Harleian. Quin et Heinſius eam ex Arcerianis excerptis adſeruit.

b εἰς

νεμομένους, καὶ καρποὺς τοὺς αὐτοὺς σιτουμένους, καὶ μυστήρια τὰ αὐτὰ τελουμένους· οὓς περιβάλλει τεῖχος ἓν καὶ πόλις μία, πολεμοῦντας σπενδομένους, ὀμνύντας ἐπιορκοῦντας, συντιθεμένους μετατιθεμένους, καὶ προφάσεις μικρὰς μεγίστων κακῶν. Οἷς γὰρ ἂν τὸ φιλεῖν τῆς γνώμης ἐκπέσῃ, πάντα ἤδη ἀξιόχρεα κινεῖν ὀργὴν καὶ ταράττειν· καθάπερ κοίλην ναῦν ἀφαιρεθεῖσαν τοῦ ἕρματος βραχεῖαι ῥοπαὶ σαλεύουσί τε καὶ περιτρέπουσι.

ς΄. Τίς ἂν οὖν παρασκευὴ γένοιτο ἀνδρὶ φιλίας ἐραστῇ πρὸς τὸ κτῆμα τοῦτο; Χαλεπὸν μὲν εἰπεῖν, ῥητέον δὲ ὅμως,

Ὡς οὐκ ἔστι λέουσι [h] καὶ ἀνδράσιν ὅρκια πιστὰ,
Οὐδὲ λύκοι τε καὶ ἄρνες ὁμόφρονα θυμὸν ἔχουσιν·

οὐκ ἔστιν οὐδὲ ἀνδρὶ πρὸς ἄνδρα φιλίας ὁλκὴ, μέχρις ἂν αὐτῷ οἱ ὀφθαλμοὶ φαντάζωνται χρυσὸν καὶ ἄργυρον. Κἂν τούτων ἀπαγάγῃ τὴν ὄψιν, οὐκ ἀπόχρη πρὸς φιλίαν ἡ καρτερία, ἀλλ' ἐνοχλεῖ αὖθις ἡ παιδικῶν ὥρα,

frugibus iisdem viuunt, eadem celebrant ſacra, quos murus idem, eadem complectitur ciuitas; hos omnes, inquam, videas pugnare modo, modo foedus pangere, iurare et peierare, paciſci pactumque rumpere, atque ita minima interdum de cauſa mala mouere maxima. Quibus enim ſemel vis amicitiae effluxerit animo, nihil eſt, quod non facile ad iram impellere eos et turbare poſſit. Sicut naui concavae ſaburram ſi demas ſuam, paulo momento mouetur quouis, et impellitur.

6. Quam ergo rationem ineat homo, cui cordi eſt amicicia, vt tam rarum ſibi vindicare poſſit munus? Non ita dictu facile eſt, et tamen dicendum,

Vt nullum eſt homini foedus ſaeuoque leoni,
Viuere nec pariter poſſunt agnique lupique;

ita ad conciliandum homini hominem nihil eſt, quod magnopere valeat, donec auro argentoque intentos habet oculos. Quod ſi a ſe impetrarit ne faciat, nondum haec ad amicitiam ſufficit continentia; aliud enim mentem perturbat,

Sectio ς΄. pueri,

h Ὡς οὐκ ἔστι λέουσι] Iliad. χ΄. 262.

Sectio

ἢ γυναικὸς κάλλος· κἂν καταμύσῃ πρὸς ταῦτα, εὐπρόσωπος ὁ τȣ̃ "μεγαλήτορος Ἐρεχθέως δῆμος [i]," καὶ τὰ ἐν ἐκκλησίαις κηρύγματα, καὶ ἡ ἀπ' αὐτῶν δόξα [k]; κȣ̃φον χρῆμα, καὶ πᾶσαν γῆν ὀξέως ὑπερ-ιπτάμενον [l]· κἂν ὑπερίδῃς ταύτης, ȣ̓χ ὑπερόψει δικαστηρίȣ· κἂν ὑπερίδῃς τȣ́τȣ, ȣ̓χ ὑπερόψει δεσμωτηρίȣ. κἂν ἐνέγκῃς δεσμὰ ȣ̓χ ὑπερόψει προσιόντος τȣ̃ θανάτȣ. Πολλὰς δὲ δεῖ ἡδονὰς παραδραμεῖν, καὶ πολλοῖς πόνοις ἀντιβλέψαι, ἵνα κτήσῃ κτῆμα ἡδοναῖς πάσαις ἰσοστάσιον, καὶ πόνοις πᾶσιν ἀντίῤῥοπον, κτῆμα χρυσȣ̃ τιμιώτερον, κτῆμα ὥρας βεβαιότερον, κτῆμα δόξης ἀσφαλέστερον, κτῆμα τιμῆς ἀληθέστερον, κτῆμα αὐθαίρετον, αὐτεπάγγελτον, κτῆμα ἀδεκάστως ἐπαινȣ́μενον, κτῆμα,

pueri, puta, alicuius flos, aut vxoris forma. Quae omnia irretorto ſi ſpectet oculo, *ſpecioſus eſt magnanimi populus Erechthei*, et concionum praeconia, et parta apud omnes gloria, res celerrima, quaeque vniuerſam velociſſime terram peruagatur. Hanc ſi contemnas, nondum iudicium contempſiſti; quod ſi poſſis, nondum potes carcerem: ſi carcerem poſſis, mortis aduentum metues. Neceſſe eſt autem multas praeterire voluptates, multis reſiſtere laboribus; vt id, quod omnibus par ſit virtutibus; omnibus aequipolleat laboribus, conſequaris: rem auri pretio maiorem, forma diuturniorem, omni certiorem gloria, omnibus integriorem honoribus: rem, quae et per ſe petitur, et ſponte offertur, et merito laudatur; quae licet dolorem

i εὐπρόσωπος ὁ τȣ̃ "μεγαλήτορος Ἐρεχθέως δῆμος,"] In Harleiano legitur ἀπρόσωπος. Male: nam verba ſunt Socratis apud Platonem in Alcib. I. p. 36 H. quod nec Heinſium latuit.

k ἡ [ἀπ' αὐτῶν] δόξα,] Vulgo ἡ [ἁπάντων] δόξα, quo nihil importunius. Prorſus autem recta eſt lectio, quam ſuppeditarunt Reg. et Harleian.

Ibid. καὶ ἡ ἁπάντων δόξα,] Potius foret, ἡ ἀπὸ πάντων δόξα. Sed verum puto, ἡ ἀπ' αὐτῶν δόξα, ſc. κηρυγμάτων. Et ita Mſs. M.

l ὑπεριπτάμενον·] Sic Reg. et Harleian. vulgo περιπτάμενον.

m κἂν

κἂν λύπην κἂν πρᾶξιν φέρῃ [m], εὐφραίνον τὸν δρῶντα κατὰ τὴν μνήμην τῆς αἰτίας.

ζ'. Σπάνιον δὲ τὸ κτῆμα τοῦτο· τὸ δὲ εἴδωλον αὐτοῦ πρόχειρον καὶ παντοδαπὸν, κολάκων ἑσμοὶ καὶ θίασοι, σεσηρότων, καὶ σαινόντων, καὶ ἐπ' ἄκρᾳ τῇ γλώττῃ τὸ φιλεῖν ἐχόντων· οὐχ ὑπ' εὐνοίας ἀγομένων, ἀλλ' ὑπὸ τῆς χρείας ἠναγκασμένων· καὶ μισθοφόρων, ἀλλ' οὐ φίλων· καὶ οὐκ ἔστιν ἀπαλλαγὴ τοῦ κακοῦ, μέχρι τὸ φιλεῖν νομίζωσι τὴν ἀντίδοσιν [n]. Τὸ δὲ, ἔστι μὲν,

lorem et negotium aſſerat, recordatione tamen ſui ſe ſuſtentat inſtituti.

7. Eſt autem res ea rariſſima, cuius tamen vmbram vbique inuenies; adulatorum, dico, qui rideant ſemper, ſemper palpo feriant, plurima examina, coetusque plurimos; quorum in ſumma lingua amicitia habitat, nec beneuolentia, ſed neceſſitate aducti circumuolitant; mercenarii vere, non amici. Et huius quidem mali immunis futurus es nunquam, dum, qui remuneratione metiantur amicitiam, inuenire poteris. Nec negari

m κἂν λύπην, [κἂν] πρᾶξιν φέρῃ,] Vulgo καὶ πρᾶξιν. Sed elegantior eſt ea lectio, quam ſuppeditarunt Reg. et Harlejan.

Sectio ζ'.

n μέχρι τὸ φιλεῖν νομίζωσι τὴν ἀντίδοσιν.] Locum vitio laborare docent Mſs. Reg. habet μέχρις ἄνω τὸ φιλεῖν νομίζωσι· τὸ δὲ ἔστι μὲν, ἀλλ' οὐχ ὁρῶσιν οἱ πολλοὶ τὴν ἀντίδοσιν, οὔτε ἰδίᾳ, οὔτε κατὰ πόλιν. Huic ſuffragatur Harleian. niſi quod μέχρις ἂν οὐ τὸ φιλεῖν exhibeat. Lego καὶ οὐκ ἔστιν ἀπαλλαγὴ τοῦ κακοῦ, μέχρις [ἀνωφελὲς] τὸ φιλεῖν νομίζωσι· τὸ δὲ [οὐκ] ἔστι μὲν, ἀλλ' οὐχ ὁρῶσιν οἱ πολλοὶ τὴν ἀντίδοσιν, οὔτε ἰδίᾳ, οὔτε κατὰ πόλιν. *Nec immunes erunt huiuſce mali, quamdiu amicitiam rem eſſe cenſeant inutilem. Hoc vero ita ſe non habet; tamen haud cernit vulgus remunerationem, neque priuatim, neque publice.*

Ibid. μέχρι τὸ φιλεῖν νομίζωσι τὴν ἀντίδοσιν.] Magnas Codicibus grates debemus, ſine quorum auxilio hic locus nunquam reſtitui potuit. *Regius* habet, μέχρις ἄνω τὸ φιλεῖν νομίζωσι· τὸ δέ ἔστι μὲν, ἀλλ' οὐχ ὁρῶσιν οἱ πολλοὶ τὴν ἀντίδοσιν, οὔτε ἰδίᾳ; οὔτε κατὰ πόλιν. *Harleianus*, μέχρις ἂν οὐ τὸ φιλεῖν, et caetera cum *Regio*. Lego: μέχρις ἂν οὗ τὸ φιλεῖν τὸ ἀφελεῖν νομίζωσι· τὸ δέ ἔστι μὲν, ἀλλ' οὐχ ὁρῶσιν οἱ πολλοὶ τὴν ἀντίδοσιν, οὔτε ἰδίᾳ,

ἀλλ' οὐχ ὁρῶσιν οἱ πολλοὶ, οὔτε ἰδίᾳ, οὔτε κατὰ πόλιν· ἢ γὰρ ἂν αὐτοὺς ἐξοπλίσαντες, καὶ χαίρειν φράσαντες, στρατηγῶν τέχναις, καὶ ὁπλοποιῶν δημιουργίαις, καὶ μισθοφόρων ἀθροισμῷ, καὶ συνθημάτων παραδόσει, καὶ φρουρίων ἐπιτειχίσει, καὶ στρατοπέδων, πάλιν ἐδέξαντο ἂν ° τὰς σπονδὰς ἑκόντες παρ' αὐτοῦ τοῦ Διὸς, οὐκ ἐν Ὀλυμπίᾳ, οὐδὲ ἀπὸ Ἰσθμοῦ τὴν ἐκεχειρίαν κηρύττοντος, ἀλλ' ἐξ οὐρανοῦ μέγα βοῶντος,

negari poteſt propterea, quin alibi exiſtat illa, quamuis nec publice nec priuatim vulgo hominum videtur: cito enim arma exuerent, cito militaribus artibus, armorumque officinis, omnique militum renunciarent turbae, nemo de teſſeris ſolicitus eſſet, nemo arces muniret amplius, aut in caſtris ageret; ſed ſub Ioue, tanquam feciali, de integro foedus inirent commune, qui non ex Olympia Iſthmoque id indicit, ſed ex ipſo coelo voce maxima proclamat, , *State*

ἰδίᾳ, οὔτε κατὰ πόλιν· ἢ γὰρ ἂν etc. *neque vllum eſt huius mali remedium, quamdiu homines amicitiam putauerint nihil eſſe praeter commodum. et ea quidem eſt* commodum; *ſed vnde iſtud prouenit non percipiunt homines, neque priuatim, neque publice. ſi enim percepiſſent* etc. Cicero de *Amicit.* c. 21. *Sed plerique neque in rebus humanis quidquam bonum norunt, niſi quod fructuoſum ſit; et amicos tanquam pecudes, eos potiſſimum deligunt, ex quibus ſperant ſe maximum fructum eſſe capturos.* vide caetera. Similitudo vocum φιλεῖν et ὠφελεῖν coeuntium, in cauſſa fuiſſe videtur cur altera omitteretur: quod in his Diſſertationibus centies accidit. Eandem paronomaſiam inter has voces apud alios Scriptores inueneris. M.

o καὶ στρατοπέδων, πάλιν ἐδέξαντο] Vulgo καὶ στρατοπέδων πάλιν, ἐδέξαντο. Nos autem diſtinctionem recepimus, quam in Mſs. repertam merito probauit Heinſius. Eandem diſtinctionem Paccii codex exhibuit, vt ex eius verſione liquet. Harleian. repraeſentat [πάντες] ἐδέξαντο, non πάλιν. Nec id male ſe habet.

Ibid. καὶ στρατοπέδων πάλιν, ἐδέξαντο, ἂν] *Heinſius* diſtinguit poſt στρατοπέδων· recte. mirum non vidiſſe iſtud, καὶ στρατοπέδων, πάλαι ἐδέξαντο ἂν τὰς σπονδὰς etc. non πάλιν, quod ineptum eſt. ſic Diſſ. VII. 5. πάλαι γὰρ ἂν, οὐκ οὔσης ἐλπίδος, καὶ ὁ χρηματιστὴς ἐπαύσατο χρηματιζόμενος etc. Matthaeus XI. 21. πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. M.

Σχέσθε, φίλοι p, καὶ μ' οἶον ἐάσατε, κηδόμενόν περ, σώζειν ὑμᾶς, καὶ μὴ περιορᾶν ὑπ' ἀλλήλων κακουμένους. Νῦν δὲ ἐφημέρους σπονδὰς σπενδόμενοι, τριακοντούτιδας, ἀνάπαυλαν κακῶν ἐπορίζοντο ἀμυδρὰν, καὶ οὐ πάντη ἀσφαλῆ, μέχρις ἂν ἄλλη πρόφασις ἐπιπεσοῦσα πάντα ἄνω καὶ κάτω ἐπιταράξῃ αὖθις. Ἀλλὰ κἂν τὰ ὅπλα ἀποδύσωνται, κἂν εἰρήνην ἄγωσιν, ἄλλος αὖ πόλεμος ἐμπεσὼν τῇ ψυχῇ, οὐ δημόσιος, ἀλλ' ἰδιωτικὸς, οὐ σιδηροφόρων, οὐδὲ πυρφόρων q, οὐδὲ νηίτην ἄγων στρατὸν, οὐδὲ ἱππικὸν, ἀλλὰ γυμνὸς ὅπλων, ἀσίδηρος, ἄπυρος, λυμαίνεται τῇ ψυχῇ, καὶ πολιορκεῖ αὐτὴν, ἐμπιπλὰς φθόνου, καὶ ὀργῆς, καὶ θυμοῦ, καὶ προπηλακισμοῦ, καὶ ἄλλων μυρίων κακῶν.

η'. Ποῖ τις τράπηται, καὶ τίνα εὕροι ἐκεχειρίαν r; ποίαν Ὀλυμπίαν, τίνα Νεμέαν; Καλὰ μὲν τὰ Ἀθήνησι

State, viri, mihique hoc permittite multa dolenti,
vt vos conſeruem, priusquam mutuis omnes vulneribus ad internecionem redigamini. Nunc vero foedera initis momentanea, triginta fortaſſe annorum, quibus nec omnino nec ſatis tuto a malis reſpiratis, donec nouus oriatur praetextus aliquis, qui ſurſum deorſumque omnia moueat. Adde, quod plerumque euenit, vt quamuis ab armis decedatis, quamuis pace fruamini, bellum tamen aliud interueniat, non publicum, ſed priuatum; quod non ferro, non igne, non claſſe geritur, non equitatu, ſed ſine his omnibus animum corrumpit, animum oppugnat, animum inuidia, ira, bile, contumeliae ſtudio, aliiſque ſexcentis implet malis

8. Quid remedii igitur? quae nobis induciae? quae Olympia, aut Nemea? Pulchra quidem apud Athenienſes celebrantur

p Σχέσθε, φίλοι.] Iliad. χ' 416.

q οὐ σιδηροφόρων, οὐδὲ πυρφόρων,] H. Stephano placet οὐ σιδηροφορῶν, οὐδὲ πυρφορῶν. Ita fient nominatiui caſus participia. Ego ſane malim, οὐ σιδηροφόρον, οὐδὲ πυρφόρον, vt ad στρατὸν referantur haec verba.

Sectio η'.

r τίνα εὕροι ἐκεχειρίαν; —— ἀλλὰ ἑορτάζουσι] Vulgo [καὶ] τίνα εὕροι ἐκεχειρίαν; —— ἀλλὰ [καὶ] ἑορτάζουσι. Nos coniunctionem copulatiuam, iubentibus Mſs. vtrobique deleuimus.

ἑ κα

Διονύσια καὶ Παναθήναια· ἀλλὰ ἑορτάζουσι μισοῦντες καὶ μισούμενοι· πόλεμόν μοι λέγεις, οὐχ ἑορτήν. Καλαὶ καὶ ἐν Λακεδαίμονι αἱ Γυμνοπαιδίαι [s], καὶ τὰ Ὑακίνθια, καὶ οἱ χοροί· ἀλλὰ καὶ Ἀγησίλαος Λυσάνδρῳ φθονεῖ, καὶ Ἀγησίπολις Ἆγιν μισεῖ, καὶ Κινάδων τοῖς βασιλεῦσιν ἐπιβουλεύει, καὶ Φάλανθος τοῖς ἐφόροις, καὶ Παρθενίαι Σπαρτιάταις [t]· οὐ πιστεύω τῇ ἑορτῇ, πρὶν τοὺς ἑορτάσας ἴδω φίλους. Οὗτος ἀληθινῆς ἐκεχειρίας νόμος καὶ τρόπος, ὑπὸ νομοθέτῃ τῷ θεῷ τεταγμένος, ὃν οὐκ ἔστι μὴ κτησάμενον φιλίαν ἰδεῖν, οὐδ᾽ ἂν πολλάκις τὶς σπείσηται, οὐδ᾽ ἂν πολλάκις ἀναγράψηται τὰ ὀλυμπιάσι [u],

lebrantur feſta, Dionyſia, dico, et Panathenaea; ſed ab iis, qui odia exercent mutua: bellum narras, non feſtum. Pulchra ſunt apud Lacedaemonios Gymnopaediae, et Hyacinthia, chorique ſolennes; ſed et Ageſilaus Lyſandro inuidet, et Agin odit Ageſipolis, et regibus Cinadon, et ephoris Phalanthus, et Spartiatis inſidiantur Partheniae: feſto diffido, niſi iis inter ſe conueniat, a quibus celebratur. Haec vna induciarum lex, vna ratio, a legislatore praeſcripta Deo; ſine qua amicitiam nemo videbit vnquam, licet ſaepe foedus inierit, licet ſaepe Olym-

s αἱ Γυμνοπαιδίαι,] Heinſius reſcribit αἱ Γυμνοποδίαι. Sane ſic eſt in Mſs. Regio, nec aliter edidit Stephanus. Sic etiam legitur apud Lucianum de Saltat. tom. I. p. 791. ac Suidam in Γυμνοπαιδεία. At Thucydides lib. V. p. 399. Xenophon Memor. lib. V. cap. II. 61. Heſychius, etymologus, aliique complures ſtant ab altera lectione; quam repraeſentat etiam Harleian. Ea mihi quidem rectior videtur: nam non *pedibus* tantum, ſed toto corpore nudati fuerunt ii, qui feſtum hocce celebrabant. Suidas in Λυκοῦργος· Ἐνομοθέτησε τὴν [Γυμνοπαιδείαν,] ἢ τοὺς ἐφήβους ἠνάγκαζε διὰ παντὸς, μὴ ἔχοντας χλανίδα, γυμνασίοις προσκεῖσθαι. Vide Ioſ. Scaligerum ad Euſebii Chronicon, n. MCCCXLVII.

t Παρθενίαι Σπαρτιάταις,] Vulgo Παρθενίαι [τοῖς] Σπαρτιάταις, contra quem volunt Mſs. De Partheniis vide Iuſtinum lib. III cap. 4. et Fred. Morellum ad Dionis Chryſoſtomi Orat. VII. p. 129.

u ἀναγράψηται [τὰ] ὀλυμπιάσι, Superuacanea prorſus eſt vox penultima, quae videtur ex ſyllaba praecedente nata. Lego, ἀναγράψηται ὀλυμπιάσι, poſtulante, niſi fallor, Hellenismo.

καὶ Ἴσθμοῖ, καὶ Νεμέα. Εἴσω δεῖ ἐπὶ τὴν ψυχὴν τὸ κήρυγμα ἐλθεῖν, εἴσω τὴν ἐκεχειρίαν· ἕως δὲ ἄσπονδος καὶ ἀκήρυκτος ὁ ἐν ψυχῇ πόλεμος, ἄφιλος ἡ ψυχὴ μένει, ἐχθρά, σκυθρωπή. Ταῦτα αἱ Ποιναὶ x, ταῦτα αἱ Ἐριννύες, τὰ δράματα, αἱ τραγωδίαι. Διώκωμεν τὴν ἐκεχειρίαν, παρακαλῶμεν φιλοσοφίαν y· ἡκέτω, σπενδέσθω, κηρυττέτω.

Olympicis, aut Iſthmicis adſcriptus ſit, aut Nemeaeis. Quod ad animum penetret volo praeconium, tales inducias loquor. Dum enim bellum illud animi internum ſine libamine, ſine praecone, adhuc durat, amicitiae expers manet animus, inimicus, acerbus. Hae ſunt Poenae, hae Erinnyes; hinc theatrica ſpectacula, hinc tragoediae. Sequamur has inducias, advocemus philoſophiam: veniat, foedus feriat, vocem ſuam praeconiumque interponat.

ΛΟΓΟΣ Ζ΄.

Ὅτι πρὸς πᾶσαν ὑπόθεσιν ἁρμόσεται ὁ τῦ φιλοσόφυ λόγος.

Τί δήποτε οἱ ἐν Διονύσυ τὰ δράματα ὑποκρινόμενοι, νῦν μὲν τὰς τῦ Ἀγαμέμνονος ἱέντες φωνὰς, νῦν δὲ

DISSERTAT. VII.

Omni ſubiecto philoſophiam conuenire.

Quid cauſae eſt, cur nihil delinquere, aut abſurdi committere hiſtriones putentur, qui Dionyſiis poetarum repraeſentant

x ταῦτα αἱ Ποιναὶ, ταῦτα αἱ Ἐριννύες,] Poenas modo cum Furiis miſcent, modo diuerſas faciunt auctores. Lucianus Necyom. tom. I. p. 331. Δαίμονάς τε ὁμῦ πάντας ἐπεβοᾶτο, [Ποινὰς] καὶ [Ἐριννύας] καὶ νυχίαν Ἑκάτην. Et p. 332. Παρειστήκεισαν δὲ αὐτῷ [Ποιναὶ] καὶ Ἀλάστορες καὶ [Ἐριννύες.] Iterum de Luctu tom. II. p. 301. Τὴν ἀρχὴν συνδιαπράττυσιν ὄχλος πολὺς, [Ἐριννύες] τε, καὶ [Ποιναὶ] καὶ Φόβοι, καὶ ὁ Ἑρμῆς. Lucanus VI. 695.
Eumenides, *Stygiumque nefas, poenaeque nocentes.*
Vide ſis et cl. Burmannum ad Valerii Flacci VII. 147.

Sectio η.

y παρακαλῶμεν. φιλοσοφίαν.] Omnino φιλίαν· de hac enim, non de φιλοσοφίᾳ diſſeritur. Ceterum διώκωμεν τὴν ἐκεχειρίαν, vt διώκετε τὴν ἀγάπην I Cor. XIV, 1. M.

DISSERT.

τὰς τȣ̃ Ἀχιλλέως, καὶ αὖθις Τήλεφόν τινα ὑποδυόμενοι, ἢ Παλαμήδην, ἢ ἄλλ᾽ ὅ, τι περ ἂν τὸ δρᾶμα ἐθέλῃ, ȣ̓δὲν πλημμελὲς, ȣ̓δὲ ἔξω τρόπȣ νομίζονται ποιεῖν, ἄλλοτε ἄλλοι φαινόμενοι οἱ αὐτοί; Εἰ δέ τις τὰ μὲν τȣ̃ Διονύσȣ φυλάττει τὴν παιδιὰν καὶ τῷ θεάτρῳ [z], ἡγεῖται δέ τι εἶναι αὐτῷ δρᾶμα πολιτικὸν, ȣ̓κ ἰαμβείων τινῶν, μὰ Δία, πρὸς ἕνα ἑορτῆς καιρὸν ὑπὸ ποιητȣ̃ τέχνης [a] συντεθέντων, ȣ̓δὲ ᾀσμάτων χορῷ ἐς ἁρμονίαν συνταχθέντων, ἀλλὰ τῆς περὶ τὸν βίον πραγματείας, ὅπερ ἂν εἴη τῷ φιλοσόφῳ δρᾶμα [b], ἀληθέστερον μὲν τῇ ὑποθέσει, διηνεκὲς δὲ τῷ χρόνῳ, διδασκόμενον δὲ ὑπὸ ποιητῇ τῷ θεῷ, κατά τις τὸ δρᾶμα τȣ̃το ὑποδυό-

ſentant fabulas; quod nunc Agamemnonis, nunc Achillis vocem exprimant, Telephi ſubinde, aut Palamedis perſonam induant, aut aliud quodcunque drama poſtulet; ſemperque iidem cum ſint, alii tamen videantur? Quod ſi quis ludos Bacchicos reliquasque delectationes theatro malit relinquere, aliamque in vita communi eſſe exiſtimet fabulam, quae non iambis, medius fidius, aliquot, quos feſtiuitatis causa poeta aliquis conſarcinauit ex arte; aut cantiunculis, quas apte inter ſe chorus moduletur, ſed ipſa vita eiusque conſtet actionibus, quae philoſopho digna eſſet fabula, vtpote argumento verior, tempore perpetua, nec ex poetae repraeſentanda praeſcripto, ſed ipſius Dei; ſi quis ad actionem, dico, huius fabulae

DISSERT. VII. *vulgo* XXXVII.

Sectio α.

z Εἰ δέ τις τὰ μὲν τȣ̃ Διονύσȣ φυλάττει [τὴν παιδιὰν] καὶ τῷ θεάτρῳ,] Heinſius ſcribendum eſſe putat, Εἰ δέ τις τὰ μὲν τȣ̃ Διονύσȣ καὶ τὴν παιδιὰν φυλάττει τῷ θεάτρῳ. Sed verba Maximi nimis licenter transpoſuit vir ille doctus, locoque curando ſufficit medicina lenior. Lege modo, Εἰ δέ τις τὰ μὲν τȣ̃ Διονύσȣ φυλάττει [τῇ παιδιᾷ] καὶ τῷ θεάτρῳ.

a ὑπὸ ποιητȣ̃ τέχνης συντεθέντων,] Vel τέχνῃ, *artificioſe*, ſcite: vt vitetur Ambiguum. M.

b [ὅπερ] ἂν εἴη τῷ φιλοσόφῳ δρᾶμα,] Vulgo ἥπερ, contra Mſs. fidem, contraque linguae Graecae rationem. Porro vitam humanam dramati paſſim comparant ſcriptores. Vide Menagium ad Laertii VII. 160. praecipue vero celeberrimum Gatakerum ad Antonini XII. 36.

 c φυλάτ-

μένος, καὶ τάξας ἑαυτὸν πρωταγωνιστὴν τοῦ χοροῦ, φυλάττοι μὲν τὸ τῶν ποιημάτων ἀξίωμα [c], σχηματίζοιτο δὲ τῷ ἤθει τοῦ λόγου πρὸς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, ὧν δραματουργεῖ ὁ Θεός· ἆρ' ἄν τις ἡγήσαιτο τοῦτον πλημμελῆ καὶ πολύφωνον [d], καὶ οἷον τὸν Πρωτέα διηγεῖται Ὅμηρος, ἥρω θαλάττιον, πολύμορφόν τινα καὶ παντοδαπὸν τὴν φύσιν; ἢ καθάπερ εἰ μουσικῆς τέχνης καὶ δυνάμεως τοῖς ἀνθρώποις ἔδει πρὸς εὐδαιμονίαν, οὐδεὶς ἂν δή που λόγος ἦν ἀνδρὸς πρὸς μὲν τὸν Δώριον

lae veniat hiſtrio; primasque in choro ſibi ſumat, qui et dignitatem poetae tueri; diuerſisque orationis geſtibus res omnes, quae a Deo in hoc conſcriptae ſunt dramate, commode exprimere poſſet: meritone reprehendi deberet hic homo, aut vafer haberi? vel qualem Protea deſcribit ſuum Homerus, quem heroem facit marinum, qui in formas omnes tranſit, omnes in naturas? An vero aliter hic agitur? Vt, exempli gratia, ſi nemo ſine arte muſica eiusque ad felicitatem peruenire poſſet ſcientia, adeſſet autem aliquis, qui Doricos

c Φυλάττοι μὲν τὸ τῶν [ποιημάτων] ἀξίωμα,] Vulgo ποιητῶν ἀξίωμα, quo modo Paccius etiam legit. At omnino ſequendus eſt Mſs. Reg. Paulo poſt, ἡρμόσθαι δεῖ πολυφώνως τε καὶ πολυτρόπως, σώζοντα μὲν ἀεὶ τὸ τῶν [ποιημάτων] κάλλος. Iterum non procul ab huiuſce Diſſert. fine, τὸ μὲν γὰρ τῶν [ποιημάτων] κάλλος ἓν καὶ ταὐτόν, ἐάν τε ὁ συνάστης λέγων ᾖ, ἐάν τε οἰκέτης.

Ibid. τὸ τῶν ποιητῶν ἀξίωμα] Legendum opinor, τῶν ποιημάτων, *poematum dignitatem:* vt mox, σώζοντα μὲν ἀεὶ τῶν ποιημάτων κάλλος· et verſus finem: τὸ μὲν γὰρ τῶν ποιημάτων κάλλος ἓν καὶ ταυτὸν, ἐάν τε δυνάστης ὁ λέγων ᾖ, ἐάν τε οἰκέτης· quae explicant quid velit Maximus per τῶν ποιημάτων; nempe τοῦ δράματος, vel, vt ad finem Diſſertationis, τῶν δραμάτων. Ita etiam Cod. *Regius*. M.

d τοῦτον πλημμελῆ καὶ πολύφωνον,] Vulgo τοῦτον [τὸν] πλημμελῆ. Sed articulum iſtum merito neſciunt Reg. et Harleian. Heinſius quidem reponit, ἆρ' ἄν τις ἡγήσαιτο πλημμελῆ, τοῦτον τὸν πολύφωνον, καὶ οἷον, etc. Verum neceſſaria non videtur vlterior mutatio, nam loci ſenſus eſt: *Numquis hunc male ſe gerere ſtatuerit, licet varias voces emittat, ſitque, quod de Proteo marino heroe refert Homerus, varia forma, omnigenaque natura?*

e [Ἰάστιον]

τρόπον ἡρμοσμένου καλῶς, εἰ δέ που ἐδέησεν ἰάστιον ἁρμόσασθαι [e] κατὰ τὸ Αἰόλιον ἦθος ἀφώνου γιγνομένου, ἐν τῇ πολυφωνίᾳ τῆς τέχνης;

β'. Ἀλλ' ἐπεὶ ᾠδῆς μὲν καὶ τῆς ἐκ μελῶν ψυχαγωγίας ὀλίγη τοῖς ἀνθρώποις χρεία, δεῖ δὲ τινος ἄλλης μούσης ἀνδρικωτέρας, ἣν Ὅμηρος μὲν Καλλιόπην ὀνομάζων χαίρει, ὁ Πυθαγόρας δὲ Φιλοσοφίαν, ἄλλοι δὲ ἴσως ἄλλο τι· τὸν τῇ μούσῃ ταύτῃ κάτοχον ἄνδρα, καὶ λόγον, ἆρα ἧττον ἐκείνων τῶν ᾠδικῶν ἡρμόσθαι δεῖ πολυφώνως καὶ πολυτρόπως, σώζοντα μὲν ἀεὶ τὸ τῶν ποιημάτων κάλλος, μηδέποτε δὲ ὑπ' ἀφωνίας ἐκπληττόμενον; Εἰ μὲν γὰρ

ricos quidem modos teneret omnes, in Aeolicis autem, ſi quando eos ars, quae varia eſt, requireret, obmuteſceret; nullus eius hominis vſus in arte ea eſſet, quae diuerſitatem vocum ac varietatem requirit.

2. Cum vero muſices, eiusque, quae ex modulationibus hauritur, voluptatis vſus ſit exiguus hominibus, ſed robuſtiore quadam Muſa ſit opus, quam Calliopen Homerus, philoſophiam Pythagoras, alio alius appellat nomine; tali ergo, quem afflauerit haec Muſa, hoc ſtudium, ſi et dignitatem tueri eius, et nunquam ſuam ſilentio confiteri velit imperitiam, minus quam vulgaribus iſtis, ad omnia vocum modorumque genera accommodandam eſſe vitam arbitramur? Si enim

e [ἰάστιον] ἁρμόσασθαι κατὰ τὸ Αἰόλιον ἦθος] Vulgo ἴστιον ἁρμόσασθαι. Quid autem muſicae cum velo? Nos igitur lectionem dedimus, quam repraeſentant Reg. et Harleian. Euclides Introd. Harm. p. 20. Λύδιοι δὲ δύο (τόνοι,) ὀξύτερος, καὶ βαρύτερος, ὃς καὶ Αἰολιος καλεῖται. Φρύγιοι δύο, ὁ μὲν βαρὺς, ὃς καὶ [ἰάστιος·] ὁ δὲ ὀξύς· Ariſtides. Quintilianus de Muſ. lib. I. p. 23. Φρύγιοι δύο (τόνοι·) ὁ μὲν βαρὺς, ὃς καὶ Ἰάστιος· ὁ δὲ ὀξύς. Λύδιοι δύο· ὁ μὲν βαρὺς, ὃς νῦν [Αἰόλιος·] ὁ δὲ ὀξύς. Similiter tropum Iaſtium et Aeolium memorat Marcianus Capella lib. IX. p. 317. Caſſiodorus Var. II. 40. *Aeolius animi tempeſtates tranquillat, ſomnumque iam placatis attribuit. Iaſtius intellectum obtuſis acuit*, etc. Eorundem meminit etiam de Muſica, p. 587. Vide ſis et Platonem lib. III. de Rep. p. 437. D. qui modos hos molles et remiſſos fuiſſe docet.

79968

ἐςὶ τὶς χρόνος βίȣ ἐν τῷ μακρῷ τȣ́τῳ καὶ διηνεκεῖ αἰῶνι ἀδεὴς φιλοσόφȣ λόγȣ [f], ȣ̓́θεν δεῖ τῆς πολυμερȣ͂ς ταύτης καὶ πολυτρόπȣ μȣ́σης τε καὶ ἁρμονίας· ἢ εἴπερ τὰ [g] ἀνθρώπινα ȣ̓ εἰς ἓν σχῆμα συνταχθέντα ὁμοίως πρόεισιν, ȣ̓́τε εἰς λύπας ἐξ ἡδονῆς, ȣ̓́τε εἰς ἡδονὴν ἐκ λύπης μεθιςάμενα, ȣ̓́τε πάθος ἀμείβοντα ἐκ πάθȣς, ȣ̓́τε ἄνω καὶ κάτω ςρέφοντα [h] καὶ μεταβάλλοντα τὴν ἑκάςȣ γνώμην.

Τοῖος γὰρ νόος [i] ἐςὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,

Οἷον ἐπ' ἦμαρ ἄγησι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·

ἀντίςροφα γὰρ ὑπὲρ τῶν ἀνθρωπίνων [k] βȣλεύεται τὸ δαιμόνιον, καὶ ἔςιν αὐτῶν ἐφήμερος ἡ φύσις. Ὥσπερ

enim ita ſe res ferrent, vt in tam longo perpetuoque aeuo pars vitae eſſet, quae philoſophia opus non haberet, fortaſſe diuerſa haec multimodaque nihil eſſet opus modulatione muſica; ſi res humanae vultum ſeruarent ſuum, ſi eodem modo procederent, non vt voluptatem moeror, moerorem voluptas, caſum caſus exciperet, atque haec ipſa ſurſum ſecum deorſumque mentem ſingulorum traherent.

Talis mens hominum, terrae quos ſuſtinet vber,

Qualem cottidie genitor velit eſſe Deorum.

Conuerſionem enim rebus quotidie humanis inducit Deus, nec alia quam in diem earum eſt conditio. Quippe ſicut fluuiis, qui

Sectio β'.

f [ἀδεὴς] φιλοσόφȣ λόγȣ,] Sic Mſs. vulgo ἀνενδεής. Vide nos ad initium Diſſert. V.

g [ἢ] εἴπερ τὰ ἀνθρώπινα] Vulgo deeſt vox prima. Reg. habet ȣ̓ εἴπερ, Harleian. ἢ εἴπερ, quod manifeſto verum ſententiaeque neceſſarium; quapropter id recepimus.

h [ȣ̓́τε] ἄνω καὶ κάτω ςρέφοντα] Sic optime Reg. et Harleian. Vulgo ȣ̓́τως ἄνω καὶ κάτω ςρέφοντα.

Ibid. ἐκ πάθȣς ȣ̓́τως ἄνω καὶ κάτω etc.] Lego et diſtinguo: ȣ̓́τε πάθος ἀμείβοντα ἐκ πάθȣς, ȣ̓́τε ἄνω καὶ κάτω ςρέφοντα etc. Vide praecedentia. Et ita editum video. M.

i Τοῖος γὰρ νόος] Odyſſ. σ'. 135.

k [ὑπὲρ τῶν ἀνθρωπίνων] Vulgo ὑπὸ, pro quo ὑπὲρ vel ἐπὶ mauult Stephanus, Heinſio ſuffragante. Prius rectum, ſic enim dat Harleian. cuius fide nos id admiſimus.

c τὰ

οὖν τῶν ποταμῶν, οὓς ἀφιᾶσιν αἱ ἀέναοι πηγαὶ, τὸ μὲν ὄνομα ἓν,. Σπερχειὸς [1], ἢ Ἀλφειὸς, ἢ ἄλλο τὶ, ἀμείβουσα δὲ ἡ γένεσις τὸ ἐπιὸν πρὸς τὸ οἰχόμενον ἐξαπατᾷ τὴν ὄψιν τῇ συνεχείᾳ τῆς φορᾶς, ὡς ἑνὸς ὄντος ποταμοῦ διηνεκοῦς καὶ ἡνωμένου· οὕτω καὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ὥσπερ ἐκ πηγῆς ἀενάου ῥεῖ ἡ γένεσις καὶ ἡ χορηγία., ὀξέως μὲν καὶ μετὰ ἀμηχάνου τάχους, ἀνεπαίσθητος δὲ ἡ φορὰ, καὶ ἐξαπατᾶται ὁ λογισμὸς, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ἡ ὄψις, καὶ καλεῖ βίον ἕνα καὶ τὸν αὐτόν. Τὸ δέ ἐστι χρῆμα πολύμορφον καὶ παντοδαπὸν, πολλαῖς μὲν τύχαις, πολλοῖς δὲ πράγμασι, πολλοῖς δὲ καιροῖς ἀλλοιούμενον. Ἐπιτέτακται δὲ αὐτῷ ὁ λόγος, σχηματιζόμενος ἀεὶ τοῖς παροῦσιν· ὥσπερ ἰατροῦ τέχνη ἐπὶ σώματι οὐκ ἑστῶτι, ἀλλὰ φερομένῳ ἄνω καὶ κάτω, καὶ ὑπὸ κενώσεως καὶ πλησμονῆς κυκωμένῳ, οἰκονομοῦσα αὐτοῦ τὴν ἔνδειαν καὶ τὸν κόρον.

qui e perpetuo oriuntur fonte, nomen vnum eſt, Sperchius videlicet, Alpheus, aut ſimile; noua autem ſemper aquarum acceſſio, quarum haec tranſiit, illa accedit, oculis imponit, vt vnum idemque eſſe videatur flumen: eodem modo e perenni res humanae fonte mira quadam perpetuaque velocitate fluunt, naſcuntur, proueniunt; curſum vero eorum nemo ſentit, nec aliter humana in eo decipitur ratio, quam in fluvio aſpectus, vt vnam eandemque eſſe arbitretur vitam. Ea autem res diuerſa in primis eſt ac varia, quae a caſibus, negotiisque multis mutatur, et occaſionibus. Huic praeeſt ratio quae praeſentibus ſemper ſe accommodat; non aliter quam medicina in corpore inſtabili, quodque nunc in hanc nunc in illam varie mouetur partem, et aut fame aut nimio infeſtatur cibo, vtrumque tam hoc quam illud arte certa temperat, vt nec cibo egeat, nec repleatur nimium. Idem in vita humana ſermo

1 *τὸ μὲν ὄνομα ἓν, Σπερχειὸς,*] Vulgo ὄνομα ἓν, ὁ Σπερχειὸς. Sed articulus abundat, ideoque vel in ἢ mutandus eſt, vel omnino delendus, quod ob Maximi φράσιν malo. Et ſane per eum in Harleian. linea ducitur, qua expungi debere librarius indicauit.

 πεπαί,

τȣ̃το καὶ τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ ὁ τῶν Φιλοσόφων δύναται λόγος, ξυναρμοζόμενος τοῖς πάθεσι, καὶ πεπαίνων μὲν τὰ σκυθρωπὰ [m], συνευφημῶν δὲ τοῖς φαιδροτέροις.

γ΄. Εἰ δὲ διὰ βίȣ τάξις μία καὶ εἶδος ἓν, ἑνὸς ἔδει λόγȣ [n] καὶ ἤθȣς ἑνός [o]· νῦν δὲ ἀοιδȣ̃ μὲν πρὸς κιθάραν μινυρίζοντος καιρὸς εἷς, ἐπειδὰν πλήθωσιν αἱ τράπεζαι

Σίτȣ καὶ κρειῶν, μέθυ δὲ κρητῆρος ἀφύσσων
Οἰνοχόος προχέησι [p]·

καὶ ῥήτορος καιρὸς εἷς, ἐπειδὰν ἀθροισθῇ τὰ δικαστήρια· καὶ ποιητȣ̃ καιρὸς ἐν Διονυσίοις [q], ἐπειδὰν χορȣ̃ δέῃ·

ſermo poteſt philoſophicus; vt ipſis ſe accommodet affectionibus, adeoque, ſi quae duriores ſunt, mitiget, ſi quae hilariores ſunt, approbatione ſua confirmet.

3. Quod ſi viuendi vnus eſſet modus, eademque ratio, vna opus diſciplina eſſet, vna viuendi conſuetudine: nunc vero certum vides citharoedo tempus eſſe, cum ad fides molliter canit, cum redundent menſae

Frugibus atque epulis, meraque [r] *crateribus altis*
Effundat pincerna;

certum tempus oratori in iudicio frequenti; certum Dionyſiis poetae, cum chorum ſuum flagitat ſpectator. Sola philoſophia

m πεπαίνων τὰ σκυθρωπὰ] Recte πεπαίνων *mitigans*. Heſychius: Πεπαίνεται. —— μαλάσσεται· —— πραΰνεται et, Πεπᾶναι, πραΰναται. male ſcribitur πραῦναι. Ach. Tatius lib V. p. 295. χρόνος γὰρ λύπης φάρμακον, καὶ πεπαίνει τῆς ψυχῆς τὰ ἕλκη. M.

Sectio γ΄.

n ἑὸς ἔδει λόγȣ] Vſitatius, ἑνὸς ἂν ἔδει· *opus foret*. M.

o ἤθȣς ἑνός·] Vulgo ἔθȣς. Noſtram vero lectionem praeſtant Reg. et Harleian. eamque probauit Heinſius; licet hanc ſuo potius ingenio, quam codicum fidei voluerit adſcriptam.

p μέθυ δὲ κρητῆρος ἀφύσσων Οἰνοχόος [προχέησι.] Scribe μέθυ δ' [ἐκ] κρητῆρος ἀφύσσων Οἰνοχόος [φορέησι,] prout legitur apud Homerum Odyſſ. I'. 9. et Platonem lib. III. de Rep. p. 433. G. In Luciano tamen vol II. p. 245. legitur μέθυ δὲ κρητῆρος ἀφύσσων. Scribe μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος, etc.

q ποιητȣ̃ καιρὸς ἐν Διονυσίοις,] Vulgo ποιητȣ̃ καιρὸς [εἷς] ἐν Διονυσίοις. Antepenultimam vero vocem neſciunt Reg. et Harleian.

r [εἰκά-

τῷ δὲ φιλοσόφῳ λόγῳ ἐδεὶς ἀποτέτμηται καιρὸς ἴδιος, ἀλλὰ συμπέφυκεν ἀτεχνῶς τῷ βίῳ, καὶ ἀνακέκραται, καθάπερ τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸ φῶς. Τί γὰρ ἂν ἐπινοήσαις ὀφθαλμῦ ἔργον, ἀφελὼν τὸ φῶς; Ἀλλ' ὄψις μὲν ἤδη καὶ ἐν νυκτὶ θαρσεῖ, ἀμβλὺ μὲν ὁρῶσα, εἰκάζυσα δὲ ἐν τῷ ἀφανεῖ τὴν χειραγωγίαν r. τῦ δὲ τῶν ἀνθρώπων βίυ ἂν ἀφέλῃς λόγον, οἰχήσεται κατὰ κρημνῶν τινῶν πονηρὰς καὶ ἀσαφεῖς ὁδὺς καὶ τραχείας· οἵας ὁδὺς καὶ τὸ βαρβαρικὸν ἔρχεται s, ὅσον αὐτῦ μὴ μετέσχε λόγυ t, τὸ μὲν λῃϊζόμενον, τὸ δὲ μένον u, τὸ

phia tempus non agnoſcit certum, ſola vitae humanae arctiſſime adhaeret, neque magis ab ea ſeparari, quam lux poteſt ab oculis. Quod enim oculo relinquis opus, lucem ſi demis illi? Et tamen viſus noſter nocte etiam poteſt aliquid; licet caliget enim, auxilium tamen manuductoris flagitat in tenebris. At ex humana vita rationem ſi tollas, de ſemita continuo ſua per aſperas incertasque aberrabit ſalebras, donec in praeceps feratur. Quod in barbaris vides, ſi qui eorum ratione deſtituuntur; alii praedae cauſa ſemper vagantur, manent ſemper alii, alii mercede locant operam, alii, quo error

r [εἰκάζυσα] δὲ ἐν τῷ ἀφανεῖ τὴν χειραγωγίαν·] Vulge αἰτίζυσα. Verum praeterquam quod vocem, quam dedimus, exhibent Reg. Harleian. et Paccii codex, αἰτίζω poetis ſolis eſt familiare; nec intelligo qui ὄψις ἐν νυκτὶ θαρσῇ, ſi χειραγωγίαν mendicet. Omnino ſana eſt Mſs. lectio. Vertas modo, *repraeſentans* vel *exprimens*, vel *effingens in tenebris rationem*, *qua caeci ducuntur*. Nam cum nox eſt caliginoſa, viam quodammodo palpamus, manusque, tanquam duci cuidam praebentes, extendimus.

s οἵας ὁδὺς —— ἔρχεται] Praeceſſit, οἰχήσεται —— πονηρὰς καὶ ἀσαφεῖς ὁδὺς. itaque eleganitus hic repeteretur eadem phraſis, οἵας ὁδὺς οἴχεται. M.

t ὅσον αὐτῦ. [μὴ] μετέσχε λόγυ,] Sic Reg. et Harleian. vt et Paccii codex, quod ex eius verſione patet. Sic etiam reſcribendum vidit Stephanus. Vulgo ὅσον αὐτῦ μετέσχε λόγυ, praetermiſſa particula negante, quam mens auctoris efflagitat.

Ibid. ὅσον αὐτῦ μετέσχε λόγυ] Senſus poſcit Negatiuam, ὐ μετέσχε λόγυ. Codices habere iam video μὴ μετέσχε. M.

u τὸ μὲν λῃϊζόμενον, τὸ δὲ μένον,] Sic vterque codex, ſed omnino

δὲ μισθοφορῦν, τὸ δὲ πλανώμενον. Ἀλλ' αἰπολίυ μὲν ἂν ἀποστήσας τὸν ποιμένα [x], καὶ ἀφελὼν τὴν σύριγγα, διέλυσας τὸ αἰπόλιον· τῆς δὲ τῶν ἀνθρώπων ἀγέλης ἐὰν ἀποστήσῃς τὸν ἡγεμόνα τῦτον καὶ συναγωγέα λόγον, τί ἄλλο δράσεις [y]; λυμαίνῃ καὶ διαλύεις ἀγέλην, ἥμερον μὲν τὴν φύσιν, δυσπαθῆ δὲ [z] ἀπὸ πονηρᾶς τροφῆς, καὶ δεομένην ποιμένος μυσικῦ, μὴ μάστιγι μηδὲ κέντρῳ κολάζοντος αὐτῶν τὴν ἀπείθειαν. Παραπλήσιόν μοι γὰρ δοκεῖ δρᾶν [a], ὅστις ὐκ ἀξιοῖ τὸν φιλόσο-

error ducit, ſequuntur. Nam vt e pecudum grege paſtorem ſi tollas, fiſtulam demas, gregem diſſoluis; ita in hoc hominum grege; rationem ſi demas, quae vitae dux eſt, in vnum errantes quae cogit, quid aliud agis? Diſſoluis nimirum, ac disiungis hunc gregem, natura quidem cicurem et mitem, ſed quem pabulorum facile corrumpit incuria; qui paſtorem requirit commodum, non qui flagris ſemper aut ſtimulis in eorum rigide aduertat contumaciam. Non aliud enim mihi facere videtur, qui vllum prorſus omittere philoſophum philoſophandi

omnino male. Quas enim, quaeſo, ὁδὺς ἔρχεται, qui ſemper in eodem loco manet? Paccius legit τὸ δὲ μαινόμενον, vt docet eius interpretatio. Mihi placet τὸ δὲ μοιχεῦον, nam τὸν δὲ [ληϊζόμενον,] ὡς κερδαίνοντα. τὸν δὲ [μοιχεύοντα,] ὡς λησόμενον infra dicit.

Ibid. τὸ δὲ μένον,] *Paccius* vertit quaſi inueniſſet in ſuo Codice μαινόμενον· quod non potius eſt quam μένον. *inſania* enim non eſt *Barbaris* propria magis quam cultis gentibus. *Heinſii* Verſio admodum vaga eſt. Requiritur aliquid Barbaris peculiare, vt in caeteris, ληϊζόμενον, μισθοφορῦν, πλανώμενον. ideo coniectura Cl. Editoris, μοιχεῦον, minus placet. neque exemplum quod Ille adfert ex ſect. 5. ad hunc locum quidquam pertinet. M.

x ἂν ἀποστήσας τὸν ποιμένα] Abundare videtur ἂν. ſi retineas, legendum foret ἂν ἀποστήσῃς, et ἀφέλῃς. Sed incertus admodum et vagus eſt huius particulae vſus. M.

y τί ἄλλο δράσεις; λυμαίνῃ etc.] Opinor, τί ἄλλο δρᾷς ἢ λυμαίνῃ καὶ διαλύεις ἀγέλην etc. M.

z δυσπαθῆ δὲ etc.] Scribe δυσπειθῆ· ſequitur enim, κολάζοντος αὐτῶν τὴν ἀπείθειαν. M.

a Παραπλήσιόν μοι γὰρ δοκεῖ δρᾶν,] Sic Reg. at Harleian. παραπλήσιον γάρ μοι. Vtrumque melius, quam quod in editis, παραπλήσιον γὰρ δοκεῖ δρᾶν μοι.

b ὅστις

φον μηδένα παριέναι καιρὸν λόγου [b], οἷον εἴ τις καὶ ἀνδρὶ δεινῷ τὰ πολέμια, ἀγαθῷ μὲν ὁπλιτεύειν, ἀγαθῷ καὶ ἐκηβολεῖν [c], καὶ ἐφ' ἵππου καὶ ξὺν ἅρματι, ἀποκρίναι καιρὸν ἕνα, ἐξελόμενος τῆς ὅλης τοῦ πολέμου χρείας καὶ τύχης, πράγματος οὐχ ἑστῶτος οὐδ' ὡμολογημένου.

δ'. Ἀθλητῇ μὲν γάρ ἐστιν, Ὀλυμπιάσιν ἀγωνισαμένῳ, ἀμελῆσαι τοῦ Ἰσθμοῦ· καίτοι κἀνταῦθα ἐπονείδιστος ἡ ῥαθυμία [d], καὶ οὐκ ἀνέχεται ἡ φιλότιμος ψυχὴ ῥᾳστώνης πόθῳ τὸ μὴ διὰ πάντων ἐλθεῖν, καὶ μετασχεῖν μὴ κοτίνου μόνον [e] Ὀλυμπιάσιν, ἀλλὰ καὶ πίτυος

ſophandi vult tempus; quam ſi viro quis militari, qui et inter cataphractos pugnare cum laude; et eminus tela tam ex equo quam e curru poſſit dirigere, certum aliquod belli tempus praefigat, aut parti alicui ex omnibus adſtringat, idque tam varia in re ambiguaque.

4. Forte enim athletae, vt Olympicis certet, Iſthmica vero negligat, aliquis permittat: quamuis nec haec reprehenſione careat ignauia; non enim facile a ſe generoſa impetrare poteſt anima, vt non omnia experiri malit, quam otiari, neque oleaſtrum tantum Olympicis, ſed et pinum Iſthmicis, et apium

b ὅστις οὐκ ἀξιοῖ τὸν φιλόσοφον μηδένα παριέναι καιρὸν λόγου,] Verte: *qui non vult a philoſopho nullum praetermitti munium ſuorum fuugendorum tempus.* Heinſius ab auctoris mente prorſus aberrauit.

c ἀγαθῷ ΚΑῚ ἐκηβολεῖν,] Legendum puto ΔῈ pro ΚΑῚ. praeceſſit enim, ἀγαθῷ ΜῈΝ ὁπλιτεύειν. M.

Sectio δ'.

d. ἐπονείδιστος] ἡ ῥαθυμία] Harleian. dat ἐπονείδιστον, quod placet: in hoc enim loquendi genere multus eſt Maximus. Vide ſis initium Diſſert. XVII.

Ibid. ἡ ῥαθυμία οὐκ ἀνέχεται etc.] Lego et diſtinguo, καίτοι κἀνταῦθα ἐπονείδιστος ἡ ῥαθυμία, οὐδ' ἀνέχεται ἡ φιλότιμος ψυχὴ etc. Codices καὶ οὐκ ἀνέχεται eod: ſenſu. et *Harl.* ἐπονείδιστον bene. M.

e [καὶ] οὐχ ἀνέχεται ἡ φιλότιμος ψυχὴ ῥᾳστώνης πόθῳ τὸ μὴ διὰ πάντων ἐλθεῖν, καὶ μετασχεῖν [μὴ] κοτίνου μόνον] Vulgo deeſt prima vox, vt et antepenultima. Vtramque nos auctoritate Mſs. Reg. et Harleian. Maximo reſtituimus. Abeſſe ſane non poterant ſine magno concinnitatis et ſenſus diſpendio.

Ibid. μετασχεῖν κοτίνου μόνον] Sequitur ἀλλὰ καὶ· quod clare probat deeſſe Negatiuam, οὐ κοτίνου

ἰσθμικῆς, καὶ σελίνȣ Ἀργολικȣ̃, καὶ μήλων Πυθικῶν [f] καὶ ταῦτα, ȣ̓κ αὐτὴ ἔχȣσα ἡ ψυχὴ τὴν αἰτίαν τῆς ἀγωνίας, ἀλλὰ διὰ τὴν συνοίκησίν τε, καὶ πρὸς τὸ σῶμα ὁμιλίαν, συναπολαύȣσα τῆς νίκης αὐτῷ [g] καὶ τῶν κηρυγμάτων. Ὅπȣ δὲ καὶ ὁ πόνος τῆς ψυχῆς αὐτῆς, καὶ τὸ ἀγώνισμα τῆς ψυχῆς [h] μόνης, καὶ νίκη μόνης, ἐνταῦθα παρόψεται τινὰ ἀγῶνος καιρὸν [i], καὶ

apium Argolicum, et mala conſequatur Pythica; cum praecipue non cauſa ſua haec certamina ſubeat anima, ſed ob eam, qua cohaeret cum corpore ſuo et verſatur, conſuetudinem, victoria ipſius quoque delectetur et praeconio. Vbi vero totus animae ſolius labor poſcitur, ſolius animae certamen cernitur; hic occaſionem illius negliget anima, hic volens ſciensque

τίνȣ μόνον, —— ἀλλὰ καὶ πίτυος. Codices habent μὴ κοτίνȣ. M.

f μήλων Πυθικῶν·] Archias Epigr. lib. I. init.

Ἆθλα δὲ τῶν κότινος, [μῆλα,] σέλινα, πίτυς.

Quod ſic reddit Auſonius Eclog. p. 564.

Serta quibus pinus, malus, *oliua apium.*

Lucianus de Gymnaſ. tom. II. p. 262. Ὀλυμπιάσι μέν ςέφανος ἐκ κοτίνȣ, Ἰσθμοῖ δὲ ἐκ πίτυος, ἐν Νεμέᾳ δὲ σελίνων πεπλεγμένος, Πυθοῖ δὲ [μῆλα] τῶν ἱερῶν τȣ̃ θεȣ̃ Sane, quomodo ex pinu, oleaſtro, vel apio fiant coronae non difficulter intelligas, ſed alio modo ſe res habet cum de pomis cogitemus. Igitur ſiquidem Libanius in Laudibus Palm. et Pom. tom. II. p. 716. ait, [μηλέα] ςεφανοῖ τὸν ἀγῶνα τὸν Πύθιον, Iac. Palmerius Exercit. p. 550. cenſet victorem coronatum fuiſſe ramuſculis mali ſuo fructu oneratis. Equidem potius exiſtimarim coronas has ex pomis inter ſe vinctis conſtitiſſe, qualem quidem coronam *pomoſam* vocat Propertius lib. IV. Eleg. II. 17. Μηλέα vero, ſeu *malus*, victorem Pythicum recte dicatur coronaſſe, cum fructum praebuerit huic rei deſtinatum.

g συναπολαύȣσα τῆς νικῆς αὐτῷ] Sic optime Reg. αὐτῷ, nempe σώματι. Vulgo αὐτῶν, quod non eſt quo referas.

Ibid. συναπολαύȣσα τῆς νίκης αὐτῶν.] Debet eſſe, συναπολαύȣσα αὐτῷ, ſcil. τῷ σώματι *vna cum eo fruens victoria.* Et ita *Regius*. M.

h ἀγώνισμα τῆς ψυχῆς μόνης, [καὶ νίκη μόνης,] Vulgo deſunt tres vltimae voces, quas ſuppeditauit Reg. Earum quoque veſtigia prae ſe fert Harleian. is enim dat, καὶ εἰ μὴ μόνης.

i τινὰ ἀγῶνος καιρὸν,] Hic etiam iuuit Reg. nam vulgo perperam

ῥαθυμήσει· ἐκοῦσα, ὅπου μήτε μῆλα μήτε κότινος τὸ ἆθλον, ἀλλ' ἀντὶ τούτων [k] ὡραιότερον μὲν πρὸς φιλοτιμίαν, ἀνυσιμώτερον δὲ τοῖς θεαταῖς πρὸς ὠφέλειαν, εὐδρομώτερον δὲ τῷ λέγοντι πρὸς πίστιν βίου; Οἱ δὲ καιροὶ τῆς ἀγωνίας καὶ οἱ τόποι ἄλλοτε ἄλλοι ἄφνω κηρυττόμενοι, καὶ ἀθροίζοντες πλὴν [l] Ἑλληνικὸν αὐτόκλητον, καὶ αὐτεπάγγελτον, καὶ ξυνιὸν οὐκ ἐφ' ἡδονῇ ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ ἀρετῆς ἐλπίδι· ὅπερ οἶμαι τῇ τοῦ ἀνθρώπου ψυχῇ ἡδονῆς συγγενέστερον. Ἰδεῖν γοῦν ἐστιν ἐπὶ μὲν τὰς ἄλλας θέας, ὁπόσαι ῥώμης ἢ τέχνης σωμάτων, ἀφικνουμένους σπουδῇ οὐδένα [m] τῶν θεατῶν, ὡς τὸ θέαμα ζηλώσοντα ἢ μιμησόμενον· ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἐξ ἀλλοτρίων πόνων τὰς ἡδονὰς τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐρανιζόμεθα, καὶ ἐκ μυρίων θεατῶν οὐδεὶς ἂν εὔξαιτο εἷς εἶναι τῶν ἐν

que torpebit: vbi nec mala, nec oleaſter proponitur, ſed aliud praemium; quod, ſi pulchritudinem intueare, magis expetendum; ſi ſpectatorum commodum, magis ſit vtile; quod poſtremo vitam dicentis efficacius commendet? Tempus certaminis huius et locus non eſt vnus, neque raro indicitur ex improuiſo; in quibus tota ſua ſponte conuenit Graecia, non vt oculos paſcat, nec voluptatis ſpe tantum, ſed virtutis: quod meo quidem iudicio bonum animae magis eſt proprium, quam voluptas illa. Illud praeterea videbis, ad reliqua, quae robore aut arte corporis conſtant certamina, nullum eo animo venire ſpectatorem, vt imitari id, quod agitur, aut ſequi velit. Siquidem ex alienis ibi voluptatem oculorum aucupamur laboribus; nec in mille vnum inuenias ſpectatoribus, qui eorum optet eſſe e numero, qui medio in ſtadio puluere foe-

dantur,

peram repraeſentant τὸν ἀγῶνος καιρόν. Quin et noſtram lectionem videtur in ſuo libro Paccius reperiſſe; vertit enim, ALIQVOD *tempus certaminis.*

k ἀλλ' ἀντὶ τούτων] Videtur deeſſe τὶ. Forte, ἀλλά τι τούτων ὡραιότερον μὲν etc. M.

l ἀθροίζοντες [πλὴν] Ἑλληνικὸν] Vitio laborat vox media, nec tamen quicquam iuuant codices. Heinſius reponit Πανελληνικὸν, haud, vt opinor, male. Poſſis etiam πλῆθος Ἑλληνικὸν, non minus veriſimiliter reſcribere.

m [ἀφικνουμένους] σπουδῇ οὐδένα] Lege ἀφικνούμενον.

Sectio

μέσῳ τῷ ϛαδίῳ κονιομένων, ἢ θεόντων, ἢ ἀγχόντων, ἢ ἀγχομένων, ἢ τυπτομένων, πλὴν εἴπȣ τις ἀνδραποδώδης ψυχή· ἐνταῦθα δὲ τοσȣ̃τον οἶμαι καὶ τὴν ἀγωνίαν τήνδε ἐκείνης τῆς ἀγωνίας Φιλοτιμοτέραν εἶναι, καὶ τȣ̀ς πόνȣς τῶν πόνων ἀνυσιμωτέρȣς, καὶ τὸ θέατρον τȣ̃ θεάτρȣ συμπαθέϛερον, ὥϛε ȣ̓δεὶς τῶν παρόντων, νȣ̃ν ἔχων, ȣ̓κ ἂν εὔξαιτο ἀποθέμενος τὸν θεατὴν ἀγωνιϛὴς γενέσθαι.

ε. Τί δή ποτ' οὖν τὸ τȣ́των αἴτιον; Ὅτι τὰς μὲν τῶν σωμάτων τέχνας, καὶ τὰς ἐπὶ ταύταις ταλαιπωρίας, ȣ̓ πᾶσα ἀνέχεται σαρκῶν Φύσις, ȣ̓δὲ ἐϛι τὸ χρῆμα κομιδῇ ἑκȣ́σιον, ἀλλ' αὐτοφυὲς, καὶ αὐτόματον, καὶ εἰς ὀλίγȣς ἐκ πολλῶν ἧκον· ἢ γὰρ κατὰ μέγεθος Φῦναι δεῖ Τιτόρμῳ ὅμοιον, ἢ κατὰ καρτερίαν Μίλωνι, ἢ κατὰ ῥώμην Πολυδάμαντι [n], ἢ κατὰ τάχος

dantur, aut currunt, aut premunt, aut premuntur, aut vapulant, niſi anima quaedam fortaſſe ſit degener, tantuſque ſervilibus nata miniſteriis. Hic vero tanto hoc certamen illo liberalius eſſe, hoc labores illis vtiliores eſſe reor, tanto magis hoc quam illo ſpectatorem ſanae mentis affici; vt non facile reperiri aliquem ex illis poſſe putem, qui non certare malit, quam ſpectare.

5. Quae vero cauſa eſt? Quia corporis nimirum artes, laboresque earum, corpus non facile ſuſtinet quoduis; eſtque ea res non in voluntate cuiusquam poſita, ſed naturalis, ſed ſpontanea, et quae ex infinito hominum numero pauciſſimis ſit conceſſa; nam aut corporis mole Titormo, aut viribus Miloni, aut robore Polydamanti, aut velocitate ſimilem prius naſci

Sectio ε.

n ἢ κατὰ ῥώμην Πολυδάμαντι, ἢ κατὰ τάχος Λαϛθένει·] Mſs. Reg. Πȣλυδάμαντι, quam lectionem praetulerim; et ſic eum ſemper vocat Pauſanias. Vide lib. VI. cap. 5, 6. et lib. VII. cap. 27. Scotuſſaeus erat et Olymp. XCIII. παγκρατίῳ vicit; vti ſecundum nonnullos Olymp. XCIV. Laſthenes Thebanus ϛαδίῳ. Vide Scaligerum in ὀλυμπ. etiam Ἀναγρ. p. 323. Eius meminit Plato de Rep. lib. I. p. 414 D. Titormus et Milo ſatis noti ſunt vel ex Aeliano V H. XII. 22. vbi vide ſis interpretes. Polydamantem

Λασθένει. εἰ δέ τις ἀσθενέστερος μὲν ὢν τοῦ Ἐπειοῦ, αἰσχίων δὲ τοῦ Θερσίτου, μικρότερος δὲ τοῦ Τυδέως, βραδύτερος δὲ τοῦ Αἴαντος °, καὶ πάσας τὰς τοῦ σώματος ἐλαττώσεις ἠθροισμένας ἔχων, ζηλώσαι τὴν ἀγωνίαν, ἢ ἔρωτα ἠράσθη κενὸν καὶ ἀτελεύτητον. Τὰ δὲ τῆς ψυχῆς ἀγωνίσματα ἔμπαλιν ἔχει τοῖς ἐκεῖ, ὀλίγον γὰρ καὶ σπάνιον ἐν τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει τὸ μὴ πεφυκός· οὐ γὰρ αὐτοφυεῖς αἱ τῆς ψυχῆς ἀρεταὶ, οὐ γὰρ αὐτόματοι, ἀλλὰ προσεξεργάζεται p μέν τι καὶ ἡ φύσις, ὅσον ὑποβάλλειν κρηπῖδα ὀλίγην μεγάλῳ τειχίῳ, ἢ τρόπιν μικρὰν ὑψηλῇ ὁλκάδι· συγκατῴκισε δὲ ὁ θεὸς τοῖς

naſci oportet Laſtheni; quod ſi quis infirmior ſit Epeo, deformior Therſite, minor Tydeo, Aiace tardior, omniaque, quae vituperari poſſint, ſimul in corpore coniunxerit, et certare tamen velit, fruſtra hoc optat, fruſtra ſperat. At vero animae contra certamina ſe habent, ac illud; pauci quippe ſunt mortalium, qui non ad haec ſatis a natura ſint inſtructi: non quod per ſe arbitrer aut ſponte ſua naſci animae virtutes, vt qui ſciam et naturam aliquid conferre,, non ſecus quam qui muro maximo fundamentum ſubiicit paruum, aut naui altiſſimae paruam carinam: cogitationibus autem humanis contu-

damantem et Milonem iunctim recenſet Lucianus in Herodoto tom. I. p. 576. et pro Imag. tom. II. p. 26. De iis vide ſis etiam Tzetzen Chiliad. II. 455. ſeqq.

o βραδύτερος δὲ τοῦ Αἴαντος,] Narrat quidem Homerus Il. Ψ'. 774. ſeq. Aiacem Oilei filium ab Vlyſſe victum eſſe. Hoc tamen haud ob pedum tarditatem, ſed quod in curſu lapſus ſit, accidit. Iniquus igitur eſt noſter, qui virum βραδύποδα fuiſſe ſtatuit. Poetae quidem Οἰλῆος ταχὺς Αἴας plus vice ſimplici nominatur. Adi ſis Iliad. N'. 66. 701. Ξ'. 442. 520. Ρ'. 256. denique Ψ'. 473. 488. 754. De Therſite, Tydeo, Epioque, videas licet Iliad. Β'. 216. Ε'. 81. Ψ. 839.

Ibid. βραδύτερος δὲ τοῦ Αἴαντος] Legendum puto βαρύτερος· quam coniecturam ſuggeſſit locus Syneſii De *Prouident.* p. 83. εἰς ποδῶν ἀρετὴν νέος ἡττᾶται πρεσβύτου, καὶ εἰς τὴν ΒΑΡΕΙ͂ΑΝ ἀγωνίαν Αἴας ἐλέγχεται. Loquitur de hoc certamine Homerico. vide locum. M.

p προσεξεργάζεται] Lege, προεξεργάζεται, *praeſtruit*. multus eſt in hac Comparatione Maximus. M.

λογισμοῖς ἔρωτα καὶ ἐλπίδα, τὸν μὲν ὥσπερεὶ πτέρωμά τι κȣφὸν καὶ μετάρσιον, ἐπαῖρόν τε καὶ ἀνακȣφίζον τὴν ψυχὴν, καὶ παρέχον αὐτῇ δρόμον ἐπὶ τὰς αὐτῆς ὀρέξεις (καλȣ̃σι δὲ οἱ φιλόσοφοι τὸ πτέρωμα τȣ̃το [q] ὁρμὴν ἀνθρωπίνην) αἱ δὲ ἐλπίδες συγκατῳκισμέναι τῇ ψυχῇ παραμύθιον ταῖς ἑκάςȣ ὁρμαῖς, ȣ̓ κατὰ τὸν Ἀττικὸν ποιητὴν τυφλαὶ [r], ἀλλὰ ὀξυωπεῖς πάνυ, ȣ̓κ ἐῶσαι αὐτὴν [s] ἀπαγορεῦσαι πονȣ̃σαν, ὡς τευξομένην πάντως ὧν ἐρᾷ [t]. Πάλαι γὰρ ἂν, ȣ̓κ ȣ̓́σης ἐλπίδος [u], καὶ ὁ χρηματιςὴς ἐπαύσατο χρηματιζόμενος, καὶ ὁ μισθοφόρος ςρατευόμενος, καὶ ὁ ἔμπορος πλέων, καὶ ὁ λῃςὴς λῃϊζόμενος, καὶ ὁ ἀκόλαςος μοιχεύων· ἀλλ' ȣ̓κ ἐῶσιν αἱ ἐλπίδες προςάττȣσαι τȣ́τȣς [x] ἀνήνυτα

contubernales duos adiunxit Deus, amorem ac ſpem; alterum quidem tanquam alarum remigium leue, quod in altum per ſe feratur, animamque ſecum ſurſum ferat et extollat, viamque, qua, quod petit, conſequatur, oſtendat (quod quidem apetitionem humanam vocant philoſophi) ſpes vero animam comitantur, vt illam, quam diximus, appetitionem ſuſtineant ac ſolentur; non illae quidem caecae, vt ab Attico dicuntur poeta, ſed perſpicaciſſimae, ne ante deficiat anima, ſed ea, quae maxime optat, conſecuturam ſe confidat. Quae quidem ſpes ex humanis ſi exulaſſet rebus, iam diu commercia ſua negotiator, et ſtipendia miles, et nauigationem mercator, et rapinas ſuas praedo, et nocturna intermiſiſſet furta ſcortator; quod illa neutiquam permittit, ſed illarum ſtudio accendit.

q καλȣ̃σι δὲ οἱ φιλόσοφοι τὸ πτέρωμα οἱ τȣ̃το] Vulgo, καλȣ̃σι δὲ τὸ πτέρωμα οἱ φιλόσοφοι τȣ̃το. Sed hic ordo verborum durus eſt prae eo, quem nos ex Reg. et Harleian. adſciuimus.

r αἱ δὲ ἐλπίδες —— ȣ̓ κατὰ τὸν Ἀττικὸν ποιητὴν τυφλαὶ,] Aeſcylus Prom. Vincto v. 250.

[τυφλὰς] δ' ἐν αὐτοῖς [ἐλπίδας] κατῴκισα.

Ad illum locum noſter reſpicit.

s ȣ̓κ ἐῶσαι αὐτὴν] Clarius foret, ȣ̓κ ἐῶσιν αὐτὴν ἀπαγορεῦσαι, ſc. αἱ ἐλπίδες· vt mox, ἀλλ' ȣ̓κ ἐῶσιν αἱ ἐλπίδες, προςάττȣσαι etc. M.

t τευξομένην [πάντως] ὧν ἐρᾷ.] Harleian. τευξομένην [πάντων] ὧν ἐρᾷ, quod recepta lectione non eſt deterius.

u ȣ̓κ ȣ̓́σης ἐλπίδος,] Vulgo ἀπȣ́σης ἐλπίδος, renitentibus Mſs.

x προςάττȣσαι [τȣ́τȣς]. Vulgo τȣ́τοις. Male; nam ſubiungit Maximus

πονεῖν καὶ ἀτελεύτητα, τὸν μὲν χρηματιστὴν ὡς πλουτήσοντα, τὸν δὲ πολεμοῦντα ὡς νικήσοντα, τὸν δὲ πλέοντα ὡς σωθησόμενον, τὸν δὲ ληϊζόμενον ὡς κερδανοῦντα, τὸν δὲ μοιχεύοντα ὡς λησόμενον· κατά τις ἕκαστον ὑπολαβοῦσα αἰφνίδιος συμφορὰ, ἐσύλησε μὲν τὸν χρηματιστὴν, ἀπέκτεινε δὲ τὸν μισθοφόρον, κατέδυσε δὲ τὸν ἔμπορον, ἔλαβε δὲ τὸν λῃστὴν, ἐφώρασε δὲ καὶ τὸν μοιχὸν, καὶ ἀπολώλασιν αὐτοῖς αἱ ὀρέξεις αὐταῖς ἐλπίσιν y. Οὐδὲν γὰρ τούτων περιέλαβε μέτρῳ οὐδὲ ὥρισεν ὁ Θεὸς, οὔτε πλοῦτον, οὔτε ἡδονὰς, οὔτε ἄλλο τι τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιθυμημάτων· ἀλλ᾽ ἔστιν αὐτῶν ἄπειρος

dit rerum, quae nec fieri poſſunt, nec ad finem interdum peruentura ſunt ſuum. Certo enim diuitias ſibi negotiator proponit, miles ſperat vincere, euadere mercator, praedo lucrari, ſcortator fallere; interim ſubita quaedam ſingulis interuenit calamitas, quae negotiatorem ſpoliat, militem interficit, mercatorem mergit, in vincula coniicit praedonem, prodit ſcortatorem, quorum omnium appetitus vna cum ſpe occidunt ſua. Nihil enim horum eſt, cui fines ſuos aſſignarit Deus aut limites, non diuitiae, non voluptas, non aliud quodcunque ſibi proponere homo poſſit: ſed infinita eſt eorum poſſeſ-

Maximus τὸν μὲν χρηματιστὴν, τὸν δὲ πολεμοῦντα, etc. quae faciunt vt accuſandi caſus neceſſario praeceſſerit. Sed et lectionem, quam dedimus, exhibent Reg. et Harleian.

y ἀπολώλασιν αὐτοῖς αἱ ὀρέξεις αὐταῖς ἐλπίσιν.] Vulgo σὺν αὐταῖς ἐλπίσιν. Nos vero praepoſitionem, iubentibus Mſs. expunximus. Aelianus Var. Hiſt. I. 3. ὁ δὲ ἀμηχανεῖ καταπιεῖν αὐτὸν [αὐτῷ] καλάμῳ. Sic recte codices, nam vulgo legitur αὐτῷ τῷ καλάμῳ, ſuamque peritiam ſatis aperte prodidit Iac. Perizonius, qui rogat, an pro αὐτῷ καλάμῳ legendum σὺν τῷ καλάμῳ, et, niſi ita ſit, vulgatum praefert. Plures igitur teſtes audiamus. Aeſchylus Prom. Vinct. v. 220.

Κευθμῶν καλύπτει τὸν παλαιγενῆ
Κρόνον
[Αὐτοῖσι συμμάχοισι.]

Et v. 1045.

χθόνα δ᾽ ἐκ πυθμένων
[Αὐταῖς ῥίζαις] πνεῦμα κραδαίνοι.

Alciphron. lib. III. Epiſt. 33. ὅλον σε [αὐτοῖς] ἀγροῖς καταπιοῦσα, non σὺν τοῖς ἀγροῖς, vel αὐτοῖς τοῖς ἀγροῖς. Clemens Alexandrinus Paedag. lib. II. cap. XII. p. 247. Ἀποδε-

ἡ ἐσία [z], ἔνθεν πε καὶ οἱ διώκοντες ταῦτα, ἐμπλησθέντες αὐτῶν, διψῶσι μᾶλλον, ἔλαττον γὰρ τὸ ληφθὲν τε προσδοκωμένε. Ὁπόταν δὲ ἥξῃ ψυχὴ [a] ἐπὶ πρᾶγμα ἑςὼς καὶ ὡμολογημένον, καὶ πεπερασμένον, καὶ ὡρισμένον, καὶ καλὸν μὲν τῇ φύσει, ἀνυςὸν δὲ τῷ πόνῳ, ληπτὸν δὲ τῷ λογισμῷ, διωκτὸν δὲ τῷ ἔρωτι, καταληπτὸν δὲ τῇ ἐλπίδι· τότε γίνεται ἡ τῆς ψυχῆς ἀγωνία ἐπιτυχὴς καὶ τελεσιεργὸς καὶ νικηφόρος. Ἔςι δὲ τἕτο ἐκ ἄλλο τὶ, ἢ ἕπερ εἵνεκα [b] ταυτὶ τὰ θέατρα οἱ φιλοσοφἕντες ἀθροίζεσι.

ς'. Πάλιν αὖ μοι δεῖ τῆς ἀθλητῶν εἰκόνος [c]. Ἐκεί-

poſſeſſio, vt, qui ea ſequuntur maxime, voti ſi fiant compotes, ſitiant maxime; minus enim eſt quicquid conſecuti ſunt, eo quod expectant. Cum vero aliquid anima perſequitur, quod ſtabile, quod certum, quod non ambiguum eſt, ſed definitum, quod vi ſibi inſita hominem trahit, quod et labore comparari, et ratione comprehendi, et voto ambiri, et exambiri ſpe poſſit; ibi demum animae certamen ſuccedit, ibi finem conſequitur ſuum, ibi victrix declaratur. Hoc vnum eſt, non aliud, cuius cauſa ſpectatores ſuos conuocant philoſophi.

6. Quare denuo athletarum vtamur exemplo: inter quos nullus

Ἀποθέμενοι τοίνυν τὰς λήρες [αὐτῷ] πονηρῷ σοφιςῇ. Lucianus Timone tom. I. p. 102. Ἁρπασάμενός με αὐτῷ δέλτῳ. Et in Dial. Martis et Mercurii p. 228. Κἂν ἐδέδητο αὐτῷ κεραυνῷ καὶ βροντῇ. Ac de Sacrif. p. 363. Κατετόξευσε τῷ λοιμῷ τὰς Ἀχαιὰς αὐτοῖς ἡμιόνοις καὶ κυσίν. At quid ago? Millies ita loquuntur et hic et alibi ſcriptores optimi.

z [αὐτῶν] ἄπειρος ἡ ἐσία] Vulgo αὐτοῖς, ſed, vt edidimus, legi vult Mſs. Reg.

a Ὁπόταν δὲ [ἥξῃ] ψυχὴ] Reg. ἄξῃ ψυχή. Legendum videtur αἴξῃ ψυχή.

b ἐκ ἄλλο τὶς [ἢ] ἕπερ εἵνεκα] Vulgo ἐκ ἄλλο τὶ ἕπερ ἕνεκα. Vocem nos antepenultimam Reg. et Harleian. iniecimus, eamque poſtulat ſententia.

Sectio ς'.

c Πάλιν [αὖ] μοι δεῖ τῆς ἀθλητῶν εἰκόνος.] Vulgo Πάλιν ἂν μοι δεῖ τῆς ἀθλητῶν εἰκόνος. Nos vtrumque Mſs. ſequimur. Ariſtophanes Pluto v. 622.

Μή [πάλιν] τις [αὖ]
Ἐλθὼν διακωλύσῃ τι τῶν πρἔργε ποιεῖν.

Lucianus pro Imag. tom. II. p. 30. Καὶ [αὖ πάλιν] βροτολοιγῷ Ἄρει φησὶν ὅμοιον εἶναι.

Idem

νῶν μέν γε [d] εὔξαιτ' ἂν ἕκαστος μηδένα ἀγωνιστὴν ἄλλον παρελθεῖν ἐπὶ τὸ στάδιον, ἀλλ' ἀκονιτὶ νικᾷν αὐτὸς [e], δεῖ γὰρ νικᾷν ἐκ πολλῶν ἕνα· ἐνταῦθα δ' οὗτος μάλιστα τῶν ἀγωνιστῶν νικηφόρος, ὃς ἂν πολλοὺς ἐπὶ τὴν ἀγωνίαν [f] παρακαλέσῃ. Εἰ γὰρ, ὦ θεοὶ, ἐμῶν θεατῶν γένοιτό τις συναγωνιστὴς ἐμοὶ [g], ἐπὶ ταυτησὶ τῆς ἕδρας συγκονιούμενος καὶ συμπονῶν, ἐγὼ τότε εὐδοκιμῶ, στεφανοῦμαι τότε, κηρύττομαι τότ' ἐν τοῖς Πανέλλησιν [h]. ἕως δὲ νῦν ἀστεφάνωτος εἶναι ὁμολογῶ καὶ ἀκήρυκτος, κἂν ὑμεῖς

nullus eſt, qui non optet alium certaminis cauſa in ſtadium deſcendere neminem, vt ſolus ipſe ſine vllo puluere conſequatur victoriam; ſiquidem vni e multis eam contingere eſt neceſſe: hic vero, qui ad certamen plurimos pellexerit, victor putatur. Faxit enim Deus, vt meorum aliquis ſpectatorum in hac mecum certet cathedra, eiusdem mecum pulueris, eiusdem laboris fiat particeps; hoc enim vno modo ſumma cum laude coronam auferam, victorque, ſpectante tota Graecia, a praecone deſignabor: hactenus enim, licet clamor non deſit populi, nec coronam conſecutus ſum, nec vocem praeconis audiui.

Quo

Idem Ioue Trag. p. 143. Καὶ [πάλιν αὖ] πολὺ ἀσαφέστερα πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ἀποκρινόμενος. Ac ita paſſim. Vide modo Xenophontem Sympoſ. cap. VII. 1. ac Aelianum V. H. I, 15. III. 19.

d ἐκείνων μέν γε] Sequitur in oppoſito membro, ἐνταῦθα δὲ vnde ſuſpicari poſſes Maximum hic ſcripſiſſe, ἐκεῖ μέν γε. et mox, νικᾷν αὐτός· (δεῖ γὰρ —— ἕνα) ἐνταῦθα δ' etc. ita diſtingue. αὐτὸς *Dauiſio* debetur. conieceram αὐτοὺς. M.

e ἀλλ' ἀκονιτὶ νικᾷν [αὐτοὺς,] Reg. αὐτάς. Legendum αὐτὸς, ſcilicet εὔξαιτ' ἂν ἀκονιτὶ νικᾷν. Hoc verum eſſe patet ex ſequentibus.

f ἐπὶ τὴν ἀγωνίαν] Vulgo ἐπὶ τῇ ἀγωνίᾳ contra Mſs. fidem.

g συναγωνιστὴς ἐμοὶ,] Sic Mſs. Vulgo ἀγωνιστής.

h ἐγὼ τότε [εὐδοκιμῶ,] στεφανοῦμαι τότε, κηρύττομαι [τότ'] ἐν τοῖς Πανέλλησιν·] Sic infra Diſſert. IX. Σωκράτης ἐκράτει, καὶ [ἐστεφανοῦτο,] καὶ εὐδοκίμει. Vulgo, ἐγὼ τότε εὐδοκίμως στεφανοῦμαι, τότε κηρύττομαι ἐν τοῖς Πανέλλησιν. At εὐδοκίμως στεφανοῦμαι parum recte dicitur, omnis enim στέφανος inter Graecos εὐδοκίμησιν pariebat Dein τότ' vel τοτε, quod tertio loco poſui, repraeſentant Reg. et Harleian. Horum igitur ope, facilique coniectura, qua εὐδοκιμῶ, non εὐδοκίμως, lego, Maximum ſanauimus.

i καὶ

βοᾶτε. Τί γὰρ ἐμοὶ ὄφελος τῶν πολλῶν λόγων, καὶ τῆς συνεχȣ̃ς ταύτης ἀγωνίας; ἔπαινοι; ἅλις τȣ́των ἔχω· δόξα; διακορής εἰμι τȣ̃ χρήματος. Τὸ δὲ ὅλον· ἐπαινεῖ τις λόγȣς, καὶ ȣ̓ λέγει, φωνὴν ἔχων, ἀκοὴν ἔχων; ἐπαινεῖ τις φιλοσοφίαν, καὶ ȣ̓ λαμβάνει, ψυχὴν ἔχων, διδάσκαλον ἔχων; γέγονε τοίνυν τὸ χρῆμα, οἷον αὐλήματα, ἢ κιθαρίσματα, ἢ εἴ τις ἄλλη ἐν Διονύσȣ μȣ̃σα τραγική τις καὶ κωμῳδική[i]· ἐπαινȣ̃σι μὲν πάντες[k], μιμεῖται δὲ ȣ̓δείς.

ζʹ. Ἢ κἀνταῦθα πάμμηκες διαφέρει ἔπαινος ἡδονῆς· ἥδονται μὲν γὰρ πάντες[l] ἀκροώμενοι, ὃς δ᾽ ἂν τῷ ὄντι ἐπαινέσῃ, καὶ μιμήσεται· μέχρι δὲ τις μὴ ζηλοῖ, ȣ̓κ ἐπήνεσεν. Ἤδη τὶς καὶ ὑπὸ αὐλημάτων ἀνὴρ ἄμȣσος διετέθη μυσικῶς, καὶ τὰ ὦτα ἔναυλος ὢν διαμέμνηται τȣ̃ μέλȣς, καὶ μινυρίζει πρὸς αὑτόν. Κἂν τȣ̃τό τις

Quo enim diſciplinarum mihi harum exercitatio, et frequens illa decertatio? vt laudem conſequar? ſatis habeo. vt gloriam? ſatietas me tenet. Et vt breuius dicam: eſtne aliquis, qui ſermonem laudet, nec ſermone vti velit, cum nec voce careat, nec auditu? Eſtne aliquis, qui philoſophiam laudet, nec eam amplectitur, qui et animum ad diſcendum habeat, et magiſtrum? plane quemadmodum tibias ac citharas, aut ſi quae Dionyſiis praeterea in tragoediis aut comoediis adhibentur inſtrumenta, omnes laudant; nemo imitatur.

7. Niſi forte et hic plurimum a voluptate laus abſit: nemo eſt enim qui non delectetur, qui autem vere laudarit, etiam imitabitur; priusquam enim aeſtimat, ne laudat quidem. Fit etiam ſaepe vt muſicae imperitus aliquis, tibiam ſi audiat, amore capiatur artis, nec amplius abhorreat, ſaepe etiam abſens modulationem tamen auribus retinet, carmen ruminat, ſecumque tacitus cantillat. Etiam hoc veſtrum imitetur aliquis;

i καὶ κωμῳδική] Forte, ἢ κωμῳδική. M.

k ἐπαινȣ̃σι [μὲν] πάντες,] Vocem mediam ex Mſs. addidi; nam vulgo deeſt.

Sectio ζʹ.

l [ἥδονται μὲν γὰρ πάντες] Vulgo ἥδοντο. Sed vterque codex lectionem, quam dedi, repraeſentant; et Heinſius ita reponendum vidit.

m καὶ

ὑμῶν τὸ πάθος ζηλωσάτω· τάχα γὰρ πȣ ἐρασθήσεται καὶ τῶν αὐλῶν αὐτῶν [m]. Ἀνὴρ Φιλοθρέμμων ὄρνιθας εἶχε τῶν ἡδὺ μὲν φθεγγομένων τὸ ὄρθριον δὴ τȣ̃το, ἄσημον δὲ, καὶ οἷον ὄρνιθας εἰκός. Ἦν αὐτῷ γείτων αὐλητικὸς [n], ἀκροώμενοι δὲ οἱ ὄρνιθες διαμελετωμένȣ τȣ̃ αὐλητȣ̃, καὶ ἀντᾴδοντες αὐτῷ ὁσημέραι, ἐτυπώθησαν τῇ ἀκοῇ πρὸς τὰ αὐλήματα, καὶ τελευτῶντες ἀρξαμένȣ αὐλεῖν [o] συνεπήχȣν πρὸς τὸ ἐνδόσιμον δίκην χορȣ̃· Ἄνθρωποι δὲ ὄντες ȣ̓δὲ κατὰ ὄρνιθας ξυνᾴσονται ἡμῖν, ἀκȣ́οντες θαμὰ ȣ̓κ ἀσήμων αὐλημάτων, ἀλλὰ νοερῶν λόγων καὶ διηρθρωμένων καὶ γονίμων καὶ πρὸς μίμησιν εὖ πεφυκότων; Ὥστε ἔγωγε τέως καὶ πρὸς ἄπαν-

quis; forte enim et ipſas incipiet amare tibias. Homo fuit, vt dicitur, qui animalia quaedam magno, vt ferunt, domi ſtudio alebat: hic aues habebat, quae ſuauiter matutinum illud canebant, incondite tamen, vt reliquae ſolent. Hae cum quotidie audirent tibicinem, qui artis ſuae faceret periculum, reſpondere voce coeperunt, auresque ita ad tibiam paulatim earum formauit, vt quoties inflare coepiſſet, tibiam voce praeeuntem, vt in choro fieri conſueuit, ſequerentur omnes. Qui ergo fit, vt ipſi homines, frequenter ſi audiant non inconditos tibiae modos, verum voces ſapientes, articulatas, vberes, ad imitationem excitandam compoſitas, ſaltem ritu auium nobiſcum canere recuſent? Mihi, qui de rationibus

m *καὶ τῶν αὐλῶν αὐτῶν.*] Praeferrem, *καὶ τῶν αὐλημάτων*· vel *τῶν αὐλητῶν.* M.

n *οἷον ὄρνιθας εἰκός. Ἦν αὐτῷ γείτων αὐλητικός,*] Quatuor voces vltimae ex Reg. et Harleian. adieci, ſunt enim orationis perſpicuitati neceſſariae. Heinſius addi iubet ex Mſs. *Ἦν δὲ αὐτῷ γείτων αὐλητικός.* Eum tamen vel oculi fefellere, vel memoria.

o *καὶ [τελευτῶτες] ἀρξαμένȣ αὐλεῖν συνεπήχȣν*] Vulgo *τελευτῶν*, tam contra grammaticos canonas, quam codicum fidem.

Ibid. *καὶ τελαυτῶν ἀρξαμένȣ αὐλεῖν*] Scribendum et diſtinguendum: *καὶ τελευτῶντες, ἀρξαμένȣ αὐλεῖν, συνεπήχουν πρὸς τὸ ἐνδόσιμον, δίκην χορȣ̃.* Τελευτῶντες eſt *tandem, denique*: ut IX. 3. et paſſim. Confirmant libri ſcripti. M.

τας p ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων σιγὴν ἔχων, καὶ μηδὲν σεμνὸν, μηδὲ ὑπέραυχον, μήτε ἰδίᾳ, μήτε εἰς κοινὸν εἰπὼν, νῦν μοι δοκῶ ὑμῶν εἵνεκεν γαυρότατα ἂν καὶ μεγαλαυχότατα εἰπεῖν. Παρελήλυθεν εἰς ὑμᾶς, ὦ νέοι, παρασκευὴ λόγων αὕτη πολύχȣς, καὶ πολυμερὴς, καὶ πάμφορος, καὶ ἐπὶ πάσας ἐξικνȣμένη ἀκοὰς, καὶ πάσας φύσεις, καὶ πάσας ζηλώσεις λόγων, καὶ πάσας παιδευμάτων ἰδέας, ἀταμίευτος, καὶ ἄμισθος q, καὶ ἀπρόφασιςος, καὶ ἄφθονος, ἐν *μέσῳ κειμένη τοῖς δυναμένοις λαβεῖν. Εἴτε τις ῥητορείας ἐρᾷ· ȣ̓͂τος αὐτῷ δρόμος λόγȣ πρόχειρος, καὶ πολυαρκὴς, καὶ εὔπορος, καὶ ὑψηλὸς, καὶ ἐκπληκτικὸς, καὶ ἄρρηκτος, καὶ ἰσχυρὸς καὶ ἄκμητος r. Εἴτε τις ποιητικῆς ἐρᾷ· ἡκέτω, ποριςάμενος ἄλλοθεν τὰ μέτρα μόνον, τὴν δὲ ἄλλην χορη-

bus noſtris et ſtudio hactenus tacuerim, nihil grande, nihi magnificum publice aut priuatim dixerim, veſtra libet cauſ libere confidenterque loqui. Offertur vobis magnus diſcipli narum apparatus, o iuuenes, nec ſimplex ille, ſed diffuſiſſi mus, ampliſſimus, vberrimusque qui ab omnibus audir poteſt, ad omnes cuiuſcunque generis pertinet homines omnia artium ſtudia, omnium diſciplinarum ſub ſe complecti tur genera; hic large, hic gratuito citra tergiuerſationen vllam maxima vobis praebetur copia, omnibus, qui mod capaces eius futuri ſunt, in medio proponitur. Oratoriae ali quis ſtudioſus eſt? ecce via expedita, ſufficiens, facilis, ſub limis, admirabilis, nusquam interrupta, firma, non inqui nata. Poeticen aliquis amplectitur? metra ſolummodo aliun de ſibi comparet, reliquaque hinc petat, ſublime illud in ora tion

p ἔγωγε τέως καὶ πρὸς ἅπαντας] Vulgo ἔγωγε τέως [μὲν] καὶ πρὸς ἅπαντας. Vocem, quam praeterii, neſciunt codices.

q ἀταμίευτος, [καὶ] ἄμισθος,] Vulgo deeſt coniunctio, quae, Mſs. addicentibus, haud videbatur negligenda.

r ἰσχυρὸς καὶ [ἄκμητος.] Vulg ἰσχυρὸς καὶ [ἄμικτος.] nec alite legerunt interpretes; licet vl tima vox proculdubio ſit incom moda. Nos igitur lectionen recepimus, quam ſuppedita runt Reg. et Harleian. eaqueſ cuiuis Graece docto ſatisprobat

s τῇ

γίαν λαμβανέτω ἐντεῦθεν [s], τὸ σοβαρὸν, τὸ ἐπιφανὲς, τὸ λαμπρὸν, τὸ γόνιμον, τὸ ἔνθεον, τὴν οἰκονομίαν, τὴν δραματουργίαν, τὸ κατὰ τὰς φωνὰς ἀταμίευτον, τὸ κατὰ τὴν ἁρμονίαν ἄπταιστον. Ἀλλὰ πολιτικῆς [t] καὶ τῆς περὶ δήμους καὶ βουλευτήρια παρασκευῆς ἥκεις ἐνδεὴς ὤν; σὺ μὲν καὶ πεφώρακας τὸ ἔργον [u], ὁρᾷς τὸν δῆμον [x], ὁρᾷς τὸ βουλευτήριον, τὸν λέγοντα, τὴν πειθὼ, τὸ κράτος. Ἀλλὰ τούτων μέν τις ὑπερορᾷ, φιλοσοφίαν δὲ ἀσπάζεται, καὶ ἀλήθειαν τιμᾷ [y]; ἐν-

tione dico, illuſtre, ſplendidum, foecundum, diuinumque; etiam diſpoſitio argumenti, fabulae conſtructio, vocum vbertas, minimeque vitioſa hinc proueniet harmoniae ratio. At ciuilis potius te ſcientia delectat, viamque, qua commodiſſime tractes populum, inuenire te poſtulas? en tibi rem ipſam; curiam ante oculos, oratorem, ſuadam dicendi, et verborum vira vides. Eſtne autem aliquis qui haec quidem negligit omnia, philoſophiam autem amplectitur? hic vero magni-

s τὴν δὲ ἄλλην χορηγίαν λαμβανέτω ἐντεῦθεν,] Reg. et Harleian. his adnectunt voces εἰ ποιητικῆς, nec, vt opinor, aliter habuit codex Paccianus. Nullus dubito quin legendum, τὴν δὲ ἄλλην χορηγίαν λαμβανέτω ἐντεῦθεν [ποιητικῆς.] *Reliqua, quae poetice ſubminiſtrat, hinc ſumat licet.*

Ibid. λαμβανέτω ἐντεῦθεν] Codices hic addunt εἰ ποιητικῆς. Lego: λαμβανέτω ἐντευθενὶ ποιητικῆς, τὸ σοβαρὸν, etc. ποιητικῆς idem valet ac ſi ſcriptum fuiſſet αὐτῆς· vide ad XI. 4. M.

t Ἀλλὰ πολιτικῆς] Vulgo ἀλλὰ [τῆς] πολιτικῆς. Articulum non admittunt Mſs.

u πεφώρακας τὸ ἔργον, [ὁρᾷς τὸν δῆμον,] Tres vltimae voces vulgo non comparent. Eas ſuppeditauit Reg. Quin et eas orae adſcriptas habet Harleian.

x ὁρᾷς τὸν δῆμον,] Has tres voces ex Secunda Maximi Editione eſſe puto: quemadmodum et iſtas quae ſequuntur, καὶ ἀλήθειαν τιμᾷ· quae in prioribus Edit. deſiderabantur. cauſſa vero Cl. Vir. mutare vult Ἀλλὰ in Ἀλλ' εἰ. vide praecedentem ſententiam, Ἀλλὰ πολιτικῆς etc. vbi eadem forma M.

y φιλοσοφίαν δὲ ἀσπάζεται, [καὶ ἀλήθειαν τιμᾷ:] Hanc verborum trigam neſciunt editi. Sed eam addendam eſſe recte monuit Heinſius, ſic enim dant Reg. et Harleian. Totus autem locus ita videtur reſcribendus:

ταῦθα ὑφαιρῶ τῆς μεγαλαυχίας, ὑφίεμαι, ȣ̓χ ὁ αὐτός εἰμι· μέγα τὸ χρῆμα καὶ δεόμενον προςάτȣ, ȣ̓ δημοτικȣ̃, μὰ Δία, ȣ̓δὲ ἐρχομένȣ χαμαὶ [z], ȣ̓δὲ ἀνακεκραμένȣ τῷ τῶν πολλῶν τρόπῳ.

η. Εἰ μὲν ȣ̓̃ν τις τȣ̃τ' εἶναι φιλοσοφίαν λέγει, ῥήματα καὶ ὀνόματα, ἢ τέχνας λόγων, ἢ ἐλέγχȣς καὶ ἔριδας καὶ σοφίσματα, καὶ τὰς ἐν τȣ́τοις διατριβὰς, ȣ̓ χαλεπὸν εὑρεῖν τὸν διδάσκαλον. Πάντα ὑμῖν μεςὰ τοιȣ́των σοφιςῶν [a], εὔπορον τὸ χρῆμα, καὶ ταχὺ ἀναφαινόμενον. Θαῤῥήσαιμι δ' ἂν ἔγωγε εἰπεῖν, ὅτι

magniloquentiae meae vela contraho, remitto, aliam perſonam induam: rem magnam dicis, quaeque manuductore opus habeat minime vulgari; qui non humi repat, aut iisdem, quibus populus, vtatur moribus.

8. Iam ſi quis in verbis ac nominibus; aut in artificioſis orationibus, aut refutatione argumentorum, aut contentione mutua, aut fallaciis, ſimiliumque verſari rerum ſtudio philoſophiam velit; non magno magiſtrum negotio inuenire poſſe videor. Sophiſtarum plena ſunt omnia; res haec vbſque obvia, ac in oculos paſſim incurrit: quin etiam dicere non verear,

[Ἀλλ' εἰ] τȣ́των μὲν τις ὑπερορᾷ, φιλοσοφίαν δὲ ἀσπάζεται, καὶ ἀλήθειαν τιμᾷ· ἐνταῦθα ὑφαιρῶ τῆς μεγαλαυχίας, etc.

z ȣ̓δὲ ἐρχομένȣ χαμαὶ,] Heſiodus Theog. v. 272.

Ἀθάνατοί τε θεοὶ, χαμαὶ ἐρχόμενοί τ' ἄνθρωποι.

Vbi fallitur vir eruditus, qui credit haud paullo elegantius legi poſſe χαμαὶ [ἑρπόμενοί] τ' ἄνθρωποι. Lucianus in Hermotimo tom. I. p. 508. Ἡμεῖς δὲ ὁ συρφετὸς καὶ ὅσοι [χαμαὶ ἐρχόμενοι] ἐςμέν. Idem in Icaromenippo tom. II. pag. 190. Οἵγε πρῶτα μὲν ἐπὶ γῆς βεβηκότες, καὶ μηδὲν τῶν [χαμαὶ ἐρχομένων] ἡμῶν διαφέροντες. Iulianus Orat. VII. p. 208. Τίς δὲ ὁ Πὰν, καὶ τίς ὁ Ζεὺς τῶν [χαμαὶ ἐρχομένων] ἀνθρώπων ἄξιοι καλεῖσθαι. Procopius in Epiſt. ad Hieronym. ab Iſ. Voſſio edita in Reſp ad tertias obiect. Ric. Simonii p. 118. Κάλει σμικρȣ̀ς ἡμᾶς καὶ [χαμαὶ] τινας [ἐρχομένȣς.] Sic Homerus aliique. Vide Iac. Duporti Gnomol. Homer p. 28.

Sectio η'.

a μεςὰ [τοιȣ́των] σοφιςῶν,] Vulgo μεςὰ [τῶν] σοφιςῶν. Integritati priſtinae locum reſtituimus ope codicum Reg. et Harleian.

b μὴ

τῆς τοιαύτης φιλοσοφίας πλείους οἱ διδάσκαλοι τῶν μαθητῶν. Εἰ δὲ ταῦτα μὲν ὀλίγη τοῦ φιλοσοφεῖν μοῖρα, καὶ τοσαύτη, ὅσην αἰσχρὸν μὲν μὴ εἰδέναι, οὐ σεμνὸν δὲ εἰδέναι, διαφεύγωμεν τὸ αἰσχρὸν, καὶ ταῦτα εἰδότες, μὴ καλλωπιζώμεθα δὲ ἐπ' αὐτοῖς [b]. ἦν γὰρ ἂν πολλοῦ ἄξιοι καὶ οἱ γραμματισταὶ εἶεν, πραγματευόμενοι περὶ τὰς συλλαβὰς, καὶ συμψελλίζοντες ἔθνει παίδων ἀνοητοτάτῳ. Τὸ δὲ ἐν φιλοσοφίᾳ κεφάλαιον, καὶ ἡ ἐπ' αὐτὸ ὁδὸς, δεῖται διδασκάλου τὰς τῶν νέων ψυχὰς συνεπαίροντος, καὶ διαπαιδαγωγοῦντος αὐτῶν τὰς φιλοτιμίας, καὶ οὐδὲν ἀλλ' ἢ λύπαις [c] καὶ ἡδοναῖς τὰς ὀρέξεις αὐτῶν συμμετρουμένου· οἷόν που καὶ οἱ πολευταὶ δρῶσι, μήτε ἀποσβεννύντες τὸν θυμὸν τῶν πωλευμάτων, μήτε ἐφιέντες αὐτοῖς ἀνέδην χρῆσθαι τῇ γενναιότητι. [d] Οἰκονομεῖ δὲ πώλου μὲν θυμὸν χαλινὸς,

rear, plures eſſe, qui doceant hanc philoſophiam, quam qui diſcant. Quod ſi minima haec philoſophiae pars eſt, et tantilla quidem, quantam neſcire eſt dedecus, ſcire autem non ita magnae eſt rei; ſi eam conſequamur, non eſt quod inſoleſcamus propterea: eo enim modo et illi, qui prima literarum elementa docent, qui circa ſyllabas verſantur, et cum pueris balbutiunt aliquot, admiratione digni eſſent. Praecipua autem philoſophiae pars, et quae eo ducit ſemita, praeceptorem requirit, qui animos iuniorum erigat, ſtudia eorum et deſideria, non aliter quam paedagogus aliquis, gubernet, eorum appetitiones voluptatibus doloribusque attemperet: ſicut illi, qui equos domant, non penitus eorum ſpiritus infringunt, nec tamen vti vbique iis permittunt. Quippe ſicut equi

b μὴ καλλωπιζώμεθα [δὲ ἐπ' αὐτοῖς·] Sic Reg. et Harleian. Vox antepenultima vulgo deeſt.

c οὐδὲν ἀλλ' ἢ λύπαις] Elliptice, pro οὐδὲν ἄλλο ποιοῦντος ἢ λύπαις —— συμμετρουμένου· vt Herodianus III. 34. οὐδὲν ἕτερον ἀλλ' ἢ μερισάμενος πρὸς αὐτὸν τὴν ἀρχήν. Niſi malis, οὐδενὶ ἄλλῳ ἢ λύπαις etc. quod Diſſert. III. exprimitur οὐκ ἄλλῳ τινὶ ἤ. Sed non opus eſt. M.

καὶ ῥυτῆρες, καὶ ἱππέως καὶ ἡνιόχου τέχνη· ψυχὴν δὲ ἀνδρὸς λόγος, οὐκ ἀργὸς, οὐδὲ ῥυπῶν, οὐδὲ ἠμελημένος, ἀλλὰ ἀνακεκραμένος ἤθει καὶ πάθει, λαὶ μὴ παρέχων σχολὴν [d] τοῖς ἀκροωμένοις τὰς φωνὰς ἐξετάζειν καὶ τὰς ἐν αὐταῖς ἡδονὰς, ἀλλ᾽ ἀνίστασθαι προσαναγκάζει καὶ συνενθουσιᾷν ὥσπερ ὑπὸ σάλπιγγι, νῦν μὲν τὸ ἐφορμηκὸν φθεγγομένῃ, νῦν δὲ τὸ ἀνακλητικόν.

θ'. Εἰ τοιούτου δεῖ λόγου τοῖς φιλοσοφίας ἐφιεμένοις, τὸν ἔχοντα ἀθρητέον [e] καὶ δοκιμαστέον καὶ αἱρετέον, ἐάν τε πρεσβύτης οὗτος ᾖ [f], ἐάν τε νέος, ἐάν τε πένης, ἐάν

equi animos habenae et lora, equitiſque ac magiſtri ars moderatur: ita animum hominis oratio, non ignaua, aut ſordida, non ſupina; ſed quae lenibus vehementibusque temperata affectibus ne tantillum otii auditoribus relinquat, vt in verba inquirere, eorumque adhaerere poſſint voluptati; ſed vt, tubae inſtar, quae nunc claſſicum canit, nunc receptui ſonat, ſecum tollat.

9. Eiusmodi oratione ei ſi opus ſit, qui philoſophiam ſequitur, quaerendus eſt omni ſtudio, explorandus, eligendus, qui docere eam poſſit; nec refert ſenex ſit an iuuenis. diues an

d καὶ μὴ παρέχων σχολὴν —— ἐξετάζειν, ἀλλ᾽ ἀνίστασθαι προσαναγκάζει] Obuium eſt προσαναγκάζων, vt παρέχων· et verum. Paullo ante, pro μὴ καλλωπιζώμεθα δὲ, mallem δὴ alterum minus concinnum iſto loco. M.

Sectio θ'.

e τὸν ἔχοντα [ἀθρητέον] Sic Harleian. et optime quidem. *Vir hac dote praeditus diligenter conſiderandus eſt.* Reg. ἀθροιτέον, vulgo ἀθροιστέον, quod huic loco parum congruit.

Ibid. τὸν ἔχοντα ἀθροιστέον] Clarius ſcripſiſſet, τοὺς ἔχοντας. Ἀθροίζω enim eſt *Collectivum*, et *plures* denotat. Heſychius: Ἄθροιζε, ἀνάγαγε lege, συνάγαγε. et mox: Ἄθρους, ἀθρόους, συνηγμένους. Vnde ſcribendum puto ἀθρητέον pro ἀθροιστέον. vt XXIV, 4. Ἐπεὶ ταύτῃ βασανιστέον τε καὶ ἀθρητέον τὸν ἐρωτικὸν etc. Xenophon. *Sympoſio*: σκεπτέον δὲ ποῖα ποτε εἰδὼς Περικλῆς —— ἀθρητέον δὲ καὶ πῶς ποτε Σόλων —— ἐρευνητέον δὲ καὶ ποῖα Λακεδαιμόνιοι etc. vide Heſychium. Ita quoque habet *Harleianus*. M.

f ἐάν τε πρεσβύτης [οὗτος] ᾖ,] Ita codex vterque: nam vocem penultimam non agnoſcunt editi.

g ἐὰν

τε πλȣ́σιος, ἐάν τε ἄδοξος, ἐάν τε ἔνδοξος [g]· ἀσθενέϛερον δὲ, οἶμαι, καὶ νεότητος γῆρας, καὶ πλȣ́τȣ πενία, καὶ δόξης ἀδοξία. Οἷς δ' ἂν τὰ ἐλαττώματα ταῦτα προσῇ, ῥᾶον ἐπ' αὐτȣ̀ς [h] οἱ ἄνθρωποι παραγίνονται, καὶ γεγόνασιν αἱ παρὰ τῆς τύχης συμφοραὶ πρὸς φιλοσοφίαν ἐφόδια· καὶ ὅτι μὲν πένης ἦν ὁ Σωκράτης, ὁ πένης εὐθὺς μιμήσεται τὸν Σωκράτην· ὡς ὠνάμεθα, ὅτι μὴ καὶ οἱ σιμοὶ καὶ οἱ προγάϛορες [i] ἀμφισβητȣ̃σι φιλοσοφίας. Ὅτι δὲ Σωκράτης ȣ̓κ ἐπὶ τȣ̀ς πένητας ὠθεῖτο [k] μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τȣ̀ς [l] πλȣσίȣς, καὶ τȣ̀ς ἐνδόξȣς, καὶ

an pauper, magni nominis an ignotus: eſt autem ſenectus, vt videtur, iuuentute infirmior, diuitiis paupertas, celebritate ignobilitas. Fit tamen vt, quibus ea adſint incommoda, facilius ad eam perueniant homines; non rato enim ad philoſophiae ſtudium commeatum ſuppeditat fortunae infelicitas: ergo, quia pauper erat Socrates, continuo qui pauper eſt imitabitur, ſi Diis placet, Socratem: bene nobiſcum agitur, quod non et ſimi de philoſophia contendant, et ventricoſi. Quod vero non pauperes tantum, ſed et ditiſſimos celeberrimosque iuxta ac nobiliſſimos, incitare ad hoc ſtudium ſoleat Socrates

g ἐάν τε ἄδοξος,] ἐάν τε ἔνδοξος·] Sic recte ſuppleuit H. Stephanus: nam vulgo deſunt tres primae voces, Harleian. tamen, inuerſo verborum ordine, dat ἐάν τε ἔνδοξος, [ἐὰν ἄδοξος,] quod emendationi, quam recepimus, aliquantulum fauet.

h ῥᾶον ἐπ' [αὐτȣ̀ς,] Heinſius ſcribendum putat ῥᾶον ἐπ' [αὐτὴν,] vt pronomen ad philoſophiam referatur.

i οἱ σιμοὶ καὶ οἱ προγάϛορες] Talis nempe fuit Socrates, vnde Sileno dicebatur ſimilis. Vide noſtrum Diſſert. XXXIX. 5. Iulianum in Caeſar.. p. 18. XenophontemSympoſ. cap. IV. 19. Platonem Sympoſ. p. 333. A. et ſcoliaſten in Ariſtophanis Nubes v. 223.

k ἐπὶ τȣ̀ς πένητας ὠθεῖτο] Recte: *ad pauperes ſe contulit.* ita Diſſert. XXV. ἰδόντες δὲ ἐκ ποίμνης ἄρνα εὐτραφῆ —— ὥσαντο ἐπ' αὐτὸν ἄμφω· et mox, δρόμῳ ἐπ' αὐτὴν (ὥραν) ὠθȣμένȣς; Cum propoſitione εἰς Diſſ. IX. ὅπȣ εἰς Λύκειον ὤσατο ἂν ἐκεῖθεν. In quibus omnibus locis Verbum ὠθεῖσθαι notionem *ſtudii* et προθυμίας continet. M.

l Σωκράτης ȣ̓κ ἐπὶ τȣ̀ς πένητας —— ἀλλὰ καὶ ἐπὶ etc.] Turbatum aliquid in hac ſententia; niſi fallor, ex Negatiua alieno loco

τοὺς εὐγενεστάτους, διαμέμνηται οὐδείς [m]. Ἡγεῖτο γὰρ οἶμαι, ὁ Σωκράτης Αἰσχίνου μὲν φιλοσοφήσαντος καὶ Ἀντισθένους ὄνασθαι ἂν ὀλίγα [n] τὴν Ἀθηναίων πόλιν,

Socrates, nemo recordatur. Sciuit enim Socrates, vt arbitror, dum philoſophiam Aeſchines profitetur, aut Antiſthenes, parum ad Athenienſium rempublicam boni inde peruenturum

loco] poſita. Forte: ὅτι δὲ Σωκράτης ἐπὶ τοὺς πένητας ὠθεῖτο μόνον, ἀλλ' οὐ καὶ ἐπὶ τοὺς πλουσίους, —— διαμέμνηται οὐδείς· *Socratem vero ad pauperes tantum ſe contuliſſe, non itidem ad diuites, nullus memoriae prodidit.* Graeca vero in ſequentibus ita legenda et connectenda puto: ἡγεῖτο (non ἡγεῖται) γὰρ, οἶμαι, ὁ Σωκράτης, Αἰσχίνου μὲν φιλοσοφήσαντος, καὶ (f. ἢ) Ἀντισθένους, ὄνασθαι ἂν ὀλίγα τὴν Ἀθηναίων πόλιν· εἰ δὲ Ἀλκιβιάδης ἐφιλοσόφει, ἢ Κριτίας, etc. ita, inquam, connectenda, eiecto iſto barbaro gloſſemate, μᾶλλον δὲ μηδένα τῶν τότε, πλὴν ἡμῶν τῶν ἔπειτα, κατὰ τὴν μνήμην τῶν λόγων· quod a Senſu et Graeciſmo aeque longe abeſſe mihi videtur. Aliter de hoc loco ſtatuiſſe video Cl. Editorem. M.

m διαμέμνηται οὐδεὶς.] Quid audio? Nemone recordatur Socratem ditiſſimos ac nobiliſſimos viros incitare ſolitum, vt rebus philoſophicis operam darent? Omnino ſe res aliter habet; id quod ex Xenophontis et Platonis operibus notiſſimum. Certe Socrates Athenas circumibat, ἐντυγχάνων πάσαις ἀνδρῶν καὶ [τύχαις,] καὶ τέχναις, καὶ ἐπιτηδεύμασι,, καὶ ἐπιθυμίαις, vt ait noſter Diſſert. IX. 7. Immo quod Alcibiadem et Critiam, qui nobiliſſimi fuerunt ac ditiſſimi, diſcipulos habuerit, ei vitio verterunt accuſatores. Xenoph. Ἀπομν. lib. I. cap. II, 12. Ἀλλ', ἔφη γε ὁ κατήγορος, Σωκράτει ὁμιλητὰ γενομένω [Κριτίας] τε καὶ [Ἀλκιβιάδης] πλεῖστα κακὰ τὴν πόλιν ἐποιησάτην. Noſter Diſſ. XXIV. Ὅτι μὲν [Κριτίας] ἐτυράννευσε, τοῦτο ἀδικεῖν ἔλεγον [Ἄνυτος καὶ Μέλιτος] τὸν Σωκράτην, καὶ ὅτι [Ἀλκιβιάδης] ἐξύβριζε. Lactantius Div. Inſt. lib. III. cap. XIX 25. *Non venit in mentem Platoni* Alcibiadem *quoque et* Critiam *eiusdem Socratis aſſiduos auditores fuiſſe; quorum alter hoſtis patriae acerrimus fuit, alter crudeliſſimus omnium tyrannorum.* Vide ſis et Aelianum V. H. IV. 15. Nullus igitur dubito quin legendum ſit, διαμέμφηται οὐδείς. *Queratur nemo.*

n [Ἡγεῖτο] γὰρ —— ὄνασθαι [ἂν ὀλίγα] τὴν Ἀθηναίων πόλιν,] Vulgo [ἡγεῖτο] γὰρ —— ὄνασθαι [ὀλίγον] τὴν Ἀθηναίων πόλιν. At ἡγεῖτο recte dat Harleian. Reliqua vero ſunt ab eo ſimul ac Regio codice.

o [πλὴν]

μᾶλλον δὲ μηδένα τῶν τότε, πλὴν ἡμῶν o τῶν ἔπειτα κατὰ τὴν μνήμην τῶν λόγων· εἰ δὲ Ἀλκιβιάδης ἐφιλοσόφει ἢ Κριτίας ἢ Κριτόβουλος ἢ Καλλίας, οὐδὲν ἂν τῶν δεινῶν τοῖς τότε Ἀθηναίοις συνέπεσεν. Οὐδὲ γὰρ ἡ Διογένους ζήλωσις p, θυλάκιον καὶ βακτηρία, ἀλλ᾽ ἔξεστί που καὶ ταῦτα περιβεβλημένον Σαρδαναπάλλου εἶναι κακοδαιμονέστερον. Ὁ Ἀρίστιππος ἐκεῖνος πορφυρίδι ἀμπισχόμενος, καὶ μύροις χριόμενος, οὐχ ἧττον τοῦ Διογένους ἐσωφρόνει. Ὥσπερ γάρ, εἴ τις δύναμιν σώματος παρασκευάσαιτο οὐδὲν ὑπὸ πυρὸς λυμαινομένην, ἐθάρρει ἄν, οἶμαι, καὶ τῇ Αἴτνῃ αὐτοῦ παραδοὺς τὸ σῶμα· οὕτω καὶ ὅστις πρὸς ἡδονὴν παρεσκεύασται q καλῶς, οὐδὲ ἐν αὐταῖς ὢν θάλπεται, οὐδὲ ἐμπίπραται, οὐδὲ ἐκτήκεται.

ι. Ἐξεταστέον δὴ τὸν φιλόσοφον οὐ σχήματι, οὐχ ἡλικίᾳ, οὐ τύχῃ, ἀλλὰ γνώμῃ, καὶ λόγῳ, καὶ παρα-

turum eſſe, aut tantum potius ad illius temporis neminem, quantum ad poſteros ex illarum memoria diſſertationum; at ſi philoſophiam aut Alcibiades profeſſus eſſet, aut Critias, aut Critobulus, aut Callias, multas grauiſſimasque aetatis illius Athenienſes clades vitaſſent. Nec enim Diogenem imitatur, qui cum pera incedit, et baculo; quia poteſt cum his eſſe aliquis Sardanapalo infelicior. Ariſtippus ille olim purpura indutus, vnguentis delibutus, non minus temperans habebatur Diogene. Nam quemadmodum, ſi quis vim quandam conſecutus eſſet corporis, quae ignem ferret, et quidlibet contemneret, nihil, credo, metueret ipſi Aetnae corpus admouere; ita ſi quis probe aduerſus voluptates ſit munitius, ne in ipſis quidem ſi verſetur, vri poteſt, aut ardere, aut liquiſcere.

10. Philoſophum vero non habitus probabit, non aetas, non fortuna, ſed iudicium, ſed ſermo, ſed animi inſtitutum, a qui-

o [πλὴν] ἡμῶν] Cum Stephano et Heinſio legerim πλέον ἡμῶν, vel potius eodem ſenſu πλεῖν, quod propius.

p [οὐδὲ] γὰρ ἡ Διογένους ζήλωσις,] Sic recte Harleian. ac ita reſcribendum vidit Heinſius Vulgo οὐδέν.

q πρὸς ἡδονὴν παρεσκεύασται] Sequitur, ἐν αὐταῖς (ἡδοναῖς) ὢν ergo, vel πρὸς ἡδονάς, vel ἐν αὐτῇ ὤν. M.

σκευῇ ψυχῆς, ὑφ᾽ ὧν μόνων χειροτονεῖται φιλόσοφος. τὰ δὲ ἄλλα ταυτὶ παρὰ τῆς τύχης σχήματα ἔοικε τοῖς ἐν Διονύσου περιβλήμασι. Τὸ μὲν γὰρ τῶν ποιημάτων κάλλος ἓν καὶ ταὐτὸν, ἐάν τε δυνάστης ὁ λέγων ᾖ, ἐάν τε οἰκέτης· αἱ δὲ χρεῖαι τῶν δραμάτων μεταποιοῦσι τὰ σχήματα. Ὁ Ἀγαμέμνων τὸ σκῆπτρον φέρει, ὁ βουκόλος διφθέραν, ὁ Ἀχιλλεὺς ὅπλα, Τήλεφος ῥακία καὶ θύλακον [r]· ἀκροῶνται δὲ οἱ θεώμενοι οὐδὲν μᾶλλον τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἢ τοῦ Τηλέφου [s]· ἀποτείνεται γὰρ ἡ ψυχὴ ἐπὶ τὰ ποιήματα αὐτὰ, οὐ τὰς τύχας τῶν λεγόντων. Νόμιζε δὴ [t] κἀν τοῖς τῶν φιλοσόφων λόγοις, τὸ μὲν καλὸν οὐκ εἶναι παντοδαπὸν, οὐδὲ διαπεφορημένον [u], ἀλλ᾽ ἓν, καὶ αὐτὸ αὐτῷ παραπλήσιον· τοὺς δὲ ἀγω-

a quibus ſolis dignitatis ſuae ſuffragia capit philoſophus; reliqua, quae fortuna ſolet addere, hiſtrionicorum inſtar ſunt amictuum. Eadem enim poematum eſt praeſtantia, ſiue princeps ea recitet, ſiue famulus; drama vero poſtulat, vt habitus mutentur. Agamemnon ſceptrum gerit, pellem bubulcus, arma Achilles, pannos laceros cum pera Telephus; neque magis tamen Agamemnonem, quam Telephum, ſpectator audit: animus quippe magis poetae verba, quae dicuntur, quam fortunam eius reſpicit, qui dicit. Idem exiſtima de oratione philoſophi, virtutem eius non variam, non diuerſam eſſe, ſed

Sectio ι᾽.

r Τήλεφος ῬΑΚΙΑ καὶ θύλακον.] Mox tamen dicit, Fortunam induiſſe Diogenem, *ad inſtar* Telephi *iſtius*, ΒΑΚΤΗΡΙΑ, καὶ θυλάκῳ. igitur, vt ſibi conſtet, hoc loco ſcriptum fuiſſe oportuit non ῥακία ſed βακτηρίαν. Diogenis enim geſtamina erant θυλάκιον et βακτηρία, vt omnibus notum, et Noſter paullo ante dixerat: οὐδὲ γὰρ ἡ Διογένους ζήλωσις, θυλάκιον καὶ βακτηρία. et ita Diſſ. III. Vide Syneſium de *Prouident.* p. 73. Suſpicor hoc eſſe παρόραμα Ipſius Maximi. M.

s οὐδεν μᾶλλον τοῦ Ἀγαμέμνονος ἢ τοῦ Τηλέφου.] Reg. et Harleian. οὐδὲν μᾶλλον τοῦ Τηλέφου, ἢ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Potiorem tamen cenſeo receptam lectionem; niſi forſan legatur οὐδὲν [μεῖον] τοῦ Τηλέφου, ἢ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Et hoc, vt opinor, rectum.

t Νόμιζε [δὴ] Ita Reg. et Harleian. vulgo δὲ.

u οὐδὲ

νιςὰς αὐτὺς [x] ἄλλον ἄλλῳ σχήματι ὑπὸ τῆς τύχης περιβεβλημένον εἰσπέμπεσθαι ἐπὶ τὴν σκηνὴν τῦ βίυ, Πυθαγόραν μὲν πορφύρᾳ ἀμπισχόμενον, τρίβωνι δὲ Σωκράτην, Ξενοφῶντα δὲ θώρακι καὶ ἀσπίδι, τὸν δὲ ἐκ τῆς Σινώπης ἀγωνιςὴν, κατὰ τὸν Τήλεφον ἐκεῖνον, βακτηρίᾳ καὶ θυλάκῳ. Συνετέλει δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ σχήματα αὐτὰ πρὸς τὴν δραματυργίαν· καὶ διὰ τῦτο ὁ μὲν Πυθαγόρας ἐξέπληττεν, ὁ δὲ Σωκράτης ἤλεγχεν, ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔπειθεν [y], ὁ δὲ Διογένης ὠνείδιζεν. Ὦ μακάριοι μὲν τῶν δραμάτων οἱ ὑποκριταὶ, μακάριοι δὲ τῶν ἀκυσμάτων οἱ θεαταί. Τίς ἂν ἡμῖν καὶ νῦν ποιητὴς καὶ ἀγωνιςὴς γένοιτο [z], ὐκ ἀσχήμων, ὐδὲ ἄφωνος,

ſed vnam eandemque; actores vero eius alium alio habitu in vitae ſcenam a fortuna produci, Pythagoram in purpura, in lacerna Socratem, cum thorace Xenophontem et clypeo, cum pera, adinſtar Telephi, et baculo Sinopenſem illum athletam. Aliquid tamen et ipſe ad repraeſentationem ſui dramatis ſingulis addebat habitus; itaque homines in ſtuporem dabat Pythagoras, argüebat Socrates, perſuadebat Xonophon, exprobrabat Diogenes. Ego quidem et beatos hos hiſtriones iudico, qui agunt, et ſpectatores, qui aüdiunt. Quem vero nos poetam, quem inueniemus hiſtrionem, qui ornatu certo inſtructus,

u ὐδὲ διαπεφορημένον,] Recte. διαπεφορημένον eſt *Diſtractum*, in multas partes diuiſum: et bene opponitur τῷ ἕν. Vide Suidam in V. διαφορηθῶ. Heſychius: διεφόρησαν, διεσκόρπισαν. Longinus περὶ Ὕψ. ſect. I. δίκην σκηπτῦ πάντα διεφόρησεν. M.

x τὺς δὲ ἀγωνιςὰς αὐτὺς] Potius αὐτῦ, ſc. τῦ καλῦ quod praeceſſit. M.

y ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔπειθεν,] Quaero quo ſenſu Xenophon, quem in Vitae huius Scenam cum *thorace* et *clypeo* miſſum fingit, dici poſſit πείθειν. *thorax* enim et *clypeus* ſunt βίας et ἀνάγκης, et πειθανάγκης potius quam πειθῦς inſignia: δόρυ καὶ κηρυκεῖον, ſecundum paroemiam. M.

z Τὶς ἂν ἡμῖν νῦν καὶ ποιητὴς] Vulgo, Τίς ἂν καὶ νῦν ἡμῖν ποιητής. Ordinem verborum recepimus, quem praeſtant codices.

Ibid. τίς ἂν καὶ νῦν ἡμῖν ποιητὴς καὶ ἀγωνιςὴς γένοιτο,] Male iſtud ποιητὴς, et intempeſtiue; cum de *hiſtrionibus* ſermo fiat. Ποιητὴς Noſtro eſt ὁ Θεὸς, (δρᾶμα διδα-

ἀλλ' ὁμιλεῖν ἀξιόχρεως θεάτροις Ἑλληνικοῖς; Ζητῶμεν τὸν ἄνδρα· τάχα πȣ φανήσεται, καὶ φανεὶς ȣ̓κ ἀτιμασθήσεται.

ſtructus, nec, vt muta interim perſona, in theatris Graecorum pro dignitate poſſit verſari? Quaeramus hominem: fortaſſe inuenietur alibi, nec, ſi id eueniat, contemptus abibit.

ΛΟΓΟΣ Η'.

Εἰ θεοῖς ἀγάλματα ἱδρυτέον.

Ἀρωγοὶ ἀνθρώποις θεοὶ, πάντες μὲν πᾶσιν, ἄλλοι δὲ ἄλλοις ἐνομίσθησαν, κατὰ τὴν φήμην τῶν ὀνομάτων, καὶ διένειμαν αὐτοῖς οἱ ἄνθρωποι τιμὰς καὶ ἀγάλματα, οἱ ἐς τὰ ἴδια ἕκαςοι ὠφεληθέντες [a]. Οὕτω μὲν ναῦται ἐπὶ ἀκλύςȣ πέτρας ἀνέθηκαν οἴακας

DISSERT. VIII.

Vtrum Diis ſint dicandae ſtatuae.

Opitulari Deos mortalibus, omnes quidem omnibus, alios tamen aliis, pro diuerſitate nominum, omnes confitentur; hac ratione honores illis diuiſere homines, ſignaque publica alii, alii priuata dicarunt, prout opem eorum experti erant ſinguli. Ita nautae in eminenti ſcopulo, quem infra vndae

διδασκόμενον ὑπὸ ποιητῇ τῷ Θεῷ, init. Diſſert.) vel ἡ τύχη, *Fortuna*, vt paullo ante: *hiſtriones*, Pythagoras, Socrates, Xenophon, et Diogenes; qui partes a *Poëta* ſibi aſſignatas agunt. ὑποκριτὴς igitur ſcribi debuit, non ποιητής: vt in ſententia praecedenti, ὦ μακάριοι μὲν τῶν δραμάτων οἱ ὑποκριταί. vbi de his ipſis hiſtrionibus Philoſophicis loquitur. M.

DISSERT. VIII. *vulgo* XXXVIII.

Sectio α.

a ἀγάλματα, οἱ ἐς τὰ ἴδια ἕκαςοι ὠφεληθέντες.] Vulgo ἀγάλματα, [οἱ μὲν τὰ κοινὰ, οἱ δὲ] τὰ ἴδια, ἕκαςοι ὠφεληθέντες. Vterque vero Mſs. reliquis praetermiſſis locum, prout edidimus, exhibet.

Ibid. οἱ μὲν τὰ κοινὰ, οἱ δὲ τὰ ἴδια, ἕκαςοι ὠφεληθέντες.] Haec erat ſcriptura Maximi in Prima Editione. Sed in Recenſione, vidit

θαλαττίοις. οὕτω δέ τις ποιμένων τὸν Πᾶνα τιμᾷ ἐλάτην αὐτῷ ὑψηλὴν ἐξελόμενος, ἢ ἄντρον βαθύ· καὶ γεωργοὶ Διόνυσον τιμῶσι, πήξαντες ἐν ὀρχάτῳ αὐτοφυὲς πρέμνον, ἀγροικικὸν ἄγαλμα· ἱερὰ δὲ Ἀρτέμιδος πηγαὶ ναμάτων, καὶ κοῖλαι νάπαι, καὶ εὔθηροι λειμῶνες [b]. ἐπεφήμισαν δὲ καὶ Διῒ ἀγάλματα οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι, κορυφὰς ὀρῶν [c], Ὄλυμπον, καὶ Ἴδην, καὶ εἴ τι ἄλλο

dae alluebant, Diis maris temonem poſuerunt: ita Pana ſuum paſtorum colit aliquis, qui aut excelſam ei abietem, aut antrum dedicat profundum: agricolae in horto ſuo ſtipitem figunt ingenuum, vere agreſtem ſtatuam, atque eo modo Bacchum ſe colere poſtulant: iam fontes laticum, ſaltusque caui, et veſtita floribus prata, Dianae ſacra ſunt: ne Iouem quidem immunem honoris huius primi habuere mortalium, culmina montium illius ſunt, Olympi, et Idae, aut ſi quis praete-

vidit exemplis quae ſequuntur non adeo conuenire voces τὰ κοινὰ, cum de *particularibus* agatur, *nautis*, *paſtoribus*, *agricolis*. ideo repoſuit, οἱ ἐς τὰ ἴδια ἕκαστοι ὠφεληθέντες, reliquis omiſſis. M.

b εὔθηροι λειμῶνες·] Vulgo ἄθηροι, quod nos fide codicum Reg. et Harleian. mutauimus. Sane conuenit, vt Deae venationum praeſidi loca dedicentur arti ſuae exercendae commoda.

Ibid. εὔθηροὶ λειμῶνες] Ita Codices pro ἄθηροι, vnde conieceram, cum *Dauiſio* in edit. priore, ἀνθηροὶ λειμῶνες, *prata florida*. quae lectio mihi adhuc placet prae altera εὔθηροι, quam non bene intelligo. λειμῶνες enim neque θήραις nec θηρσὶ, neque *venationibus*, nec *feris* adeo appoſiti videntur; quibus fere adſignantur *montes*, vel patentes *campi*, vel *ſaltûs* et δρυμῶνες, non *prata*. M.

c κορυφὰς ὀρῶν, Ὄλυμπον, καὶ Ἴδην,] H. Stephanus legit κορυφὰς ὀρῶν, Ὀλύμπου, καὶ Ἴδης. Nos lectionem vulgatam cum Mſs. retinemus. De re ipſa vide ſis etymologum in Ἐπάκριος Ζεὺς, et Seldenum de Diis Syris Syntagm. II. cap. VIII. p. 323. Meminit etiam Lucianus de Sacrif. tom. I. p. 367.

Ibid. κορυφὰς ὀρῶν, Ὄλυμπον καὶ Ἴδην,] Recte *Stephanus*, Ὀλύμπου καὶ Ἴδης. De priore vide Homerum Il. Ε. 754. De poſteriore, Scholiaſten ad Il. Γ. 320. Olympus et Ida non erant *montium vertices*, ſed ipſi montes. vertex autem Idae *Gargarus*, vel *Gargara*, in Plurali: Olympi vero, Δίκτον, niſi me fallit memoria. M.

ὄρος πλησιάζει τῷ οὐρανῷ· ἔστι που καὶ ποταμῶν τιμή, ἢ κατ' ὠφέλειαν ὥσπερ Αἰγυπτίοις πρὸς τὸν Νεῖλον, ἢ κατὰ κάλλος ὡς Θετταλοῖς πρὸς τὸν Πηνειόν, ἢ κατὰ μέγεθος ὡς Σκύθαις πρὸς τὸν Ἴστρον, ἢ κατὰ μῦθον ὡς Αἰτωλοῖς πρὸς Ἀχελῷον, ἢ κατὰ νόμον ὡς Σπαρτιάταις πρὸς τὸν Εὐρώταν, ἢ κατὰ τελετὴν ὡς Ἀθηναίοις πρὸς Ἰλισσόν. Εἶτα ποταμοὶ μὲν διέλαχον τὰς τιμὰς κατὰ τὴν χρείαν τῶν ὠφελουμένων, καὶ αἱ τέχναι τιμῆς θεῶν [d], ἑκάστης ὑπ' ὄρος ἄλλο ἄλλης προστησαμένης ἄγαλμα· εἰ δέ που τι γένος ἀνθρώπων ἐστίν, οὐ θαλάττιον, οὐδὲ γεωργικόν, ἀλλ' ἀστυπολοῦν καὶ ἀνακεκραμένον κοινωνίᾳ [e]

praeterea montium coelo proximus eſt: eſt et ſuus fluuiis honos, ſed diuerſus; aut enim vtilitatis ergo colunt eos homines, vt Nilum Aegyptii; aut pulchritudinis cauſa, vt Peneum Theſſali; aut magnitudinis, vt Iſtrum Scythae; aut ex tradita per manum fabula, vt Acheloum Aetoli; aut ex lege, vt Spartiatae Eurotam; aut ex ſacro inſtituto, vt Iliſſum Athenienſes. Itane ergo et fluuiis honores vtilitatis cauſa, quam ex iis conſequuntur, deſignarunt homines, inuentaeque ſunt artes ab agreſtibus diuerſae, quarum ſingulae ſtatuam in monte alio aliam Diis erexere; ſi quod vero genus ſit mortalium, non nauticum, aut ruſticum, ſed vrbanum, quodque ciuili rationis

d καὶ αἱ τέχναι τιμῆς θεῶν, ἑκάστης ὑπ' ὄρος ἄλλο ἄλλης προστησαμένης ἄγαλμα·] Heinſius emendat, καὶ αἱ τέχναι τιμῆς θεῶν, ἑκάστης [ἐπ' ὄρει ἄλλῳ] ἄλλης προστησαμένης ἄγαλμα. Verum nec ſibi, nec aliis ſatisfacit. Sam. itaque Petitus Miſcell. IV. 3. locum ſic tentat, καὶ αἱ τέχναι (ſubaudi διέλαχον) τιμῆς θεῶν, ἑκάστης [ἐφόρῳ, ἄλλῳ] ἄλλης, προστησαμένης ἄγαλμα. In Reg. et Harleian. eſt ἄλλη προστησαμένη. Lego, καὶ αἱ τέχναι [τιμαῖς] θεῶν ἑκάστης [ἐφορῶν,] ἄλλο ἄλλη προστησαμένη ἄγαλμα.

Ibid. τιμῆς θεῶν, ἑκάστης ὑπ' ὄρος ἄλλο ἄλλης προστησαμένης etc.] In Codd. eſt ἄλλη προστησαμένη. Scribo: καὶ αἱ τέχναι τιμῶσι θεὸν ἑκάστης ἔφορον, ἄλλο ἄλλη προστησαμένη ἄγαλμα. M.

e [ἀστυπολοῦν] καὶ ἀνακεκραμένον κοινωνίᾳ] Vulgo ἀστροπολοῦν, quae vox nihil huc facit. Veram lectionem dabat Paccii codex quem ſecutus eſt Heinſius; at ita diſerte repraeſentant Reg et Harleian.

πολιτικῇ νόμου καὶ λόγου, ἆρα τούτοις ἀγέραστον ἔσται τὸ θεῖον καὶ ἀτίμητον; ἢ τιμήσουσι μὲν, τῇ δὲ φήμῃ μόνῃ, ἀγαλμάτων δὲ καὶ ἱδρυμαάτων οὐκ οἰήσονται δεῖν τοῖς θεοῖς; οὐδὲν γὰρ δεῖ τοῖς θεοῖς ἀγαλμάτων οὐδὲ ἱδρυμάτων, μᾶλλον ἢ εἰκόνων ἀγαθοῖς ἀνδράσιν.

β΄. Ὥσπερ δὲ, οἶμαι, τῷ κατὰ τὰς φωνὰς λόγῳ οὐδὲν δεῖ πρὸς σύστασιν χαρακτήρων Φοινικίων τινῶν [f], ἢ Ἰωνικῶν, ἢ Ἀττικῶν, ἢ Ἀσσυρίων, ἢ Αἰγυπτίων, ἀλλ᾽ ἡ ἀνθρωπίνη ἀσθένεια ἐξεῦρε σημεῖα ταῦτα [g], ἐν οἷς ἀποτιθεμένη τὴν αὐτῆς ἀμβλύτητα ἐξ αὐτῶν ἀναμάττεται [h] τὴν αὖθις μνήμην· οὕτως ἀμέλει καὶ τῇ τοῦ θείου φύσει δεῖ μὲν οὐδὲν ἀγαλμάτων [i], οὐδὲ ἱδρυμάτων, ἀλλὰ ἀσθενὲς ὂν κομιδῇ τὸ ἀνθρώπειον, καὶ διεστὸς τοῦ θείου ὅσον οὐρανοῦ γῆ [k],

rationis pariter legumque inter ſe cohaeret vinculo, ſolumne hoc nec cultum Deo vllum exhibebit, nec honorem? an potius ſola verbo tenus commemoratione id praeſtabit, imaginibus autem et ſtatuis non magnopere Diis opus putabit, cum iis non magis egere videantur, quam ſtatua viri boni?

2. Sicut autem ſermo noſter, ore cum profertur, nihil opus habet vt conſtet Phoeniciis vllis, aut Ionicis, aut Atticis, aut Aſſyriis, aut Aegyptiis denique literis; quas humanae propterea mentis excogitauit imbecillitas, vt ſic ingenii ſui occurrentes tenuitati, earum opera notarum rurſus in memoriam redirent: ita Deorum naturae nec ſtatuis per ſe, nec imaginibus eſt opus; ſed cum infirma ſit oppido mortalium conditio, tantumque a diuina quantum a coelo terra recedat, ſigna

Sectio β΄.

f Φοινικίων τινῶν, [ἢ] Ἰωνικῶν,] Vulgo deeſt vox penultima, quam nos ex Reg. et Harleian. reſtituimus.

Ibid. Φοινικίων τινῶν, Ἰωνικῶν] Lege, ἢ Ἰωνικῶν. Et ita Mſs. M.

g ἐξεῦρε σημεῖα ταῦτα,] Sic Mſs. Vulgo, σημεῖα ἐξεῦρε ταῦτα.

h ἐν οἷς ἀναμάττεται] Scribo, ἀναμάξεται. in ſequenti enim membro eſt, ἐν οἷς ἀποθήσεται. M.

i τῇ τοῦ θείου φύσει δεῖ μὲν οὐδὲν ἀγαλμάτων,] Vide Dionem Chryſoſtomum Orat. XXXI. p. 314. D. et Ciceronem de N. D. II. 17.

k ὅσον οὐρανοῦ γῆ] Vulgo οὐρανὸς γῆς, nec aliter Reg. Commodior tamen ea videbatur lectio, quam ſuppeditauit Harleian.

σημεῖα ταῦτα ἐμηχανήσατο, ἐν οἷς ἀποθήσεται τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα καὶ τὰς φήμας αὐτῶν. Οἷς μὲν οὖν ἡ μνήμη ἔῤῥωται, καὶ δύνανται εὐθὺ τοῦ οὐρανοῦ ἀνατεινόμενοι τῇ ψυχῇ τῷ θείῳ ἐντυγχάνειν, οὐδὲν ἴσως δεῖ τούτοις ἀγαλμάτων. Σπάνιον δὲ ἐν ἀνθρώποις τὸ τοιοῦτο γένος [l], καὶ οὐκ ἂν ἐντύχοις δήμῳ ἀθρόῳ τοῦ θείου μνήμονι [m] καὶ μὴ δεομένῳ τοιαύτης ἐπικουρίας [n]. οἷον καὶ τοῖς παισὶν οἱ γραμματισταὶ μηχανῶνται, ὑποχαράττοντες αὐτοῖς σημεῖα ἀμυδρά, οἷς ἐπάγοντες τὴν χειρουργίαν, ἐθίζονται τῇ μνήμῃ πρὸς τὴν τέχνην.

ſigna eiusmodi excogitauit ſibi, quibus et nomina et nuncupationes tribueret Deorum. Si quibus igitur tam firma ſit memoria, vt erecto ſtatim animo coelum vsque ipſum poſſint pertingere, Deumque recta adire, nihil iis fortaſſe opus ſit ſtatuis. Verum rariſſimi inter homines ſunt huiusmodi; nec facile in tota aliquem inuenias gente, qui diuinae ſemper meminerit naturae, nec eiusmodi egeat ſubſidio. Ita pueris, qui elementa addiſcunt prima, tenues quasdam magiſtelli notas ſolent praeſcribere, ad quas manu deducant eos, donec paulatim memoriae beneficio arti inſueſcant. Videntur certe et

l τὸ τοιοῦτο γένος] Vel, τοῦτο τὸ γένος, *hoc genus*, potius quam *tale genus*, ſic IV. 6. τὸ γένος τοῦτο πᾶν. VI. 7. σπάνιον δὲ τὸ κτῆμα τοῦτο. M.

m οὐκ ἂν ἐντύχοις δήμῳ ἀθρόῳ τοῦ θείου μνήμονι] Dan. Heinſius, nulla neceſſitate ductus, repoſuit οὐκ ἂν ἐντύχοις [ἐν] δήμῳ ἀθρόῳ τοῦ θείου μνήμονι. Maximus vult populi coetum diuinae naturae memorem reperiri non poſſe: quod et in ſua verſione Paccius expreſſit. Nam cum Deus ſit ἀόρατος ὀφθαλμοῖς, ἄῤῥητος φωνῇ, ἀναφὴς σαρκί, ἀπευθὴς ἀκοῇ, quemadmodum noſter ait Diſſert. XVII. 9. cumque *nihil ſit difficilius, quam a conſuetudine oculorum aciem mentis abducere*; nihil mirum ſi *ea difficultas induxit et vulgo imperitos et ſimiles philoſophos imperitorum, vt, niſi figuris hominum conſtitutis, nihil poſſint de Diis immortalibus cogitare.* Verba ſunt Ciceronis de N. D. II. 17.

n τοιαύτης ἐπικουρίας· οἷον καὶ etc.] Mallem, ἐπικουρίας, οἷαν καὶ τοῖς παισὶν etc. Quae praecedunt, οὐκ ἂν ἐντύχοις δήμῳ ἀθρόῳ. recte habere puto. Et ita video ſentire *Dauiſium*. M.

Sectio

Δοκοῦσι δή μοι καὶ οἱ νομοθέται, καθάπερ τινὶ παίδων ἀγέλῃ, ἐξευρεῖν τοῖς ἀνθρώποις ταυτὶ τὰ ἀγάλματα, σημεῖα τῆς πρὸς τὸ θεῖον τιμῆς, καὶ ὥσπερ χειραγωγίαν τινὰ καὶ ὁδὸν πρὸς ἀνάμνησιν.

γʹ. Ἀγαλμάτων δὲ οὐχ εἷς νόμος, οὐδὲ εἷς τρόπος, οὐδὲ τέχνη μία, οὐδὲ ὕλη μία. Ἀλλὰ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν τιμᾶν τοὺς θεοὺς ἐνόμισε τῶν ἐν γῇ τοῖς καλλίστοις, ὕλῃ μὲν καθαρᾷ, μορφῇ δὲ ἀνθρωπίνῃ, τέχνῃ δὲ ἀκριβεῖ· καὶ οὐκ ἄλογος ἡ ἀξίωσις τῶν τὰ ἀγάλματα εἰς ἀνθρωπίνην ὁμοιότητα κατασησαμένων. Εἰ γὰρ ἀνθρώπου ψυχὴ [o] ἐγγύτατον θεῷ καὶ ἐμφερέστατον, οὐ δήπου εἰκὸς τὸ ὁμοιότατον αὐτῷ περιβαλεῖν τὸν θεὸν σκήνει ἀτοπωτάτῳ [p], ἀλλ' ὅπερ ἔμελλε ψυχαῖς ἀθανάτοις εὔφο-

et legiſlatores mihi non aliter, quam puerorum gregi, has generi mortalium inueniſſe imagines, honoris diuini quaſi ſigna quaedam, vel notas, queis ad memoriam eius, tanquam manuductione quadam et via, homines deducerent.

3. Harum porro imaginum nec lex vna, nec ratio, nec ars vna eſt, nec materies. Graeci quippe iis, quae pulcerrima in terra habentur, materia pura, forma humana, arte exquiſitiſſima, colere conſueuere Deos: ſed nec improbandum eorum videtur conſilium, qui humanam Deorum imaginibus affinxere formam. Siquidem Deo vicina, Deo ſimillima eſt anima hominum: nec aequum videtur rem ſui ſimillimam deformi includere corpori voluiſſe Deum; ſed quod animam facillime circumferret immortalem, leue, motui aptum,

Sectio γʹ.

o Εἰ γὰρ ἀνθρώπου ψυχὴ] Vulgo, Ἡ γὰρ ἀνθρώπου ψυχή. Nos ex Reg. et Harleian. Maximum ſua manu frui iuſſimus, lectionemque noſtram codex etiam Paccii dedit.

p σκήνει ἀτοπωτάτῳ] *Ineptum tabernaculum* male reddidit Paccius. Σκῆνος eſt corpus. Sic Theages apud Stobaeum Serm. I. p. 8. δύναμιν definit ἀλκάν τινα τοῦ [σκάνεος.] Pariter Plato σῶμα nuncupauit γήϊνον σκῆνος. Vide Clementem Strom. lib. V. p. 703. et Euſebium Praep. Euang. lib. XIII. cap. XIII. p. 671. Sic Euſebius ipſe H. E. VII. 16. Democrates in Sentent p. 626. Ψυχῆς μὲν τελειότης σκήνους μοχθηρίαν ὀρθοῖ· σώματος δὲ ἰσχὺς ἄνευ λογι-

ρόν q τε ἔσεσθαι καὶ κῦφον καὶ εὐκίνητον [r]. Μόνον τῦτο [s] τῶν ἐν γῇ σωμάτων ἀνατεῖνον τὴν κορυφὴν ὕψȣ [t], σοβαρὸν, καὶ γαῦρον, καὶ σύμμετρον, ὅτε διὰ μέγεθος ἐκπληκτικὸν, ὅτε διὰ χαίτην φοβερὸν [u], ὅτε διὰ βάρος δυσκίνητον, ὅτε διὰ λειότητα ὀλισθηρὸν, ὅτε διὰ τραχύτητα ἀντίτυπον, ὅτε διὰ ψυχρότητα ἑρπυςικὸν, ὅτε

aptum, quodque ſolum omnium, quae in terra ſunt, corporum caput in coelum attolleret, venuſtum, alacre, apte compoſitum; non tam magnum vt terrere quenquam, nec tam hirſutum vt formidabile cuiquam eſſe poſſet, nec tam graue vt non moueri, nec tam leue vt ſtare nequeat, non tam durnm vt tactum repellat, nec tam frigidum vt humi ſerpere, nec tam calidum vt in altum ſe efferre, nec tam laxum

λογισμῦ [ψυχὴν ȣδὲν ἄμεινω τίθησιν. Hoc ſane Democrito tribuunt Stobaeus Serm. I. p. 4. et Meliſſa cap. 167. quod notauit cl. Galaeus. At ex iis legi debere σκήνȣς δὲ ἰσχὺς, non σώματος, vir ille doctus haud monuit. In hac loquendi ratione multus eſt Aretaeus. Vide de cauſſis et ſignis Acut. Morb. I. 10. ac de cauſſis et ſignis Diuturn. Morb. I. 5, 6, 7, 8. et II. 1.

q [ψυχαῖς] ἀθανάτοις εὔφορον] Vulgo ψυχῆς ἀθανάτȣ, Reg. ψυχῆς ἀθανάτοις, vnde reſcripſi ψυχαῖς ἀθανάτοις, quod et Harleian. firmat, poſtulatque linguae Graecae ratio.

r εὔφορόν τε ἔσεσθαι καὶ κῦφον καὶ εὐκίνητον] Synonyma fere haec tria. Forte, εὔμορφόν τε, *et pulchrum*, ſpecioſum: cui opponitur ἀτοπωτάτῳ, *deformi*, Superlatiuum pro Poſitiuo: quo modo ſaepe ſcribit Maximus. M.

s Μόνον τῦτο] Vulgo τῦτο μόνον, vnde Dan. Heinſius legit τῦτο τὸ μόνον. Nos Reg. et Harl. ſequimur, nec vlteriori mutatione locus eget.

t ἀνατεῖνον τὴν [κορυφὴν ὕψȣ,] Sic vterque codex, vulgo κεφαλὴν ex Gloſſa.

Ibid. ἀνατεῖνον τὴν κεφαλὴν ὕψȣ] Ita, opinor, primo ſcripſit et edidit Noſter. ſed poſtea mutauit κεφαλὴν in κορυφὴν, vocem magis venuſtam et figuratam, vnde hanc habent *Reg.* et *Harl.* M.

u ὅτε διὰ χαίτην φοβερὸν,] Vnde χαίτη, inter μέγεθος, βάρος, λειότητα, et caeteras Corporum *Qualitates*? Scribo, ὅτε δὲ ἀλκὴν φοβερὸν, *propter vires*. ſunt enim Homines ἀλκὴν ἀσθενέςατοι, Diſſ. XXXVI. et Diſſ. II. εἰ μέλλει ἄνθρωπος ὢν μὴ ὑπὸ ἀλκῆς σωθήσεσθαι. vide loca: in eadem enim Comparatione verſantur. M.

x φοβε-

ἰταμὸν διὰ θερμότητα, ὅτε νηκτὸν διὰ μανότητα, ὀκ ὠμοφάγον δι' ἀγριότητα, ὀ ποιηφάγον δι' ἀσθένειαν· ἀλλὰ κεκραμένον μȣσικῶς πρὸς τὰ αὐτȣ̃ ἔργα, φοβερὸν μὲν δειλοῖς, ἥμερον δὲ ἀγαθοῖς [x], βαδιστικὸν μὲν τῇ φύσει, πτηνὸν δὲ τῷ λόγῳ, νηκτὸν δὲ τῇ τέχνῃ [y], σιτοφάγον, καὶ γεωπόνον, καὶ καρποφάγον, καὶ εὔχρȣν, καὶ εὐςαθὲς, καὶ εὐωπὸν, καὶ εὐγένειον. Διὰ τοιȣ́τȣ σώματος τύπων τȣ̀ς θεȣ̀ς τιμᾷν ἐνόμισαν οἱ Ἕλληνες.

δ'. Τὸ δὲ βαρβαρικὸν, ὁμοίως ἅπαντες μὲν ξυνετοὶ τȣ̃ θεȣ̃, κατεςήσαντο δὲ αὐτοῖς [z] σημεῖα ἄλλοι ἄλλα. Πέρσαι μὲν πῦρ [a], ἄγαλμα ἐφήμερον, ἀκόρε-

laxum vt natare cogatur, non tam poſtremo immane vt crudas carnes, nec tam infirmum vt ſolas e terra herbas voret; ſed ea corporis totius compoſitione, quae vere eſt concinna, ſingulisque eius operibus quam maxime reſpondet, quae et metum timidis, et amorem conciliet probis, natura quidem incedat, ratione tamen volet, arte natet, terram colat, fruges edat, fructus mandat, colore nitido, membris firmiſſimis, vultu pulchro, barba quae deceat. Tali corporis forma repraeſentare Deos, eosque colere cenſuerunt Graeci.

4. Inter barbaros vero, qui Deos non agnoſcat, nemo eſt; alia tamen illi atque alia ſigna inſcripſere. Ignem Perſae, quotidianum hoc elementum, rem voracem atque inſatiabilem

x φοβερὸν μὲν τοῖς δειλοῖς, ἥμερον δὲ ἀγαθοῖς·] Δειλοῖς et ἀγαθοῖς recte opponuntur quando de *Bello* ſermo fit: vide XXIX. 1. ſed de eo non nunc agitur. vnde forte leg. τοῖς φαύλοις, *malis*. Philo Iudaeus p. 607. τὰ μὲν καλὰ πρόσεςι τοῖς ἈΓΑΘΟΙ͂Σ, τὰ δ' ἀσχρὰ τοῖς ΦΑΎΛΟΙΣ. Iohannes V. 29. οἱ τὰ ἈΓΑΘᾺ ποιήσαντες —— οἱ τὰ ΦΑΥ͂ΛΑ πράξαντες. vide et Porphyrium περὶ Ἀποχ. II. 61. et vbique occurrit. M.

y νηκτὸν δὲ τῇ τέχνῃ,] Sic Harleian. Vulgo deeſt vox penultima.

Ibid. νηκτὸν δὲ τέχνῃ] Quiuis praeter Maximum ſcripſiſſet τῇ τέχνῃ· et ita Maximum ſcripſiſſe opinor, vt in praecedentibus τῇ φύσει, τῷ λόγῳ. Articulum exhibet *Harleianus*. M.

Sectio δ'.

z κατεςήσαντο δὲ αὐτοῖς] Scribe αὑτοῖς *ſibi*. M.

a Πέρσαι μὲν πῦρ,] Vide

 B. Briſ-

ςον καὶ ἀδηφάγον· καὶ θύȣσι Πέρσαι πυρὶ, ἐπιφορȣ̃ντες αὐτῷ τὴν πυρὸς τροφὴν, ἐπιλέγοντες, Πῦρ δέσποτα, ἔσθιε. Ἄξιον δὲ πρὸς τȣ̀ς Πέρσας εἰπεῖν, Ὦ πάντων γενῶν ἀνοητότατον, οἳ τοσȣ́των καὶ τηλικȣ́των ἀγαλμάτων ἀμελήσαντες, γῆς ἡμέρȣ, καὶ ἡλίȣ λαμπρȣ̃, καὶ θαλάττης πλωΐμȣ, καὶ ποταμῶν γονίμων, καὶ ἀέρος τροφίμȣ, καὶ αὐτȣ̃ ȣ̓ρανȣ̃ περὶ ἓν μάλιςα ἀσχολεῖσθε τὸ ἀγριώτατον καὶ ὀξύτατον, ȣ̓ ξύλων αὐτῷ τροφὴν χορηγȣ̃ντες μόνον, ȣ̓δὲ ἱερείων, ȣ̓δὲ θυμιαμάτων· ἀλλὰ τȣ́τῳ τῷ ἀγάλματι καὶ τȣ́τῳ τῷ θεῷ καὶ τὴν Ἐρετρίαν ἀναλῶσαι δεδώκατε, καὶ τὰς Ἀθήνας αὐτὰς, καὶ τὰ Ἰώνων ἱερὰ, καὶ τὰ Ἑλλήνων ἀγάλματα.

έ. Μέμφομαι καὶ τὸν Αἰγυπτίων νόμον. Βȣ̃ν ἐκεῖνοι τιμῶσι καὶ ὄρνιν καὶ τράγον καὶ τȣ̃ ποταμοῦ τȣ̃ Νείλȣ τὰ θρέμματα, ὧν θνητὰ μὲν τὰ σώματα, δειλοὶ δὲ οἱ βίοι, ταπεινὴ δὲ ἡ ὄψις, ἀγεννὴς δὲ ἡ θεραπεία, αἰσχρὰ δὲ ἡ τιμή

tiabilem; igni ſacrum faciunt Perſae, igni alimentum ſuppeditant, acclamantque; *Comede, o domine.* Quibus merito dicat aliquis, Ecquid te pudet, gens dementiſſima, tot tantasque negligere ſtatuas, terram mitiſſimam, ſolem clariſſimum mare nauigationibus deſtinatum, fluuios foecunditatis dominos, almum aerem, ipſumque poſtremo coelum; vni vero elemento immaniſſimo omnium violentiſſimoque ſoli adhaerere? quam quidem veſtram ſtatuam veſtrumque Deum non lignis tantum paſcitis, aut victimis, aut ſuffitu ſacro, ſed maioribus longe; quippe et Eretriam totam, ipſasque Athenas et Ionum ſacra, Graecorumque ſtatuas huic deuoranda obiecistis.

5. Ne Aegyptiorum quidem ferre poſſum conſuetudinem Bouem illi colunt, auem, et hircum, vt omittam Nili monſtra; quorum omnium mortale corpus, vita abiecta, vultus in terram conuerſus, cultus degener, honor pudendus eſt Moritu

B. Briſſonium de Reg. Perſ. lib. II. §. 14. ſeqq. eiusque collectaneis. Adde Iul. Firmicum de Err. Prof. Relig p. 10. et Lucianum in Ioue Tragoedo tom. II. p. 152.

Secti

ἀποθνήσκει Θεὸς Αἰγυπτίοις, καὶ πενθεῖται Θεὸς, καὶ δείκνυται παρ' αὐτοῖς ἱερὸν Θεȣ͂, καὶ τάφος Θεȣ͂. Καὶ Ἕλληνες μὲν θύȣσι καὶ ἀνθρώποις ἀγαθοῖς [b], καὶ τιμῶνται μὲν αὐτῶν αἱ ἀρεταὶ, ἀμνημονȣ͂νται δὲ αἱ συμφοραί· παρὰ δὲ Αἰγυπτίοις, ἰσοτιμίαν ἔχει [c] τὸ θεῖον τιμῆς καὶ

Moritur ergo in Aegypto Deus et lugetur, eiusdemque et templum monſtratur et ſepulchrum. Et Graeci quidem bonis etiam viris ſacra faciunt, quorum virtutum memoriam celebrant, calamitates vero omittunt; apud Aegyptios vero ex aequo lacrymas Deo et honores offerunt. Mulierem olim

Aegy-

Sectio ἑ.

b καὶ Ἕλληνες μὲν θύȣσι καὶ ἀνθρώποις ἀγαθοῖς.] *Et Graeci quidem bonis etiam viris ſacra faciunt.* Nimis conciſe. Vult enim, opinor, Graecos ſacra facere nonnullis qui boni viri fuerunt dum inter Homines verſabantur, nunc autem in τȣ̀ς Κρείττονας tranſcribuntur: quales Bacchus, Hercules, Caſtor et Pollux, et τοπικοὶ innumeri. Aegyptii quidem in vico Anubi ſacrificabant *Homini*, inter caetera animalia vtpote participi Diuinae Naturae: (vide Porphyrium περὶ Ἀποχ. IV. 9.) apud Graecos vero huiusmodi ſacra fiebant iis non qua ἄνθρωποι ἀγαθοὶ, ſed qua Δαίμονες vel *Heroes:* et ideo priora nomina eorum ſaepe mutabantur, ne Humanae Sortis aliquid iis adhaereret. Niſi hoc voluit Maximus, falſum dicit, prout colligi poteſt ex Luciano in Toxar. ipſo initio: et ſi hoc voluit, admodum incerte et ambigue mentem effert. nam de Sacris *Adulatoriis*, quae viuentibus nonnunquam fiebant, non poteſt ſupponi hoc loco agere. Saepe ſuſpicatus ſum ſcribi debere, καὶ Ἕλληνες μὲν πενθȣ͂σι καὶ ἀνθρώπȣς ἀγαθȣ̀ς, (prima ſyllaba in πενθȣ͂σι amiſſa in praecdenti voce μὲν) et de *Publicis* et Solennibus Veterum *Luctibus* intelligi, propter ea quae ſequuntur, καὶ τιμῶνται μὲν αὐτῶν αἱ ἀρεταὶ, ἀμνημονȣ͂νται δὲ αἱ συμφοραί· quae optime conueniunt huic mori et interpretationi: vide Lyſiae Ἐπιτάφιον, ad initium et finem. M.

c ἰσοτιμίαν ἔχει] Vulgo μὲν ἔχει. Sed priorem vocem fide codicum ſuſtuli. Maximus autem de Oſiride loquitur, cuius *idolum annuis luctibus plangunt, radunt capita, —— tundunt pectus, lacerant lacertos, veterum vulnerum reſecant cicatrices. — Et cum haec certis diebus fecerint, tunc fingunt ſe lacerati corporis reliquias reperire, et, cum inuenerint, quaſi ſopitis luctibus gaudent.* Verba ſunt Firmici de Err. Prof. Relig. p. 4.

δακρύων [d]. Γυναικὶ Αἰγυπτίᾳ θρέμμα ἦν κροκοδείλ
σκύλαξ· ἐμακάριζον οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γυναῖκα, ὡς τιθη
νȣμένην Θεόν· τινὲς δὲ αὐτῶν καὶ προσεθρύπτοντο κα
αὐτὴν καὶ τὸν τρόφιμον [e]. Ἦν αὐτῇ παῖς ἄρτι ἡβῶ
σκων, ἡλικιώτης τȣ͂ Θεȣ͂, συναθύρων αὐτῷ καὶ συντρε
φόμενος· ὁ δὲ τέως μὲν ὑπὸ ἀσθενείας ἦν τιθασσὸς
προελθὼν δὲ εἰς μέγεθος ἤλεγξε τὴν φύσιν, κα

Aegyptiam crocodilli catulum aluiſſe fama tenet: feliciſſiman eam Aegyptii iudicabant, vtpote nutricem Dei; erant et qu nutrici ſimul alumnoque blandirentur. Mulieri huic era filius, qui necdum ex ephebis exceſſerat, aequalis Dei, qu cum adoleſcere vnaque luſitare conſueuerat; quae res illi no male ſucceſſit, dum prae corporis imbecillitate cicur videre tur; poſtquam vero adoleuit, ad ingenium redit, puerun vora

p. 4. 5. Vide ſis inter alios Minucium Felicem Octav. cap. XXI. et Ioan. Seldenum de Dis Syris Syntagm. II. cap. 11.

d ἰσοτιμίαν τιμῆς καὶ δακρύων.] Sic ὁμοπαθῆ πάθȣς, et ὁμόφωνον φωνῆς, Diſſ. XVII. Vide doctiſſ. virum *Iac. Phil. Doruille* in *Vanno Crit.* p. 172. Appoſite ad Rem, et eodem acumine, Athenagoras *Legat. pro Chriſtian.* Τὸ δὲ κατ' Αἰγυπτίους μὴ καὶ γέλοιον ᾖ. τύπτονται γὰρ ἐν τοῖς ἱεροῖς τὰ στήθη κατὰ τὰς πανηγύρεις ὡς ἐπὶ τετελευτηκόσι, καὶ θύȣσιν ὡς Θεοῖς. vnde Xenophanes Aegyptiis praecipiebat, τὸν Ὄσιριν, εἰ θνητὸν νομίζȣσι, μὴ τιμᾷν ὡς Θεόν· εἰ δὲ Θεὸν ἡγȣ͂νται, μὴ θρηνεῖν· Plutarchus Ἐρωτικῷ p. 763. Quale reſponſum Eleatis quoque dediſſe Xenophanem narrat Ariſtoteles *Rhetor.* II. cum illum conſulebant an Leucotheae ſacra facerent, et lugerent: συνεβȣ́λευεν, εἰ μὲν Θεὸν ὑπολαμβάνȣσι μὴ θρηνεῖν· εἰ δὲ ἄνθρωπον, μὴ θύειν. Athanaſius *Orat. contr Gentes*, p. m. 11. καὶ οἱ μὲν διαταξάμενοι, ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκοντες, θρηνȣ͂νται· ȣ̔͂ς δὲ διετάξαντο ȣ̓͂τοι ὡς Θεοὶ προσκυνȣ͂νται. M.

e [προσεθρύπτοντο] καὶ αὐτὴν καὶ τὸν τρόφιμον.] Prima vox loco conuenire non videtur nam θρύπτεσθαι πρός τινα eſt ali cui ſe ferocem ſuperbumque praebere. Vide ſis Ariſtaeneti lib. II. epiſt. 16. et Aelianum V. H. III. 12. Harleian προσέρριπτον. An προσέπιπτον *ſupplices fiebant*? Reg. προσετρίπτοντο. Forte [προσεπτύσσοντο καὶ αὐτὴν καὶ τὸν τρόφιμον. Suidas προσπτύξομαι, προσκυνήσομαι περιπλακήσομαι. Adi ſcholiaſten ad Odyſſ. Γ'. 22. Δ'. 647 et Euſtathium ad Θ'. p. 322.

f Ω

διέφθειρε τὸν παῖδα. Ἡ δὲ δύστηνος Αἰγυπτία ἐμακάριζε τὸν υἱὸν τῦ θανάτυ, ὡς γενόμενον δῶρον [f] ἐφεστίῳ θεῷ. Τὰ μὲν Αἰγυπτίων τοιαῦτα.

ϛ'. Ἀλέξανδρος δὲ ἐκεῖνος Πέρσας ἑλὼν, καὶ Βαβυλῶνος κρατήσας, καὶ Δαρεῖον χειρωσάμενος, ἦλθεν εἰς τὴν Ἰνδῶν γῆν, ἄβατον οὖσαν τέως στρατιᾷ ξένῃ, ὡς Ἰνδοὶ ἔλεγον, πλήν γε Διονύσυ καὶ Ἀλεξάνδρυ. Ἐστασίαζον Ἰνδοὶ βασιλεῖς Πῶρος καὶ Ταξίλης [g]· Πῶρον μὲν λαμβάνει ὁ Ἀλέξανδρος [h], Ταξίλην δὲ κατὰ φιλίαν παρεστήσατο [i]. Ἐπεδείκνυεν Ἀλεξάνδρῳ Ταξίλης τὰ θαυμαστὰ τῆς Ἰνδῶν γῆς, ποταμὺς μεγίστυς, καὶ ὀρνι-

vorat. Ibi miſerrima mulier filii ſui morte gaudere, tanquam beatiſſimi, quod domeſtici Dei factus eſſet victima. Atque ita quidem Aegyptiorum fert ratio.

6. Magnus autem Alexander, deuictis iam Perſis, Babylone expugnata, capto Dario, terram Indorum petiit, quae nunquam, vt dicebant ipſi, exercitum externum praeterquam Bacchi et ipſius Alexandri admiſerat. Graui eo tempore inter ſe contentione diſſidebant duo reges, Porus et Taxiles; et Porus quidem vi pugnans capitur, in fidem ſocietatemque a rege recipitur Taxiles. Qui quidem quicquid vel admiratione dignum in India, vel homini Graeco nouum videri

f ὡς γενομένον δῶρον] Ita ſe gerere ſolebant Ombitides, vt notauit Aelianus H. A. X. 21.

Sectio ϛ'.

g Πῶρος καὶ Ταξίλης·] De regibus hiſce videas Curtium VIII. 13. 14. Arrian. Exped. IV. 22. V. 8. Plutarchum in Alex. p. 698, 699. et Diodorum Siculum lib. XVII. p. 557. ſeq. Poſterior apud Strabonem lib. XV. p. 1022. errore librariorum Τάξιλος nominatur. Lege Ταξίλης.

h Πῶρον μὲν λαμβάνει ὁ Ἀλέξανδρος,] Ita quidem Curtius VIII. 14. Plutarchus in Alex. p. 699. et de Ira cohib. p. 458. B. Themiſtius Orat. VII. p. 88. aliique. Sed Arrianus Exped. V. 19. eum Meroes ſuaſibus ad Alexandrum ſponte ſua veniſſe tradit.

i Ταξίλην δὲ κατὰ φιλίαν παρεστήσατο.] Forte Ταξίλῃ· *Taxili per amicitiam* (i. e. vt amicus) *opitulabatur*, praeſto fuit: vt Diſſ. X. τῷ Ὀδυσσεῖ παραστάσης (ſc. Ἀθηνᾶς) ἐν πάντεσσι πόνοισι. M.

k Διονύσυ

θας ποικίλους, καὶ εὐώδη φυτὰ, καὶ εἴ τι ἄλλο ξένον ὀφθαλμοῖς Ἑλληνικοῖς. Ἐν δὲ τοῖς ἔδειξε καὶ ζῶον ὑπερφυὲς, Διονύσου ἄγαλμα, ᾧ Ἰνδοὶ ἔθυον· δράκων[k] ἦν μῆκος πεντάπλεθρον, ἐτρέφετο δὲ ἐν χωρίῳ κοίλῳ, ἐν κρημνῷ βαθεῖ, τείχει ὑψηλῷ ὑπὲρ τῶν ἄκρων περιβεβλημένος· καὶ ἀνήλισκε τὰς Ἰνδῶν ἀγέλας, χορηγούντων αὐτῷ τροφὴν, βοῦς καὶ ὄϊς, καθάπερ τυράννῳ μᾶλλον ἢ θεῷ.

ζ'. Οἱ ἑσπέριοι Λίβυες οἰκοῦσι γῆς αὐχένα [l] στενὸν καὶ ἐπιμήκη καὶ ἀμφιθάλαττον, σχιζομένη γὰρ κατὰ κορυφὴν τοῦ αὐχένος ἡ ἔξω θάλαττα [m] περιλαμβάνει

nouum videri poterat in aliena terra, regi oſtendit, fluuios maximos, aues varias, plantas odoratas. In his omnibus animal erat maximum Baccho ſacrum, cui victimas quotidie Indi mactabant. Hoc animal draco erat, qui iugera terrae quinque corpore aequaret: is deuexo in loco, amfractuoſo, profundo, altiſſimis deſuper muris circumſepto alebatur. Hic Indorum armenta ac pecudes vorabat, quippe illis nouum illi cibum quotidie praebentibus, boues puta et oues, tanquam tyranno potius quam Deo.

7. Heſperii Libyes terram incolunt anguſtam, in longum diffuſam, mari cinctam vndique; huius faucis ſummum circa verticem exterius diuiditur mare, multaque aquarum vi et vorticibus

k Διονύσου ἄγαλμα —— δράκων] Baccho dracones ſunt conſecrati, quod obſeruauit Plutarchus Sympoſ. III. 5. Hunc vero draconem non μῆκος πεντάπλεθρον (quod omnem veri prorſus excedit ſimilitudinem) ſed πηχῶν ἑβδομήκοντα facit. Aelianus H. A. XV. 21. De magnitudine draconum vide, quae collegit Sam. Bochartus Hieroz. Part. II. lib. III. cap. XIV. p. 430 ſeqq.

Sectio ζ'.

l γῆς αὐχένα] Sic edidi, recepta Dan. Heinſii coniectura. Euripides Electra v. 1288.

Σὺ δ' Ἰσθμίας [γῆς αὐχέν'] ἐμβαίνων ποδί.

Vide Pollucem IX. 18. et ibi Iungermannum. Vulgo γῆν, αὐχένα, quod retinent Paccian. Reg. et Harleian. fierique poteſt vt ſit appoſitio.

m [ἡ] ἔξω θάλασσα] Vulgo deeſt prima vox. Eam nos fide codicum reſtituimus.

Ibid. ἔξω θαλαττα] Requiritur articulus, ἡ ἔξω. Eum exhibent Codices. M.

ἡ τὸ

τὴν γῆν κύματι πολλῷ καὶ πελαγίῳ· τοῖς ἀνθρώποις τούτοις ἱερόν ἐστι καὶ ἄγαλμα ὁ Ἄτλας. Ἔστι δὲ ὁ Ἄτλας ὄρος κοῖλον, ἐπιεικῶς ὑψηλὸν, ἀνεῳγὸς πρὸς τὸ πέλαγος, ὥσπερ τὰ θέατρα πρὸς τὸν ἀέρα· τὸ δὲ ἐν μέσῳ τοῦ ὄρους χωρίον [n], αὐλὼν βραχὺς [o] εὔγεως καὶ εὔδενδρος [p]· καὶ ἴδοις ἂν καὶ καρποὺς ἐπὶ τῶν δένδρων, καὶ ὀπτεύσειας ἐκ τῆς κορυφῆς, ὥσπερ εἰς Φρεατείας ἔδαφος [q]· κατελθεῖν δὲ οὔτε δυνατὸν, κρημνῶδες γὰρ, οὔτε ἄλλως θέμις. Τὸ δὲ ἐν τῷ χωρίῳ θαῦμα, ὁ ὠκεανὸς πλημμύρων ἐμπίπτει [r] ἠιόνι, καὶ τῇ μὲν ἄλλῃ ἀναχεῖ-

ticibus marinis terram amplectitur: his hominibus ſacer eſt Atlas, hunc vice ſtatuae habent. Eſt autem Atlas mons cauus, ſatis altus, qui mari patet, ſicut theatra aeri: quod in medio montis patet ſpatium, vallis exigua eſt, terra amoena, arboribus conſita; itaque et fructus ex arboribus pendentes videas, nec aliter e ſummo culmine contemplanti apparet, quam ſi in puteum deſpicias profundum: deſcendere autem nec poſſis, locus enim praeceps eſt, nec per religionem fas ſit. Nihil tamen magis mirandum videtur, quam pontus ipſe, qui vndarum vi maxima littori incumbit, inque patentes vbique campos

n Τὸ δὲ ἐν μέσῳ τοῦ ὄρους χωρίον,] Poſt ὄρους, ſubintellige, καὶ τῆς θαλάττης· niſi Textui deſint eae voces. plenius et rectius infra, ἐκ μέσου τοῦ ὄρους καὶ τοῦ ὕδατος. vult iſtud Luciani, καθὸ μεταξὺ τοῦ ὄρους καὶ τῆς θαλάττης αἰγιαλὸς ἀπομηκύνεται, Dial. Dorid. et Galat. p. 239. Praeceſſit quidem πρὸς τὸ πελαγος· ſed cum vnum ex Terminis, τοῦ ὄρους, poſuerit, videtur vel alterum quoque, τῆς θαλάττης, poſuiſſe debere, vel vtrumque omiſiſſe, et ſcripſiſſe τὸ δὲ ἐν μέσῳ χωρίον. M.

o αὐλὼν βραχὺς] Vel βαθὺς prout ſuſpicari poſſis ex iſtis, εἰς Φρεατείας ἔδαφος, *in putei fundum.* et mox dicit ἐπὶ τὰ κοῖλα, et κοῖλον ἄλσος. ſic paullo ante, ἐν χωρίῳ κοίλῳ, ἐν κρημνῷ βαθεῖ. M.

p [εὔγεως] καὶ ἔυδενδρος·] Sic vterque Mſs. vulgo ἔυγαιος.

q εἰς Φρεατείας [ἔδαφος·] Sic in ſuo codice legit Paccius. ac ita feliciter emendauit Leopardus XVIII. 28. Vulgo ἔλαφος, quod huic loco minime conuenit.

r [ὁ] ὠκεανὸς πλημμύρων. [ἐμπίπτει] Sic Reg. et Harleian. vulgo [ὡς] ὠκεανὸς πλημμύρων, [ἐμπίπτων.]

s ἀὴρ

ται ἐπὶ τὰ πεδία, κατὰ δὲ τὸν Ἄτλαντα αὐτὸν κορυφοῦται τὸ κῦμα· καὶ ἴδοις ἂν τὸ ὕδωρ ἀνεστηκὸς ἐφ' ἑαυτοῦ, ὥσπερ τειχίον, οὔτε εἰσρέον ἐπὶ τὰ κοῖλα, οὔτε ὑπὸ γῆς ἐρειδόμενον, ἀλλ' ἐκ μέσου τοῦ ὄρους καὶ τοῦ ὕδατος ἀὴρ πολὺς, κοῖλον ἄλσος [s]. Τοῦτο Λιβύων καὶ ἱερὸν [st], καὶ θεὸς, καὶ ὅρκος, καὶ ἄγαλμα.

η. Κελτοὶ σέβουσι μὲν Δία, ἄγαλμα δὲ Διὸς Κελτικὸν ὑψηλὴ δρῦς [t]. Παίονες σέβουσι μὲν ἥλιον, ἄγαλμα δὲ ἡλίου Παιονικὸν δίσκος βραχὺς ὑπὲρ μακροῦ ξύλου. Ἀράβιοι σέβουσι μὲν, ὅντινα δὲ οὐκ οἶδα· τὸ δὲ ἄγαλμα εἶδον, λίθος ἦν τετράγωνος [u]. Παφίοις ἡ μὲν Ἀφρο-

campos diffunditur: circa Atlantem ergo aſſurgunt fluctus, ſuoque pondere muri adinſtar ſtat aqua, vt nec in praerupta terrae deſcendat, nec ab ipſa humo fulciatur: medium inter montem ac mare locum aer occupat, nemusque in conualle. Libycum hoc templum, hic Deus eſt, hunc iureiurando teſtem inuocant, hanc habent ſtatuam.

8. Iouem Celtae colunt, Iouis autem apud eos ſimulacrum alta quercus eſt. Paeones ſolem colunt, ſolisque apud hos ſimulacrum breuis diſcus eſt, perticae ſupra longiſſimae affixus. Colunt et Arabes Deum, quem vero haud facile dixerim; quod autem vidi apud eos ſimulacrum, lapis erat quadran-

s ἀὴρ πολὺς, κοῖλον ἄλσος·] Forte, καὶ κοῖλον ἄλσος, et *cauum nemus:* per quod vult, *aquis non opertum.* Paullo ante ſcribe, ἐμπίπτει τῇ ἠϊόνι. omittitur Articulus: ſed de ea omiſſione ſilet Cl. Editor. M.

st Τοῦτο Λιβύων] Ita Mſs. vulgo Λιβύων τοῦτο

Sectio η.

t ἄγαλμα δὲ Διὸς Κελτικὸν ὑψηλὴ δρῦς.] Claudianus in pr. Conſ. Stilich. I. 229.

Robora numinis inſtar
Barbarici noſtrae feriant impune ſecures.

Et ſane *nihil habent Druides robore ſacratius,* vt auctor eſt Plinius H. N. lib. XVI. §. 90. Vide Lipſium ad Taciti Germ. cap. IX.

u τὸ δὲ ἄγαλμα εἶδον, λίθος ἦν τετράγωνος.] Vulgo τὸ δὲ ἄγαλμα, [ὃ] εἶδον, λίθος etc. contra quam volunt codices. Clemens Protr. p. 40. Οἱ Ἄραβες τὸν λίθον προσεκύνουν, quem *informem lapidem* vocat Arnobius lib. VI. p. 246. Pariter Suidae in Θεὸς Ἄρης huiuſce Dei ἄγαλμα dicitur λίθος μέλας, τετράγωνος, ἀτύπωτος, ὕψος ποδῶν δ', εὖρος δύο. Sed cum Martem denotari putauit iſte conſarcinator, errauit; nam Duſares:

δίτη τὰς τιμὰς ἔχει· τὸ δὲ ἄγαλμα οὐκ ἂν εἰκάσαις ἄλλῳ τῷ ἢ πυραμίδι λευκῇ [x], ἡ δὲ ὕλη ἀγνοεῖται. Λυκίοις ὁ Ὄλυμπος πῦρ ἐκδιδοῖ, οὐχ ὅμοιον τῷ Αἰτναίῳ, ἀλλ᾽ εἰρηνικὸν καὶ σύμμετρον. καὶ ἔστιν αὐτοῖς τὸ πῦρ τοῦτο καὶ ἱερὸν καὶ ἄγαλμα. Φρύγες οἱ περὶ Κελαινὰς νεμόμενοι τιμῶσι ποταμοὺς δύο, Μαρσύαν καὶ Μαίανδρον, εἶδον τοὺς ποταμούς· ἀφίησιν αὐτοὺς πηγὴ μία, ἣ προσελθοῦσα ἐπὶ τὸ ὄρος ἀφανίζεται κατὰ νώτου τῆς πόλεως, καῦθις ἐκδιδοῖ ἐκ τοῦ ἄστεος διελοῦσα τοῖς ποταμοῖς καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὰ ὀνόματα· ὁ μὲν ἐπὶ Λυδίας ῥεῖ ὁ Μαίανδρος, ὁ δὲ αὐτοῦ περὶ τὰ πεδία ἀναλίσκεται [y]. Θύουσι Φρύγες τοῖς ποταμοῖς, οἱ μὲν ἀμφοτέ-

drangularis. Venerem Paphii colunt, cuius ſtatuam albae pyramidi non diſſimilem dixeris. Apud Lycios mons Olympus ignem eructat, non Aetnaei inſtar, ſed placidum compoſitumque; eſtque hic ignis ipſe et templum et ſtatua. Qui Celaenas accolunt Phryges, fluuios duos, Marſyam colunt Maeandrumque, quorum ipſe ſpectator fui: duo hi fluuii e fonte oriuntur vno, qui cum ad montem proceſſit vsque, ad poſteriorem vrbis partem ſe ſubducit, rurſusque ex vrbe oritur, ſimulque aquam diſtinguit fluuiis et nomen; atque ex iis quidem Lydiam Maeander petit, alter ibidem in campis finitur ac conſumitur. His fluuiis rem diuinam Phryges faciunt, alii

Duſares, Δουσάρης numen fuit Arabum, cuius λίθος τετράγωνος erat ἄγαλμα. Hoc primus obſeruauit cl. Bochartus Phaleg. lib. II. cap. XIX. p. 206.

x οὐκ ἂν εἰκάσαις ἄλλῳ τῷ ἢ πυραμίδι λευκῇ,] Tacitus Hiſt. II. 3. *Simulachrum Deae* (Paphiae Veneris;) *non effigie humana, continuus orbis latiore initio tenuem in ambitum metae modo exſurgens.* Ad quem locum Sauilius in noſtro reponit ἄλλῳ τῷ ἢ πυραμίδι [τριγωνικῇ.] Sed hoc nullo iure factum, quod ſatis oſtendunt nummi. Vide Ioan. Marſhamum Can Chron. Saec. IV. p. 57. et Ez. Spanhemium Diſſ. VIII. p. 505. Seruius ad Aen. I. 724. *Apud Cyprios Venus in modum vmbilici, vel, vt quidam volunt, metae colitur.* Adi cl. Olearium ad Philoſtratum Vit. Apoll. III. 58.

y ὁ δὲ αὐτοῦ περὶ τὰ πέδια ἀναλίσκεται.] ὁ δὲ ſcil. ὁ Μαρσύας· non enim opus eſt vt eae voces exprimantur, etiamſi praeceſſerit

ϱοις, οἱ δὲ τῷ Μαιάνδϱῳ, οἱ δὲ τῷ Μαϱσύᾳ· καὶ ἐμβάλλουσι τὰ μηϱία εἰς τὰς πηγὰς, ἐπιφημίσαντες τοὔνομα τοῦ ποταμοῦ ὁποτέϱῳ ἔθυσαν· ἀπενεχθέντα δὲ ἐπὶ τὸ ὄϱος, καὶ ὑποδύντα τῷ ὕδατι [z], οὔτ' ἂν ἐπὶ τὸν Μαϱσύαν ἐκδοθείη τὰ τοῦ Μαιάνδϱου, οὔτ' ἐπὶ τὸν Μαίανδϱον τὰ τοῦ Μαϱσύου· εἰ δὲ ἀμφοῖν εἴη, διαιϱοῦνται τὸ δῶϱον. Ὄϱος Καππαδόκαις καὶ Θεὸς [a] καὶ ὅϱκος καὶ ἄγαλμα, Μαιώτας λίμνη [b], Τάναϊς Μασσαγέταις.

θ΄. Ὦ πολλῶν καὶ παντοδάπων ἀγαλμάτων, ὧν

alii vtrique ſimul, ſeorſim vero alii Maeandro, Marſyaeue: ſemora victimae, quae mactatur, in fontes, addito alterius cui mactatur fluuii nomine, porriciuntur; quae a fluuio ad montem deferuntur vsque, vbi ſub aquam demerguntur: nec vnquam fit, vt, quae Maeandro mactata ſunt, Marſyam petant, aut quae Marſyae, Maeandrum; nam ſi vtriusque ſint, diuidunt victimam. Mons Cappadocibus, et Deus, et iusiurandum eſt, et ſtatua; palus Maeotica Maſſagetis Tanaisque.

9. O multas variasque ſtatuas, quarum alias ars excogitavit,

ceſſerit ὁ μὲν, ὁ Μαίανδϱος. Exemplum vide apud Plutarchum in *Arato* p. 1028. F. M.

z ὑποδύντα τῷ ὕδατι,] Reg. et Harleian. ὑποδύντα [ὧν] τῷ ὕδατι. Lege ὑποδύντα [ἐν] τῷ ὕδατι. Similem vero fabulam de Eurota et Alpheo tradit Strabo lib. VI. p. 422.

a Ὄϱος Καππαδόκαις καὶ Θεὸς] Dion Chryſoſtomus Orat. XII. p. 212. Πολλοὶ τῶν βαϱβάϱων πενίᾳ τε καὶ ἀποϱίᾳ τέχνης [ὄϱη] Θεοὺς ἐπονομάζουσι. Sic montem Cogaeonum Deum Getae cenſebant, vt teſtatur Strabo lib. VII. p. 457. Sic Iouem Caſium ſub montis cognominis forma colebant Seleucienſes Pieriae. Vide doctiſſimos viros Ioan. Clericum ad I Reg. XX. 23. et Chriſt. Sig. Liabium Goth. Numar. cap. IX. §. 11. 12.

b Μαιώτας λίμνη, Τάναϊς Μασσαγέταις.] Vulgo Μαιῶτις λίμνη καὶ Τάναϊς Μασσαγέταις. Vterque vero codex, vt edidimus: et recte quidem. Dionyſius Perieg. v. 652.

Ἤτοι μὲν λίμνης Μαιώτιδος ἄγχι νέμονται
Αὐτοὶ Μαιῶταί τε καὶ ἔθνεα Σαυϱοματαων.

Stephanus Byzantinus, Μαιῶται ἔθνος Σκυθικὸν, μέγιστον καὶ πολυάνθϱωπον. Ne plures Geographos memorem, vide ſis Aelianum V. H. III. 39. Xenophontem Memor. lib. II. cap. I. 10. Lucanum II. 641. et Theocriti ſcoliaſten ad Idyll. XIII. 56.

τὰ μὲν ὑπὸ τέχνης ἐγένετο, τὰ δὲ διὰ χρείαν ἠγαπήθη, τὰ δὲ δι' ὠφέλειαν ἐτιμήθη, τὰ δι' ἔκπληξιν ἐσεβάσθη [c], τὰ δὲ διὰ μέγεθος ἐθειάσθη, τὰ δὲ διὰ κάλλος ἐπῃνέθη. Πλὴν οὐδὲν γένος, οὐ βάρβαρον, οὐχ Ἑλληνικὸν [d], οὐ θαλάττιον, οὐκ ἠπειρωτικὸν, οὐ νομαδικὸν, οὐκ ἀστυπολοῦν, ἀνέχεται τὸ μὴ κατακτήσασθαι σύμβολα ἄττα τῆς τῶν θεῶν τιμῆς. Πῶς ἂν οὖν τις διαιτήσαι τὸν λόγον, εἴτε χρὴ ποιεῖσθαι ἀγάλματα θεῶν [e], εἴτε μή; Εἰ μὲν γὰρ ἄλλοις τισὶν ἐνομοθετοῦμεν

vit, alias commendauit vſus, alias vtilitas, alias admiratio colere praecepit, alias Deorum in numerum formae amplitudo retulit, alias pulchritudo ſua euexit! Cum interim nullum ſit genus hominum, vel barbarum, vel Graecum, ſiue ad mare, ſiue in continente viuat, ſiue ſine ſede vagetur, ſiue vrbem incolat; quod non aliqua diuinitatis ſigna conſecrauerit. Quis ergo litem hanc de ſimulacris Deo dicandis decidere audeat? Si enim lex nobis praeſcribenda eſſet aliis

Sectio θ'.

c δι' ἔκπληξιν [ἐθαυμάσθη,] Vulgo ἐσεβάσθη. Sed Reg. et Harleian. lectionem, quam recepimus, exhibent.

Ibid. τὰ δι' ἔκπληξιν ἐσεβάσθη,] Scribe τὰ δὲ δι' etc. vt in praecedenti et ſequenti commate. Pro ἐσεβάσθη edi debuit ἐθαυμάσθη· ita enim voluit *Dauiſius* ex Codicibus. ſed forte oblitus fuerat mutare in exemplari, quod prelo deſtinauerat: prout ab eo aliquoties factum ſuſpicor. Nota vero hanc diuerſitatem Lectionum: vtramque enim opinor ab ipſo Auctore fuiſſe. ſed ἐθαυμάσθη a manu vltima. M.

d οὐ [βάρβαρον,] οὐχ Ἑλληνικὸν] Ita codices. Vulgo βαρβαρικὸν, quod eodem ſane redit. Minus autem verum eſt hoc effatum; nam nec Iudaei, nec ſana Chriſtianorum pars imagines colunt, nec huius inſaniae participes erant Germani, Seres, Brachmanes, aliaeue gentes nonnullae. Vide Tacitum Germ. cap. IX. Origenem in Celſum lib. VII. p. 373. et Bardeſanem apud Euſebium Praep. Euang. VI. 10. Immo τὸ παλαιὸν καὶ παρ' Αἰγυπτίοισι ἀξόανοι νηοὶ ἦσαν, vt ait Lucianus de Dea Syr. tom. II. p. 657. et per CLXX. annos nullae fuerunt Romanis ſacrae ſtatuae, quemadmodum docet Clemens Alexandrinus Strom. I. p. 359.

e ποιεῖσθαι [ἀγάλματα] θεῶν,] Sic vterque codex, vulgo ἄγαλμα.

 f ἔξω

ὑπερορίοις ἀνθρώποις, ἔξω τῦ καθ' ἡμᾶς αἰθέρος [f], ἄρτι ἐκ γῆς ἀναφυομένοις, ἢ ὑπό τινος Προμηθέως πλαττομένοις, ἀπείροις βίυ καὶ νόμυ καὶ λόγυ [g], δέοι ἂν ἴσως τῦ σκέμματος· Πότερα ἐατέον τυτὶ τὸ γένος ἐπὶ τῶν αὐτοφυῶν τύτων ἀγαλμάτων, προσκυνῦντας ὐκ ἐλέφαντα, ὐδὲ χρυσὸν, ὐδὲ δρῦν, ὐδὲ κέδρον, ὐδὲ ποταμὸν, ὐδὲ ὄρνιθα, ἀλλὰ τὸν ἥλιον ἀνίσχοντα, καὶ τὴν σελήνην λάμπυσαν, καὶ τὸν ὐρανὸν πεποικιλμένον, καὶ γῆν αὐτὴν, καὶ ἀέρα αὐτὸν, καὶ πῦρ πᾶν, καὶ ὕδωρ πᾶν· ἢ καὶ τύτυς καθείρξομεν [h] εἰς ἀνάγκην τιμῆς ξύλων, ἢ λίθων [i], ἢ τύπων; Εἰ δὲ ἐςιν ὗτος κοινὸς ἁπάντων νόμος, τὰ κείμενα ἐῶμεν, τὰς φήμας τῶν θεῶν ἀποδεχόμενοι, καὶ φυλάττοντες αὐτῶν τὰ σύμβολα, ὥσπερ καὶ τὰ ὀνόματα.

aliis quibusdam hominibus, qui longe extra fines, quos incolimus, noſtrumque aërem recens e terra emergerent, aut a Prometheo aliquo effingerentur, vitae, rationis, legumque ignari; moueri fortaſſe poſſet haec quaeſtio: Iiſne hominibus ea relinquenda eſſent ſimulacra, ea adoranda, quae natura praeſcripſit; non ebur, non aurum, non quercus, aut cedrus, non fluuius, non auis; ſed ſolis orientis imago, lunaeque ſplendor, ſed picta coeli domus, ipſaque terra et aër ipſe, ignis omnis, omnisque aqua: an contra et hi redigendi eſſent in ordinem, vt lapides, aut ligna, imaginesque ex iis colerent quaſcunque? Quod ſi haec communis omnium lex eſt, nihil antiquemus, nihil de opinione Deorum detrahamus, eorumque inſignia vna cum nominibus ſeruemus.

10. Deus

f ἔξω τῦ καθ' ἡμᾶς αἰθέρος] Forte, ἀέρος· *aether* enim ad corpora coeleſtia pertinet; *aër* ad Nos. vide Diſſ. XVI. 3. XXXIX. 4. et paſſim in hoc opere inuenies hanc diſtinctionem, interdum tamen negligitur. M.

g ἀπείροις βίυ καὶ νόμυ καὶ λόγυ,] Vulgo ἀπείροις βίυ καὶ λόγυ καὶ νόμυ. Nos in conſtituendo verborum ordine Mſs. ſequimur.

h [ἢ] καὶ τύτυς καθείρξομεν] Mſs. primam vocem neſciunt. Legendum puto ἢ [εἰ] τύτυς καθείρξομεν.

i ξύλων, ἢ λίθων,] Vulgo λίθων, ἢ ξύλων, contra quam iubent codices.

k ὁ πρεσ-

.. Ὁ μὲν γὰρ θεὸς, ὁ τῶν ὄντων πατὴρ καὶ δημιουργὸς, ὁ πρεσβύτερος μὲν ἡλίου [k], πρεσβύτερος δὲ οὐρανοῦ, κρείττων δὲ χρόνου καὶ αἰῶνος καὶ πάσης ῥεούσης φύσεως, ἀνώνυμος νομοθέτης [l], καὶ ἄρρητος φωνῇ καὶ ἀόρατος ὀφθαλμοῖς· οὐκ ἔχοντες δὲ αὐτοῦ λαβεῖν τὴν οὐσίαν, ἐπερειδόμεθα φωναῖς, καὶ ὀνόμασι, καὶ ζώοις καὶ τύποις χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος καὶ ἀργύρου, καὶ φυτοῖς καὶ ποταμοῖς, καὶ κορυφαῖς καὶ νάμασιν [m]· ἐπιθυμοῦντες μὲν αὐτοῦ τῆς νοήσεως [n], ὑπὸ δὲ ἀσθενείας τὰ παρ' ἡμῶν

10. Deus enim omnium, quae extant, pater, conditorque, ſole antiquior, antiquior coelo, omni tempore maior, omni aeuo, et quicquid in natura mutatur, legislator ſine nomine, quem vox nulla exprimit, nulla oculorum intuetur acies; cuius cum ſenſus noſtros excedat eſſentia, auxilium a verbis, a nominibus, animalibusque, ab auri, eboris, argentique figuris, a plantis, fluuiisque, a montium iugis, aquaruinque ſcatebris aliquod petamus, vt ad eius hac ratione intellectum peruenire liceat; cum enim tenuitatis noſtrae

k ὁ πρεσβύτερος μὲν ἡλίου] Articulum non patitur loci ſenſus. *praedicatum* enim eſt πρεσβύτερος, et ante eam vocem intelligitur ἐστὶ. M.

l ἀνώνυμος νομοθέτης,] *Sine nomine legislator.* Frigide et absque vlla venuſtate. ex ſequentibus, ἄρρητος φωνῇ, et ἀόρατος ὀφθαλμοῖς, video hic quoque acumen et antitheſin captari. Lego, ἄνομος νομοθέτης, *extra legem legislator*, ſine lege, legi non ſubditus. Heſychius: Ἄνομον, τὸ μὴ ὑποκείμενον νόμῳ. Pariter D. Paulus 1 Cor. IX. 21. μὴ ὢν ἄνομος Θεῷ. *ſine lege*, Vet. Interpres: cui opponitur ἔννομος, *ſub lege*, legi ſubditus. M.

Sectio ι'.

m κορυφαῖς καὶ [νάμασιν·] Sic Paccii codex, Reg. et Harleian. nec aliter emendauit Leopardus XVII. 2. H. Stephanus ex ſuo Mſs. dedit νώμασιν, quae vox eſt nihili, doctumque illum virum mire cruciauit.

Ibid. καὶ κορυφαῖς,] *Montium iugis* vertit *Heinſius*. recte ad ſenſum: ſed reponendum prius erat καὶ κορυφαῖς ὀρῶν· vt initio Diſſert. κορυφὰς ὀρῶν, Ὀλύμπου καὶ Ἴδης. Vocem enim κορυφὴ, ſolam, non ſignificare puto *montis iugum* vel *verticem*. ſupra ſect. 3. habuimus κορυφὴν de *capite humano*. M.

n ἐπιθυμοῦντες [μὲν] αὐτοῦ τῆς νοήσεως,] Vulgo deeſt vox ſecunda, quam nos ex Reg. et Harleian. repraeſentamus.

καλὰ [o] τῇ ἐκείνȣ φύσει [p] ἐπονομάζοντες· αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ τῶν ἐρώντων πάθος, οἷς ἥδιςον εἰς μὲν θέαμα [q] οἱ τῶν παιδικῶν τύποι, ἡδὺ δὲ εἰς ἀνάμνησιν καὶ λύρα, καὶ ἀκόντιον, καὶ θῶκός τις, καὶ δρόμος, καὶ πᾶν ἁπλῶς τὸ ἐπεγεῖρον τὴν μνήμην τȣ̃ ἐρωμένȣ [r]. Τί μοι τὸ λοιπὸν ἐξετάζειν, καὶ νομοθετεῖν ὑπὲρ ἀγαλμάτων; Θεῖον εἰς γνώμην ἔςω μόνον [s]. Εἰ δὲ Ἕλληνας μὲν ἐπεγείρει

noſtrae ita poſcat ratio, quicquid apud nos eſt pulcherrimum, illius inſcribimus naturae: plane vt amantes ſolent, qui eorum, quos amant, libenter ſimulacra intuentur; ſic cum voluptate adſpiciunt aut lyram, quam reliquere, aut iaculum, aut ſellam in qua ſedere, aut circum, in quo currere ſolent, aut quicquid memoriam iis reducit priſtinam. Quid ergo vltra de his inquirendum eſt? quae de ſimulacris lex ferenda? Animus modo Deum proponat ſibi. Caeterum ſiue memo-

o τὰ παρ' [ἡμῶν] καλὰ] Malim τὰ παρ' [ἡμῖν] καλά.

p τῇ ἐκείνȣ [φύσει] Vulgo ἐκείνων. Male; nam pronomen hoc ad ὄντων πατέρα καὶ δημιȣργὸν refertur. Igitur Mſs. Reg. et Harleian. paruimus, et ita legit Paccius in ſuo codice.

Ibid. τῇ ἐκείνων φύσει] Legendum ἐκείνȣ, ſc. Θεȣ̃· vt paullo ante, ἐπιθυμȣ̃ντες αὐτȣ̃ τῆς νοήσεως, non αὐτῶν, dixit. Conſentiunt Codices. M.

q ἥδιςον [εἰς] μὲν θέαμα] Vulgo deeſt vox antepenultima, quam Reg. et Harleian. ſuppeditarunt.

Ibid. ἥδιςον εἰς μὲν θέαμα] Voculam ſecundam addidit Cl. Editor ex Mſs. Forte tamen hic ordo praeſtiterit, ἥδιςον ΜῈΝ ΕἸΣ θέαμα, vt mox, ἡδὺ ΔΈ ΕἸΣ ἀνάμνησιν. M.

r ἐπεγεῖρον τὴν μνήμην [τȣ̃ ἐρωμένȣ.] Vulgatae duas vltimas voces praetermittunt, quae tamen orationi neceſſariae ſunt. Eas inuenit Paccius in ſuo codice, quod ex eius interpretatione liquet; et nos in Reg. et Harleian. Lucianus in Nigrino tom. I. p. 24. Ὥσπερ οἱ ἐρασαὶ, τῶν παιδικῶν ȣ̓ παρόντων, ἔργ' ἄττα καὶ λόγȣς εἰρημένȣς αὐτοῖς διαμνημονεύȣσι, καὶ τȣ́τοις ἐνδιατρίβοντες ἐξαπατῶσι τὴν νόσον, ὡς παρόντων σφίσι τῶν ἀγαπωμένων. Noſter autem ſua deſumſit ex Platonis Phaedon. §. 16. p. 102.

s Θεῖον εἰς γνώμην ἔςω μόνον.] Hanc lectionem redarguunt codices. Harleian. dat θεῖον ἴςω γένος· ἴςω μόνον. Reg. θεῖον ἴςων ἂν γένος ἴςω μόνον. Corrupte. Forſan Maximus ſcripſit, θεῖον εἰς τὸν νȣ̃ν γένος ἔςω μόνον.

Ibid. Θεῖον εἰς γνώμην ἔςω μόνον·]

πρὸς τὴν μνήμην τȣ̃ Θεȣ̃ ἡ Φειδίȣ τέχνη, Αἰγυπτίȣς δὲ ἡ πρὸς τὰ ζῶα τιμὴ, καὶ ποταμὸς ἄλλȣς, καὶ πῦρ ἄλλȣς, ȣ̓ νεμεσῶ τῆς διαφωνίας· ἴϛωσαν μόνον, ἐράτωσαν μόνον, μνημονευέτωσαν μόνον.

memoriam eius maxime repraeſentet Graecis ars Phidiae, aut Aegyptiis animalium cultus, aut aliis fluuius, aut ignis aliis; varietatem non damno: intelligant modo, quem colunt, ament modo, illius modo memoriam conſeruent.

ΛΟΓΟΣ Θ΄.

Εἰ καλῶς [t] ἐποίησε Σωκράτης μὴ ἀπολογησάμενος.

Δεινόν γε τὰς μὲν ἄλλας τέχνας ἀπηλλάχθαι ἑκάϛην τȣ̃ τῶν πολλῶν δικαϛηρίȣ, καὶ μήτε τὸν κυβερνήτην ἐπιλαβόμενον τῆς νεὼς, καὶ χρώμενον τῇ τέχνῃ

DISSERT. IX.

An recte fecerit Socrates, quod accuſatus non reſponderit.

Indignum facinus, ſi reliquas artes omnes a vulgi tribunali ſua vindicet ſcientia; nec gubernator cum in ſuo verſatur munere, nauemque ex opinione dirigit propria, imperitorum cuiquam

νον] Haec, opinor, erat ſcriptura Primae Editionis. Sed in Secunda videtur Noſter mutaſſe in aliud quiddam, cuius veſtigia ſeruant Codices, *Harleianus*, θεῖον ἴσω γένος· ἴϛω μόνον. *Regius*, θεῖον ἴσω ἂν γένος. ἴσω μόνον. quae ego non aſſequor. Paullo ante, voces τȣ̃ ἐρωμένȣ additas fuiſſe puto huic operi recenſito, deſunt impreſſis exemplaribus: ſed eas ſeruarunt *Reg. Harl.* et *Paccii* Liber. M.

DISSERT. IX. *vulgo* XXXIX.

t Εἰ καλῶς] Cicero Tuſc. I. 29. *Socrates nec patronum quaeſiuit ad iudicium capitis, nec iudicibus ſupplex fuit, adhibuitque liberam contumaciam, a magnitudine animi ductam, non a ſuperbia.* Vbi nos plura. Quamuis autem ſibi defuerit, plurimi tamen id ſibi negotii datum cenſuerunt, vt apologias pro eo concinnarent; nam, praeter Xenophontem et Platonem, eum ſcriptis tutati ſunt Zeno, Demetrius Phalereus, Plutarchus, Galenus, et Theon, vt obſeruauit Aeg. Menagius ad Laertii II. 40. quibus addi debet Libanius ſophiſta.

 Secti

κατὰ τὲς αὐτȣ̃ λόγȣς, εὐθύνεσθαι πρὸς τῶν ἀτέχνων, μήτε τὸν ἰατρὸν ἀνέχεσθαι τὲς κάμνοντας, τὰ προςάγματα αὐτȣ̃ καὶ τὰ ἰάματα καὶ τὰ διαιτήματα ἐπισκοπȣ̃ντας καὶ βασανίζοντας, ἀλλ' ȣ̓δὲ κεραμέας, ȣ̓δὲ σκυτοτόμȣς, ȣ̓δὲ τȣ̀ς τὰ ἔτι τȣ́των ἀτιμότερα μεταχειριζομένȣς, ἄλλον τινὰ ἔχειν δικαςὴν τῶν ἔργων, πλὴν τῆς τέχνης· Σωκράτην δὲ τὸν μηδὲ τῷ Ἀπόλλωνι παρασχόντα ἀμαθίας αἰτίαν [u], τῷ τὰς ψάμμȣς εἰδότι [x], καὶ καταμαντευσαμένῳ τῆς θαλάττης, ȣ̓́πω καὶ νῦν πεπαῦσθαι συκοφαντȣ́μενον καὶ εὐθυνόμενον, ἀλλὰ πικροτέρȣς αὐτῷ εἶναι τȣ̀ς ἐπιγιγνομένȣς ἀεὶ καὶ τȣ̀ς συκοφάντας Ἀνύτȣ καὶ Μελίτȣ, καὶ τȣ̀ς δικαςὰς Ἀθηναίων τῶν τότε. Καὶ εἰ μὲν γραφεὺς ἦν ἢ δημιȣργὸς ἀγαλμάτων, οἷον Ζεῦξις ἢ Πολύκλειτος ἢ Φειδίας,

cuiquam cogatur rationem reddere; nec aequo ferat animo medicus, ſi ea, quae praeſcribit, quaeque aut prodeſſe morbo, aut ad victus conferre rationem exiſtimat, ſcruteтur atque anxie exploret aeger; nec figuli denique, vel coriarii, aut ſi quis etiam ignobiliore in arte verſetur, alium iudicem nouerit, quam ipſam artem: Socratem verò, qui ne ab ipſo quidem Apolline ignorantiae accuſari potuit, Deo, qui et arenae numerum perſpectum habuit, et maris magnitudinem conii cere potuit, tamen hodieque calumniis peti, et quaſi in iudicium de integro vocari; adeo quidem vt infeſtior ei indies ſit poſteritas, nec plus illi parcant hi ſycophantae, quam Anytus fecit aut Melitus, vel iudices illius aeui Athenienſium. Idem tamen ſi pictor eſſet aut ſtatuarius, qualis vel Zeuxis ve Poly

Sectio ι

u μηδὲ τῷ Ἀπόλλωνι παρασχόντα ἀμαθίας αἰτίαν,] Apollo, quod ſatis notum, reſpondit

Ἀνδρῶν ἁπάντων Σωκράτης σοφώτατος.

Vide Diogenem Laertium lib. II. 37. et ſcholiaſten ad Ariſtophanis Nubes v. 144. Tertullianus in Apol. cap. XLVI. *Socratem Apollo ſapientiſſimum omnium cecinit.* Eodem reſpicit noſter Diſſert. XIX. 9 XXXIX. 5.

x τῷ τὰς ψάμμȣς εἰδότι,] Reſpicit Maximus ad reſponſum Croeſi nuntiis a Pythia redditum, de quo vide nos ad Diſſert. XVII. 6.

y παρ

παρέπεμπεν ἂν τὰ ἔργα αὐτῶν y μετ' εὐφημίας ἡ τῆς τέχνης δόξα· ὁρῶντες γὰρ ἐκεῖνα οἱ ἄνθρωποι, μὴ ὅτι αἰτιᾶσθαι, ἀλλ' ἐδὲ ἐξετάζειν τολμῶσιν, ἀλλ' εἰσὶν αὐτεπάγγελτοι ἐπαινέται θεαμάτων ἐνδόξων. Εἰ δέ τις μὴ κατὰ γραφέας, μηδὲ κατ' ἀγαλμάτων δημιεργὸς ἀγαθὸς ἦν τὴν χειρῶν τέχνην, ἀλλὰ τὸν αὐτῦ βίον συμμέτρως, καὶ πρὸς τὸ ἀκριβέστατον, λόγῳ καὶ πόνῳ καὶ ἐθισμῷ z καὶ εὐτελείᾳ καὶ καρτερίᾳ καὶ σωφροσύνῃ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς ἡρμόσατο· τῦτον μὴ τυγχάνειν βεβαίας δόξης, μηδὲ ἐπαίνων ὡμολογημένων, μηδὲ ὁμοφώνων δικαςῶν, ἀλλὰ ἄλλον ἄλλο τι διατελεῖν ὑπὲρ αὐτῦ λέγοντας.

Polycletus aut Phidias, ipſa opera cum admiratione quadam abſolueret concepta de arte eius opinio: ea enim tantum abeſt vt accuſent, vt ne examinare quidem auſint, cum intuentur homines: ſed vltro, tanquam de opere, quod communi probetur iudicio, laudem illi deferunt. Si quis vero ſit, qui non, vt pictor aliquis, aut ſtatuarius, arte manuaria excellat, verum enimuero ſuam ſibi vitam ratione, labore, aſſuetudine, frugalitate, temperantia, continentiaque, reliquis denique omnibus virtutibus, ad exactiſſimam viuendi normam direxit; hunc nec gloriam conſequi certam, nec indubitatum praeconium, nec conſenſum inter ſe judicum, ſed alium de eo aliter cenſere, mihi quidem indigniſſimum videtur.

2. Tale

y παρέπεμπεν ἂν τὰ ἔργα [αὐτῶν] Vulgo τὰ ἔργα αὐτά. Perperam. Nos Maximi manum fide Reg. et Harleian. reſtituimus.

Ibid. τὰ ἔργα αὐτὰ] Lege αὐτῦ. Codices iam video habere αὐτῶν· et ita edidit Cl. Vir. ſed iſta, εἰ μὲν γραφεὺς ἦν, poſtulant αὐτῦ. de *vno* enim (Socrate) ſuppoſitio fit. M.

z λόγῳ καὶ πόνῳ καὶ ἐθισμῷ] Repone, λόγῳ καὶ νόμῳ· hoc paene poſtulat ſenſus, et favet harum vocum frequens coniunctio. ſic Diſſ. XXXIII. παραχωρεῖν τῷ ἐν αὐτῇ λόγῳ καὶ νόμῳ. Diſſ. VIII. ἀπείροις βίυ καὶ λόγυ καὶ νόμυ· et verſus initium, κοινωνίᾳ πολιτικῇ νόμυ καὶ λόγυ. Vide Diſſ. II. IV. XVII. et apud alios innumeris in locis. quod et de νόμῳ et ἐθισμῷ, vel ἔθει, dici poteſt. M.

β'. Ὁποῖόν τι καὶ τὸ παρὸν ἡμῖν νυνὶ σκέμμα. Σωκράτην τοῦτον Μέλιτος μὲν ἐγράψατο, Ἄνυτος δὲ εἰσήγαγε, Λύκων δὲ ἐδίωκε, κατεδίκασαν δὲ Ἀθηναῖοι, ἔδησαν δὲ οἱ ἕνδεκα [a], ἀπέκτεινε δὲ ὁ ὑπηρέτης. Καὶ Μελίτου γραφομένου ὑπερεώρα, καὶ Ἀνύτου εἰσάγοντος κατεφρόνει, καὶ Λύκωνος λέγοντος κατεγέλα, καὶ ψηφιζομένων Ἀθηναίων ἀντεψηφίζετο, καὶ τιμωμένων ἀντετιμᾶτο [b]· καὶ δεόντων αὐτῶν τῶν ἕνδεκα [c], τὸ μὲν σῶμα παρεῖχεν (ἀσθενέστερον γὰρ ἦν πολλῶν σωμάτων) τὴν δὲ ψυχὴν οὐ παρεῖχε (κρείττων γὰρ ἦν Ἀθηναίων [d] ἁπάντων) οὐδὲ τῷ ὑπηρέτῃ ἐχαλέπαινεν, οὐδὲ πρὸς τὸ

2. Tale eſt, de quo hic acturi ſumus. Hunc Socratem noſtrum reum fecit Melitus, iudici ſtitit Anytus, accuſauit Lyco, damnarunt Athenienſes, vinxerunt vndecimuiri, interfecit tortor. Ille tamen et Melitum, qui intendit, et Anytum, qui detulit litem, et Lyconem, qui propoſuit, audacter contempſit, ſed et decretum Athenienſium decreto ſuo, et mulctam mulcta eluſit; ille et vndecimuiris, cum vinciretur, corpus (minus enim vnius, quam plurimorum potuit) praebuit, animam vero neutiquam (quae ſola omnibus erat Athenienſibus ſuperior) ille nec tortori indignari potuit, nec venenum diffi-

Sectio β'.

a οἱ ἕνδεκα,] De his vndecimviris vide ſcholiaſten Ariſtophanis ad Veſpas v. 1103. Pollucem lib. VIII. §. 102. Etymologum ac Suidam in Ἕνδεκα.

b τιμωμένων ἀντετιμᾶτο·] Cum iudices Socratem pecunia mulctare ſtatuerent, eumque, quanti litem aeſtimaret, rogarent, Ἕνεκα τῶν, inquit, ἐμοὶ διαπεπραγμένων τιμῶμαι τὴν δίκην τῆς ἐν Πρυτανείῳ σιτήσεως. Vide Menagium ad Laert.. II. 42. Platonis Apol. §. XVII. p. 38. et Epiſtolarum Socrat. ab Allatio editarum XIV. p. 33. Ἡ, vero, ἐν Πρυτανείῳ σίτησις honor erat iis tributus, qui de rep. bene meruerant. Vide Suidam in Πρυτανεῖον, et ſcholiaſten ad Ariſtophanis Equit. v. 167. 281.

c δεόντων [αὐτῶν] τῶν ἕνδεκα,] Lego δεόντων [αὐτόν.]

Ibid. δεόντων αὐτῶν τῶν Ἕνδεκα,] Scribendum, αὐτόν· *cum illum vinciebant Vndecimviri.* Et ita *Dauiſius.* M.

d (κρείττων γὰρ [ἦν] Ἀθηναίων] Auctoribus Reg. et Harleian. vocem penultimam Maximo reddidi.

e ἐχαλέ-

φάρμακον ἐδυσχέραινεν [e], ἀλλ᾽ Ἀθηναῖοι μὲν αὐτὸν ἐχ ἑκόντες κατεδίκασαν, ὁ δὲ ἀπέθνησκεν ἑκών. Ἐλέγχει δὲ τἒ μὲν τὸ ἑκέσιον, ὅτι ἐξὸν αὐτῷ καὶ χρημάτων τιμήσασθαι, καὶ φεύγειν ἐκκλαπέντι, προείλετο ἀποθανεῖν· τῶν δὲ τὸ ἀκέσιον, μετέγνωσαν γὰρ εὐθύς [f]. ἒ τί ἂν εἴη πάθος δικασαῖς καταγελαςότερον;

·γ΄. Ἔτι ἒν ποθεῖς σκέψασθαι περὶ Σωκράτες, εἰ ὀρθῶς ταῦτα ἔδρα, ἢ μή [g]; Τί ἒν εἴ τίς σοι παρελθὼν διηγεῖτο [h], ὅτι ἀνὴρ Ἀθηναῖος, γέρων τὴν ἡλι-

difficulter admiſit; cumque ab inuito damnaretur populo, ipſe non inuitus deceſſit. Quod quidem ex eo patet, quod, cum mulcta redimere litem potuerit, aut clam effugere, mortem praetulit; populo vero inuito id factum eſſe, vel ex eo, quod factum damnarunt protinus: quo quid euenire iudicibus poteſt ſtultius?

3. Vin' igitur vlterius videamus, rectene id a Socrate factum ſit, an ſecus? Quid ſi igitur ad nos veniret aliquis, qui narraret, Athenis fuiſſe hominem, aetate prouectum, profeſſione

e ἐχαλέπαινεν, — ἐδυσχέραινεν·] Sic vterque codex; non ἐχαλέπηνεν — ἐδυσχέρανεν, vt vulgo.

f μετέγνωσαν γὰρ εὐθύς·] Hoc teſtimonium eſt iis addendum, quae congeſſere Menagius ad Laert. II. 43. et Allatius ad Ep. Socr. XVII. p. 206.

Sectio γ΄.

g εἰ [ὀρθῶς] ταῦτα ἔδρα, ἢ μή;] Vulgo εἰ [ἄρα] ταῦτα ἔδρα, ἢ μή; Abſurde: non enim dubium, quin haec fecerit Socrates; rectene vero, an ſecus ſe geſſerit, id diſputabatur. Nos igitur lectionem, quam dederunt Reg. et Harleian. expreſſimus.

Ibid. εἰ ἄρα ταῦτα ἔδρα, ἢ μή;] Lego ex ſenſu, εἰ ὀρθῶς ἄρα ταῦτα, vt XXIV. 6. ἐκἒν καὶ ἡμεῖς περὶ Σωκράτες, εἰ ὀρθῶς ταῦτα ἔδρα, ἢ μή, etc. Rem ipſam vides. Sic etiam Codices: niſi quod omittunt ἄρα. M.

h σοὶ παρελθὼν διηγεῖτο,] Vulgo συμπαρελθὼν διηγεῖτο. Sed ſcriptura, quam codices exhibent, omnino fuit ſequenda; nec aliter Paccius legit.

Ibid. τί ἒν εἴ τις συμπαρελθὼν διηγεῖτο] Lego, εἴ τις νῦν παρελθών. loquitur quaſi in *re praeſenti.* vnde bene ad ſenſum *Heinſius* vertit, *Quid ſi igitur* AD NOS *veniret aliquis, qui narraret.* iſtud vero σὺν in συμπαρελθὼν nullius eſt vſus. Obſerua porro, hanc periodum eſſe longiſſimam, neque claudi ante finem

κίαν [i], φιλόσοφος τὴν ἐπιτήδευσιν, πένης τὴν τύχην, δεινὸς τὴν φύσιν, ἀγαθὸς εἰπεῖν, συνετὸς νοῆσαι, ἄγρυπνος καὶ νηφάλιος, καὶ οἷος μηδὲν εἰκῆ μήτε ἔργον πρᾶξαι, μήτε εἰπεῖν λόγον, βεβιωκὼς μὲν πόῤῥω ἡλικίας, ἐπαινέτας δὲ σχὼν τῦ τρόπυ Ἑλλήνων μὲν ὐ τὺς φαυλοτάτυς τὴν φύσιν, θεῶν δὲ τὸν Ἀπόλλωνα· ὗτος, ἐπαναςάντων αὐτῷ φθόνῳ καὶ ἀπεχθείᾳ καὶ τῇ πρὸς τὰ καλὰ ὀργῇ ἐκ μὲν τῦ θεάτρυ Ἀριςοφάνυς, ἐκ δὲ τῶν σοφιςῶν Ἀνύτου, ἐκ δὲ τῶν συκοφαντῶν Μελίτυ, ἐκ δὲ τῶν ῥητόρων Λύκωνος [k], καὶ τῦ μὲν κωμῳδῦντος, τῦ δὲ γραφομένυ, τῦ δὲ εἰσάγον-

ſione philoſophum, fortuna pauperem, indole eximium, eloquentia magnum, mentis acumine maiorem, vigilem, ſobrium, qui nec quicquam temere egiſſet, nec verbum vllum effutiiſſet: idem poſtquam diu inter homines vixiſſet, nec vllus eſſet in tota Graecia indolis homo eximiae, quem non in admirationem rapuiſſet ſui, ſicut et e Diis ipſum Apollinem, tamen cum inuidia paulatim, et indignatione, eoque, quo pleraque mortalium gens laborat, honeſtatis odio, multi in eum inſurgerent, ex theatro Ariſtophanes, e ſophiſtis Anytus, e ſycophantis Melitus, ex oratoribus Lyco, quorum hic in comoedia tangebat hominem, ille litem intendebat, ter- tius

finem Sectionis, καὶ ᾤκτειραν καὶ ἀφῆκαν; ſic enim legendum cum *Heinſio;* et diſtinguendum, poſita Nota Interrog. poſt ἀφῆκαν. Sed iam video, pro συμπαρελθὼν Mſs. habere σοὶ παρελθὼν· quod probum eſt. M.

i γέρων τὴν ἡλικίαν etc.] Dixi de hoc loco in Praefatione. M.

k ἐκ δὲ τῶν ῥητόρων, Λύκωνος·] Poſt haec verba deeſſe puto, ἐκ δὲ τῶν Ἑλλήνων, Ἀθηναίων· *ex Graecis vero, Athenienſes*; aut aliquid paris ſenſus: prout liquere videtur ex ſententia proxime ſequenti, vbi τῶν δὲ δικαζόντων nihil habet in praecedentibus, ad quod referri poſſit. in Protaſi inducuntur *quatuor* Perſonae; in Apodoſi ſunt *quinque*. Permulti ſunt in hoc Scriptore defectus huiuſcemodi: quorum aliquot a Viris Doctis ex felici Coniectura, plures ex optimis Codicibus luculenter reſtituti fuerunt. multi tamen adhuc reſtant. Paullo ante, ita diſtingue: ὗτος, ἐπαναςάντων αὐτῷ (φθόνῳ, *ex inuidia*, καὶ ἀπεχθείᾳ, καὶ τῇ πρὸς τὰ καλὰ ὀργῇ) ἐκ μὲν τῦ θεάτρυ, Ἀριςοφάνυς, ἐκ δὲ etc. M.

l μεθυόν-

τος, τοῦ δὲ λέγοντος, τῶν δὲ δικαζόντων, ἐχαλέπαινε πρῶτα μὲν τῷ Ἀριστοφάνει, καὶ καταστὰς ἐν Ἀθηναίοις ἀντεκωμώδει τὸν ἄνδρα ἐν Διονυσίοις, ἔτι μεθυόντων δικαστῶν [l]· ἔπειτα εἰς τὸ δικαστήριον παρελθὼν ἀντεῤῥητόρευε τοῖς λέγουσι, καὶ λόγους διεξήει μακροὺς, ἀπολογίαν εὖ μάλα εἰς ἐπαγωγὴν δικαστῶν [m] συγκειμένην, ἐξευμενιζόμενος μὲν τὸ δικαστήριον τοῖς προοιμίοις, πείθων δὲ τοῖς διηγήμασιν, ἀποδεικνὺς δὲ τεκμηρίοις καὶ πίστεσι καὶ εἰκάσμασιν, ἀναβιβαζόμενος δὲ καὶ μάρτυρας τῶν πλουσίων τινὰς καὶ ἀξιόχρεων [n] ἐν Ἀθηναίοις δικασταῖς, κἂν τοῖς ἐπιλόγοις ἱκετεύων καὶ ἀντιβολῶν καὶ δεόμενος καί που καὶ δάκρυα ἐν καιρῷ ἀφιείς [o]· καὶ μετὰ τοῦτο τελευτῶν τὴν Ξανθίππην ἀναβιβασάμε-

tius nomen deferebat, quartus accuſabat, reliqui omnes iudicabant; hic ita ſe geſſit, vt primo in Ariſtophanem inueheretur, mediaque in Athenienſium vrbe ipſis Dionyſiis, ebriis adhuc iudicibus, comicis contra conuiciis hominem proſcinderet; illinc in iudicium ſe contulit, vbi verbis cum aduerſariis velitatus eſt, prolixaque oratione cauſam ſuam ea egit arte, quae non difficulter a calumniis iudicum auerteret animos, nam et ad captandam curiae beneuolentiam exordia direxit, et ad fidem faciendam narrationes, ſignis vero argumentisque et ſimilibus rationibus, quod vellet, demonſtrauit, teſtes etiam opulentiſſimos, quorum res fideſque ſpectata eſſet iudicibus, in medium adduxit, tum ſuppliciis, precibus, obſecrationibusque orationem concluſit, neque non lacrymulam, ſicubi eſſet opus, effudit; Xantippen poſtremo eiulantem adduxit, quae infan-

tes

l μεθυόντων δικαστῶν·] Vulgo μεθυόντων [τῶν] δικαστῶν. Aduerſantur autem Mſs.

m εἰς [ἐπαγωγὴν] δικαστῶν] Sic ex Harleian. reſtituimus, cum vulgo legant ἀπαγωγήν.

Ibid. εἰς ἐπαγωγὴν δικαστῶν] Ita edidit Cl. Vir ex Cod. *Harl.* pro ἀπαγωγήν. Neſcio, quo ſenſu ſumpſerit vocem ἐπαγωγήν. ſed recte habere ἀπαγωγὴν minime dubito. Mentem Auctoris non male exprimit *Heinſii* Verſio, *a calumniis animos iudicum auerteret.* M.

n καὶ ἀξιόχρεων] Ita recte Reg. et Harleian. vulgo ἀξιόχρεως.

o [δάκρυα] ἐν καιρῷ ἀφιείς·] Vulgo δάκρυον, quod damnant codices.

p καὶ

νος κωκύουσαν, καὶ τὰ παιδία κλαυθμυριζόμενα· διὰ τούτων ἁπάντων μετεχειρίσατο τοὺς δικαστάς, καὶ ἀπεψηφίσαντο αὐτοῦ, καὶ ᾤκτειραν, καὶ ἀφῆκαν [p].

δ'. Ὦ καλοῦ τοῦ νικηφόρου· ἢ ποῦ εἰς Λύκειον ὤσατο ἂν ἐκεῖθεν, καὶ εἰς Ἀκαδημίαν αὖθις, καὶ τὰς ἄλλας διατριβὰς φαιδρός, ὥσπερ οἱ ἐκ χειμερίου θαλάττης σεσωσμένοι. Καὶ πῶς ἂν ἠνέσχετο φιλοσοφία ἐπανιόντα πρὸς ἑαυτὴν [q] τοῦτον τὸν ἄνδρα [r]; Οὐ μᾶλλον ἢ παιδοτρίβης ἐκ σταδίου ἀγωνιστὴν μύρῳ κεχρισμένον, ἀνιδρωτὶ καὶ ἀκονιτὶ στεφανωθέντα, ἄπληκτον, καὶ ἄτρωτον, καὶ μηδὲν ἴχνος ἀρετῆς ἔχοντα. Τίνος δ' ἂν καὶ εἵνεκα ἀπελογήσατο Σωκράτης ἐπ' ἐκείνων τῶν Ἀθηναίων; ὡς ἐπὶ δικαστῶν [s]; ἀλλὰ ἄδικοι ὡς ἐπὶ

tes iudicibus vagientes oſtenderet: quibus omnibus cum animos coronae tractaret, miſerti abſoluerunt hominem ac dimiſerunt.

4. Praeclarum, Hercules, victorem! ſecta videlicet illinc in Lyceum, aut Academiam, reliquosque philoſophorum hortos laeto hilarique ſe contuliſſet vultu, non ſecus, quam qui ex hyberna tempeſtate redeunt ſuperſtites. Quomodo autem ferre hunc viri reditum philoſophia potuiſſet? Non magis quam athletam ſine ſudore, ſine puluere, ſine ictibus, aut vulnere e ſtadio cum corona redeuntem, nec vllum pulchrae virtutis prae ſe veſtigium ferentem, vnguento tantum delibutum, palaeſtrae praefectus. Quare iis autem Athenienſibus cauſam probare ſuam conatus eſſet Socrates? tanquam iudicibus? at iniuſti

p καὶ ᾤκτειραν, [καὶ] ἀφῆκαν.] Vulgo καὶ ᾤκτειραν, ἀφῆκαν. Inconcinne. Adiiciendae coniunctionis auctor fuit Harleian. et ita Dan. Heinſius ex coniectura repoſuit.

Sectio δ'.

q ἐπανιόντα πρὸς ἑαυτὴν] Vulgo σπάνιον τὸ πρὸς ἑαυτήν. Nullo quidem ſenſu, licet ita dederint Reg. et Paccian. Canterus ſane παριόντα πρὸς ἑαυτὴν emendauit. Sed ad litterarum ductum magis attendit Dan. Heinſius, qui reſcripſit ἐπανιόντα. Eius coniecturam diſerte firmat Harleian. quapropter ſic edidi.

r τοῦτον τὸν ἄνδρα;] Scribo, τοιοῦτον· *ad ſe redeuntem,* TALEM: id eſt, tam propudioſe, tanto cum dedecore ſeruatum. M.

s ὡς ἐπὶ [δικαστῶν;] H. Stephanus

φρονίμων; ἀλλὰ ἀνόητοι· ὡς ἐπὶ ἀγαθῶν; ἀλλὰ μοχθηροί· ὡς ἐπὶ εὐμενῶν; ἀλλὰ ὠργίζοντο [t]· ὡς ἐπὶ ὁμοίων; ἀλλὰ ἀνομοιότατοι· ὡς ἐπὶ κρειττόνων; ἀλλὰ χείρους ἦσαν· ὡς ἐπὶ χειρόνων; καὶ τίς κρείττων χείρονι ἀπελογήσατο; Τί δ' ἂν καὶ εἶπεν ἀπολογούμενος; ἆρα ὡς οὐκ ἐφιλοσόφει; ἀλλὰ ἐψεύδετο ἄν· ἢ ὅτι ἐφιλοσόφει; ἀλλ' ἐπὶ τούτῳ ἐχαλέπαινον.

έ. Ἀλλὰ νὴ Δία τούτων μὲν οὐδὲν, ἀπολύεσθαι δὲ χρῆν [u] τὴν αἰτίαν, ὡς μήτε διέφθειρε τοὺς νέους, μήτε

iniuſti erant: tanquam prudentibus? at dementes erant: tanquam viris bonis? at improbi erant: tanquam beneuolis? at ſuccenſebant Socrati: tanquam ſimilibus? at diſſimillimi erant: tanquam melioribus? at deteriores erant: tanquam deterioribus? at quando vnquam deteriori cauſam ſuam probare conatus eſt melior? Quid autem pro ſe attuliſſet? philoſophum ſe negaſſet? mentitus eſſet: philoſophum ſe confeſſus eſſet? hoc ipſum erat, cur ſuccenſerent.

5. Sed ponamus nihil horum ab eo dicendum fuiſſe, ſed diluendum ſolummodo crimen; falſum eſſe nempe, quod aut iuuen-

phanus reponit, ὡς ἐπὶ δικαίων; Mihi tamen ſollicitanda non videtur codicum lectio, nam δικαστὴς in ſe δίκης notionem continet. Hinc Socrates apud Platonem Apol. §. XXI. iis, qui ſuffragiis eum ſuis abſolverant, ait, Ὑμᾶς [δικαστὰς] καλῶν ὀρθῶς ἂν καλοίην. Vide ſis et §. XXII. p. 45.

Ibid. ὡς ἐπὶ δικαστῶν;] Vnice vera mihi videtur *H. Stephani* coniectura ἐπὶ δικαίων, propter ſequentia ἐπὶ φρονίμων, ἐπὶ ἀγαθῶν. Aliter ſentit Cl. Editor: quem tamen nihil iuuare videtur locus ex Platone adductus. ibi enim eſt δικαστὰς καλῶν. et huic oppono locum Arriani Diſſert. III. 18. de hac ipſa re: Ἀλλ' ὁ κριτὴς ἀποφαίνεται, ὅτι ἠσέβησας. reſpondet Epictetus: Περὶ Σωκράτους δ' οὐκ ἀπεφήναντο οἱ δικασταί· vbi vides, hos iudices, qui Socratem condemnarunt, vocari δικαστὰς, tametſi *iniuſte* eum condemnarunt. Vox δικαστὴς eſt μέση, et ex Adiunctis ſignificationem ſumit M.

t ἀλλὰ ὠργίζοντο·] Vulgo ἀλλὰ [οἱ] ὠργίζοντο, refragantibus. Mſs.

u ἀπολύεσθαι δὲ χρῆν] Ad morem Noſtri magis foret δ' ἐχρῆν. M.

καινὰ δαιμόνια ἐπεισέφερεν. Καὶ τίς τεχνίτης τὸν ἄτεχνον πείθῃ x ὑπὲρ τῶν κατὰ τὴν τέχνην; Πῦ γὰρ Ἀθηναίοις συνιέναι, τί μὲν διαφθορὰ νέων, τί δὲ ἀρετή; καὶ τί μὲν τὸ δαιμόνιον, πῶς δὲ τιμητέον; Οὐ γὰρ τῷ κυάμῳ λαχόντες δικαςαὶ χίλιοι ταῦτα ἐξετάζουσιν, οὐδὲ Σόλων τι ὑπὲρ αὐτῶν γέγραφεν, οὐδὲ αἱ Δράκοντος σεμνοὶ νόμοι· ἀλλὰ κλήσεις μὲν, καὶ φάσεις, καὶ γραφαὶ, καὶ εὐθύναι, καὶ ἀντωμοσίαι, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἐν Ἡλιαίᾳ εὐθύνεται y· ὥσπερ ἐν ταῖς τῶν παίδων ἀγέλαις αἱ περὶ τῶν ἀςραγάλων διαμάχαι καὶ ῥητορικαὶ z, ἀφαιρουμένων ἀλλήλους, καὶ ἀδικούντων

iuuentutem corrumperet, aut Deos nouos induceret. At quis imperito artis ea perſuadeat, quae ſine arte ea cognoſci non poſſunt? Vnde enim ea Athenienſibus peritia, vt quae ſit corruptela iuuentutis; quae virtus, quis ſit Deus, quo pacto colendus, poſſint aſſequi? Nec enim haec curant mille illi iudices, quos faba creauit; nihil de his Solon ſcripſit, nihil de his venerandae illae Draconis praecepere leges; ſed in ius vocare, deferre, accuſare, rationem facti expoſcere, iuramentum calumniae exigere aut praeſtare, aliaque eiuſmodi, haec ſunt, de quibus curia, quam ibi Heliaeam dicunt, pronunciat: non aliter, quam in puerorum turba, qui de talis ſuis inter ſe velitantur,

Sectio 6.

x Καὶ τίς [τεχνίτης] τὸν ἄτεχνον πείθῃ] Vulgo deeſt τεχνίτης, quam vocem nos ex Reg. et Harleian. reduximus.

y ἐν Ἡλιαίᾳ εὐθύνεται·] De hoc Athenienſium tribunali videſis Harpocrationem et Etymologum in Ἡλίαια, nec non Suidam in Ἡλιαςής.

z αἱ περὶ τῶν ἀςραγάλων διαμάχαι καὶ ῥητορικαὶ] Poſtrema vox hic locum non habet; quare Dan. Heinſio dubium non videtur, quin ad ſuperiora pertineat. Hac de cauſſa paullo ante legit, ἀλλὰ κλήσεις μὲν καὶ φάσεις, καὶ γραφαὶ, καὶ εὐθύναι, καὶ ἀντωμοσίαι ῥητορικαί. Sed cur ἀντωμοσίαι dicantur ῥητορικαὶ nullus intelligo; ſiquidem non a patronis, ſed ab accuſatore reoque fiebant. Audiamus vnum Harpocrationem in Ἀντωμοσία. Γράμματά τινα γράψαντες ἀποφέρουσι πρὸς τὴν ἀρχὴν οἵ τε κατηγοροῦντες καὶ οἱ κατηγορούμενοι, περὶ ὧν ἂν ἡ δίκη. Καλεῖται δὲ οὕτως, ἐπειδὴ ἀντώμνυον οἱ διώκοντες καὶ οἱ φεύγοντες, οἱ μὲν ἀληθῆ κατηγορήσειν, οἱ δὲ ἀληθῆ ἀπολογήσασθαι. Lege ἀπολογήσεσθαι.

καὶ ἀδικουμένων. Ἀλήθεια δὲ καὶ ἀρετὴ καὶ βίος ὀρθὸς ἑτέρων δικαστῶν δεῖται, καὶ νόμων ἑτέρων, καὶ ῥητόρων ἑτέρων, ἐν οἷς Σωκράτης ἐκράτει, καὶ ἐστεφανοῦτο, καὶ εὐδοκίμει.

ς΄. Πῶς οὖν οὐκ ἂν ἦν καταγέλαστος γέρων ἀνὴρ καὶ φιλόσοφος συναστραγαλίζων τοῖς παισίν; ἢ τίς πώποτε

tantur, quos alii iniuſte auferunt, alii iniuſte amittunt. Veritas autem et virtus vitaeque probitas alios iudices, alias leges, alios poſtulat patronos; quorum iudicio vicit Socrates, coronam accepit, laudem meruit.

6. Quis vero non rideret et ſenem et philoſophum, qui talis cum pueris luderet? aut quis vnquam medicus febricitanti

persuaſit,

Vt dicam, quod res eſt, ſedes vltimo vocabulo non eſt mutanda; ſed ipſum, niſi fallor, a librariis corrumpitur: nam repono, αἱ περὶ τῶν ἀστραγάλων διαμάχαι καὶ ῥητορεῖαι. Lucianus pro Merc. Cond. tom. I. p. 492. τάς τε [ῥητορείας] τῶν δικαιολογούντων ῥυθμίζειν. Sic alibi paſſim. Vide ſis Ariſtotelem Rhetor. lib. I. cap. II. 12. et Photium Cod. LXI. p. 61. Quin eadem voce noſter vtitur infra p. 412.

Ibid. διαμάχαι καὶ ῥητορικαὶ, ἀφαιρουμένων etc.] Turbatum eſſe hunc locum bene vidit *Heinſius*. ideo tranſtulit vocem ῥητορικαὶ ad ſuperiora, vt legeretur, καὶ εὐθύναι καὶ ἀντωμοσία, ῥητορικαὶ, καὶ πάντα etc. Scio, quid ſit ἀντωμοσία in Iure Attico: ſed ea tranſigebatur inter *Actorem* et *Reum*, non inter *Rhetoras*; (vide Pollucem VIII. 55. Harpocrat. Heſych. Suidam) nec inuenio, nec docet Vir Summus ſpeciem fuiſſe ἀντωμοσίας, quae vocabatur ἀντωμοσία ῥητορική. Mallem itaque, καὶ εὐθύναι, καὶ ἀντωμοσίαι, καὶ ῥητορεῖαι, καὶ πάντα —— διαμάχαι, ἀφαιρουμένων etc. Ῥητορεῖαι ſunt *Rhetorum comptae* et artificioſae *orationes*: de quorum *tempore* et *modo* ſtatuebat Heliaea. infra ſect. 8. ἀμφορεὺς —— διαμετρηθεὶς πρὸς ῥητορείας καιρὸν βραχύν. XXXIII. init. οὐδὲ κατὰ τὴν Γοργίου ῥητορείαν. et ita Syneſius in *Dione*, p. 27. καὶ οὐκ ἂν εὕροις ῥητορείαν ἐπαφροδιτωτέραν παρὰ τῷ Δίωνι. vnde Iulianus in *Miſopog.* coniungit σχῆμα καὶ ῥητορείαν καὶ προσποίησιν. Pro ῥητορεία ſcribitur ῥητορία apud Demetrium περὶ Ἑρμην. ſect. IX. Video iam mecum ſentientem Cl. *Dauiſium* in voce ῥητορεῖαι, quam ille loco non mouet. Atqui puerorum *rixae* et concertationes de *talis* et ludicris ſuis, nihil minus, quam ῥητορεῖαι, vocari poſſunt. nequaquam igitur recte coniunguntur διαμάχαι et ῥητορεῖαι hoc loco. M.

Sectio

ἰατρὸς ἔπεισε τοὺς πυρέττοντας, ὅτι ἀγαθὸν τὸ διψῆν καὶ λιμώττειν; ἢ τίς τὸν ἀκόλαστον, ὅτι πονηρὸν ἡδονή; ἢ τίς τὸν χρηματιστὴν, ὅτι οὐδενὸς ἀγαθοῦ ἐφίεται. Ἦ γὰρ ἂν καὶ τοῦτο Σωκράτης οὐ χαλεπῶς ἔπεισε τοὺς Ἀθηναίους, ὡς οὐκ ἔστι διαφθορὰ νέων ἀρετῆς ἐπιτήδευσις, οὐδὲ ἡ τοῦ θείου γνῶσις περὶ δαίμονας παρανομία. Καὶ γὰρ[a] ἤτοι συνηπίσταντο ταῦτα τῷ Σωκράτει, ἢ ὁ μὲν ἠπίστατο, οἱ δὲ ἠγνόουν. Καὶ εἰ μὲν ἠπίσταντο, τί ἔδει λόγων πρὸς τοὺς εἰδότας[b]; εἰ δὲ ἠγνόουν, οὐκ ἀπολογίας αὐτοῖς, ἀλλ᾽ ἐπιστήμης ἔδει. Τὰς μὲν γὰρ ἄλλας ἀπολογίας μάρτυρες ἀποφαίνουσι, καὶ πίστεις, καὶ ἔλεγχοι[c], καὶ τεκμήρια, καὶ βάσανοι, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἵνα τὸ ἀφανὲς τέως ἐπὶ δικαστηρίου φωραθῇ,

perſuaſit, famem ſitimque conducere? aut intemperanti, malam eſſe voluptatem? aut quaeſtui intento, non in bonis eſſe, quod petit? Id ſi poſſe fieri demus, etiam Socratem facile Athenienſibus perſuadere potuiſſe, virtutis cultum corruptelam non eſſe iuuenum, concedam, nec qui vere Deum nouerit, circa Deos peccare. Nam aut haec iuxta ſciuerunt cum Socrate; aut ſi Socrates ſciuit, illi ignorarunt. Quod ſi ſciuerunt; quid oratione opus fuit, cum ſcirent? ſin ignorarunt: non defenſione illis opus fuit, ſed ſcientia. Alias enim defenſiones, teſtes, probationes, argumenta, certae coniecturae, quaeſtiones, pluraque eiusmodi, vt de quo dubitatur in iudicio appareat, confirmare ſolent; virtus vero probitasque

Sectio ϛ'.

a ἦ γὰρ ἂν καὶ τοῦτο —— παρανομία; καὶ γὰρ etc.] Ita diſtinguendum poſt παρανομία; eſt enim Interrogatio Negationi aequipollens. οὐ χαλεπῶς eſt ῥᾳδίως. M.

b τί ἔδει [λόγων] πρὸς τοὺς εἰδότας;] Ita Mſs. non λόγου, quemadmodum vulgo.

c καὶ πίστεις, καὶ ἔλεγχοι,] Vulgo καὶ πίστις, καὶ ἔλεγχος. Cum vero codices habeant ἔλεγχοι, reliquaque pluraliter efferantur; non dubium videbatur, quin πίστεις reponere deberem.

Ibid. καὶ πίστις καὶ ἔλεγχος,] Potius πίστεις, et ἔλεγχοι, in Plurali, vt μάρτυρες, τεκμήρια, et βάσανοι. ita ſupra: ἀποδεικνὺς δὲ τεκμηρίοις, καὶ πίστεσι, καὶ εἰκάσμασιν. M.

Sectio

ἀρετῆς δὲ καὶ καλοκἀγαθίας ὁ ἔλεγχος εἷς ἡ πρὸς ταῦτα αἰδὼς, ἧς ἐξεληλαμένης τότε Ἀθήνηθεν, τί ἔδει τῷ Σωκράτει λόγȣ;

ζ'. Νὴ Δία, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ. Ἀλλ' εἰ τȣ̃το ἐξ ἅπαντος εὐλαβητέον τῷ ἀγαθῷ ἀνδρὶ, ὥρα ἦν Σωκράτει μὴ τοῖς Ἀθηναίων δικαςαῖς ἀπολογεῖσθαι, ἀλλὰ μήτε [d] Μελίτῳ ἀπεχθάνεσθαι, μήτε ἐλέγχειν Ἄνυτον, μήτε παρέχειν πράγματα τοῖς ἁμαρτάνȣσιν Ἀθηναίων, μηδὲ περιϊέναι τὴν πόλιν, ἐντυγχάνοντα πάσαις ἀνδρῶν καὶ τύχαις καὶ τέχναις καὶ ἐπιτηδεύμασι καὶ ἐπιθυμίαις, σωφρονιςὴν κοινὸν πικρὸν καὶ ἀπαραίτητον, μηδὲν ταπεινὸν, μηδὲ θωπικὸν, μηδὲ ἀνδραποδῶδες, μηδὲ

taſque vnum habet quo ſe tueatur, ſui reuerentiam; quae cum eo tempore Athenis nulla eſſet, quid oratione opus fuit Socrati?

7. Vt ſe morti, ſi Dîs placet, ſubduceret. Atqui ſi praecipue vitanda viro bono mors ſit, aliud ſpectandum fuit Socrati; non vt iudicibus cauſam oratione probaret ſuam, verum vt nec Melitum offenderet, nec Anytum taxaret, nec Athenienſium vitiis bellum indiceret, nec vt tanquam communis vitiorum cenſor durus et inexorabilis, qui nihil humile, nihil blandum, nihil ſeruile, aut demiſſum inſuſurraret cuiquam, totam circumiret vrbem, hominumque cuiuſcunque generis fortunas

Sectio ζ'.

d ὥρα ἦν Σωκράτει μὴ τοῖς Ἀθηναίων δικαςαῖς ἀπολογεῖσθαι, ἀλλὰ μήτε etc.] Reſtituo vocem ὅτι, neceſſariam ſenſui et Graecae linguae venuſtati, μὴ ὅτι τοῖς Ἀθ. δικ. ἀπολογεῖσθαι, *non ſolum non apologiam facere:* cui fere reſpondet in altero membro ſententiae, ἀλλ' ȣ̓δὲ ita initio Diſſertationis: ὁρῶντες γȣ̃ν ἐκεῖνα οἱ ἄνθρωποι, ΜΗ ΟΤΙ αἰτιᾶσθαι, ΑΛΛ' ΟΥΔΕ ἐξετάζειν τολμῶσιν. *non ſolum non incuſare audent, ſed neque* etc. vel, *tantum abeſt vt incuſent, vt ne audeant quidem examinare.* Diſſ. XXI. ΜΗ ΟΤΙ κυβερνήτης γενέσθαι, ΑΛΛ' ΟΥΔΕ ἐρέτης. XI. 3. μεταγινώσκειν προσήκει ΜΗ ΟΤΙ Θεῷ, ΑΛΛ' ΟΥΔΕ ἀνδρὶ ἀγαθῷ Vide et XVII. 4. XIX. 3. Syneſium de *Inſomn.* p. 135. Heliodorum *Aethiop.* VII. 11. quibus adde Phalaridem Ep. XXXVIII. ΟΥΧ ΟΤΙ ἀνθρώπῳ τινὶ πεισθείην, —— ΑΛΛ' ΟΥΔΕ Θεῶν τῷ δυναςεύοντι. ita ſcribendum puto pro ȣ̓χ' οἷον. M.

ὑφειμένον πρὸς μηδένα λέγοντα. Εἰ δὲ θανάτȣ μὲν ἤδη τὶς καὶ ἐν πολέμῳ [e] κατεφρόνησε, καὶ κυβερνήτης ἐν θαλάττῃ, ὀρέγονται καὶ ἕκαςοι [f] τῶν ἐν ταῖς τέχναις ἀποθνήσκειν καλῶς σὺν τῇ τέχνῃ· ἢ πȣ τὸν Φιλόσοφον ἔδει λειποτάκτην γενέσθαι, καὶ λειπόνεων [g], καὶ φιλόψυχον, ῥίψαντα τὴν ἀρετὴν, ὡς ἐν πολέμῳ ἀσπίδα; Καὶ ταῦτα δρῶντα τίς ἂν αὐτὸν δικαςὴς ἐπήνεσεν; ἢ τίς ἂν ἠνέσχετο [h] τὸν Σωκράτην ἑςῶτα ἐν δικαςηρίῳ ταπεινὸν καὶ ἐπτηχότα, καὶ τὴν ἐλπίδα τȣ̃ ζῆν ἐρανιζόμενον παρ᾽ ἄλλων; τȣ̃το γὰρ πȣ τῆς ἀπολογίας τὸ σχῆμα ἦν [i]. Ἢ λέγειν ἐχρῆν, ταπεινὸν δὲ ȣ̓δὲν [k], ȣ̓́τε ἐπτηχὸς, ȣ̓́τε ὑφειμένον, ἀλλ᾽ ἐλεύθερόν τι, καὶ ἄξιον Φιλοσοφίας; ȣ̓κ ἀπολογίαν μοι λέγεις, ἀλλ᾽ ὀργῆς ζωπύρωσιν καὶ φλεγμονήν. Πῶς γὰρ ἂν ἤνεγκε τοιαύτην ἀπολογίαν

tunas, artes, inſtituta, ac libidines examinaret libere. Quod ſi miles ſaepe aliquis mortem in bello contempſit, gubernator in mari, nec quisquam, qui in munere verſatur aliquo, plus optat, quam vt in eo ſtans, vt aiunt, et cum laude moriatur; ſoline pulchrum erit philoſopho ordinem in terra, claſſem in mari deſerere, vitaeque conſeruandae cauſa virtutem non aliter, quam in bello clypeum abiicere? Hoc factum eius quis laudaſſet iudex? Quis autem ferre potuiſſet ſtantem in ſenatu Socratem humilem, deiectum, vitaeque ſuae ſpem ab aliis emendicantem? neque enim alius defenſionis fuiſſet habitus. Niſi quis putet humile nihil, nihil ſubmiſſum, aut abiectum ab eo dicendum fuiſſe; ſed liberum, ſed philoſophia dignum: haec non defenſio fuiſſet, ſed irae irritatio, ſed flabellum. Quomodo enim defenſionem eiusmodi aequo animo

e τὶς [καὶ ἐν πολέμῳ] Ex Mſs. vocem ſecundam mutuati ſumus, cum vulgo deſit.

f ὀρέγονται ΚΑΊ ἕκαςοι] Scribe, ΔΈ ἕκαςοι. praeceſſit enim ΜΕ᾽Ν. M.

g λειπόνεων,] Vulgo λειπόγεων. Rectam vero lectionem praeſtant Reg. et Harleian. eaque ſe Dan. Heinſio probauit.

h τίς [ἂν] ἠνέσχετο] Mediam vocem ſuppeditarunt Reg. et Harleian.

i τῆς ἀπολογίας τὸ σχῆμα ἦν] Forte, τὸ σχῆμα ἂν ἦν, *fuiſſet*: quia loquitur ex Suppoſitione, non ex Re facta. quamquam ſcio hanc particulum ſaepe reticeri. M.

k ταπεινὸν [δὲ] ȣ̓δὲν] Vulgo ταπεινὸν [μὲν] ȣ̓δέν. Renituntur autem Mſs.

δικαστήριον πονηρὸν, καὶ δημοκρατικὸν, καὶ ἐκδεδιῃτημένον ὑπ' ἐξουσίας, καὶ ἀνήκοον παῤῥησίας, καὶ κολακείᾳ διηνεκεῖ κεχρημένον; οὐ μᾶλλον ἢ ἀκολάστων συμπόσιον νήφοντα ἄνδρα ἀφαιρούμενον μὲν τὸν κρατῆρα, ἀπάγοντα δὲ τὴν αὐλητρίδα, καθαιροῦντα δὲ τοὺς στεφάνους, παύοντα δὲ τὴν μέθην. Τοιγαροῦν ἐσιώπησεν ὁ Σωκράτης ἀσφαλῶς, ὅπου λέγειν οὐκ ἐξῆν καλῶς, φυλάξας μὲν τὴν ἀρετὴν, φυλαξάμενος δὲ τὴν ὀργὴν, καὶ παρασχὼν τοὐνειδος αὐτοῖς πικρὸν, ὅτι καὶ σιωπῶντος αὐτοῦ κατεδίκασαν.

η'. Πάνυ γοῦν ἔδει τοῖς τότε Ἀθηναίων δικασταῖς λόγων. Σωκράτει γὰρ ἑβδομήκοντα μὲν ἐτῶν χρόνος, καὶ ἐν τούτῳ φιλοσοφία καὶ ἀρετὴ διηνεκὴς, καὶ ἄπταιστος βίος καὶ ὑγιὴς, καὶ δίαιτα εἰλικρινὴς, καὶ ὁμιλίαι χρησταὶ; καὶ ἐντεύξεις ὠφέλιμοι, καὶ συνουσίαι ἀγαθαί· ταῦτα μὲν αὐτὸν οὐκ ἐξείλετο ἐκ τοῦ δικαστηρίου, καὶ τοῦ δεσμωτηρίου, καὶ τοῦ θανάτου, ἀμφορεὺς δὲ ἔμελλε [1] δια-

animo tuliſſet improbus ſenatus, popularis, nimia corruptus licentia, qui vix nomen libertatis norat amplius, et diuturnae adulationi penitus inſuerat? non magis quam ebrii homines virum ferrent in conuiuio ſobrium pocula auferre, ſibi tibicinam abducere, coronam eripere, ebrietatis denique cauſas praecidere. Tacuit igitur tuto Socrates, vbi loqui honeſte non poterat: hac ratione virtutem ſeruauit ſibi integram, iram compreſſit, foedamque illis labem inuſſit, quorum iudicio damnatus prius quam auditus eſt.

8. Quam autem neceſſaria apud iudices hos fuerit defenſio, vel hinc apparet. Annos ſeptuaginta habebat Socrates, cum interea nec a philoſophia, nec a virtute feciſſet diuortium; vitae ſtadium ſine offenſione vlla, ſine vitio decurrerat; victus eius purus, conſuetudo proba; neminem compellabat, cui non prodeſſet; nemini ſe iungebat, quem non meliorem redderet: haec omnia nec a iudicum ſententia, nec a vinculis, nec a morte eum vindicarunt; aquae vero hydria, breue orationis

Sectio η.

1. *ἀμφορεὺς δὲ ἔμελλε*] Clepſydram dicit. Vide nos ad Ciceronis Tuſc. II. 26. et D. Petauium

μετρηθεὶς πρὸς ῥητορείας καιρὸν βραχὺν ῥύσεσθαι τὸν Σωκράτην; Ἀλλ᾽ οὔτε ἠδύνατο, οὔτε δυνάμενος ἐδέξατο ἂν ὁ Σωκράτης [m]. Ἄπαγε, ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ, ὅμοιον ὡς εἰ καὶ Λεωνίδαν τὸν Σπαρτιάτην ἐκεῖνον ἠξίωσεν ἄν τις παραστὰς τοιοῦτος σύμβουλος ὑποχωρῆσαι βραχὺ, καὶ ἐνδοῦναι τῇ Ξέρξου ἐμβολῇ ὡς συκοφάντης ὡπλισμένῳ [n]· ὁ δὲ οὐκ ἐδέξατο, ἀλλ᾽ αὐτοῦ κεῖσθαι [o] σὺν τῇ ἀρετῇ καὶ τοῖς ὅπλοις μᾶλλον, ἢ ζῶν δεῖξαι τὰ νῶτα βασιλεῖ

tionis ſpatium datura, abſoluiſſet Socratem? Sed nec poterat hoc Socrates; nec ſi potuiſſet, voluiſſet tamen. Id vero Iupiter, et quicquid vſquam eſtis Deorum, auertite: hoc enim tale eſt, ut ſi quis in caſtris ſycophanta Leonidem illum Spartiatam adiiſſet, ſuaſiſſetque vt paulum recederet, neque primum Xerxis ſuſtineret impetum. Ille nihil audiuiſſet, credo, ſed ibidem cum virtute ſua et armis terram mordere, quam ſuperſtes regi barbaro monſtrare tergum maluiſſet. Quid aliud

tauium ad Syneſii Dionem p. 21, 22.

m οὔτε δυνάμενος ἐδέξατο ἂν ὁ Σωκράτης,] Legendum οὔτε [δυνάμενον] ἐδέξατο ἂν ὁ Σωκράτης, quod ipſa conſtructio ſatis docet.

Ibid. οὔτε δυνάμενος,] Lego abſolute, δυναμένου, ſc. ἀμφορέως· *neque ſi potuiſſet.* Cl. Editor legit δυνάμενον. Deinde diſtingue, ἐδέξατο ἂν ὁ Σωκράτης· ἄπαγε, ὦ Ζεῦ, καὶ Θεοί· ὅμοιον ὡς etc. M.

n συκοφάντης ὡπλισμένῳ.] Sic vterque codex. Vulgo συκοφάντης ὡπλισμένος. Henr. autem Stephanus συκοφάντην ὡπλισμένον mauult.

Ibid. ἐμβολῇ, ὡς συκοφάντης ὡπλισμένος, ὁ δὲ etc.] Forte legendum et diſtinguendum, ἐνδοῦναι τῇ Ξέρξου ἐμβολῇ (ὢ συκοφάντης ὡπλισμένος) ὁ δὲ οὐκ ἐδέξατο, ἀλλ᾽ αὐτοῦ etc. vt iſtud, ὢ συκοφάντης ὡπλισμένος, ſit interiectio Auctoris indignantis, oxymori ſpeciem prae ſe ferens, *o ſycophanta armate!* hoccine non admodum placet. M.

o ἀλλ᾽ αὐτοῦ κεῖσθαι] Henr. Stephano placet ἄρα αὐτοῦ κεῖσθαι. Vir ille doctus in fraudem fuit inductus, quod interrogationis nota poſt finitam hanc periodum vulgo pingatur. Sed haec ἐρωτηματικῶς non ſunt proferenda; nam plena oratio ſe ſic habet, ὁ δὲ οὐκ ἐδέξατο, ἀλλ᾽ (ἐδέξατο) αὐτοῦ κεῖσθαι. Vt prorſus vera, nec tentanda, ſit codicum ſcriptura.

φυγὴ

βαρβάρῳ. Τί τοίνυν ἦν ἄλλο ἡ Σωκράτους ἀπολογία, ἢ νώτων ἀποστροφὴ, καὶ φυγὴ βλημάτων p, καὶ εὐπρεπὴς δειλία; Τοιγαροῦν ἔμεινε, καὶ τὴν ἐμβολὴν ἐδέξατο, καὶ ἠρίστευσεν· Ἀθηναῖοι δὲ ᾤοντο αὐτοῦ καταψηφίζεσθαι. Καὶ γὰρ Ξέρξης ᾤετο νικᾷν Λεωνίδαν, ἀλλὰ Λεωνίδας μὲν ἀπέθνησκε, Ξέρξης δὲ ἡττᾶτο· καὶ Σωκράτης μὲν ἀπέθνησκεν, Ἀθηναῖοι δὲ κατεδικάζοντο, δικαστὴς δὲ ἦν αὐτοῖς Θεὸς καὶ ἀλήθεια. Ἡ δὲ Σωκράτους κατὰ Ἀθηναίων γραφή· Ἀδικεῖ ὁ Ἀθηναίων δῆμος, οὓς μὲν Σωκράτης νομίζει θεοὺς, οὐ νομίζων, ἕτερα δὲ καινὰ δαιμόνια ἐπεισφέρων· Σωκράτης μὲν γὰρ νομίζει Ὀλύμπιον τὸν Δία, Ἀθηναῖοι δὲ Περικλέα q· καὶ Σωκράτης μὲν πιστεύει τῷ Ἀπόλλωνι r, Ἀθηναῖοι δὲ αὐτῷ ἀντιψη-

aliud futura erat Socratis defenſio, quam tergum obuertere, animo deficere, quam timor ſpecioſus? Manſit igitur, impetum excepit, ſtrenue rem geſſit. Exiſtimarunt interim damnatum a ſe Athenienſes Socratem, ſicut victum a ſe Xerxes Leonidem. Atqui, Hercule, cecidit Leonides, victus autem eſt Xerxes; mortuus eſt Socrates, damnati autem fuerunt Athenienſes, iudex eorum Deus fuit et veritas. Accuſatio vero, quam Athenienſibus intendit Socrates, haec eſt: Peccant Athenienſes, cum, quos putat Socrates Deos, ipſi negant, nouosque adeo inducunt: Socrates enim Iouem Olympium vocat, Athenienſes Periclem; Socrates credit Apollini, Athenienſes contra iudicium eius calculum ferunt. Peccat et populus,

p φυγὴ [βλημάτων] Sic Reg. et Harleiani idque rectum eſſe vidit Dan. Heinſius. Vulgo λημμάτων.

q Ἀθηναῖοι δὲ Περικλέα·] Ita loquitur, quod Olympii cognomen Pericli tribuebant Ariſtophanes Acharn. v. 529.

Ἐντεῦθεν ὀργῇ Περικλέης [Ὀλύμπιος]
Ἤστραπτ', ἐβρόντα, ξυνεκύκα τὴν Ἑλλάδα.

Vide Plutarchum in Pericle p. 156, 173. Philoſtratum Vit. Apollon. VIII. 7. Lucianum Imag. tom. II. p. 12.

r καὶ Σωκράτης μὲν πιστεύει τῷ Ἀπόλλωνι·] Oraculo nempe Apollinis, Ἀνδρῶν ἁπάντων Σωκράτης σοφώτατος, cui Reſponſo Athenienſes ἀντεψηφίζοντο, condemnantes Socratem ἀσεβείας et νέων διαφθορᾶς· quae vitia non potuerunt cadere in hominem

 omnium

φίζονται. Ἀδικεῖ δὲ ὁ δῆμος καὶ τοὺς νέους διαφθείρων· οὗτος καὶ Ἀλκιβιάδην διέφθειρε, καὶ Ἱππόνικον, καὶ Κριτίαν, καὶ ἄλλους μυρίους. Ὦ γραφῆς ἀληθοῦς, καὶ δικαίου δικαστηρίου, καὶ καταδίκης πικρᾶς. Ὑπὲρ μὲν Διὸς ἀσεβουμένου λοιμὸς ἦλθε καὶ ἐκ Πελοποννήσου πόλεμος· ὑπὲρ δὲ νέων διαφθειρομένων Δεκέλεια, καὶ ἡ ἐν Σικελίᾳ τύχη, καὶ αἱ ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφοραί. Οὕτω δικάζει θεός, οὕτω καταψηφίζεται.

populus, cum iuuentutem corrumpit; hic eſt, qui Alcibiadem peruertit, qui Hipponicum, qui Critiam, aliosque infinitos. O accuſationem veram! o iudicium aequum! o ſententiam acerbam! Impietatem populi in Iouem optimum maximum peſtis, et illatum a Peloponneſiis bellum excepit; corruptelam iuuentutis Decelia, et illa in Sicilia Helleſpontoque calamitas. Ita iudicat Deus, ita condemnat.

ΛΟΓΟΣ Ι'.

Τίνες ἄμεινον περὶ θεῶν διέλαβον, ποιηταὶ ἢ φιλόσοφοι.

Δεινῶς γε οἱ ἄνθρωποι στασιαστικοὶ [s] οὐ μέχρι πολιτείας μόνον, οὐδὲ ἀρ[illegible], οὐδὲ τῶν ἐν μέσῳ κακῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὰ εἰρηνικώτατα τῶν ὄντων προεληλύθασι, ποιητι-

DISSERTAT. X.

Vtri melius de Diis ſenſerint, poetae an philoſophi.

Libentiſſime inter ſe contendunt homines non de republica tantum, aut imperio, reliquisque quae in medio verſantur malorum; verum ita, vt nec a rebus omnium tranquilliſſimis

omnium ſapientiſſimum. ergo, aut *impii* erant Athenienſes, Apollini ἀντιψηφιζόμενοι, aut Apollo *mentiebatur.* Sed Apollo non potuit *mentiri.* ergo, *impii* Athenienſes. Hoc eſt Maximi Argumentum et Dilemma. M.

DISSERT. X. *vulgo* XXIX.

Sectio ά.

s Στασιαστικοί,] Harleian. στασιωτικοί. Vtrumque probum.

t καὶ

κὴν καὶ φιλοσοφίαν. Χρῆμα διττὸν μὲν κατὰ τὸ ὄνομα, ἁπλῦν δὲ κατὰ τὴν ὀσίαν, καὶ διαφέρον ὀ δὶ ἑαυτῦ [t]. Οἷον εἴ τις ἢ τὴν ἡμέραν [u] ἄλλο τὶ ἡγήσαιτο πλὴν ἡλίε φῶς πίπτον εἰς γῆν, ἢ τὸν ἥλιον ὑπὲρ γῆς θέοντα ἄλλο τὶ ἢ ἡμέραν· ὅτω τοι καὶ τὰ ποιητικῆς πρὸς φιλοσοφίαν ἔχει. Καὶ γὰρ ποιητικὴ τί ἄλλο ἢ φιλοσοφία, τῷ μὲν χρόνῳ παλαιά, τῇ δὲ ἁρμονίᾳ ἔμμετρος, τῇ δὲ γνώμῃ μυθολογική; καὶ φιλοσοφία τί ἄλλο ἢ ποιητική, τῷ μὲν χρόνῳ νεωτέρα, τῇ δὲ ἁρμονίᾳ εὐζωνοτέρα, τῇ δὲ γνώμῃ σαφεστέρα; Δύο τοίνυν πραγμάτων χρόνῳ μόνον καὶ σχήματι ἀλλήλοις διαφερομένων πῶς ἂν τις διαιτῆσαι τὴν διαφορὰν, ἐν οἷς τι περὶ τῦ θείε ἑκάτεροι λέγοσι καὶ οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ φιλόσοφοι;

β'. Ἢ τὸ σκέμμα τῦτὶ ἐοικέναι φῶμεν τοιῷδε, οἷον εἴτις καὶ ἰατρικὴν ἐνθυμηθεὶς τὴν πρώτην ἐκείνην [x] πρὸς

ſimis abſtinendum putauerint, poetice, dico, et philoſophia. Quae duo quidem ſunt, nomen ſi ſpectes; vnum, ſi eſſentiam et rem ipſam, adeo vt per ſe nihil differat. Vt ſi quis aliud diem eſſe exiſtimet, quam ſolis lucem defluentem in terras, aut ſolis curſum ſupra terram aliud, quam diem; eodem modo ad philoſophiam ſe habet poetice. Quid enim aliud poetice eſt, quam philoſophia tempore vetuſtior, harmonia metrica, argumento fabuloſa? aut quid aliud philoſophia, quam poetice tempore recentior, harmonia expeditior, argumento apertior? Inter haec duo ergo, quae tempore tantum inter ſe ac agendi differunt modo, quiſnam differentiam in iis, quae de rebus vtraque diuinis tradit, diiudicet?

2. An ſimilem hanc quaeſtionem eſſe dicemus, ac ſi quis medicinam illam veterem cum hodierna, qua in curandis huius

t καὶ διαφέρον ὀ δὶ ἑαυτῦ] Harl. καὶ διαφόρως αὐτὸ ἑαυτῦ. Reg. καὶ διαφέρον τὸ αὐτῦ. Lego καὶ ὀ διαφέρον αὐτὸ αὐτῦ. Eandem rationem Paccius in ſua interpretatione videtur ſecutus.

u εἴτις [ἢ] τὴν ἡμέραν] Vulgo deeſt vox ſecunda; quam ſuppeditarunt Reg. et Harleian.

Sectio β'.

x ἐνθυμηθεὶς τὴν πρώτην ἐκείνην πρὸς τὴν νέαν] Notanda locutio ἐνθυμεῖσθαι *aliquid* πρὸς ἄλλο, quaſi eſſet παραβάλλειν, *comparare.* et eodem modo vtitur Verbo ὁρᾷν Scriptor coaeuus Ariſtides, *Panath.* p. 194. Ed. Iebb. γνοίη δ' ἂν τις, εἰ τὰς βαςιλείας

τὴν νέαν δὴ καὶ τοῖς νῦν σώμασιν ἐπιτεταγμένην, σκο ποῖ τὸ ἐν ἑκατέρᾳ βέλτιον καὶ χεῖρον; Ἀποκρίναιτο γὰ ἂν αὐτῷ ὁ Ἀσκληπιὸς y, ὅτι τὰς μὲν ἄλλας τέχνα οὐ μεταποιοῦσιν οἱ χρόνοι (ὧν γὰρ ἡ αὐτὴ χρεία, ἀεὶ τού των παραπλήσια καὶ τὰ ἔργα) ἰατρικὴν δὲ ἂν ἀρχ ἑπομένην z τῇ κράσει τῶν σωμάτων, πράγματι οὐ ἑστῶτι οὐδὲ ὡμολογημένῳ, ἀλλὰ ταῖς κατὰ τὴν δίαιτα τροφαῖς ἀλλοιουμένῳ a καὶ μεταπίπτοντι, ἰάματα κ

huius aetatis corporibus medicorum filii vtuntur, conferat, v tiaque vtriusque inter ſe et virtutes contendat? Ad hanc quaı ſtionem reſponderet Aeſculapius, reliquas artes non mutaı tempora (quorum enim idem vſus eſt, eadem aut ſimilia ſur opera) medicinam vero temperamenta ſequi corporum, quı rum quia nec diuturna nec definita ſit, ſed vna cum alimeı tis ſemper facile mutetur conſtitutio, remedia victusque ratic neı

λείας, τὰς ἐν τῇ πόλει, ΠΡΟ'Σ τὰς ἑτέρωθί που ΒΑΣΙΛΕΙ'ΑΣ —— γεγονυίας ΟΡΩ'Η *ſi quis confe-rat:* ſi quis *intueatur* comparatione facta *ad* etc. Sic et Verbo σκοπεῖν vtitur Iulianus in Epiſt. p. m. 240. ΣΚΟ'ΠΕΙ δὴ τὰ ἡμέτερα ΠΡΟ'Σ Ε'ΚΕΙ͂ΝΑ· *confer igitur noſtra cum iſtis*, ad iſta. M.

y Ἀποκρίναιτο γὰρ ἂν αὐτῷ ὁ Ἀσκληπιὸς,] Noſter ſua debet Platoni lib. III. de Rep. p. 440. B. ſeq. Vide v. c. Dan. Clericum Hiſt. Med. part. I. lib. I. cap. XIV. p. 44.

z ἰατρικὴν δὲ ἂν ἀρχῇ, ἑπομένην] Turbatae videntur literae in vocibus ἂν ἀρχῇ· ita forte extricandae: ἰατρικὴν δὲ χρῆναι, ἑπομένην etc. *medicinam vero oportere* etc. Certe in Vulgata nullus eſt ſenſus; in hac, optimus. M.

a ταῖς κατὰ τὴν δίαιταν τρ φαῖς ἀλλοιουμένῳ] Forte, τροπαῖ *mutationibus in victu ordinarı* vnde mox dicit, corpora Ant quorum non fuiſſe τρεπτικά, [illegible] que ποίκιλα. Δίαιτα hoc loco eſ *mos quotidianus viuen[illegible]*; cuiu pars erat τροφὴ *nut[illegible]imentum cibus:* adeo vt τὸ [illegible]οφαῖς no: neceſſarium videatur, vtpot comprehenſum ſub διαίτῃ. Aliu vero eſt διαίτας, quae ſtatim ſe quitur. ibi enim eſt *methodu victus* a *Medicis* praeſcripta idem quod διαίτημα IX, 1. (ideo coniungitur cum ἰάματι Vide Heſychium, qui hanc di ferentiam tangit in V. Δίαιτι Occurrit iterum τροφὴ ad fineı ſententiae. ibi vero ſignific: tur *educatio*, prout bene vert *Heinſius.* M.

b ἧττ

διαίτας αὐτῶν ἐξευρίσκειν, ἄλλοτε ἄλλας, προσφόρους τῇ παρούσῃ τροφῇ. Μηδὲν οὖν ἡγοῦ τοὺς υἱέας τοὺς ἐμοὺς τὸν Μαχάονα ἐκεῖνον, καὶ τὸν Ποδαλείριον, ἧττόν τι εἶναι δεξιωτέρους [b] ἰᾶσθαι τῶν αὖθις ἐπιτιθεμένων τῇ τέχνῃ, καὶ τὰ σοφὰ ταῦτα καὶ παντοδαπὰ ἰάματα ἐξευρηκότων· ἀλλὰ τότε μὲν ἡ τέχνη σώμασιν ὁμιλοῦσα οὐ τρεπτικοῖς, οὐδὲ ποικίλοις, οὐδὲ ἐκλελυμένοις παντάπασι, ῥᾳδίως αὐτὰ μετεχειρίζετο, καὶ ἦν αὐτοῖς ἔργον τι ἁπλοῦν

Ἰοὺς τ᾽ ἐκτάμνειν [c], ἐπὶ τ᾽ ἤπια φάρμακα πάσσειν.

τελευτῶσα δὲ νῦν, ὑπολισθαινόντων αὐτῇ τῶν σωμάτων [d] εἰς δίαιταν ποικιλωτέραν καὶ κρᾶσιν πονηράν,

nem, prout praeſens requirit educatio, alio atque alio ſemper modo excogitanda eſſe. Quare exiſtimare noli meos illos filios, Machaonem, Podaliriumque, minus quam aetatis huius medicos, a quibus tam multa ac praeclara inuenta ſunt, in arte ſua excelluiſſe: ea namque aetate quae tractabant, minus mutationibus obnoxia, minus varia, minus diſſoluta erant corpora; quare et facilior eorum cura erat, neque aliud medici opus, quam

Tollere corporibus iaculum, vulnusque fouere:

tandem vero vario cum victu uti, minusque ob id bene temperata

b ἧττόν τι εἶναι [δεξιωτέρους] Sic infra §. 3. ἧττον εἶναι [σοφώτερον] Ἀριστοτέλους τοῦ Σταγειρίτου. Ariſtoteles Nicom. VI. 5. Ἐν μὲν τέχνῃ ὁ ἑκὼν ἁμαρτάνων [αἱρετώτερος,] περὶ δὲ φρόνησιν [ἧττον,] ὥσπερ καὶ περὶ τὰς ἀρετάς. Nec Latinis ignotus eſt hic loquendi modus. Arnobius lib. VII. p. 282. *An numquid alterius alteri minus gratior et iucundior ſanguis eſt?* Rariuſculus tamen videtur; cum *magis fortius*, *magis ignominioſius*, et ſimilia ſint proletaria. Vide modo Vechnerum Hellen. lib. I. cap. VI, p. 99. et Berglerum ad Alciphronis lib. II. Ep. III. p. 229.

c Ἰοὺς τ᾽ ἐκτάμνειν,] H. Stephanus Ἰούς τε τάμνειν, contra quam iubent Reg. et Harleian. ac ipſe poeta Iliad. λ΄. 515. De re ipſa vide Celſum Medic. Praef. p. 2.

d τελευτῶσα δὲ, νῦν ὑπολισθαινόντων αὐτῇ τῶν σωμάτων] Ita diſtinguendum arbitror. τελευτῶσα eſt *tandem*, vt ſupra monui. Sed an recte iſtud αὐτῇ? M.

L 5 e ἢ ἄλλων

ἐξεποικίλθη τε αὐτὴ, καὶ μετέβαλεν ἐκ τῆς πρόσθεν ἁπλότητος εἰς παντοδαπὸν σχῆμα.

γʹ. Φέρε καὶ ὁ ποιητικὸς ὁμȣ̃ καὶ ὁ Φιλόσοφος ἀποκρινάσθω κατὰ τὸν Ἀσκληπιὸν ὑπὲρ τῶν ἐπιτηδευμάτων. ȣ̃τος μὲν καὶ ἄγαν δεινοπαθῶν, εἴ τις ἡγήσαιτο Ὅμηρον, καὶ Ἡσίοδον, ἢ, νὴ Δία, Ὀρφέα, ἢ ἄλλον τινὰ τῶν τότε ἀνδρῶν [e], ἧττόν τι εἶναι σοφώτερον [f] Ἀριςοτέλȣς τȣ̃ Σταγειρίτȣ, ἢ Χρυσίππȣ τȣ̃ Κίλικος, ἢ Κλειτομάχȣ τȣ̃ Λίβυος, ἢ τῶν τὰ πολλὰ καὶ σοφὰ ταῦτα ἡμῖν ἐξευρηκότων· ἀλλ' ȣ̓χὶ καὶ τȣ́τȣς ὁμοίως μὲν καὶ τὰ αὐτὰ δεινȣ̀ς, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον. Καθάπερ δὲ ἐπὶ τῶν σωμάτων, τὰ μὲν ἀρχαῖα ὑπὸ διαίτης χρηςῆς εὐμεταχείριςα ἦν τῇ τέχνῃ, τὰ δὲ αὖθις ἐδεήθη ἰατρικῆς ἀλλοιοτέρας· ȣ̃τω καὶ ἡ ψυχὴ πρότερον μὲν δι' ἁπλότητα,

perata coeperunt eſſe corpora, varias quoque ipſa formas ars induit, ac pro ſimplicitate illa ſua quoslibet aſſumpſit modos.

3. Agedum ergo inſtituti ſui eodem cum Aeſculapio modo rationem et poeta reddat, et philoſophus: et ille quidem grauiſſimam fieri ſibi dicat iniuriam, ſi quis aut Homerum, aut Heſiodum, aut Orpheum, medius fidius, aliumue aliquem aeui illius hominem, minus quam aut Stagiritam Ariſtotelem, aut Cilicem Chryſippum, aut Libycum Clitomachum, aliosque, qui tam multa poſtea ac praeclara philoſophiae addiderunt, ſapientes fuiſſe contendat; ſed et illos aut non minus, aut magis etiam in iisdem illis excelluiſſe. Sicut autem antiqua illa victu ſuo ſimplici facilius arti locum relinquebant, quae poſtea ſecuta ſunt, varietate medicinae opus habuerunt corpora:

e ἢ ἄλλον τινὰ τῶν τότε ἀνδρῶν.] Incredibile hoc eſt; et pro *Philoſopho* facit aeque ac pro *Poeta*. Lego, τῶν τότε ποιητῶν, *poetarum* (non *hominum*) *iſtius temporis*. Epitheta vero τȣ̃ Σταγειρίτȣ, τȣ̃ Κίλικος, et τȣ̃ Λίβυος, per contemptum et φαυλισμὸν adduntur nominibus *Philoſophorum* iſtorum, vtpote ex *Barbaris* gentibus, non ex Graecia. Notabis porro, vocem ȣ̃τος referri ad *remotius*, ὁ ποιητικὸς quale aliquid obſeruaui ad *Lyſiam*, p. 303. M.

Sectio γʹ.

f ἧττόν [τι] εἶναι σοφώτερον,] Editi vocem ſecundam neſciunt. Eam nos fide Reg. et Harleian. reſtituimus.

g τὴν

καὶ τὴν καλȣμένην ταύτην εὐήθειαν g, ἐδεῖτο φιλοσοφίας μȣσικῆς τινος καὶ πρᾳοτέρας, ἣ διὰ μύθων δημαγωγήσει αὐτὴν καὶ μεταχειριεῖται, καθάπερ αἱ τίτθαι τȣ̀ς παῖδας διὰ μυθολογίας βȣκολȣ̃σι· προϊȣ̃σα δὲ εἰς δεινότητα, καὶ ἀνδριζομένη, καὶ ὑποπιμπλαμένη ἀπιςίας καὶ πανȣργίας, καὶ τȣ̀ς μύθȣς διερευνωμένη, καὶ ȣ̓κ ἀνεχομένη τῶν αἰνιγμάτων, ἐξεκάλυψέ τε καὶ ἀπέδυσε φιλοσοφίαν h τȣ̃ αὐτῆς κόσμȣ, καὶ ἐχρήσατο γυμνοῖς τοῖς λόγοις· οἱ δ᾽ εἰσὶν ȣ̓δὲν ἀλλοιότεροι τῶν προτέρων οἱ ἔπειτα, πλὴν τῷ σχήματι τῆς ἁρμονίας, ἀλλ᾽ αἱ περὶ θεῶν δόξαι ἀρξάμεναι ἄνωθεν διὰ πάσης φιλοσοφίας ἦλθον.

δ΄. Ἐπίκȣρον δὲ ἐξελῶ λόγȣ καὶ ποιητικȣ̃ καὶ φιλοσόφȣ, τοῖς δὲ ἄλλοις ἡ πραγματεία ἴση καὶ ἡ αὐτή·

corpora: ita et animi olim ſimplicitas, aut, vt hi homines dicerent, ruditas, philoſophiam requirebat muſicam, magisque lenem, quae fabularum eos iucunditate, non aliter quam alumnos ſuos nutriculae, duceret ac tractaret; mox proceſſu temporis, vna cum aetate facta acutior, veterique illa ſimplitate diſcuſſa, diffidens penitus ac vafra in fabulas inquirere coepit, nec amplius obſcuritatem illam ferre, ſed velum philoſophiae detraxit, philoſophiam mundo ſuo exuit, nudisque agere verbis maluit: ita vt a prioribus poſteriora, niſi ſola harmoniae ratione, non differant; quae enim de Diis traduntur antiquitus inuenta, ab omnibus poſtea recepta ſunt philoſophis.

4. Exceptoque vno Epicuro, quem nec poetis merito nec philoſophis annumeres, vna eademque omnibus agendi eſt ratio:

g τὴν καλȣμένην [ταύτην] εὐήθειαν,] Sic Heinſius ex Mſs. vulgo ταύτης.

h [ἐξεκάλυψέ τε καὶ ἀπέδυσε φιλοσοφίαν] Vulgo ἐξεκόλαψε, quod loco non conuenit; idcirco nos lectionem dedimus, quam praeſtant Reg. et Harleian. Eandem Maximo reddi debere ſtatuit etiam Dan. Heinſius; ſed ingenio ſuo, quod paſſim facit, haud codicibus tribuit. In his autem noſter ducem ſequitur Platonem Theaetet. p. 130. D. ſeqq.

Sectio

πλὴν εἰ μὴ νομίζεις Ὅμηρον ἐντετυχηκέναι τοῖς θεοῖς τοξεύουσιν, ἢ διαλεγομένοις, ἢ θύουσιν [i], ἤ τι ἄλλο δρῶσιν, οἷα περὶ αὐτῶν ἐκεῖνος ᾄδει. Οὐδὲ γὰρ Πλάτωνα ἡγητέον ἐντετυχηκέναι τῷ Διῒ ἡνιοχοῦντι καὶ Φερομένῳ ἐπὶ πτηνοῦ ἅρματος [k], ϛρατιᾷ θεῶν [l] κατὰ ἕνδεκα λόχους κεκοσμημένῃ, οὐδέ γε δαινυμένοις τοῖς θεοῖς ἐν Διὸς τοὺς Ἀφροδίτης γάμους [m], ὅτε Πόρος καὶ Πενία λαθόντε

ratio: niſi forte Homerum Deos, aut iaculantes, aut differentes, aut compotantes, aut ſimile quid agentes inueniſſe exiſtimes; qualia infinita in eius paſſim poematis inuenias. Quin ne Platonem quidem exiſtima inueniſſe Iouem aurigantem, volucrique vehentem curru, aut exercitum Deorum vndecim in acies diſtributum, aut Deorum conuiuia, aut Iouis Veneriſque nuptias, cum Porus Peniaque furtim congreſſi Amorem

Sectio δ'.

i θύουσιν,] Vbi, quaeſo, *ſacrificant* apud Homerum Dei? Heinſius reponit μεθύουσιν, *ebrii ſunt;* quod tamen, ſi bene memini, nusquam fingit poeta. Lego πίνουσιν. Infra §. 9. [Πίνει] μὲν καὶ παρ' Ὁμήρῳ ὁ Ζεύς. Adi ſis, verbi cauſſa Iliad. Α' 597. Δ'. 3.

Ibid. ἢ θύουσιν,] Conieceram μεθύουσιν· et ita *Heinſius*, prout video ex Nota *Dauiſii.* Diſſ. XXIV. 5. καὶ θεοὶ πίνοντες, καὶ γελῶντες θεοί. Cl. Editor mauult πίνουσιν· cui non adſentior. M.

k τῷ Διῒ ἡνιοχοῦντι καὶ φερομένῳ ἐπὶ πτηνοῦ ἅρματος,] Plato in Phaedro p. 344, 345. ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ Ζεύς, [πτηνὸν ἅρμα] ἐλαύνων, πρῶτος πορεύεται διακοσμῶν πάντα καὶ ἐπιμελούμενος· τῷ δ' ἕπεται ϛρατιὰ θεῶν τε καὶ δαιμόνων, κατὰ ἕνδεκα μέρη κεκοσμημένη. Philoſtratus Vit. Apoll. II. 22. p. 74. ζωγράφος οὖν ὁ θεός, ὦ Δάμι, καταλιπὼν τὸ [πτηνὸν ἅρμα,] ἐφ' οὗ πορεύεται διακοσμῶν τὰ θεῖά τε καὶ τὰ ἀνθρώπεινα, etc. Ad illum philoſophi locum manifeſto reſpicit; quod cum non animaduerterit vir doctiſſimus Gotf. Olearius, miras in notis ſuis turbas fecit. Eodem reſpicit noſter Diſſert. XXXI. 7. et Origenes Philoſ. cap. XIX. p. 117. Ibi quidem Mſs. τενὸν ἅρμα dat. Lege πτηνὸν ἅρμα cum Iac. Gronouio, non εὔτονον, vt cl. Wolfius voluit.

l ἅρματος, ϛρατιᾷ θεῶν etc.] Infere οὐδὲ ante ϛρατιᾷ· vide ſequentia. M.

m δαινυμένοις τοῖς θεοῖς ἐν Διὸς τοὺς Ἀφροδίτης γάμους,] Sic Reg. et Harleian. Vulgo δαινυμένοις τοῖς θεοῖς, οὐ Διὸς καὶ τῆς Ἀφροδίτης γάμοις. Abſurde. Senſus eſt: Deos epulantes in Iouis aedibus

ξυνηλθέτην τε καὶ Ἔρωτα ἐξ αὐτῶν ἐγεννησάτην· οὐδέ γε θεατὴν γενέσθαι Πυριφλεγέθοντός τε [n], καὶ Ἀχέροντος, καὶ Κωκυτοῦ, καὶ τῶν ἄνω καὶ κάτω ποταμῶν ῥεόντων ὕδατι καὶ πυρί· οὐδὲ τὴν Κλωθὼ ἰδεῖν καὶ τὴν Ἄτροπον, οὔτε ἐντετυχηκέναι ἐλιττομένῳ τῷ ἀτράκτῳ [o]

Amorem genuerunt; nec Pyriphlegethontem ſpectaſſe, aut Acherontem, aliosque, qui ſurſum deorſumque ignem volvunt et aquam (vt ipſe loquitur) fluuios; non Clotho vidiſſe aut Atropon, nec in eorum fuſo ſeptem illas diuerſas inveniſſe

aedibus ob Veneris nuptias non inuenit Plato. Homerus Odyſſ. Δ'. 3.

Τόνδ' εὗρον [δαινύντα γάμον] πολλοῖσιν ἔτῃσιν.

Euripides Iphig. in Aulide, v. 123.

Παιδὸς δαίσομεν ὑμεναίους,

Et v. 707.

Ἐνταῦθ' [ἔδαισαν] Πηλέως [γάμους] θεοί.

Si iterum v. 720. Sic Herc. Fur. v. 483. et Aelianus V. H. VIII. 7. [ἑ]στιᾶν γάμους. Pariter θύειν γάμου ἐπινίκια ſimiliaque adhibent auctores. Vide ſis Guil. Budaeum Comm. Ling. Graec. p. 289. ed. Pariſienſ. et Gilb. Cuperum Obſerv. III. 13. Fatendum tamen hoc, quod refert noſter, haud in Veneris nuptiis, ſed in eius natalitiis contigiſſe. Plato in Sympoſ. p. 327, 328. ὅτε γὰρ [ἐγένετο] ἡ Ἀφροδίτη, εἱστιῶντο οἱ θεοὶ, οἵ τε ἄλλοι, καὶ ὁ τῆς Μήτιδος υἱὸς Πόρος, etc. Hunc locum laudant Origenes in Celſum lib. IV. p. 189. et Euſebius Praep. Euang. lib. XII. cap. XI. Themiſtius Orat. XIII. p. 162. Ἀποτείνεις μακρὸν καὶ πάγκαλον λόγον γενέσθαι, τά τε Ἀφροδίτης διεξιὼν (lege πάγκαλον λόγον, γενέθλιά τε Ἀφροδίτης διεξιὼν) καὶ δεῖπνον διεξιὼν, καὶ Πόρου μέθην καὶ ὕπνον, καὶ ἐπιβουλὴν τῆς Πενίας, καὶ κατακοίμησιν παρὰ τῷ Πόρῳ, καὶ ἐντεῦθεν γένεσιν Ἔρωτος. Igitur memoria lapſus eſt Maximus, ſi modo τοὺς Ἀφροδίτης γάμους ſcripſit: nec huic vitio minus obnoxii fuere veteres, quam hodierni. Forſan vero ab auctoris manu fuit Δαινυμένοις τοῖς θεοῖς ἐν Διὸς [τὰς] Ἀφροδίτης [γονάς.] Lucianus de Saltat. tom. I. p. 814. [Τὰς] γὰρ Διὸς [γονὰς] ὀρχούμενός τις, etc. Vide Pollucem lib. II. §. 7. Γενέσια ἑορτάζειν habet Alciphron lib. III. ep. XVIII. et LV.

n θεατὴν γενέσθαι Πυριφλεγέθοντός τε,] Reſpicit ad Platonis Phaedonem cap. XLIV. XLV. ed. Cant.

o [ἐλιττομένῳ] τῷ ἀτράκτῳ] Vulgo deeſt vox prima, quam Reg. et Harleian. ſuppeditarunt. Noſter in animo habuit lib. X. de Rep. p. 519, 520.

ο ἑπτὰ

ἑπτὰ καὶ διαφόρους ἑλιγμοὺς p. Ἀλλὰ καὶ τοῦ Συρίου τὴν ποίησιν q σκόπει, καὶ τὸν Ζῆνα,* καὶ τὴν Χθονίην, καὶ τὸν ἐν τούτοις Ἔρωτα, καὶ τὴν Ὀφιονέως γένεσιν, καὶ τὴν θεῶν μάχην, καὶ τὸ δένδρον, καὶ τὸν πέπλον r. Σκό-

veniſſe reuolutiones. Sed et totam Syrii illius inſpice poeſin, Iouemque, et Chthoniam, atque Amorem in illis; tum generationem Ophionei, pugnamque Deorum, et arborem illam, ac

p ἑπτὰ καὶ διαφόρους ἑλιγμούς.] Adludit ad locum in Decimo de *Repub.* p. m. 346. ἐν δὲ τῷ ὅλῳ περιφερομένῳ etc. De τῷ ἀτράκτῳ vide Macrobium in *Somn. Scip.* II. 3. Porro, ex Platonis loco patet mutilum eſſe hunc Maximi, et legendum, οὐδὲ τὴν Λάχεσιν καὶ τὴν Κλωθὼ ἰδεῖν καὶ τὴν Ἄτροπον. iſto enim ordine eas recenſet Plato: neque vlla ratio erat, quare a Noſtro omitteretur *Lacheſis*. M.

q τοῦ Συρίου τὴν ποίησιν —— Ἔρωτα] Pherecydis Theogoniam dicit, quam ποίησιν vocat noſter, licet orationem ſolutam ſcriptor adhibuerit. Nec inſolens eſt haec loquendi ratio. Arrianus Exped. Alex. V. 6. Αἴγυπτον Ἡρόδοτός τε καὶ Ἑκαταῖος οἱ λογοποιοὶ (ἢ εἰ δὴ τοῦ ἄλλου ἢ Ἑκαταίου ἐστὶ τὰ ἀμφὶ τῇ γῇ τῇ Αἰγυπτίᾳ [ποιήματα] δῶρόν τε τοῦ ποταμοῦ ἀμφότεροι ὡσαύτως ὀνομάζουσιν, etc. Vide ſis etiam cl. Fabricium Bibl. Graec. lib. I. cap, I. §. 2. Eius operis initium, teſt. Laertio I. 199. ſe ſic habuit, Ζεὺς μὲν καὶ Κρόνος εἰσαεὶ καὶ Χθὼν ἦν. Χθονίῃ δὲ ὄνομα ἐγένετο γῆ ἐπειδὴ αὐτῇ Ζεὺς γέρας διδοῖ. Vir ingenioſiſſimus Th. Burnetus Archaeol. Philoſ. lib. I. cap. 11. p. 220. legit Ζεὺς Ὠγῆνον, vel Ὠγῆνα, διδοῖ. Sed quibus rationibus inductus ita fecerit, id equidem neſcio.

Ibid. τοῦ Συρίου τὴν ποίησιν] Ad rem Maximi facit iſtud quod de ſe refert Pherecydes in *Epiſt. ad Thaletem* de hac ποιήσει, quam Ille τὴν γραφὴν vocat: ἔστι δὲ οὐκ ἀτρεκίη πρηγμάτων, οὐδ᾽ ὑπισχνέομαι, οὔτ᾽ ἀληθὲς εἰδέναι. ἅσσα δ᾽ ἂν ἐπιλέγῃ (f. ἐπιλέγω) θεολογέων, τὰ ἄλλα χρὴ νοεῖν· (l. νοέειεν·) ἍΠΑΝΤΑ ΓΑ᾽Ρ ἈΙΝΙ´ΣΣΟΜΑΙ. M.

r Ὀφιονέως γενέσιν —— πέπλον.] Celſus apud Origenem lib. VI. p. 303. ait apud Pherecyden στρατείαν στρατείᾳ παρατατττομένην, καὶ τῆς μὲν ἡγεμόνα Κρόνον διδόναι, τῆς ἑτέρας δὲ [Ὀφιονέα,] προκλήσεις καὶ ἁμίλλας αὐτῶν ἱστορεῖ. lege ἱστορεῖν. Ophionei Pherecydei meminit etiam Porphyrius apud Euſebium Praep. Euang. lib. I. cap. X. p. 41. D. De ſequentibus ita Clem. Alexandrinus Strom. VI. p. 741. Φερεκύδης ὁ Σύριος λέγει, Ζὰς ποιεῖ [φᾶρος] μέγα τε καὶ καλὸν, καὶ ἐν αὐτῷ

πει καὶ τὸν Ἡράκλειτον, Θεοὶ θνητοὶ, ἄνθρωποι ἀθάνατοι [s].

έ. Πάντα μεστὰ αἰνιγμάτων, καὶ παρὰ ποιηταῖς, καὶ παρὰ Φιλοσόφοις [t]· ὧν ἐγὼ τὴν πρὸς τὸ ἀληθὲς αἰδῶ ἀγαπῶ μᾶλλον, ἢ τὴν παῤῥησίαν τῶν νεωτέρων· πραγμάτων γὰρ ὑπ' ἀνθρωπίνης ἀσθενείας οὐ καθορωμένων σαφῶς, εὐσχημονέστερος ἑρμηνεὺς ὁ μῦθος. Ἐγὼ δὲ εἰ μέν τι πλέον ἐθεάσαντο τῶν προτέρων οἱ ἔπειτα, μακαρίζω τοὺς ἄνδρας τῆς θέας· εἰ δὲ μηδενὶ

ac peplum. Inſpice et Heraclitum; Deos mortales, homines immortales inuenies.

5. Aenigmatum denique tam apud poetas, quam apud philoſophos, plena ſunt omnia; quorum ego occultam in tradenda veritate reuerentiam pluris, quam recentiorum facio audaciam; eorum enim, quae ob imbecillitatem ſuam humana intueri perſpicue nequit natura, ſpecioſior interpres eſt fabula. Quod ſi plus prioribus illis poſteriores hi viderunt, gratulor hanc illis ſcientiam: ſin nihilo plus cum ſciuerint, aenigmata tamen

αὐτ[illegible] ποικίλει γῆν καὶ Ὠγῆνον (Oceanum. Vide cl. Salmaſii Exerc. Plin. p. 842.) καὶ τὰ Ὠγήνου δώματα. Iſidorus apud eundem p. 767. Μάθωσι τί ἐστιν ἡ ὑπόπτερος [δρῦς] καὶ τό ἐπ' αὐτῇ πεποικιλμένον [φᾶρος,] πάντα ὅσα Φερεκύδης ἀλληγορήσας ἐθεολόγησεν. Ioan. Ern. Grabio placet ὑπόπτερος [Δρύοψ,] quod auis eſt nomen, et *quercum alatam*, rem prorſus miram putat eruditus ille vir. Vide tom. II. Spicil. p. 68. Sed in mythologiis hiſce mira reperiri, nemo iure miretur; et eius coniecturam prorſus euertit id, quod περὶ τοῦ [δένδρου] tradit Maximus.

s θεοὶ θνητοὶ, [ἄνθρωποι] ἀθάνατοι.] Vulgo θεοὶ ἀθάνατοι. Sed Heinſius recte legendum coniecit ἄνθρωποι ἀθάνατοι, et ita dat Harleian. ab emendatrice manu. Heraclitus certe σκοτεινὸς homines θεοὺς θνητοὺς vocauit, Deos autem ἀνθρώπους ἀθανάτους. Vide nos ad Ciceronis de Fin. II. 13. Plato vero animas humanas dixit ἀθανάτους ἀνθρώπους, ſi fides Hierocli de Prouid. ſi. 250.

Sectio ε.

t καὶ παρὰ ποιηταῖς, καὶ [παρὰ] φιλοσόφοις·] Vulgo deeſt vox penultima, quam nos auctoritate Mſs. Reg. et Harleian. Maximo reddidimus.

u [τούτοις.]

πλεονεκτοῦντες κατὰ τὴν γνῶσιν, μετέβαλον αὐτῶν τὰ αἰνίγματα εἰς μύθους σαφεῖς, δέδια μήτις αὐτῶν ἐπιλάβηται ὡς ἐξαγορευόντων ἀποῤῥήτους λόγους. Τί γὰρ ἂν ἄλλο εἴη μύθου χρεία, ἢ λόγος περισκεπὴς ἑτέρῳ κόσμῳ; καθάπερ τὰ ἱδρύματα, οἷς περιέβαλλον οἱ τελεσταὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ πέπλους, τούτοις ἀποσεμνύνοντες αὐτῶν τὴν προσδοκίαν [u]. Θρασεῖα γὰρ οὖσα ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ, τὰ μὲν ἐν ποσὶν [x] ἧσσον τιμᾷ, τοῦ δὲ ἀπόντος θαυμαστικῶς ἔχει· καταμαντευομένη δὲ τῶν οὐχ ὁρωμένων, καὶ θηρεύουσα ταῦτα τοῖς λογισμοῖς, μὴ τυχοῦσα μὲν σπεύδει ἀνευρεῖν, τυχοῦσα δὲ ἀγαπᾷ ὡς ἑαυτῆς ἔργον.

ς΄. Τοῦτο τοίνυν οἱ ποιηταὶ κατανοήσαντες, ἐξεῦρον ἐπ᾽ αὐτῇ μηχανὴν ἐν τοῖς θείοις λόγοις, μύθους λόγου μὲν ἀφανεστέρους [y], αἰνίγματος δὲ σαφεστέρους, διὰ μέσου

tamen illorum in manifeſtius dicendi conuerterint genus; vereor ne quis reprehendere eos poſſit, quod occultas ſacrasque euulgauerint ſcientias. Quid enim aliud ſibi vult fabula, quam vt alium orationi addat apparatum? non aliter, quam myſtae ſolent auro argentoque ac veſtibus quibusdam ſuas induere imagines, vt aliquid illis maieſtatis accedat. Ea enim humanae mentis imprudentia eſt, vt, quae expoſita ſunt, minoris faciat; quae abſtruſa, vehementer admiretur: res enim occultas coniectura ſolet accedere, rationisque inueſtigare beneficio, quas, priusquam inuenit, quaerit; poſtquam inuenit, tanquam opus ſuum amat.

6. Quod cum non fugeret poetas, ad tractandas res diuinas inuenerunt remedium, ipſam nimirum fabulam, quae directa oratione minus perſpicua, aenigmate dilucidior, in medio ſcientiae

u [τούτοις] ἀποσεμνύνοντες αὐτῶν τὴν προσδοκίαν.] Mſ. Harleian. primam vocem nos acceptam ferimus. Nam vulgo deeſt. Reg. habet τὰ ἀποσεμνύνοντες. Forte noſter dedit ταύτῃ ἀποσεμνύνοντες αὐτῶν τὴν προσδοκίαν.

x τὰ μὲν ἐν ποσὶν] Sequitur, τοῦ δὲ ἀπόντος, non τῶν ἀπόντων. vnde pro τὰ ſcribendum videtur τό. M.

Sectio ς΄.

y μύθους [λόγου] μὲν ἀφανεστέρους] Sic Mſs. non λόγων, vt vulgo legitur.

ὄντας ἐπιστήμης πρὸς ἄγνοιαν· κατὰ μὲν τὸ ἡδὺ πιστευομένους, κατὰ δὲ τὸ παράδοξον ἀπιστουμένους, καὶ χειραγωγοῦντας τὴν ψυχὴν ἐπὶ τὸ ζητεῖν τὰ ὄντα [z], καὶ διερευνᾶσθαι περαιτέρω. Ἔλαθον μέχρι πλείστου [a] οἱ ἄνδρες οὗτοι, ἐπιβουλεύσαντες ἡμῶν ταῖς ἀκοαῖς, Φιλόσοφοι μὲν ὄντες, ποιηταὶ δὲ καλούμενοι, ἀλλαξάμενοι χρήματος ἐπιφθόνου δημοτερπῆ τέχνην. Ὁ μὲν γὰρ Φιλόσοφος βαρὺ καὶ πρόσαντες τοῖς πολλοῖς ἄκουσμα, ὡς ἐν πένησιν ὁ πλούσιος θέαμα βαρὺ, καὶ ἐν ἀκολάστοις ὁ σώφρων, καὶ ἐν δειλοῖς ἀριστεὺς [c], οὐ γὰρ ἀνέχονται αἱ πονηρίαι τὰς ἀρετὰς ἐν αὐταῖς καλλωπιζομένας· ὁ δὲ ποιητὴς ἄκουσμα ἁβρὸν καὶ δήμῳ φίλον, ἀγαπώμενον μὲν καθ' ἡδονὴν, ἀγνοούμενον δὲ κατὰ τὴν ἀρετήν. Καθάπερ δὲ οἱ ἰατροὶ τοῖς κακοσίτοις τῶν καμνόντων τὰ πικρὰ τῶν φαρμάκων ἀναδεύσαντες προσηνεῖ

ſcientiae eſſet atque ignorantiae; vt partim crederetur, quod iucunda eſſet, partim non crederetur, quod miraculoſa narraret, animumque ſemper ad rem ipſam, vlterioremque inueſtigationem, tanquam manu, deduceret. Atque illi ad tempus quidem non exiguum his quaſi inſidiis aures detinuerunt noſtras, philoſophi re, poetae autem nomine, qui inuidioſum hoc nomen ſuauiſſima temperabant arte, quae ſimul eſſet popularis. Graue enim moleſtumque eſt vulgo nomen philoſophi; ſicut pauper diuitem, temperantem intemperans, virum fortem non libenter vidit qui imbellis eſt; nec enim in regno ſuo virtutem ſe efferre aequis fert animis improbitas: poetam vero audire iucundum, vulgoque gratum eſt; in quo vt voluptatem amamus, ita virtutem, quae latet, non ſatis intelligimus. Sicut autem aegris faſtidientibus amara medicamina

legitur. Eandem vero fabularum rationem reddidit Strabo lib. I. p. 35.

z ἐπὶ τὸ ζητεῖν τὰ ὄντα] Vel τὰ ἐνόντα, vel τὰ ὑπόντα, mallem. Aliud enim Platonicis τὰ ὄντα, nec huic loco adeo congruum. M.

a [Ἔλαθον] μέχρι πλείστου] Vulgo ἔτυχον contra quam volunt Reg. et Harleian. Quae ſequuntur, lectionem, quam recepi, firmant et ſtabiliunt.

c ἐν δειλοῖς ἀριστεύς] Reſtitue articulum, ὁ ἀριστεύς, vt ὁ πλούσιος, ὁ σώφρων. M.

τροφῇ [d], ἀπέκρυψαν τὴν τῦ ὠφελῦντος ἀηδίαν· ὕτω καὶ ἡ παλαιὰ φιλοσοφία καταθεμένη τὴν ἑαυτῆς γνώμην εἰς μύθυς καὶ μέτρα καὶ σχῆμα ᾠδῆς, ἔλαθε τῇ περιβολῇ τῆς ψυχαγωγίας [e] κεράσασα τὴν ἀηδίαν τῶν διδαγμάτων.

ζʹ. Μὴ τοίνυν ἔρῃ, πότεροι κρεῖττον περὶ θεῶν διειλήφασι, ποιηταὶ ἢ φιλόσοφοι· ἀλλὰ σπονδὰς καὶ ἐκεχειρίαν τοῖς ἐπιτηδεύμασι ποιησάμενος [f], ὡς περὶ μιᾶς καὶ ὁμοφώνυ τέχνης [g] σκόπει· κἂν γὰρ ποιητὴν καλῇς, φιλόσοφον λέγεις· κἂν φιλόσοφον καλῇς, ποιητὴν

mina dulcedine aliqua imbuunt medici, quo remedii taedium occultent; ita et antiqua ſapientia, dum fabulis ac metris carminumque modulis ſenſus condit ſuos, iucunditate occulta illam praeceptorum temperat acerbitatem.

7. Noli igitur quaerere, vtrum de Diis melius poetae an philoſophi ſcripſerint; quin potius inducias fac, foedusque inter haſce duas feri facultates, nec aliter quam vnam eandemque artem conſidera: ſiue enim poetam voces, philoſophum dicis; ſiue philoſophum voces, dicis poetam. Sicut vtrum-

d προσηνεῖ τροφῇ,] Vulgo γλυκερᾷ τροφῇ ex gloſſemate. Vide Heſychium. Nos Reg. et Harleian. ſequimur.

Ibid. γλυκερᾷ τροφῇ] Ita erat in Prima Editione ab ipſo Maximo. ſed mutauit in Secunda, et ſubſtituit προσηνεῖ τροφῇ· vnde hanc lectionem habuerunt *Reg.* et *Harleianus:* non ex Gloſſemate, prout putauit Cl. Editor. Eadem ratio eſt in praecedenti voce Ἔλαθον, quam ex his Codicibus reſtitutam vides pro Ἔτυχον, priori ſcriptura. M.

e τῇ περιβολῇ [τῆς] ψυχαγωγίας] Penultimam voculam, quam praetermittunt editi libri, ſuppeditauit vterque codex.

Sectio ζʹ.

f σπονδὰς καὶ ἐκεχειρίαν ποιησάμενος,] Non monuiſſem pro ποιησάμενος bene legi poſſe σπεισάμενος, niſi aliis bis ita locutus fuiſſet Noſter, Diſſ. XXII. ὥσε καὶ σπονδὰς ἑκατέρῳ σπεισάμενοι, νείμωμεν etc. et Diſſ. VI. νῦν δὲ ἐφημέρυς σπονδὰς σπενδόμενοι etc. Ceterum ἐκεχειρίαν σπεισάμενος dictum foret quemadmodum σπεισάμενος εἰρήνην, Herodiano IV. ad fin. libri. Polyaenus *Stratag.* VI, 16. εἰρήνην σπείσαντες καὶ δόντες. M.

g ὁμοφώνυ τέχνης] H. Stephani codex ὁφάνυ, ex quo ὁμοφώνυ recte fecit eruditus ille vir. Eius coniecturam auctoritate ſua muniunt Reg. et Harleian.

h μετὰ

λέγεις. Καὶ γὰρ ἀριστεῖς καλεῖς ὁμοίως μὲν τὸν Ἀχιλλέα μετὰ χρυσῆς καὶ ποιητικῆς ἀσπίδος h στρατευόμενον, ὁμοίως δὲ καὶ τὸν Αἴαντα, κἂν ἐκ βύρσης φέρῃ σάκος· ἀμφότερα δὲ i ἀριστευτικὰ καὶ ἐκπληκτικὰ ὁμοίως ἡ ἀρετὴ ποιεῖ, καὶ οὐδὲν ἐνταῦθα ὁ χρυσὸς πρὸς τὴν βύρσαν k.

que virum fortem vocas, Achillem, qui aureo illo poeticoque militat clypeo, et Aiacem, quamuis e corio geſtet ſuum; quia et hunc et illum aeque rei fortiter gerendae aptum, aeque metuendum virtus facit, nec aurum ibi cum corio, ſed virtutem

h μετὰ χρυσῆς καὶ ΠΟΙΗΤΙΚΗ͂Σ ἀσπίδος] Liceat ſuſpicionem proferre, καὶ ΠΟΙΚΙΛΛΗ͂Σ ἀσπίδος. Homerus Il. Σ. 590. de hac re:

Ἐν δὲ χορὸν ΠΟΊΚΙΛΛΕ περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις.

et 479. Πάντοσε δαιδάλλων· ad quem locum Scholia Breuia: εἰς πᾶν μέρος δαίδαλα ἐνθεὶς, ὅ ἐστι, ΠΟΙΚΙ'ΛΛΩΝ αὐτό. Clem. Alexandrinus *Strom.* VI. (prout citatur a *Dauiſio* ad ſect. 4.) Ζὰς ποιεῖ φᾶρος μέγα τε καὶ καλὸν, ἐν αὐτῷ ΠΟΙΚΙ'ΛΛΕΙ γῆν καὶ Ὠγῆνον. Probabilior videbitur haec coniectura, ſi conſideretur, Aiacis βύρσαν fuiſſe ποιητικὴν ἀσπίδα aeque ac fuit Achillis *aureus clypeus* et vocem ποιητικῆς nihil addere ad clypei valorem et *pretium*, de quo hic agitur. M.

i ἀμφότερα δὲ] Immo ἀμφοτέρυ, vel ἀμφοτέρῳ, *vtrique*, tam Aiaci quam Achilli, *Virtus*, non clypei *materies* et *valor* tot egregia facta praeſtitit. M.

k πρὸς τὴν βύρσαν· ἀλλὰ τὴν etc.] Hic praeſtantiam ſuam exhibent Codices, quibus in hac Editione vſus eſt Cl. *Dauiſius*, nobili ſupplemento; quod exſcribam, vt Lectori ſimul innoteſcat omiſſionis cauſſa. καὶ οὐδὲν ἐνταῦθα ὁ χρυσὸς πρὸς τὴν ΒΥ'ΡΣΑΝ. [εἴκαζε δὴ κἀνταῦθα τὰ μὲν μέτρα καὶ ᾠδὴν, χρυσῷ, τὸν δὲ ψιλὸν λόγον, ὕλῃ δημοτικῇ· σκόπει δὲ μήτε τὸν χρυσὸν, μήτε τὴν ΒΥ'ΡΣΑΝ,] ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ χρωμένου. Deſiuerat Librarius et pauſam fecerat in priore voce βύρσαν. ſed opus ſuum repetens, et coniectis iterum oculis in Exemplar, occurrit βύρσαν iſtud in ſecundo loco. vnde omnia, quae inter has voces vncinis incluſa vides, omiſit. Et haec adeo procliuis et frequens eſt mendorum cauſſa, vt fere ad *Viginti* loca notauerim in hoc Scriptore in quibus idem accidit; omnia quoque ex his Codicibus (*Regio* praeſertim) feliciter reſtituta. Quot huiuſce generis Omiſſiones adhuc latent in Vetuſtis ſcriptoribus Graecis et Latinis! M.

Ἔικαζε δὴ κἀνταῦθα τὰ μὲν μέτρα καὶ ᾠδὴν χρυσῷ, τὸν δὲ ψιλὸν λόγον ὕλῃ δημοτικῇ· σκόπει δὲ μήτε τὸν χρυσὸν, μήτε τὴν βύρσαν [l], ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ χρωμένου. Ἀληθῆ λεγέτω, κἂν ποιητὴς λέγῃ [m], κἂν μῦθον λέγῃ, κἂν ᾄδων λέγῃ, ἕψομαι τοῖς αἰνίγμασι, καὶ διερευνήσομαι τὸν μῦθον, καὶ οὐκ ἐκστήσει με ἡ ᾠδή· ἀληθῆ λεγέτω, κἂν ψιλῶς λέγῃ [n], δέξομαι καὶ ῥᾳστώνην τῶν ἀκουσμά-

tem confers cum virtute. Vera dicat poeta, quamuis poetice dicat, quamuis fabulam dicat, quamuis carmine dicat, perſequar obſcuritatem aenigmatum, inueſtigabo fabulam, neque me de veritatis via, quamuis carmen ſit, abducet: vera dicat et philoſophus, quamuis oratione nuda dicat, amabo amplectarque parabile hoc dicendi genus: ſi vero

l Ἔικαζε δὴ κἀνταῦθα τὰ μὲν μέτρα καὶ ᾠδὴν χρυσῷ, τὸν δὲ ψιλὸν λόγον ὕλῃ δημοτικῇ· σκόπει δὲ μήτε τὸν χρυσὸν, μήτε τὴν βύρσαν,] Vulgo deſunt hae voces, quas ex Reg. et Harleian. nos adſumſimus. Eas etiam in ſuo codice legit Paccius, et eas poſtulat oratio. Omiſere, prout fieri ſolet, librarii, quae fuerunt inter easdem voces repetitas poſita. Vide doctiſſimi viri Ioan. Clerici Art. Crit. part. III. §. 1. cap. 5.

m κἂν ποιητὴς λέγῃ] Ipſe Maximus mihi non perſuaſerit ſe aliud ſcripſiſſe quam, κἂν αἰνίγματα λέγῃ. vide enim vt ſingula ſequentia reſpondeant praecedentibus, et hanc ſcripturam flagitent: κἂν ἈΙΝΊΓΜΑΤΑ λέγῃ, ἕψομαι τοῖς ἈΙΝΊΓΜΑΣΙ κἂν ΜΥ͂ΘΟΝ· λέγῃ, διερευνήσομαι τὸν ΜΥ͂ΘΟΝ κἂν ᾌΔΩΝ λέγῃ, οὐκ ἐκστήσει με ἡ ᾨΔΗ͂. Nihil certius. Vnde igitur iſtud ποιητής? Ex margine, et Prima Editione: prout ex ſequenti Annotatione apparebit. M.

n Ἀληθῆ λεγέτω, κἂν ψιλῶς λέγῃ,] Vulgo ἀληθῆ λεγέτω [καὶ ὁ φιλόσοφος,] κἂν ψιλῶς λέγῃ. Vocabula, quae deleui, neſciunt codices, nec erat cur adderentur.

Ibid. Ἀληθῆ λεγέτω καὶ ὁ φιλόσοφος, κἂν ψιλῶς λέγῃ, etc.] Codices *Reg.* et *Harl.* omittunt voces καὶ ὁ φιλόσοφος. Atque hinc pateſit totum huius loci negotium. Nimirum in Prima Editione ita ſcripſit Maximus: ἀληθῆ λεγέτω [ὁ ποιητὴς,] κἂν αἰνίγματα λέγῃ, etc. ἀληθῆ λεγέτω [καὶ ὁ φιλόσοφος,] κἂν ψιλῶς λέγῃ, etc. ſed in Secunda omiſit Perſonas, ὁ ποιητὴς, et ὁ φιλόσοφος, quae reiiciebantur in Exemplarium marginem; vnde petita vox ποιητὴς, incuria vel ignorantia Scribarum, extruſit genuinum

των· ἐὰν δὲ ἀφέλῃς ἑκατέρȣ τὸ ἀληθὲς, καὶ τȣ͂ ποιητȣ͂ καὶ τȣ͂ φιλοσόφȣ, ἄμȣσον μὲν τὴν ᾠδὴν ποιεῖς, μῦθον δὲ τὸν λόγον [o]· ἄνευ δὲ τȣ͂ ἀληθȣ͂ς μήτε μύθῳ ποιητȣ͂ διαπιςεύσῃς τὸ πάμπαν, μήτε φιλοσόφȣ λόγῳ.

ή. Καὶ γὰρ Ἐπίκȣρος λέγει μὲν λόγȣς, ἀλλὰ μύθων ἀτοπωτέρȣς· ὥςε ἔγωγε πιςεύω μᾶλλον Ὁμήρῳ περὶ Διὸς λέγοντι, ὅτι ψυχὰς δυοῖν ἀριςέοιν ἐπὶ πλάςιγγος χρυσῆς ἐταλάντευε,

Τὴν μὲν Ἀχιλλῆος [p], τὴν δ' Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο,

ἀνατείνας τὰ ζυγὰ τῇ δεξιᾷ· ὁρῶ γὰρ τὴν εἱμαρμένην τῶν ἀνδρῶν συναπονεύȣσαν τῇ Διὸς δεξιᾷ·

ſi vero vtrique veritatem et poetae demas et philoſopho, carmen abſurdum, orationem facis fabuloſam: ſine veritate ergo nec fabulae nimis poeticae, neque orationi credas philoſophicae.

8. Oratione enim Epicurus vtitur, ſed quae omnem fabulae abſurditatem ſuperet: quo fit, vt magis ego Homero credam, cum Iouem duorum ait fortiſſimorum animas heroum lance aurea libraſſe,

Hectoris, atque tuam pariter, fortiſſime Achilles,

dextraque iugum ſuſtuliſſe: video enim fatum eorum pariter cum Iouis dextra nutare;

nec

numinum et ſenſui neceſſarium vocabulum αἰνίγματα· quam ſi reponas, eiecta altera habebis certam (ſi quid in his rebus ſit certi) et vltimam ſcripturam Maximi: ἀληθῆ λεγέτω, κἂν αἰνίγματα λέγῃ, etc. ἀληθῆ λεγέτω. κἂν ψιλῶς λέγῃ, etc. Cl. Editorem non offendit vox ποιητὴς in priori parte ſententiae. quod miror. ſi enim iſta retineatur, neceſſe quoque erit vt in vltima parte itidem retineantur voces καὶ ὁ φιλόσοφος. quas tamen Ille minime neceſſarias eſſe putat: M.

o μῦθον δὲ [τὸν λόγον·] Vulgo μῦθον δὲ [τὴν ᾠδήν.] Abſurde quidem, et contra Maximi ſententiam. Veram lectionem, quae et Heinſio ſe probauit, exhibent Reg. Harl. et Paccii codex.

Sectio ή.

p Τὴν μὲν Ἀχιλλῆος.] Iliad. χ'. 211.

 q ὁ γὰρ

οὐ γὰρ ἐμὸν q παλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλὸν,
Οὐδ' ἀτελεύτητον, ὅ, τί κεν κεφαλῇ κατανεύσω.

Αἰσθάνομαι τῶν Διὸς νευμάτων· διὰ τούτων γῆ μένει, καὶ ἀναχεῖται θάλαττα, καὶ ἀὴρ διαῤῥεῖ, καὶ πῦρ ἄνω θεῖ, καὶ οὐρανὸς περιφέρεται, καὶ ζῶα γίνεται, καὶ δένδρα φύεται· τῶν Διὸς νευμάτων ἔργα καὶ ἀνθρώπου ἀρετὴ, καὶ εὐδαιμονία. Συνίημι δὲ καὶ Ἀθηνᾶς, νῦν μὲν τῷ Ἀχιλλεῖ ξυνισαμένης, καὶ ἀπαγούσης τοῦ θυμοῦ τὸν ἄνδρα, καὶ σπώσης ὀπίσω r· νῦν τῷ Ὀδυσσεῖ παρισαμένης

Ἐν πάντεσσι πόνοισι s.

Συνίημι καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, τοξότης ὁ θεὸς καὶ μουσικός· καὶ φιλῶ μὲν αὐτοῦ τὴν ἁρμονίαν t, φοβοῦμαι δὲ τὴν το-

nec enim mutabitur vnquam,
Quod capite annuero, nec falſum fine carebit,

Nutum Iouis intelligo, cuius beneficio terra mouetur, mare diffunditur, aer fluit, ignis ſurſum abit, coelum in orbem verſatur, creantur animalia, naſcuntur arbores; nutus eiusdem opus etiam virtus eſt, ac felicitas. Sic et Mineruam agnoſco, quae modo Achilli aſſiſtit, iramque illius temperat, hominem a tergo trahit; modo cum Vlyſſe verſatur

In quocunque labore.

Etiam Apollinem agnoſco, qui Deus ſimul muſicus et ſagittator eſt; harmoniam eius amo, ſagittas timeo. Etiam Neptunus

q οὐ γὰρ ἐμὸν] Iliad. Α'. 526.

r καὶ σπώσης ὀπίσω,] Suſpicabar στάσης, vt adluderetur ad Iliad. A. 197. Στῆ δ' ὄπιθεν· de Minerua. M.

s Ἐν πάντεσσι πόνοισι.] Verſus, ad quos reſpexit, ſic ſe habent:

Οὐδὲ σύ γ' ἔγνως
Παλλάδ' Ἀθηναίην, κούρην Διὸς, ἥτε τοι αἰὲν
[Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίσταμαι] ἠδὲ φυλάσσω.

Exſtant Odyſſ. Ν'. 299. Vlyſſes apud Euripidem in Rheſo v. 609. Mineruam ſic adloquitur

Ἐν πόνοισι γὰρ
Παροῦσ' ἀμύνεις τοῖς ἐμοῖς ἀεί ποτε.

Vide Plutarchum de Socratis genio p. 580. C.

t αὐτοῦ τὴν ἁρμονίαν,] Ordo verborum eſt a Mſs. Vulgo τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ.

u Ποσειδῶ,

ξείαν. Σείει δὲ καὶ Ποσειδῶν γῆν τριςόμῳ δόρατι, συνάγει καὶ Ἄρης ςρατοπέδων τάξεις, καὶ ὁ Ἥφαιςος χαλκεύει· ἀλλ᾽ οὐκ Ἀχιλλεῖ μόνῳ, πάσῃ διαπύρῳ χρείᾳ συντάττεται καὶ συνεργάζεται. Ταῦτα μὲν οἱ ποιηταὶ λέγουσι, ταῦτα δὲ καὶ οἱ Φιλόσοφοι λέγουσιν. ὧν ἂν μεταβάλῃς τὰ ὀνόματα, εὑρήσεις τὴν ὁμοιότητα, καὶ γνωριεῖς τὸ διήγημα. Κάλει τὸν μὲν Δία νοῦν πρεσβύτατον καὶ ἀρχικώτατον, ᾧ πάντα ἕπεται καὶ πειθαρχεῖ, τὴν δὲ Ἀθηνᾶν, Φρόνησιν· τὸν δὲ Ἀπόλλω, ἥλιον· τὸν δὲ Ποσειδῶ, πνεῦμα διὰ γῆς καὶ θαλάττης ἰὸν [u], οἰκονομοῦν αὐτῶν τὴν ςάσιν καὶ ἁρμονίαν [x].

θ΄. Κἂν ἐπὶ τὰ ἄλλα ἴῃς, εὑρήσεις πάντα μεςὰ,

nus tridente terram mouet, agmina Mars cogit, aerariam Vulcanus colit; non ſoli Achilli tamen, quemlibet ignis vſum tractat, omnia eius ſubſidio fabricat. Haec poetae dicunt, haec dicunt philoſophi; quorum ſi nomina mutes, ſimilitudinem inuenies, argumenta eorum cognoſces. Iouem antiquiſſimam dic principemque eſſe mentem, quam ſequuntur omnia, cui parent reliqua; Mineruam prudentiam; Apollinem ſolem; Neptunum ſpiritum, qui terram ſimul ac mare permeat, eorumque ſimul harmoniam gubernat ac contentionem.

9. Sic ad reliqua ſi eas, omnia ſub nominibus certis a poetis

u Ποσειδῶ, πνεῦμα διὰ γῆς καὶ θαλάττης ἰὸν,] Vnde Ariſtides in *Iſthm. in Nept.* p. 22. πάντα μέρη τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάττης, ἱερὰ Ποσειδῶνος, καὶ ἀναθήματα, καὶ ἀγάλματα, καὶ νεώς. aliter Phyſici Aegyptii. illi enim *Iouem* (Δία) vocabant τὸ διὰ πάντων χωροῦν πνεῦμα, Euſebius *Praep. Euang.* III. 1. 2. ex Diodoro Siculo. arctiores terminos *Neptuno* adſignabant Stoici; nempe τὸ ὑγρὸν ſolum, vide Laërtium in Zenone. M.

x οἰκονομῶν αὐτῶν τὴν ςάσιν καὶ ἁρμονίαν.] Στάσιν *contentionem* vertit *Heinſius*. Dubito prius an non legendum κρᾶσιν καὶ ἁρμονίαν, vt XXXIII. 9. δόξαι ὀρθαὶ, ὑπὸ ἁρμονίας καὶ κράσεως συνταττόμεναι. et ſupra, eadem Diſſert. τὸ δὲ σῶμα ἁρμονίαις καὶ κράσεσιν, εἰς ὑγιείας μέτρον. Plato in *Sympoſio*: ἁρμονίαν καὶ κρᾶσιν λάβῃ σώφρονα. Si vero retineatur ςάσιν, verterem potius *ſtabilitatem*, vt Diſſ. XXXIX. ἂν μέτρον εἴπῃς, ςάσιν λέγεις. Diſſ. II. εἴ τις ἀφέλοι τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν ςάσιν. M.

παρὰ μὲν τοῖς ποιηταῖς ὀνομάτων, παρὰ δὲ τοῖς φιλοσόφοις λόγων. Τὰ δὲ Ἐπικούρου τίνι μύθῳ εἰκάσω; τίς οὕτω ποιητὴς ἀργὸς, καὶ ἐκλελυμένος, καὶ θεῶν ἄπειρος; Τὸ ἀθάνατον [y] οὔτε αὐτὸ πράγματα ἔχει, οὔτε ἄλλῳ παρέχει. Τίς μοι γένηται τοιοῦτος μῦθος; πῶς ἀναπλάσω τὸν Δία; τί δρῶντα, καὶ τί βουλευόμενον, καὶ ποίαις ἡδοναῖς συνόντα; Πίνει μὲν καὶ παρ' Ὁμήρῳ ὁ Ζεὺς, ἀλλὰ καὶ δημηγορεῖ, καὶ βουλεύεται, ὡς ἡ τῶν περὶ τὴν Ἀσίαν πραγμάτων χορηγία ἐκ βασιλέως [z] ῥεῖ, καὶ ἡ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων χορηγία [a] ἐκ τῆς Ἀθηναίων ἐκκλησίας ῥεῖ· βουλεύεται γὰρ ὑπὲρ μὲν τῆς Ἀσίας ὁ μέγας βασιλεὺς, περὶ δὲ τῆς Ἑλλάδος ὁ Ἀθηναίων δῆμος· βουλεύεται καὶ περὶ νεὼς [b] κυβερνή-

tis exprimi, ſimpliciter a philoſophis narrari videbis. At quae ab Epicuro dicuntur, cum qua tandem fabula conferam? quis tam ſecors ignauusque poeta, aut tam diuinae imperitus naturae eſt? *Deus nec habet ipſe, nec cuiquam exhibet negotium.* Quam huic ſententiae ſimilem excogitabo fabulam? quomodo depingam Iouem? quid aget? qua de re deliberabit? quibus ſe oblectabit voluptatibus? Bibit apud Homerum Iupiter, ſed et concionatur, et deliberat; ſicut res Aſiaticas Perſarum rex res Athenienſium populi conuentus dirigit; ſicut de naue gubernator

Sectio ϑ'.

y Τὸ ἀθάνατον] Erat κυρίων Epicuri δοξῶν prima, Τὸ μακάριον καὶ ἄφθαρτον οὔτε αὐτὸ πράγματα ἔχει, οὔτε ἄλλῳ παρέχει, quod nonnihil immutauit Maximus. Vide nos ad Ciceronem de N. D. I. 17.

z ἐκ βασιλέως] Perſarum rex paſſim, κατ' ἐξοχὴν, βασιλεὺς vocatur. Praeter multos Iſocratis, Thucydidis, et aliorum locos, vide Xenophontem Memor. lib. III. cap. v. 26. Oecon. cap. IV. 10. Sympoſ. III. 13 IV. 12.

a ἡ τῶν [Ἑλληνικῶν] πραγμάτων χορηγία] Vulgo τῶν [Ἀθηναίων] πραγμάτων. Nos autem lectionem recepimus eam quam praeſtant Reg. et Harleian. quia ſequitur, βουλεύεται περὶ τῆς [Ἑλλάδος] ὁ Ἀθηναίων δῆμος. Hinc ſcripturam, quam ſequimur, ab auctoris manu fuiſſe ſatis patet.

b βουλεύεται καὶ περὶ νεὼς etc. In toto hoc opere non puto locum

της, καὶ περὶ στρατοπέδου στρατηγὸς, καὶ περὶ πόλεως νομοθέτης· Καὶ ἵνα σωθῇ ναῦς, καὶ στρατόπεδον, καὶ

bernator, de exercitu imperator, de vrbe deliberat legiſlator. Ita, vt nauis, exercitus, regio ſeruetur, et familia,
nego-

locum eſſe peius adfectum: vt mirum ſit Viros Doctiſſimos, et Codicem *Regium*, quibus tam multa debet ὁ Τύριος, hunc intactum transmiſiſſe. Operae pretium fuerit totum adponere, hoc fine, vt quiuis Lector Maximum ſibi reſtituere poſſit. βουλεύεται καὶ περὶ νεὼς κυβερνήτης, καὶ περὶ στρατοπέδου στρατηγὸς, καὶ περὶ πόλεως νομοθέτης. Recte hucusque: Tres ſunt Perſonae, et Tria (vt loquuntur) Obiecta. Pergit: καὶ ἵνα σωθῇ ναῦς, καὶ στρατόπεδον, καὶ γῆ, καὶ οἶκος, πράγματα μὲν ὁ κυβερνήτης ἔχει, πράγματα δὲ ἔχει ὁ στρατηγὸς, πράγματα δέ ὁ νομοθέτης. Iam eaedem manent Perſonae, ſed mutatur Obiectorum Ordo et Numerus, quae *Quatuor* facta ſunt; et pro πόλεως, *ciuitate*, cuius curam ante habuit *Legiſlator*, adſignantur illi γῆ et οἶκος, *tellus* et *domus*. ſequitur: ὑπὲρ δὲ οὐρανοῦ, καὶ γῆς καὶ τῶν ἄλλων μερῶν, τίς, ὦ Ἐπίκουρε, βουλεύεται; τίς κυβερνήτης; τίς στρατηγός; τίς γεωργός; τίς οἰκονόμος; At iam *Quinque* ſunt Perſonae inductis duabus nouis, γεωργῷ et οἰκονόμῳ. atque hinc video hos vltimos in praecedentibus locum habuiſſe, et ad illos pertinuiſſe γῆν et οἶκον, non ad *Legiſlatorem*, qui, vti aequum erat, deliberauit de *ciuitate*. hic enim eſt Maximi mos, ad finem Comparationum et Exemplorum huiusmodi, omnes Dramatis ſui Perſonas ſimul inducere, et eodem plerumque ordine, quo in praecedentibus eos collocauerat: quod ex multis locis obſeruare poteris. vide IX. 2. XXVIII. 7. *Quinque*, igitur Perſonas ab initio fuiſſe autumo, et Adiuncta itidem *Quinque* hoc ordine, qui per totum δρᾶμα ſeruatur, κυβερνήτης et ναῦς, στρατηγὸς et στρατόπεδον, νομοθέτης et πόλις, γεωργὸς et γῆ, οἰκονόμος et οἶκος· quo deprehenſo, potes, opinor, ipſa Maximi verba reſtituere ita vt vix falli potueris: βουλεύεται καὶ περὶ νεὼς κυβερνήτης, καὶ περὶ στρατοπέδου στρατηγὸς, καὶ περὶ πόλεως νομοθέτης, [καὶ περὶ γῆς γεωργὸς, καὶ περὶ οἴκου οἰκονόμος.] καὶ ἵνα σωθῇ ναῦς, καὶ στρατόπεδον, [καὶ πόλις] καὶ γῆ, καὶ οἶκος, πράγματα μὲν ὁ κυβερνήτης ἔχει, πράγματα δὲ ἔχει ὁ στρατηγὸς, πράγματα δὲ ὁ νομοθέτης, [καὶ ὁ γεωργὸς, καὶ ὁ οἰκονόμος.] ὑπὲρ δὲ οὐρανοῦ, καὶ γῆς, καὶ θαλάττης, καὶ τῶν ἄλλων μερῶν, τίς, ὦ Ἐπίκουρε, βουλεύεται; τίς κυβερνήτης; τίς στρατηγός; τίς νομοθέτης; τίς γεωργός; τίς οἰκονόμος; Ἀλλ᾽ οὐδὲ ὁ Σαρδανάπαλλος etc. *deliberat et de naue gubernator, et de exercitu imperator, et de ciuitate legiſlator*, et de tellure agri-
cola,

γῆ, καὶ οἶκος, πράγματα μὲν ὁ κυβερνήτης ἔχει, πράγματα δὲ ἔχει ὁ στρατηγὸς, πράγματα δὲ ὁ νομοθέτης· ὑπὲρ δὲ οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ θαλάττης καὶ τῶν ἄλλων μερῶν τίς, ὦ Ἐπίκουρε, βουλεύεται; τίς κυβερνήτης; τίς στρατηγός; τίς νομοθέτης; τίς γεωργός; τίς οἰκονόμος; Ἀλλ' οὐδὲ ὁ Σαρδανάπαλλος [c] ἀπράγμων ἦν, ἀλλ' ἐντὸς θυρῶν [d] κατακεκλεισμένος, ἐπὶ σφυρηλάτου κλίνης κείμενος, ἐν γυναικῶν χορῷ, ἐβουλεύετο ὅμως, πῶς σωθῇ Νῖνος [e], καὶ πῶς Ἀσσύριοι εὐδαιμονοῦντι σοὶ

negotium habet imperator, negotium habet legislator; de coelo vero, terra, ac mari, aliisque vniuerſi partibus, quis Epicure, deliberat? quis gubernator? quis imperator? quis legislator? quis agricola? quis diſpenſator? Atqui ne Sardanapalus quidem ſine negotiis erat, qui quamuis clauſis intus foribus maneret, quamuis caelato in lectulo inter mulierum recubaret greges, de Nino nihilominus conſeruando, de Aſſyriorum proſpero deliberabat ſtatu; tibi vero

cola, et de domo diſpenſator: *et vt ſeruetur nauis, et exercitus*, et ciuitas, *et tellus, et domus, negotium quidem gubernator habet, negotium vero habet imperator, negotium autem legislator*, et agricola, et diſpenſator, *de caelo autem, et terra, et mari, et caeteris partibus, quis, o Epicure, deliberat? quis gubernator? quis imperator? quis legislator? quis agricola? quis diſpenſator? Atqui ne Sardanapallus quidem* etc. Vt longior eſſem merebatur enthymema pulcherrimum. et ſane nunquam felicius aut maiore cum ζήλῳ et ingenio ſcribit Maximus, quam cum contra Epicurum ſcribit. Similis Omiſſio occurrit iterum mox, Diſſert. XII. 4. M.

c Σαρδανάπαλλος] Sic hoc nomen fide Regii codicis hic et alibi ſcriptum dedimus. Vulgo Σαρδανάπαλος. Sed duplex *lambda* prae ſe ferunt omnes Mſs. quod teſtatur Ioſ. Scaliger ad Euſebii n. MCLXXVIII. p. 63, 64.

d ἐντὸς θυρῶν] Sic Reg. accedit et Harleian. qui μύρων exhibet. Vulgo θυρίων.

e πῶς σωθῇ Νῖνος,] Ita ſcriptoribus τοῖς ἔξω vocatur urbs illa, quae ſacris Nineue, quaſi בין־נוה *Nini habitatio* dicitur. Adi S. Bochartum Phaleg. IV. 20.

f Εἰ

δὲ ἡ Διὸς ἡδονὴ καὶ τῆς Σαρδαναπάλλου ἐκείνου ἀργοτέρα. Ὦ μύθων ἀπίστων, καὶ μηδεμιᾷ ποιητικῇ ἁρμονίᾳ πρεπόντων.

vero Iouis voluptas etiam illa Sardanapali eſt ignauior. O indignas fide, et omni poetica alienas harmonia, fabulas!

ΛΟΓΟΣ ΙΑ'.

Εἰ δεῖ εὔχεσθαι [f].

Ἀνὴρ Φρὺξ, ἀργὸς τὸν βίον [g], ἐραστὴς χρημάτων, λαμβάνει τὸν Σάτυρον [h], ὡς φησὶν ὁ μῦθος, δαίμονα φίλοινον, κεράσας οἴνῳ κρήνην, εἰς ἣν φοιτῶν

DISSERT. XI.

An orandus ſit Deus.

Homo quidam Phryx, vt eſt in fabula, vitae deſidis, pecuniaeque appetens, fontem quendam vino inficit: hunc fontem ſitis leuandae cauſa accedit Satyrus, vinoſus Deus, bibitque

DISSERT. XI. *vulgo* XXX.

f Εἰ δεῖ εὔχεσθαι.] Vulgo περὶ τοῦ εἰ δεῖ εὔχεσθαι τῷ θεῷ, contra quam iubent vterque Mſs. Precum vere neceſſitatem ſuſtulerunt Peripatetici, Cyrenaici, aliique philoſophi qui vel Deum vel eius prouidentiam negarunt, vel fatalem vim rebus praeeſſe cenſuerunt, ne Prodici ſectatores haereticos memorem. Vide Clementem Alexandrinum Strom. VII. p. 854. Origenem in Celſum lib. II. pag. 68. Lucianum in Ioue Confut. tom. II. p. 120. ac Hieronymum in Matthaei cap. VI. col. 20. At cum primis adeundi ſunt Origenes περὶ εὐχῆς §. 11. ſeqq. Proclus in Platonis Timaeum lib. II. p. 64. et Hierocles in Aur. Carm. XLIX.

Sectio α.

g ἀργὸς τὸν βίον,] *Vitae deſidis.* Non bene conuenit cum ſequentibus. ibi enim Midas, fame perditus, optat antiquam ſuam πενίαν εὔφορον illam, et καρποτρόφον· haec vero non ſunt ſigna ἀργίας *deſidiae*, ſed prouentus ex *labore*, et *cura* rei familiaris. Forte igitur ſcribendum, ἄγροικος τὸν βίον, *vitae ruſticae:* quo etiam ducunt circumſtantiae Voti eius, τὴν γῆν, τὰ δένδρα, τὰ λήϊα, τοὺς λειμῶνας, τὰ ἄνθη omnia ex *rure* M.

h λαμβάνει τὸν Σάτυρον,] Xenoph.

διψήσας ἔπινεν. Εὔχεται ὁ ἀνόητος Φρὺξ δαίμονι αἰχμαλώτῳ [i], εὔχεται δὲ εὐχὴν, οἵαν εἰκὸς ἦν καὶ τοῦτον αἰτεῖν, καὶ ἐκεῖνον τελεσιουργεῖν, γενέσθαι αὐτῷ τὴν γῆν χρυσῆν, καὶ τὰ δένδρα χρυσᾶ, καὶ τὰ λήϊα, καὶ τοὺς λειμῶνας, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἄνθη. Δίδωσι ταῦτα ὁ Σάτυρος. Ἐπεὶ δὴ αὐτῷ ἐκεχρύσωτο ἡ γῆ, λιμὸς εἶχε Φρύγας· καὶ ὁ Μίδας ὀδύρεται τὸν πλοῦτον, καὶ ποιεῖται παλινῳδίαν τῆς εὐχῆς, καὶ εὔχεται Σατύρῳ μὲν οὐκ ἔτι, θεοῖς δὲ καὶ θεαῖς, ἐλθεῖν αὐτῷ τὴν ἀρχαίαν πενίαν, τὴν εὔφορον ἐκείνην καὶ πάμφορον καὶ καρπο-

bitque, atque ita capitur. Petit dementiſſimus Phryx ille a captiuo Deo votum, quod maxime et petere hunc, et perficere illum decebat auream videlicet omnem ſibi terram fieri, aureas arbores, ſegetes, prata, pratorumque flores. Annuit Satyrus. Cumque iam terram haberet auream, annonae penuria Phrygas inuadit. Ibi Midas diuitias deplorare ſuas, preces auerſari priores, nec vero Satyrum, vt prius, verum Deos Deasque precari omnes, vt priorem ſibi fertilem illam foecundamque ac fructuoſam reſtituant paupertatem; aurum vero

noph. de Exped. Cyri lib. I. cap. I. 13. Ἦν παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνη ἡ Μίδου καλουμένη, τοῦ Φρυγῶν βασιλέως, ἐφ᾽ ᾗ λέγεται Μίδας τὸν [Σάτυρον] θηρεῦσαι οἴνῳ κεράσας αὐτήν. Eum pariter Satyrum vocant Philoſtratus Vit. Apoll. VI. 27. et Iconum I. 22. ac Himerius apud Photium cod. CCXLIII. col. 2029. Aliis autem Silenus dicitur. Vide Herodotum VIII. 138. Ciceronem Tuſc. I. 48. Athenaeum lib. II. p. 45. Aelianum V. H. III. 18. denique Pauſaniam in Attic. p. 12. Sane licet in eo differre traduntur Satyri Silenique, quod hi plus, illi vero minus aetate ſint profecti, vt docent Pauſanias lib. I. p. 54. et Seruius in Virgilii Eclog. VI. 14. interdum tamen haec nomina confudere veteres. Sic Marſyas, qui plerisque Silenus eſt, ab aliis Satyrus appellatur. Adi ſis If. Caſaubonum de Satyr. Poeſi I. 2. p. 54. Modo autem diuerſo prorſus hanc fabulam narrat Ouidius Metam. XI. 89, ſeqq.

i Δαίμονι αἰχμαλώτῳ εὔχεται δὴ etc.] Ita diſtinguendum: et legendum puto δὲ. Sic editum video. ſed de hac mutatione ſilet Cl. Vir. M.

k τὴν

τρόφον, τὸν δὲ [k] χρυσὸν ἀπελθεῖν εἰς ἐχθρῶν κεφαλάς· Ὁ μὲν ταῦτα εὔχετο [l] ποτνιώμενος, ἐτελεῖτο δὲ οὐδὲν μᾶλλον. Ἐπαινῶ τὸν μῦθον τῆς χάριτος, καὶ τῆς πρὸς τἀληθὲς ὁδοῦ. Τί γὰρ δὴ ἄλλο αἰνίττεται, ἢ ἀνοήτου ἀνδρὸς εὐχὴν ἐπ' οὐδενὶ χρηστῷ, εὐχομένου μὲν ἵνα τύχῃ, μεταγινώσκοντος δὲ ἐπειδὰν τύχῃ; Τὴν δὲ θήραν τοῦ Σατύρου, καὶ τὰ δεσμὰ, καὶ τὸν οἶνον ἠνίξατο ὁ μῦθος· ὅτι οἱ μὲν ἀπατήσαντες [m], οἱ δὲ καὶ βιασάμενοι, τυχόντες ὧν ἐπεθύμησαν, ὧν εὔξαντο [n], ἀνατιθέασι θεοῖς τὴν δωρεὰν, οὐ παρ' ἐκείνων λαβόντες. Οὐδὲν γὰρ τῶν μὴ καλῶν

vero in hoſtium transferant capita. Ille quidem cum lacrymis haec petebat, fruſtra tamen. Vtrumque, tum leporem, tum veritatem, ad quam nos deducit, laudo in fabula. Quid enim aliud, quam dementiſſimi votum hominis, qui aduerſa ſibi precatur, proponit; qui vt conſequatur petit, damnat cum conſecutus eſt? Iam captiuitas, vinculaque, et vinum Satyri occulte, hoc innuunt; multos eſſe, qui petunt, multos etiam, qui violenter aliquid impetrant, qui ſi voti potiantur ſui, a Diis ſe hoc donum, quod petebant, conſecutos volunt, quod eſt falſiſſimum. Nihil enim, quod bonum non ſit,

k τὴν ἔφορον ἐκείνην, καὶ πάμφορον, καὶ καρποτρόφον· τὸν δὲ etc.] Si πάμφορον dixeris, poſſumus carere caeteris, ἔυφορον et καρποφόρον. Pro ἔυφορον legendum forte ἔυπορον. ſub τῷ πάμφορον latere aliud quid opinor M.

l [Ὁ μὲν] ταῦτα εὔχετο] Vulgo [ὁμοῦ] ταῦτα εὔχετο. Sed multo conuenientior videtur ea lectio, quam prae ſe fert Harleian. Quin et ita laudat Apoſtolius Cent. XIII. 19.

Ibid. ὁμοῦ ταῦτα ἔυχετο ποτνιώμενος· ἐτελεῖτο δὲ οὐδὲν μᾶλλον.] Sic diſtingue et lege, Ὁ μὲν ταῦτα etc. Et ita *Harleianus*, et *Apoſtolius*. M.

m οἱ μὲν [ἀπατήσαντες,] Vulgo ἀπαιτήσαντες, nec aliter Apoſtolius. At vterque Mſs. lectionem, quam recepimus, merito repraeſentant. Ac ita Paccius in ſuo codice legit, vt ex eius interpretatione manifeſtum.

n ὧν εὔξαντο,] Reg. et Harleian. οὐχ ὧν εὔξαντο. Sic et Apoſtolius. At cum particulam negantem loco non congruere Pet. Pantinus animadverteret, illi placebat καὶ εὔξαντο.

δίδωσι Θεός· ἀλλ᾽ ἔστι ταῦτα δωρεὰ τύχης, ἄλογοι ἀλόγου, οἷαι καὶ παρὰ τῶν μεθυόντων φιλοσφροσύναι. o

β. Τί δὲ Λυδὸς, ὁ τοῦ Φρυγὸς ἀνοητότερος p; οὐκ εὔξατο q μὲν τῷ Ἀπόλλωνι ἑλεῖν τὴν Περσῶν ἀρχὴν, κα ἐθεράπευε χρυσῷ πολλῷ τὸν Θεὸν, ὥσπερ δωροδόκον δυνάστην r; ἀκούων δὲ αὐτοῦ θαμὰ ἐκ Δελφῶν ἐπιστέλλοντος

Κροῖσος Ἅλυν s διαβὰς μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει,

ἐκδεχόμενος πρὸς ἡδονὴν τὸν χρησμὸν διέβ[illegible] Ἅλυν, κα κατέλυσε τὴν Λυδῶν μεγάλην ἀρχήν. Ἀκ[illegible] δὲ κα παρ᾽ Ὁμήρῳ εὐχομένου Ἕλληνος ἀνδρὸς,

ſit, largitur Deus; ſed vt beneficia, quae ab ebriis accipimus ita haec inſana inſanae fortunae dona ſunt.

2. Quid vero Lydus ille? non ipſo Phryge eſt dementior? qui ab Apolline Perſarum regnum petit, magnamque Deo vim auri mittit, nec ſecus cum illo agit, quam magiſtratibus ſuis plebs ſolet, quos muneribus corrumpunt? et cum ſaepius Delphis accepiſſet hoc oraculum,

Croeſus Halyn penetrans magnam peruertet opum vim,

ex voto ſuo interpretatus eſt; quare et Halyn tranſit, et magnum Lydorum regnum euertit. Audio et apud Homerum Graecum quendam, qui precatur,

Iupiter

o οἷαι [καὶ] παρὰ τῶν μεθυόντων φιλοφροσύναι.] Apud Apoſtolium legitur οἷαι [αἱ] παρὰ τῶν etc. quod malim.

Ibid. οἷαι καὶ παρὰ etc.] Deeſt articulus, οἷαι καὶ αἱ παρὰ — φιλοφροσύναι. M.

Sectio β΄.

p Τί δὲ Λυδὸς, ὁ τοῦ Φρυγὸς ἀνοητότερος;] Vulgo [οὐ] τοῦ Φρυγὸς ἀνοητότερος; Harl. vero lectionem, quam damus, exhibet, et ſic in ſuo codice Paccius ſcriptum reperit.

q Ibid. οὐκ εὔξατο] Mallem, ὃς (vel ὃς καὶ) εὔξατο, deleta Interrog. poſt δυνάστην. M.

r ὥσπερ δωροδόκον [δυνάστην;] Heinſius Maximum ſcripſiſſe cenſet ὥσπερ δωροδόκον [δικαστήν;] Non erat autem cur talem ſuſpicionem foueret; nam

Δῶρα θεοὺς πείθει, δῶρ᾽ αἰδοίους [βασιλῆας,]

vt ait ille apud Platonem de Rep. lib. III. p. 434. Hinc βασιλῆας δωροφάγους memorat Heſiodus Op. et Dier. L. I. v. 38, 39, 261, 262. Vide ſis infra §. 6. et Pet. Victorii Var. Lect. XII. 5.

s Κροῖσος Ἅλυν] Scholiaſtes Lucani III. 272. *Cum inter ho* (Cyrum et Croeſum) *certame*

d

Ζεῦ πάτερ [t], ἢ Αἴαντα λαχεῖν, ἢ Τυδέος υἱὸν,
Ἢ αὐτὸν βασιλῆα πολυχρύσοιο Μυκήνης·

καὶ δηλαδὴ ὁ Ζεὺς ἐπιτελεῖ τὴν εὐχὴν,

Ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος κυνέης, ὃν ἄρ' ἤθελον αὐτοὶ,
Αἴαντος.

Καὶ τῷ μὲν Πριάμῳ εὐχομένῳ ὑπὲρ τῆς οἰκείας γῆς, βȣ̃ς καὶ ὄϊς ὁσημέραι τῷ Διῒ καταθύοντι, ἀτελῆ τὴν εὐχὴν [illegible] τῷ δὲ Ἀγαμέμνονι ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν, ἐπὶ τὴν ἀλλοτρίαν ἐλθόντι,

Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον [u] ἀπονέεσθαι.

Καὶ ὁ Ἀπόλλων πρότερον μὲν ȣ̓κ ἐπαμύνει τῷ Χρύσῃ ἀδικȣμένῳ, ἐπεὶ δὲ πρὸς αὐτὸν ἐπαῤῥησιάσατο, καὶ ἀνέμνησε τῆς κνίσσης τῶν μηρίων, τότε τȣ̀ς ἰȣ̀ς ἀφίησιν

Iupiter, Aiacis da, vel magni Diomedis,
Diuitit aut ſortem regis prodire Mycenae:

perficit votum Iupiter,

Exiliit galea ſors, quam prodire petebant,
Aiacis.

Et Priamo quidem, qui pro terra ſua intercedit, boues quotidie oueſque Ioui mactat, votum irritum relinquit; contra Agamemnoni, qui alienam inuadit terram

promiſitque, deditque,
Moenibus euerſis Troiae, vt remearet ad Argos.

Et Apollo, qui antea Chryſae iniuriam non vindicabat, poſtquam libere eum increpuit, iuſſitque meminiſſet nidorem coxarum, quas obtulerat, tum demum ſagittas ſuas in exercitum

de imperio ageretur, Croeſus conſuluit Apollinem, cui ab eo aduerſa (forſan *obſcura*) *reſponſa prolata ſunt,*

Croeſus perdet Halyn transgreſſus maxima regna.

Interpretatio, quam Dan. Heinſius in ſua verſione ſequitur, eſt Ciceronis de Diuin. II. 55. Vide ſis ad XIX. 5.

t Ζεῦ πάτερ,] Iliad. Η'. 179. ſeqq.

u Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον] Iliad. Β'. 113.

ἐννῆμαρ

εἰς τὸ Ἑλληνικὸν, ἐννῆμαρ ἐποιχόμενος αὐτὰς ὀρῆας καὶ ὄϊς καὶ κύνας.

γ΄. Τί ταῦτα, ὦ ποιητῶν ἄριστε; λίχνον καὶ δωροδόκον τὸ θεῖον, καὶ μηδὲν διαφέρον τῶν πολλῶν ἀνθρώπων; καὶ σοῦ τὸ ἔπος τοῦτο ἀποδεξόμεθα,

citum Graecorum emittit, vt ne a mulis quidem ouibusque abſtineat et canibus, quos nouem continuos invadit dies.

3. Quid haec ſibi volunt, poetarum optime? helluonem eſſe Deum putas, aut muneribus corrumpi, aut vulgi inſtar ... habere? viſne etiam, vt hoc tuum verum credamus, flectun-

x. ἐννῆμαρ ἐποιχόμενος αὐτὰς οὐρῆας καὶ ὄϊς καὶ κύνας.] Verſus, ad quos reſpexit noſter, ſe ſic habent Iliad. Α΄ 50-

Οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο καὶ κύνας ἀργούς·
Αὐτὰρ ἔπειτ᾽ αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιεὶς
Βάλλ᾽· αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί.
Ἐννῆμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν ᾤχετο κῆλα θεοῖο.

Vbi vides nullam οἰῶν, *ouium*, factam mentionem. Harleian. οὐρῆας non agnoſcit at vterque Mſs. ὄεις exhibet. Lege ἐννῆμαρ ἐποιχόμενος αὐτοὺς (Graecos) καὶ [ὀρεῖς] καὶ κύνας. Scholiaſtes in Iliad. Α΄ 50. οὐρῆας, ὄρεις. Euſtathius p. 31. Λέγει παρὰ τὸ ὄρος ὀρέας καὶ Ἰωνικῶς οὐρῆας. Adi ſis Etymologicon M. in Ὀρεύς, et quae nos ad Diſſert. XXVIII. 7.

Ibid. αὐτοὺς ὀυρῆας καὶ ὄϊς καὶ κύνας] Vide ipſos verſus, Iliad. Α΄ 50. vnde diſces ſcribi oportere αὐτοὺς, καὶ οὐρῆας· et αὐτοὺς eſſe *ipſos* Graecos: tres enim diſtincte numerat Homerus, οὐρῆας, κύνας, et αὐτοῖς· id eſt, τοῖς Ἕλλησι Scholiaſtes vnde Noſter alibi, Diſſ. XXVIII. p. 343. recte eos recenſet, ἐπὶ φθορὰν κυνῶν, καὶ ἀνδρῶν, καὶ ὀρέων· vbi male legitur ὀρνέων. Hinc etiam diſces, iſtud, καὶ ὄϊς, eſſe emblema Maximi, non ab Homero. ſic Diſſ. XIX, 6. inſerit locutioni Homericae vocem alienam κόσμοις· et XXIV, 9. de ſuo addit vocem ἀπο... loco Platonis. Haec ſcripſeram. Sed iam video *Harleian.* non agnoſcere οὐρῆας, et pro ὄϊς vtrumque codicemque exhibere ὄεις· vnde recte emendat Cl. *Dauiſius* ὀρεῖς. Ceterum hoc loco exemplum habes Lectionis Duarum Editionum in contextum admiſſae. in Prima opinor Maximum ſcripſiſſe οὐρῆας, vt apud Homerum; in Secunda, mutaſſe in vocem proſaicam ὀρεῖς. hinc vtrumque, οὐρῆας καὶ ὄϊς, vel ὄεις, in Editt. vulgat. et Cod. *Regio*. M.

Sectio γ΄.

γ δωροδόκον τὸ θεῖον, καὶ μηδὲν διαφέρον τῶν πολλῶν] Sic vterque

στρεπτοὶ δέ τε [z] καὶ θεοὶ αὐτοί;

ἢ τοὐναντίον, ἄστρεπτον τὸ θεῖον, καὶ ἀτενὲς, καὶ ἀπαραίτητον [a]; Μετατίθεσθαι γὰρ καὶ μεταγινώσκειν προσήκει μὴ ὅτι θεῷ, ἀλλ' οὐδὲ ἀνδρὶ ἀγαθῷ· ὁ γὰρ στρεπτὸς ἀνὴρ καὶ μετανοητικὸς, εἰ μὲν εἰς τὸ βέλτιον ἐκ τοῦ φαυλοτέρου μετατίθεται, πονηρῶς ἐβουλεύσατο· εἰ δὲ εἰς τὸ χεῖρον ἐκ τοῦ βελτίστου, πονηρῶς μετέθετο [b]· τὸ δὲ θεῖον ἔξω πονηρίας. Καὶ γὰρ ἤτοι ὁ εὐχόμενος ἄξιος τυχεῖν ὧν ηὔξατο, ἢ οὐκ ἄξιος· εἰ μὲν οὖν ἄξιος, τεύξεται καὶ μὴ εὐξάμενος. εἰ δὲ οὐκ ἄξιος, οὐ τεύξεται οὐδὲ εὐξάμενος. Οὔτε γὰρ ὁ ἄξιος μὲν, παραλείπων δὲ τὴν εὐχὴν, διὰ τοῦτο οὐκ ἄξιος, ὅτι οὐκ ηὔξατο· οὔτε ὁ μὴ ἄξιος μὲν τυχεῖν, λαβεῖν δὲ εὐχόμενος, διὰ τοῦτο ἄξιος, ὅτι ηὔξατο· ἀλλ' αὐτὸ τοὐναντίον, ὁ μὲν ἄξιος

flectuntur numina ſaepe?

an contra non flecti Deum, nec humana vota perficere, nec precibus moueri? Mutari enim, aut poenitentia duci, non Deo tantum, ſed bono viro indignum eſt: homo enim, qui facile a propoſito deducitur, mutatque ſententiam, ſi a malo ad bonum abit, male conſilium iniit; ſin ad malum a bono, male conſilium mutauit: improbitas autem in Deum non cadit. Nam qui petit, aut dignus eſt id conſequi, aut indignus: ſi dignus eſt, conſequetur, etiamſi non petat; ſi indignus, non conſequetur, etiamſi petat. Nec enim qui dignus eſt, et non precatur, ob id indignus eſt, quod non precatur; neque qui indignus eſt conſequi, et conſequi precatur, propterea dignus eſt, quia eſt precatus: ſed contra, qui conſequi dignus eſt, nec Deo moleſtiam exhibet, eo dignior eſt

que codex, et optime quidem. Vulgo τὸ θεῖον praetermittunt, et exhibent δωροδόκον καὶ μηδὲν [διαφέροντα] τῶν etc.

z στρεπτοὶ δέ τε] Iliad. ι' 493.

a καὶ [ἀτενὲς,] καὶ ἀπαραίτητον;] Sic Reg. et Harleian. Vulgo ἀτελὲς, quod ad Maximi noſtri mentem non facit. Ἀτενὴς eſt *conſtans* et *propoſiti tenax;* qui ſenſus egregie loco conuenit.

Ibid. καὶ ἀτελὲς, καὶ ἀπαραίτητον;] Conieceram ἀκλινὲς· Sed Mſs. habent, ἀτενὲς, quod optimum eſt. M.

b πονηρῶς μετέθετο·] Sic Reg. vulgo μετετίθετο.

λαβεῖν, μὴ ἐνοχλῶν, τυχεῖν ἀξιώτερος· ὁ δὲ οὐκ ἄξιος, ἐνοχλῶν, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἄξιος. Καὶ τῷ μὲν ἀναθήσομεν αἰδῶ καὶ θάρσος· διὰ μὲν τὸ θαῤῥεῖν πιστεύοντι ὡς τευξομένῳ [c], διὰ δὲ τὴν αἰδῶ ἡσυχάζοντι, κἂν μὴ τύχῃ· τῷ δὲ ἀμαθίαν καὶ μοχθηρίαν, διὰ μὲν ἀμαθίαν εὐχομένῳ, διὰ δὲ μοχθηρίαν οὐκ ἀξιουμένῳ [d]. Τί δέ; εἰ στρατηγὸς ἦν ὁ θεὸς, κατὰ ὁ μὲν σκευοφορεῖν ἄξιος ᾔτει τὸν στρατηγὸν ὁπλίτου χώραν, ὁ δὲ ὁπλιτεύειν ἐπιτήδειος τὴν ἡσυχίαν ἦγεν· ἆρα οὐ κατὰ τὴν χρείαν τῆς τάξεως τὸν μὲν ἀχθοφορεῖν εἶα, τὸν δὲ εἰς τοὺς ὁπλίτας ἔταττεν; Ἀλλὰ στρατηγὸς μὲν, κἂν ἀγνοήσαι, κἂν δωροδοκήσαι, κἂν ἐξαπατηθείη· τὸ δὲ θεῖον οὐ τοιοῦτον· οὔτε οὖν εὐχομένοις δώσει παρὰ τὴν ἀξίαν, οὔτε οὐκ εὐχομένοις οὐ δώσει κατὰ τὴν ἀξίαν.

eſt vt conſequatur; qui vero indignus eſt, et moleſtus, etiam ob id indignus eſt. Et alteri quidem verecundiam fiduciamque tribuemus; fiduciam quidem, quod conſecuturum ſe credat; verecundiam autem, quod quieſcat, quamuis non conſequatur: alteri imperitiam cum improbitate; imperitiam, quod Deos precetur; improbitatem, quod nihil impetret. Quid enim? ſi imperator exercitus Deus eſſet, peteretque ab eo, qui impedimentis tantum geſtandis eſſet idoneus, cataphracti locum, contra, qui armis idoneus eſſet, quieſceret; an non e re exercitus futurum putas, vt hunc cum impedimentis relinqueret, illum ad cataphractos referret? Et tamen aut neſcire poteſt, aut muneribus corrumpi imperator, aut decipi; quae in Deum non cadunt: quare nec precantibus dabit, ſi indigni ſunt; neque non precantibus negabit, ſi digni. 4. Et

c [διὰ μὲν τὸ θαῤῥεῖν πιστεύοντι ὡς τευξομένῳ,] Vulgo διὰ μὲν τὸ [θάρσος] πιστεύοντι ὡς [ἂν] τευξομένῳ. Nos Mſs. adhaeremus.

d διὰ μὲν ἀμαθίαν εὐχομένῳ, διὰ δὲ μοχθηρίαν οὐκ ἀξιουμένῳ.] Sic Reg. et Harleian. quemadmodum in ſuo quoque Mſs. Paccius legit. Vulgo διὰ μὲν μοχθηρίαν οὐκ ἀξιουμένῳ, reliquis manifeſto ſenſus detrimento neglectis.

Ibid. διὰ μὲν μοχθηρίαν οὐκ ἀξιουμένῳ.] Praclare, vt fere, ſupplent Codices, διὰ μὲν ἀμαθίαν εὐχομένῳ, διὰ δὲ μοχθηρίαν οὐκ ἀξιουμένῳ. Vtinam plenius exhibuiſſent, τυχεῖν οὐκ ἀξιουμένῳ. rectius fuiſſet, niſi fallor. M.

δ'. Καὶ μὴν τῶν ὅσα οἱ ἄνθρωποι εὔχονται γενέσθαι, φησὶ [e], τὰ μὲν ἡ πρόνοια ἐφορᾷ, τὰ δὲ εἱμαρμένη καταναγκάζει [f], τὰ δὲ μεταβάλλει ἡ τύχη, τὰ δὲ οἰκονομεῖ ἡ τέχνη. Καὶ ἡ μὲν πρόνοια θεȣ̃ ἔργον, ἡ δὲ εἱμαρμένη ἀνάγκης, ἡ δὲ τέχνη ἀνθρώπȣ, ἡ δὲ τύχη τȣ̃ αὐτομάτȣ· διακεκλήρωνται δὲ τȣ́των ἕκαστον αἱ ὕλαι τȣ̃ βίȣ· ἃ τοίνυν εὐχόμεθα, ἢ εἰς πρόνοιαν συντελεῖ θεȣ̃, ἢ εἰς εἱμαρμένης ἀνάγκην, ἢ εἰς ἀνθρώπȣ τέχνην, ἢ εἰς τύχης φορὰν [g]. Καὶ εἰ μὲν εἰς πρόνοιαν συντελεῖ, τί δεῖ εὐχῆς; Εἰ γάρ τοι προνοεῖ ὁ θεὸς, ἤτοι προνοεῖ τȣ̃ ὅλȣ, τῶν δὲ κατὰ μέρος ȣ̓ φροντίζει (ὥσπερ οἱ βασιλεῖς σώζȣσι τὰς πόλεις νόμῳ καὶ δίκῃ, ȣ̓ διατείνοντες ἐφ' ἕκαστον τῇ φροντίδι) ἢ κἂν τοῖς ἐπὶ

4. Et enimuero quaecunque ſibi euenire precantur homines, aut prouidentia, aut fati neceſſitas, aut ſortis inſtabilitas, aut poſtremo artis mutat diſpenſatio. Iam prouidentia Dei, fatum neceſſitatis, ars hominis, ſors fortuiti opus eſt; et horum quidem ſingula vitam ſortita humanam ſunt: quae precamur ergo, aut ad prouidentiam Dei, aut ad fati neceſſitatem, aut ad artem humanam, aut ad curſum fortunae referenda ſunt. Ac primo, ad prouidentiam ſi referantur, quid prece opus eſt? Si enim eſt Dei prouidentia, ea vel vniuerſalia providet, ſingula vero negligit (ſicut reges legibus ac iure vrbes gubernant integras, ſingulos autem non intuentur mortales) aut inter ea, quae ſingula reſpiciunt, cenſetur. Iam vtrum

Sectio δ'.

e εὔχονται γενέσθαι, [φησὶ,] H. Stephanus reponit φασὶ, Dan. vero Heinſius εὔχονται γενέσθαι [σφίσι.] Neuter recte: nam φησὶ ſic paſſim adhibent Arrianus et Homiliarum Clementinarum ſcriptor, vt et *inquit* Latini. Vide nos ad Ciceronis de Fin. II, 24.

f τὰ δὲ εἱμαρμένη] Praecedit, ἡ πρόνοια· ſequitur, ἡ τύχη, et ἡ τέχνη. ergo ἡ εἱμαρμένη· vt in ſententia proxime ſequenti, vbi eadem omnia. M.

g ἢ εἰς [τύχης] φορὰν.] Vulgo τέχνης. Abſurde. Nos autem Reg. et Harleian. ſequimur, id quod ipſa rerum diuiſio poſtulat. Sic et Heinſius legendum vidit, ſic et in ſuo codice Paccius legit.

μέρους [h] ἡ πρόνοια ἐξετάζεται. Τί δὴ φῶμεν [i]; βούλει τοῦ ὅλου προνοεῖν τὸν Θεόν; Οὐκ ἐνοχλητέον ἄρα τῷ Θεῷ [k]. οὐ γὰρ πείσεται, ἤν τι παρὰ τὴν σωτηρίαν αἰτῇς τοῦ ὅλου. Τί γὰρ εἰ καὶ τὰ μόρια τοῦ σώματος φωνὴν λαβόντα, ἐπειδὰν κάμνῃ τι αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ τεμνόμενον ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ ὅλου, εὔξαιτο τῇ τέχνῃ μὴ φθαρῆναι; οὐκ ἀποκρινεῖται ὁ Ἀσκληπιὸς αὐτοῖς, ὡς οὐχ ὑμῶν ἕνεκα, ὦ δείλαια, χρὴ οἴχεσθαι τὸ πᾶν σῶμα, ἀλλ' ἐκεῖνο σωζέσθω, ὑμῶν ἀπολλυμένων; Τοῦτο καὶ τῷ σύμπαντι

vtrum eligis? an vt circa vniuerſa prouidentia verſetur Dei? Non ergo obtundendus erit; ſi enim quid petas, quod cum ſalute pugnet vniuerſi, non impetrabis. Quid enim ſi ſingulae corporis partes loqui incipiant, quotieſque aliqua illarum morbo infecta amputanda eſt medico, poſtulet ab illo ne ſe corrumpat? annon reſponſurus illis eſt Aeſculapius, non aequum eſt veſtra cauſa, miſerrimae, corpus interire totum; ſed pereundum eſt vobis, vt illud conſeruetur? Idem in vni-

verſo

h ἢ κἂν τοῖς ἐπὶ μέρους] Vulgo ἢ εἰ τοῖς, vnde Dan. Heinſius bene reſcribit ἢ ἐν τοῖς. At cum Reg. det κἂν τοῖς, edidi ἢ κἂν, hoc eſt ἢ καὶ ἐν τοῖς ἐπὶ μέρους.

i ἐξετάζεται. Τί δὴ φῶμεν;] Vulgo ἐξετάζεται, τί δὴ φῶμεν. Nos, ſenſu duce, diſtinctionem mutauimus.

k βούλει τοῦ ὅλου προνοεῖν τὸν Θεόν; οὐκ ἐνοχλητέον ἄρα τῷ Θεῷ] τῷ Θεῷ pro αὐτῷ ponitur, cum praeceſſerit τὸν Θεόν. Hoc, Maximo adeo familiare, exemplis aliquot illuſtrare praeſtiterit, ne Lectorem in Noſtro minus verſatum moretur, aut mendi ſuſpicionem moueat. Diſſ. XLI. 3. περὶ ΓΗΝ ϛρέφεται, παντοίων ϛόνων καὶ ὀδυρμῶν ἐμπιπλᾶντα τὴν ΓΗΝ; id eſt, ἐμπιπλάντα αὐτήν. XVI. 4. εἴ τι ἀληθὲς ἡ ΨΥΧΗ ξυνίησιν, ἀνάγκη ἀληθῆ εἶναι ταυτὶ τὰ σπέρματα ἐμπεφυτευμένα τῇ ΨΥΧΗ pro αὐτῇ. XVII. 2. ὀρύσσοντες τὴν ΧΡΥΣΟΝ, οὐχ ἱκανοὶ διαγινώσκειν τὴν τοῦ ΧΡΥΣΟΥ (i. e. αὐτοῦ) φύσιν. XXI. 6. βασιλέων τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ ΔΙΙ (i. e. αὐτῷ, *ſibi*) ὁμοίοις, παραινεῖ δι' ὀνειράτων ΖΕΥΣ. vide XXXVII. 4. vbi μουσικὴν ponitur pro αὐτήν, cum praeceſſerit μουσική· et ſect. 7. eiusd. Diſſert. vbi τῇ νηΐ, pro αὐτῇ, et ita in aliis ſine numero locis, tum apud Noſtrum, tum alios Scriptores, Profanos et Sacros. vide inſigne exemplum apud Arrianum Diſſert. II 23. p. 250. ed. *Lond.* vbi τοῦ πανδοκείου, et τῷ πανδοκείῳ, in eadem ſententia, pro αὐτοῦ et αὐτῷ· et D. Iohannem XI. 22. 2 Tim. I. 18. M.

l Ἀθηναῖοι

τούτῳ γίγνεσθαι φιλεῖ· Ἀθηναῖοι λοιμώττουσι [l], σείονται Λακεδαιμόνιοι, ἡ Θετταλία ἐπικλύζεται, ἡ Αἴτνη φλέγεται· ὧν σὺ μὲν τὴν διάλυσιν φθορὰν καλεῖς· ὁ δὲ ἰατρὸς οἶδε τὴν αἰτίαν, καὶ ἀμελεῖ εὐχομένων τῶν μερῶν, σώζει δὲ τὸ πᾶν, φροντίζει γὰρ τοῦ ὅλου. Ἀλλὰ κἂν τῶν κατὰ μέρος προνοῇ ὁ Θεὸς, οὐδὲ ἐνταῦθα τοίνυν εὐκτέον. Ὅμοιον ὡς εἰ [m] καὶ ἰατρὸν ᾔτει ὁ κάμνων φάρμακον ἢ σιτίον· τοῦτο γὰρ, εἰ μὲν ἀνύσιμον, καὶ μὴ αἰτοῦντι δώσει· εἰ δὲ ἐπισφαλὲς, οὐδὲ αἰτοῦντι δώσει. Τῶν μὲν δὴ κατὰ τὴν πρόνοιαν οὐδὲν οὔτε αἰτητέον, οὔτε εὐκτέον.

έ. Τί δὲ τῶν κατὰ τὴν εἱμαρμένην [n]; Ἢ κἀνταῦθα

verſo hoc fieri videmus: peſtes Athenienſes, terrae motus Lacedaemonios exercet, Theſſalos inundatio, ardet Aetna: horum tu interitum corruptionem vocas; cauſam vero nouit medicus, nec preces membrorum reſpicit, ſed totum conſeruat, hoc enim illi curae eſt. Quod ſi ſingula curat Deus, ne ſic quidem orandum eſt. Id enim tale eſt, ac ſi medicamentum aliquis, aut cibum, a medico poſcat aeger: nam ſi prodeſt, et non petenti dabit; ſi nocet, ne petenti quidem. Eorum ergo, quae a prouidentia fiunt, nec petendum, nec orandum quicquam eſt.

5. Quid autem quae a fato? Nempe et hic ridiculae ſunt preces:

l Ἀθηναῖοι [λοιμώττουσι,] σείονται Λακεδαιμόνιοι, ἡ [Θετταλία] ἐπικλύζεται,] Vulgo Ἀθηναῖοι λιμώττουσι —— ἡ θάλαττα ἐπικλύζεται. At in Reg. et Harl. eſt Θετταλία, quod et Paccii codex exhibuit, et H. Stephanus reponendum cenſuit. Altera mutatio non Mſs. ſed re ipſa nititur. Infra Diſſert. XLI. 4. [Λοιμώττουσιν] Ἀθηναῖοι, σείονται Λακεδαιμόνιοι, ἡ [Θετταλία] ἐπικλύζεται. Eadem plane verba repetuntur. Vide ſis et Diſſert. XIII. 4.

m Ὅμοιον ὡς εἰ] Vulgo ὅμοιον ὡς [γὰρ] εἰ. Illam vero particulam neſciunt Mſs.

Sectio έ.

n Τί δὲ ταῖς κατὰ τὴν εἱμαρμένην;] Scribo, Τί δ' ἐν ταῖς etc. vt infra, ἀλλ' οὐδὲ ἐν ταῖς κατὰ τύχην εὐκτέον. Sed iam editum video, Τί δὲ τῶν κατὰ etc. Bene. ſed monere oblitus eſt Cl. Vir vnde hanc lectionem habuerit. M.

ἢ εὐχὴ γελοιότατον· θᾶττον γὰρ ἄν τις βασιλέα ἔπεισεν, ἢ τύραννον· τυραννικὸν δὲ ἡ εἱμαρμένη, καὶ ἀδέσποτον, καὶ ἀμετάστρεπτον [o]. Ἣ, καθάπερ ψάλιον ἐμβάλλουσα [p] ταῖς τῶν ἀνθρώπων ἀγέλαις, βίᾳ σπᾷ, καὶ προσαναγκάζει συναπονεύειν ταῖς αὐτῆς ἀγωγαῖς [q]· ὡς Συρακουσίους Διονύσιος, ὡς Πεισίστρατος Ἀθηναίους, καὶ Περίαν-

preces: facilius enim regem flexeris, quam tyrannum; tyranno enim ſimile eſt fatum, nec ſuperiorem agnoſcit, nec mutari poteſt. Hoc fraenum humano gregi iniicit, quo violenter eos trahit, cogitque parere trahenti; ſicut Syracuſios Dionyſius, Athenienſes Piſiſtratus, Corinthios Perian-

o ἀμετάστρεπτον.] Sic Reg. et Harleian non ἀμετάτρεπτον, vt vulgo.

p ἢ καθάπερ ψάλλιον ἐμβάλλουσα] Muta Spiritum lenem in aſperum, ἣ, *quod*, ſc. εἱμαρμένη, *fatum*. Hic quoque editur, ἢ, et ψάλιον pro ψάλλιον, opinor ex Codicibus. nam iterum ſilet *Dauiſius*. M.

q [συναπονεύειν] ταῖς αὐτῆς [ἀγωγαῖς·] Vulgo ἀνωγαῖς. Sed aptior videbatur ea lectio, quam ſuppeditauit Harleian. Quod autem συνεπινεύειν Heinſio placet, id quidem temere factum; nam nihil opus eſt vt a Mſs. abeamus. Thucydides lib. VII. pag. 544. B. Καὶ τοῖς σώμασιν ἴσα τῇ δόξῃ περιδεῶς [συναπονεύοντες]. Eadem verba laudat Dionyſius Halicarnaſſeus Iudic. de Thucyd. Hiſt. cap. XXVI. p. 243. ed. Oxon. Quin et συναπονεῦσαι Pollux IV. 95. agnoſcit, licet eius vim non recte ceperit interpres. Hinc ἀπονεύσεις ſunt *propenſiones*. Vide ſis Origenem περὶ εὐχῆς §. XVII.

Ibid. ταῖς αὐτῆς ἀνωγαῖς,) Scripſit, opinor, ἀγωγαῖς, *ductibus, tractibus*; vt in metaphora perſtet a *Brutis* animalibus, quae *fraenis* et *vi* coguntur, et trahuntur. Diſſ. XIX. τέχνην δὲ τὴν ἀνθρωπίνην (vel τὴν μαντικὴν) σπῶσαν ἡμᾶς ἐπὶ τὴν ἈΓΩΓῊΝ τῆς εἱμαρμένης· quae in eodem argumento verſantur· Diſſ. XXIII. ad fin. Ταῦτα ἀποφαίνει ἄνδρα ἀγαθὸν, ἈΓΩΓῊ παθῶν ὑπὸ τοῦ λόγου, καὶ πειθαρχία πρὸς ἐπιστήμην ἑκούσιος. μοχθηρία δὲ πρᾶγμα ἀκούσιον, ὑφ' ἡδονῆς ἑλκόμενον. vbi ἀγωγὴ, πειθαρχία, et ἑλκόμενον, eidem methaphorae referenda ſunt XXV, 1. ἐξεῦρε δὲ μηχανὴν ἑκουσίου ἈΓΩΓῆΣ τοιάνδε τινά. Vocem ἀνωγαὶ (*iuſſa*) apud ſcriptorem proſaïcum non ſaepe inueneris, niſi fallor. Quemadmodum conieceram habet *Harleianus*, et haec Editio. M.

r Ζώγρει

δρος Κορίνθίους, καὶ Θρασύβουλος Μιλησίους. Ἐν μὲν γὰρ δημοκρατίᾳ δύναταί τι καὶ πειθὼ, καὶ εὐχὴ, καὶ θεραπεία, καὶ λιταί· ἐν δὲ τυραννίδι ἡ βία κρατεῖ, ὡς ἐν πολέμῳ·

Ζώγρει Ἀτρέος υἱὲ [r] σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα.

Τίνα τοίνυν ἄποινα δόντες τῇ εἱμαρμένῃ ἐκλυσόμεθα [s] ἑαυτοὺς τῆς ἀνάγκης καὶ τοῦ δεσμοῦ; τίνα χρυσόν; τίνα θεραπείαν; τίνα θυσίαν; τίνα εὐχήν; ἀλλ' οὐδὲ ὁ Ζεὺς αὐτὸς εὕρατο παρ' ἐκείνης ἀποτροπὴν, ἀλλ' ὀδύρεται·

Ὤμοι ἐγὼν [t], ὅτε μοι Σαρπηδόνα φίλτατον ἀνδρῶν
Μοῖρ' ὑπὸ Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο δαμῆναι.

Τίνι θεῶν εὔχεται [u] ὁ Ζεὺς ὑπὲρ τοῦ παιδός; Καὶ ἡ Θέτις βοᾷ·

Ὤμοι ἐγὼ δειλὴ [x], ὤμοι δυσαριστοτόκεια.

Τοιοῦτο χρῆμα ἡ εἱμαρμένη, Ἄτροπος, καὶ ἡ Κλωθὼ, καὶ ἡ Λάχεσις [y] ἄτρεπτον, καὶ ἐπικεκλωσμένον, καὶ

Periander, Thraſibulus Mileſios. In populari enim ſtatu aliquid ſuada poteſt, aliquid preces, obſequium, et ſupplicatio; in tyrannide vis regnum obtinet, vt in bello:

Nunc precor, Atride, conſerua, et praemia poſce.

Quae igitur fato perſoluemus praemia, vt neceſſitate eius nos expediamus et vinculo? quod aurum? quod obſequium? quam victimam? quas preces? cum nec Iupiter ipſe inuenerit, quo eam auerteret, ſed hoc modo lamentetur:

Hei mihi, quod charum nobis Sarpedona natum
Fata Menoetiadae manibus voluere necari.

Ad quem, quaeſo, Deorum preces pro filio fundit Iupiter? Et Thetis exclamat:

Hei mihi, cui natus pariter praeſtansque miſerque.

Tale eſt fatum, Atropos, Clotho, ac Lacheſis, immutabile, ſemel defini-

r Ζώγρει Ἀτρέος υἱὲ,] Iliad. Ζ'. 46.

s ἐκλυσόμεθα] Vulgo ἐκλυσώμεθα, refragantibus Mſs.

t Ὤμοι ἐγὼν, Iliad. Π'. 433.

u Τίνι θεῶν εὔχεται] Sic vterque codex, vulgo τί θεῶν εὔχεται.

x Ὤμοι ἐγὼ δειλὴ,] Iliad. Σ'. 54.

y Ἄτροπος, καὶ ἡ Κλωθὼ, καὶ ἡ Λάχεσις,] Repone, ἡ Ἄτροπος. amittebatur articulus in praecedenti eadem litera. M.

z ἄτρε-

διειληχὸς [z] τοὺς ἀνθρωπίνους βίους. Πῶς ἂν οὖν τὶς εὔξαιτο ἀπαραιτήτῳ εἱμαρμένῃ;

ϛʹ. Ἀλλ' οὐδὲ ἐν τοῖς κατὰ τύχην εὐκτέον, καὶ πολὺ μᾶλλον ἐνταῦθα οὐκ εὐκτέον· οὐδὲ γὰρ ἀνοήτῳ δυνάστῃ [a] διαλεκτέον, ἔνθα οὐ βούλευμα, οὐδὲ κρίσις, οὐδὲ ὁρμὴ σώφρων οἰκονομεῖ τὴν ἀρχὴν, ἀλλ' ὀργὴ, καὶ φορὰ, καὶ ἄλογοι ἕξεις [b], καὶ ἔμπληκτοι ὁρμαὶ, καὶ ἐπιθυμιῶν διαδοχαί. Τοιοῦτον ἡ τύχη, ἄλογον, ἔμπληκτον [c], ἀπροόρατον, ἀνήκοον, ἀμάντευτον, Εὐρίπου δίκην μεταῤῥέον, περιφερόμενον, καὶ οὐδεμιᾶς ἀνεχόμε-

definitum, cui credita eſt humana vita. Cur ergo, cum inexorabile ſit fatum, quisquam illi ſupplicet?

6. At neque, quae a fortuna deueniunt, precibus petenda ſunt, et multo quidem minus quam reliqua: nec enim cum principe inſano agendum eſt, vbi nec conſilium, nec iudicium, nec temperatus affectus; ſed furor, ſed rationis expers habitus, ſed inſani motus animi, perpesque libidinum viciſſitudo, ſummae praeſunt rei. Talis eſt fortuna, ſine ratione, inſana, improuida, ſurda, nullis diuinationibus obnoxia; ſed quae, Euripi inſtar, refluit ac impellitur, nec vlla guber-

z ἄτρεπτον, καὶ ἐπικεκλωσμένον, καὶ διειληχὸς] His vocibus noſter ad etymologiam reſpicit eorum, quae Parcis imponebantur, nominum. Vide ſis ſcriptorem de mundo cap. VII. et ſcholiaſten ad Euripidis Oreſt. v. 12. Alciphron. lib. I. Epiſt. 25. Ἐνεργὸς γὰρ ἡ ἡμέρα ἐκείνη, καὶ τὸ πεπρωμένον ἄφυκτον. Lege ἐνεργὸς γὰρ ἡ [εἱμαρμένη,] καὶ τὸ πεπρωμένον etc.

Sectio ϛʹ.

a [οὐδὲ] γὰρ ἀνοήτῳ δυνάστῃ] Ita Reg. et Harleian. vulgo οὐ γάρ.

Ibid. οὐ γὰρ ἀνοήτῳ etc.] Forte, οὐδὲ γάρ. Et ita Codices. M.

b καὶ ἄλογοι ἕξεις,] Immo ὀρέξεις, vt Diſſ. XXXV. ad fin. οὐκ ἐπιθυμία δημώδης μόνον, οὐδὲ ὀρέξεις ἄλογοι etc. M.

c ἄλογον, [ἔμπληκτον,] Vulgo ἔκπληκτον. At renituntur Mſs.

Ibid. ἄλογον, ἔκπληκτον,] Verius ἔμπληκτον, vt ante, ἔμπληκτοι ὁρμαί. quae vox (ἔμπληκτον) hic repetitur, quemadmodum ἄλογον, alluſiue ad praecedentia. ἔμπληκτος eſt *inſanus, furibundus:* ἔκπληκτος, *terrefactus, attonitus.* quae diſtinctio a Noſtro ſemper ſeruatur, et fere ab aliis bonis ſcriptoribus: tametſi in Lexicis ſignificationes harum vocum confuſae ſunt, et Gloſſarium reddit Ἔμπληκτος, *Attonitus.* Apud Lucianum in *Hermot.* p. 517. male legitur

νον κυβερνήτου τέχνης [d]. Τί ἂν οὖν τις εὔξαιτο ἀςάτῳ χρήματι, καὶ ἀνοήτῳ, καὶ ἀςαθμήτῳ, καὶ ἀμίκτῳ; Λοιπὸν δὴ μετὰ τὴν τύχην ἡ τέχνη. Καὶ τίς τέκτων εὔξεται περὶ κάλλους ἀρότρου, τὴν τέχνην ἔχων; ἢ τίς ὑφάντης περὶ κάλλους χλανίδος, τὴν τέχνην ἔχων; ἢ τίς χαλκεὺς περὶ κάλλους ἀσπίδος, τὴν τέχνην ἔχων; ἢ τίς ἀριςεὺς περὶ εὐτολμίας, τὴν ἀνδρείαν ἔχων [e]; ἢ τίς ἀγαθὸς περὶ εὐδαιμονίας, τὴν ἀρετὴν ἔχων;

ζ'. Τί τοίνυν ἐςὶν, ὑπὲρ ὅτου κἂν εὔξαιτο ἄν τις [f]

gubernatoris arte dirigitur. Cur igitur aliquis inſtabili, inſanae, inaequali, proculque a congreſſu hominum remotae rei, preces commendet ſuas? Poſt fortunam ſola ars reſtat. Quis autem faber pulchrum aratrum a Diis petat, artem cum habeat? quis textor amiculum pulchrum, artem cum habeat? quis faber ferrarius pulchrum clypeum, artem cum habeat? quis homo fortis animi praeſentiam, artem cum habeat? quis bonus felicitatem, artem cum habeat?

7. Quid ergo, quod nec ad prouidentiam, nec ad fatum, nec

tur ἔκπληκτον καὶ κυνικὸν pro ἔμπληκτον, *inſanum*. Suidas: Ἔμπληκτ[οι], μεμηνότες· et Ἔκπληξις, φόβος, idem. Codices quoque habent ἔμπληκτον. M.

d οὐδεμιᾶς [ἀνεχόμενον] κυβερνήτου τέχνης.] Vulgo οὐδεμιᾶς [ἀρχόμενον] κυβερνήτου τέχνης; vnde repoſuit Hen. Stephanus, vt Helleniſmo conſuleret, ὑπ' οὐδεμιᾶς ἀρχόμενον κυβερνήτου τέχνης. Mſs. vero lectionem dant, quae bene ſe habet, quamque Paccius etiam in ſuo codice videtur inueniſſe.

Ibid. οὐδεμιᾶς ἀρχόμενον κυβερνήτου τέχνης.] *Stephanus* ὑπ' οὐδεμιᾶς. Proprius erat, οὐδεμιᾶς ἀνεχόμενον —— *non admittens artem gubernatoris.* ſic mox: οὐδεὶς ἀνέξεται θεὸς εὐχομένου τὰ μὴ εὐκτά. Diſſ. XXXVI. καὶ τῶν ἄλλων μυρίων κακῶν ἀνέχονται οἱ ἄνθρωποι. ita paſſim. Hanc coniecturam confirmant libri ſcripti. M.

e τὴν [ἀνδρείαν] ἔχων;] Vulgo τὴν [τέχνην] ἔχων; Sed Reg. et Harl. lectionem, quam recepimus, exhibent, eamque Dan. Heinſius ſuo probauit ſuffragio.

Ibid. τὴν ἀνδρείαν ἔχων] Ita Codices, pro τὴν τέχνην. quae mutatio facta eſt ab ipſo Maximo in Recenſione operis. M.

Sectio ζ'.

f κἂν εὔξαιτο ἄν τις] Abundare videtur ἂν, niſi pro κἂν legas καὶ. ſed delendam puto. ſic Diſſ. XII. ὥςε κἂν ἐπιφθέγξαιτό τις τῷ γενναίῳ ἀνδρὶ etc. Scripſit in Prima Edit. ὑπὲρ ὅτου εὔξαιτό ἄν τις in Secunda: ὑπὲρ ὅτου κἂν εὔξαιτό τις. Inde forte haec

 duplex

τοῖς θεοῖς, ὃ μὴ προνοίας ἔχεται g, ἢ εἱμαρμένης, ἢ τέχνης, ἢ τύχης; χρήματα αἰτεῖς; μὴ ἐνόχλει θεοῖς, οὐδὲν αἰτεῖς τῶν καλῶν· μὴ ἐνόχλει τῇ εἱμαρμένῃ, οὐδὲ αἰτεῖς τῶν ἀναγκαίων· μὴ ἐνόχλει τῇ τύχῃ, οὐ γὰρ τοῖς δεομένοις δίδωσι· μὴ ἐνόχλει τῇ τέχνῃ, ἀκούεις γὰρ Μενάνδρου λέγοντος,

Οὐ πάνυ τι γηράσκουσιν h αἱ τέχναι καλῶς,
Ἂν μὴ λάβωσι προστάτην φιλάργυρον.

Οὐκ ἔχει δὲ ὧδε; χρηστὸς εἶ; μετάθου τὸν τρόπον, εὔξαιο μοχθηρίας, ἐπιτήδευσον τὸ πρᾶγμα, καὶ πλοῦτον λάμβανε i, πορνοβοσκῶν, ἢ καπηλεύων, ἢ λῃζό

nec ad artem ſpectat, nec ad fortunam, petendum a Diis re linquitur? Opes petis? noli Deos obtundere, nihil boni petis noli fatum obtundere, nihil neceſſarii petis: noli fortunan obtundere, nec enim ſubuenit egentibus: noli artem obtun dere, Menandrum namque dicentem audis,

Videbis artes haud diu ſeneſcere,
Niſi magiſtro ſint auaro ſubditae.

An non ita res ſe habet? Vir bonus es? mores tuos muta, frau des ſtrue, improbitatem cole, ea res curae ſit tibi, lucri cauſa leno eſto aut caupo, praedo aut veterator, perfidus aut ſyco phanta,

duplex Lectio in Contextu. Vide tamen XVII. 11. M.

g ὃ μὴ προνοίας [ἔχεται,] Vulgo ἔχοιτο, quod nolunt Reg. et Harleian.

h Οὐ πάνυ [τι] γηράσκουσιν —— [Ἂν] μὴ λάβωσι] Vulgo τοι et ἐὰν, quorum vtrumque metro repugnat, prius etiam Mſs. Adi Platonis Phaedon. §. 1. et Budaeum Comment. L. G. p. 771. Hi porro verſus ex Menandri Hymnide deſumpti ſunt; vt patet ex Stobaeo Serm. LIX. p. 382. Rem ipſam illuſtrabit Xenophon. Oecon. I. 22.

Ibid. Οὐ πάνυ τοί γηράσκουσιν] Legendum ex metro, Οὐ πάνυ τι. ſic XXVI. μισθοφόρῳ οὐ πάνυ τι ἐντυχεῖν et mox πάνυ τι ἐπιχωριάσαι et XXVIII. οὐ πάνυ τι ἀκούειν ἐπιτήδεια. Vide Herodianum III. 35, 36. et Lucianum *Necyom.* p. 334. Ob eandem cauſſam legendum quoque Ἂν μὴ, pro Ἐὰν μή. M.

i Οὐκ ἔχει δὲ ὧδε; Χρηστὸς εἶ; μετάθου τὸν τρόπον, εὔξαιο μοχθηρίας, ἐπιτήδευσον τὸ πρᾶγμα, καὶ πλοῦτον λάμβανε,] Locus eſt corruptus, vt docent Mſs. qui ſe ſic habent, Ὁ δὲ χρηστὸς ἦν, μετάθου τὸν τρόπον, εὔξαιο μοχθηρίαις, ἐπιτήδευσον τὸ πρᾶγμα, καὶ ἢ πλοῦτον

μενος, ἢ πανȣ̂ργῶν, ἢ ψευδομαρτυρῶν, ἢ συκοφαντῶν, ἢ δωροδοκῶν. Νίκην αἰτεῖς; ἣν δύνασαι λαβεῖν, ἐν πολέμῳ μὲν παρὰ μισθοφόρȣ, ἐν δικαςηρίῳ δὲ παρὰ συκοφάντȣ. Ἐμπορίαν αἰτεῖς; ἣν δίδωσι ναῦς, καὶ θάλατ]α, καὶ πνευμάτων φορά [k]*· ἀγορὰ πρόκειται, ὤνιον τὸ χρῆμα. Τί τοῖς θεοῖς ἐνοχλεῖς* [l]*; μηδὲν τὸ παρὰ τὴν ἀξίαν φοβηθῇς* [m]*, καὶ πλȣτήσεις, κἂν Ἱππόνικος ἦς· νικήσει, κἂν Κλέων ἦς· αἱρήσεις, κἂν Μέλιτος ἦς* [n]*. Ἐὰν δὲ εἰς τὰς πρὸς τȣ̀ς θεȣ̀ς παρέλθῃς εὐχὰς, εἰς δικαςήριον παρελήλυ-*

phanta, precio aequum bonumque peruerte. Victoriam petis? hanc in bello a ſtipendiario milite, in iudicio impetrabis a ſycophanta. In mercatura petis aliquid? hoc nauis, et mare, ventorumque tibi perficient flamina, fortuna praeterea patet, venale eſt quod petis. Quid Deos obtundis? honeſtati renuncia, diteſces; ſiue Hipponicus ſis, ſuperior euades; ſiue Cleo aut Melitus, obtinebis. Quod ſi ad orandum acceſſeris

τον καὶ πρᾶγμα λαμβάνεις. Senſus non incommodus exſurget, ſi reponatur [Σὺ] δὲ χρηςὸς [ὢν] μετάθȣ τὸν τρόπον, εὔξαιο μοχθηρίας, [ἐπ]ιτήδευσον τὸ πρᾶγμα, καὶ πλȣ̂τον, καὶ πρᾶγμα λαμβάνεις πορνοβοσκῶν, etc. Simile eſt illud Heſiodi Op. et Dier. L. I. v. 270.

Νῦν δὲ ἐγὼ μήτ' αὐτὸς ἐν ἀνθρώποισι δίκαιος
Εἴην, μήτ' ἐμὸς υἱὸς, ἐπεὶ κακὸν, ἄνδρα δίκαιον
Ἔμμεναι, etc.

Vide Iuuenalem Satyr. I. 73.

Ibid. Ὀυκ ἔχει δὲ ὧδε; χρηςὸς εἶ; —— ἔυξαιο μοχθηρίας, etc.] Codices, Ὁ δὲ χρηςός ἦν, et μοχθηρίαις. Forte, εἰ δὲ χρηςὸς ἦς, μετάθȣ τὸν τρόπον· τεύξῃ μοχθηρίαις· ἐπιτήδευσον τὸ πρᾶγμα etc. Sed, niſi fallor, omnia hoc loco turbata ſunt ex Lectionibus vtriusque Editionis confuſis. M.

k καὶ πνευμάτων φορά;] Vel φορῇ. Quae ſequuntur, ἀγορὰ πρόκειται, ὤνιον τὸ χρῆμα, repetuntur Diſſ. XXXIII. 8. M.

l Τί τοῖς θεοῖς ἐνοχλεῖς;] Sic Mſs. quod Heinſius etiam de Regio monuit. Vulgo, Τί τὸ θεοῖς ἐνοχλȣ̂ν; Haud bene.

m μηδὲν [τὸ] παρὰ τὴν ἀξίαν] Vulgo μηδὲν τῶν. At vterque codex, vt edidimus.

n καὶ πλȣτήσεις, κἂν Ἱππόνικος ἦς· νικήσεις, κἂν Κλέων ἦς· αἱρήσεις, κἂν Μέλιτος ἦς.] Vulgo καὶ πλȣτήσεις· κἂν Ἱππόνικος ἦς, νικήσεις· κἂν Κλέων ἦς, αἱρήσεις· κἂν Μέλιτος ἦς. Inconcinne prorſus; nos igitur, Heinſio praeeunte, veram diſtinctionem poſuimus. Hipponicus certe ditiſſimus fuit. Vide Iac. Perizonium ad Aeliani V. H. XIV. 16.

o ȣ̓δεὶς

θας ἀκριβὲς καὶ ἀπαραίτητον· οὐδεὶς ἀνέξεταί σου θεὸς [o] εὐχομένου τὰ μὴ εὐκτὰ, οὐδὲ δώσει τὰ μή σοι δοτά. Ἐξεταστὴς καὶ λογιστὴς ἐφέστηκε ταῖς ἑκάστου εὐχαῖς πικρὸς, εὐθύνων τῷ τοῦ συμφέροντος μέτρῳ τὰ σά· οὐδὲ αὐτὸν μεταχειριῇ [p] ἀναβιβασάμενος ὥσπερ εἰς δικαστήριον τὰς ὀρέξεις τὰς σὰς ἐλεεινὰ φθεγγομένας, οἴκτειρον

ſeris Deum, iudicium intras ſeuerum et inexorabile: nec enim peti, quae petenda non ſunt, vllus ferat Deus; nec quae danda non ſunt, daturus eſt. Inquirit atque examinat ſingulorum preces auſtere, et ad vtilitatis normam dirigit tua; nec aditum praebet, vt vulgo fit in iudiciis, cupiditatibus hominum, quamuis lamententur, quamuis miſericordiam implorent,

o οὐδεὶς ἀνέξεταί [σου] θεὸς] Vulgo deeſt vox penultima, quam fide Mſs. noſtro reſtituimus.

p αὐτὸν μεταχειριῇ] Vulgo αὐτὸς μεταχειριεῖ, repugnantibus tam ſenſu quam codicibus.

Ib. οὐδὲ αὐτὸς μεταχειριεῖ etc.] *Nec aditum praebet, ut vulgo fit in iudiciis, cupiditatibus hominum* etc. Ita vertit Vir ſummus. Doctos interpretes corrupta Auctorum Veterum loca vix poſſunt latere. Vtinam loca iſtiusmodi nota aliqua, vel verbo tantum, inſignirent. e re Literarum, et Lectoris commodo, hoc foret maxime. quemadmodum hic factum oportuit. clare enim legendum, vt conſtet ſenſus, οὐδὲ αὐτὸν μεταχειριῇ ἀναβιβασάμενος etc. *neque illum*, (Deum) *flectes ſi produxeris* etc. Adluditur ad morem *reorum*, qui producebant coram tribunali, et *adſcendere faciebant* (ἀνεβιβάσαντο) liberos ſuos paruos, et vxores, et cognatos, flentes et ſordidos, vt miſericordiam commouerent, et Iudices flecterent, eorumque animos tractarent, et quaſi *manu ducerent* ad ſe abſoluendos. Hoc eſt μεταχειρίζεσθαι. Galli dicerent *menager. pertractare animos hominum, et excipere eorum voluntates*, Cicero de Orat. II. 8. Rem notiſſimam ex vtriusque linguae Oratoribus, clariorem faciet Noſtri locus Diſſ. IX. 3. de Socrate: καὶ μετὰ τοῦτο, τελευτῶν, τὴν Ξανθίππην ἈΝΑΒΙΒΑΣΆΜΕΝΟΣ κωκύουσαν, καὶ τὰ παιδία κλαυθμυριζόμενα, διὰ τούτων ἁπάντων ΜΕΤΕΧΕΙΡΊΣΑΤΟ τοὺς δικαστὰς, καὶ ἀπεψηφίσαντο αὐτοῦ, καὶ ᾤκτειραν, καὶ ἀφῆκαν; vide X. 3. XXXII. 2. *Temperare* hoc vocat Horatius: *Libertuſue ſenem delirum* TEMPERET: μεταχειρίζηται. Quemadmodum coniecceram exhibent Mſs. M.

q οἴκτειρον

βοώσας q, πολλὴν τὴν κόνιν καταχεομένας τῆς κεφαλῆς r, εἰ δὲ ὅτω τύχοι, καὶ ὀνειδίζουσας τῷ θεῷ,

Εἴ ποτέ τοι s χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα.

ἀλλ' ὁ θεὸς λέγει, εἰ ἀγαθὰ ἐπὶ ἀγαθῷ αἰτεῖς t, λάμβανε, εἰ ἄξιος ὢν αἰτεῖς. Ταῦτα ἔχοντί σοι u οὐδὲν εὐχῆς δεῖ, λήψῃ καὶ σιωπῶν.

plorent, quamuis multum pulueris capiti inſpergant, et, quod interdum fieri ſolet, Deo exprobrent,

Si quando tua circum limina cinxi.

Dicit enim Deus, ſi bona bono fine petis bonus ipſe, accipe, ſiquidem es dignus. Haec ſi petas, nihil precibus opus eſt, etiam tacendo accipies.

8. Atqui

q οἰκτεῖρον βοώσας,] Vulgo οἰκτεῖραι βοώσας. Nos Mſs. Reg. et Harl. morem geſſimus. Sic et Paccius in ſuo codice legit, quod oſtendit eius interpretatio.

r πολλὴν τὴν κόνιν καταχεομένας τῆς κεφαλῆς,] Hoc in luctu et moerore fieri ſolitum. In rebus ſimilibus eodem modo, quo Maximus, loquitur Heliodorus Aethiop. lib. I. p. 23. et lib. IV. p. 197. Ouidius Metam. VIII. 528.

Puluere canitiem genitor vultusque ſeniles
Foedat humi fuſus.

Seneca Troad. v. 84.

Per colla fluant
Moeſta capilli tepido Troiae
Puluere turpes.

Sic et v. 101. Hic autem mos orientis incolis, aeque ac Graecis et Latinis, fuit vſitatus. Vide ſis Grotium in Apocalypſ. XVIII. 19. Kirchmannum de Fun. Rom. II. 12. Feithium A. H. III. 15. et N. Heinſium ad Claudiani Rapt. Proſ. III. 177. Adeantur etiam Sulp. Seuerus Dial. II. 3. et Euſebius H. E. V. 28.

s Εἴ ποτέ τοι] Iliad. Α'. 39.

t Ἀλλ' ὁ θεὸς λέγει, [εἰ ἀγαθὰ] ἐπὶ ἀγαθῷ αἰτεῖς,] Sic in ſuo codice legiſſe videtur Paccius. At Reg. et Harleian. dant, Ἀλλ' ὁ θεὸς λέγει, ἐπὶ ἀγαθῷ αἰτεῖς. Vnde forſan ſcribendum, Ἀλλ' ὁ θεὸς λέγει, [ἐπεὶ ἀγαθὰ] αἰτεῖς, reliquis omiſſis.

Ibid. εἰ ἀγαθὰ ἐπὶ ἀγαθῷ αἰτεῖς] *Reg.* et *Harl.* ἐπὶ ἀγαθῷ αἰτεῖς, omiſſis iſtis εἰ ἀγαθὰ· quae eſt vera et vltima ſcriptura Maximi, modo pingas Notam Interrogationis poſt αἰτεῖς. M.

u Ταῦτα [ἔχοντί] σοι] Vulgo αὐχοῦντι, ex quo αἰτοῦντι facit Heinſius. Sed hoc immerito factum, nec repudianda videtur codicum lectio, quam repraeſentamus, niſi malis ταύτῃ ἔχοντί σοι.

Sectio

ή. Ἀλλὰ Σωκράτης εἰς Πειραιᾶ κατήει προσευξόμενος [x] τῇ Θεῷ, καὶ τὲς ἄλλες προετρέπετο, καὶ ἦν ὁ βίος Σωκράτει μεστὸς εὐχῆς [y]· καὶ γὰρ Πυθαγόρας ηὔξατο, καὶ Πλάτων, καὶ ὅστις ἄλλος Θεοῖς προσήγορος [z]· Ἀλλὰ σὺ μὲν ἡγῇ τὴν τε Φιλοσόφε εὐχὴν αἴτησιν εἶναι τῶν ἐ παρόντων· ἐγὼ δὲ ὁμιλίαν καὶ διάλεκτον πρὸς τὲς Θεὲς περὶ τῶν παρόντων, καὶ ἐπίδειξιν τῆς ἀρετῆς. Ἦ, οἴει, τετο εὔχετο ὁ Σωκράτης, ὅπως αὐτῷ χρήματα γένοιτο, ἢ ὅπως ἄρξῃ Ἀθηναίων!

8. Atqui dices, in Piraeum ibat Socrates, vt preces ſuas Deae offerret, aliosque idem vt facerent, monuit; nec aliud eſt Socratis vita, quam preces perpetuae: etiam Pythagoras precatus eſt, ac Plato, et quisquis alius lubenter ſalutaret Deos. At tu, Hercules, preces philoſophi votum eorum, quae non habet, eſſe exiſtimas; ego nihil aliud quam orationem eſſe puto, quam colloquium cum Diis de bonis praeſentibus, teſtimoniumque virtutis. Niſi forte diuitias, aut Athenienſium magiſtratum, petiiſſe exiſtimas Socratem: ne Di ſirint. ille

Sectio ή.

x Σωκράτης εἰς Πειραιᾶ κατήει προσευξόμενος] Reſpicit ad Platonis de Rep. lib. I. p. 409. D.

Ibid. Ἀλλὰ Σωκράτης etc.] Adludit ad initium libri primi *De Republica:* Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ —— προσευξόμενός τε τῇ Θεῷ etc. vbi per τῇ Θεῷ *Dianam* intelligit S. Athanaſius *Orat. contra Gent.* p. 12. Ὁ Πλάτων εἰς τὸν Πειραιᾶ μετὰ Σωκράτες κατέρχεται, τὴν ἀνθρώπε τέχνῃ πλασθεῖσαν Ἄρτεμιν προσκυνήσων. Dupliciter errauit Pater ſanctiſſimus. τῇ Θεῷ enim eſt *Mineruae*, non *Dianae*. neque Plato dicit *ſe* deſcendiſſe cum Socrate: ſed ipſe Socrates eſt, qui iſta loquitur. Plato enim per totum iſtud opus in ſua Perſona non inducitur. M.

y ὁ βίος [Σωκράτει] μεστὸς εὐχῆς·] Ita Reg. et Harleian. non Σωκράτες, vt vulgo.

z Θεοῖς προσήγορος] Ὅστις ἄλλος Θεοῖς προσήγορος, non eſt, *quisquis alius Deos libenter ſalutaret*; ſed *quisquis alius Diis coniunctus* vel *amicus*, et quaſi οἰκεῖος· vnde προσήγορα et μαχόμενα opponuntur a Syneſio *De Inſomn.* p. 97. καὶ ἔστιν ἐν αὐτῷ (κόσμῳ) μέρη μέρεσι προσήγορα καὶ μαχόμενα. Porphyrius περὶ Ἀποχ. II. 46. πάρεστιν ἡ ταύτῃ φίλη καὶ προσήγορος δύναμις δι' ὁμοιότητα, καὶ οἰκειότητα. et ita ſect. 53. eiusd. libri. M.

πολλϰ̃ γε καὶ δεῖ. Ἀλλ᾽ εὔχετο μὲν τοῖς θεοῖς, ἐλάμβανε δὲ παρ᾽ ἑαυτοῦ, συνεπινευόντων ἐκείνων, ἀρετὴν ψυχῆς, καὶ ἡσυχίαν βίου, καὶ ζωὴν ἄμεμπτον, καὶ εὔελπιν θάνατον, τὰ θαυμαστὰ δῶρα, τὰ θεοῖς δοτά [a]. Ἐὰν δέ τις παρὰ μὲν τῆς γῆς εὔπλοιαν αἰτῇ, παρὰ δὲ τῆς θαλάττης εὐκαρπίαν, καὶ παρὰ μὲν ὑφάντου ἄροτρον, παρὰ δὲ τέκτονος χλανίδα, ἄπεισιν ἀτελής, καὶ ἄδωρος, καὶ ἄτευκτος. Ὦ Ζεῦ, καὶ Ἀθηνᾶ, καὶ Ἄπολλον, ἐθῶν ἀνθρωπίνων ἐπίσκοποι [b], φιλοσόφων ὑμῖν μαθητῶν δεῖ, οἳ τὴν ὑμετέραν τέχνην [c] ἐρρωμέναις ψυχαῖς ὑποδεξάμενοι ἄμητον βίου [d] καλὸν καὶ εὐδαίμονα ἐκκαρπώσον-

Ille virtutem animi, tranquillitatem vitae, mores inculpatos, plenam fiducia mortem, bona praeclara, et quae libenter donare Dii ſolent, ab illis petebat, quae deinde a ſemet, illis concedentibus, ſumebat ipſe. Quod ſi quis a terra nauigationem petat proſperam, a mari fructus vberes, a textore aratrum, penulam a fabro, inanis, indonatusque abibit, repulſam feret. O Iupiter, Minerua, et Apollo, morum inſpectores humanorum, non alios profecto, quam philoſophos habere vos diſcipulos decebat, qui artem veſtram magno exciperent animo, ac pulcherrimam plenaeque felicitatis meſ-ſem

a τὰ θεοῖς δοτά.] Sic Mſs. Reſcripſerim vero τὰ θεόσδοτα. Vulgo τοῖς θεοῖς δοτά.

b ἐθῶν ἀνθρωπίνων ἐπίσκοποι.] Opinor ἠθῶν, *affectuum animi humani inſpectores*. M.

c τὴν ὑμετέραν τέχνην] Clarius et accuratius ſcripſiſſet, τὴν ὑμετέραν σπορὰν vel γεωργίαν. vide enim quod ſequatur; ἀλλ᾽ ἔστι σπάνιον τὸ τῆς ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΤΑΥΤΗΣ χρῆμα. *ſed rara eſt* HAEC *agricultura*. Quaenam HAEC *agricultura*, ſi nulla mentio γεωργίας in praecedentibus facta fuerit? τέχνη enim per ſe non denotat *agriculturam*; neque ἄμητος (*meſſis*) conſequentia eſt τέχνης ſimpliciter, ſed σπορᾶς vel γεωργίας. Sed deſino, ne irritem eos, quibus, in Veterum ſcriptis, τὰ κείμενα ſunt *omnia protenus alba*. M.

d ἄμητον βίου] Vulgo βίον. Abſurde. Nos codicis Harleiani lectionem recepimus, et Heinſius ita reponendum ſtatuit.

Ibid. ἄμητον βίον, καλὸν καὶ εὐδαίμονα ἐκκαρπώσονται.] Βίον abſurdum putat Cl. Editor. ergo reponit ex *Harl.* et *Heinſii* coniectura,

ται· ἀλλ' ἔϛι σπάνιον μὲν τὸ τῆς γεωργίας ταύτης χρῆμα, μόλις δὲ καὶ ὀψὲ παραγινόμενον. Δεῖ γε μὴν τȣ͂ σπανίȣ τȣ́τȣ καὶ ὀλίγȣ ἐναύσματος τῷ βίῳ ἄλλοτε ἐν ἄλλοις σώμασι φανταζομένȣ [c], ὡς ἐν νυκτὶ πολλῇ δεῖ φωτὸς ὀλίγȣ· τὸ γὰρ καλὸν ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει ȣ̓ πολὺ, φιλεῖ γε μὴν πρὸς τȣ͂ ὀλίγȣ τȣ́τȣ σώζεσθαι τὰ πάντα. Ἂν δ' ἐξέλῃς τȣ͂ βίȣ φιλοσοφίαν, ἐξεῖλες αὐτȣ͂ τὸ ζώπυρον, τὸ ἔμπνȣν, τὸ ζωτικὸν, τὸ μόνον εὔχεσθαι ἐπιϛάμενον· ὡς ψυχὴν σώματος ἐὰν ἀφέλῃς, ἔπηξας τὸ σῶμα [f]· ὡς καρπȣ̀ς γῆς ἐὰν

ſem colligerent: at rariſſima eſt haec agriculturae ratio; vix vnquam, nec niſi ſero, fructus eius proueniunt, nec eodem modo. Raro tamen hoc et exiguo in humana vita opus eſt fomite, ſicut in multa nocte tenui luce; exiguum eſt enim in natura humana, quod pulchrum eſt, et tamen ab exiguo hoc conſeruantur omnia. Quod ſi e vita tollis philoſophiam, fomitem eius viuum tollis, ac ſpirantem; tollis id, quod ſolum precari

iectura, ἄμητον βίου. Nequaquam, o Doctiſſimi. βίον recte habet, et Appoſitiue dicitur. quin et ſi βίου legatis, legendum quoque foret καλοῦ καὶ εὐδαίμονος. Vide hunc locum Philonis Iudaei, qui βίον ſtabilit, et illud quod dixi in notula praecedenti egregie confirmat et illuſtrat, Περὶ Γεωργ. p. 129. οἱ ΓΕΩΡΓΎΑΣ μὲν ἀμύνητοι ΨΥΧΙΚΗ͂Σ· ἣ σπείρȣσα καὶ φυτεύȣσα τὰς ἀρετὰς, ΚΑΡΠΟΝ τρέπεται τὸν ΕΥΔΑΙΜΟΝΑ ΒΙΟΝ ἀπ' αὐτῶν, de Voluptatis ſectatoribus loquitur. vides καρπὸν βίον εὐδαίμονα, vt ἄμητον βίον εὐδαίμονα. neque vnicus eſt hic locus in quo mira quaedam eſt συνέμπτωσις in Senſu et Verbis Philonis et Maximi. M.

e Δεῖ γε μὴν τȣ͂ σπανίȣ τȣ́τȣ καὶ ὀλίγȣ ἐναύσματος τῷ βίῳ ἄλλοτε ἐν ἄλλοις σώμασι [φανταζομένȣ,] Vulgo, ἄλλοτε ἐν ἄλλοις σώμασι [φανταζόμενον.] Δεῖ γε μὴν τȣ͂ σπανίȣ τȣ́τȣ καὶ ὀλίγȣ ἐναύσματος τῷ βίῳ. Nos ſcripturam codicum ordinemque, quem ſeruant, exhibemus. βίος hoc in loco genus humanum denotat, de qua vocis poteſtate videas licet Iſ. Caſaubonum ad Athenaei XV. 5. Sic et Latinis *vita.* Adi I. Fr. Gronouium ad Phaedri lib. I. Prol. v. 4.

f ἔπηξας

ἀφέλῃς, τὴν γῆν ἐξέταμες ὡς ἥλιον ἡμέρας g, τὴν ἡμέραν ἔσβεσας.

precari nouit: f ſicut corpori animam ſi demas, vitam abſtuliſti; ſicut diei ſi ſolem, diem abſtuliſti.

ΛΟΓΟΣ ΙΒ'.

Τί ἐπιστήμη h.

Τί ποτ' ἐστὶ τοῦτο, ᾧ διαφέρει ἄνθρωπος θηρίου; καὶ τί ποτέ ἐστιν, ᾧ διαφέρει ἀνθρώπου θεός; Ἐγὼ μὲν οἶμαι θηρίων μὲν ἀνθρώπους ἐπιστήμῃ κρατεῖν, θεῶν δὲ ἐλαττοῦσθαι μοχθηρίᾳ i. θεὸς μὲν γὰρ ἀνθρώπου σο-

DISSERT. XII.

Quid ſit ſcientia.

Quid eſt, quod a bruto hominem diſtinguit? quid eſt, quod ab homine diſtinguit Deum? Ego reliquis animalibus antecellere ſcientia hominem iudico, imbecillitatis cauſa eſſe infra Deos; nam et homine ſapientior Deus eſt, et reliquis plus

f ἐκτήξας τὸ σῶμα· ὡς καρποὺς γῆς ἐὰν ἀφέλῃς] Vulgo deſunt hae voces, quas ex Reg. et Harl. Maximo reſtituimus.

g ὡς ἥλιον [ἡμέρας,] Canterus mauult ἀέρος. At ſol non in aere, ſed in aethere collocatur. Nihil autem mutandum, cum dies ſuum luci ſolis ortum debeat. Vide ſupra Diſſert. X. 1.

DISSERT. XII. *vulgo* XL.

h τί ἐπιστήμη.] Sic hoc lemma concipiunt Mſs. Vulgo τί [ἐστιν] ἐπιστήμη. Hac autem de re quaerit Socrates apud Platonem in Theaeteto. Nihil tamen certi ſtatuit, at definitiones refellit a Theaeteto propoſitas.

Sectio α'.

i θεῶν δὲ ἐλαττοῦσθαι [μοχθηρίᾳ·] De morum vitio vel improbitate non agitur, vt huc conuenire non videatur μοχθηρία. Forſan Maximus ſcripſit θεῶν δὲ ἐλαττοῦσθαι μωρίᾳ vel ἀμαθίᾳ.

Ibid. θεῶν δὲ ἐλαττοῦσθαι μοχθηρίᾳ·] Si quid Logica veri crepat, pro μοχθηρίᾳ hic audacter aio legendum σοφίᾳ. vide Rationem ſtatim ſequentem, quae hoc clare probat, neque, vt

φώτερον, ἄνθρωπος δὲ θηρίου ἐπιστημονέστερον. Ἄλλο τι οὖν ἐπιστήμην σοφίας ἡγῇ; Οὐ μὰ τὸν Δία, οὐ μᾶλλον ἢ ζωὴν ζωῆς· ἀλλὰ κοινὸν ὑπάρχον τὸ τῆς ζωῆς θνητῇ φύσει πρὸς τὸ ἀθάνατον, κατὰ μὲν τὴν ποιότητα ἰσομοιρεῖ, κατὰ δὲ τὴν βραχύτητα τοῦ βίου σχίζεται· θεοῦ μὲν γὰρ ζωὴ αἰώνιος, ἀνθρώπου δὲ ἐφήμερος. Ὥσπερ οὖν εἴ τις ἦν δύναμις ὀφθαλμοῖς ὁρᾶν ἀεὶ, καὶ ἀποτείνειν διηνεκῶς τὴν ὄψιν, καὶ δέχεσθαι τὴν προσβολὴν τοῦ φωτὸς, καὶ μηδὲν αὐτῇ δεῖν [k] καλυπτόντων βλεφάρων, μηδὲ ὕπνου πρὸς ἀνάπαυλαν, μηδὲ νυκτὸς πρὸς ἠρεμίαν· κοινὸν μὲν ἦν τὸ ὁρᾶν ἐκείνοις τοῖς ὀφθαλμοῖς πρὸς ταύτην τὴν τῶν πολλῶν ὄψιν, διέφερε δὲ τῷ διηνεκεῖ. οὕτως ἀμέλει καὶ ἡ ἐπιστήμη, κοινόν τι οὖσα, διαφορὰν ὅμως ἔχει ἡ θεία πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην. Καὶ τὴν μὲν θείαν τάχα καὶ αὖθις εἰσόμεθα· νῦν δὲ δὴ ἐπὶ τὰ γνωρίσματα ἴωμεν, τί ποτ᾽ ἐστὶ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ἐπίστασθαι, καὶ εἰδέναι, καὶ μανθάνειν, καὶ

plus animalibus ſcit homo. Quid ergo, dicet aliquis, aliud ſcientiam vis eſſe quam ſapientiam? Non magis quam vitam aliud quam vitam; quae cum hominibus mortalibus cum Deo communis ſit immortali, qualitate eadem eſt, temporis vero breuitate diſtinguitur; Deus enim ſemper viuit, homo in diem. Vt ſi, exempli gratia, dari aliquo in oculo facultas poſſet, quae perpetuo aciem intenderet, lucem admitteret, nec palpebrarum inuolucro, nec relaxatione ſomni egeret, nec noctis quiete; huic oculo cum his noſtris viſus quidem communis eſſet, perpetuitate vero differret: ita Deo hominique cum communis ſit ſcientia, differt tamen. Et de diuina quidem alias fortaſſe; nunc huius rei inſiſtamus veſtigiis, vt ſciamus, quo pacto ſumi debeat, cum ſcire aliquid, aut cognoſcere, aut addiſcere hominem dicimus, aut tale quid

mihi videtur, vllam aliam vocem in tota Graeca Lingua admittit. M.

k μηδὲν [αὐτῇ] δεῖν] Reg. αὐτῆς] δεῖν· Forte μηδὲν [αὐτοῖς] (ſcilicet ὀφθαλμοῖς) δεῖν.

Sectio

ὅσα τοιαυτὶ λέγοντες ἕξιν τινὰ θεωρίας τῇ ψυχῇ προςίθεμεν.

β'. Ἆρα πᾶν ὅπερ ἡ αἴσθησις [l] ἀθροίσασα τῇ κατὰ βραχὺ θεωρίᾳ, ἐμπειρίαν τοῦτο ὀνομάζουσα, προσαγάγῃ τῇ ψυχῇ, καὶ μετὰ τοῦτο ἐπισφραγίσηται ὁ λογισμὸς τῇ ἐμπειρίᾳ, τοῦτο φῶμεν ἐπιστήμην εἶναι; Οἷον τὸ τοιόνδε λέγω· Οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι οὔπω ναῦν εἰδότες, ἐρῶντες ἐπιμιξίας, ἀγόμενοι μὲν ὑπὸ τῆς χρείας, εἰργόμενοι δὲ ὑπὸ τῆς θαλάττης, εἶδον ὄρνιν ἐξ ἀέρος καταπτάντα νηχόμενον, εἶδον δὲ καὶ φόρτον φερόμενον [m] κούφως ὑπὲρ τοῦ κύματος, ἤδη δέ που καὶ δένδρον ἀπενεχθὲν ἐκ ποταμοῦ εἰς κλύδωνα· καὶ τάχα μέν τις καὶ ἄκων κατενεχθεὶς, κινῶν τὰ ἄρθρα, ἐξενή-

quid denique, quod aliquem contemplandi animae attribuat habitum.

2. Num ergo quodcunque longa ſingularium contemplatione paulatim a ſenſibus collectum (vulgo experientiam dicunt) quisque ad animum transfert, ſi ratione poſtea ipſoque vſu confirmetur, ſcientiam dicimus? Exempli ergo: Primis mortalium, cum inuentae nondum eſſent naues, et commerciorum tamen amore ducerentur, quae et neceſſitas exigebat, et prohibebat mare, auem forte fortuna e coelo delapſam viderunt, quae aquis innataret; aut onus aliquod delapſum, quod in ſummis fluctibus ſubſideret; aut arborem, quae e fluuio in profundum ferretur; aliquis etiam forte inuitus in aquam concidit, moxque mouere coepit ſe, et euaſit; alius

Sectio β'.

l ὅπερ ἡ αἴσθησις] Vulgo ὅπερ [ἂν] ἡ αἴσθησις. At Mſs. vocem ſecundam non agnoſcunt. De re ipſa vide Platonem in Theaeteto pag. 118. C. 822. A.

m εἶδον δὲ καὶ φόρτον φερόμενον etc.] At qui potuerunt videre φόρτον, *onus nauis*, cum, vti paullo ante ſuppoſuerat, *nondum inuenta eſſet nauis*? Lege, φορυτὸν, *quisquilias*: foenum puta, virgulta, paleam, aridas frondes, et caetera quae ſuperficiei fluminis innatare ſolent. Heſychius: φορυτός· φρύγανα, ἄχυρα, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς αἰρόμενος ὑπὸ ἀνέμου χόρτος. vide et Suidam. M.

ξατο, τάχα δὲ καὶ ἑκὼν ἐν παιδιᾶς μέρει· ἀθροίσασα δὲ ἡ πεῖρα τὴν ἔννοιαν τοῦ πλοῦ σχεδίαν τινὰ Φαύλην τὸ πρῶτον ἐξειργάσατο; ὕλην κούφην ξυνδεόντων, αὐτοσχέδιον ναῦν [n]· κατὰ βραχὺ δὲ προϊοῦσα ἡ αἴσθησις ὁμοῦ τῷ λογισμῷ ἐσοφίσατο καὶ ἐξεῦρεν ὄχημα κοῖλον, ἐρεσσόμενόν τε, καὶ ἐξ ἱστίων πλέον, καὶ ὑπὸ ἀνέμων Φερόμενον, καὶ ὑπὸ οἰάκων εὐθυνόμενον, καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῦ τὴν σωτηρίαν [o] ἐπιστήμῃ μιᾷ τῇ κυβερνητικῇ. Φασὶ δὲ καὶ ἰατρικὴν εὑρῆσθαι τὸ ἀρχαῖον ὧδί· Κομίζοντες οἱ οἰκεῖοι [p] τὸν κάμνοντα εἰς τῶν ἀγυιῶν τὴν ἐν τριβῇ [q], κατετίθεντο· ἐφιστάμενοι δὲ οἱ ἄνθρωποι,

alius etiam volens et ludibundus hoc tentauit: ita paulatim, et per gradus, nauigandi peritiam experientia collegit, coepitque materia e leui ratem extemporaneam contexere, quam firma tignorum inter ſe compago committeret: cum hoc paulatim modo ſenſus, et magiſtra procederet ratio, quorum induſtria vehiculum excogitauit, atque inuenit cauum, quod remiges impellerent, alae ventorum ferrent, venti tollerent, clauus dirigeret; huic vitam ſuam ſola gubernandi freta arte commiſit. Etiam inuentam olim hoc modo ſerunt medicinam: Aegrum ſui ſinguli propinqui in viam deferebant publicam:

n ὕλην κούφην, ξυνδεόντων, αὐτοσχέδιον ναῦν·] Vulgo ὕλην κούφην, [ξύλων δεόντων] αὐτοσχέδιον ναῦν. Nos a Mſs. ne minime quidem receſſimus. Συνδεόντων, ſcilicet ἀνθρώπων, et αὐτοσχέδιον ναῦν per appoſitionem, vt loquuntur grammatici, ſumas oportet.

o ἐπέτρεψεν αὐτῷ τὴν σωτηρίαν] Potius αὐτοῦ, ſc. τοῦ ὀχήματος, *nauis*. Et ſic editum video a Cl. Viro, ſine vlla varietatis mentione. M.

p Κομίζοντες οἱ οἰκεῖοι] Seruius ad Aen. XII. 395. *Apud veteres conſuetudo erat, vt deſperati ante ianuas ſuas collocarentur, vt —— poſſent a tranſeuntibus forte curari, qui aliquando ſimili laborauerant morbo.* Haec verbo tenus exſcripſit Iſidorus Orig. lib. X. col. 1072. Luſitanis, Aegyptiis, et Babyloniis eundem morem tribuunt Strabo lib. III. p. 234. lib. XVI. p. 1082. et Herodotus lib. I. 197.

q εἰς τῶν ἀγυιῶν τὴν ἐν τριβῇ] Quaſi omnes ἀγυιαὶ non eſſent ἐν τριβῇ! Repono, τὴν [μάλιστα] ἐν τριβῇ, *maxime frequentatam*, et, *Qua facit aſſiduo tramite vulgus iter.* M.

r ἤ δι.

καὶ ἀνερωτῶντες τὸ ἄλγος ὅτῳ τὸ αὐτὸ ξυμπεσὸν, ἔπειτα ὤνατο ἢ ἐδωδῇ τινι, ἢ καύσας, ἢ τεμὼν, ἢ διψήσας [r], παρετίθεντο ἕκαστοι ταῦτα κάμνοντι· οἱ πεπονθότες πρότερον καὶ ὠφελημένοι· ἡ δὲ ὁμοιότης τῦ πάθυς συναθροίσασα τὴν τῦ ὠφελήσαντος μνήμην τῇ. κατ' ὀλίγον ἐντεῦξει ἐπιστήμην ἐποίησε τὸ πᾶν. Οὕτω καὶ τεκτονικὴ συνέστη, καὶ χαλκευτικὴ, καὶ ὑφαντικὴ, καὶ γραφικὴ, ὑπὸ τῆς πείρας ἑκάστη χειραγωγυμένη.

γ΄. Εἶεν· τῦτο ἐπιστήμην φῶμεν, ἐθισμὸν ψυχῆς πρὸς ὁτιῦν τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων καὶ ἐπιτηδευμάτων· ἢ τῦτο μὲν διατείνει καὶ ἐπὶ τὰ θηρία; Καὶ αἴσθησις γὰρ καὶ πεῖρα ὐκ ἀνθρώπυ ἴδιον· ἀλλὰ καὶ τὰ θηρία αἰσθάνεται, καὶ ἐκμανθάνει τι ὑπὸ τῆς πείρας, ὥστε καὶ τύτοις ὥρα μεταποιεῖσθαι σοφίας. Αἱ γέρανοι ἐξ

...am: accedebant continuo alii, et de morbo quaerebant; ...um ſi quis eidem aliquando obnoxius malo, cibo aliquo, aut ...gne, aut ferro, aut potus denique id depuliſſet temperantia, ...um aegro ſua communicabant ſinguli: atque ita ſimilitudo ...orborum remediorum ſimul colligens memoriam paulatim in ...rtem redegit id totum. Sed nec architectura, nec ferraria, ...ec textura, aut pictura, aliter quam experientiae ſubſidio ad ...inem peruenere ſuum.

3. Sit ita: alicuius in homine operis, aut inſtituti, con...uetudinem, ſcientiam dicamus: an et illud homini cum bru...is commune eſt? Eſt vero: nam nec ſenſum, nec experien...iam recte aliquis propriam dixerit homini; quia et ſentire ...elluae, et ſaepius tentando aliquid poſſunt addiſcere, atque ...deo eo modo ſibi vindicabunt ſapientiam. Grues aeſtiuo tempore

r ἢ διψήσας,] H. Stephano, ...um quo facit Dan. Heinſius ...eeſſe videbatur ἢ λιμώξας. ...is haud aſſentior; nam licet, ...mes inter remedia fuerit, ...on tamen omnes rationes, ...uibus facta eſt medicina, Maximus enumerare voluit. Notiſſimas certe quasdam praetermiſit, cuiusmodi ſunt vomitio, purgatioque.

s ταῦτα κάμνοντι] Lege, ταῦτα τῷ κάμνοντι· vt ſupra, κομίζοντες; οἱ οἰκεῖοι τὸν κάμνοντα. M.

Αἰγύπτου ὥρᾳ θέρους ἀνιστάμεναι [t], οὐκ ἀνεχόμεναι τε θάλπος, τείνασαι τὰς πτέρυγας [u] ὥσπερ ἱστία, φέρονται διὰ τοῦ ἀέρος εὐθὺ τῶν Σκυθῶν γῆς· ἅτε δὲ οὐκ ἐν ῥυθμῷ ὂν τὸ ζῶον [x], ἀλλ᾽ ἐμβριθὲς μὲν τὰ μέσα, μακρὸν δὲ κατὰ τὸν αὐχένα, κοῦφον δὲ κατὰ τὸ οὐραῖον, ἀραιὸν δὲ κατὰ τὰς πτέρυγας, ἐσχισμένον δὲ κατὰ τὰ κῶλα, κλυδάζεται τὴν πτῆσιν, ὥσπερ ναῦς χειμαζομένη. Τοῦτο γνοῦσα ἡ γέρανος [y], ἢ αἰσθανομένη ἢ πειραθεῖσα, οὐ πρότερον ἀνίπταται, πρὶν ξυλλάβῃ λίθον τῷ στόματι ἕρμα εἶναι αὐτῇ πρὸς τὴν πτῆσιν [z].

tempore, cum calorem illius terrae amplius non ferunt, ex Aegypto abeunt, paſſisque veli in modum leniter alis, recta Scythiam verſus per aerem feruntur; cum vero non ita concinna ſit et aequilibris corporis eorum conſtitutio (in medio enim grauior, ſupra eſt protenſior; rurſus, quae caudam pars tangit, leuior; quae alas, inanior eſt; pedes denique diſpalti ſunt illis et diuiſi) neceſſe eſt vt non ſecus, quam nauis quae a ventis iactatur, fluctuet in aere. Id cum vel ſenſu, vel ipſa compertum habeat experientia, non prius in altum ſe attollit grus, quam lapidem aſſumat ore, qui illi et ſaburrae inſtar eſt, commode vt volet, et ſaluti eſt, ne pereat. Ceruae

Sectio γ'.

t ἐξ Αἰγύπτου ὥρᾳ θέρους [ἀνιστάμεναι,] Vulgo ἀφιστάμεναι. Sed lectionis, quam recepimus, fideiuſſores ſunt Reg. et Harleian. De gruum migratione teſtimonia veterum plena manu ſuppeditabit eruditiſſimus Bochartus Hieroz. part. II. lib. I. cap. XI. col. 70. ſeqq.

u τείνασαι [τὰς] πτέρυγας] Sic Reg. et Harleian. Vulgo deeſt vox media.

x ἅτε δὲ οὐκ ἐν ῥυθμῷ [ὂν] τὸ ζῶον,] Antepenultimam vocem nos ex Reg. et Harleian. reſtituimus.

y γνοῦσα [ἡ] γέρανος,] Vulgo deeſt ἡ, ſed id agnoſcit vterque Mſs.

z ἕρμα εἶναι αὐτῇ πρὸς τὴν πτῆσιν.] Vulgo ἕρμα μὲν εἶναι αὐτῇ πρὸς τὴν πτῆσιν, [φυλακὴν δὲ πρὸς σωτηρίαν.] Et ſane teſtatur inter alios Plinius H. N. lib. X. §. 30. *Excubias habent nocturnis temporibus lapillum pene ſuſtinentes, qui laxatus ſomno et decidens indiligentiam coarguit*; vt non male dicatur φυλακὴ πρὸς σωτηρίαν. Sed cum de volatu, non de vigiliis agat noſter, importunae ſunt eae voces, nec a Reg. et Harl. exhibentur,

Ἔλαφοι ἐκ Σικελίας ἐπὶ Ῥηγίου [a] περαιοῦνται, νηχόμεναι ὥρᾳ θέρους ἐπιθυμίᾳ καρπῶν [b]. ἅτε δὲ ἐν μακρῷ πλῷ, ἐξασθενεῖ ἡ ἔλαφος ἀνέχουσα τὴν κορυφὴν ὑπὲρ τοῦ ὕδατος. Κουφίζονται δὴ τὸν κάματον ὧδέ πως· νήχονται ἐπὶ μιᾶς τεταγμέναι, ἀλλήλαις ἑπόμεναι, ὥσπερ στρατόπεδον ἐπὶ κέρως βαδίζον [c]· νήχονται δὲ, ἐπι-

Ceruae aeſtiuo tempore paſcendi cauſa ex Sicilia circa Rhegium transmittunt; qui cum non exiguus ſit traiectus, fit tandem vt deficiant, aegreque ſupra aquam ſuſtollant verticem. Ergo hoc excogitarunt remedium: ſigillatim omnes natant ordine, vt alteram ſequatur altera, non aliter, quam bene inſtructus procedit exercitus; ſequentis enim caput anterioris incumbit.

hibentur; qui quidem Mſs. ſic plane dant, vt edidimus. De lapide, qui ſit ἕρμα πρὸς τὴν πτῆσιν, conſentiunt plurimi, licet id fabuloſum cenſeat Ariſtoteles. Adi ſis Sam. Bochartum Hieroz. part. II. lib. I. cap. XI. col. 72.

a ἐκ Σικελίας ἐπὶ Ῥηγίου] *Hoc, tamen, maxime notatur a Cilicia Cyprum traiicientibus.* Et id πόθῳ πόας fieri docet Aelianus H. A. v. 56 Vide ſis et Oppianum Cyneg. II. 215. ſeqq.

b ἐπιθυμίᾳ καρπῶν] Nulline igitur καρποὶ in Sicilia? Conieceram σκορπίων, *ſcorpionum:* Italia enim *ſcorpionibus* abundat; et notum eſt ex Phyſicis *ceruos* maxime appetere animalia ἰοβόλα. Sext. Empiricus *Pyrrh. Hypot.* I. 14. p. 12, αἱ δὲ (ὗες) χαίρουσι καὶ σαλαμάνδρας ἐσθίουσαι, ὥσπερ οὖν ἔλαφος τὰ ἰοβόλα ζῶα. vnde ἔλαφος dicta, ἀπὸ τῆς ἕλξεως τοῦ ὄφεως, *ab attractione anguis* quem deuoret, prout refert Plutarchus *De Solert. Animal.* pag. 976. D. vide Oppianum *Cyneg.* II. 233. ſeqq. Sed eadem ocurrit Obiectio, Nulline *ſcorpiones* in Sicilia? Suſpicor igitur ipſum Maximum non ſatis clare et accurate mentem ſuam hoc loco expreſſiſſe; niſi aliud quid lateat ſub voce καρπῶν. M.

c ἐπὶ κέρως βαδίζον] Sic edidimus, licet codices tam manu quam typis deſcripti ἐπικαίρως βαδίζον exhibeant; nec heri vel nudiuſtertius vitioſa Graecorum pronunciatio tales mendas procreauit. Suidas, Ἐπικαίρως παραπλέοντας, τουτέστι μίαν κατακολουθοῦσαν τῇ ἑτέρᾳ. Legendum ἐπὶ κέρως, vti recte monuerunt Portus et Kuſterus ex Thucydidis lib. II. p. 161. Ἰδόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ μίαν [ἐπὶ κέρως] παραπλέοντας. Vbi ſcholiaſtes: Ὡσανεὶ ἔλεγε, μίαν κατακολουθοῦσαν τῇ ἑτέρᾳ. Xenophon. Hellen. lib. VI. cap. II. 18. Τότε μὲν ἐπὶ [κέρως]

θεῖσα ἑκάστη τὴν κορυφὴν τῇ τῆς ἡγȣμένης ἰξύϊ. Ἡ δὲ στρατηγȣ̃σα τῆς τάξεως, ἐπειδὰν κάμῃ, ἐπὶ ȣ̓ραῖον μεθίσταται, καὶ ἡγεῖται ἄλλη, καὶ ȣ̓ραγεῖ ἄλλη· ὡς ἐν τοῖς στρατοπέδοις Ξενοφῶν μὲν ȣ̓ραγεῖ, ἡγεῖται δὲ Χειρίσοφος [d]· ὥστε καὶ στρατηγίας τακτικῆς μεταποιεῖται ταυτὶ τὰ θηρία.

δ′. Μή ποτε ȣ̓̃ν αἴσθησις [e] μὲν καὶ πεῖρα ȣ̓κ ἀνθρώ-

incumbit lateri, atque ita natant, dum dafatigetur prima, quae agmen ducit. Quod cum ſit, illa in tergo locatur; aliaque primos ſemper, alia poſtremos ducit: ſicut in caſtris tergo Xenophon, fronti praeeſt Chiriſophus: vt etiam in aciei inſtruendae peritia aliquid ſibi vindicent haec animalia.

4. Vnde ſequitur, nec ſenſum, nec experientiam, ſed rationem

ἥγε. Sic etiam Lucianus de Conſcrib. Hiſt. tom. I. p. 623. 627. et Onoſander Strateg. cap. VI. In quibus locis peſſime ſe dederunt interpretes.

Ibid. ἐπικαίρως βαδίζον] Optime *Dauiſius*, ἐπὶ κέρως. Lucianus *Quom. conſcr. ſit Hiſt.* p. 623. πάνυ γȣ̃ν ἔμελλεν αὐτῷ (f. ἔμελλεν αὐτὸς) πλαγίαν μὲν τὴν φάλαγγα, ἐπὶ κέρως δὲ λέγειν τὸ ἐπὶ μετώπȣ ἄγειν· *omnino igitur futurum erat* (vel, *veroſimile erat*) *vt ille vocaret* etc. vbi, niſi fallor, deeſt vox ὀρθίαν ante vel poſt φάλαγγα, vt ſenſus aliquis ſit. Hunc locum a *Dauiſio* quoque adductum video. M.

d Ξενοφῶν μὲν ȣ̓ραγεῖ, ἡγεῖται δὲ Χειρίσοφος.] Reſpicit ad Xenophontis de Exped. Cyri lib III. cap. II. 25, 26.

Sectio δ′.

e Μή ποτε ȣ̓̃ν αἴσθησις] Vulgo Μήτε ȣ̓̃ν αἴσθησις. Locum nos ex Harl. ſanauimus. Hierocles in Aur. Carm. I. p. 16. Καὶ [μή ποτε] πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν ἀθάνατοι θεοὶ ȣ̓̃τοι ἐκλήθησαν. Sic ex Mſs. Gallicis edidit cl. Needhamus, cum prius incommode legeretur, καὶ [μήτε] πρὸς ἀντιδιαστολήν: licet, vt verum fatear, ob codicis Medicei praeſtantiam, ex eo reſcripſerim γένος. Πρὸς [γὰρ] ἀντιδιαστολὴν ett. Longinus περὶ ὕψȣς §. XXXIII. pag. 100. [μή ποτε] δὲ τȣ̃το καὶ ἀναγκαῖον ᾖ. Iterum §. XXXVIII. p. 113. [μή ποτ'] ȣ̓̃ν ἄρισται τῶν ὑπερβολῶν —— αἱ αὐτὸ τȣ̃το διαλανθάνȣσαι ὅτι εἰσὶν ὑπερβολαί. Sic alibi paſſim. Vide Harpocrationem in Ἀγορᾶς, Etymologicum M. in Ἀλάστωρ, ἀλύσκω, ȣ̓̃λος, et Budaeum Comm. L. G. pag. 774 775.

Ibid. Μήτε ȣ̓̃ν αἴσθησις etc. Scribendum, Μήποτε ȣ̓̃ν, vel Μήποτ' ȣ̓̃ν, *Forte igitur*, vel *Vide igitur num.* ſic mox, μή ποτ

πινον [f], λόγος δὲ ἀνθρώπȣ ἴδιον· καὶ ȣ̓δὲν εἴη ἄλλο ἐπιϛήμη [g] πλὴν βεβαιότης λόγȣ ὁδεύοντος κατὰ τὰ αὐτὰ, ἐκθηρωμένȣ τὰ συγγενῆ τῶν πραγμάτων, καὶ διακρίνοντος τὰ ἀνόμοια, καὶ τὰ ὅμοια συγκρίνοντος, καὶ τὰ οἰκεῖα συντιθέντος, καὶ τὰ συγκεχυμένα διαιρȣ̃ντος, καὶ τὰ ἀλλότρια χωρίζοντος, καὶ τὰ ἄτακτα συντάττοντος, καὶ τὰ ἀνάρμοϛα ἁρμοζομένȣ [h]. Τοιȣ̃τον γὰρ ἀμέλει [i] καὶ ἀριθμητικὴ, καὶ γεωμετρία, καὶ μȣσικὴ, καὶ ὅσαι ἄλλαι χειρȣργίας ἀδεεῖς [k] τῇ τȣ̃ λόγȣ ῥύμῃ ἐπεξῆλθον τοῖς ἀνθρώπων νοήμασι, καὶ ἐξειργάσαντο [l]. Καὶ μὴν Ὅμηρος ȣ̓ ταύτας πρεσβυτά-

nem proprium eſſe hominis: nec aliud ſcientiam eſſe, quam firmam rationem, quae per eadem ſemper procedit; cuius proprium eſt res cognatas inquirere, res diſſimiles diſtinguere, ſimiles componere, proprias coniungere, coniunctas diſcernere, alienas diſtinguere, quae denique ſine ordine ſunt, in ordinem redigere, quae parum congruunt, quadrare. Tales reuera ſunt et arihtmetice, et geometrice, et muſice, aut ſi quae aliae non manuum beneficio, ſed vi rationis inuentae, humano omnia exequuntur ingenio. Quas Homerus tamen, et anti-

ποτ' ȣ̓ν Ὅμηρος μὲν etc. XVIII. μήποτε ȣ̓ν ȣ̓ κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν etc. XXVI. μήποτ' ȣ̓ν περὶ ἔρωτος ταύτῃ κριτέον. et ita paſſim. Sic editum video ex Cod. *Harleiano*. M.

f καὶ πεῖρα ȣ̓κ ἀνθρώπινον,] Coniicio, ȣ̓κ ἀνθρώπȣ ἴδιον. quia ſequitur, λόγος δὲ ἀνθρώπȣ ἴδιον. et quia ſupra dixerat, iisdem verbis, καὶ αἴσθησις γὰρ καὶ πεῖρα ȣ̓κ ἀνθρώπȣ ἴδιον, ſect. 3. et quia huiusmodi repetitionibus et tinnitu vocis eiusdem in fine ſententiae gaudet Maximus. ſic ſect. 7. Καμβύσης δὲ ȣ̓κ ἐμάνθανεν. ȣ̓δὲ Ξέρξης ἐμάνθανεν. vide ad XIV. 6. Philo Iudaeus p. 594. τὸ ἴδιον ἀνθρώπȣ κτῆμα προσλαβεῖν, ἐπιϛήμην. M.

g καὶ ȣ̓δὲν εἴη ἄλλο ἐπιϛήμη.] Inſerendum forte ἂν poſt ȣ̓δέν. M.

h ἀνάρμοϛα [ἁρμοζομένȣ.] Vulgo ἁρμοττομένȣ, contra quam iubent Reg. et Harleian. De re ipſa vide Platonis Theaetet. p. 133, A. ſeqq.

i Τοιȣ̃τον γὰρ ἀμέλει] Sic vterque codex, vulgo τοιαῦται.

k χειρȣργίας ἀδεεῖς] Vulgo ἀνενδεεῖς, renitentibus Reg. et Harleian. Vide nos ad Diſſert. v. 1.

l τῇ τȣ̃ λόγȣ ῥύμῃ ἐπεξῆλθον τοῖς ἀνθρώπων νοήμασι, καὶ ἐξειργάσαντο.]

τας ἐπιστημῶν λέγει, παλαιὸς ἀνὴρ, καὶ ἀξιόχρεως δήπου πιστεύεσθαι, ἀλλὰ θαυμάζει τούτους μόνους, ὡς σοφοὺς [m],

Μάντιν, ἢ ἰητῆρα κακῶν, ἢ τέκτονα δούρων,
Ἢ καὶ θέσπιν ἀοιδόν [n].

Ὦ τῆς ἰσοτιμίας. Ὁ μάντις σοφὸς [o], καὶ ὁ τέκτων σο-

antiquus homo, et fide digniſſimus, neutiquam primo ſtatuit loco; ſed potius hos, tanquam ſolos ſapientes, miratur,

Aut vatem, medicumue, aut fabrum ligna ſecantem,
Diuinumque poetam.

O aequalitatem admirabilem! Et vates ergo ſapiens eſt, et faber,

γάσαντο.] Vulgo τῇ τοῦ λόγου ῥύμῃ [ἐπεξῆλθε καὶ] τοῖς ἀνθρώπων νοήμασι, καὶ ἐξειργάσαντο. Reponit autem Dan. Heinſius, τῇ τοῦ λόγου ῥύμῃ ἐπεξῆλθον, καὶ τοῖς ἀνθρώπων νοήμασι κατεξεργάζονται, vel πᾶν κατεξειργάσαντο. Mſs. dant τῇ τοῦ λόγου [ῥώμῃ ἐπεξῆλθον] τοῖς [αὐτῶν] νοήμασι, καὶ ἐξειργάσαντο. Reſcripſerim τῇ τοῦ λόγου ῥύμῃ ἐπεξῆλθον τοῖς ἀνθρώπων νοήμασι, καὶ [ἐξειργάζοντο.]

m τούτους μόνους ὡς σοφοὺς,] In ordine verborum Mſs. expreſſimus, nam vulgo legitur τούτους ὡς μόνους σοφούς.

n Ἢ καὶ θέσπιν ἀοιδόν. Sic Homerus Odyſſ. Ρ'. 385. et inde primam voculam, quae vulgo deeſt, adſumpſi. Hoc et Heinſius faciendum iudicauit.

o Ὁ μάντις σοφὸς,] Locum ſic Paccius interpretatur: *Sapiens vates, ſapiens faber, ſapiens medicus: aequalis videlicet honor Apollini, Aeſculapio, ac Phemio.* Forſan igitur in ſuo codice ſcriptum repererat, Ὁ μάντις σοφὸς, καὶ ὁ τέκτων σοφὸς, καὶ ὁ ἰατρὸς· καὶ ὁ Ἀπόλλων δήπου, καὶ ὁ Ἀσκληπιὸς δήπου ὁμοίως τίμιος, καὶ ὁ Φήμιος. Nec dubitat Heinſius, quin hoc ordine legenda ſint ea verba. Cum tamen Phemius haud faber erat, verum citharoedus, vt ex Homeri Odyſſea notiſſimum; non in ordine peccatum ſuſpicor, ſed alia quadam ratione. Nimirum nonnullas voces, vt puto, librarii praetermiſerunt. Itaque reponendum coniicio, Ὁ μάντις σοφὸς, καὶ ὁ τέκτων σοφὸς, καὶ ὁ ἰατρὸς, καὶ ὁ ἀοιδὸς· καὶ ὁ Ἀπόλλων δήπου, καὶ ὁ [Ἄργος,] καὶ ὁ Ἀσκληπιὸς δήπου ὁμοίως τίμιος, καὶ ὁ Φήμιος. Apollodorus lib. I. cap. IX. §. 16. Ἰάσων [Ἄργον] παρεκάλεσε τὸν Φρίξου· κἀκεῖνος, Ἀθηνᾶς ὑποθεμένης, πεντηκόντορον ναῦν κατεσκεύασε τὴν προσαγορευθεῖσαν ἀπὸ τοῦ κατασκευάσαντος Ἀργώ. Scilicet

Fabricauit ARGVS *opere*
Palladio ratem,

vt loquitur Phaedrus lib. IV. Fab. VI. 9. Vide ſis et ſcholiaſten ad Apollonii I. 4.

Ibid.

φὸς, καὶ ὁ Ἀπόλλων δήπȣ, καὶ ὁ ἰατρὸς, καὶ ὁ Ἀσκληπιὸς δήπȣ ὁμοίως τίμιος, καὶ ὁ Φήμιος. Μή ποτ' ȣ̓̃ν Ὅμηρος μὲν ταῖς ἐπιςήμαις τὰς τιμὰς νέμει p *κατὰ τὴν εὕρεσιν*

faber, et medicus, Apollo et Aſclepius eodem cum Phemio honore digni erunt. Quare vide, ne ex inuentione magis, quam vtilitate, artes aeſtimet Homerus. Nobis vero non eo modo

Ibid. *ὁ μάντις σοφὸς* etc.] Praeceſſit Homeri verſus, Odyſſ. P. 384.

Μάντιν, ἢ ἰητῆρα κακῶν, ἢ τέκτονα δȣ́ρων, Ἢ καὶ θέσπιν ἀοιδόν.

Artifices *quatuor* vides, Vatem, Medicum, Fabrum lignarium, et Poetam. ſuper hoc Homeri fundamentum, obſeruationem ſequentem ſtruit Maximus: O *miram aequalitatem! ſapiens vates, ſapiens faber, ſapiens medicus: aequalis videlicet honor Apollini, Aeſculapio et Phemio.* Haec eſt *Paccii* Verſio. Sed ſi hoc tantum ſcripſit Maximus, ſane eſt omnium Scriptorum vel negligentiſſimus vel obliuioſiſſimus; qui, poſtquam artifices *quatuor* ex Homero produxiſſet, in ſequenti periodo eos recenſens, vnum, *Poetam*, omittit: et tamen (vide Hominis inconſtantiam) in proxime ſequenti commate, *tres* artium memoratarum exemplis inſtruit ex eodem Homero petitis, et iam negligit *aliam*, Fabrilem, cum in promptu eſſet notiſſimus *τέκτων* Homericus, *Epeus*, quem ipſe alibi (Diſſ. VI. 1. *ἢ Ἐπειῷ τῷ τέκτονι*) in hanc rem aduocat. Hunc igitur ſub ibi inutili voce *δήπȣ* latentem extraho, et Poetae ſimul locum ſuum reſtituo: *Ὁ μάντις σοφὸς, καὶ ὁ ἰατρὸς σοφὸς, καὶ ὁ τέκτων, [καὶ ὁ ἀοιδός·] καὶ ὁ Ἀπόλλων δήπȣ, καὶ ὁ Ἀσκληπιὸς τῷ Ἐπειῷ ὁμοίως τίμιος, καὶ ὁ Φήμιος.* Quatuor tandem habes Perſonas Homericas, ſingulas arti ſuae praefectas, et eodem ordine quo illas recenſuerat Homerus: vide quae notaui ad finem Diſſ. X. Miror tamen Maximum adduxiſſe *Apollinem μάντιν*, potius quam *Chalcantem*, Deum inter Mortales. Paullo aliter haec vltima a Cl. Editore tentata iam deprehendo. Sed ſi *Epeus*, faber Homericus, in mentem illi veniſſet, probe ſcio eum non ſubſtiturum fuiſſe *Argum*. M.

p *ταῖς [ἐπιςήμαις] τὰς τιμὰς νέμει*] Sic optime Harleian. nec aliter Paccium legiſſe docet eius interpretatio, Vulgo *ταῖς τιμαῖς τὰς τιμὰς νέμει*, vnde Canterus et Heinſius reſcripſere *ταῖς [τέχναις] τὰς τιμὰς νέμει.* Ea quidem coniectura per ſe vero non eſt abſimilis, auctoritati tamen codicum duorum poſtponenda.

q ȣ̓ ταύτῃ

μᾶλλον, ἢ κατὰ τὴν χρείαν αὐτῶν; Ἡμῖν δὲ ἐ ταύτῃ θηρατέον [q], ἀλλὰ ὡδὶ λέγωμεν· ὅτι ἡ τȣ͂ ἀνθρώπȣ ψυχὴ τὸ εὐκινητότατον ὄσα τῶν ὄντων καὶ ὀξύτατον, κεκραμένη ἐκ θνητῆς καὶ ἀθανάτȣ φύσεως, κατὰ μὲν τὸ θνητὸν αὐτῆς ξυντάττεται τῇ θηριώδει φύσει, καὶ γὰρ τρέφει, καὶ αὔξει [r], καὶ κινεῖ, καὶ αἰσθάνεται· κατὰ δὲ τὸ ἀθάνατον τῷ θείῳ ξυνάπτει [s], καὶ γὰρ νοεῖ, καὶ λογίζεται, καὶ μανθάνει, καὶ ἐπίςαται· καθὸ δὲ ξυμβάλλȣσιν αὐτῆς αἱ θνηταὶ φύσεις [t] τῷ ἀθανάτῳ, τȣ͂το πᾶν καλεῖται φρόνησις, διὰ μέσȣ ὄσα

modo ſit inueſtiganda veritas, ſed ſic potius: Anima hominum res eſt, quae et facillime mouetur, et omnium eſt velociſſima; conſtatque ex humana partim, partim ex diuina natura: pars eius, quae mortalis eſt, belluinam quam proxime attingit; nam et augmentum cum iis habet commune et nutrimentum, tum id quod mouetur in ea et ſentit: pars, quae immortalis eſt, ad diuinam accedit; nam et intelligit, et ratione vtitur, et diſcit, et ſcientiae ſit compos: iam qua natura eius, quae mortalis eſt, maxime ad immortalitatem accedit, id omne prudentiam vocamus; cui medium inter ſcientiam

q ȣ ταύτῃ θηρατέον·] Mallem θεωρητέον, vel θεατέον, vel denique, ἀθρητέον. M.

r καὶ γὰρ τρέφει, καὶ αὔξει,] Legendum opinor τρέφεται· et pro κινεῖ non male ſcribatur κινεῖται. Vtrum vero αὔξει, ſenſu Paſſiuo pro αὔξεται, admitti debeat, vide diſputantem ſummum *Graevium* ad Luciani *Soloeciſt.* p. 735. Plutarchus *Conviv. Sept. Sap.* θανατȣ͂ντες τὰ ἔμψυχα, καὶ τὰ φυόμενα (τȣ͂ τρέφεσθαι καὶ αὔξεσθαι μετέχοντα τȣ͂ ζῆν) ἀπολλύντες, ἀδικȣ͂μεν. ita diſtinguendus iſte Plutarchi locus. Noſter XVII. 8. ἀλλὰ καὶ ἐν λογικῇ ψυχῇ (ἐπειδήπερ ἐςὶν ἡ πᾶσα ὥσπερ ἄθροισμά τι θρεπτικὸν, αἰσθητικὸν, (f. αὐξητικὸν,) κινητικὸν, παθητικὸν) κρεῖττον τὸ νοητικόν. ſic et iſtum locum legendum et diſtinguendum opinor. M.

s τῷ θείῳ ξυνάπτει] Reg. τῷ θείῳ [καὶ] ξυνάπτει. Forſan τῷ θείῳ ξυνάπτεται. Licet alioquin non male ſe habet recepta lectio. Vide Euripidis Hippol. v. 187.

t [αὐτῆς] αἱ θνηταὶ φύσεις] Sic bene Reg. et Harleian, vulgo αὐτῷ.

ἐπιςήμης πρὸς αἴσθησιν. Καὶ ἔςιν ἔργον ψυχῆς, ὡς μὲν ἀλόγȣ, αἴσθησις· ὡς δὲ θείας, νȣ̃ς· ὡς δὲ ἀνθρωπίνης, Φρόνησις· ἀθροίζει δὲ αἰσθήσις μὲν ἐμπειρίαν, Φρόνησις δὲ λόγον, νȣ̃ς δὲ βεβαιότητα· τὴν δὲ ἐξ ἁπάντων ἁρμονίαν, ἐπιςήμην καλῶ· Εἰ δέ τι δεῖ καὶ εἰκόνος τῷ λόγῳ, ἔςω ἡ μὲν αἴσθησις κατὰ τὴν ἐν τεκτονικῇ χειρȣργίαν, ὁ δὲ νȣ̃ς κατὰ γεωμετρίαν, ἡ δὲ Φρόνησις οἷα καὶ τῶν ἀρχιτεκτόνων· ἡ δὲ τέχνη διὰ μέσȣ [u] ȣ̃σα γεωμετρίας καὶ τεκτονικῆς, πρὸς μὲν τὴν χειρȣργίαν ἐπιςήμη τις ȣ̃σα, πρὸς δὲ γεωμετρίαν ἐλαττȣμένη κατὰ τὴν βεβαιότητα.

ε. Διείληχε δὴ καὶ τὰς τῶν ἀνθρώπων δυνάμεις ἐπιςήμη, καὶ Φρόνησις, καὶ ἐμπειρία. Καὶ ἡ μὲν ἐμπειρία [x] περὶ πῦρ, καὶ σίδηρον, καὶ ἄλλας ὕλας πραγματευομένη παντοδαπὰς ἐρανίζει τὰς χρείας τȣ̃ βίȣ

tiam ac ſentiendi facultatem locum tribuimus. Itaque opus animae, qua ratione caret, eſt ſenſus; qua diuina eſt, intellectus; qua humana eſt, prudentia: ſenſus autem experientiam colligit, prudentia rationem, certitudinem ratio: haec ſi apte inter ſe concinneque concurrant omnia, iam ſcientiam habes. Quod ſi a ſimili confirmandum eſt quod dicimus, confer ſenſum cum fabrili opera, cum geometria intellectum, cum architectonice prudentiam; ars in medio ſit geometriae et fabrilis operae, quae ad hanc collata ſcientia erit, ad illam vincetur certitudine.

5. Iam haec tria, ſcientia, prudentia, et experientia, naturalem in homine ſingulae pro ſe promouere ſolent facultatem. Quarum illa quidem circa ignem et ferrum reliquasque verſatur materias, multarumque beneficio artium quaelibet

u ὅια καὶ τῶν ἀρχιτεκτόνων· ἡ δὲ τέχνη διὰ μέσȣ etc.] Τῶν ἀρχιτεκτόνων *quid?* nihil enim video quod hunc caſum regere poteſt. Lego: ἡ δὲ φρόνησις οἷα καὶ τῶν ἀρχιτεκτόνων τέχνη, ἡ διὰ μέσȣ ȣ̃σα γεωμετρίας καὶ τεκτονικῆς· πρὸς μὲν τὴν χειρȣργίαν, ἐπιςήμη τις ȣ̃σα, πρὸς δὲ γεωμετρίαν, ἐλατττȣμένη κατὰ τὴν βεβαιότητα. Credo hanc eſſe Maximi Scripturam. M.

Sectio ε.

x Καὶ ἡ μὲν ἐμπειρία] Vulgo deſunt hae voces, quas exhibuere Reg. et Harleian.

y πα..

ταῖς εὐποϱίαις y τῶν τεχνῶν. Ἡ δὲ Φϱόνησις ἐπιτεταγμένη τοῖς τῆς ψυχῆς παθήμασι, καὶ οἰκονομοῦσα ταῦτα τῷ λογισμῷ, πϱὸς μὲν ἐμπειϱίαν ἐπιϛήμης ἔχει λόγον, ἀπολείπεται δὲ ἐπιϛήμης, καθόσον πεϱὶ πϱᾶγμα οὐχ ἑϛὼς οὐδὲ ὡμολογημένον πϱαγματευομένη σχηματίζεται τῇ τούτου Φύσει. Ὁ δὲ νοῦς τὸ τιμιώτατον ἐν ψυχῇ καὶ ἀϱχικώτατον, καθάπεϱ ἐν πόλει νόμος, οὐκ ἐπ' ἀξόνων γεγϱαμμένος, οὐδὲ ἐπὶ ϛήλης ἐγκεχαϱαγμένος, οὐδὲ ὑπὸ ψηΦισμάτων κεκυϱωμένος z, οὐδ' ὑπ' ἐκκλησίας κεχειϱοτονημένος, οὐδ' ὑπὸ δήμου ἐπῃνημένος; οὐδ' ὑπὸ δικαϛηϱίου δεδοκιμασμένος, οὐδ' ὑπὸ Σόλωνος ἢ Λυκούϱγου τεθείς· ἀλλὰ θεὸς μὲν ὁ νομοθέτης, ἄγϱαΦος δὲ ὁ νόμος, ἀχειϱοτόνητος δὲ ἡ τιμὴ, ἀνυπεύθυνος δὲ ἡ ἐξουσία. Καὶ μόνος ἂν εἴη οὗτος νόμος· οἱ δὲ ἄλλως καλούμενοι a, δόξαι ψευδεῖς

bet humanae vitae colligit commoda. Prudentia, quae in animi affectionibus munus exercet ſuum, quas non aliter quam familias mater ex rationis dirigit praeſcripto, ſi cum experientia conferatur, ſcientiae vicem gerit; ſin cum ſcientia, eo ſuperatur, quod nec certam circa rem nec definitam verſetur, eiusque ſemper ſe accommodet naturae. At vero mens, ſummum animae bonum, magnaque imperatrix, id in ea eſt, quod lex in vrbe; non quae in tabulis ſcribitur, aut columnis inciditur, aut decretis ſancitur, aut concionis manu ſciſcitur, aut a populo approbatur, aut in iudicio recepta, aut a Solone lata eſt aut Lycurgo: eius quippe legislator Deus eſt, ipſa lex non ſcripta, et quae nullis ſuffragiis auctoritatem debet ſuam, neque eorum, quae iubet, cuiquam rationem reddit. Haec ſola lex eſt; reliquas vero, quae falſo hoc ſibi nomen vindicant,

y παντοδαπὰς ἐϱανίζει τὰς χϱείας τοῦ βίου ταῖς εὐποϱίαις] Mallem diſtinguere et legere, καὶ ἄλλας ὕλας πϱαγματευομένη παντοδαπὰς, ἐϱανίζει ταῖς χϱείαις τοῦ βίου τὰς εὐποϱίας τῶν τεχνῶν· quod ſenſum non paullo meliorem efficit. M.

z οὐδὲ ὑπὸ ψηΦισμάτων [κεκυϱωμένος,] Mſs. Reg. ſequimur. Vulgo ἐγκεκυϱωμένος. De lege hac diuina, quae ſola vera lex eſt, praeclare dixit Cicero de Leg. I. 6. II. 4. ſeqq.

a οἱ [δὲ] ἄλλως καλούμενοι,] Locus eſt vitiatus. Harleian. οἱ δὲ

καὶ διημαρτημέναι, καὶ σφαλλομέναι. Κατ' ἐκείνους τοὺς νόμους καὶ Ἀριστείδης ἔφευγε, καὶ Περικλῆς ἐζημιοῦτο, καὶ Σωκράτης ἀπέθνησκε· κατὰ δὲ τὸν θεῖον τοῦτον νόμον καὶ Ἀριστείδης δίκαιος ἦν, καὶ Περικλῆς ἀγαθὸς ἦν, καὶ Σωκράτης φιλόσοφος. Ἐκείνων τῶν νόμων ἔργον δημοκρατία, καὶ δικαστήρια, καὶ ἐκκλησίαι, καὶ δήμου ὁρμαὶ, καὶ δημαγωγῶν δωροδοκίαι [b], καὶ τύχαι παντοδαπαὶ, καὶ συμφοραὶ ποικίλαι· τούτου τοῦ νόμου ἔργον ἐλευθερία, καὶ ἀρετὴ, καὶ βίος ἄλυπος, καὶ ἀσφαλὴς εὐδαιμονία. Ὑπ' ἐκείνων τῶν νόμων ἀθροίζεται μὲν τὰ δικαστήρια, πληροῦνται δὲ αἱ τριήρεις, ἐκπέμπονται δὲ οἱ στόλοι, τέμνεται γῆ, πολεμεῖται θάλαττα, Αἴγινα ἀνίσταται, Δεκέλεια τειχίζεται, Μῆλος ἀπόλλυται [c], Πλαταιαὶ ἁλίσκονται, Σικυὼν ἀνδραποδίζεται,

cant, inanes merito opiniones vocaueris, quae falluntur ſaepiſſime, et aberrant. Illis legibus Ariſtides debet, quod exulat; quod mulctatur, Pericles; Socrates, quod moritur: nam ſi alteram hanc ſpectes, quae diuina eſt, iuſtus Ariſtides, vir bonus Pericles, vir ſapiens eſt Socrates. Illius opus eſt nimia populi potentia, iudicia, conciones, caeci plebis impetus, principumque eius corruptelae, varii caſus, incommoda diuerſa; huius vero, libertas, virtus, tranquilla vita, ſtabilisque felicitas. Ex illarum praeſcripto frequenter in iudicium curritur, triremes implentur, educuntur claſſes, terra vaſtatur, bello ardet mare, Aegina deficit, muro Deçelia cingitur, perditur Melus, occupantur Plateae, Sicyon diripitur,

δὲ [ἄλλοι] καλούμενοι. Reg. οἱ δὲ [ἄλλως οἱ] καλούμενοι. Reponendum οἱ δὲ ἄλλοι [ὡς] καλούμενοι. Ὡς eſt οὕτως, vt paſſim. Vide ſis Etymologicon M. Deuarium de Part. cap. XXXV. initio, et Vigerum cap. VIII. §. X. 22.

Ibid. οἱ δὲ ἄλλοι καλούμενοι] Mſs. *Harl.* οἱ δὲ ἄλλοι καλούμενοι· *Regius*, οἱ δὲ ἄλλως οἱ καλούμεναι.

Lego: οἱ δὲ ἄλλοι, οἱ καλούμενοι, δόξαι ψευδεῖς, ſcil. εἰσὶ; *cetera vero, quae vocantur* leges, *opiniones* ſunt *falſae*. M.

b δημαγωγῶν [δωροδοκίαι,] Sic Reg. ac ita Paccius in ſuo codice videtur reperiſſe; vertit enim *principum virorum corruptiones*. Vulgo δωροδοκία.

c [Μῆλος] ἀπόλλυται,] Vulgo Μῦδος. At veram lectionem ex codice

δίζεται [d], Δῆλος καθαιρεῖται· ὑπὸ τούτων τῶν νόμων ἀρετὴ ἀθροίζεται, πληροῦται ψυχὴ μαθημάτων, οἰκεῖται οἶκος καλῶς, εὐνομεῖται πόλις, εἰρήνην ἄγει γῆ καὶ θάλαττα, οὐδὲν σκαιὸν, οὐδὲ ἀπάνθρωπον, οὐδὲ βαρβαρικὸν, πάντα εἰρήνης μεστὰ, καὶ ἐκεχειρίας, καὶ ἐπιστήμης, καὶ φιλοσοφίας, καὶ λόγων μουσικῶν.

ϛʹ. Ὦ νόμοι νόμων [e] πρεσβύτεροι, καὶ νομοθέται νομοθετῶν ἡμερώτεροι· οἷς ὁ μὲν ἑκὼν ὑποῤῥίψας ἑαυτὸν, ἐλεύθερος, καὶ εὔπορος, καὶ ἀδεὴς ἐφημέρων νόμων [f], καὶ ἀνοήτων δικαστῶν· εἰ δέ τινες παράνομοι ἐν τούτοις καὶ ὑβρισταὶ ἄνδρες [g], ἔχουσι τὴν δίκην, οὐκ Ἀθηναίων

tur, Delos euertitur; ex harum vero virtus colligitur, praeclaris impletur diſciplinis animus, res priuata honeſte, publica praeclaris dirigitur legibus, bellum nusquam eſt, vbique terra marique parta ſecuritas, nihil vsquam ſiniſtrum, nihil inhumanum, nihil barbarum, pacis plena ſunt omnia, omnia foederum, vbique ſcientia viget, vbique ſapientiae ſtudium, et liberales diſciplinae.

6. O legibus antiquiores leges! o legislatoribus manſuetiores legislatores! quibus, ſi quis volens ſe ſubmiſerit, liber pariter, diuesque aget, nec quotidianis hiſce magnopere legibus ſtultisque egebit iudicibus: quicunque vero ab earum receſſerint praeſcripto, iniuſteque vixerint, poenas illi ſubeunt; non quod Athenienſium damnentur ſuffragiis, aut

codice neſcio an coniectura vidit Paccius, habet enim, *perditur Melus.* Nec hoc Heinſium fugit. Stephanus, Μῆλος νῆσος μία τῶν Κυκλάδων, ὁμώνυμον ἔχουσα πόλιν. Suidas, Μῆλος, καὶ ἡ πόλις, καὶ ἡ νῆσος. Noſter Diſſert. XVIII. 7. Ἀπόλωλέ σοι [Μῆλος,] νῆσος γείτων. Quin et Μηλίων ἀνδραποδισμὸν et συμφορὰς memorat Iſocrates in Paneg. p. 89, 91. Hiſtoriam vero ſuppeditabunt Thucydides lib. V. p. 410, et Strabo lib. X. p. 742.

d Σκιώνη ἀνδραποδίζεται,] Vulgo Σικυώνη. Sed Reg. et Harleian. Σκιώνη, quod rectum. Stephanus, Σκιώνη πόλις Θρᾴκης. Idem mendum ſuſtulimus infra Diſſert. XVIII. 7. vbi vide notata.

Sectio ϛʹ.

e Ὦ νόμοι] Sic Reg. et Harleian. vulgo ὧν νόμοι, perperam.

f ἀδεὴς ἐφημέρων νόμων,] Vulgo, ἀνενδεὴς, repugnantibus Mſs. Vide nos ad Diſſert. V. I.

g ὑβρισταὶ ἄνδρες,] Vulgo δικασταὶ ἄνδρες. Lectionem, quam recepimus,

καταψηφιζομένων, ὐδὲ τῶν ἕνδεκα ἀπαγόντων, ὐδὲ τῦ δημίυ προσφέροντος τὸ φάρμακον, ἀλλ' αὐτόθεν ἐξ αὐτοφυῦς καὶ ἑκυσίυ μοχθηρίας.

Αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν [h] ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.

Τῦτον παραβὰς τὸν νόμον Ἀλκιβιάδης ἐδυςύχει, ὐχ ὁπότε αὐτὸν Ἀθηναῖοι ἐκ Σικελίας ἐκάλυν [i], ὐδ' ὁπότε ἐπηράσαντο αὐτῷ κήρυκες καὶ Εὐμολπίδαι [k], ὐδ' ὁπότε ἔφευγεν ἔξω τῆς Ἀττικῆς, μικρὰ ταῦτα, καὶ καταδίκη εὐκαταφρόνητος (κρείττων γὰρ ἦν καὶ φεύγων Ἀλκιβιάδης [l] τῶν οἴκοι μενόντων, ὗτος παρὰ Λακεδαιμονίοις

aut ab vndecimuiris abducantur, aut denique e tortoris manu venenum hauriant, minime; ſed propria, ſed innata, ſed voluntaria improbitate ſua;

Crimine nam periere ſuo, poenasque dedere.

Hanc legem transgreſſus eſt Alcibiades, huius ex legis iudicio infelix dicendus fuit, non cum e Sicilia ab Athenienſibus ad dicendam cauſam vocaretur, non cum a ſacris praeconibus, non cum ab Eumolpidis deuoveretur, non cum Atticam relinqueret, vulgaria haec ſunt, leuiſſimae hae poenae ſunt (maior enim et in exilio iis, qui manebant, erat Alcibiades; nam et apud Lacedaemonios exul vixit

recepimus, quamque ex Mſs. Regio laudauit Heinſius, exhibet vterque codex; eamque ſenſus omnino flagitat.

h Αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν] Odyſſ. Α΄. 7.

i αὐτὸν Ἀθηναῖοι ἐκ Σικελίας ἐκάλυν,] Vulgo αὐτὸν ἐκ Σικελίας Ἀθηναῖοι ἐκάλυν. Eum verborum ordinem ſequimur, quem repraeſentant Mſs.

k ἐπηράσαντο αὐτῷ κήρυκες καὶ Εὐμολπίδαι,] Ad Alcibiadem pertinere videtur hoc incerti ſcriptoris fragmentum apud Suidam in Εὐμολπίδαι, Ἐπηράσαντο δὲ αὐτῷ Εὐμολπίδαι καὶ κήρυκες. Vide Corn. Nepotem in Alcib. cap. IV. et Plutarchum tom. I. pag. 202. De Eumolpidis adi ſis Iohan. Meurſium Eleuſin. cap. II.

l φεύγων Ἀλκιβιάδης] Ita Reg. et Harleian, vulgo μένων, contra mentem ſententiamque Maximi: quapropter nec Paccium, nec Canterum, nec Heinſium fugit vera lectio.

m καὶ μένων Ἀλκιβιάδης] Ita priores editiones. Sed *Reg.* et *Harl.* pro μένων habent φεύγων. vnde ſuſpicari licet Maximum primo ſcripſiſſe, κρείττων γὰρ ἦν καὶ ὐ μένων Ἀλκιβιά-

 δης

Φεύγων εὐδοκίμει, οὗτος Δεκέλειαν ἐπετείχιζεν, οὗτος Τισσαφέρνῃ φίλος, καὶ Πελοποννησίων ἡγεῖτο) ἀλλ' ἡ ἀληθὴς Ἀλκιβιάδου δίκη πρεσβυτέρα μακρῷ· πρεσβυτέρου νόμου, καὶ πρεσβυτέρων δικαστῶν. Ἡνίκα ἐξῆλθε Λυκείου, καὶ ὑπὸ Σωκράτους κατεγινώσκετο, καὶ ὑπὸ φιλοσοφίας ἐξεκηρύττετο· τότε φεύγει Ἀλκιβιάδης, τότε ἁλίσκεται. Ὦ καταδίκης πικρᾶς, καὶ ἀμειλίκτου ἀρᾶς, καὶ ἐλεεινῆς πλάνης. Τοιγαροῦν Ἀθηναῖοι μὲν αὐτὸν καὶ δεηθέντες κατεδέξαντο· φιλοσοφία δὲ, καὶ ἐπιστήμη, καὶ ἀρετὴ τοῖς ἅπαξ φεύγουσιν ἄβατος μένει καὶ ἀδιάλλακτος. Τοιοῦτον ἡ ἐπιστήμη, τοιοῦτον ἡ ἀμαθία.

ζ'. Ἐγὼ δὲ καὶ τοὺς Μίνω νόμους ἐπιστήμην καλῶ, ἣν ἐδίδασκε μὲν ὁ Ζεὺς ἐν ἐνναετεῖ χρόνῳ [n], ἐμάνθανε δὲ ὁ Μίνως, εὐδαιμόνει δὲ τὸ Κρητῶν γένος. Καὶ τὴν Κύρου ἐπιστήμην ἀρετὴν καλῶ βασιλικὴν [o], ἣν ἐδίδασκε

vixit, non inglorius, poſtea et Deceliam muniuit, et amicus Tiſſaphernis, et dux fuit Peloponneſiis) ſed vera illa, de qua loquor, Alcibiadis poena antiquior, ab antiquiore multo irrogata lege, antiquioribusque iudicibus. Cum Lyceum relinqueret, cum a Socrate damnaretur, cum a philoſophia fuit proſcriptus; tum exulare coepit Alcibiades, tum capi. O proſcriptionem grauem! o diras implacabiles! o miſerrimum errorem! Igitur poſtea etiam cum precibus receperunt eum Athenienſes; philoſophia vero, et ſcientia, et virtus, quem ſemel proſcripſerunt, nunquam admittunt, nunquam in gratiam recipiunt. Talis eſt ſcientia, talis ignorantia.

7. Ego vero et Minois leges ſcientiam vocare non dubitem, quam nouem annis Iupiter docuit, Minos didicit, cum bono ſuo Cretenſes ſequebantur. Ego et virtutem Cyri regiam dico ſcientiam, quam docebat quidem Cyrus, non diſcebat

δης τῶν οἴκοι μενόντων· ſed pro οὐ μένων poſtea edidiſſe φεύγων. M.

Sectio ζ'.

n ἐν ἐνναετεῖ χρόνῳ.] Vide nos ad Diſſert. XXXVIII. 2.

o τὴν Κύρου ἐπιστήμην ἀρετὴν καλῶ βασιλικὴν,] Adſentior Heinſio, qui, duorum vocabulorum ſede mutata, legit τὴν Κύρου [ἀρετὴν ἐπιστήμην] καλῶ βασιλικήν. Ibid.

μὲν Κῦρος, Καμβύσης δὲ οὐκ ἐμάνθανεν, οὐδὲ Ξέρξης ἐμάνθανε. Κῦρος μὲν γὰρ ἡγεῖτο Περσῶν, ὡς ποιμὴν θρεμμάτων, σώζων τὸ αἰπόλιον καὶ τρέφων, καὶ Μήδοις πολεμῶν, καὶ Βαβυλωνίους λαμβάνων, καὶ μηδενὶ ἐφιεὶς λύκῳ βαρβάρῳ καὶ ἅρπαγι ἀναμιχθῆναι τῇ ἀγέλῃ [p]. Καμβύσης δ' ἦν καὶ αὖθις Ξέρξης ἐκ ποιμένων [q] ἀγαθῶν πονηροὶ λύκοι, κείροντες τὴν ἀγέλην [r],

bat tamen Cambyſes, non diſcebat Xerxes. Cyrus enim Perſis haud ſecus imperabat, quam pecoribus paſtor: ille ſaluti gregis proſpicit et pabulo, ille in Medos bellum mouet, ille Babylonios inuadit; lupis vero barbaris feriſque ne aditum quidem ad gregem permittit. Cambyſes contra Xerxesque e bonis paſtoribus lupi euaſere improbi; illi gregem totondere,

Ibid. τὴν Κύρου ἐπιστήμην ἀρετὴν καλῶ βασιλικήν,] Tranſponendae ſunt voces ἐπιστήμην et ἀρετήν, prout bene monuit *Heinſius*. Sumpta ſunt haec ex Platonis Politico, citante Clem. Alexandrino *Stromat.* II. p. 366. C. ὥστε ἡ τοῦ ἀληθινοῦ βασιλέως ἐπιστήμη, βασιλική. Vide Xenophontem *Cyrop.* VIII. 18. vbi memoratur dictum Cyri, παραπλήσια ἔργα εἶναι νομέως ἀγαθοῦ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ. M.

p λύκῳ βαρβάρῳ καὶ ἅρπαγι ἀναμιχθῆναι τῇ ἀγέλῃ.] Vulgo λύκῳ βαρβάρῳ, καὶ [ἀργίᾳ] ἀναμιχθῆναι τῇ ἀγέλῃ. Vnde P. Leopardus Emend. XVIII. 28. coniectura ſatis probabili reponebat λύκῳ βαρβάρῳ καὶ [ἀγρίῳ.] At lancem deprimit Harleian. qui locum eo, quo dedimus, modo repraeſentat. Philes de Vulturibus III. 14.

Οἳ ζῶσιν εὐθὺς ἐξ ὀνύχων [ἁρπάγων.]

Pariter λύκοι ἅρπαγες dicuntur Matthaeo VII. 13. Vide ſis et verſionem τῶν LXX. Geneſ. XLIX. 27. et Euſebium Vit. Conſtantini III. 63.

q Καμβύσης δ' ἦν, καὶ αὖθις Ξέρξης, ἐκ ποιμένων etc.] Sic diſtinguendum: et vertendum, *Cambyſes vero erat, et poſtea Xerxes, pro paſtoribus* etc. Vide pulcherrimum locum ad hanc rem apud Graecarum elegantiarum peritiſſimum ſcriptorem, Syneſium *De Regno* p. 4. ed. *Turneb.* M.

r κείροντες τὴν ἀγέλην,] Κείρειν hoc in loco *radere*, vel, vt nonnulli volunt, *deglubere* ſignificat. Martialis II. 17.

Non tondet, *inquam. Quid ergo facit*? radit.

Idem VIII. 47.

Pars maxillarum tonſa *eſt tibi, pars tibi* raſa *eſt.*

Vide Iſ. Caſaubonum ad Suetonii Tiberium cap. XXXII.

καὶ τῆς ἐπιςήμης ἀπεληλαμένοι. Ἐγὼ καὶ τȣ̀ς Λυκȣ́ργȣ νόμȣς ἐπιςήμην καλῶ μȣσικήν [s].

dere, illi ad hanc ne acceſſere quidem ſcientiam. Ego et Lycurgi leges, ſcientiam voco.

DISSERT.

Ibid. *κείροντες τὴν ἀγέλην.*] Quod et boni paſtores faciunt. ideo *κείρειν* pro *deglubere* (*radere* Dauiſius) ſumit magnus *Caſaubonus*. Aliam huius Verbi ſignificationem adferunt Heſychius et Suidas, quae huic loco optime conueniret, nempe *ἐσθίειν, κατεσθίειν* *comedere*, deuorare. pro *occidere*, vel *occidendo facere*, Sophocles *Aiac. Flag*. V. 56.

Ἐνθ' εἰσπεσὼν ἔκειρε πολυκέρων φόνον·

de Aiace, boues et oues trucidante. M.

s *ἐπιςήμην καλῶ* [*μȣσικήν.*] Vulgo deeſt vltima vox; ſed eam ſupplent, Heinſio probante, Reg. et Harleian. Leges autem Lycurgi vocat *ſcientiam muſicam*; quod concinnandis et ad virtutem velut ad harmoniam remeandis, hominum moribus fuerint comparatae. Plato in Phaedone cap. IV p. 77. *Πολλάκις μοὶ φοιτῶν τὸ αὐτὸ ἐνύπνιον ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ, ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὄψει φαινόμενον, τὰ αὐτὰ λέγει, ὦ Σώκρατες, ἔφη,* [*μȣσικὴν*] *ποίει καὶ ἐργάζȣ. Καὶ ἐγὼ ἔν γε τῷ πρόσθεν χρόνῳ ὅπερ ἔπραττον, τȣ̃το ὑπελάμβανον αὐτό μοι παρακελεύεσθαί τε καὶ ἐπικελεύειν, ὥσπερ οἱ τοῖς θέȣσι διακελευόμενοι, καὶ ἐμοὶ ȣ̔́τω τὸ ἐνύπνιον ὅπερ ἔπραττον, τȣ̃το ἐπικελεύειν, μȣσικὴν ποιεῖν· ὡς φιλοσοφίας μὲν ȣ̓́σης μεγίςης* [*μȣσικῆς,*] *ἐμȣ̃ δὲ τȣ̃το πράττοντος.* Et in Lactete p. 249. H. *Χαίρω ὑπερφυῶς, θεώμενος ἅμα τόν τε λέγοντα καὶ λεγόμενα, ὅτι πρέποντα ἀλλήλοις καὶ ἁρμόττοντά ἐςι· καὶ κομιδῇ μοι δοκεῖ* [*μȣσικὸς*] *ὁ τοιȣ̃τος εἶναι, ἁρμονίαν καλλίςην ἡρμοσμένος· ȣ̓ λύραν, ȣ̓δὲ παιδιᾶς ὄργανα, ἀλλὰ τῷ ὄντι ζῆν ἡρμοσμένος.* Pari modo *λόγȣς μουσικοὺς* adhibuit noſter ſupra cap. V. Vide ſis et Budaeum Comment. L. G. p. 944. et Caſp. Barthium ad Claudiani lib. I. Rufin. v. 24.

Ibid. *Ἐγὼ καὶ τȣ̀ς Λυκȣ́ργȣ νόμȣς ἐπιςήμην καλῶ μȣσικήν·*] Atque ita finitur Diſſertatio. Sed proculdubio defectus eſt. non enim veroſimile fit Noſtrum transmiſſurum fuiſſe Lycurgi Leges absque tali aliquo Elogio, vel Deſcriptione, qualem Minois Legibus paullo ante contulerat. M.

DISSERT.

ΛΟΓΟΣ ΙΓ'.

Πότερα χαλεπώτερα νοσήματα, τὰ τȣ̃ σώματος, ἢ τὰ τῆς ψυχῆς.

Ἀδεταί τι ἐξ ἀρχαίȣ ᾆσμα ἐν εὐχῆς μέρει,

Ὑγεία πρεσβίςα μακάρων t,

Μετὰ σεῦ ναίοιμι u

Τὸ λειπόμενον βιοτᾶς.

Ἐρωτῶ δὴ τὸν ποιητὴν τȣ̃ ᾄσματος, τίνα καὶ ȣ̓̃σαν τὴν ὑγείαν ταύτην ξύνοικόν αὐτῷ ἐλθεῖν παρακαλεῖ κατὰ τὴν εὐχὴν x. Ἐγὼ μὲν γὰρ ὑποπτεύω δαιμόνιόν τι εἶναι

DISSERTAT. XIII.

Corporiſne, an animi, grauiores ſint morbi.

Iam inde antiquitus carmen quoddam circumfertur, quod votum continet huiusmodi,

Diuarum Dea ſanitas,

Tecum ſit mihi viuere,

Vitae quod ſupereſt meae.

Velim equidem ex auctore ipſo audire, quaenam ſit illa ſanitas, cuius ſibi optat contubernium. Ego quidem et diuinam eſſe rem arbitror, et quae merito petatur; nec enim veriſimile

DISSERT. XIII. *vulgo* XLI.

Sectio α'.

t Ὑγεία πρεσβίςα μακάρων,] Ita Mſs. non Ὑγίεια. Sic autem incipit Paean ille, quem Sicyonius Ariphron in laudem ſcripſit ſanitatis. Integer extat apud Athenaeum lib. XV. pag. 702. Lucianus etiam Pro lapſo inter ſalut. tom. I. pag. 499. huius ᾄσματος eandem, quam noſter, adducit particulam.

Ibid. Ὑγίεια πρεσβίςα etc.] Paullo aliter Lucianus *De lapſ. inter Salut.* p. 499. Ὑγεία nempe, et μετὰ σεῦ νέοιμι. rectius opinor, μετὰ σεῦ. Canticum hoc ibi vocat γνωριμώτατον, et πᾶσι διὰ ςόματος. M.

u Μετὰ [σεῦ] ναίοιμι] Reg. νέοιμι, nec aliter apud Lucianum ſcribitur. At certiſſime reponendum ναίοιμι, prout exhibent Athenaei codices. Vulgo μετὰ σȣ̃. Nos autem fide Luciani Doriſmum reſtituimus.

x παρακαλεῖ [κατὰ τὴν εὐχήν.] Vulgo παρακαλεῖ [τῇ εὐχῇ.] Nos Mſs. Reg. et Harleian. obtemperamus.

χρῆμα [y] καὶ εὐχῆς ἄξιον· οὐ γὰρ ἂν εἰκῆ, οὐδὲ ἐκ τοῦ προστυχόντος κατηξιώθη ᾠδῆς, καὶ ἔμεινεν ᾀδόμενον. Εἰ δὲ καὶ τοιοῦτόν ἐστιν, ὁποῖον αὐτὸ ὑποπτεύω εἶναι, ἀποκρινάσθω ἡμῖν ὑπὲρ τοῦ ποιητοῦ ὁ λόγος αὐτός· δύο γὰρ ὄντοιν ἐν τῇ τοῦ ἀνθρώπου ἁρμονίᾳ, ψυχῆς καὶ σώματος, εἰ μὲν οὐ πέφυκε ψυχὴ νοσεῖν, ἦν ἂν δή που τὸ ᾆσμα τοῦτο εὐχὴ σώματος, τοῦ καὶ πεφυκότος νοσεῖν καὶ ὑγείᾳ ῥᾴονος [z]. Εἰ δὲ ἀμφοῖν ὁμοίως συγκεκραμένων μὲν πρὸς τὸ κάλλιστον ὑπὸ τῆς φύσεως, ταραττομένων δὲ ὑπὸ τῆς παροινίας τῶν μερῶν, ἐπειδὰν πλεονεκτήσῃ τὶ ἐν αὐτοῖς, ὡς ἐν πόλει δῆμος ἢ τύραννος, κωλύει τὰ ἄλλα καὶ λυμαίνεται αὐτῶν τῇ συμμετρίᾳ [a], καλοῦμεν δὲ ἑκατέραν πλεονεξίαν, τὴν μὲν ψυχῆς,

mile eſt, aut fruſtra a poeta celebratam eſſe, aut ſine ratione hoc ab omnibus quotidie cani. Quod niſi me augurium fallit, vereque de ea iudico, reſpondeat nobis pro poeta ipſa ratio: duo cum ſint, quae conſtituunt hominem, anima et corpus, ſi quidem probari poſſet nullum eſſe morbum animae, neceſſario ſequeretur corporis hoc votum eſſe, quod et incidere in morbum poteſt, et e morbo conualeſcere. Sin vero ita ſe res habet, vt vtrumque ſimul beneficio naturae quam aptiſſime ſit mixtum, et facillime ſingulorum inſolentia concitari ſoleat membrorum; cum autem aliquid plus aequo ſibi vindicat eorum, vt in vrbe tota populus aut tyrannus, non ſibi modo ſed et aliis officit, totumque, quo inter ſe cohaerent amiciſſime, vinculum diſſoluit; nec minus haec quam illa iniuſta dicitur cupiditas, quamuis animae altera, altera ſit cor-

poris

y δαιμόνιόν τι [εἶναι] χρῆμα] Vulgo deeſt εἶναι, quam vocem Maximo reſtituendam docuit vterque codex.

z Ὑγείᾳ ῥᾴονος.] Sic neuter Mſs. Harleian. enim dat τοῦ καὶ πεφυκότος νοσεῖν καὶ [ὑγιαίνειν.] At, ne plura memorem, ſi vox vltima fuit a Maximi manu, ſcriptum oportuit τοῦ πεφυκότος καὶ νοσεῖν καὶ ὑγιαίνειν. Reg. habet ὑγειατέρωνος, quod quidem vocabulum eſt monſtroſum, ſed vnde forſan exſculpi poſſit vera lectio; ſcripſit enim, vt opinor, noſter τοῦ καὶ πεφυκότος νοσεῖν καὶ [ὑγείας ἐρῶντος.]

a λυμαίνεται [αὐτῶν] τῇ συμμετρίᾳ.] Sic ex Reg et Harleian. edidi. Vulgo αὐτοῦ τῇ συμμετρίᾳ, male.

b τὴν

τὴν δὲ σώματος, καὶ πρὸς μὲν αὑτὸ ἑκάτερον ὁμοίως ὑγείας ἐνδεὲς, πρὸς δὲ τὸ πλησίον ἐ κατ' ἰσηγορίαν τάτ]εται· τὴν ποτέρε αὐτοῖν συμμετρίαν [b] καὶ σωτηρίαν πρεσβίςαν μακάρων ὀνομάζωμεν [c]; ἵνα δὴ καὶ τὴν ἑκατέρε νόσον ἐκ τε ἐναντίε θεασώμεθα, ποτέρα τῷ ἀνθρώπῳ μεῖζον κακὸν, φέρε δὴ ἔτωσι τὸ πᾶν [d] διαιτήσωμαι.

β'. Ψυχὴ καὶ σῶμα ὁ ἄνθρωπος, τὸ μὲν αὐτε ἄρχον [e], τὸ δὲ ἀρχόμενον, ὡς ἐν πόλει ἄρχων καὶ ἀρχόμενος· καὶ ἔςι καὶ ὁ ἄρχων πόλεως μέρος, καὶ οἱ ἀρχόμενοι παραπλησίως· πότερον δὴ τῶν μερῶν τέτων πράττον κακῶς λυμαίνεται τῇ πόλει; Νοσείτω δῆμος ἐν δημοκρατίᾳ, ἀλλὰ Περικλῆς ὑγιαίνων, ἄρχων ἀγαθὸς, ἐπανορθοῖ τὴν τε δήμε νόσον· νοσείτω Συρακεσίοις Διονύσιος [f] τυραννικὴν νόσον, ἀλλ' ὁ δῆμος ὑγιαίνων ἐξασθε-

poris, et reſpectu quidem ſui vtrique aeque ſanitate opus eſt, reſpectu vero alterius non eadem definiri poteſt aequalitas: quaero vtrius congruentia, ſalusque, auguſtiſſima dearum ſit appellanda? Quare vt ex collatione vtriusque morbi conſtet de vtroque, vter maior ſit, hoc modo rem totam decidamus.

2. Homo totus anima et corpus eſt; illa imperat, hoc paret; quemadmodum in vrbe interdum magiſtratus, interdum populus: non minus autem vrbis pars eſt qui paret, quam qui imperat: vtrius vero morbus plus nocet vrbi? Laboret in ſtatu populari populus; recte valeat Pericles, imperator optimus, facile hunc populi morbum curabit: laboret Syracuſis morbo tyrannico Dionyſius; populus, tametſi valeat, rei con-

b τὴν [ποτέρε αὐτοῖν] συμμετρίαν] Vulgo τὴν [ποτέραν αὐτῶν] συμμετρίαν. Nos Mſs. κατὰ πόδας inſiſtimus.

c πρεσβίςαν μακάρων [ὀνομάζωμεν;] Sic Mſs. quod et H. Stephano melius videbatur, vulgo ὀνομάζομεν.

d [ἔτωσὶ] τὸ πᾶν] Ita codices, non ἔτω τὸ πᾶν, vt vulgo.

Sectio β'.

e τὸ μὲν αὐτε ἄρχον,] H. Stephanus edidit αὐτῷ ἄρχον, Heinſius vero αὐτῶν ἄρχον. Vterque contra quam iubent Mſs.

f νοσείτω [Συρακεσίοις] Διονύσιος] Lego Συρακέσιος. Nam ſi volue-

νεῖ πρὸς τὴν σωτηρίαν. Βȣ́λει δὴ τὸ μὲν σῶμα εἶναί σοι οἷον δῆμον, τὴν δὲ ψυχὴν ὥσπερ δυνάστην; θέασαι τοίνυν, καὶ παράβαλλε τὴν εἰκόνα. Ὁ δῆμος πλέον ἢ ὁ ἄρχων, καὶ τὸ σῶμα πλέον ἢ ἡ ψυχή· δῆμος ἔμπληκτον, καὶ τὸ σῶμα ὅμοιον· δῆμος πολυμερὲς, καὶ πολύφωνον, καὶ πολυπαθὲς g, δῆμος ἐξ ἀνομοίων πολλῶν καὶ παντοδαπῶν, καὶ τὸ σῶμα ἐξ ἀνομοίων πολλῶν, καὶ παντοδαπῶν συγκεκραμένον h· δῆμος χρῆμα ὀξὺ ἐν ὀργαῖς i, ἰσχυρὸν ἐν ἐπιθυμίαις, ὑγρὸν ἐν

conſeruandae par non eſt futurus. Quid ſi igitur populum cum corpore, cum anima conferamus principem; hoc fac, et in vtroque contemplare ſingula. Maior eſt populus, quam imperator; et corpus, quam anima: ſtolidus eſt populus, tale eſt corpus; populus eſt multiplex, nec diuerſa tantum loquitur, ſed et ſentit; ex diſſimilibus conſtat populus, et variis; populi ira vehemens, libido violenta, voluptas eſt diſſoluta, moeret ſine ſpe, inflammatur ſine modo: inuenies eadem in corpore; nam et

libidine

volueratnoſter id, quod repraeſentant Paccius et Heinſius, dixiſſet ἐν Συρακȣσίοις vel Συρακȣ́σαις.

g δῆμος πολυμερὲς, καὶ πολύφωνον, καὶ πολυπαθές·] Poſt has voces deeſt integra ſententia, huiuſce ἀνταπόδοσις· nempe, καὶ τὸ σῶμα ὁμοίως· vel, καὶ τὸ σῶμα πολυμερὲς, καὶ πολύφωνον, καὶ πολυπαθὲς, vel ſimile aliquid: vt in proxime ſequenti, δῆμος ἐξ ἀνομοίων πολλῶν καὶ παντοδαπῶν συγκεκραμένον, Codices optime addunt, iisdem fere verbis, καὶ τὸ σῶμα ἐξ ἀνομοίων πολλῶν καὶ παντοδαπῶν συγκεκραμένον. Defectus eſt certiſſimus. Paullo ante, pro Συρακȣσίοις *Dauiſius* legit Συρακȣ́σιος. rectius putarem cum articulo, νοσείτω ὁ Συρακȣ́σιος Διονύσιος. M.

h καὶ τὸ σῶμα ἐξ ἀνομοίων πολλῶν, καὶ παντοδαπῶν συγκεκραμένον·] Vulgo deſunt hae voces, quas nos ex Reg. et Harleian. Maximo reddidimus. Eas item legit in ſuo codice Paccius. Mendum procreauit, vt fit, eorundem vocabulorum repetitio.

i δῆμος, χρῆμα ὀξὺ ἐν ὀργαῖς,] Non dubitaſſem de voce vltima, niſi in altero membro Comparationis, quod huic reſpondet, corpus dictum fuiſſet ὁρμητικόν· vnde puto hic quoque ſcribendum ὀξὺ ἐν ὁρμαῖς, vt Diſſ. XII. καὶ δήμȣ ὁρμαί. Confer caetera huius loci epitheta, ἐπιθυμητικόν, etc. cum praecedentibus, ἐπιθυμίαις etc. M.

k καὶ

ἡδοναῖς, δύσθυμον ἐν λύπαις, χαλεπὸν ἐν θυμοῖς, ταῦτα καὶ σώματος πάθη, καὶ γὰρ ἐπιθυμητικὸν, καὶ αἰτητικὸν [k], καὶ φιλήδονον, καὶ ὁρμητικόν. Φέρε, καὶ τὸν ἄρχοντα τῷ ἄρχοντι εἰκάζωμεν. Ἄρχων ἐν πόλει προςακτικώτατον, καὶ τιμιώτατον, καὶ ἰσχυρότατον, ψυχὴ ἀνθρώπῳ προςακτικώτατον, καὶ τιμιώτατον, καὶ ἰσχυρότατον [l]. ἄρχων τῇ φύσει φροντιςικώτατον, καὶ λογιςικώτατον, τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἡ ψυχή· ὁ ἄρχων αὐτεξέσιον, καὶ ἡ ψυχή. Τέτων τοίνυν ἔτος ἐχόντων, τὴν ποτέρε νόσον [m] χαλεπωτέραν φήσομεν, καὶ ἐν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐν πόλει; Οὐ τὸ κρεῖττον νοσὲν ἀνιαρότερον [n] τῷ ὅλῳ; δῆμος μὲν γὰρ κάμνων, ὑγιαίνοντος ἄρχοντος, ἐν ἐλευθέρᾳ τῇ πόλει νοσεῖ· ἄρχοντος δὲ νοσῦντος, δελεία πόλεως [o].

libidine facile accenditur, et quiduis petit, nec voluptatem tantum ſequitur, ſed et impetum. Cum principe viciſſim conferamus principem. Princeps lubenter ſibi vindicat imperium, honorem, poteſtatem; princeps natura cogitabundus eſt, et ratione abſtruſa colligit: eodem modo et anima. Quae cum ita ſint, vter grauior cenſendus morbus, et in vrbe, et in homine eſt? An non pars melior male affecta plus nocet toti? ſaluo enim magiſtratu, aeger populus nondum libertatem amiſit; et, vt breuiter dicam, anima corpori praefertur ab omnibus. Iam quod praefertur bonum, maius eſt; quod autem maiori bono contrarium eſt, maius eſt malum: ſanitas autem animae corporis ſanitate maius bonum eſt; morbus

k καὶ αἰτητικὸν,] Forſan ἰτητικόν.

l ψυχὴ ἀνθρώπῳ προςακτικώτατον, καὶ τιμιώτατον, καὶ ἰσχυρότατον· Haec vulgo deſunt; ea tamen ἀποδόσει neceſſaria ſunt, et a Reg. et Harleian. agnoſcuntur. Malimvero ψυχὴ [ἐν] ἀνθρώπῳ προςακτικώτατον etc.

Ibid. ψυχὴ ἀνθρώπῳ προςακτικώτατον,] Scribo, ἐν ἀνθρώπῳ, vt ἐν πόλει, cui reſpondet. Sic etiam *Dauiſius*. Ceterum pro προςακτικώτατον legendum forte προςατικώτατον, vtroque loco. M.

m τὴν [ποτέρε] νόσον] Ita recte codices. Vulgo perperam τὴν [ποτέραν] νόσον.

n ἀνιαρότερον] Vulgo ἀνιαρώτερον. Male; qua de re diximus Diſſert. III. 10.

o ἐν ἐλευθέρᾳ τῇ πόλει νοσεῖ· ἄρχοντος δὲ νοσῦντος, δελεία πόλεως·] Sic Reg. et Harleian. nec

συνελόντι δ' εἰπεῖν, ψυχὴ σώματος τιμιώτερον. Τὸ δὲ τοῦ τιμιωτέρου ἀγαθὸν, μεῖζον [p] · τὸ δὲ τῷ μείζονι ἀγαθῷ ἐναντίον, μεῖζον κακόν· ἀγαθὸν δὲ μεῖζον ὑγεία ψυχῆς, ὑγείας σώματος· μεῖζον οὖν κακὸν νόσος ψυχῆς, νόσου σώματος. Υγεία μὲν σώματος τέχνης ἔργον, ὑγεία δὲ ψυχῆς ἀρετῆς ἔργον· νόσος ψυχῆς μοχθηρία, νόσος σώματος δυστυχία· ἑκούσιον ἡ μοχθηρία, ἀκούσιον ἡ δυστυχία· ἐλεεῖται τὰ ἀκούσια, μισεῖται τὰ ἑκούσια· τὰ ἐλεούμενα βοηθεῖται, τὰ μισούμενα κολάζεται· τὰ βοηθούμενα μέτρια, τὰ κολαζόμενα χείρω.

γ'. Πάλιν αὖ τὴν ὑγείαν ἐφ' ἑκατέρου σκόπει. Ἡ μὲν πάντων ἀδεὴς [q], ἡ δὲ πάντων ἐνδεής· ἡ μὲν εὐδαιμονίαν χορηγεῖ, ἡ δὲ κακοδαιμονίαν πορίζεται [r].

bus ergo animae morbo corporis maius eſt malum. Et corporis ſanitas artis opus eſt; animae vero, virtutis: animae morbus eſt improbitas; corporis externa calamitas: voluntaria eſt improbitas, inuito euenit calamitas: quae inuito eueniunt, miſericordia: quae a volente fiunt, odio perſequimur: miſericordiam auxilium, odium vero ſequitur ſupplicium: iam quae auxilio digna iudicamus, meliora; quae ſupplicio, peiora ſunt.

3. Rurſus ſanitatem vtriusque in vtroque videamus. Altera quidem omnibus eget, altera nullo: altera beatitudini confert omnia, altera infelicitatem ſuſtinet: altera mali immunis

nec aliter legit in ſuo codice Paccius. Vulgo nihil horum, niſi voces ἐν ἐλευθερίᾳ, repraeſentant.

p Τὸ δὲ τοῦ τιμιωτέρου ἀγαθὸν,] Vulgo τὸ δὲ τιμιώτερον ἀγαθόν. Lectionem, quam recepimus, exhibet vterque Mſs.

Ibid. τὸ δὲ τιμιώτερον ἀγαθὸν, μεῖζον·] Mſs. τὸ δὲ τοῦ τιμιωτέρου, ἀγαθὸν, μεῖζον· optime. vellem habuiſſent, μεῖζον ἀγαθὸν, pro μεῖζον. certe hoc aures expectant; et fauent ſequentia, et mos ſcribendi. Codicum vero ſcripturam τὸ δὲ τοῦ τιμιωτέρου, confirmat Locus Diſſ. XL. τὰ δὲ τοῦ τιμιωτέρου ἀγαθὰ, τῶν ἧττον τιμίων τιμιώτερα. M.

Sectio γ'.

q Ἡ μὲν πάντων ἀδεὴς,] Sic Reg. et Harleian. vulgo ἀνενδεής. Vide ſis ad Diſſert. v. 1.

r ἡ μὲν εὐδαιμονίαν χορηγεῖ, ἡ δὲ κακοδαιμονίαν πορίζεται·] Vulgo ἡ μὲν εὐδαιμονίᾳ χορηγεῖ, ἡ δὲ κακοδαιμονίᾳ πορίζεται. Quod cum Graece dici non poſſe videretur,

ἡ μὲν ἄμοιρος κακȣ͂, ἡ δὲ ἐπισφαλὴς εἰς μοχθηρίαν· τῇ μὲν ἀέναος ὑγεία, τῷ δὲ ἐφήμερος· τῇ μὲν βέβαιος, τῷ δὲ ἄςατος· τῇ μὲν ἀθάνατος, τῷ δὲ θνητή [s]. Σκόπει καὶ τὰς νόσȣς. Νόσος σώματος εὐαπάλλακτος τῇ τέχνῃ, νόσος ψυχῆς δυσμετάβλητος τῷ νόμῳ· ἡ μὲν τὸν ἔχοντα ἀνιῶσα ποιεῖ πρὸς τὴν ἴασιν εἰκτικώτερον [t], ἡ δὲ ἐξαναλȣ͂σα τὸν ἔχοντα, ὑπερορᾶν τῶν νόμων παρασκευάζει. τῇ μὲν βοηθȣ͂σι θεοὶ, τὴν δὲ μισȣ͂σιν· πόλεμον ȣ̓κ εἶναι διὰ νόσον σώματος [u], διὰ

munis eſt, propendet ad improbitatem fere altera: alterius perpetua ſanitas, alterius in diem eſt: alterius ſolida, alterius incerta eſt: immortalis alterius; mortalis alterius. Vide et morbos viciſſim. Morbus corporis curatur facillime, malum animae lege difficulter reſtituitur: alter dolore ſuo efficit, vt curari aeger deſideret; alter eo redigit, vt et leges contemnat: alteri ſubſidium a Diis paratum eſt, alteri odium: nullius vnquam belli cauſa morbus extitit corporis, plurimorum

deretur, cumque Reg. et Harleian. εὐδαιμονίαν exhiberent; nos κακοδαιμονίαν ex coniectura dare non refugimus.

Ibid. εὐδαιμονίᾳ χορηγεῖ, ἡ δὲ κακοδαιμονίᾳ] Scribo, εὐδαιμονίαν, et κακοδαιμονίαν. Et ita paſſim Codices. M.

s τῷ δὲ ἐφήμερος· —— τῷ δὲ θνητή.] Sic plane codices; cum vulgo, τῇ δὲ ἐφήμερος —— τῇ δὲ θνητὴ, non ita bene legatur.

t ποιεῖ πρὸς τὴν ἴασιν [εἰκτικώτερον,] Vulgo ποιεῖ πρὸς τὴν ἴασιν [ἰασιμώτερον,] omnino male. Nobis eximiam in loco ſanando opem tulerunt Reg. et Harleian.

Ibid. ποιεῖ πρὸς τὴν ἴασιν ἰασιμώτερον·] Conieceram ςασιμώτερον, *firmiorem*, ſtabiliorem, conſtantiorem in ferendo curationis dolore: cui contrarium eſt πρὸς τὰς ἰασεῖς ἀγριαίνειν ſect. 7. Sed libri ſcripti pro ἰασιμώτερον vel ςασιμώτερον habent εἰκτικώτερον· opinor ex Secunda Editione. M.

u πόλεμον ȣ̓κ εἶναι διὰ νόσον σώματος,] Locus eſt vitiatus. Reg. omiſſa praepoſitione, dat πόλεμον ȣ̓κ εἶναι νόσον σώματος. Harleian. πόλεμον ȣ̓κ [εἶδε νόσος] σώματος. Maximus, vt equidem puto, ſcripſit πόλεμον ȣ̓κ [ἐγείρει] νόσος σώματος.

Ibid. πόλεμον ȣ̓κ εἶναι διὰ νόσον σώματος·] *Reg.* omittit praepoſitionem διὰ. *Harl.* πόλεμον ȣ̓κ εἶδε νόσος σώματος. vnde Cl. Editor coniicit, πόλεμον ȣ̓κ ἐγείρει νόσος σώματος. Propius putarem

δὲ ψυχῆς νόσον οἱ πολλοὶ πόλεμοι· ἐδεὶς νοσῶν τὸ σῶμα συκοφαντεῖ, ἢ τυμβωρυχεῖ [x], ἢ ληΐζεται, ἤ τι ἄλλο δρᾷ κακὸν μέγα [y], νόσος σώματος ἀνιαρὸν τῷ ἔχοντι, νόσος ψυχῆς ἀνιαρὸν καὶ τῷ πλησίον.

δ'. Θέασαι τὸ λεγόμενον ὡδὶ [z] σαφέςερον ἐπὶ πολιτικῆς εἰκόνος. Ἀθήνησιν ἐν δημοκρατεμένῃ πόλει, καὶ ἀκμαζέσῃ πλήθει ἀνδρῶν, καὶ μεγέθει ἀρχῆς, καὶ δυνάμει χρημάτων, καὶ εὐπορίᾳ ςρατηγῶν, ὑπὸ Περικλεῖ δυνας εύοντι, λοιμὸς ἐμπεσὼν; ἐξ Αἰθιοπίας ἀρξάμενος, καὶ καταβὰς διὰ τῆς βασιλέως γῆς, καὶ τελευτήσας ἐκεῖ, καὶ ἱδρυθεὶς αὐτόθι, ἔφθειρε τὴν πόλιν· συνεπελάμβανε δὲ τῇ τε κακε ἐπιδημίᾳ καὶ ἐκ Πελο-

rum animae: nemo corporis vitio ſycophantias ſtruit, aut tumulis mortuorum, aut viuentium inſidiatur bonis, aut atrox aliquod committit facinus, aegre tantummodo parti nocet morbus corporis; animae, vicinae quoque.

4. Quod vt magis intelligas, e republica aliqua exemplum petamus. Magiſtratu Athenis Atticis Pericle, quo tempore et populi poteſtas ea in vrbe fuit ſumma, neque minor hominum frequentia, et tam imperii magnitudine, opumque vi, quam ducum copia militarium floreret respublica, vrbem forte fortuna peſtis inuaſit. Haec peſtis ex Aethiopia ortum ſumpſit, per Perſiam deſcendit, Athenis vero, quaſi ſtatione fixa deſedit, totamque grauiſſime vrbem afflixit. Huic

rem πόλεμοι ἐκ εἰσὶ διὰ νόσον σώματος· cuius ſcripturae veſtigia ſeruat *Harleianus.* confirmant ſequentia, διὰ δὲ ψυχῆς νόσον οἱ πολλὰ πόλεμοι ſc. εἰσι. M.

x τυμβωρυχεῖ,] Heinſio placet τοιχωρυχεῖ. Sed omnium codicum lectionem nullo iure tentauit, vt fuſe diximus ad Ciceronis Tuſcul. I. 12. Hanc tamen παραδιόρθωσιν pro Maximi verbo venditauit editor Oxonienſis 1677.

y Οὐδεὶς νοσῶν τὸ σῶμα, συκοφαντεῖ, —— κακὸν μέγα.] Poſt haec quoque clare deeſt integra ῥῆσις, in qua Homo *Animae* morbo laborans deſcribebatur συκοφαντῶν vel τυμβωρυχῶν, etc. prout in praecedenti et ſubſequenti commate factum. Senſus facile perſpicitur: Verba non niſi ex Mſs. expectanda. ſed defectus eſt manifeſtiſſimus. M.

Sectio δ'.

z ὡδὶ] Sic Mſs. quod Ἀττικώτερον. Vide Moerin. Vulgo ὧδε.

a συναπολ-

πουνήσȣ πόλεμος. Δηȣμένης δὲ τῆς γῆς, καὶ φθειρομένης τῆς πόλεως, καὶ ἀναλισκομένων τῶν σωμάτων, καὶ μαραινομένης τῆς δυνάμεως, καὶ ἀπαγορεύοντος τῇ πόλει τȣ̃ σώματος, εἷς ἀνὴρ, οἷον ψυχὴ πόλεως, ὁ Περικλῆς ἐκεῖνος, ἄνοσος καὶ ὑγιὴς μένων, ἐξώρθȣ τὴν πόλιν καὶ ἀνίςη, καὶ ἀνεζωπύρει, καὶ ἀντετάττετο τῷ λοιμῷ καὶ τῷ πολέμῳ. Θέασαι δὲ καὶ τὴν δευτέραν εἰκόνα. Ὅτε μὲν ὁ λοιμὸς ἐπέπαυςο, καὶ τὸ πλῆθος ἔῤῥωτο, καὶ ἡ δύναμις ἤκμαζε. τότε δὴ τὸ ἀρχικὸν μέρος τῆς πόλεως ἐνόσει νόσον δεινὴν, καὶ ἐγγύτατα μανίας, καὶ κατελάμβανε τὸ πλῆθος, καὶ τὸν δῆμον συννοσεῖν προσηνάγκαζε. Ἦ γὰρ ȣ̓χ οὗτος ὁ δῆμος καὶ Κλέωνι συνεμαίνετο, καὶ Ὑπερβόλῳ συνενόσει, καὶ Ἀλκιβιάδῃ συνεφλέγετο, καὶ τελευτῶν τοῖς δημαγωγοῖς συνετήκετο, καὶ συνεσφάλλετο, καὶ συναπωλλύετο[a]; ἄλλȣ ἄλλοτε τὴν δειλαίαν καλȣ̃ντος[b],

Huic malo Peloponneſiacum acceſſit bellum. Ergo et ager ab hoſtibus diripi, et vrbs interire, nec homines tantum, ſed et imperii paulatim defloreſcere potentia, totum denique malo ſuo ciuitatis corpus ſuccumbere. Reſtabat vrbis anima Pericles ille, qui, cum morbi immunis eſſet ipſe, rempublicam afflictam conſilio erexit ac ſuſtinuit, extinctam propemodum excitauit, ſolus denique cum peſte congreſſus eſt et bello. Accipe et alterius exemplum. Cum iam peſtis remitteret, populus valeret, reipublicae de integro floreret potentia; magiſtratus contra morbo confligtari coepit grauiſſimo, et qui parum ab inſania abeſſet: hic morbus et plebem inuaſit, et populum contagione ſua infecit. Quid enim? nonne et inſaniam Cleonis, et morbum Hyperboli, et ardorem Alcibiadis ſecutus eſt populus; donec cum ducibus poſtremo ſuis defecit paulatim, cecidit, interiit? Cum alius alio afflictam ciuitatem vocaret,

Huc

a *συναπωλλύετο;*] Vulgo *συναπώλετο*, pro qua voce Stephanus maluit *συναπώλλυτο.* Nos Harleiano codici paruimus.

b [*ἄλλȣ*] *ἄλλοτε τὴν δειλαίαν καλȣ̃ντος,*] Sic recte codices, et editio Oxonienſis; nam Stephanus et Heinſius *ἄλλον* non ſine

Δεῦρ' ἴθι [c] νύμφα φίλη, ἵνα θέσκελα ἔργα ἴδηαι.

Καὶ δείκνυσι μὲν Ἀλκιβιάδης Σικελίαν, δείκνυσι δὲ Κλέων Σφακτηρίαν, καὶ ἄλλος ἄλλην γῆν ἢ θάλατταν, ὡς πυρέττοντι πηγὰς καὶ φρέατα. Ταῦτά ἐστιν ὑμῶν, ὦ πονηροὶ, τὰ θέσκελα ἔργα, φθορὰ, καὶ ἀνάστασις [d], καὶ κακῶν ἀκμὴ, καὶ φλεγμονὴ νόσου. Τοῦτο δύναται καὶ ψυχῆς νόσος πρὸς σώματος νόσον παραβαλλομένη. Νοσεῖ σῶμα, καὶ ταράττεται, καὶ φθείρεται· ἀλλ' ἂν ἐπιστήσῃς αὐτῷ ψυχὴν ἐῤῥωμένην, ἀμελεῖ τῆς νόσου, καὶ ὑπερφρονεῖ τοῦ κακοῦ. Ὡς Φερεκύδης ὑπερεφρόνει ἐν Σύρῳ κείμενος [e], τῶν μὲν σαρκῶν αὐτῷ φθειρομένων,

Huc age, Nympha, veni, diuinaque conſpice geſta.

Et vt febricitanti fontes qui monſtrat et puteos; ita Siciliam Alcibiades, Sphacteriam Cleo, alius denique terram aliam oſtendit, aut mare. Haec, ſceleſti, geſta veſtra ſunt, quae diuina dicitis; pernicies manifeſta et euerſio, mali vis maxima ac fomes morbi. Idem morbus poteſt animi, ſi cum morbo conferatur corporis. Fac laborare corpus, torqueri, corrumpi; praeſit illi vegeta anima et robuſta, facile morbum contemnit, facile contemnit malum. Non aliter quam Pherecydes cum in capulo decumberet, ſupra morbum tamen erat; et cum paulatim carnes eius liqueſcerent, erecta tamen ſtabat anima, nec aliud

ſine ſoloeciſmi vitio dederunt.

Ibid. τὴν δειλαίαν καλοῦντος,] Scil. πόλιν· niſi ea vox Contextu exciderit: aliquanto enim longius abeſt in praecedentibus. Caeterum Nota Interrog. poſt συνεκπωλλύετο auferenda eſt, et ponenda poſt ἴδηαι in verſu Homerico. M.

c Δεῦρ' ἴθι,] Iliad. Γ'. 130.

d ἀνάστασις,] Hoc in loco valet idem, quod ἀναστάτωσις. Sic et interdum loquuntur alii ſcriptores. Vide Suidam et Themiſtium Orat. IV. p. 56.

e Φερεκύδης ὑπερεφρόνει ἐν [Σύρῳ] κείμενος,] Vulgo ἐν [τῇ Σύρῳ] κείμενος. Nobis tamen Reg. et Harl. exprimendi videbantur; nam Pherecydes natus eſt in Syro inſula prope Delum. Vide Suidam. Forſitan autem vicinia noſter in errorem fuit coniectus: nam plures eum in Delo φθειριάσαντα fatis ceſſiſſe tradunt, Heraclides in Samo, alii alioque modo. Vide Menagium ad Laertii I. 118.

Sectio

τῆς δὲ ψυχῆς ἑςώσης ὀρθῆς, καὶ καραδοκούσης τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ δυσχερῆςου τούτου περιβλήματος.

ε. Φαίην δ' ἂν ἔγωγε, οὐδὲ ἄκουσαν εἶναι τῇ γενναίᾳ ψυχῇ φθορὰν σώματος [f]· οἷον εἰ καὶ δεσμώτην ἐννοήσαις ὁρῶντα σηπόμενον καὶ διαῤῥέον τὸ τειχίον τοῦ δεσμωτηρίου, ἀναμένοντα τὴν ἔκδυσιν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ εἱργμοῦ, ἵνα ἐκ πολλοῦ καὶ ἀφεγγοῦς ζόφου, οὗ τέως κατορώρυκτο, ἀναβλέψῃ πρὸς τὸν αἰθέρα, καὶ ἐμπλησθῇ λαμπροῦ φωτός. Ἢ οἴει ἄνδρα ἠσκημένον καλῶς καὶ διαπεπονημένον τῷ σώματι ταραχθῆναι ἂν τῶν χλανιδίων αὐτῷ διαῤῥηγνυμένων· ἀλλ' οὐκ ἂν ἀποῤῥίψαι αὐτὰ ἄσμενον, καὶ παραδοῦναι τὸ σῶμα τῷ ἀέρι,

aliud quam tempus expectabat, quo miſerrimas has deponeret exuuias.

5. Auſim ego dicere, ne inuita quidem, quae generoſa ſit, anima corpus corrumpi: vt ſi vinctum tibi proponas hominem, qui dum carceris ſui putreſcere ac defluere paulatim muros videt, et ruinam minari, ſtat tantiſper, exitumque e vinculis expectat, et libertatem; vt e multa illa denſaque, in qua ſepultus iacet, caligine coelum ſuum videat, puraque luce penitus fruatur. Niſi forte hominem, qui multis ſe validisque corporis ad robur exercuit laboribus, laceras cum veſtes ſuas intuetur, commoueri poſſe animo arbitreris; ac non abiecturum eas potius libenter, vt corpus ſuum aeri, nudum nudo

Sectio 5.

[f] οὐδὲ [ἄκουσαν] εἶναι τῇ γενναίᾳ ψυχῇ φθορὰν σώματος·] Vulgo ἀκούσης, quod conſtructioni non congruit. Igitur cum Mſs. Harleian. daret ἀκοῦσαι, nos in ἄκουσαν, ſenſu poſtulante, mutavimus.

Ibid. οὐδὲ ἀκούσης εἶναι τῇ γενναίᾳ ψυχῇ φθορὰν σώματος·] Cl. Vir edidit ἄκουσαν, ex Cod. *Harl.* qui habet ἀκοῦσαι. Senſus et veritas aliud volunt, nempe, ἀκούσῃ εἶναι τῇ —— ψυχῇ etc. Demoſthenes de Corona: τῆς δὲ πομπείας ταύτης —— ὕστερον, ἂν ΒΟΥΛΟΜΈΝΟΙΣ Ἠ̃ τούτοις ἀκούειν, μνησθήσομαι. Iulianus *Miſopog.* p. m. 112. ὡς καὶ πλέον ἐπεξελθεῖν τοῖς εἰς τοὺς Θεοὺς πλημμελοῦσιν ἢ ΒΟΥΛΟΜΈΝΩ ΜΟΙ Ἠ̃Ν. Elegans eſt et frequens locutio. Vide Aelianum *V. H.* XII. et exemplum aliud ex Demoſthene apud Priſcianum lib. XVIII. p. 1169. vbi ex Salluſtio docet Latinos quoque ita locutos. M.

g ῥακία

γυμνὸν γυμνῷ, φίλον φίλῳ, ἐλεύθερον ἐλευθέρῳ; Τί οὖν ἄλλο ἡγῇ τῇ ψυχῇ εἶναι τὸ δέρμα τοῦτο καὶ τὰ ὀστᾶ καὶ τὰς σάρκας, ἢ χλανίδια ἐφήμερα, καὶ ῥακία ἀσθενῆ καὶ τρύχινα [g]; Ταῦτα καὶ σίδηρος διαῤῥήγνυσι, καὶ πῦρ τήκει, καὶ ἕλκη ἐπινέμεται. Ἡ μὲν οὖν ἀγαθὴ ψυχὴ καὶ διαπεπονημένη καὶ ἠσκημένη ἀμελεῖ, καὶ ὡς τάχιστα ἐφίεται γυμνωθῆναι [h]. ὥστε κἂν ἐπιφθέγξαιτό

nudo, amicum amico, liberum libero permittat. Quid autem aliud animae reſpectu eſſe hanc pellem, haec oſſa, has carnes, quam diei vnius penulam, aut pannos tenues, vel ſcruta, arbitraris? Haec et ferrum ſcindit, et ignis conſumit, et depaſcuntur vulnera. Praeclara igitur, multisque ac validis ſubacta laboribus negligit ea anima, nec aliud petit, quam vt actu tum exuatur: vt merito aliquis, qui fortem corporis in

g ῥακία ἀσθενῆ καὶ [τρύχινα;] Vulgo τρίχινα, quod abſurdum. Nos lectionem recepimus, quam praeſtat Harleian. Sed et Heinſius ita legendum vidit. Alciphron lib. I. Epiſt. XXXVI. Τὰ δὲ ἀρχαῖα καὶ [τρίχινα] περιβαλλομένη Ταραντινίδια αἰσχύνομαι τὰς φίλας. Lege τρύχινα. Molles certe tenuesque, non *cilicinae*, fuerunt veſtes Tarentinae. Vide Suidam in Ταραντινίδιον, Heſychium et Etymologum in Ταράντεινον, ac Mercerum ad Ariſtaeneti 1. 25. Idem Alciphron. lib. III. Epiſt. XLII. Ὁ γὰρ χθὲς εὐπάρυφος πιναροῖς, ὡς ὁρᾷς, καὶ [τριχίνοις] ῥάκεσι καλύπτω τὴν αἰδῶ. Scribendum τρυχίνοις. Pariter τρυχίνας ἐσθῆτας habet Ioſephus Antiq. Iud. V. I. §. 16. ſed ibi quoque nonnulli codices perperam τριχίνας exhibent.

h ὡς τάχιστα ἐφίεται γυμνωθῆναι.] *Nudari, corpore exui!* nam, vt ait Porphyrius *De Antro Nymph.* p. 259. Χιτὼν γε τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ, ὃ ἠμφίεσται. D. Paulus 2 Cor. V. 3. εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ ΓΥΜΝΟΙ, εὑρεθησόμεθα. Vbi ἐνδυσάμενοι eſt *in corpore*, γυμνοὶ *ſine corpore*, ἐπενδυσάμενοι *cum corpore ſpirituali*, poſt Reſurrectionem: *ſuperinduti* Tertullian. Apolog. cap. vlt. Pulchre Philo Iudaeus *Vit. Moſ.* p. 477. ἤρξατο μεταβάλλειν ἐκ θνητῆς ζωῆς εἰς ἀθάνατον βίον, καὶ ἐκ τοῦ κατ᾽ ὀλίγον συνησθάνετο τῆς ἐξ ὧν συνεκέκρατο διαζεύξεως, τοῦ μὲν σώματος ὀστέου δίκην (*more putaminis*) περιαιρουμένου, τῆς δὲ ψυχῆς ἈΠΟΓΥΜΝΟΥΜΕΝΗΣ, καὶ τὴν κατὰ φύσιν ποθούσης ἐνθένδε μετάστασιν. loquitur de Moſe iamiam morituro. Conſideratur nimirum *Anima* in Corpore, vt *nucleus* incluſus *putamine*, vel vt κειμήλιον aliquod pretioſum,

τις τῷ γενναίῳ ἀνδρὶ, νοσȣ̃ντα τῷ σώματι θεασάμενος, τὸ τȣ̃ Ὀδυσσέως ἐκεῖνο [i],

Οἵην ἐκ ῥακέων ὁ γέρων ἐπιγȣνίδα φαίνει.

Ἡ δὲ δειλὴ ψυχὴ κατορωρυγμένη ἐν σώματι, ὡς ἑρπετὸν νωθὲς εἰς φωλεὸν, φιλεῖ τὸν φωλεὸν, καὶ ȣ̓δεπώποτε θέλει ἀπαλλαγῆναι αὐτȣ̃, ȣ̓δὲ ἐξερπύσαι, ἀλλὰ καιομένῳ συγκαίεται, καὶ σπαραττομένῳ συσπαράττεται, καὶ ἀλγȣ̃ντι τῷ σώματι συναλγεῖ, καὶ βοῶντι συμβοᾷ.

Ὦ πȣ̃ς, ἀφήσω σε;

ὁ Φιλοκτήτης λέγει. Ἄνθρωπε, ἄφες, καὶ μὴ βόα, μηδὲ λοιδορȣ̃ τοῖς φιλτάτοις, μηδὲ ἐνόχλει την Λημνίων γῆν.

Ὦ θάνατε παιάν [k].

in morbo deprehendit virum, illud quod de Vlyſſe dicitur, de eo vſurpare poſſit,

E pannis quantos genuum pater exhibet orbes.

Degener vero ſepulta in corpore latet anima, luſtrumque amat ſuum, non ſecus quam, quae humi ſerpunt, luſtra ſua belluae; nec mutat illud vnquam, nec eripit; ſed comburitur, diſcerpitur, dolet cum corpore, et exclamat, vt Philoctetes ille:

Ten', pes, relinquam?

Tu vero relinque eum, mi homo, nec amicis propterea tuis maledicas, aut Lemniorum terrae infeſtus eſto.

O mors, malorum medice!

Si

pretioſum, *thecae* vilioris materiae inditum, θησαυρὸς ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσι, 2 Cor. IV, 7. cuius aeſtimatio fieri nequit niſi *teſta* ablata, et theſauro γυμνωθέντι. Τὸ ὀστρεῶδες περίβλημα *corpus* vocat Syneſius *De Inſomn.* p. 105. et, τὸ γήϊνον ἀμφιέσασθαι κέλυφος, p. 112. ἀγγεῖον M. Antoninus Imp. III. 3. vbi vide eruditiſſ. *Gatakerum.* M.

i τὸ τȣ̃ Ὀδυσσέως ἐκεῖνο,] Vulgo deeſt vox prima, quam nos ex Reg. et Harleian. reſtituimus. Verſus autem, qui ſequitur, exſtat Odyſſ. Σ'. 73. Eum vero non Vlixes profatur, ſed proci de Vlixe dicunt; vt, niſi μνημονικὸν Maximi ſit ἁμάρτημα, reponendum ſit τὸ [περὶ] τȣ̃ Ὀδυσσέως ἐκεῖνο.

k Ὦ πȣ̃ς, ἀφήσω σε; —— Ὦ θάνατε

Εἰ μὲν ταῦτα λέγεις ἀλλαττόμενος κακὸν κακῦ, ὐκ ἀποδέχομαι τῆς εὐχῆς. Εἰ δὲ ἡγῇ τῷ ὄντι τὸν θάνατον παιᾶνα εἶναι, καὶ ἀπαλλακτὴν κακῦ καὶ ἀπλήϛυ καὶ νοσεϱῦ θρέμματος, ἡγῇ καλῶς· εὔχυ, καὶ κάλει τὸν παιᾶνα.

ϛ'. Καὶ δὴ φέρων με ὁ λόγος εἰς παράδειγμα ἐμβέβληκε σαφέϛερον, ὃ πάλαι ποθῶ ἐνδείξασθαι ὑμῖν. Ἐν γὰρ τοῖς Ἀχαιοῖς τότε ἦν πυ σώματα μυρία,

Ὅσσα τε φύλλα [l] καὶ ἄνθεα γίνεται ὥρῃ,

ὑγιῆ πάντα, ἄνοσα, καὶ ἰσχυρὰ, καὶ ἄρτια, τῷ τῶν πολεμίων τείχει περιχεόμενα [m] ἐν δεκαέτει χρόνῳ [n]

Si quidem haec quaſi malum commutaturus cum malo dicis, votum tuum non accipio. Sin reuera exiſtimas mortem non aliud quam medicum vindicemque improbi huius eſſe corporis, quod nec expleri vnquam poteſt nec conualeſcere, recte ſentis; perge ſupplicare, medicum implora.

6. Verum enimuero eius, quod probandum erat, nobis exemplum ipſa ſua ſponte ſuppeditauit diſſertatio. Vigebant enim inter Graecos infinita tum temporis corpora, quot

Vere nouo frondes aut flores parturit annus;

quae cum valerent optime, et ſine morbo viuerent vllo, robore praeterea membriſque eſſent integris, vrbem obſidebant nouen-

νατε παιάν.] Heinſius haec ex Aeſchyli Philoctete deſumta cenſet; et iure, prout videtur, merito. Vide Stobaeum Serm. CXIX. p. 602 et Plutarchum Conf. ad Apollonium p. 106. Euripides Hippolit. v. 1373. Καί μοι [θάνατος παιὰν] ἔλθοι.

Sectio ϛ'.

l Ὅσσα τε φύλλα] Iliad. Β'. 468.

m τῷ τῶν πολεμίων τείχει [περιχεόμενα.] Vulgo περιεχόμενα. Falſo; nam Graeci non intra Troiae moenia *claudebantur*, ſed iis *circumfuſi* vrbem obſidebant. Itaque cum ex re ipſa tum et Harleian. περιχεόμενα repoſui, nec alio modo legiſſe Paccium docet eius interpretatio.

Ibid. τείχει περιεχόμενα·] Immo contra, περιχεόμενα, *circumfuſa* muro hoſtili. Et ita Mſs. *Harl.* et *Paccii* Codex. M.

n ἐν δεκαέτει χρόνῳ] Vulgo ἐνδεκαέτει. Hoc autem veritati prorſus repugnat. Nos igitur lectionem dedimus, quam firmant Harleian. et Paccii codex. Dan. quidem Heinſius in ſua verſione *nouennium* habet, vt

ἐπέραινεν ὐδὲν, ὐχ ὁ Ἀχιλλεὺς διώκων, ὐχ ὁ Αἴας μένων °, ὐχ ὁ Διομήδης ἀναιρῶν, ὐχ ὁ Τεῦκρος τοξεύων, ὐχ ὁ Ἀγαμέμνων βυλευόμενος, ὐχ ὁ Νέϛωρ λέγων, ὐχ ὁ Κάλχας μαντευόμενος, ὐχ ὁ Ὀδυσσεὺς σοφιζόμενος. Ἀλλ' ὁ θεὸς λέγει· Ὦ καλὰ καὶ γενναῖα γῆς Ἑλλάδος θρέμματα, μάτην πονεῖτε, μάτην διώκετε, κενὰ τοξεύετε, κενὰ βυλεύεσθε· ὐ γὰρ ἂν ἄλλως ἕλοιτε τυτὶ τὸ τεῖχος, πρὶν ὑμῖν ἐπίκυρος ἔλθῃ ψυχὴ μὲν ἐῤῥωμένη, σῶμα δὲ νοσῦν, ὀδωδὸς, καὶ χωλεῦον, καὶ διαβεβρωμένον ὑπὸ τῆς νόσυ. Οἱ δὲ ἐπείσθησαν τῷ θεῷ, καὶ

nouennium fruſtra et labore irrito; nec quicquam effecit Achilles, dum hoſtes perſequitur, nec Aiax dum ſuſtinet, nec Diomedes dum mactat, non arcu Teucer, non conſilio Agamemnon, nec oratione Neſtor, nec diuinatione Calchas, nec dolis Vlyſſes. Verum aliud illis conſilium dat Deus: Audite, praeſtantiſſimi, inquit, Graeciae alumni, fruſtra laboratis, fruſtra fugatis hoſtem, fruſtra ſagittas emittitis, fruſtra conſilium initis: nec enim ſpes eſt vlla, haec vt expugnetis moenia, niſi auxilium impetretis ab homine, cuius recte valet anima, corpus vero grauiter affectum male putet, claudicat, morbo exhauſtum eſt. Illi dicto audientes ſunt Deo, ſociumque

vt reſcribendum cenſuiſſe videatur ἐνναέτει χρόνῳ, quod in Maximi verba temere recepit editor Oxonienſis. Nam licet τῷ δεκάτῳ ἔτει Troia capta ſit, eaque de cauſſa ἐν δεκαέτει χρόνῳ περαίνειν ὐδὲν proprie dici non queat Graecia; tamen paſſim fit vt auctores minus accurate loquantur, et *annum inceptum pro perfecto* numerent. Euripides Rheſo v. 444. de Hectore,

Σὺ μὲν γὰρ ἤδη [δέκατον] αἰχμάζεις [ἔτος]
Κὐδὲν περαίνεις.

Thucydides lib. I. pag. 9. Οἱ Τρῶες αὐτῶν (Ἑλλήνων) διεσπαρμένων τὰ [δέκα] ἔτη ἀντεῖχον. Liuius v. 4. Decem *quondam annos vrbs* oppugnata eſt *ob vnam mulierem ab vniuerſa Graecia.* Pariter Graecos ἐπὶ μίαν πόλιν ϛρατεύσαντας [ἔτη δέκα] διατρίψαι tradit Iſocrates in Paneg. pag. 81.

o ὐχ ὁ Ἀχιλλεὺς διώκων, ὐχ ὁ Αἴας μένων,] Diſſ. XXIX, 1. ἢ Ἀχιλλεύς διώκων, ἢ Αἴας μοναμαχῶν. Vtrumque recte. M.

ἤγαγον ἐκ Λήμνȣ σύμμαχον p, ψυχὴν μὲν ὑγιᾶ, σῶμα δὲ νοσȣ̃ν.

ζ'. Εἰ δὲ βȣ́λει, σκέψαι, μεταλαβὼν q τῆς ψυχῆς νόσον ἐν σώματι ὑγιεινῷ. Νοσεῖ ψυχὴ τὴν ἡδονῆς νόσον, τήκεται, καὶ μαραίνεται. Τί χρήσῃ τῷ νοσȣ̃ντι; τίς ὄνησις σώματος τοιαύτῃ ψυχῇ; Σαρδανάπαλλος νοσεῖ· ȣ̓κ ὁρᾷς ὡς καὶ ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτῷ τὸ κακὸν ἔρχεται r; ἐντρίβεται ὁ δύστηνος, καὶ λεαίνεται, καὶ τὼ ὀφθαλμὼ συντήκεται, καὶ ȣ̓κ ἀνεχόμενος τὴν νόσον, ἐπὶ πῦρ ἦλθεν. Νοσεῖ Ἀλκιβιάδης· πῦρ αὐτὸν ἐπινέμεται πολὺ καὶ ἄγριον, καὶ τȣ̀ς λογισμȣ̀ς ἐπιταράττει ἐγγύτατα μανίας, καὶ περιφέρει πανταχȣ̃, ἀπὸ μὲν Λυκείȣ ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν, ἀπὸ δὲ τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τὴν θάλατταν, ἀπὸ δὲ τῆς θαλάττης ἐπὶ

que belli e Lemno adducunt, hominem cui ſana anima, aegrum eſſet corpus.

7. Iam vice verſa, ſi placet, animae morbum in ſano conſidera corpore. Voluptatis morbo anima affligitur, liquitur, tabeſcit. Quid facias hoc aegro? quid corpus prodeſt animae eiusmodi? Hoc morbo Sardanapalus laborat: gliſcit malum, tranſit ad corpus; fricat ſe miſerrimus mortalium et depilat, oculi libidine tabeſcunt, donec de morbo deſperat ſuo, et in ignem ſemet iacit. Laborat et Alcibiades: magna vehemensque inflammatio ſimilis furori hominem depaſcitur, mentem turbat, huc illuc impellit, e Lyceo ad concionem abit, e concione ad mare, illinc in Siciliam, e Sicilia Lacedaemonem, e Lace-

p ἐκ Λήμνȣ σύμμαχον,] Philoctetem. Inter alios quampluriмos vide ſis Homerum Iliad. Β'. 721. et Hyginum Fab. CII.

Sectio ζ'.

q σκέψαι μεταλαβὼν] Legendum puto μεταβαλὼν, *transferens*, vel *inuertens* imaginem, *mutans*, et faciens contra quam in priore fiebat. Diſſ. XX. 3. μεταβαλὼν δὲ ὁ λόγος πρὸς αὐτὸν σκοπείτω. XIV. 6. μεταβαλὼν ἐρήσομαί σε, πότερα ȣ̓κ ἄξιον ἡγῇ τὸν Σωκράτην μοίρας δαιμονίȣ· vbi nihil erat mutandum, tametſi Mſs. *Reg.* habet μεταλαβὼν. XVIII. 1. ἀλλ' ȣ̔τωσὶ φαίη ἄν, μεταβαλὼν τὸ ᾆσμα τὸ σόν. M.

r ὡς καὶ ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτῷ τὸ κακὸν ἔρχεται;] Emphaticum magis puto, καὶ ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτό· licet *anima* ſit quae male habet

Σικελίαν, κἀκεῖθεν εἰς Λακεδαίμονα, εἶτα παρὰ τοὺς Πέρσας, καὶ ἀπὸ Περσῶν ἐπὶ Σάμον, καὶ ἀπὸ Σάμου ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, καὶ ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον αὖθις, καὶ πανταχοῦ. Νοσεῖ Κριτίας νόσον πικρὰν καὶ παντοδαπὴν, καὶ οὐκ ἰάσιμον, οὐδὲ ἀνασχετὴν τῇ πάσῃ πόλει [s]. Καίτοι τούτοις τὰ σώματα ὑγιῆ καὶ ἄρτια· ἁβρὸς μὲν γὰρ ὁ Σαρδανάπαλλος [t], καλὸς δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης, ἰσχυρὸς δὲ ὁ Κριτίας· ἀλλὰ τὴν ὑγείαν ἐπὶ τούτων μισῶ. Νοσείτω Κριτίας, ἵνα μὴ τυραννῇ· νοσείτω Ἀλκιβιάδης, ἵνα μὴ ἐπὶ Σικελίαν Ἀθηναίους ἄγῃ· νοσείτω Σαρδανάπαλλος (βέλτιον γὰρ αὐτῷ διὰ νόσου κεῖσθαι μᾶλλον,

e Lacedaemone Perſiam, e Perſia Samum petit, Samo relicta Athenas, Athenis iterum ad Helleſpontum abit, et quo non tandem? Laborat et Critias graui morbo varioque, quem nec ſanare medicus, nec ferre vrbs poteſt. His tamen nihilominus ſana concedes eſſe corpora, membra integra; mollis enim Sardanapalus, pulcher Alcibiades, robuſtus eſt Critias: quorum tamen mihi non probatur ſanitas. Aeger ſit Alcibiades, dummodo ne in Siciliam Athenienſes vehat; aeger ſit Sardanapalus (melius enim morbus vret eum, quam voluptas) imo

bet, tamen *etiam ad ipſum corpus* malum iſtud peruenit. M.

s τῇ πάσῃ πόλει.] Vulgo πάσῃ τῇ πόλει. Ordo eſt a Reg. et Harleian.

Ibid. οὐδὲ ἀνασχετὴν τῇ πάσῃ πόλει] Voluit, opinor, *vlli ciuitati*: at hoc non eſt τῇ πάσῃ πόλει, (quod eſt *toti ciuitati*,) ſed πάσῃ πόλει. ſic XXXI. πάσης ἠϊόνος, et, πάσης ῥαχίας, *vllo litore*, et, *vlla caute*. XXVIII. πάσης μέθης, *vlla ebrietate*: et, παντὸς Λεσβίου καὶ Χίου πόματος δαψιλέστερον; Diſſ. I. θαλάσσης πάσης ἀδηλότερος. ſic πάσῃ πόλει μείζονι, *in vrbe maiori quauis alia*: quemadmodum legi debet apud Herodianum IV, 1. non πόλεως, quod Librarii eſt, et abſurdum. Iſtud τῇ mihi videtur repetitum eſſe a ſyllaba praecedenti, τὴν. M.

t ἁβρὸς μὲν γὰρ ὁ Σαρδανάπαλλος,] Obuium erat, ἀδρὸς μὲν γὰρ etc. *validus enim erat Sardanapallus*, prout ſenſus omnino poſtulat. vide praecedentia. Deinde, quando Alcibiades dicitur καλὸς, non intelligi debet de *formae* pulchritudine, (niſi quatenus ea conſequens ſit *bonae valetudinis*) ſed de *ſanitate corporis*: quaſi dixiſſet καλῶς ἔχων. et ſic Critias dicitur ἰσχυρὸς. M.

ἢ διὰ ἡδονήν) [u] μᾶλλον δὲ φθειρέσθω πᾶς, ὅτῳ ἐπιῤῥεῖ ἀέναος πονηρία. Ὥσπερ γὰρ τὰ ἑρπυστικὰ τῶν ἑλκῶν τοῖς σώμασιν ἐμπεσόντα πρόσω νέμεται, καὶ τȣ̃ ὑγιαίνοντός τι ἀεὶ προσαπόλλυσι, καὶ πρὸς τὰς ἰάσεις ἀγριαίνει, ἕως ἂν ἡ τέχνη τὴν κρηπῖδα καὶ τὴν ἕδραν τȣ̃ νοσήματος ἐκτέμῃ· ὡς δὲ καὶ ὅτῳ ὕπȣλος καὶ διαβεβρωμένη καὶ σαθρὰ ȣ̓̃σα ἡ ψυχὴ ἐπινέμεται πρόσω τε [x] καὶ τὰ πλησίον [y] ἀεὶ καταλαμβάνει, ἐκτμητέον δὴ αὐτῆς καὶ ἀφαιρετέον τὰς δυνάμεις τῶν σωμάτων, ὡς ληστȣ̃ χεῖρας, ὡς ἀκολάστȣ ὀφθαλμȣ̀ς, ὡς λίχνȣ γαστέρα. Κἂν γὰρ ἐπιστήσῃς τῇ νόσῳ δικαστὰς καὶ δεσμωτήρια καὶ δημίȣς, τὸ κακὸν φθάνει, καὶ ἕρπει, καὶ προλαμβάνει· ἀμήχανος γὰρ ἡ πονηρίας ὀξύτης [z] ἐπει-

imo funditus potius intereat, cui noua ſemper ac perpetua ſuppullulat improbitas. Nam vt vulnera ea, quae ſerpunt, corpus ſi ſemel inuaſerint, pergunt ſemper, partemque ſanam corrumpunt, medicisque praebent difficilem, donec fundamentum mali ſedemque ars excidat: eodem modo cum partem aliquam purulenta morboque infecta ſuo ac corrupta inuaſit anima, latiusque ſerpere et afflare vicina coepit, corpo poris commoditas partesque ſunt tollendae idoneae; vt in latrone manus ſolent, in libidinoſo oculi, in helluone venter. Si iudicem enim ſolummodo carceremque adhibere huic morbo paras et tortorem, fruſtra es; vivet malum, ſerpetque ſemper, et gliſcet: inexpugnabilis enim improbitatis eſt velocitas

u διὰ νόσον [κεῖσθαι] μᾶλλον, ἢ διὰ ἡδονὴν] Vulgo ὑποκεῖσθαι, vnde Dan. Heinſius reſcripſit ὑποκαίεσθαι, quod Maximi verbis ſtatim immiſcuit editor Oxonienſis. At Reg. et Harleian. dant διὰ νόσον [κεῖσθαι,] quo modo legendum; nam κεῖσθαι ſignificat τεθνηκέναι, *mortuum eſſe.*

x ἐπινέμεται πρόσω τε] Vulgo ἐπινέμεται, πρόσω τε. Sed interpunctionem ſuſtulimus, quia ſenſum turbat, vitiatque.

y καὶ [τὰ] πλησίον] Vulgo deeſt vox media, quam ſuppeditarunt Reg. et Harleian.

Ibid. καὶ πλησίον ἀεὶ καταλαμβάνει] Puto, καὶ τὸ πλησίον, *quod vicinum eſt*; vt ſect. I. Ita conieceram. Sed Mſs. habent τὰ πλησίον. M.

z [ἀμήχανος γὰρ ἡ πονηρίας ὀξύτης,] Vulgo ἀμήχανον, nec id quidem

δὰν ἅπαξ ἤθει ψυχῆς ἐμπεσοῦσα ἐπιλάβηται ὕλης πονηρᾶς, καὶ ἐξουσίας ἀδεοῦς, καὶ ἀνεπιτιμήτου τόλμης [a].

citas, poſtquam ſemel animam occupauit, in eaque dignam ſe materiam, licentiam nimirum impudentem, atque effraenem inuenit audaciam.

ΛΟΓΟΣ ΙΔ'.

Τί τὸ δαιμόνιον Σωκράτους.

Θαυμάζεις εἰ Σωκράτει συνῆν δαιμόνιον, φίλον, μαντικὸν, ἀεὶ παρεπόμενον, καὶ μόνον οὐ [b] τῇ γνώμῃ αὐτοῦ ἀνακεκραμένον, ἀνδρὶ καθαρῷ μὲν τὸ σῶμα, ἀγαθῷ δὲ τὴν ψυχὴν, ἀκριβεῖ δὲ τὴν δίαιταν, δεινῷ δὲ φρονεῖν, μουσικῷ δὲ εἰπεῖν, εἰς δὲ τὸ θεῖον εὐσεβεῖ, ὁσίῳ δὲ τὰ ἀνθρώπινα; Τί δή ποτε οὖν τοῦτο μὲν θαυμάζεις· γύναιον δὲ τὸ τυχὸν Δελφικὸν Πυθοῖ, ἢ Θεσ-

DISSERT. XIV.

Quid ſit Socratis Deus.

Miraris Deum quendam adfuiſſe Socrati, amicum, et futuri praeſcium, comitem vitae indiuiduum, mentisque illius hoſpitem; homini, qui et corpore puriſſimus, et animo optimus, et viuendi ratione perfectiſſimus, et in dicendo eſſet ſuauiſſimus, qui pie cum Deo, ſancte cum hominibus verſabatur? Cur hoc, inquam, miraris: nec miraris vulgarem mulierculam Delphicam Pythone, aut virum Theſprotum Dodonae,

quidem male. *S*ed Regio codici parendum duximus, cum veterrimus ſit, et optimae notae.

a ἀνεπιτιμήτου τόλμης.] Recte ſic Diſſ. IV. ᾧ δουλεύειν ἀνάγκη καὶ ὑπηρετεῖν ὑπηρεσίας ἀνεπιτιμήτους καὶ παντοδαπάς. et XXXII. τοῦτο τέλος ἀνεπιτιμήτου ἐξουσίας· *hic immoderatae licentiae eſt finis*, vt bene vertit *Heinſius*. ἀνέτου ἐξουσίας eodem ſenſu Herodianus II. 14. 17. M.

DISSERT. XIV. *vulgo* XXVI.

Sectio ά.

b Μόνον οὐ] Sic codices, non μονονουχί.

πρωτὸν ἄνδρα ἐν Δωδώνῃ, ἢ Λίβυν ἐν Ἄμμωνος, ἢ Ἴωνα ἐν Κλάρῳ, ἢ Λύκιον ἐν Ξάνθῳ, ἢ Βοιωτὸν ἐν Ἰσμηνίου, τούτους ἅπαντας οὐ θαυμάζεις τῷ δαιμονίῳ ἑσημέραι συγγιγνομένους, καὶ οὐ τὰ σφίσι μόνον πρακτέα ἢ μὴ γιγνώσκοντας, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις χρησμῳδοῦντας καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ; Ἢ διότι [c] ἡ μὲν πρόμαντις καθίζουσα ἐπὶ τρίποδος, ἐμπιμπλαμένη δαιμονίου πνεύματος [d], χρησμῳδεῖ· ὁ δὲ ἐν Ἰωνίᾳ ὑποφήτης, ὕδωρ ἐκ πηγῶν ἀρυσάμενος [e] καὶ πιών, μαντικῶς ἔχει· οἱ δὲ

donae, aut in Ammonis templo Libycum, aut Ionicum Clari, aut Lycium Xanthi, aut in Apollinis Iſmenii aede Boeotum, aliosque multos quotidie cum Deo egiſſe; nec in rebus tantum ſuis, quid aut fugiendum aut ſequendum eſſet, admonitos fuiſſe, ſed et aliis, qua publice, qua priuatim, oracula reddidiſſe? An quia fatidica illa antiſtes tripodi inſidet, diuinoque afflata ſpiritu reſponſa edit? aut quia vates ille Ionicus, aqua e fontibus hauſta, futura diſcit? aut quia humicubae illi,

c Ἢ διότι etc.] Scribendum arbitror Ἤ, *uel, aut*; non *num.* plene ita foret. ἢ [τι οὐ θαυμάζεις] διότι etc. *Aut cur non miraris quod* etc. M.

d καθίζουσα ἐπὶ τρίποδος, [ἐμπιμπλαμένη] δαιμονίου πνεύματος,] Vulgo ἐμπιπλαμένου, ſed in Reg. et Harleian. ἐμπιμπλαμένη recte ſcribitur; non enim tripos, ſed ipſa Pythia numine fuit plena. De tripode vide ſis ſcholiaſten in Ariſtophanis Plutum v. 9. Origenis in Celſum lib. III. p. 125. Διὰ τοῦ Πυθίου ςομίου περικαθεζομένῃ τῇ καλουμένῃ προφήτιδι πνεῦμα διὰ τῶν γυναικείων ὑπεισέρχεται τὸ μαντικὸν etc. Idem lib. VII. pag 333. Ἱςόρηται περὶ τῆς Πυθίας —— ὅτι περικαθεζομένη τὸ τῆς Κασαλίας ςόμιον ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος προφῆτις δέχεται πνεῦμα διὰ τῶν γυναικείων κόλπων. Chryſoſtomus Hom. XXIX. in 1. Epiſt. ad Corinth. tom. III. pag. 430. edit. Eton. Λέγεται τοίνυν αὕτη ἡ Πυθία γυνή τις οὖσα, διαιροῦσα τὰ σκέλη, εἶθ' οὕτω πνεῦμα πονηρὸν κάτωθεν ἀναδιδόμενον, καὶ διὰ τῶν γεννητικῶν αὐτῆς διαδυόμενον μορίων, πληροῦν τὴν γυναῖκα τῆς μανίας. Quid פּוח apud Hebraeos ſignificet, haud opus eſt vt dicam. Vide cl. Clericum in Actor. XVI 16. Adeatur Iamblichus de Myſt. ſect. III. cap. XI. p. 73.

e ὕδωρ ἐκ πηγῶν ἀρυσάμενος] Anacreon Od. XIII.

Οἱ δὲ Κλάρου παρ' ὄχθαις
Δαφνηφόροιο Φοίβου
Λάλον πιόντες ὕδωρ,
Μεμηνότες βοῶσιν.

Plinius lib. II. §. 106. *Colophone*

χαμεῦναι, καὶ ἀνιπτόποδες [f], ἐν Δωδώνῃ θεραπεύοντες δρῦν, παρ᾽ ἐκείνης, ὡς ὁ Θεσπρωτῶν λόγος, μαθόντες χρησμῳδȣ͂σιν [g];

β΄. Ἐν Τροφωνίȣ γε μὴν (καὶ γὰρ τȣ͂το μαντεῖόν ἐςιν ἐν Βοιωτίᾳ ἥρωος Τροφωνίȣ περὶ Λεβαδίαν πόλιν) ὁ δεόμενος συγγενέσθαι τῷ δαιμονίῳ, ἐνσκευασάμενος

illi, ſiccipides, quercum colunt, eiusque inſtinctu, vt Theſproti tradunt, et diſcunt futura, et aliis dicunt?

2. Sed et in Trophonii antro (nam et hic circa vrbem Lebadiam locus vaticiniis eſt deſtinatus, ab heroe dictus Trophonio) qui conſulere Deum vult, puniceo indutus talari amictu,

phone in Apollinis Clarii ſpecu lacuna eſt, cuius potu mira redduntur oracula, bibentium breviore vita. Porphyrius Epiſt. ad Anebonem. pag 3. Ἐνθȣσιῶσιν —— οἱ δὲ ὕδωρ πιόντες, καθάπερ ὁ ἐν Κολοφῶνι ἱερεὺς τȣ͂ Κλαρίȣ. Prae reliquis autem videndi Tacitus Annal. II. 54. et Iamblichus de Myſter. ſect. III. cap. XI.

f χαμεῦναι, καὶ ἀνιπτόποδες,] Haec verba de ſellis Iouis Dodonaei ſacerdotibus adhibet Homerus Iliad. π΄. 235. Vide Stephanum in Δωδώνη.

g θεραπεύοντες δρῦν, παρ᾽ ἐκείνης, —— μαθόντες χρησμῳδȣ͂σιν;] Scholiaſtes Lucani III. 179. *Quercus Ioui fuerant conſecratae, quae dabant reſponſa mortalibus* Et vetuſtiſſima quidem fuit haec fama. Homerus Odyſſ. Ξ΄. 327.

Τὸν δ᾽ ἐς Δωδώνην φάτο βήμεναι ὄφρα θεοῖο
Ἐκ [δρυὸς] ὑψικόμοιο Διὸς βȣλὴν ἐπακȣ́σῃ.

Plato in Phaedro, p. 356. Οἱ δέ γ᾽ ἐν τῷ τȣ͂ Διὸς τȣ͂ Δωδωναίȣ ἱερῷ [δρυὸς] λόγȣς ἔφασαν μαντικȣ̀ς πρώτȣς γενέσθαι. Conſtantinus Porphyrogenneta de Them. lib. II pag. 97. Δωδώνη, ἐφ᾽ ἧς ἡ [δρῦς] ἡ φθεγγομένη τὰ τῶν δαιμόνων μυςήρια, ὅσον μνημονεύει καὶ ὁ θεολόγος Γρηγόριος, λέγων ȣ῞τως, [Ἣ] Δωδωναίας [δρυὸς] ληρήματα, ἢ Κασαλίας μαντικώτατον πόμα. Habet haec Nazianzenus Orat. XXXIX. p. 626. Scholiaſtes ad Aeſchyli Prom. Vinct. v. 659. Δωδώνη πόλις, ἔνθα Διὸς ἱερὸν ἦν, ἔχον δρῦν λαλȣ͂σαν καὶ μαντευομένην. Ipſe Aeſchylus v. 829.

Ἀμφὶ Δωδώνην, ἵνα
Μαντεῖα θῶκός τ᾽ ἐςὶ Θεσπρωτȣ͂ Διὸς
Τέρας τ᾽ ἄπιςον, αἱ προσήγοροι [δρύες.]

Ne plures ſint indicandi, vide ſis interpretes ad Virgilii Georg. II. 16. Symmachum IV. 33; et nos ad Diſſert. XLI. 1.

ὀθόνῃ ποδήρει καὶ Φοινικίδι, μάζας τε ἐν χερσὶν ἔχων [h], εἰσδύεται ὕπτιος κατὰ ϛομίȣ ϛενȣ̃· καὶ τὰ μὲν ἰδὼν, τὰ δὲ ἀκȣ́σας, ἄνεισιν αὖθις ὑποφήτης αὐτάγγελος. Ἦν δέ πȣ τῆς Ἰταλίας κατὰ τὴν μεγάλην Ἑλλάδα περὶ λίμνην Ἄορνον ȣ̔́τω καλȣμένην [i] μαντεῖον ἄντρον, [k], καὶ θερα-

amictu', libaque in manibus geſtans, per anguſtum ſupinus ingreditur oſtiolum; vbi nonnulla poſtquam vidit partim, partim audiuit, eripit iterum, nouusque interpres ea, quae didicit ipſe, aliis commemorat. Dicitur et in Italia circa magnam Graeciam, non procul a lacu, quem Aornon vocant, antrum eſſe fatidicum, cui homines praeſunt, qui ab animarum

Sectio β'.

h ἐνσκευασάμενος ὀθόνῃ ποδήρει καὶ Φοινικίδι, μάζας τε ἐν χερσὶν ἔχων] Antrum Trophonii ſimul ac mores a conſultoribus vſitatos fuſe deſcripſit Pauſanias in Boeot cap XXXIX. Isque teſtis eſt idoneus, quippe fuit αὐτόπτης. Γράφω, inquit p. 792. ȣ̓κ ἀκοὴν, ἀλλ' ἑτέρȣς τε ἰδὼν, καὶ αὐτὸς Τροφωνίῳ χρησάμενος. Lucianus in Dial. Menippi, Amphilochi, et Trophonii tom. I. p. 267. Εἰ μὴ ἐς Λεβάδειαν γὰρ παρέλθω, καὶ ἐϛαλμένος ταῖς ὀθόναις, γελοίως μᾶζαν ἐν ταῖν χεροῖν ἔχων, ἐσερπύσω διὰ τȣ̃ ϛομίȣ ταπεινȣ̃ ὄντος εἰς τὸ σπήλαιον, ȣ̓κ ἂν ἐδυνάμην εἰδέναι, ὅτι νεκρὸς εἶ. Philoſtratus Vit. Apoll. VIII. 9. hac de re ſic loquitur: [Λευκῇ] δ' ἐσθῆτι ἐϛαλμένοι πέμπονται, μελιττȣ́τας ἐπάγοντες ἐν ταῖν χεροῖν μειλίγματα ἑρπετῶν, ἃ τοῖς καθιȣ̃σιν ἐγχρίπτει. Sibi contradicunt noſter et Philoſtratus, in eo, quod hic *albam*, ille vero *puniceam* veſtem deſcendentibus attribuit. Vide porro ſcholiaſten in Ariſtophanis Nubes v. 508. Suid. in Τροφώνιος, Heſychium in Μαγίδες, et Apoſtolium Cent. XIX. 59.

Ibid. ἐνσκευασάμενος ὀθόνῃ ποδήρει] Mallem ἐνεσκευασμένος, Paſſiue. Ἵππων θέλξιν ἐνσκευάζονται, Syneſius *Encom. Caluit.* p. 55. Plutarchus in *Othone* p. 1069. D. Γαλατικῶς ἀναξυρίσι καὶ χειρῖσιν ἐνεσκευασμένος. de Cecina. M.

i περὶ λίμνην Ἄορνον [ȣ̔́τω] καλȣμένην] Iſte locus Ἄορνος dictus eſt, quod aues, ſi ſuperuolitent, enecentur. Vide Lucretium VI. 740. et Virgilium Aen. VI. 239. De νεκυομαντείῳ, quod illic eſſe ferebatur, diximus ad Ciceronis Tuſcul. I. 16.

Ibid. περὶ λιμνην, Ἄορνον ȣ̔́τω καλȣμένην,] Lege: περὶ Ἄορνον, λίμνην ȣ̔́τω καλȣμένην, μαντεῖον ἄντρον, etc. Mox, p. 153. diſtingue, καὶ μαντικὸν· καὶ συγγενόμενον ὑπὲρ ὧν ἐδεῖτο, ἀπηλλάττετο. M.

k μαντεῖον ἄντρον,] Pindarus Olymp. VI. 7.

Βωμῷ

πευτῆρες τȣ͂ ἄντρȣ ψυχαγωγοὶ, ȣ̔́τως ὀνομαζόμενοι ἐκ τȣ͂ ἔργȣ. Ἐνταῦθα ὁ δεόμενος, ἀφικόμενος, εὐξάμενος, ἐντεμὼν σφάγια, χεάμενος χοὰς, ἀνεκαλεῖτο ψυχὴν ὁτȣδὴ τῶν πατέρων ἢ φίλων· καὶ αὐτῷ ἀπήντα εἴδωλον, ἀμυδρὸν μὲν καὶ ἰδεῖν ἀμφισβητήσιμον, φθεγκτικὸν δὲ καὶ μαντικὸν, καὶ συγγενόμενον, ὑπὲρ ὧν ἐδεῖτο, ἀπηλλάττετο. Τȣ͂τό μοι δοκεῖ τὸ μαντεῖον καὶ Ὅμηρος γνȣ͂ς [l], προσθεὶς τῷ Ὀδυσσεῖ τὴν ἐπ᾽ αὐτῷ ὁδὸν [m], ἐκτοπίσαι τὸ χωρίον ποιητικῶς μάλα τῆς καθ᾽ ἡμᾶς θαλάττης.

γ΄. Ὅτι δὲ ταῦτα ἀληθῆ, ὥσπερ ἐςὶ, καὶ σώζεται [n] καὶ νῦν, τὰ μὲν αὐτὰ ἐκεῖνα οἷα ἦν, τῶν δὲ ἴχνη

rum euocatione, quod ibi fit, nomen habent. Huc qui oraculi cauſa veniſſet, precibus conceptis, caeſa victima, libaminibusque rite effuſis, cuiuscunque vellet, ſiue maiorum, ſiue amicorum ſuorum, vmbram ciebat: quo facto prodibat tenuis anima, nec viſu facilis, nec cognitu, quae tamen et voce praedita eſſet, et diuinandi peritia; cumque de iis, quae quaerebantur, reſpondiſſet, ſtatim euanuit. Hoc oraculum nouiſſe mihi Homerus videtur, ſuumque eo deduxiſſe Vlyſſem, quamvis poetica licentia locum illi extra oceanum noſtrum aſſignarit.

3. Quod ſi haec vera ſunt, ſicut ſunt reuera, cum praeſertim quaedam illorum, ſicut tum fuerant, adhuc ſeruentur,

Βωμῷ τε [μαντείῳ] ταμίας Διὸς ἐν Πίσᾳ.

Vbi ſcholiaſtes, Μαντείῳ δὲ ἀντὶ τȣ͂ μαντικῷ. Pari ratione μαντεῖον θῶκον dixit idem Pythion. XI. 11. et μαντεῖα ςέφη Aeſchylus Agam. 1274. Euripides Oreſt. v. 1666.

Ὦ Λοξία [μαντεῖε] σῶν θεσπισμάτων.

Vide ſis et Iphig. Taur. v. 1267. Troad. v. 454. ac Ion. v. 130.

l Ὅμηρος γνȣ̀ς,] Strabo lib. V. p. 374. Ἐμύθευον οἱ πρὸ ἡμῶν ἐν τῷ Ἀόρνῳ τὰ περὶ τὴν νεκυῖαν τὴν Ὁμηρικήν· καὶ δὴ καὶ νεκυομαντεῖον ἱςορȣ͂σιν ἐνταῦθα γενέσθαι, καὶ Ὀδυσσέα εἰς τȣ͂το ἀφικέσθαι. Conſentit Seruius ad Aen. VI. 107. Noſter autem reſpicit ad Odyſſ. κ΄. 511. ſeqq. λ΄. 13. ſeqq.

m τὴν ἐπ᾽ αὐτῷ ὁδὸν] Multo vſitatius ἐπ᾽ αὐτὸ. tamen Diſſ. III. 2. occurrit, ἐκτεινόμενον ἐφ᾽ ἡδονῇ. ſed et de iſta ſcriptura dubito. M.

Sectio γ΄.

n Ὅτι δὲ ταῦτα ἀληθῆ, ὥσπερ ἐςὶ, καὶ σώζεται] Vulgo Ἔτι δὲ ταῦτα ἀληθῆ, ὥσπερ ἐςὶ, καὶ [γὰρ] σώζεται. Sed vox penultima nec in Mſs. nec in editione Stepha-

σαφῆ ἐκλέλειπται τῆς περὶ αὐτὸ θεραπείας ᵒ τε καὶ κομιδῆς. θαυμαστὸν εἰ ταῦτα ᵖ μὲν ὐδεὶς ἡγεῖται ἀτοπά τε εἶναι καὶ ἔξω τρόπυ, ὐδὲ ἀμφισβητεῖ περὶ αὐτῶν,

tur, in reliquis autem manifeſta cultus illius religionisque ſuperſint veſtigia; illud tamen admiratione dignum eſt, neminem vt inepta haec aut abſurda reieciſſe vnquam, aut in dubium

Stephanica comparet. Heinſius autem ex coniectura legit, Εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ, nos Ὅτι δὲ ταῦτα ἀληθῆ, idque fide codicis Harleiani: Vulgo quidem oracula, Chriſto naſcente, prorſus ſiluiſſe iactitant; ſed hanc opinonem redarguunt et hicce locus, et alii veterum plurimi. Vide cl. Dalaeum de Orac. Diſſ. II. p. 425. ſeqq.

Ibid. Ὅτι δὲ ταῦτα ἀληθῆ etc.] Tota haec ſectio eſt vna tantum ſententia et ἐνθύμημα. Lectorem admodum attentum poſtulat. Ponam quod ſatis ſit ad veram, vt mihi videtur, lectionem et diſtinctionem: Ἐι δὲ ταῦτα ἀληθῆ, ὥσπερ ἐςὶ, (καὶ γὰρ σώζεται —— τῆς περὶ αὐτὰ (non αὐτὸ) θεραπείας τε καὶ κομιδῆς) θαυμαςὸν εἰ ταῦτα —— καὶ χρησάμενος τιμᾷ· εἰ δὲ ἀνὴρ —— καὶ ἄπιςον, ὐ καὶ τῦτον, ὅσον αὐτὸ (non αὐτῷ) ἱκανὸν εἶναι, χρησμῳδεῖν ὐκ Ἀθηναίοις —— βυλευομένοις, ὐδὲ Λακεδαιμονίοις —— μαντευομένοις, ὐδὲ εἴ τις —— ἠρώτα, ὐδ' εἴ τις διεπυνθάνετο, ὐδ' εἴ τις —— πλυτήσει, ὐδὲ ἄλλο τὶ —— τὺς Θεύς· (τάχα μὲν γὰρ —— ἐπιςημῶν καὶ δυνάμεων) ἀλλὰ ταύτῃ γε ὁ Σωκράτης —— ὅσα ἀνάγκη προσεφέρετο. Si plene diſtinguas ante προσεφέρετο, ſenſum et connexionem perdideris. male quoque Interrog. nota ponitur poſt θεύς. Mentem Cl. Editoris, qui ex Cod. *Harl.* pro ἔτι dedit ὅτι, init. ſectionis, non aſſequor; neque ex loco ita conſtituto ſenſum vllum poſſum efficere. Caeterum, εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ, ὥσπερ ἐςὶ, recte habet, vt Diſſ. XVI. 9. εἰ δ' ἔςιν ἀθάνατος, ὥσπερ ἐςὶν, etc. de *Anima* loquitur: et XXXVIII. 7. εἰ δὲ ἀγαθὸς ἦν, ὥσπερ ἦν, etc. Senſus vero, et locus quem ex Platonis Phaedro adducit Cl. Vir, clare probant, vt mihi videtur, legendum eſſe τῦτον, ſc. Σωκράτην, non τῦτο· et αὐτῷ, *ſibi*: quod et vltra patet ex particula καὶ ante τῦτον, *hunc* QVOQVE, aeque ac *caeteri* vates ante memorati. Paullo ante, pro τύχῃ δεξιωτάτῃ, idem coniicit ψυχῇ. Mallem τέχνῃ, praeceſſit enim φύσει γενναιοτάτῃ, ſub qua ψυχὴ comprehenditur. Sed nondum tota haec ῥῆσις ad liquidum perducitur: M.

o τῆς περὶ αὐτὸ θεραπείας] Lego περὶ αὐτά.

p θαυμαςὸν εἰ ταῦτα] Vulgo θαυμαςὸν [δὲ] εἰ ταῦτα. Sed Reg. et Harleian. voculam ſecundam non agnoſcunt.

q [τύχῃ]

ἀλλὰ τὴν πίστιν παραδοὺς τῷ χρόνῳ εἴσεισιν ἕκαστος μαντευσόμενος, καὶ ἀκούσας διαπιστεύει, καὶ πιστεύσας χρῆται, καὶ χρησάμενος τιμᾷ. Εἰ δὲ ἀνὴρ φύσει τε κεχρημένος γενναιοτάτῃ, καὶ παιδείᾳ σωφρονεστάτῃ, καὶ φιλοσοφίᾳ ἀληθεστάτῃ, καὶ τύχῃ δεξιωτάτῃ q, συγγίνεσθαι τῷ δαιμονίῳ ἠξιώθη πρὸς τοῦ θεοῦ, θαυμαστὸν δοκεῖ καὶ ἄπιστον, καὶ τοῦτο, ὅσον αὐτῷ ἱκανὸν εἶναι, χρησμῳδεῖν r. οὐκ Ἀθηναίοις, μὰ Δία, περὶ τῶν Ἑλληνικῶν κακῶν βουλευομένοις, οὐδὲ Λακεδαιμονίοις περὶ στρατείας μαντευομένοις, οὐδὲ εἴ τις Ὀλυμπίαζε ἀγωνιούμενος περὶ νίκης ἠρώτα, οὐδ᾽ εἴ τις εἰς δικαστήριον καθιστάμενος, εἰ αἱρήσει, διεπυνθάνετο, οὐδ᾽ εἴ τις ἤρα χρημάτων, εἰ πλουτήσει, οὐδὲ ἄλλο τι τῶν ἐπὶ μηδεμιᾷ προφάσει ἀξιοχρέῳ πραγματευομένων, ὑπὲρ ὧν

bium vocaſſe eorum potentiam; ſola enim temporis praeſcriptione perſuaſus quiuis oraculum petiturus intrat; quae ab aliis audiuit, credit; poſtquam credidit, conſulit; poſtquam conſuluit, veneratur. Si vero homo, qui indole ſit generoſiſſima, et inſtitutione apte temperata, veraeque ſemper addictus ſapientiae, nec fortunae deſtitutus ſubſidio, hoc a Deo immortali ſit conſecutus, vt dignus huius, de quo agimus, Dei conſortio haberetur; mirumne videbitur, aut fide indignum, et hunc, quantum ſibi ſatis eſſet, diuinare potuiſſe: non vt Athenienſibus de malis Graeciae deliberantibus oracula redderet, aut Lacedaemoniis de expeditione conſulentibus, aut ſi quis in Olympicis ludis aut in iudicio certaturus de victoria quaereret, aut auarus de diuitiis, aliisque eiusmodi paruae rei negotiis,

q [τύχῃ] δεξιωτάτῃ,] Ita quidem codices, et in verſionibus ſuis hanc lectionem expreſſere Paccius et Heinſius; qua vero ratione dici queat Socrates τύχῃ δεξιωτάτῃ κεχρημένος, equidem neſcio. Legendum ſuſpicor ψυχῇ δεξιωτάτῃ.

r καὶ [τοῦτο,] ὅσον αὐτῷ ἱκανὸν εἶναι, χρησμῳδεῖν.] Vulgo τοῦτον Nos cum Mſs. tum conſtructioni morem geſſimus; nam Pronomen hoc ad δαιμόνιον refertur. Plato in Phaedro p. 343. A. Εἰμὶ δὴ οὖν μάντις μὲν, inquit Socrates, ὅσον ἐμαυτῷ μόνον ἱκανός. Et ad hunc locum noſter reſpicit.

ὁσημέραι ἐνοχλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι τοὺς θεούς; Τάχα μὲν γὰρ καὶ ταῦτα ἦν ἱκανὸν [s] καὶ τὸ Σωκράτους δαιμόνιον διειδέναι, εἴπερ ἦν μαντικόν· καὶ γὰρ ἰατρῶν ἄριστος, ὅστις αὑτῷ ἱκανὸς καὶ ἄλλῳ, ὁ αὐτὸς καὶ τεκτόνων [t] καὶ σκυτοτόμων καὶ τῶν ἄλλων ἑξῆς καὶ ἐπιστημῶν καὶ δυνάμεων. Ἀλλὰ ταύτῃ γε ὁ Σωκράτης ἐπλεονέκτει, τῷ νῷ ταῖς τῶν θεῶν φωναῖς συγγινόμενος, ὅτι τὰ αὑτοῦ [u] ἐν καλῷ διατιθέμενος τῇ πρὸς τὸ δαιμόνιον συνουσίᾳ, τοῖς ἄλλοις ἀνεπιφθόνως τε καὶ ὅσα ἀνάγκη προσεφέρετο.

δ'. Εἶεν, τοῦτο μὲν, φήσει τὶς, πείθομαι, ὅτι κατ'

tiis, pro quibus quotidie Deos obtundunt homines? Non quod haec fortaſſe ignouerit Deus Socratis, ſiquidem futurarum non ignarus eſſet rerum; nam et medicus, et faber, et coriarius, et in reliquis eodem modo facultatibus ſcientiisque, is optimus habetur, qui ſibi ſufficit et aliis. Sed hoc prae reliquis e Dei huius colloquio, quem contemplabatur mente, conſecutus erat Socrates, vt primo vitam ſuam honeſte, tanti comes numinis, inſtitueret; aliis deinde, quoties neceſſitas ferret, ſine inuidia ſeſe exhiberet.

4. Eſto, dicet aliquis, haec ita ſe habere concedo; Socratem-

s ταῦτα ἦν ἱκανὸν] Vulgo ταῦτα ἱκανὸν ἦν. Eſt a Mſs. ordo verborum, quem repraeſentamus.

t καὶ γὰρ ἰατρῶν ἄριστος, ὅστις αὑτῷ ἱκανὸς καὶ ἄλλῳ, ὁ αὐτὸς καὶ τεκτόνων] Canterus, Heinſio probante, reponit, ὡσαύτως καὶ τεκτόνων. Aſt alio modo res, vt videtur, eſt aggredienda. In Mſs. Regio non viſitur ἄριστος. Itaque reſcribas velim, καὶ γὰρ ἰατρῶν ὅστις αὑτῷ ἱκανὸς καὶ ἄλλῳ, ὁ [ἄριστος,] καὶ τεκτόνων etc.

u ἐπλεονέκτει, τῷ νῷ — συγγινόμενος, ὍΤΙ τὰ αὑτοῦ etc.] Vox ὅτι e loco ſuo mota eſt. Repone: ἀλλὰ ταύτῃ γε ὁ Σωκράτης ἐπλεονέκτει, ὍΤΙ τῷ νῷ ταῖς τῶν θεῶν φωναῖς συγγινόμενος, τὰ αὑτοῦ ἐν καλῷ etc. In Luca quidem inuenitur huiusmodi tranſpoſitio in hoc vocabulo, VII. 47. ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς πολλαὶ, ὅτι ἠγάπησε πολὺ pro, ὅτι ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι, ἠγάπησε πολύ· et Iohann XII. 39. διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας, pro, ὅτι οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας· ſed puto vix occurrere apud Graecos politiores. M.

Sectio

ἀρετὴν τρόπȣ, καὶ φύσεως γενναιότητα, ἠξιώθη ὁ Σωκράτης δαιμονίȣ συνȣσίας· τί δὲ καὶ ἦν τὸ δαιμόνιον, ποθῶ μαθεῖν. Ἐὰν πρῶτον, ὦ τὰν, ἀποκρίνῃ μοι, πότερον ἡγῇ τι εἶναι δαιμόνιον γένος [x] ἐν τῇ φύσει, ὡς θεῶν, ὡς ἀνθρώπων, ὡς θηρίων, ἢ μή· γελοῖον γὰρ ἀνερωτᾷν [y], τί ἦν τὸ δαιμόνιον Σωκράτȣς [z], τὸ πᾶν ἀγνοȣ̃ντα. Οἷον εἰ καὶ νησιώτης ἀνὴρ, ἀθέατος τȣ̃ ἵππων γένȣς καὶ ἀμαθέστατος [a], ἀκȣ́ων ὅτι ἦν Μακεδόνι βασιλεῖ κτῆμα ὁ Βȣκεφάλας, ὄχημα ἐκείνῳ μὲν

cratemque, qua virtute erat indoliſque praeſtantia praeditus, ad conſortium Dei admiſſum fuiſſe non nego; quis autem fuerit hic Deus, ſcire velim. Si quidem prius, amice, reſpondeas, vtrum eſſe in natura credas huiusmodi Deos, quos daemonas dicimus, ſicut Deos eſſe credis, ſicut homines, ſicut belluas, an vero contra; ridiculum enim ſit, quod Socratis fuerit daemonium ſcire velle, cum de genere toto adhuc dubites. Id enim tale eſt, ac ſi aliquis, qui ſemper in inſula vixiſſet, nec vnquam equum vidiſſet vllum, regem Macedonum inter reliqua ſua habere iumentum quoddam audiret, cui Bucephalo nomen eſſet; idque regem tantum ſeſſorem pati,

Sectio δ'.

x δαιμόνιον γένος] Forte δαιμονίων, ſequitur enim ὡς ἀνθρώπων, ὡς θηρίων. Quin et Paccius in ſuo Mſs. ſic videtur repeꝑiſſe.

Ibid. δαιμόνιον γένος] Concinnius videretur δαιμονίων, vel δαιμόνων, vt θεῶν et ἀνθρώπων. infra, ſect. 8. τὸ δαιμόνων γένος· et, τῆς δαιμονίων φύσεως XV. 2. Mox tamen ſect. 5. eiusd. Diſſert. τὸ δαιμόνιον γένος occurrit. M.

y γελοῖον γὰρ ἀνερωτᾷν — ἔπειτα ἀνερωτῴη,] Vulgo, diuiſis vocibus, editur ἂν ἐρωτᾷν — ἂν ἐρωτῴη. Sed Reg. et Harl. vltimum verbum coniunctim repraeſentant, quod et nobis in priore faciendum videbatur.

z τὸ δαιμόνιον Σωκράτȣς,] Ita Reg. non τὸ Σωκράτȣς δαιμόνιον vt vulgo.

a ἀθέατος τȣ̃ ἵππων γένȣς καὶ ἀμαθέστατος,] Niſi ſcirem Maximum ſaepe ponere Superlatiua pro Poſitiuis, putarem eum hic ſcripſiſſe, καὶ ἀμαθὴς τέως, et *ignarus antea*, ad iſtud temporis, πρὸς τὸ παρὸν, Heſychius. Diſſ. IX. ἵνα τὸ ἀφανὲς τέως, ἐπὶ δικαστηρίȣ φωραθῇ· et XXVI. μειράκιον Τρωϊκὸν, βȣκολȣ̃ν τέως. de Paride. M.

b κτῆμα

τιθασσὸν, τοῖς δὲ ἄλλοις ἄβατον, ἔπειτα ἂν ἐρωτῴη, τί ἦν πρᾶγμα ὁ Βȣκεφάλας [b]. Ἠπόρησε γὰρ ἂν ὁ διηγȣμενος, πρὸς ἄνδρα ἀθέατον τῆς ἵππων φύσεως, εἰκόνος σαφȣ̃ς.

έ. Τί δὴ νῦν; ἀπορȣ̃ντες περὶ τȣ̃ δαιμονίȣ τȣ̃ Σωκράτȣς, Ὁμήρῳ [c] συνεγένοντο διηγȣμένῳ αὐτῷ ἐκείνῳ ἃ διηγεῖτο [d]; Περὶ μὲν τȣ̃ Ἀχιλλέως, ὅτι ἐν ἐκκλησίᾳ

pati, ab aliis conſcendi non poſſe; atque is ibi, quid rei eſſet Bucephalus, ſcire vellet continuo. ' Quid enim? an non hic protinus haerere alterum cogeret, quia exemplum non inueniret idoneum, quo huic, qui in vniuerſum equum vidiſſet nullum, quid Bucephalus eſſet, reſpondere poſſet?

5. Quid ergo? qui de Socratis dubitant daemonio, nunquamne Homerum legerunt, vbi eadem cum illo ait? Ac primum de Achille, qui in militari concione eo ſimultatis

b κτῆμα ὁ Βȣκεφάλας,] Hic et paullo poſt editori Oxonienſi placuit Βȣκέφαλος; quod immerito factum, ſiquidem Βȣκεφάλας in Mſs. vtrobique legitur. Et Straboni quidem lib. XV. pag. 1023. pariter ac Arriano v. 14, 19. equus hicce Βȣκεφάλας nominatur. Sic et alii nonnulli. Curtius lib. VI. cap. V. 18. *Equus regis* Bucephalam *vocabant — nec in dorſo inſidere ſuo patiebatur alium; et regem, quem vellet adſcendere, ſponte ſua genua ſubmittens excipiebat.* Agellius v. 2. *Equus Alexandri regis et capite et nomine* Bucephalas *fuit. — Super hoc equo dignum memoria viſum, quod vbi ornatus erat armatusque ad proelium, haud vnquam inſcendi ſeſe ab alio, niſi ab rege, paſſus ſit.* Altera tamen terminatio, ſi modo Mſs. nititur, haud eſt reiicienda; ſic enim Aelianus H. A. VI, 44. Etymologus, Stephanus in Βȣκεφάλεια, et Heſychius. Nihilominus apud Plutarchum in Alex. pag. 667. B. non Βȣκέφαλον, vt edunt, ſed Βȣκεφάλαν ſcripſerim. Ita certe nomen hoc effert ille pag. 690. D. 699. D.

Sectio é.

c Τί δὲ νῦν; ἀπορȣ̃ντες — Ὁμήρῳ συνεγένοντο διηγȣμένῳ αὐτῷ ἐκείνῳ ἃ διηγεῖτο;] Lego ex ſenſu et ſcripturae veſtigiis: Οἱ δὲ νῦν ἀπορȣ̃ντες περὶ τȣ̃ δαιμονίȣ τȣ̃ Σωκράτȣς, Ὁμήρῳ ȣ̓ συνεγένοντο διηγȣμένῳ ταυτὰ ἃ ἐκεῖνος διηγεῖτο; Vide *Heinſii* Verſionem. In Cl. *Dauiſii* coniectura, videtur deeſſe Nominatius Verbo διηγεῖτο. M.

d διηγȣμένῳ αὐτῷ ἐκείνῳ ἃ διηγεῖτο; Heinſius emendat διηγȣμένῳ ταυτὰ, ἐκεῖνος ἃ διηγεῖτο; Malim διηγȣμένῳ] αὐτὸ ἐκεῖνο ὃ] διηγεῖτο;

e Στῆ

ϛρατιωτικῇ δημηγορῶν, διενεχθεὶς πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα, σπώμενος τὸ ξίφος, ὡς παίσων, κωλύεται ὑπὸ δαιμονίȣ· Ἀθηνᾶν καλεῖ τὸ δαιμόνιον. Αὕτη γὰρ, φησὶν, ὀργιζομένῳ αὐτῷ παρεγένετο,

Στῆ δ' ὄπιθεν e, ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε Πηλείωνα.

Τὴν δὲ αὐτὴν ταύτην Ἀθηνᾶν λέγει, καὶ τȣ͂ Διομήδȣς φησί f.

Ἀχλὺν δ' αὖ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἕλον, ἣ πρὶν ἐπῆεν,
Ὄφρ' εὖ γινώσκοις g ἠ μὲν θεὸν, ἠδὲ καὶ ἄνδρα.

Πάλιν αὖ τῷ Τηλεμάχῳ, μέλλοντι συγγίνεσθαι βασιλεῖ πρεσβυτέρῳ, αἰδȣμένῳ καὶ ἀπορȣμένῳ ὁ ἑταῖρος λέγει·

Τηλέμαχ', ἄλλα h μὲν αὐτὸς ἐνὶ φρεσί σῇσι νοήσεις,
Ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται.

tatis procedit cum Agamemnone, vt ſtricto ei gladio ictum intentet, donec a daemonio cohibetur, quod Homerus ibi Mineruam appellauit. Illa enim irato illi adſtitit, et:

Aſt ergo flauos Pelidae diua capillos
Arripuit.

Eandem hanc rurſus Mineruam vocat, vbi de Diomede:

Eripui denſam circum tibi lumina nubem,
Vt pura in luce aſpicias hominesque, Deosque.

Rurſus Telemacho, cum regem ſeniorem aditurus verecundaretur, et quid dicturus acturuſue eſſet ſubdubitaret, ſocius reſpondet;

Telemache, ipſa tibi tua mens nonnulla loquenti,
Quaedam etiam daemon tibi dicet.

Poſteaque

e Στῆ δ' ὄπιθεν.] Iliad. Α'. 197. Harleian. autem dat ξανθῆς [τε] κόμης, quae varietas eſt non ſpernenda.

f αὐτὴν ταύτην Ἀθηνᾶν [λέγει,] καὶ τȣ͂ Διομήδȣς φησί·] Vulgo αὐτὴν ταύτην Ἀθηνᾶν [λέγων,] καὶ [περὶ] τȣ͂ Διομήδȣς φησί. Nos edidimus, quemadmodum iubet Reg. optimus et praeſtantiſſimus codex.

g Ὄφρ' εὖ γινώσκοις] Hi verſus exſtant Iliad. Ε'. 127. Apud Homerum vulgo legitur γινώσκῃς, apud noſtrum γινώσκοις, quae fuit Homeri manus, vt vel ex minore ſcholiaſta patet. Regius autem codex γινώσκοι, et Maximus forſan ob ſyntaxin, vt ſaepe ſolet, ſecundam perſonam mutauit in tertiam.

h Τηλέμαχ', ἄλλα] Odyſſ. Γ'. 26.

Καὶ προςίθησι τὴν αἰτίαν τῆς παρὰ τοῦ δαιμονίου ἐλπίδος.

Οὐ γὰρ οἴω

Οὐδέ σε θεῶν[i] ἀέκητι γενέσθαι τε, τραφέμεν τε.

Καὶ ἐπ' ἄλλου αὖθις·

Τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη[k].

Καὶ ἐπ' ἄλλου·

Τυδείδῃ Διομήδεϊ[l] Παλλὰς Ἀθήνη
Δῶκε μένος καὶ θάρσος.

Καὶ ἐπ' ἄλλου·

Γυῖα δ' ἔθηκεν ἐλαφρὰ[m], πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν.

Ὁρᾷς τὸ πλῆθος τῶν συγγιγνομένων τῷ δαιμονίῳ.

ς'. Βούλει τοίνυν, τὸν Σωκράτην ἐάσας, Ὁμήρου πυθέσθαι, τί σοι ταυτὶ ἐθέλει, ὦ ποιητῶν γενναιότατε;

Poſteaque cauſam, cur hoc ſperet de daemone, adiungit:

Non ego namque
Te reor inuitis natum, aut adoleſcere Diuis.

Et de alio:

Indidit hanc illi mentem pulcherrima Iuno.

Et de alio:

Tydidae Diomedi flaua Minerua
Virtutem, atque animos afflauerat.

Et de alio:

Atque agiles artus olli dat, crura, manusque.

Videsne, quam multi fuerint, qui daemonii alicuius vſi ſint conſortio?

6. Vis igitur, relicto Socrate, ex Homero quaeramus? quid haec tandem ſibi volunt, poetarum praeſtantiſſime? Siquidem

i Οὐ γὰρ οἴω Οὐδέ σε θεῶν] Hanc ſane pulchram lectionem Maximi ſeruant exemplaria; niſi quod in Harleian. duae poſtremae τοῦ [οὐδέ] litterae librario delendae videantur, vt ad vulgatos Homeri codices ſeſe accommodet. Sed, vt arbitror, ii ex noſtro ſunt emendandi; nam θεῶν hic, vt paſſim, pro monoſyllabo ponitur.

k Τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ] Haec de Achille dicit poeta, Iliad. Α'. 55.

l Τυδείδῃ Διομήδεϊ] Iliad. Ε'. 1.

m Γυῖα δ' ἔθηκεν ἐλαφρὰ] Noſter memoria lapſus eſt, cum haec ἐπ' ἄλλου pronuntiari cenſuerit; nam de Diomede prorſus adfirmantur, Iliad. Ε'. 122.

Sectio

Τὸ μὲν γὰρ Σωκράτους δαιμόνιον ἓν, καὶ ἁπλοῦν, καὶ ἰδιωτικὸν, καὶ δημοτικὸν [n], ἢ ποταμὸν διαβαίνοντα ἀνακαλούμενον [o], ἢ Ἀλκιβιάδου ἐρῶντα [p] ἀναβαλλόμενον, ἢ ἀπολογεῖσθαι βουλόμενον [q], ἢ ἀποθνήσκειν προαιρούμενον οὐ κωλῦον [r]. Ὁμήρῳ δὲ τὸ δαιμόνιον [s] συνίσταται,

quidem ille, de quo loquimur, daemon Socratis ſimplex erat, priuatus, popularis; qui cum aut fluuium tranſire cogitat Socrates, reuocare eum ſolet; aut cum Alcibiadem amare inſtituit, differre ſuadet; aut cum defenſionem parat, non permittit; aut cum mori ſtatuit, non repugnat. At vero Homericus,

Sectio ϛ'.

n *καὶ ἰδιωτικὸν καὶ δημοτικόν.*] Abſurde. ſi enim *utrumque* fuerit, et ἰδιωτικὸν et δημοτικὸν, (quae duo ſunt maxime *contraria*) quomodo ἓν καὶ ἁπλοῦν? Scribe, καὶ ἰδιωτικὸν, οὐ δημοτικόν· ἢ ποταμὸν etc. Vult, Socratis Daemonium fuiſſe rem Perſonalem. patet ex Oppoſitione Homerici Daemonii, in ſequentibus. ita Diſſ. VI. ἄλλος αὖ πόλεμος ἐμπεσὼν τῇ ψυχῇ, οὐ δημόσιος, ἀλλ' ἰδιωτικός. M.

o *ποταμὸν διαβαίνοντα ἀνακαλούμενον,*] In Platonis Phaedro p. 343. A.

p *Ἀλκιβιάδου ἐρῶντα ἀναβαλλόμενον,*] Hoc plus vice ſimplici teſtatur Socrates apud Platonem. Vide ſis Alcib. I. p. 25. A. G. 26. A. 33. G.

q *ἢ ἀπολογεῖσθαι βουλόμενον*] Manifeſto deeſt aliquid. Heinſius reponit ἢ ἀπολογεῖσθαι βουλόμενον [οὐκ ἐῶν.] Malim, ſed eodem ſenſu, ἢ ἀπολογεῖσθαι βουλόμενον [κωλύον.] Socrates apud Xenophontem in Apol. §. 4. δὶς ἤδη ἐπιχειρήσαντός μου σκοπεῖν περὶ τῆς ἀπολογίας, ἐναντιοῦταί μοι τὸ δαιμόνιον. Vide ſis et §. 8.

Ibid. *ἢ ἀπολογεῖσθαι βουλόμενον, ἢ ἀποθνήσκειν προαιρούμενον οὐ κωλύον.*] *Heinſius* ſupplet οὐκ ἐῶν, *non permittens*, poſt βουλόμενον· recte ad ſenſum. ſed aliter ſcripſit Maximus, niſi fallor: nempe, ἢ ἀπολογεῖσθαι βουλόμενον ΚΩΛΥΌΝ, ἢ ἀποθνήσκειν προαιρούμενον ΟΥ ΚΩΛΥΌΝ. De qua reſtitutione vix dubitabitur poſt haec exempla moris eius: Diſſ. IX. 2. τὸ μὲν σῶμα ΠΑΡΕΙ͂ΧΕΝ —— τὴν δὲ ψυχὴν ΟΥ ΠΑΡΕΙ͂ΧΕ. XXXVI. 2. τὰς εὐτυχίας ΘΑΥΜΆΖΟΝΤΕΣ, τὰς ἀρετὰς ΜῊ ΘΑΥΜΆΖΟΝΤΕΣ. XVIII. 7. εἰ δὲ μὴ, τοὺς μὲν ἄνδρας ἝΞΕΙΣ. τὰς δὲ τριήρεις ΟΥΧ ἝΞΕΙΣ. et paullo poſt ſect. 8. ἀποκτεῖναι μὲν ΔΎΝΑΝΤΑΙ, βλάψαι δὲ ΟΥ ΔΎΝΑΝΤΑΙ. Si plura cupis, vide III. 7. XXVI. 8. XXXI. 7. XXXVIII. 1. Ita quoque ſupplet Cl. Editor. M.

r *ἀποθνήσκειν προαιρούμενον οὐ κωλύον.*] Vide Platonem in Apol. Socr. p. 368. F.

s *Ὁμήρῳ δὲ τὸ δαιμόνιον*] Vulgo

ὔτε ἑνὶ, ὔτε ἐφ᾽ ἑνὶ, ὔτε ἓν, ὔτε ἐπὶ σμικροῖς· ἀλλὰ καὶ παντοδαπὸν [t], καὶ πολλάκις, καὶ ἐν πολλοῖς ὀνόμασι, καὶ ἐν πολλοῖς φαντάσμασι, καὶ ἐν παντοδαπαῖς φωναῖς. Ἆρ᾽ ὖν καὶ ἀποδέχῃ τι τύτων, καὶ ἡγῇ τι εἶναι τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ τὴν Ἥραν, καὶ τὸν Ἀπόλλωνα, καὶ Ἔριν [u], καὶ ὅϛις ἄλλος δαίμων Ὁμηρικός; Μή με οἴυ πυνθάνεσθαι εἰ τοιαύτην ἡγῇ τὴν Ἀθηνᾶν, οἵαν Φειδίας ἐδημιύργησεν, ὐδὲν τῶν Ὁμήρυ ἐπῶν φαυλοτέραν, παρθένον καλὴν, γλαυκῶπιν, ὑψηλὴν, αἰγίδα ἀνεζωσμένην, κόρυν φέρυσαν, δόρυ ἔχυσαν, ἀσπίδα ἔχυσαν· μηδὲ αὖ τὴν Ἥραν, οἵαν Πολύκλειτος Ἀργείοις ἔδειξε, λευκώλενον, ἐλεφαντόπηχυν, εὐῶπιν, εὐείμονα, βασιλικὴν, ἱδρυμένην ἐπὶ χρυσῦ θρόνυ· μηδέ γε αὖ τὸν Ἀπόλλωνα, οἷον γραφεῖς [x] καὶ δημιυργοὶ εἰκά-

ricus non vni adeſt, neque vno in negotio, neque vnus, neque in parui momenti rebus; ſed varius, ſed ſaepe diuerſa nomina, diuerſam formam, diuerſas etiam aſſumit voces. Velim iam ſcire, an aliquid admittas horum, putesque aut Mineruam eſſe aliquid, aut Iunonem, aut Apollinem, aut Contentionem, vel ſi quis praeterea ſit daemon Homericus. Nec hoc a me quaeri nunc exiſtimes, vtrum talem eſſe arbitreris Mineruam, qualis a Phidia expreſſa eſt, nulla parte Homerica inferior, virginem dico pulchram, caeſiis oculis, proceram, aegide praecinctam, cum galea, et haſta, et clypeo; aut Iunonem, qualem eam Polycletus Argiuis exhibuit, albis vlnis, cubitis eburneis, pulchris oculis, varia veſte, forma regia, aureoque innixam throno; aut Apollinem, quaſi a pictoribus ſtatuariisque pingitur, adoleſcentulum, qui e chla-

Vulgo Ὁμήρῳ δὲ [καὶ] τὸ δαιμόνιον. Secuti ſumus Reg. et Harleian. qui vocem mediam non agnoſcunt.

t ἀλλὰ [καὶ] παντοδαπὸν,] Sic Reg. vulgo deeſt vocula ſecunda.

u καὶ Ἔριν,] Vide Iliad. Δ′. 440. ſeqq.

Ibid. καὶ Ἔριν,] Caetera Numina huius loci articulum praefixum habent, τὴν Ἀθηνᾶν, τὴν Ἥραν, τὸν Ἀπόλλωνα. cur non igitur καὶ τὴν Ἔριν? M.

x οἷον γραφεῖς] Vulgo οἷον οἱ γραφεῖς. Sed Reg. articulum reſpuit.

y μειρά-

ζουσι, μειράκιον γυμνὸν ἐκ χλαμυδίου, τοξότην [y], διαβεβηκότα τοῖς ποσὶν ὥσπερ θέοντα. Οὐ τοῦτο ἐρωτῶ, οὐδὲ ἡγοῦμαί σε φαῦλον εἶναι τἀληθῆ εἰκάζειν, ὥστε μὴ μεταβάλλειν τὸ αἴνιγμα εἰς λόγον· ἀλλ' εἰ τῷ ὄντι ἡγῇ ταυτὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ σώματα [z] αἰνίττεσθαί τινας δαιμονίους δυνάμεις, καὶ συνισαμένας τῶν ἀνθρώπων τοῖς εὐμοιροτάτοις καὶ ὕπαρ καὶ ὄναρ. Εἰ γὰρ οὐδεμίαν ἡγῇ, ὥρα σοι καὶ Ὁμήρῳ πολεμεῖν, καὶ τὰ μαντεῖα ἀναιρεῖν [a], καὶ ταῖς φήμαις ἀπιστεῖν, καὶ τὰ

e chlamyde nudum latus oſtendit, cum arcu et ſagittis, pedibusque paululum currentis in modum diductis. Non hoc quaero; nec enim tam humiliter de te ſentio, vt putem te veritatem ipſam eruere, et quod occulte in fabula dicitur, in perſpicuum mutare ſenſum non poſſe: ſed an reuera haec nomina arbitreris, et haec corpora, diuinas quasdam deſignare poteſtates, quae beatis animabus, ſiue in ſomnis, ſiue vigilantibus aſſiſtant. Quod ſi nullum eſſe credas, erit tibi continuo et cum Homero pugnandum, et oracula tollenda, et Deorum

y μειράκιον γυμνὸν ἐκ χλαμυδίου, τοξότην,] Vulgo diſtinguunt μειράκιον γυμνὸν, ἐκ χλαμυδίου τοξότην. Nos interpunctionem, quam probauit Heinſius, exhibemus. Vide cl. Liebii Gotham Numarian. cap. VIII. §. 13.

z ταυτὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ σώματα] Vocem vltimam ſuſpectam habeo. Legendum forte, τὰ ὀνόματα καὶ τὰ φαντάσματα. vt paullo ante, καὶ ἐν πολλοῖς ὈΝΌΜΑΣΙ, καὶ ἐν πολλοῖς ΦΑΝΤΆΣΜΑΣΙ. Per ὀνόματα vult *nomina* varia quibus τὸ Δαιμόνιον Homericum appellatur: interdum *Iupiter*, interdum *Apollo*, vel *Minerua*, vel *Venus*, etc. Per φαντάσματα (ſi ita ſcripſit) diuerſas *ſpecies* ſub quibus *apparuit*; interdum ſub *Amici* vel *Sodalis* forma, interdum *anus*, aliquando *hoſtis*, etc. τοῦτο γάρ ἐστι, inquit, τὸ ἀνθρώποις ΦΑΝΤΑΖΌΜΕΝΟΝ καὶ προσφθεγγόμενον· et Diſſ. XV. ad fin. ὁ δὲ Ἕκτωρ —— ΦΑΝΤΆΖΕΤΑΙ πηδῶν ἀνὰ τὸ πεδίον. Si quis pro σώματα malit ῥήματα, vel ᾄσματα, habebit vnde ſententiam ſuam tueri poterit. Mox, Verbum φεύγειν non admodum placet. M.

a τὰ μαντεῖα ἀναιρεῖν, etc.] Sic loquitur Maximus, quia ſecundum Platonicos a daemonibus proficiſcuntur κληδόνες καὶ ὄττειαι, καὶ ὀνείρατα, καὶ χρησμοὶ, καὶ ὅσα κατὰ μαντείαν ὑπὸ θνητῶν τεχνιτεύεται. Verba ſunt Alcinoi cap. XV. Plura congeſſimus ad Diſſert. XIX. 3.

 b μετα-

ὀνείρατα φεύγειν, καὶ Σωκράτην δὲ ἐᾶν. Εἰ δὲ ταῦτα μὲν ὔτε ἄπιϛα ἡγῇ, ὔτε ἀδύνατα, ἀπορεῖς δὲ περὶ Σωκράτȣς· μεταλαβὼν ἐρήσομαί σε [b], πότερα ὐκ ἄξιον ἡγῇ τὸν Σωκράτην μοίρας δαιμονίȣ, ἢ τὸ δυνατὸν ἄλλοθι, ἐνταῦθα ἐξασθενεῖ [c]. Ἀλλὰ τὸ μὲν δυνατὸν διδὺς, κἀνταῦθα δώσεις, τὸ δὲ ἄξιον ὐκ ἀφαιρήσεις τȣ̃ Σωκράτȣς. Εἰ τοίνυν καὶ δυνατὸν τὸ πρᾶγμα, καὶ ἄξιος Σωκράτης, λείπεταί σοι μὴ περὶ Σωκράτȣς ἀμφισβητεῖν [d], ἀλλὰ καθόλȣ σκοπεῖν, τίς ἡ τȣ̃ δαιμονίȣ φύσις.

ζ'. Καὶ τȣ̃το μέν σοι παρ' ἐμȣ̃ καὶ αὖθις λελέξεται· νῦν δὲ ἴθι αὐτὸς πρὸς αὐτὸν ἐκκαθηράμενος ταυτηνὶ τὴν δόξαν, ἵνα σοι καὶ προτέλεια γένηται ταῦτα τȣ̃ μέλ-

Deorum reſponſis fides detrahenda, et reiicienda ſomnia, et relinquendus Socrates. Sin his nec fidem demis, neque fieri poſſe negas, tantumque de Socrate dubitas: viciſſim ex te quaeram, vtrum ex duobus malis concedere, aut Socratem diuino indignum fuiſſe numine; aut, quod in aliis fieri poteſt, hic non poſſe? Atqui ſi fieri poſſe concedes, etiam hic concedes, neque Socratem indignum fuiſſe vnquam probabis. Si igitur, et fieri res ipſa poſſit, neque indignus ſit Socrates, reliquum eſt, vt non amplius peculiariter de Socrate, ſed in genere, qualis ſit daemonum natura, diſpicias.

7. Quod et paulo poſt fiet a nobis: nunc ad te redi, conceptamque illam penitus opinionem excute, vt tibi haec ſint velut ſacra quaedam ſequentis diſſertationis primordia, Deos nimirum

b μεταλαβὼν ἐρήσομαί σε,] Sic et Heinſius ex Mſs. legendum notauit. Vulgo μεταβαλών.

Ibid. μεταλαβὼν ἐρήσομαι] Vide quae dixi ad XIII. 7. vbi malui μεταβαλών. Plato in *Sympoſ.* p. m. 37. ὥσπερ ἂν εἴ τις μεταβαλὼν, ἀντὶ τȣ̃ Καλȣ̃ τῷ Ἀγαθῷ χρώμενος, πυνθάνοιτο, etc. M.

c ἐνταῦθα ἐξασθενεῖ.] Vulgo ἐξασθενεῖς. Sed recte Stephanus ἐξασθενεῖ, quia verbum eſt ἀμετάβατον. Ac ita diſerte Reg. et Harleian. Vide Diſſert. XVII. 12. XXII. 5.

d μὴ περὶ Σωκράτȣς [ἀμφισβητεῖν,] Vulgo deeſt vox vltima, quam ſuppeditarunt Reg. et Harleian.

Sectio.

λοντος λόγȣ, ὅτι θεοὶ ἀνθρώποις ἀρετὴν καὶ κακίαν ἔνειμαν, ὥσπερ ἐν ϛαδίῳ ἀγωνιϛαῖς, τὴν μὲν ἆθλον μοχθηρίας φύσεως καὶ γνώμης [e] πονηρᾶς, τὴν δὲ ἐπινίκιον γνώμης ἀγαθῆς καὶ φύσεως ἐῤῥωμένης [f], ὅταν κρατῶσι καλοκἀγαθίᾳ. Τȣ́τοις καὶ τὸ θεῖον ἐθέλει ξυνίϛασθαί τε καὶ συνεπιλαμβάνειν τȣ̃ βίȣ, ὑπερέχον χεῖρα καὶ κηδόμενον· τὸν μὲν φήμαις σώζει, τὸν δὲ οἰωνοῖς, τὸν δὲ ὀνείρασι, τὸν δὲ φωναῖς, τὸν δὲ θυσίαις. Ἀσθενὴς γὰρ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ πρὸς πάντα ἐξικνεῖσθαι τοῖς λογισμοῖς, ἅτε περιβεβλημένη ἐν τῷ δευτέρῳ βίῳ πολλὴν καὶ σκοτεινὴν ἀχλὺν, καὶ ἐν πολλῷ ψόφῳ καὶ θορύβῳ τῶν δεῦρο κακῶν διατρίβȣσα, καὶ ταραττομένη ὑπ᾽ αὐτῶν. Τίς γὰρ ȣ̔́τω ταχὺς καὶ ἀσφαλὴς ὁδοιπόρων, ὡς μὴ ἐντυχεῖν βαδίζων χαράδρᾳ

nimirum virtutem vitiumque hominibus, non aliter quam in ſtadio athletis, tribuiſſe; hoc quidem vt flagitioſae mentis indolisque mercedem, illam probae contra erectaeque praemium. Hi ſunt, quibus diuina aſſiſtit natura, quorum vitam promouet, quos manu ſua protegit, et defendit; alios namque ominibus, alios auguriis, hos inſomniis, hos monitis, hos ſacrificiis conſeruat. Fieri enim non poteſt, vt humana mens, quae eſt eius imbecillitas, praeſertim cum ſecunda hac vita denſiſſima in caligine, multoque et aſſiduo praeſentium malorum in tumultu verſetur ac ſtrepitu, a quibus perturbari eam neceſſe eſt, rationis vi omnia aſſequatur. Quis enim tam aut expeditus, aut prouidus viator, vt non inter eundum vel

Sectio ζ'.

e ἆθλον [μοχθηρίας] φύσεως] *Sic* vterque codex, vulgo μοχθηρᾶς.

Ibid. μοχθηρᾶς φύσεως καὶ γνώμης πονηρᾶς,] Pro μοχθηρᾶς Codd. habent μοχθηρίας· quod Cl. Editori placuit. eodem iure ſcribendum videretur καὶ γνώμης πονηρίας pro πονηρᾶς. M.

f φύσεως ἐῤῥωμένης,] Vulgo ἐρωμένης. Henr. autem Stephanus ex coniectura veram lectionem repoſuit, eamque diſerte repraeſentat Harl. Sic Diſſert. XVI. 9. Ἡ δὲ [ἐῤῥωμένη] ψυχὴ καὶ χρηϛῷ δαίμονι συγκεκληρωμένη.

ἀφανεῖ, ἢ χάρακι ἀδήλῳ, ἢ κρημνῷ, ἢ τάφρῳ; τίς δὲ οὕτω κυβερνήτης ἀγαθὸς καὶ εὔστοχος, ὡς ἀπείρατος διελθεῖν κλύδωνος, καὶ ζάλης, καὶ πνευμάτων ἐμβολῆς, καὶ ἀέρος τεταραγμένου; τίς δὲ οὕτως ἰατρὸς τεχνικὸς, ὡς μὴ ἐπιταραχθῆναι ἀφανεῖ καὶ ἀνελπίστῳ νοσήματι, ἄλλου ἄλλοθεν ὑποφυομένου καὶ ὑποτεμνομένου τοὺς τῆς τέχνης λόγους; τίς δὲ ἀνὴρ οὕτως ἀγαθὸς, ὡς διελθεῖν βίον ἀπταίστως καὶ ἀσφαλῶς, ὡς σῶμα νοσερὸν, ὡς πλοῦν ἄδηλον, ὡς ὁδὸν διεσκαμμένην [g], καὶ μὴ δεηθῆναι ἐν τούτοις κυβερνήτου καὶ ἰατροῦ καὶ χειραγωγοῦ θεοῦ; Καλὸν μὲν γὰρ ἡ ἀρετὴ, καὶ εὐπορώτατον, καὶ δραστικώτατον· ἀλλὰ ἀνακέκραται ὕλῃ πονηρᾷ, καὶ ἀσαφεῖ, καὶ

vel in caecam foueam, aut occultum palum, aut praecipitium incidat aliquod, aut ſcrobem? aut quis tam peritus prouidusque gubernator, vt mare ſine fluctibus aut procellis, ſine ventorum impetu, ſine vlla perturbatione aeris poſſit transmittere? quis tam in arte ſua verſatus medicus, qui non interdum occulto aliquo inſperatoque perturbari poſſit morbo, ſi praeſertim plures, aliusque aliunde accedat, qui omnes diſciplinae euertat regulas? aut quis vir tam bonus, qui inoffenſo pede nulloque lapſu vitam poſſit percurrere (cum praeſertim non minus difficultatis habeat, quam corpus aegrum, nauigatio incerta, via plurimis in locis ſuffoſſa) vt non in his gubernatore, et medico, et manuductore opus habeat Deo? Praeclara res eſt, fateor, per ſe virtus, paratuque facillima,

g ὡς σῶμα νοσερὸν, ὡς πλοῦν ἄδηλον, ὡς ὁδὸν διεσκαμμένην,] Si nihil Contextui deſit poſt διεσκαμμένην, ἀπὸ κοινοῦ repetendum eſt διελθεῖν ἀπταίστως καὶ ἀσφαλῶς, ante hos Accuſatiuos. Mox, pro ἀντιταράττει, ſuſpicor Maximum ſcripſiſſe ἀνταράττει, *contra illam arietat:* ſumpta metaphora ab animalibus quae capitibus impetunt. Auctor *Encom. Demoſth.* inter opera Luciani, p. 702. οὐ γε. (Δημοσθένους) καὶ τοὺς λόγους, ὥσπερ ΚΡΙΟΥΣ ἢ καταπέλτας, Ἀθήνηθεν ὁρμωμένους, διασείειν αὐτοῦ καὶ ΚΑΤΑΡΑΤΤΕΙΝ τὰ βουλεύματα. ſic ἐξαράσσειν Syneſio Epiſt. LVII. pag. 31. de Andronico: τῇ ΚΕΦΑΛΗ τὸν οὐρανὸν ἐξαράσσειν ἐπιχειρεῖ. Vide doctiſſ. *Gatakerum* ad M. Antoninum. VI. 20. M.

h Ἀντι

μεϛῆ πολλȣ̃ τȣ̃ ἀδήλȣ, ἣν δὴ καλȣ̃σιν οἱ ἄνθρωποι τύχην, χρῆμα τυφλὸν καὶ ἀϛάθμητον. Ἀντιφιλοτιμεῖται τῇ ἀρετῇ [h], καὶ ἀντιϛατεῖ, καὶ ἀνταγωνίζεται, καὶ πολλάκις αὐτὴν ἀντιταράττει. Ὡς νέφη αἰθέρια ὑποδραμόντα τὴν ἡλίȣ ἀκτῖνα [i] ἀπέκρυψεν αὐτȣ̃ τὸ φῶς, καὶ ἔϛι μὲν καὶ τότε ἥλιος καλὸς, ἀλλὰ ἡμῖν ἄδηλος· ȣ̃τω καὶ ἀρετὴν ὑποτέμνεται τύχης ἐμβολὴ, καὶ καλὴ μέν ἡ ἀρετὴ τάγε ἄλλα, ἐμπεσȣ̃σα δὲ εἰς νεφέλην ἄδηλον, ἐπισκιάζεται καὶ διατειχίζεται. Ἔνθα δὴ αὐτῇ Θεȣ̃ δεῖ συλλήπτορος [k], καὶ συναγωνιϛȣ̃, καὶ παραϛάτȣ.

η΄. Θεὸς μὲν ȣ̃ν αὐτὸς κατὰ χώραν ἱδρυμένος [l] οἰκο-

faciſlima, et in actionibus humanis efficaciſſima; verum in materie improba, incerta, plurimae ambiguitatis pleniſſima verſatur, quam fortunam dicunt homines, re caeca, minimeque ſibi aequali. Haec cum virtute congreditur, virtuti reſiſtit, cum virtute pugnat, ſaepiusque illam ex aduerſo interueniens perturbat. Non aliter quam cum nebulae in aere radios ſolares occupant, eiusque nobis lumen eripiunt, manet quidem ſol non minus, quam ante fuit, pulcher, nobis tamen non apparet; eodem modo virtutem intercipit fortunae interventus, nec enim propterea minus per ſe pulchra eſt virtus, ſed, tanquam caeca nebula, caligine obducitur, obſtruiturque. At tum potiſſimum adiutorem Deum, ſociumque certaminis, ac defenſorem requirit.

8. Iam certum eſt eodem in loco manere Deum, dum coelum

h Ἀντιφιλοτιμεῖται τῇ ἀρετῇ] Vulgo Ἀντιφιλοτιμεῖται [δὲ] τῇ ἀρετῇ, contra quam volunt codices et editio Stephani.

i Ὡς νέφη αἰθέρια ὑποδραμόντα τὴν ἡλίȣ ἀκτῖνα] Vulgo Ὡς νέφη ἐν αἰθέρι ὑποδράντα, pro quo vocabulo Stephanus legit ὑποδραμόντα vel ὑποδύντα. Prius verum, quod et Mſs. repraeſentant. At iidem codices habent, ὡς νέφη αἰθέρι, vnde nos αἰθέρια fecimus.

k Ἔνθα [δὴ] αὐτῇ Θεȣ̃ δεῖ συλλήπτορος,] Vulgo Ἔνθα δεῖ αὐτῇ Θεȣ̃ συλλήπτορος. Reg. Ἔνθα [δεῖ] αὐτῇ Θεȣ̃ [δεῖ] συλλήπτορος. Sed cum vel ſecunda vel penultima vox in ea lectione prorſus abundaret, nos Harleianum κατὰ πόδας ſequendum duximus.

Sectio η.

l Θεὸς μὲν ȣ̃ν αὐτὸς κατὰ χώραν ἱδρυμένος] Platonici ſtatuebant Deorum *parentem*, *qui omnium*

μεῖ τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν ἐν οὐρανῷ τάξιν. Εἰσὶ δ' αὐτοῦ φύσεις ἀθάνατοι δεύτεραι, θεοὶ καλούμεναι δεύτεροι [m], ἐν μεθορίῳ γῆς καὶ οὐρανοῦ τεταγμένοι· θεοῦ μὲν ἀσθενέστεροι, ἀνθρώπου δὲ ἰσχυρότεροι· θεῶν μὲν ὑπηρέται, ἀνθρώπων δὲ ἐπιστάται· θεῶν μὲν πλησιαίτατοι, ἀνθρώπων δὲ ἐπιμελέστατοι. Ἦ γὰρ ἂν τῷ διὰ μέσου πολλῷ τὸ θνητὸν πρὸς τὸ ἀθάνατον [n] διετειχίσθη τῆς οὐρανίου ἐπόψεώς τε καὶ ὁμιλίας, ὅτι μὴ τῆς δαιμονίου ταύτης φύσεως, οἷον ἁρμονίας, κατὰ τὴν πρὸς ἑκάτερον συγγένειαν καταλαβούσης δεσμῷ τὴν ἀνθρωπίνην

lum regit, omniaque in eo ordinat ac diſponit. Ergo immortales quasdam habet potentias, quas ſecundas immortales vocant, in medio terrae coelique conſtitutas: hi minus potentes ſunt quam Dii, magis quam homines; Deorum miniſtri, hominum praeſides; Diis proximi, hominum curatores diligentiſſimi. Maximo namque interuallo mortale ab immortali, et aſpectu rerum coeleſtium, et conſuetudine diſcluderetur, niſi eorum, quos daemonas dicimus, interueniret natura, quae, vinculi inſtar, ea, quam vtraque habet, cognatione, non aliter quam in harmonia quadam imbecillitatem humanam nam

omnium rerum dominator atque auctor eſt, ſolutum ab omnibus nexibus patiendi aliquid gerendiue, nulla vice ad alicuius rei munia obſtrictum. Verba ſunt Apuleii de Deo Socr. p. 669. Vide noſtrum Diſſert. XVII. 12. et Alcinoum cap. X. 15.

m Εἰσὶ δ' [αὐτοῦ] φύσεις ἀθάνατοι [δεύτεραι, θεοὶ] καλούμεναι δεύτεροι,] Vulgo Εἰσὶ δ' αὐτῷ φύσεις ἀθάνατοι, οἱ καλούμενοι ἀθάνατοι δεύτεροι. Reg. et Harleian. exhibent Εἰσὶ δ' [αὐτῷ] φύσεις ἀθάνατοι [δεύτεροι, οἱ] καλούμενοι δεύτεροι. Paccius vertit, *Ab eoque foecunda* (legendum *ſecunda*) *eſt immortalium claſſis, qui Dii medioxumi dicuntur.* Vnde codicum veſtigiis inſiſtentes fecimus, Εἰσὶ δ' [αὐτοῦ] φύσεις ἀθάνατοι [δεύτεραι, θεοὶ] καλούμεναι δεύτεροι, quo modo laudatus interpres legiſſe videatur.

n τῷ διὰ μέσου πολλῷ [τὸ θνητὸν] πρὸς τὸ ἀθάνατον] Reg. et Harleian. τῷ θνητῷ πρὸς τὸ ἀθάνατον. Lege τῷ διὰ μέσου πολλῷ [τοῦ θνητοῦ] πρὸς τὸ ἀθάνατον, διετειχίσθη etc. Plato in Sympoſ. p. 327. Πᾶν τὸ δαιμόνιον μεταξύ ἐστι θεοῦ τε καὶ θνητοῦ — Ἐν μέσῳ δὲ ὂν ἀμφοτέρων συμπληροῖ, ὥστε τὸ πᾶν αὐτὸ αὐτῷ ξυνδεδέσθαι — Θεὸς ἀνθρώπῳ οὐ μίγνυται, ἀλλὰ διὰ τούτου πᾶσά ἐστιν ἡ ὁμιλία καὶ διάλεκτος

ἀσθένειαν πρὸς τὸ θεῖον κάλλος o. Καθάπερ γὰρ, οἶμαι p, τὸ βαρβαρικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ διήρηται φωνῆς συνέσει q, ἀλλὰ τὸ τῶν ἑρμηνέων γένος τὰς παρ' ἑκατέρου φωνὰς ὑποδεχόμενον, καὶ διαπορθμεῦον πρὸς ἑκατέρους, συνῆψεν αὐτῶν καὶ συνεκέρασε τὰς ὁμιλίας· οὕτω δ' αὖ καὶ τὸ δαιμόνων γένος ἐπίμικτον νοεῖται θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις. Τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἀνθρώποις φανταζόμενον, καὶ προσφθεγγόμενον, καὶ εἱλούμενον ἐν μέσῃ

nam cum pulchritudine coniungeret diuina. Non aliter arbitror, quam barbaros videmus ignoratione linguae a Graecis ſeparatos eſſe; cui rei ſubueniunt interpretes, qui vtrinque verba accepta vtrisque deferunt, atque eo modo conſuetudine eos coniungunt, miſcentque inter ſe et commerciis: ita ii, quos dixere daemonas, inter Deos ſunt hominesque. Hi ſunt, qui mortalibus ſeſe offerunt, mortales affantur; qui media

διάλεκτος θεοῖς πρὸς ἀνθρώπους. Vide porro noſtrum Diſſert. XV. 2. Hieroclem in Aur. Carm. p. 16, 18. et Apuleium de Deo Socr. p. 674.

o ὅτι μὴ τοῦ δαιμονίου ταύτης φύσεως, —— καταλαβούσης [δέσμῳ] τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν πρὸς τὸ θεῖον κάλλος.] Vulgo ὅτι μὴ τοῦ δαιμονίου ταύτης φύσεως, —— καταλαβούσης [δέσμος συνέδησε] τὴν etc. Nos optimam lectionem, quam Reg. habet, iure merito dedimus. Sic Diſſert. XV. 3. Ὅτι μὴ τῆς φύσεως τούτοις [δούσης] τὴν τοῦ ὕδατος οὐσίαν. Vt conſtructio ſine dubio recta ſit.

Ibid. τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν πρὸς τὸ θεῖον κάλλος.] Omnino κράτος, (non κάλλος,) cum opponatur ἀσθένειαν. Quae ſequuntur, ἀλλὰ τὸ τῶν ἑρμηνέων γένος etc. deſumpta ſunt ex verbis Diotimae apud Platonem in *Sympoſio*. Operae pretium erit loca contuliſſe, vt fontem videas vnde tam largiter hauſit Maximus. Paullo ante τὸ θνητὸν recte habere opinor; neque legendum τῷ θνητῷ cum Codicibus, neque τοῦ θνητοῦ cum *Daviſio*. ſi enim mutes, deerit Nominatiuus Verbo διετειχίσθη. Ordo verborum eſt confuſus, vt in Platonis imitatore. Vide *Heinſii* Verſionem. M.

p Καθάπερ [γὰρ] οἶμαι,] Vulgo deeſt vox media, quam, fideiuſſoribus Reg. et Harleian. adiecimus.

q φωνῆς συνέσει.] Contrarium dicere debuit, *ignorantia linguae*, φωνῆς οὐ συνέσει, *non-intelligentia*, per ὑφὲν, quod Graecis ſcriptoribus ſatis frequens eſt. ſic οὐ-τέχνη, *non-ars* Diſſ. XXIII. 2. οὐκ-ἔθνει, Rom. X. 19. ἐν οὐκ-ἰσχύϊ, Thren. I. 6. οὐχ-ὁδῷ, Pſalm.

τῇ θνητῇ φύσει [r], καὶ ἀπωφελοῦν ὅσα ἀνάγκη δεῖσθαι θεῶν [s] τὸ θνητὸν γένος. Πολλὴ δὲ ἡ δαιμόνων ἀγέλη.

Τρὶς γὰρ μύριοι [t] εἰσὶν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
Ἀθάνατοι, Ζηνὸς πρόπολοι.

Οἱ μὲν ἰατροὶ νοσημάτων, οἱ δὲ τῶν ἀπόρων σύμβουλοι, οἱ δὲ τῶν ἀφανῶν ἄγγελοι, οἱ δὲ τέχνης συνεργάται, οἱ δὲ ὁδοῦ συνέμποροι· οἱ μὲν ἀστικοὶ, οἱ δὲ ἀγροικικοὶ, οἱ δὲ θαλάττιοι [u], οἱ δὲ ἠπειρωτικοί· εἴληχε δὲ ἄλλος ἄλλην ἑστίαν σώματος, ὁ μὲν Σωκράτην, ὁ δὲ Πλάτωνα, ὁ δὲ Πυθαγόραν, ὁ δὲ Ζήνωνα, ὁ δὲ Διογένην· ὁ μὲν φοβερὸς, ὁ δὲ φιλάνθρωπος, ὁ δὲ πολιτικὸς [x], ὁ δὲ τακτικός· ὅσαι φύσεις ἀνδρῶν, τοσαῦται καὶ δαιμόνων·

media in natura hominum verſantur, abundeque quicquid humanum deſideret genus, ſolent praeſtare. Magnus eorum eſt numerus:

Ter ſunt mille etenim per terrae vberrima regna,
Gens immortalis, famuli Iouis.

Horum alii morbis medentur, alii in rebus ambiguis conſilium dant, alii occulta nunciant, alii in exercendis auxilio ſunt artibus, alii iterum ſunt comites; rurſus alii vrbani, alii ſunt ruſtici, alii ſunt marini, alii ſunt terreſtres, alius rurſus aliud corpus habitat, hic Socratem, ille Platonem, ille Pythagoram, Zenonem ille, ille Diogenem; hic terribilis, ille hominum amantiſſimus, hic ciuilis, ille militaris; quot denique hominum ſunt ingenia, tot et daemonum ſunt genera:

Namque

Pſalm. CVII. 40. Vocula οὐ omitti potuit ob ſimilitudinem literarum συ quae ſequebantur: quemadmodum ſupra ſect. 5. Ὁμήρῳ οὐ συνεγένοντο. M.

r ἐν μέσῃ [τῇ] θνητῇ φύσει,] Vulgo deeſt articulus, quem nos, volentibus Mſs. addidimus.

s ὅσα ἀνάγκη δεῖσθαι [θεῶν] Sic recte codex vterque, nam vocem θεῶν vulgatae neſciunt.

t Τρὶς γὰρ μύριοι] Heſiodus Op. et Dier. v. 252.

u οἱ [δὲ] θαλάττιοι,] Vulgo οἱ [μὲν] θαλάττιοι, repugnantibus Mſs.

x ὁ [δὲ] πολιτικὸς,] Sic Reg. et Harleian. Nam vulgo legitur ὁ [μὲν] πολιτικός.

y Καὶ

Καί τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσι,[y]
Παντοῖοι τελέθοντες, ἐπιστρωφῶσι πόληας.

Ἐὰν δὲ που μοχθηρὰν δείξῃς ψυχὴν, ἀνέστιος αὕτη καὶ ἀνεπιστάτητος.

Namque Dei ſimiles peregrinis ſaepe colonis,
Quolibet induti percurrunt corpore terras.

At vero ſi animam mihi oſtenderis impiam, ſcias illam neque incolam, neque vitae ſuae habere praeſidem.

ΛΟΓΟΣ ΙΕ΄.

Ἔτι περὶ τοῦ Σωκράτους δαιμονίου [z].

Φέρε, ἐρώμεθα τὸ δαιμόνιον (φιλάνθρωπον γὰρ, καὶ εἰωθὸς ἀποκρίνεσθαι διὰ σωμάτων ἀνθρωπίνων [a],

DISSERT. XV.

Iterum quis ſit Deus Socratis.

Agedum, quaeramus ex hoc Deo (mire enim amat homines, ſoletque per eorum reſpondere corpora, ſicut per

y Καὶ τε θεοὶ] Odyſſ. ρ΄. 485. Varias autem Deorum peregrinantium fabulas ex hiſtoriis angelorum, quos viris bonis hoſpites fuiſſe ſacrae litterae narrant, ortas eſſe monuit vir doctiſſimus Iohan. Clericus ad Geneſ. XVIII. 1. et in Diſſert. de Euerſ. Sodom. §. VII.

z Ἔτι περὶ τοῦ Σωκράτους δαιμονίου.] Sic Reg. vulgatae articulum τοῦ duplicant. Harleian. autem pro diſſertationis huius lemmate dat, τί τὸ δαιμόνιον Σωκράτους. βος. quod et in ſuo codice Paccius inuenit.

Sectio α΄.

a ἀποκρίνεσθαι διὰ σωμάτων ἀνθρωπίνων,] Perperam, pro σομάτων. Athenagoras *Legat.* p. m. 30. πιστεύειν τῷ παρὰ τοῦ θεοῦ πνεύματι, ὡς ὄργανα κεκινηκότι τὰ τῶν προφητῶν στόματα. Philo Iudaeus lib. περὶ φυγάδων. p. 352. Λεκτέον δὲ ἤδη καὶ περὶ τῆς ἀνωτάτω καὶ ἀρίστης πηγῆς, ἣν ὁ πατὴρ τῶν ὅλων διὰ προφητικῶν ἐθέσπισε στομάτων· ſic et ibi ſcribendum pro σωμάτων. ita Deus loqui dicitur διὰ στόματος πάντων ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν, Actor. III. 21. et 18. M.

b ἡ Ἱερη-

ὡς ἡ Ἰσμηνίȣ τέχνη [b] διὰ τῶν αὐλῶν) ἐρώμεθα δὲ ὧδέ πως, κατὰ τὸν Ὁμήρȣ Ὀδυσσέα [c]·

Θεός νύ τοι, ἦ βροτός ἐσσί [d];

Εἰ μέν τις θεὸς ἐσσὶ, τοὶ ȣ̓ρανὸν εὐρὺν ἔχȣσιν,

ȣ̓δὲν δεῖ λόγων, ἴσμεν γὰρ τὰ σά.

Εἰ δέ τις [e] ἐσσὶ βροτῶν, τοὶ ἐπὶ χθονὶ ναιετάȣσιν.

ἆρα τοιȣ̃τον χρῆμα, οἷον ὁμοπαθές τε εἶναι ἡμῖν, καὶ ὁμόφωνον, καὶ ὁμογενὲς καὶ σύγχρονον· ἢ κατὰ μὲν τὴν δίαιταν [f] ἐφέσιον τῇ γῇ, κατὰ δὲ τὴν ȣ̓σίαν κρεῖττο αὐτῆς; Οὐ γὰρ σάρκες αἱ δαιμόνων φύσεις (ἀποκριτέον γὰρ τοι ὑπὲρ αὐτῶν, κελεύȣσι γάρ) ȣ̓δὲ ὀςᾶ [g] ȣ̓δὲ αἷμα, ȣ̓δὲ ἄλλο τὶ σκεδαςὸν, ἢ λυόμενον, ἢ τηκό

per tibias Iſmenias) quaeramus autem cum Homeric Vlyſſe hoc modo:

An Deus es, mortali an ſemine natus?

Et:

Nam ſi forte Deus, magno qui viuis Olympo,

nihil reſponſo opus eſt, naturam tuam nouimus.

Sin mage mortalis, quem terra amplectitur alma:

vtrum talis es, vt eisdem, quibus nos affectionibus ſis obnoxius, voce eadem vtaris, ſicut nos naſcaris et intereas; ar vero terrena omni maior ſubſtantia, terram ſolummodo incolas? Caue, ex carne, oſſibusque, et ſanguine daemonum naturam (iubent enim pro ſe vt reſpondeam) aut alio quouis quod diſtrahi, diſſolui, liqueſcere poſſit, aut diffluere, conſtare

b ἡ Ἰσμηνίȣ τέχνη] Iſmeniam dicit tibicinem Thisbae natum. Vide Euſtathium ad Iliad. Β′. pag. 203. Huius meminere Diogenes Laertius IV. 22. VII. 125. aliique plures.

c κατὰ τὸν Ὁμήρȣ Ὀδυσσέα·] Vulgo κατὰ τὸν [τȣ̃] Ὁμήρȣ Ὀδυσσέα. Nos cum Mſs. Reg. et Harleian. facimus.

d Θεός νύ τοι, ἦ βροτός ἐσσί;] In Homero Odyſſ. Ζ′. 149. legitur Θεός νύ τις, ἦ βροτός ἐσσί; Poſt has autem voces apud Maximum vulgo addunt καὶ, quod nos, ducibus Mſs. omiſimus.

e Εἰ δέ τις] Odyſſ. Ζ′. 153.

f κατὰ [μὲν] τὴν δίαιταν] Ita codices. Vulgatae mediam vocem praetermittunt.

g ȣ̓ γὰρ σάρκες — ȣ̓δὲ ὀςᾶ,] D. Lucas XXIV. 39. πνεῦμα σάρκα καὶ ὀςέα ȣ̓κ ἔχει. M.

h Ἀλλὰ

μενον, ἢ διαῤῥέον. *Ἀλλὰ τὶ μήν; Οὑτωσὶ πρῶτον [h] θεασώμεθα τὸ ἀναγκαῖον τῆς δαιμόνων οὐσίας. Τὸ ἀπαθὲς τῷ ἐμπαθεῖ ἐναντίον, καὶ τὸ θνητὸν τῷ ἀθανάτῳ, καὶ τὸ ἄλογον τῷ λογικῷ, καὶ τὸ ἀναίσθητον τῷ αἰσθητικῷ, καὶ τὸ ἔμψυχον τῷ ἀψύχῳ. Πᾶν τοίνυν τὴν ψυχὴν ἔχον [i] ἐξ ἑκατέροιν συγκεκραμένον [k]. ἢ γὰρ ἀπαθὲς τὸ ἀθάνατον, ἢ ἀθάνατον ἐμπαθὲς [l], ἢ ἐμπαθὲς θνητὸν, ἢ ἄλογον αἰσθητικὸν, ἢ ἔμψυχον ἀπαθές· καὶ διὰ τούτων ὁδεύει ἡ φύσις κατὰ βραχὺ, ἀπὸ τῶν τιμιωτάτων ἐπὶ τὰ ἀτιμότατα καταβαίνουσα ἑξῆς. Ἐὰν δέ τι τούτων ἐξέλῃς, διέκοψας τὴν φύσιν· ὥσπερ ἐν ἁρμονίᾳ φθόγγων τὴν πρὸς τὰ ἄκρα ὁμολογίαν ἡ μέση ποιεῖ, ἀπὸ γὰρ τοῦ ὀξυτάτου φθόγγου ἐπὶ

ſtare exiſtimes. Ex quo igitur? Ante omnia neceſſitatem naturae eorum hoc pacto videamus. Pugnat inter ſe primo impatibile et patibile, immortale et mortale, cum rationali irrationale, cum inſenſibili ſenſibile, cum inanimo animatum. Iam omne quod eſt animatum, ex duobus illis eſt conflatum; aut enim impatibile eſt et immortale, aut patibile et immortale, aut patibile et mortale, aut irrationale et ſenſibile, aut impatibile et animatum; atque his quidem gradibus a praeſtantiſſimis ad infima paulatim peruenit natura, ordineque deſcendit. Quod ſi quid ex his omnibus tollas, iam naturam mutilas: ſicut in vocum harmonia fieri videmus, vbi, vt extremae inter ſe conueniant, efficit media; cum enim ea, quae inter acutiſſimum eſt grauiſſimumque tonum, differentia mediis innitatur vocibus, fit vt apte, idoneeque, et, vt ars poſtulat,

b Ἀλλὰ τί μήν; Οὑτωσὶ πρῶτον] Reg. et Harleian. τίς μήν. Legendum ſuſpicor, Ἀλλὰ [τίς] μὴν [οὑτοσί;] Πρῶτον etc. nempe *Daemon.*

Ibid. ἀλλὰ τίς μήν; Οὑτωσὶ etc.] Ita Codices pro τί recte: *qualis igitur?* Οὑτωσὶ quoque bene habet: vt ſect. 3. σκόπει δὴ τὸ πᾶν οὕτως etc. et ita paſſim. M.

i Πᾶν τοίνυν τὴν ψυχὴν ἔχον] Sic Reg. vulgo πᾶν τοίνυν [τὸ] τὴν ψυχὴν ἔχον.

k ἐξ ἑκατέροιν συγκεκραμένον·] Omiſſa voce prima, codices habent ἑκατέροιν σύγκεκρατημένον. Lege ἑκατέροιν συγκεκροτημένον·

l ἀθάνατον ἐμπαθὲς,] Vulgo ἀθάνατον [τὸ] ἐμπαθές. Nos, auctoribus Mſs. vocem mediam ſuſtulimus.

Sectio

τὸν βαρύτατον ταῖς διὰ μέσȢ φωναῖς ἐπερειδομένην τὴν μεταβολὴν ἐμμελῆ ποιεῖ καὶ τῇ ἀκοῇ καὶ τῇ χειρȢργίᾳ.

β'. ΤȢτό τοι νόμιζε [m] γίγνεσθαι καὶ ἐν τῇ φύσει, ὅπερ ἐν ἁρμονίᾳ τελεωτάτῃ· καὶ τίθεσο θεὸν μὲν κατὰ τὸ ἀπαθὲς καὶ ἀθάνατον, δαίμονα δὲ κατὰ τὸ ἀθάνατον καὶ ἐμπαθές, ἄνθρωπον δὲ κατὰ τὸ ἐμπαθὲς καὶ θνητόν, θηρίον δὲ κατὰ τὸ ἄλογον καὶ αἰσθητικόν, φυτὸν δὲ κατὰ τὸ ἔμψυχον καὶ ἀπαθές. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἡμῖν, τὸ νῦν ἔχον, κατὰ χώραν ἔςω, ἐπὶ δὲ τῆς δαιμονίων φύσεως περισκοπώμεθα [n], ἣν φαμὲν μεσότητα εἶναι πρὸς ἄνθρωπον καὶ θεόν· ἴδωμεν εἴ πῃ δυνατὸν ἐξελέσθαι αὐτὴν, καὶ διασῶσαι τὰ ἄκρα. Ἆρ' Ȣν ὁ θεὸς ἀθάνατον μὲν, ἐμπαθὲς δέ; Ȣδαμῶς. ἀλλ' ἀθάνατον μὲν, ἀπαθὲς δέ. Τί δὲ ἄνθρωπος, θνητὸν μὲν, ἀπαθὲς δέ; Ȣδὲ τȢτο· ἀλλὰ θνητὸν μὲν, Ȣ μὴν ἀπα-

poſtulat, tam quod ad auditum, quam quod ad motum, qui a manu eſt artificis, procedat illa mutatio.

2. Quod in harmonia fit perfectiſſima, in natura quoque fieri exiſtima; quare ſingula conſtitue hoc modo: Deum immortalem eſſe et impatibilem, daemonem immortalem eſſe ſed patibilem, hominem mortalem eſſe et patibilem, beſtiam irrationalem ſed ſenſu praeditam, plantam animatam eſſe et patibilem. Et reliqua quidem nunc praetermittemus, nec aliud quam daemonum conſiderabimus naturam, quam medium quid inter Deum hominesque eſſe diximus: ac primum an, ſublata ea, vtrinque poſſint conſiſtere extrema. An igitur Deum immortalem dicemus eſſe, ſed patibilem? minime, verum immortale quid, et quod a paſſione ſit remotum. Iam quid de homine? mortale quid, nec paſſioni obnoxium? ne hoc quidem, ſed mortale, et tamen patibile. Vbi igitur relinquemus

Sectio β'.

m τȢτό τοι νόμιζε] Sic Reg. vulgo τȢτό τοίνυν νόμιζε.

n ἐπὶ δὲ τῆς δαιμονίων φύσεως περισκοπώμεθα,] Reg. περισκοπȢμεθα. Locum ſic legendum cenſeo. ἐπεὶ δὲ τῆς δαιμονίων φύσεως περισκοπȢμεθα, — ἴδωμεν etc. *Quoniam vero Daemonum naturam conſideramus, — videamus an etc.*

πῦ

θές. Πῶς τοίνυν ἡμῖν οἰχήσεται [o] τὸ ἀθάνατον ὁμοῦ καὶ ἐμπαθές; δεῖ γὰρ συστῆναι ἐξ ἀμφοῖν οὐσίαν κοινὴν, κρείττονα μὲν ἀνθρώπου, Θεοῦ δὲ ἐλάττονα, εἰ μέλλει ἔσεσθαι τῶν ἄκρων πρὸς ἄλληλα ἀναλογία· δύο γὰρ πραγμάτων κεχωρισμένων τῇ φύσει χωρισθήσεται καὶ ἡ ἐπιμιξία παντάπασιν, ἐὰν μή τις κοινὸς ὅρος ἀμφότερα ὑποδέξηται.

γʹ. Οἷον τὸ τοιόνδε λέγω· καλοῦμέν τι πῦρ ξηρόν τε καὶ θερμόν· ἐναντίον δὲ θερμῷ μὲν ψυχρὸν, ξηρῷ δὲ ὑγρόν· ἀδύνατον δὲ μεταβάλλειν πῦρ εἰς ὕδωρ, καὶ ὕδωρ εἰς πῦρ· οὔτε γὰρ ψυχρὸν εἰς θερμότητα, οὔτε ὑγρὸν εἰς ξηρότητα [p] μεταβάλλοι ἄν. Οὕτω δὴ τὸν τούτων πόλεμον μετεχειρίσατο ἡ φύσις. Ἔδωκεν αὐτοῖς [q] ὥσπερ ἐκεχειροφόρον τὸν ἀέρα, ὃς λαβὼν παρὰ μὲν τοῦ πυρὸς τὴν θερμότητα, παρὰ δὲ τοῦ ὕδατος τὴν ὑγρότητα, συνεκέρασεν αὐτῶν καὶ συνῆψε τὰς ὁμιλίας,

quemus illud, quod immortale diximus et patibile? neceſſe eſt enim ex vtroque conſtitui ſubſtantiam, quae vt homine ſuperior, ita inferior ſit Deo, ſi extrema conuenire inter ſe velis; inter duo enim, quae natura ſeparata ſunt, omnis, quae inter vtrumque eſt, ſeparabitur communio, niſi communis aliquis vtrumque jungat terminus.

3. Exempli gratia: ignem dicimus calidum et ſiccum eſſe: pugnat calidum cum frigido, humidum cum ſicco: fieri ergo non poteſt, vt in aquam conuertatur ignis, et in ignem aqua; nec enim frigidum in calidum, nec ſiccum conuertetur in humidum. Hanc pugnam ita conciliare conata eſt natura, ut pro ſequeſtro illis daret aerem, qui accepto ab igne calido, ab aqua humido, coniunxit ea inter ſe et ſociauit; ſitque mutatio

o Πῶς τοίνυν ἡμῖν οἰχήσεται etc.] Ita XXXI. 1. ποῖ ποτε οἰχήσεται φερόμενον τὸ μὴ σοφόν; *quonam abibit?* vbinam collocabitur? M.

Sectio γʹ.

p ὑγρὸν εἰς ξηρότητα] Lectionem damus, quam repraeſentant Reg. et Harleian. Vulgo ξηρὸν εἰς ὑγρότητα, quo modo Paccius etiam legit.

q ἡ φύσις, [καὶ] ἔδωκεν αὐτοῖς.] Nos Mſs. Reg. ſequimur.

 r προσι-

καὶ γίνεται μεταβολὴ καὶ πρόσβασις, ἀπὸ μὲν τῦ πυρὸς εἰς ἀέρα κατὰ θερμότητα, ἀπὸ δὲ τῦ ἀέρος εἰς ὕδωρ κατὰ ὑγρότητα. Πάλιν αὖ ἀὴρ θερμόν τε καὶ ὑγρὸν, γῆ δὲ ψυχρόν τε καὶ ξηρόν· ἐναντίον δὲ ξηρότης μὲν ὑγρότητι, ψυχρότης δὲ θερμότητι· ὐκ ἂν ὖν μετέβαλέ ποτε ἀὴρ εἰς γῆν, ὅτι μὴ τῆς φύσεως καὶ τύτοις δύσης τὴν τῦ ὕδατος ὐσίαν διαιτῶσάν τε αὐτὰ καὶ ξυνάγυσαν, παρὰ μὲν ἀέρος λαβῦσαν τὴν ὑγρότητα, παρὰ δὲ γῆς τὴν ψυχρότητα. Σκόπει δὴ τὸ πᾶν ὔτως συγκεφαλαιωσάμενος βραχεῖ λόγῳ· ἐπειδὴ ἕκαςον τύτων ἐκ δύο συνέςηκε φύσεων ἐναντίων, ὧν ἀεὶ τὴν ἑτέραν ἀφαιρῶν μοῖραν, προςιθεὶς τῶν ἔπειτα τῇ ἑτέρᾳ [r], καθ' ἥμισυ μὲν χωρίζεις ἑκατέρυ ἑκάτερον, καθ' ἥμισυ δὲ συντάττεις ἑκατέρῳ ἑκάτερον, τῦτον τὸν τρόπον τὰ ἐναντία ἀλλήλοις ἄμικτα ὄντα κοινωνεῖ ὅμως καὶ ἀνακιρνᾶται, καὶ πῦρ ἀέρι κατὰ θερμότητα, καὶ ἀὴρ ὕδατι κατὰ ὑγρότητα, καὶ ὕδωρ γῇ κατὰ ψυχρότητα, καὶ γῆ πυρὶ κατὰ ξηρότητα· ὔτω κἀνταῦθα κοινωνεῖ

tio et tranſitus ab igne in aerem ipſo calido, ab aere in aquam ipſo humido. Rurſus calidum quid humidumque aer, frigidum et ſiccum eſt terra; pugnat cum humiditate ſiccitas, cum caliditate frigiditas: nunquam ergo nec in terram aer conuerſus eſſet, niſi et illis natura humidum dediſſet, quod vtriusque litem dirimit, vtrumque coniungit, dum humiditatem ab aere, frigiditatem accipit a terra. Iam vt ſummatim omnia tibi breuiter proponam: cum ſingula horum ex contrariis conſtent facultatibus, quarum ſemper alteram ſi demas partem, addasque alteri, partim alterum ſeparas ab altero, partim alterum cum altero coniungis; hoc modo quae pugnabant inter ſe, nec coniungi poterant, communicant tamen et miſcentur, ignis aeri caliditate ſua, aer aquae humiditate ſua, aqua terrae frigiditate ſua, terra igni ſiccitate ſua: ſic in eo, de quo agimus, Deus cum daemone commune habet, quod

r προςιθεὶς [τῶν] ἔπειτα τῇ τῶν. Eum vero ſuppleuere Reg. ἑτέρᾳ] Vulgo deeſt articulus et Harleian.

θεὸς μὲν δαίμονι κατὰ τὸ ἀθάνατον, δαίμων δὲ ἀνθρώπῳ κατὰ τὸ ἐμπαθὲς, ἄνθρωπος δὲ θηρίῳ κατὰ τὸ αἰσθητικὸν, θηρίον δὲ φυτῷ κατὰ τὸ ἔμψυχον.

δ'. Εἰ δὲ βούλει, καὶ τὴν οἰκονομίαν τοῦ σώματος θέασαι, ὡς οὐδὲ ἐνταῦθα ἡ φύσις μεταπηδᾷ ἀθρόως, ἀλλὰ καὶ ταύτῃ μεσοτήτων τινῶν δεῖ πρὸς τὴν χειραγωγίαν τῆς κράσεως τῶν σωμάτων [s]· θρὶξ γάρ που καὶ ὄνυξ ὀστοῦ μαλακώτερον, καὶ νεύρου ἀραιότερον, καὶ αἵματος ξηρότερον, καὶ σαρκὸς τραχύτερον· συνελόντι δὲ εἰπεῖν, παντὶ χρήματι, ἐν ᾧ τὸ ἡρμοσμένον καὶ τεταγμένον, μεσότητος δεῖ, ἐν φωναῖς, ἐν χυμοῖς, ἐν σώμασιν [t], ἐν ῥυθμοῖς, ἐν σχήμασιν, ἐν πάθεσιν, ἐν λόγοις. Εἶεν· οὕτω τούτων ἐχόντων, εἰ ὁ μὲν θεὸς ἀπαθὴς καὶ ἀθάνατος, ὁ δὲ ἄνθρωπος θνητός τε καὶ ἐμπα-

quod ſit immortalis; daemon cum homine, quod patibilis: homo cum bellua, quod ſenſibilis; beſtia cum planta, quod ſit animata.

4. Si vis, et corporis noſtri diſpoſitionem intuere, videbis ne hic ſtatim tranſilire naturam, verum medio quodam eſſe opus, quo temperiem abſoluat corporum: capillus namque et vnguis oſſe mollior, neruo tenuior, ſanguine ſiccior, carne eſt aſperior; et, vt breuiter dicam, quicquid apte compoſitum ordinatumque eſt, medium requirit, voces, colores, ſucci, corpora, rhythmi, figurae, affectiones, ſermoneſque. Eſto: ſi ex his, quae diximus, conſtat et immortalem eſſe Deum et impatibilem, hominem et mortalem et patibilem; ſequi-

Sectio δ'.

s πρὸς τὴν χειραγωγίαν τῆς κράσεως τῶν σωμάτων] Paccius in ſua verſione dat, *Quibus corporum fabricam permiſſionemque contexat*. Vnde fit, vt interpres hicce χειρεργίαν Heinſio legiſſe videatur. At noſtri ſane Mſs. χειραγωγίαν exhibent, nec ſollicitari debet ea lectio.

t ἐν χυμοῖς, ἐν σώμασιν,] De *corporibus* egerat in praecedenti ſententia: neque alioquin huic loco apta eſt vox σώμασιν. Lego, ἐν χυμοῖς, ἐν ὀσμαῖς. dicam ad Diſſ. XVII. 7. Tranſpoſitae prima et vltima litterae (σώμασι pro ὀσμαῖς) hoc mendum videntur procreaſſe. M.

θὴς, ἀνάγκη τὸ διὰ μέσου τούτων, ἢ ἀπαθὲς θνητὸν εἶναι, ἢ ἀθάνατον ἐμπαθές· ὧν τὸ μὲν ἀδύνατον, οὐ γὰρ ἂν ξυνέλθοι ποτὲ οὐδὲ ὁμολογῆσαι τῷ θνητῷ τὸ ἀπαθές· λείπεται δὴ, τὴν δαιμόνων φύσιν ἐμπαθῆ τε εἶναι καὶ ἀθάνατον, ἵνα τοῦ μὲν ἀθανάτου κοινωνῇ τῷ θεῷ, τοῦ δὲ ἐμπαθοῦς τῷ ἀνθρώπῳ.

ε'. Πῶς οὖν καὶ ἐμπαθὲς καὶ ἀθάνατον τὸ δαιμόνιον γένος, ὥρα λέγειν· καὶ πρῶτόν γε περὶ τοῦ ἀθανάτου. Τὸ φθειρόμενον πᾶν ἢ διαλύεται, ἢ τήκεται, ἢ κόπτεται, ἢ ῥήγνυται, ἢ μεταβάλλει καὶ τρέπεται. ἢ διαλύεται, ὡς πηλὸς ὑπὸ ὕδατος· ἢ ῥήγνυται, ὡς ὑπὸ ἀρότρου γῆ· ἢ τήκεται, ὡς ὑπὸ ἡλίου κηρός· ἢ κόπτεται, ὡς ὑπὸ σιδήρου φυτόν· ἢ μεταβάλλει καὶ τρέπεται, ὡς ὕδωρ εἰς ἀέρα, καὶ ἀὴρ ἐς πῦρ. Δεῖ δὴ τὴν οὐσίαν τοῦ δαιμονίου, εἰ μέλλει ἔσεσθαι ἀθάνατος, μὴ διαλύεσθαι, μὴ σκεδάννυσθαι, μὴ τρέπεσθαι, μὴ ῥήγνυσθαι καὶ μεταβάλλειν, μὴ κόπτεσθαι[u]. εἰ γὰρ πείσεταί τι τούτων,

ſequitur, quod inter duo haec interiectum eſt, aut impatibile et mortale, aut immortale eſſe et patibile; quorum alterum fieri non poteſt, nec enim conuenire queat aut congruere mortale et impatibile: reſtat ergo daemonum naturam et patibilem eſſe et immortalem, vt alterum cum homine, alterum cum Deo habeat commune; cum hoc quod eſt immortalis, cum illis autem quod ſit paſſionibus obnoxia.

5. Reſtat; vt quo pacto ſit patibile genus daemonum, et tamen immortale, oſtendamus: ac primum de immortalitate eius. Quodcunque corrumpitur, aut diſſoluitur, aut liqueſcit, aut ſcinditur, aut frangitur, aut mutatur et conuertitur: aut diſſoluitur, vt lutum ab aqua; aut frangitur, vt ab aratro terra; aut liqueſcit, vt a ſole cera; aut ſcinditur, vt planta a ferro; aut mutatur conuertiturque, vt aqua in aerem, aer in ignem. Requiritur ergo ad naturam daemonis, ſi immortalis ſit, vt nec diſſolui, nec diſſipari, nec conuerti aut mutari, nec frangi poſſit, aut ſcindi; ſi enim horum aliquid ſubeat, quid obſtabit, quo minus immortalis eſſe deſinat?

Quomodo

Sectio ε'.

u μὴ διαλύεσθαι, μὴ σκεδάννυσθαι, μὴ τρέπεσθαι, μὴ ῥήγνυσθαι καὶ μεταβάλλειν, μὴ κόπτεσθαι·]

Paccius

ἀπολεῖ τὸ ἀθάνατον. Πῶς δ' ἂν καὶ πάθοι [x], εἴπερ ἐστὶ τὸ δαιμόνιον αὐτὸ, ψυχὴ ἀποδυσαμένη τὸ σῶμα; Εἰ γὰρ τῷ σώματι τῷ φύσει φθειρομένῳ παρέχει τὸ μὴ φθείρεσθαι, ἡνίκ' ἂν αὐτῷ συνῇ· πολλοῦ γε δεῖ φθαρῆναι αὐτήν. Ἐν γοῦν τῇ συστάσει τὸ μὲν σῶμα συνέχεται, ἡ δὲ ψυχὴ συνέχει. Εἰ δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἕτερόν τι συνέχει, ἀλλὰ μὴ αὐτὴ αὐτὴν· τί τοῦτο ἔσται, καὶ τίς ἂν ἐπινοήσαι ψυχὴν ψυχῆς; Ὅταν γὰρ ἕτερον ὑφ' ἑτέρου [y] σώζηται συνεχόμενον, ἀνάγκη πῃ παύσασθαι τὴν συνοχὴν ἐπὶ πρᾶγμα προελθοῦσαν συνέχον μὲν ἄλλο, συνεχόμενον δὲ ὑφ' ἑαυτοῦ· εἰ δὲ μὴ, ποῖ στήσεται ὁ λογι-

Quomodo autem mori poſſit, cum anima, quae corpus ſemel exuit, ſit daemon? Quod ſi anima corpus, quod natura ſua corrumpitur, a corruptione tutum praeſtat, quamdiu ſimul viuunt; abſit, vt corrumpi poſſit ipſa. In vtriusque autem ſocietate continetur corpus, continet anima. Quod ſi aliud animam continet, non ſe ipſa; quid hoc erit, aut quis animam excogitabit animae? Quoties enim alterum ita continetur ab altero, vt ſimul conſeruetur; neceſſe eſt hanc, vt ita dicam, deſinere continentiam, cum ad illud peruentum eſt, quod aliud continet, a ſe vero ipſo continetur: quod niſi fiat, vbi ratiocinatio tandem deſinet, quae in infinitum procedet?

Propone

Paccius vertit, *neque diſſolui, neque diuelli, neque ſcindi, neque etiam poſſe tranſmutari*; adeo vt voces μὴ ῥήγνυσθαι ab eius Mſs. videantur abfuiſſe: neque tum demum male procedet oratio. Alioqui cum Heinſio legas oportet μὴ ῥήγνυσθαι, μὴ τρέπεσθαι καὶ μεταβάλλειν, haec enim verba noſter in ſuperioribus coniunxit.

x Πῶς δ' ἂν καὶ πάθοι,] Heinſius reponit πῶς ἂν καὶ [θάνοι,] et hanc emendationem plane neceſſariam cenſet, quod tota hac diſſertatione noſter id agit, vt ἐμπαθὲς εἶναι τὸ δαιμόνιον probet. Deferenda vero non eſt codicum ſcriptura: non enim de paſſionibus, quales ſunt amor et ira, loquitur Maximus; verum de proprietatibus, quae faciunt vt res diſſolui, liquefieri, ſcindi, frangi, vel mutari poſſint. Hae quidem adfectiones in animas corpore liberas, pro Platonicorum mente, non cadunt; has enim immateriales et immortales eſſe ſtatuunt. Vide ſis Alcinoum cap. XXV.

y ἕτερον ὑφ' ἑτέρου] Ita codices, non ἄτερον, vt vulgo.

σμὸς προϊὼν εἰς ἄπειρον; Οἷον εἰ ξυνίῃ τις ὁλκάδα ἐν κλύδωνι ἐκ πέτρας ποθὲν καθωρμισμένην διὰ πολλῶν καλῶν, ὧν ἕτερον ἐξ ἑτέρου συνεχόμενον τῇ ξυνδέσει τελευτᾷ ἐπὶ τὴν πέτραν, χρῆμα ἑδραῖον[z] καὶ ἑδραῖον.

ϛ'. Τοιοῦτον ἡ ψυχή· σῶμα ἐν σάλῳ ἀεὶ καὶ κλύδωνι νηχόμενον καὶ κραδαινόμενον καὶ σειόμενον συνέχει αὐτὴ, καὶ καθορμίζει, καὶ ἵστησιν· ἐπειδὰν δὲ ἀποκάμῃ τὰ νεῦρα ταυτὶ, καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὥσπερ καλώδια[a], ἐξ ὧν τέως προσώρμιστο τῇ ψυχῇ τὸ σῶμα, τὸ μὲν ἐφθάρη καὶ κατὰ βυθοῦ ᾤχετο, αὐτὴ δὲ ἐφ' ἑαυτῆς ἐκνηξαμένη συνέχει τε αὐτὴν καὶ ἵδρυται. Καὶ καλεῖται ἡ τοιαύτη ψυχὴ δαίμων ἤδη[b], θρέμμα αἰθέ-

Propone tibi, exempli gratia, nauem, quae mediis quidem in fluctibus verſetur; ſic tamen, vt plurimis rudentibus petrae cuidam ſit adſtricta, quorum alter alteri annexus, in petra ipſa, quae firma eſt et immobilis, affixus deſinit.

6. Eo modo corpus, quod medio in aeſtu maris fluctibusque deprehenſum iactatur aſſidue impelliturque, continet anima, anima in tutum recipit, ſiſtitque: ſimul vero ac nerui hi, ſpiritusque, et reliqua, quae tanquam retinacula ſunt, quibus tam diu animae adhaeſit corpus, deficere incipiunt, perit illud, mergiturque; illa contra ſua ſponte enatat, ſe ipſa continet, firmaque manet. Talis anima tum demum daemon vocari incipit, res videlicet coeleſtis in hanc coloniam e terra transſcripta

z χρῆμα ἑδραῖον] Ex Mſs. vulgo ἑδραῖως.

a τὰ ὥσπερ καλώδια] Senſum ſumpſit ex Platonis *Timaeo*, prout laudatur a Longino περὶ ὕψ. ſect. XXXII. M.

Sectio ϛ'.

b καλεῖται ἡ τοιαύτη ψυχὴ, δαίμων ἤδη,] Haec fuit antiquiſſimorum temporum ſententia. Heſiodus Op. et Dier. v. 121.

Αὐτὰρ ἐπεί κεν τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψε,
Τοὶ μὲν [δαίμονες] εἰσὶ Διὸς μεγάλου διὰ βουλάς.

Quin et Plato in Cratylo p. 263. poſtquam verſus hoſce nonnihil immutatos laudauerat, ſubiicit, Λέγει οὖν καλῶς καὶ οὗτος (Heſiodus) καὶ ἄλλοι ποιηταὶ πολλοὶ, ὅσοι λέγουσιν, ὡς ἐπειδάν τις ἀγαθὸς ὢν τελευτήσῃ, μεγάλην μοῖραν καὶ τιμὴν ἔχει, καὶ γίνεται [δαίμων.] Quod ſacris etiam literis eſt conſentaneum, quae bonos viros poſt mortem ὡς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ et ἰσαγγέλους fore teſtantur. Vide Tobiae Pfanneri Theol. Gentil. cap. XXI. §. 26.

6 Ἐν

ϱιον, μετοικισθὲν ἐκ γῆς ἐκεῖ· ὥσπεϱ ἐκ βαϱβάϱων εἰς Ἕλληνας, καὶ ἐξ ἀνόμȣ καὶ τυϱαννȣμένης καὶ ςασιωτικῆς πόλεως εἰς εὐνομȣμένην καὶ βασιλευομένην καὶ εἰϱηνικὴν πόλιν. Ἐγγύτατα γὰϱ μοι δοκεῖ ἔχειν τὸ γιγνόμενον Ὁμηϱικῇ εἰκόνι. Οἷον φησὶν ἐκεῖνος χαλκεῦσαι τὸν Ἥφαιςον ἐπὶ χϱυσῆς ἀσπίδος πόλεις δύο.

Ἐν τῇ μέν ῥα γάμοι[c] τ' ἔσαν, εἰλαπίναι τε,

καὶ χοϱοὶ, καὶ παιᾶνες, καὶ δᾳδȣχίαι· ἐν δὲ τῇ πόλεμοι, καὶ ςάσεις, καὶ ἁϱπαγαὶ, καὶ μάχαι, καὶ ὀλολυγαὶ, καὶ οἰμωγαὶ, καὶ ςόνοι. Τȣ̃το δύναται καὶ γῆ πϱὸς αἰθέϱα· ὁ μὲν γὰϱ, εἰϱηναῖόν τι χϱῆμα, καὶ παιάνων μεςὸν, καὶ θείων χοϱῶν· ἡ δὲ πολυφωνίας, καὶ πολυεϱγίας, ταὶ διαφωνίας. Ἐπειδὰν γὰϱ ἀπαλλαγῇ ψυχὴ ἐνδένθε ἐκεῖσε, ἀποδυσαμένη τὸ σῶμα, καὶ καταλιπȣ̃σα αὐτὸ τῇ γῇ φθαϱησόμενον, τῷ αὐτῷ χϱόνῳ καὶ νόμῳ [d]

tranſcripta; vt ſi quis e barbaris ad Graecos, aut ex vrbe, quae ſine legibus ſuis ex praeſcripto tyranni viuit, aſſiduisque agitatur factionibus, in aliam, quae aequis legibus, iuſto rege, tranquilla pace fruitur, transferatur. Haud longe mihi abire ab Homerica imagine haec res videtur. Vulcanum fingit aureo in clypeo duas ſculpſiſſe vrbes; in quarum altera ſunt

conuiuia, feſtus et Hymen,

et tripudia, et cantus, taedarumque magna copia; in altera vero bella, contentiones, rapinae, pugnae, vlulatus, luctusque audiuntur, et gemitus. Hoc inter terram intereſt ac coelum: ibi enim longa ac profunda pax eſt, cantuque, ac diuinis choreis plena ſunt omnia; hic vario diſſonoque ſtrepitu, infinitis negotiis diſſenſionibusque omnia miſcentur. Cum ergo ex his locis eo ſe contulerit anima, corpusque ſuum exuerit, ac terrae corrumpendum reliquerit, eodem tempore ac lege

c Ἐν τῇ μὲν ῥα γάμοι] Iliad. Σʹ. 491.

d τῷ αὐτῷ χϱόνῳ καὶ νόμῳ] Cod. *Reg.* (monente Cl. *Dauiſio* in priore editione; nam in hac, omnino ſilet) pro αὐτῷ habet αὐτȣ̃. quae eſt indubitata Maximi ſcriptura: *ſuo tempore et lege:* id eſt, ſecundum *tempus* ſibi a Deo praeſcriptum et *leges* a Deo aſſignatas. Sic Diſſ. XLI. 4. τῶν μὲν σωμάτων τῷ ἑαυτῶν (non αὐτῶν)

δαίμων ἀντ' ἀνθρώπου, ἐποπτεύει μὲν αὐτὴ τὰ οἰκεῖα θεάματα καθαροῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς, μήτε ὑπὸ σαρκῶν ἐπιπροσθουμένη, μήτε ὑπὸ χρωμάτων ἐπιταραττομένη [e], μήτε ὑπὸ σχημάτων παντοδαπῶν συγχεομένη, μήτε ὑπὸ ἀέρος θολεροῦ διατειχιζομένη, ἀλλὰ αὐτὸ κάλλος αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς ὁρῶσα, καὶ γαννυμένη· οἰκτείρουσα μὲν αὑτὴν τοῦ πρόσθεν βίου, μακαρίζουσα δὲ τοῦ παρόντος· οἰκτείρουσα δὲ καὶ τὰς συγγενεῖς ψυχάς, αἳ περὶ γῆν στρέφονται ἔτι, καὶ ὑπὸ φιλανθρωπίας ἐθέλουσα αὐταῖς συναγελάζεσθαι, καὶ ἐπανορθοῦν σφαλλομένας. Προστέτακται δὲ αὐτῇ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐπιφοιτᾶν τῇ γῇ, καὶ ἀναμίγνυσθαι [f] πάσῃ μὲν ἀνδρῶν φύσει, πάσῃ δὲ ἀνθρώπων τύχῃ καὶ γνώμῃ καὶ τέχνῃ· καὶ τοῖς

lege daemon fit ex homine, puriſque oculis ſpectacula intuetur ſua, nulla corporis obducta caligine, nulla figurarum diuerſitate turbata, nulla aeris denſitate intercluſa; ſed ita, vt ipſum pulchrum oculis intueatur ſuis, plenoque perfruatur gaudio: hic de vita praeterita cum cogitat, vicem dolet ſuam; cum de praeſenti, gaudet et gratulatur ſibi: deplorat et cognatas animas, quae adhuc in terris voluuntur; velletque, quo eſt erga homines amore, verſari cum illis, labanteſque fulcire. Munus hoc illis interea a Deo impoſitum eſt, vt cuicunque hominum generi, cuicunque fortunae, animo, atque

αὐτῶν) νόμῳ καὶ χρόνῳ φθειρομένων, τῆς δὲ ψυχῆς ἐπὶ τὸν αὐτῆς τόπον καὶ βίον ἀνακαλουμένης. D. Paulus 2. Theſſal. II. 6. εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ. et ita Lucas I, 20. et alibi in Euangeliis, et Pſalm I. 3. M.

e μήτε ὑπὸ χρωμάτων ἐπιταραττομένη.] Vulgo σωμάτων. Sed Mſs. Regio credidimus; is enim lectionem, quam damus, exhibet.

Ibid. ὑπὸ χρωμάτων ἐπιταραττομένη,] Vulgo legitur σωμάτων· pro quo conieceram νοσημάτων, vt Diſſ. XVI. 9. ἐλευθέρα μὲν γενομένη (ἡ ψυχὴ) σαρκῶν, —— ἐλευθέρα νόσων. Sed cum Cod. *Reg.* habeat χρωμάτων nihil vltra dubitandum; praeſertim cum voces χρωμάτων et σχημάτων tam ſaepe coniungantur tum Noſtro, tum Platoni, et caeteris Graecis ſcriptoribus. M.

f καὶ ἀναμίγνυσθαι] Sic Reg. vulgo καὶ συναναμίγνυσθαι.

Sectio

μὲν χρηςοῖς συνεπιλαμβάνειν, τοῖς δὲ ἀδικȣμένοις τιμωρεῖν, τοῖς δὲ ἀδικȣ͂σι προστιθέναι τὴν δίκην.

ζ'. Ἀλλ' ȣ̓χὶ δαιμόνων πᾶς πάντα δρᾷ, ἀλλ' αὐτοῖς διακέκριται κἀκεῖ τὰ ἔργα, ἄλλο ἄλλῳ. Καὶ τȣ͂τό ἐςιν ἀμέλει τὸ ἐμπαθὲς, ᾧ ἐλαττȣ͂ται δαίμων θεȣ͂. Ὡς γὰρ εἶχον φύσεως [g], ὅτε περὶ γῆν ἦσαν, ȣ̓κ ἐθέλȣσι ταύτης παντάπασιν ἀπαλλάτεσθαι· ἀλλὰ καὶ Ἀσκληπιὸς ἰᾶται νῦν, καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἰσχυρίζεται, καὶ Διόνυσος βακχεύει, καὶ Ἀμφίλοχος μαντεύεται, καὶ οἱ Διόσκȣροι ναυτίλλονται [h], καὶ Μίνως δικάζει, καὶ Ἀχιλλεὺς ὁπλίζεται. Ἀχιλλεὺς νῆσον οἰκεῖ [i] εὐθὺ Ἴςρȣ

atque arti aſſiſtant: hac lege, vt bonis auxilium ferant; qui iniuria afficiuntur, ab ea vindicent; qui inferunt; puniant.

7. Ita tamen, vt non omnis daemon agat omnia, ſed et ibi ſingulis ſingula diſtincta ſunt miniſteria, aliud alii. Et hoc eſt, cur daemonum genus patibile dicamus eſſe, quo quidem vni Deo concedit. Id enim, cui ſinguli, cum adhuc in terris verſarentur, maxime addicti fuerunt, ne hic quidem plane omittunt: etiam nunc medicinam exercet Aeſculapius, robur Hercules, bacchatur Bacchus, diuinat Amphilochus, nauigant Caſtores, iudicat Minos, Achilles armatur. Et Achilles

Sectio ζ'.

g Ὡς γὰρ εἶχον φύσεως,] Animas a corporibus disiunctas priſtinum ſtadium non mutare veterum fuit opinio. Hinc Virgilius Aen. VI. 485. deſcribit Idaeum, Priami aurigam,

etiam currus, etiam arma tenentem.

Et v. 653.

Quae gratia currûm
Armorumque fuit viuis, quae cura nitentis
Paſcere equos; eadem ſequitur tellure repoſtos.

Vide Platonem in Gorgia p. 313.

h καὶ [οἱ] Διόσκȣροι ναυτίλλονται] Sic Reg. et Harleian. vulgo deeſt vox ſecunda.

i Ἀχιλλεὺς νῆσον οἰκεῖ] Achillea, ſiue Leuce, dicitur haec inſula. Thetis Peleum ſic alloquitur in Euripidis Andromache v. 1260.

Τὸν φίλτατόν σοι παῖδ' ἐμοί τ' Ἀχιλλέα
Ὄψει δόμȣς ναίοντα νησιωτικȣ̀ς,
[Λευκὴν] ἐπ' ἀκτὴν ἐντὸς Εὐξείνȣ πόρȣ

Dionyſius Perieg. v. 545.

κατὰ τὴν Ποντικὴν θάλατταν, Ἀχιλλέως ναὸς, καὶ βωμοὶ Ἀχιλλέως· καὶ ἑκὼν μὲν οὐκ ἄν τις προσέλθῃ, ὅτι μὴ θύσων· θύσας δὲ ἐπιβαίνει τῆς νεώς [k]. Εἶδον ἤδη ναῦται πολλάκις ἄνδρα ἠΐθεον, ξανθὸν τὴν κόμην, πηδῶντα ἐν ὅπλοις· τὰ ὅπλα χρυσᾶ· οἱ δὲ εἶδον μὲν οὐδαμῶς, ἤκουσαν δὲ παιανίζοντος· οἱ δὲ καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσαν. Ἤδη δέ τις καὶ κατέδαρθεν ἄκων ἐν τῇ νήσῳ, καὶ αὐτὸν Ἀχιλλεὺς ἀνίστησι, καὶ ἐπὶ σκηνὴν ἄγει, καὶ εὐωχεῖ· ὁ Πάτροκλος ᾠνοχόει, Ἀχιλλεὺς ἐκιθάριζεν [l],

Achilles quidem inſulam circa mare Ponticum contra Iſtrum incolit: templum ibi Achillis et arae ſunt: nec facile quisquam eo, niſi re prius diuina facta, acceſſerit; ea rite peracta, inſulam conſcendit. Viderunt ſaepenumero nautae iuvenem flaua inſignem coma, aureisque armis tripudium ſaltantem militare: alii ipſum quidem non viderunt, ſed cantantem tantum ad arma audiuerunt; alii rurſus et viderunt, et audiuerunt ſimul. Factum eſt, vt et inſcius aliquis in inſula obdormierit, quem Achilles excitauit, in tentorium deduxit, epulo excepit: vinum Patroclus fundebat, citharam pulſabat Achilles

Κεῖθι δ' Ἀχιλλῆός τε καὶ Ἡρώων φάτις ἄλλων
Ψυχὰς εἱλίσσεσθαι ἐρημαίας ἀνὰ βήσσας.

Si fabulas iis ſimiles, quas refert Maximus, legere cupias vide cum primis Arrianum in Periplo Ponti Euxini pag. 21, 22, 23.

k θύσας δὲ, ἐπιβαίνει τῆς [νεώς.] Vulgo τῆς νήσου. Sed optima videtur illa lectio, quam codici Regio debemus. Nam qui ſunt in inſulam Leucen delati, *viſis antiquitatis veſtigiis, temploque et donariis Achilli conſecratis, veſperi repetunt* naues: *aiunt enim non ſine diſcrimine vitae illic quemquam pernoctare.* Verba ſunt Ammiani Marcellini XXII. 8. p. 343.

Ibid. καὶ ἑκὼν μὲν οὐκ ἄν τις προσέλθῃ, ὅτι μὴ θύσων. θύσας δὲ etc.] Ità diſtinguendum: et vertendum *neque ſponte ſua quisquam eo acceſſerit, niſi rem diuinam facturus: poſtquam autem fecerit*, etc. Rurſus, ad finem, diſtingue, ἀλλ' οὐχὶ ὄναρ· εἶδον καὶ τὸν Ἡρακλέα, ἀλλ' ὕπαρ. prout ex Cod. *Harl.* monuit *Dauiſius.* M.

l ὁ Πάτροκλος ᾠνοχόει, Ἀχιλλεὺς ἐκιθάριζεν,] Ita viui facere ſolebant, vnde natum figmentum. Vide Homerum. Iliad Ι'. 186, 202.

m Διοσκου-

παρεῖναι δὲ ἔφη καὶ τὴν Θέτιν, καὶ ἄλλων δαιμόνων χορόν. Ὁ δὲ Ἕκτωρ κατὰ χώραν μένει, ὡς ὁ Ἰλιέων λόγος, καὶ φαντάζεται πηδῶν ἀνὰ τὸ πεδίον, καὶ ἀστράπτων. Ἐγὼ δὲ τὸν μὲν Ἀχιλλέα οὐκ εἶδον, οὐδὲ τὸν Ἕκτορα· εἶδον δὲ καὶ Διοσκούρους ἐπὶ νεὼς [m], ἀστέρας λαμπροὺς, ἰθύνοντας τὴν ναῦν χειμαζομένην· εἶδον καὶ τὸν Ἀσκληπιὸν, ἀλλ' οὐχὶ ὄναρ· εἶδον καὶ τὸν Ἡρακλέα [n], ἀλλ' ὕπαρ.

Achilles; etiam Thetin adfuiſſe aiebat, aliosque Deos. Hector vero, prout Ilienſes tradunt, terram incolit ſuam; qui ſaepenumero per campum ſaltare, armisque fulgurare viſus eſt. Ego, quod ad me attinet, nec Achillem vidi, nec Hectorem: vidi autem in ſumma nauis parte Caſtores, ſtellas ſcilicet lucidas, quae nauem in tempeſtate dirigebant; vidi et Aeſculapium, ſed non in ſomnis; vidi et Herculem, ſed vigilans.

m Διοσκούρους ἐπὶ νεὼς] Seneca Nat. Quaeſt. lib. I. cap. I. pag. 633. *In magna tempeſtate apparent quaſi ſtellae velo inſidentes. Adiuvari ſe tunc periclitantes exiſtimant Pollucis et Caſtoris numine.* Arrianus Periplo Ponti Euxini pag. 23. οἱ μὲν Διόσκουροι τοῖς πανταχοῦ πλωϊζομένοις ἐναργεῖς φαίνονται, καὶ φανέντες σωτῆρες γίνονται. Vide Plinium H. N. lib. II. §. 37. et Lambinum ad Horatii lib. I. Od. XII. 29.

n ἀλλ' οὐχὶ ὄναρ· εἶδον καὶ τὸν Ἡρακλέα,] Vulgo diſtinguunt ἀλλ' οὐχὶ ὄναρ εἶδον· καὶ τὸν Ἡρακλέα. Nos interpunctionem concinniorem, duce Mſs. Harleiano, dedimus.

ΛΟΓΟΣ ΙΣΤ΄.

Εἰ αἱ μαθήσεις ἀναμνήσεις o.

ʼΑΦίκετό ποτε Ἀθήναζε Κρὴς ἀνὴρ p, ὄνομα Ἐπιμενίδης, κομίζων λόγον, οὑτωσὶ ῥηθέντα q, πιςεύεσθαι χαλεπόν· Ἐν τοῦ Διὸς τοῦ Δικταίου τῷ ἄντρῳ κείμενος

DISSERTAT. XVI.

Vtrum diſciplinae ſint reminiſcentiae.

Cretenſis quidam Athenas olim venit, Epimenides nomine, qui Athenienſi populo mira quaedam, nec admodum creditu facilia, adferebat: *Se*, cum aliquandò clara luce in Dictaei

DISSERT. XVI. *vulgo* XXVIII.

o Εἰ αἱ μαθήσεις ἀναμνήσεις.] Diſciplinas eſſe reminiſcentias ſtatuit Plato, quem fuſe redarguunt Tertullianus de Anima cap. XXIV. et Arnobius lib. II. pag. 75, ſeqq. Quo modo tamen factum, vt in hanc ſententiam delaberetur, Tullii verbis, licet paullo prolixioribus, exponam. *Animus habet*, inquit ille, Tuſc. I. 24. *primum memoriam, et eam infinitam, rerum innumerabilium; quam quidem Plato recordationem eſſe vult ſuperioris vitae. Nam in illo libro, qui inſcribitur* Menon, *puſionem quendam Socrates interrogat quaedam geometrica de dimenſione quadrati. Ad ea ſic ille reſpondet, ut puer; et tamen ita faciles interrogationes ſunt, vt gradatim reſpondens eodem perueniat, quo ſi geometrica didiciſſet. Ex quo effici vult Socrates, vt diſcere nihil aliud ſit, niſi recordari. Quem locum multo etiam accuratius explicat in eo ſermone, quem habuit eo ipſo die, quo exceſſit e vita: docet enim quemuis, qui omnium rerum rudis eſſe videatur, bene interroganti reſpondentem declarare, ſe non tum illa diſcere, ſed reminiſcendo recognoſcere* etc. Ex hac ratiocinatione colligebat εἶναί που ἡμῶν τὴν ψυχὴν, πρὶν ἐν τῷδε τῷ ἀνθρωπίνῳ εἴδει γενέσθαι, adeoque ſempiternum fuiſſe. Vide Phaedonem §. 16. 17. 18. et Menonem pag. 18. 19.

Sectio 1.

p Ἀθήναζε Κρὴς ἀνὴρ,] Hunc ordinem verborum dant Reg. et Harl. vulgo ἀνὴρ Κρὴς Ἀθήναζε.

q λόγον, οὑτωσὶ ῥηθέντα,] Οὑτωσὶ ponitur pro *nude*, ſine vlla probatione vel examine, negligenter, obiter. ſic XXVIII. 2. τῷ οὑτωσὶ ἀκούσαντι, *ſimpliciter audienti.* XXXVIII. 4. οὑτωσὶ φαύλως ὑπεῖπας· vbi ſingula ſunt Diminutiua. Ariſtides *Panath.* p. 161. ed. *Iebb.* ἔξωθεν οὑτωσὶ σκοπῶν. vide et eundem p. 93. et Pla-

ὕπνῳ βαθεῖ ἔτη συχνὰ [r], ὄναρ ἔφη ἐντυχεῖν αὐτὸς θεοῖς καὶ θεῶν λόγοις, καὶ ἀληθείᾳ, καὶ δίκῃ

Dictaei Iouis antrum ſeceſſiſſet, multos ibi annos alto ſopore oppreſſum fuiſſe, Deosque in ſomnis vocesque eorum uſurpaſſe,

et Platonem de *Repub.* lib. VII. vbi quaerenti Socrati, ἀλλὰ γὰρ τί ἔχεις etc. reſpondet Glauco, οὐκ ἔχω γ', ἔφη, νῦν γ' οὑτωσί. in praeſens, ex tempore, ſine conſideratione. Vide et Iul. Pollucem Praefat. lib. IX. M.

r Ἐν τοῦ Διὸς τοῦ Δικταίου τῷ ἄντρῳ κείμενος ὕπνῳ βαθεῖ ἔτη συχνά,] Vulgo ἡμέρας ἐν Δικταίου Διὸς τῷ ἄντρῳ κείμενος, vnde Dan. Heinſius ſcribebat ἠρέμα ἐν Δικταίου Διὸς etc. Codices autem ſic plane dant, vt edidi. Epimenidis vero ſomnum memorant plurimi. Scholiaſtes ad Luciani Timonem p. 3. τὸν Ἐπιμενίδην λέγουσι ξ' ἔτη ὑπνῶσαι. Suidas in Ἐπιμενίδης· οὗτος ἔζησεν ρν' ἔτη, τὰ δὲ [ἑξ] ἐκαθεύδησεν: quae verba deſcripſit Apoſtolius Cent. VIII. 84. ſed reponendum, τὰ δὲ ξ' ἐκαθεύδησεν. Inter auctores tamen de annorum numero non conuenit, vt patet ex iis, quae collegere Iohan. Meurſius ad Apollonii Dyſcoli cap. I. et Aeg. Menagius ad Laertii I. 109.

Ibid. Ἐν τοῦ Διὸς etc.] Vulgatae Editt. praeponunt vocem ἡμέρας, quam in hac omiſſam video, cum eam non agnoſcant Mſs. Fieri poteſt vt in aliis Codicibus, et ex Prima Ἐκδόσει, fuerit μέσης ἡμέρας ἐν τοῦ Διὸς etc. ecce enim Diog. Laertius ſcribit de Epimenide: οὗτος ποτὲ πεμφθεὶς παρὰ τοῦ πατρὸς εἰς ἀγρὸν ἐπὶ πρόβατον, τῆς ὁδοῦ ΚΑΤΑ ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΝ ἐκκλίνας, ὑπ' ἄντρῳ τινὶ κατεκοιμήθη ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα ἔτη· Non adeo vero vſitatus ordo Verborum, ἐν τοῦ Διὸς τοῦ Δικταίου τῷ ἄντρῳ, pro, ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ Δικταίου ἄντρῳ· tametſi idem ordo iterum ocurrit XXXVII. 1. Caeterum hoc Epimenidis vaniloquium et mendacitatem tetigit forte D. Paulus Epiſt. ad Tit. I. 12. ἴδιος αὐτῶν προφήτης, *proprius Cretenſium* mendacium *propheta*: vtpote ipſe *mendaciſſimus.* ob quam rationem, poſt adductum ex illo verſum, addit, αὕτη ἡ μαρτυρία ἐστὶν ἀληθής· quaſi dixiſſet, licet in caeteris vaniſſimus ſit et futiliſſimus Epimenides, tamen *teſtimonium hoc* de Cretenſibus *verum eſt.* M.

s θεοῖς καὶ θεῶν λόγοις, καὶ ἀληθείᾳ, καὶ δίκῃ.] Melius putarem θεῶν ἐγγόνοις. ita infra ſect. 9 θεοῖς καὶ θεῶν ΠΑΙΣΙ συγγιγνομένῃ. Diſſ. XIX. ὧν τὸν μὲν νέμονται θεοὶ καὶ θεῶν ΠΑΙΔΕΣ. et alibi eodem modo. Caeterum Ἀληθείᾳ et Δίκῃ pro *Perſonis*, opinor, ſumendae ſunt: quemadmodum haec Actor. XXVIII. 4. ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ Δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. ἡ Δίκη, *Nemeſis*, (loquuntur enim Ethnici) Vindicta

Τοιαῦτα ἄττα διαμυθολογῶν ἠνίττετο, οἶμαι, ὁ Ἐπιμενίδης, ὡς ἄρα ὁ ἐν γῇ βίος ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς ὀνείρατι ἔοικε μακρῷ καὶ πολυετεῖ. Πιθανώτερος δ' ἂν ἦν καὶ τὰ Ὁμήρου ἔπη προστιθεὶς τῷ αὐτοῦ λόγῳ, ἃ περὶ ὀνείρων ἐκεῖνος. Λέγει γάρ που Ὅμηρος δύο εἶναι πύλας [t] ἀμενηνῶν ὀνείρων, τὴν μὲν ἐξ ἐλέφαντος, τὴν δὲ ἐκ κεράτων· τοὺς μὲν οὖν διὰ κεράτων [u] ἰόντας ἀτρεκεῖς τε εἶναι, καὶ πιθανοὺς πιστεύεσθαι· τοὺς δὲ ἑτέρους σφαλεροὺς, καὶ ἀπατεῶνας, καὶ μηδὲν ὕπαρ ἐπὶ τὴν ψυχὴν φέροντας. Ταύτῃ τοι ἔτεινε καὶ ὁ Ἐπιμενίδου εἴτε μῦθος, εἴτε καὶ ἀληθὴς λόγος. Ἐνύπνιον γάρ τι ἐστὶν ἀτεχνῶς οὑτοσὶ ὁ δεῦρο βίος, καθ' ὃν ἡ ψυχὴ κατορωρυγμένη ἐν σώματι ὑπὸ κόρου καὶ πλησμονῆς μόλις πως ὀνειρώττει τὰ ὄντα, ἔρχονται δὲ ταῖς μὲν τῶν πολλῶν ψυχαῖς ὄνειροι δι' ἐλεφαντίνων πυλῶν· εἰ δέ που τίς ἐστ

paſſe, atque ita veritati litaſſe et iuſtitiae. Qua fabula nihil aliud videtur mihi indicare voluiſſe Epimenides, quam vitam hanc animae humanae reſpectu nihil aliud quam longum multorumque annorum, eſſe ſomnium: quod tamen perſuaſiſſet facilius, ſi Homeri verſus, ubi de ſomniis poeta agit adiunxiſſet. Vult enim ille alibi, duas eſſe ſomniorum (nam ita vocat) caducorum portas, alteram eburneam, corneam alteram: iam ſomnia illa quae per corneam transeunt, vera eſſe, et fide digna; altera contra inania, et fallacia, nihilque quod vigilanti in mentem venire poſſit, animo offerre. Eodem pertinebat Epimenidis ſiue fabula, ſiue vera hiſtoria. Somnium enim reuera haec vita noſtra eſt, quo in corpore hoc defoſſus ille animus ſatietate nimia et crapula vix vnquam de veritate rerum ſomniat, et haec ipſa, quae videt, per eburneam pleriſque portam adue-

dicta diuina, quam πάρεδρον τοῦ Θεοῦ vocat Philo lib. de *Ioſepho*, p. 362. Sic et Ἁμαρτία et Δικαιοσύνη ſaepe in cap. ſexto Epiſt. ad Romanos, et Θάνατος cap. V. 14. Paullo inferius, in hac ſectione, poſt τὰ ὄντα pone plenam diſtinctionem. M.

t δύο εἶναι πύλας] Odyſſ. τ'. 562.

u διὰ κεράτων] Sic Reg. vulgo διὰ [τῶν] κεράτων.

Sectio

καθαρὰ ψυχὴ καὶ νηφάλιος, καὶ ὀλίγα ὑπὸ τοῦ δεῦρο κόρου καὶ τῆς πλησμονῆς ἐπιταραττομένη, εἰκός που ταύτῃ δι᾽ ἑτέρων ἰόντα ἀπαντᾶν ὀνείρατα σαφῆ, καὶ διακεκριμένα, καὶ ἐγγύτατα τῷ ἀληθεῖ. Οὗτος ἦν ὁ Ἐπιμενίδου ὕπνος.

β΄. Πυθαγόρας δὲ ὁ Σάμιος πρῶτος ἐν τοῖς Ἕλλησιν [x] ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ὅτι αὐτῷ τὸ μὲν σῶμα τεθνήξεται, ἡ δὲ ψυχὴ ἀναπτᾶσα οἰχήσεται ἀθανὴς καὶ ἀγήρως· καὶ γὰρ εἶναι αὐτὴν, πρὶν ἥκειν δεῦρο. Ἐπίστευον δὲ αὐτῷ οἱ ἄνθρωποι ταῦτα λέγοντι, καὶ ὅτι ἤδη πρότερον γένοιτο [y] ἐν γῇ ἐν ἄλλῳ σώματι, Εὔφορβος δὲ εἶναι ὁ Τρὼς τότε. Ἐπίστευον δὲ ὧδε· Ἀφίκετο εἰς Ἀθηνᾶς νεὼν [z], οὗ πολλὰ μὲν ἦν καὶ παντοδαπὰ ἀναθήματα,

adueniunt; cum contra, ſi pura alibi ac ſobria ſit anima, et quam minime haec ſiue crapula afflat ſiue ſatietas, huic veriſimile ſit alteram per portam aduenire ſomnia, eaque ipſa manifeſta, ac diſtincta, veroque quam proxima. Hoc Epimenidis fuit ſomnium.

2. Primus vero Pythagoras Samius dicere auſus eſt, interiturum eſſe corpus ſuum, animam vero mortis immunem, ſeniique, euolaturam eſſe; priusquam enim huc veniret, extitiſſe olim. Crediderunt vero et hoc homines, et quod olim corpore alio in terra vixiſſet, Euphorbus Troianus. Quippe et hoc ipſum ita perſuadebat: Forte fortuna Mineruae templum intrabat, in quo multa variaque dona cum videret, inter

Sectio β΄.

x πρῶτος ἐν τοῖς Ἕλλησιν] ita quidem Porphyrius Vit. Pythag. §. 19. et Hieronimus adv. Rufin. lib. III. p. 557. ed. Victor. Hoc tamen ab aliis Pherecydi, ab aliis Thaleti tribuitur. Vide quae diximus ad Ciceronis Tuſc. I. 16.

y πρότερον γένοιτο] Non video quare diceret γένοιτο potius quam ἐγένετο. M.

z εἰς Ἀθηνᾶς νεὼν,] Hunc Euphorbi clypeum templo Iunonis adſignant Ouidius Metam. XV. 164. Porphyrius Vit. Pyth. §. 27. Iamblichus §. 63. et Pauſanias in Corinth. lib. II. cap. XVII. p. 148. Tertullianus de Anima cap. XXVIII. *Clypeum Euphorbi olim Delphis conſecratum* (Pythagoras) *recognouit, et ſuum dixit, et de ſignis vulgo ignotis probauit.* Et

ἐν δὲ τοῖς καὶ ἀσπὶς, τὸ μὲν σχῆμα Φρυγία, ἀπὸ δὲ χρόνȣ ἐξίτηλος· εἶπεν ȣ̓͂ν, ὅτι γνωρίζω τὴν ἀσπίδα, ἀφείλετο δὲ με ὅσπερ καὶ ἀπέκτεινε τότε ἐν Ἰλίῳ ἐν τῇ μάχῃ. Θαυμάσαντες οἱ ἐπιχώριοι τὸν λόγον, καθεῖλον τὸ ἀνάθημα, καὶ ἦν ἐπίγραμμα· ΠΑΛΛΑΔΙ ΑΘΗΝΑΙ ΜΕΝΕΛΕΩΣ ΑΠΟ ΕΥΦΟΡΒΟΥ. Εἰ δὲ βȣ́λει, καὶ ἄλλον αὖ λόγον [a] διέξειμί σοι. Προκοννησίῳ ἀνδρὶ [b] τὸ μὲν σῶμα ἔκειτο ἐμπνȣ͂ν μὲν, ἀλλ' ἀμυδρῶς καὶ ἐγγύτατα θανάτȣ· ἡ δὲ ψυχὴ ἐκδῦσα τȣ͂ σώματος, ἐπλανᾶτο ἐν τῷ αἰθέρι, ὄρνιθος δίκην, πάντα ὑπόπτα θεωμένη [c], γῆν, καὶ θάλατταν, καὶ ποταμȣ̀ς, καὶ πόλεις, καὶ ἔθνη ἀνδρῶν, καὶ παθήματα [d], καὶ φύσεις παντοίας· καὶ αὖθις εἰσδυομένη τὸ

ter alia clypeum, forma Phrygium, vetuſtate iam detritum inuenit: hunc ſe nouiſſe dixit; in Iliaco enim praelio ab eo ereptum ſibi fuiſſe, a quo et interfectus eſt. Quae verba cum vehementer admirarentur ciues, detraxerunt clypeum, in quo inſcriptionem hanc inuenerunt: PALLADI MINERVAE AB EVPHORBO MENELAVS. Si vis, et aliud tibi referam. Homo fuit Proconneſius, cuius corpus aliquandiu humi iacebat, non plane quidem ſine ſpiritu, ita tamen, vt vix quicquam ſupereſſet vitae, mortique eſſet quam proximum: interim anima, relicto corpore, in caelo adinſtar auis errabat, omniaque infra ſe poſita videbat, terram, mare, fluuios, vrbes, gentes, hominumque affectiones, et naturas quaſi-

Et Appollini quidem dicatum fuiſſe tradit Laertius VIII. 5.

a ἄλλον αὖ λόγον] Vulgo ἄλλον λόγον αὖ. Mſs. vero dant, vt edidimus.

b Προκοννησίῳ ἀνδρὶ] Ariſteae. Vide noſtrum Diſſ. XXXVIII. 2. Herodotum IV. 13. 14. 15. et Iohann. Meurſium ad Heſychium de Viris claris p. 120. cuius quidem Heſychii verba deſcripſit Suidas in Ἀριστέας.

c πάντα ὕποπτα θεωμένη,] Vox ὕποπτα, *ſuſpecta*, nihil agit hoc loco. Lego, πάντα ἄποπτα, *omnia quae ex alto* (vel *longinquo*) *ſpectari poſſunt.* Heſychius: Ἄποπτον, πόῤῥω ὁρώμενον, vide et Suidam. Nazianzenus *Stelit.* I. initio: ὥσπερ ἐξ ἀπόπτȣ τινὸς καὶ μεσαιτάτης περιωπῆς. Vide XXII. ad finem, XXVIII. 5. XXXII. 1. M.

d καὶ ἔθνη ἀνδρῶν καὶ παθήματα]

σῶμα καὶ ἀναστήσασα, ὥσπερ ὀργάνῳ χρωμένη, διηγεῖτο ἄττα εἶδέ τε καὶ ἤκουσε, παρ' ἄλλοις ἄλλα.

γ΄. Τί δή ποτ' οὖν Ἐπιμενίδης καὶ Πυθαγόρας καὶ Ἀριστέας ἐθέλουσιν αἰνίττεσθαι; ἄλλο τί, ἢ τὴν σχολὴν τῆς ψυχῆς τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς ἀπὸ τῶν τοῦ σώματος ἡδονῶν καὶ παθημάτων, ὅταν ἀπαλλαγεῖσα τοῦ περὶ ἐκεῖνο ταράχου, καὶ ἐπιστρέψασα εἰς ἑαυτὴν τὸν νοῦν, ἔμπαλιν ἐντυγχάνῃ τῷ ἀληθεῖ αὐτῷ, ἀφεμένη [e] τῶν εἰδώλων; Τοῦτο ἔοικε μὲν ὕπνῳ καλῷ, καὶ μεστῷ ἐναργῶν ὀνειράτων· ἔοικε δὲ ψυχῆς πτήσει μεταρσίῳ, οὐχ ὑπὲρ ἄκρων φερομένης τῶν ὀρῶν ἐν ἀχλυώδει καὶ ταραττομένῳ τῷ ἀέρι, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦτον ὕψου ἐν σταθερῷ αἰθέρι, γαλήνης καὶ ἠρεμίας αὐτὴν παραπεμπούσης [f] ἀλύπως ἐπὶ τὸ

quaslibet; mox reuerſa, corpus intrabat denuo ac erigebat, quo velut inſtrumento vſa, quaecunque vſquam viderat, narrabat.

3, Quid ergo haec Epimenidis, Pythagorae, ac Ariſteae volunt ſibi? aliudne exiſtimas, quam otium, quod vir bonus a voluptatibus, reliquisque corporis affectionibus agit, cum a tumultu illius vindicata anima, penitus in ſe mentem convertit ſuam, atque ita denuo, relictis rerum ſimulachris, ipſam contemplatur veritatem? Nihil certe aliud hoc, quam ſuauis quidam ſomnus eſt, in quo ſomnia quidem quamplurima, veriſſima tamen omnia, ſe nobis offerunt: non aliud, quam ſi alis quibusdam in altum noſter erigeretur animus, non ſupra ſumma tantum montium iuga, quamdiu in caliginoſo hoc et confuſo verſatur aere; ſed longe ſublimius, in immutabili illo aethere, a ſerenitate ſimul et quiete ad contempla-

ματα] Scripſit opinor, ἔθη ἀνδρῶν, *mores hominum:* quae voces in Codd. perſaepe commutantur. Vide Ioſephi *contra Apion.* lib. II. pag. 1376. ed *Hudſon.* et paſſim apud Philonem Iudaeum M.

Sectio γ΄.

e ἀφεμένη] Vulgo ἐφιεμένη. Sed H. Stephano recte placuit ἀφεμένη, cuius ſuffragio ſuum Dan. Heinſius addidit. Quin et ita dant. Reg. et Harleian.

f γαλήνης καὶ ἠρεμίας αὐτὴν παραπεμπούσης] Putarem παραπεμπουσῶν, vel παραπεμπούσαιν, cum *duae* ſint de quibus loquitur. M.

ἀληθὲς ἐπὶ τὴν ὄψιν g. Τίς δὲ ὁ τῆς παραπομπῆς τρόπος, καὶ τί ἂν αὐτὴν ἐμμελῶς ὀνομάζωμεν; ἆρά γε μάθησιν, ἢ Πλάτωνι ὁμοφώνως ἀνάμνησιν; ἢ δύο θησόμεθα ὀνόματα πράγματι ἑνὶ, μάθησιν καὶ ἀνάμνησιν; Τὸ δέ ἐστι τοιοῦτον, οἷον τὸ περὶ τὸν ὀφθαλμὸν πάθος· σύνεστι μὲν γὰρ αὐτῷ ἡ ὄψις ἀεὶ h, ἤδη δέ που

templationem veritatis leniter deductus. Quae autem eſt tandem ea deducendi ratio, aut quo potiſſimum conuenienter eam deſignabimus nomine? an diſciplinam, an eodem cum Platone nomine reminiſcentiam dicemus? an vtrumque ſimul, hoc et illud, vt duo videlicet rei vni tribuamus nomina? Talis ea eſt ergo reminiſcentia, quale illud, quod interdum oculo

g ἠρεμίας [αὐτὴν] παραπεμπούσης ἀλύπως [ἐπὶ] τὸ ἀληθὲς ἐπὶ τὴν ὄψιν.] Locus eſt corruptus. Heinſius reponit ἠρεμίας αὐτὴν παραπεμπούσης ἀλύπως τοῦ ἀληθοῦς ἐπὶ τὴν ὄψιν, quomodo legiſſe videtur etiam Paccius. Sed alio modo res eſt tentanda. Harleian. αὐτῆς παραπεμπούσης, Reg. αὐτῇ. Itaque reponendum ἠρεμίας αὐτῇ παραπεμπούσης ἀλύπως τὸ ἀληθὲς ἐπὶ τὴν ὄψιν, deleta voce ſuperuacanea.

Ibid. ἐπὶ τὸ ἀληθὲς, ἐπὶ τὴν ὄψιν.] Deeſſe puto τῶν ὄντων· vt ſit, ἐπὶ τὴν τῶν ὄντων ὄψιν. ita mox: Νόμιζε δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ὄψιν τινὰ εἶναι διορατικὴν ΤΩ͂Ν ὌΝΤΩΝ φύσει· et paullo ante dixerat, *Animam, in hoc corpore defoſſam*, μόλις πῶς (ſcr. πως) ὀνειρώττειν ΤᾺ ὌΝΤΑ. XXII. 2. ἀλλ' ἀληθείας ἔρως, καὶ ἡ ΤΩ͂Ν ὌΝΤΩΝ ΘΈΑ, καὶ ἡ περὶ ταῦτα φιλοτιμία. Coniici quoque poteſt, ἐπὶ τὴν ἔποψιν, vt Diſſ. XIV. τῆς οὐρανίου ἐπόψεως· vt adludatur ad morem initiatorum in *Sacris Eleuſiniis*, qui ἐν τῇ δευτέρᾳ μυήσει, ἘΠΟΠΤΕΎΕΙΝ λέγονται, Harpocration in Voce. quo referendum iſtud Syneſii *De Inſomn* p. 102. εἰς τὰς τελεωτάτας ΤΩ͂Ν ὌΝΤΩΝ ἘΠΟΨΊΑΣ. vide et Epiſt. CV. Vnde ἐποπτικὸν μέρος Philoſophiae, Platoni et Ariſtoteli: de quo vide Plutarchum *De Iſid. et Oſirid.* pag. 382. D. M.

h σύνεστι μὲν γὰρ αὐτῷ ἡ ὄψις ἀεὶ,] Praeceſſit vox, πάθος, cuius vltimam literam adhaeſiſſe opinor τῷ σύνεστι, et pro eo legendum, ἔνεστι. ita infra ſect. 9. ἀνάγκη που αὐτῇ τοῦτο ἐξ ἀϊδίου ἐνεῖναι, XVII. 10. ὅσον αὐτῇ τοῦ φρονεῖν ἔνεστιν. Sed, quod praecipuum eſt, videtur hoc (vt innumera in Maximo) adumbratum ex Platonis loco lib VI. de *Repub.* verſus finem: ἐνούσης που ἐν ὄμμασιν ὄψεως, καὶ ἐπιχειροῦντος etc. M.

ὑπὸ συμφορᾶς ἐπιχυθεῖσα ἀχλὺς, καὶ ἀμφιέσασα τὸ ὄργανον, διετείχισεν αὐτῷ τὴν πρὸς τὰ ὁρώμενα ὁμιλίαν· ἡ δὲ τέχνη παρελθοῦσα ὄψιν μὲν οὐκ ἐνεποίησε τῷ ὀφθαλμῷ [i], τὸ δὲ ἐνοχλοῦν παραγαγοῦσα ἀπεκάλυψεν αὐτῷ τὸν ἔξω δρόμον. Νόμιζε δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ὄψιν τινὰ εἶναι διορατικὴν τῶν ὄντων φύσει καὶ ἐπιστήμονα· ὑπὸ δὲ τῆς τῶν σωμάτων συμφορᾶς ὑποκεχύσθαι αὐτῇ [k] πολλὴν ἀχλὺν, καὶ συγχεῖν τὴν θέαν, καὶ ἀφαιρεῖσθαι τὴν ἀκρίβειαν, καὶ ἀποσβεννῦναι τὸ οἰκεῖον φῶς· προσιόντα δὲ αὐτῇ τεχνίτην λόγον, ὥσπερ ἰατρὸν, οὐ προστιθέναι αὐτῇ φέροντα ἐπιστήμην, πρᾶγμα ὃ μήπως ἔχει, ἀλλ' ἐπεγείρειν ἣν ἔχει μὲν, ἀμυδρὰν δὲ καὶ ξυνδεδεμένην [l] καὶ καρηβαροῦσαν.

oculo accidit; cui cum ſemper videndi adſit potentia, nonnunquam tamen caligo aut tenebrae viam ipſam obſident, quae a contemplatione rerum oculum auertant: accedit ergo ars, quae licet videndi illi non tribuat potentiam, impedimentum tamen tollit, liberumque radiis egreſſum concedit. Puta animam noſtram talem eſſe videndi potentiam, quae ea, quae ſunt natura, perſpicit et cognoſcit; huic communi corporum euenire calamitate, vt caligo offuſa eripiat aſpectum, aciem obtundat, propriumque lumen extinguat; accedere poſtea rationis artem, quae tanquam medicus ſcientiam illi quidem non confert, aut praebet nouam, ſed eam quam habet, licet tenuem admodum confuſamque ac vacillantem, erigit.

4. Sicut

i ὄψιν μὲν οὐκ ἐνεποίησε [τῷ ὀφθαλμῷ,] Vulgo τῶν ὀφθαλμῶν. At hoc modo non niſi σολοικῶς potuit [αὐτῷ] τὸν ἔξω δρόμον ſubiicere. Nos igitur ita dedimus, vt exhibent Reg. et Harleian.

Ibid. ἐνεποίησε τῶν ὀφθαλμῶν] Obuium erat τῷ ὀφθαλμῷ, et ita conieceram. Confirmant Mſs. Mox, pro Νόμιζε δὲ mallem δή. M.

k ὑποκεχύσθαι αὐτῇ] Potius ἐπικεχύσθαι, vt paullo ante, ὑπὸ συμφορᾶς ἐπιχυθεῖσα ἀχλὺς· vbi eadem omnia. M.

l ξυνδεδεμένην] Heinſius reponit ξυγκεχυμένην. Sed nihil opus, vt quicquam mutetur. Scilicet metaphora videtur a ſarcinis ducta, quae prius nequeunt explicari, quam funes, quibus ligatae ſunt, detrahuntur.

δ΄. Ὅνπερ οὖν τρόπον καὶ ταῖς κυούσαις προσάγουσα ἡ μαιευτικὴ τὰς χεῖρας σὺν τῇ τέχνῃ ὑποδέχεται τὸ κυούμενον, καὶ θεραπεύει τὰς ὀδύνας [m], καὶ ἐξάγει τὸ τελεσφορηθὲν εἰς φῶς, καὶ ἀπαλλάττει τῆς ὀδύνης τὴν φέρουσαν· τοῦτον τὸν τρόπον καὶ λόγος μαιεύεται ψυχὴν [n] κύουσαν καὶ ὠδίνων μεστήν· ἀλλὰ πολλαὶ ἀμβλι-

4. Sicut ergo grauidis artem ſimul manumque obſtetricia admouet, foetum excipit, dolores mitigat, ſimulque foetum iam maturum in lucem educit, puerperamque dolore liberat: eodem modo animae iam grauidae, iam partui propinquae obſtetricatur ratio; ita tamen, vt quamplurimae vel obſtetri-

cum

Sectio δ΄.

m θεραπεύει τὰς ὀδύνας,] Ὠδῖνας magis proprium vocabulum fuiſſe cenſet H. Stephanus, ac ita ſane legitur in Harleian. Fieri tamen poteſt, vt a recepta ſcriptura, quam Reg. firmat, haud ſit recedendum. Nam quemadmodum noſter et Ioſephus Ant. Iud. lib. I. cap. XXI. 3. ὀδύνας, quae vox eſt generalis, ad ſignificandos *parturientium cruciatus* adhibet; ſic alii ὠδῖνας pro quibuſuis doloribus ponunt. Heſych. Ὠδῖνες, πόνε, (lege πόνοι) ἀλγηδόνες. Vide Aeſchylum Choeph. v. 209. Supplic. v. 777. Aeneae Gazaei Theophr. p. 377. E. et Oecumenium in Act. Apoſt. II. 24.

Ibid. θεραπεύει τὰς ὀδύνας,] Non dubium puto quin legendum ſit τὰς ὠδῖνας ex Cod. *Harl.* et coniectura *Stephani*; quia ſequitur, ἀπαλλάττει τῆς ὀδύνης τὴν φέρουσαν· quae Vocabuli et Senſus ταυτότης in eodem commate ferri vix poteſt. coniungit Plato de *Rep.* IX. μεγάλαις ὠδῖσι καὶ ὀδύναις συνέχεσθαι. Hieremias XXII. 23. καταστενάξεις ἐν τῷ ἐλθεῖν σοι ὀδύνας ὡς τικτούσης· et ibi Cod. *Alexandr.* habet ὠδῖνας. M.

n τοῦτον τὸν τρόπον καὶ λόγος μαιεύεται ψυχήν] Vulgo [τὸν αὐτὸν] τρόπον καὶ λόγος μαιεύεται [τὴν] ψυχήν. Noſtrae lectionis auctor eſt Mſs. Reg. De obſtetricia vero Socratis arte ſic Plutarchus Quaeſt. Platon. pag. 1000. D. Οὐδὲν ἐδίδασκε Σωκράτης, ἀλλ' ἐνδιδοὺς ἀρχὰς ἀποριῶν, ὥσπερ ὠδίνων τοῖς νέοις, ἐπήγειρε καὶ ἀνεκίνει καὶ συνεξῆγε τὰς ἐμφύτους νοήσεις· καὶ τοῦτο μαιωτικὴν τέχνην ὠνόμαζεν, οὐκ ἐντιθεῖσαν ἔξωθεν, ὥσπερ ἕτεροι προσεποιοῦντο, νοῦν τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ἀλλ' ἔχοντας οἰκεῖον ἐν ἑαυτοῖς ἀτελῆ δὲ καὶ συγκεχυμένον ἐνδεῆ τε τοῦ τρέφοντος ἐπιδεικνύουσαν. Ita enim locus eſt diſtinguendus et ſupplendus. Vide Platonem in Theaet. p. 117. et Diogenem Laertium III. 49.

o κύουσι

σκάνυσιν, ἢ δι᾽ ἀτεχνίαν τῶν μαιυμένων, ἢ διὰ σφοδρότητα τῶν ὠδίνων, ἢ διὰ ἀμβλύτητα τῶν σπερμάτων· ὀλίγαι δέ πυ καὶ σπάνιοι ψυχαὶ τελεσφόροι, ὧν τὰ ἔκγονα σαφῆ καὶ διηρθρωμένα καὶ γνήσια τῶν πρώτων πατέρων. Ὄνομα δὲ τῇ μὲν ψυχῆς κυήσει νῦς, τῇ δὲ ὠδῖνι αἴσθησις; τῇ δὲ ἀποτέξει ἀνάμνησις· κύυσι δὲ πᾶσαι μὲν ψυχαὶ φύσει o, ὠδίνυσι δὲ ἔθει, τίκτυσι δὲ λόγῳ. Ὥσπερ ὖν ἀδύνατον φῦναί τι ἄνευ σπέρματος, καὶ ἄλλοῖον ἢ οἷα τὰ σπέρματα, ἄνθρωπον μὲν ἐξ ἀνθρώπυ, βῦν δὲ ἐκ βοὸς, καὶ ἐξ ἐλαίας ἐλαίαν, καὶ ἐξ ἀμπέλυ ἄμπελον· ὕτω καὶ εἴ τι ἀληθὲς ἡ ψυχὴ ξυνίησι p, ἀνάγκη ἀληθῆ εἶναι ταυτὶ τὰ σπέρματα ἐμπεφυτευμένα τῇ ψυχῇ· εἰ δὲ ἦν, καὶ ἀεὶ ἦν q· ἀεὶ δὲ

cum imperitia, vel dolorum vehementia, vel ignauia abortiantur ſeminum; paucae contra raraeque ad finem ſuum perveniant animae, finem dico perfectum ac plenum, quique a maioribus non degeneret ſuis. Ipſa autem animi conceptio mens dicitur, partitudo ſenſus, partus ipſe reminiſcentia; ſed et omnes animae natura pariunt, partitudines ſenſu ſuſtinent, pariunt ratione. Sicut igitur nihil ſine ſemine, nec aliud a ſemine, vt homo ex homine, bos e boue, olea ex olea, vitis e vite naſcitur; ſic etiam, ſi veritatem intelligat animus, neceſſe eſt vera illa eſſe, quae animo inſita ſunt ſemina: quod ſi ſunt, etiam ſemper fuerunt, ſi ſemper fuerunt, immortalia ſunt. Vt nihil aliud ſit, quam quaedam, vt ita dicam, eorum,

o κύυσι δὲ πᾶσαι μὲν ψυχαὶ φύσει,] Sua noſter adumbrauit ex Platonis Sympoſ. p. 329. C.

p ἡ ψυχὴ ξυνίησι,] Non recte procedit neque reſpondet Comparatio, quae ſumpta erat a *ſeminibus*. Lego, ἡ ψυχὴ ἀνίησιν, *anima emittit*, germinare facit; propter ea quae ſequuntur, σπέρματα ἐμπεφυτευμένα τῇ ψυχῇ. ſic Ariſtides *Panath.* p. 104. ἀνῆκεν ἡ χώρα τὺς ἄνδρας· loquitur de regione Attica, quae αὐτόχθονας ex ſinu ſuo natos *emiſit.* τὰς τρίχας ἀνίησιν, Syneſius *Encom. Calv.* p. 46. Vide Sophoclem *Oedip. Tyran.* v. 288. et doctiſſ. *Pearſonum* in Praefat. ad Verſion. LXX. edit. *Cantabr.* 1665. p. 7. M.

q εἰ δὲ ἦν, καὶ ἀεὶ ἦν·] Sic eleganter Reg. et Harleian. Vulgo εἰ δὲ [καὶ] ἦν, καὶ ἀεὶ ἦν.

ὄντα, καὶ ἀθάνατα ἦν. Καὶ τῦτό ἐστιν ἀμέλει τὸ περὶ τὰς ἐπιστήμας γιγνόμενον· σπερμάτων ψυχῆς ἄνθος καὶ τελεσφόρησις. Ὃ δὲ καλῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἄγνοιαν, τί ἂν εἴη ἄλλο, ἢ ἀργία τῶν σπερμάτων;

έ. Εἰ μὲν ὖν τοιῦτόν ἐστιν ἡ ψυχὴ, οἷον καὶ τὸ σῶμα, θνητὸν καὶ φθειρόμενον, καὶ λυόμενον, καὶ σηπόμενον, ὖδὲν ἔχω περὶ αὐτῆς σεμνὸν εἰπεῖν· ὖδὲ γὰρ περὶ σώματος σεμνὸν ὖδὲν εἰπεῖν ἔχω, ἐφήμερον γὰρ τὸ θρέμμα, καὶ ἀκροσφαλὲς φερόμενον, ἄπιστον, ἀσαφὲς, καὶ ἔμπληκτον. Εἰ τοιῦτον ἡ ψυχὴ, ὔτε τι οἶδεν, ὖδὲ ἀναμιμνήσκεται, ὔτε μανθάνει. Θᾶττον γὰρ ἂν φυλάξαι σφραγῖδος τύπυς [r] κηρὸς ὑπὸ ἡλίυ τηκόμενος, ἢ ψυχὴ μάθημα, εἴπερ ἐστι σῶμα· πᾶν γὰρ σῶμα ῥεῖ, καὶ φέρεται ὀξέως, Εὐρίπυ δίκην, ἄνω καὶ κάτω, νῦν μὲν ἐκ νηπιότητος εἰς ἥβην οἰδαῖνον, νῦν δὲ ἐξ ἥβης εἰς γῆρας ὑπονοστῦν καὶ ὑποφερόμενον [s]. Ἀλλ᾽ ὖ τοιῦτον

eorum, quae in animo ſunt, eſſloreſcentia ſeminum, ſcientia, ac matura vere perfectio; quam contra ignorantiam dicunt, nihil aliud, quam quidam quaſi torpor eorum.

5. Quod ſi corpori ſimilis ſit anima, morti videlicet obnoxia et corruptioni, ſi diſſoluatur et putreſcat, magnifice de ea loqui vereor: ſicut nec magnifice de corpore loqui poſſum: caduca namque, periculisque proxima, dubia, incerta, intemperansque res eius respectu homo eſt. Si talis ſit animus, nec ſcire quicquam, nec reminiſci poterit, nec diſcere. Facilius enim cera ſole liquefacta impreſſam ſigilli imaginem ſeruaret, quam diſciplinam animus, ſi quidem ſit corpus; mutatur enim corpus omne, ac mouetur, celeriterque, Euripi inſtar, huc illuc fertur, nunc ex infantia in pubertatem excreſcit, nunc ex iuuenta in ſenectutem delabitur. Talem eſſe animum, neque

Sectio έ.

r σφραγῖδος [τύπυς] Harleian. τύπον, nec is quidem male.

s ὑπονοστῦν καὶ ὑποφερόμενον.] Heinſius emendat ὑπονοσῦν καὶ ὑποφθειρόμενον. Omnino περιέργως, et absque cauſſa ſontica. Suidas Ὑπονοστῆσαι, ὑποκαταβῆναι.

Ibid. εἰς γῆρας ὑπονοστῦν καὶ ὑποφερόμενον.] Non audiendus Vir ſummus, cum legit ὑπονοσῦν et ὑποφθειρόμενον, quippe ὑπονοστεῖν

χρῆμα εἶναι τὴν ψυχὴν μαντεύεται ὄτε Πυθαγόρας, ὄτε Πλάτων· ἀλλ᾽ ὐδὲ ὁ πρὸ τάτων Ὅμηρος, ᾧ καὶ ἐν ᾅδυ διαλέγονται αἱ ψυχαὶ, καί εἰσι μαντικαὶ τότε t. Λέγει δέ πυ αὐτῷ καὶ ἀοιδὸς ἀνὴρ,

Αὐτοδίδακτος δ᾽ εἰμὶ, θεοὶ δέ μοι ὤπασαν ὀμφὴν x.

neque Pythagorae, neque Platonis concedunt oracula. Sed nec id iudicauit, qui praeceſſit eos, Homerus, cui etiam apud inferos loquuntur animae, ac ne ibi quidem diuinare deſinunt. Idem fere dicit citharoedus ille apud eum alibi:

Sponte mea didici, tribuerunt numina muſam.

nec

νοσεῖν recte dicitur de iis, qui in ſenectutem vergunt, prout docet Iul. Pollux II. 2. p. 162. Ὑποφέρεσθαι quoque proprie dicitur qui *paullatim*, et *tacite*, et quaſi per gradus quosdam verſus ſenectutem defertur. Longinus περὶ Ὕψ. ſect. IX. μεγάλης φύσεως, ὑποφερομένης ἤδη, ἴδιόν ἐστιν ἐν γήρᾳ τὸ φιλόμυθον. Paullo ante diſtinguendum — εἰπεῖν ἔχω· ἐφήμερον γὰρ τὸ θρέμμα καὶ ἀκροσφαλὲς, φερόμενον, ἄπιστον, ἀσαφὲς, καὶ ἔμπλητον. M.

t ᾧ καὶ ἐν ᾅδυ διαλέγονται αἱ ψυχαὶ, καὶ εἰσι μαντικαὶ τότε.] Reſpicit ad Odyſſ. Λ. 59. ſeqq.

u Λέγει δέ πυ αὐτῷ] Ita recte Mſs. Reg. Vulgatae dant αὐτὸ, quod prorſus eſt incommodum.

Ibid. Λέγει δέ πυ αὐτὸ] Scribe αὐτῷ, ſc. Ὁμήρῳ, vt paullo ante, ᾧ διαλέγονται. Et ita Mſs. Regius. M.

x Αὐτοδίδακτος δ᾽ εἰμὶ, θεοὶ δέ μοι ὤπασαν ὀμφήν.] Sic. Diſſ. XXXVIII. 1. Ἀπίθανος δὲ καὶ ὁ Δημόδοκος, ὄτωσὶ περὶ αὐτῦ λέγων,

Αὐτοδίδακτος δ᾽ εἰμὶ, θεοὶ δέ μοι ὤπασαν ὀμφήν.

Iuſtinus Martyr. de Monarch. Dei, cap. V. Παρ᾽ Ὁμήρῳ γὰρ ὁ μὲν Δημόδοκος [αὐτοδίδακτος] φησὶν εἶναι,

Θεὸς δέ μοι ἔμβαλεν οἴμας.

Lege οἴμας. At apud Homerum non Demodocus; ſed Phemius ita loquitur, Odyſſ. χ'. 347.

Αὐτοδίδακτος δ᾽ εἰμὶ, θεὸς δέ μοι ἐν φρεσὶν οἴμας

Παντοίας ἐνέφυσεν.

Nec verſus, vt vel a noſtro vel a Iuſtino laudatur, apud poetam reperitur. Ἁμαρτήματος itaque μνημονικῦ reus eſt vterque, quod monuit etiam cl. Duportus Gnomol. Homer pag. 278. 279. Adi ſis et P. Petitum Miſcell. I. 19. Iſidorus Peluſiota lib. IV. epiſt. 30. Ὅμηρον, ὃν ἐπὶ γλώττης μάρτυρα προβαλῦμαι, λέγοντα.

Αὐτοδίδακτος εἰμὶ, θεὸς δέ μοι ἐν φρεσὶν οἴμας

Παντοίας ἐνέθηκεν·

ἦγυν, Ὤπασεν ὀμφάς. Vnde patet hunc locum variis modis olim lectum fuiſſe.

Καὶ ἀληθῆ λέγει· αὐτοδίδακτον γάρ τι χρῆμα ἀτεχνῶς ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ εἰδέναι παρὰ θεῶν τῇ φύσει εὖ ἔχον y. Ἢ τὰ μὲν ἄλλα ζῶα αὐτοδίδακτα πρὸς τὰ αὐτῶν ἔργα καὶ ὐδεὶς εἰπεῖν ἔχει διδασκάλυς, ὐ λεόντων πρὸς ἀλκὴν, ὐκ ἐλάφων πρὸς φυγὴν, ὐχ ἵππων πρὸς δρόμον· ἀλλὰ καὶ ὀρνίθων γένος αὐτοδίδακτον ἐπ' ἄκρων φυτῶν ἐμηχανήσατο καλιάδας [z] αὐτυργῷ τέχνῃ, καὶ ἀράχναι αὐτοφυεῖ μίτῳ θήρατρα ἐν ἀέρι, καὶ ἑρπετὰ φωλεὺς, καὶ ἰχθύες χηραμὺς, καὶ ὅσαι ἄλλων ζώων τέχναι πρὸς σωτηρίαν ἑκάστῳ γένει σύμφυτοι [a] ἀνθρώπῳ δὲ ἄρα τῷ νοερωτάτῳ τῶν ὄντων ἐπίκτητον ἥξει [b] τὸ εἰδέναι; Οὐκὐν ἥξει ποτέ [c]· ἀνάγκη γὰρ ἢ εὑρόντα

nec fallitur: ſponte enim diſcit animus, ſcientiamque a Diis natura ſua copioſe conſequitur. Niſi forte reliqua, quotquot ſunt, animalia ſponte opera ſua cognoſcere, nec praeceptorem vllum agnoſcere dicamus, non ad fortitudinem leones, non ad fugam ceruos, non ad curſum equos; vt aues taceam, quas in arborum culminibus ſpontanea arte nidos ſuos contexere, araneasque, quas ſpontaneo filo retia ſua in aere ſuſpendere, ſicut et luſtra ſerpentes, et antra piſces, natura mater docuit; quod omnes denique animalium artes, ſingulae generi ſuo, ad ſalutem tuendam a natura donatae ſunt: homini autem cunctorum animalium, quod ad intellectum attinet, facile principi inſititiam, foriſque inductam tribuamus ſcientiam? Apage: alterum enim

y καὶ τὸ εἰδέναι — εὖ ἔχον·] Forte, τῷ εἰδέναι εὖ ἔχον· vt γνώμης ἔχοι καλῶς, XXII. 2. Scio tamen alterum defendi poſſe. M.

z καλιάδας] Vulgo καλιάς. Reg. καλειάδας, vnde veram lectionem dedimus.

a ἑκάστῳ γένει σύμφυτοι·] Sic Reg. vulgo ἑκάστῳ σύμφυτοι γένει.

b ἐπίκτητον ἥξει] Vulgo ἐπείσακτον ἥξει. Nos Mſs. Reg. et Harleian. merito ſumus obſecuti. Heſychius Ἐπίκτιτον (lege ἐπίκτητον) ἔξωθεν εἰσελθόν. Philoſtratus epiſt. XL. Ἡ φύσει καλὴ ὐδενὸς δεῖται τῶν [ἐπικτήτων.] Pariter αὐτοφυὴς et ἐπίκτητον opponuntur apud Ariſtotelem Rhetor. lib. I. cap. VII. 48. Vide Dionem Chryſoſtomum Orat. XII. pag. 205. et Aelianum V. H. II. 14.

c ὐκὐν ἥξει ποτε·] Non intelligo. neque *Heinſius*, opinor; qui pro verſione harum vocum ſubſtituit, *Apage*. Coniicio, ὐκὐν ἥξει πόθεν; *vnde igitur veniet?* vide ſequentia. M.

εἰδέναι, ἢ μαθόντα, ὧν ἑκάτερον ἀσθενὲς, οὐχ ὑπάσης ἐπιςήμης φύσει· ὅ τε γὰρ εὑρὼν, πῶς ἂν χρήσαιτο τῷ εὑρεθέντι, μὴ γνωρίσας αὐτοῦ τὴν χρείαν; κἂν γὰρ ἠπειρώτης ἀνὴρ [d] καθ' Ὅμηρον οἴακι ἐντύχῃ, φήσει,

Ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν [e] ἀνὰ φαιδίμῳ ὤμῳ.

ὅθεν μαθών; παρὰ μὲν τοῦ οὐκ εἰδότος [f] οὐκ ἂν μάθοι. παρὰ δὲ τοῦ εἰδότος κἂν μάθοι [g], ἐρήσομαι τὸν διδάξαντα, πῶς καὶ οὗτος ἔγνω; Οὐκοῦν καὶ οὗτος ἢ εὗρεν, ἢ ἔμαθεν· καὶ εἰ μὲν εὗρε, τὰ αὐτὰ ἐρήσομαι [h], πῶς

enim neceſſe eſt, vt aut inuenerit, quod ſcit, aut didicerit; quorum vtrumque per ſe infirmum eſt, niſi natura adſit ſcientia. Qui inuenit enim, quomodo vtetur inuento, ſi vſum ignoret illius? Si enim mediterraneus aliquis, vt eſt apud Homerum, cuidam occurrat, qui temonem nauis geſtat, dicet,

Vannum hominem geſtare humeris ingentibus illum . . .

Quaeram, vnde didicerit? ex eo enim, qui neſcit, ſcire non poteſt: ſin ex eo, qui ſcit; quaeram ex praeceptore, quo pacto et ipſe didicerit? neceſſe enim et hunc vel inueniſſe, vel didiciſſe. Quod ſi inuenit; rurſus quaeram, quo pacto vti

d κἂν γὰρ ὑπειρώτης ἀνὴρ etc.] Haec non recte habent. pro οἴακι ἐντύχῃ ſenſus poſcere videtur τινὶ οἴακα φέροντι ἐντύχῃ. pro eo vero quod Maximus appellat οἴακι, Homerus ponit ἐρετμὸν Odyſſ. Λ. 128. Ita certe intellexit iſtum locum Porphyrius lib. *De Antro Nympharum*, ad finem: ὡς πτύον εἶναι ἡγεῖσθαι τὴν ΚΩΠΗΝ. Sed hoc forte fuerit Noſtri ἁμάρτημα μνημονικόν. Porro, φαιδίμῳ ὤμῳ poſſunt eſſe Dualis numeri, et ſcribi ſine punctis. M.

e Ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν] Odyſſ. Λ'. 127.

f Ὅθεν μαθών; παρὰ μὲν τοῦ οὐκ εἰδότος] H. Stephanus reponit πόθεν μαθών; eius autem coniecturam reiicit Heinſius, et multa deeſſe cenſet; id quod oſtendit, vt illi videtur, ſenſus ratio. Ego vero nullum prorſus hiatum video, ſanusque, prout arbitror, erit locus, ſi modo legas, ὅ, τε μαθὼν, παρὰ μὲν, etc. Noſter dilemma poſuit; Ἀνάγκη γὰρ, inquit, ἢ εὑρόντα εἰδέναι, ἢ μαθόντα. Igitur poſtquam ſcientias inueniri non poſſe demonſtrarat, eas ne diſci quidem poſſe iam probabit.

g παρὰ δὲ τοῦ εἰδότος κἂν [μάθοι,] Sic Reg. et Harleian. vulgo μάθῃ.

h εἰ μὲν εὗρε, τὰ αὐτὰ ἐρήσομαι,] Heinſius legendum coniicit,

ἐχρήσατο τῷ εὑρεθέντι, μὴ γνωρίσας; εἰ δὲ ἔμαθε παρ' ἄλλε, πάλιν ἡδὺ ἐκεῖνον διέρεσθαι [i]. Καὶ ποῖ ςησόμεθα, ἄλλον ἄλλε διδάσκαλον ἀνερωτῶντες [k]; Ἀφίξεται γάρ ποτε λογισμὸς προϊὼν ἐπὶ τὸν ἐ μαθόντα, ἀλλ' εὑρόντα· πρὸς ὃν τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα ῥητέον.

ϛ'. Ἥκει τοίνυν ἡμᾶς ὁ λόγος φέρων ἐπὶ τὸ ζητέμενον. Ἡ δὲ γὰρ ψυχῆς εὕρεσις, αὐτογενής τις ἔσα, καὶ αὐτοφυὴς, καὶ ξύμφυτος, τί ἄλλο ἐςὶν ἢ δόξαι [l] ἀληθεῖς ἐπεγειρόμεναι, ὧν τῇ ἐπεγέρσει τε καὶ συντάξει ἐπιςήμη ὄνομα; Εἰ δὲ βέλει, καὶ ταύτης εἴκαζέ μοι τὸ γινόμενον ςρατιώτῃ πλανωμένῳ [m] καὶ διακεχυ-

vti potuit, ſi non intellexerit? ſin ex alio didicit, libebit et hunc interrogare, Quando autem definemus tandem, quoue loco conſiſtet diſcendi ex aliis modus? Neceſſe eſt enim tandem ad eum nos deducat, qui non didicit, ſed inuenit: cui eadem illa dicemus.

6. Atque ita ſponte, ad id quod quaeritur, nos deducat ratio. Propria enim animae eſt inuentio, quae ſpontanea, genuinaque, et agnata eſt nobis; neque aliud, quam opinionum eſt in animo excitata veritas, quarum excitatio atque ordinatio ſcientia dicitur. Ipſam, ſi lubet, cum milite confer, qui caſtris extra ordinem paſſim oberrat ſuum et vagatur:

iicit, εἰ μὲν εὗρε ταῦτα, ἐρήσομαι πῶς ἐχρήσατο τῷ εὑρεθέντι. Codices vero receptam lectionem ſeruant, nec res ipſa mutationem poſtulat.

i πάλιν ἡδὺ ἐκεῖνον διέρεσθαι.] Parum video quis locus ſit τῷ ἡδεῖ in hac re. Sed video Maximum ſcripſiſſe, πάλιν ἤδη ἐκεῖνον (vel κἀκεῖνον) δεῖ ἔρεσθαι· *rurſus iam iſtum quoque interrogare oportet.* M.

k ἄλλον ἄλλε διδάσκαλον ἀνερωτῶντες;] Ita codices, vulgo ἄλλε ἄλλον.

Sectio ϛ'.

l Ἡ δὴ γὰρ ψυχῆς εὕρεσις, —— τί ἄλλο ἐςὶν ἢ δόξαι] Vulgo, Ἡδὺ ψυχῆς εὕρεσις —— τὶ δ' ἄλλο ἐςὶν ἢ δόξαι, unde Dan. Heinſius reponendum pronunciat [ἴδιον] γὰρ ψυχῆς εὕρεσις, etc. At vero Reg. et Harleian. repraeſentant, Ἡ δὴ γὰρ ψυχῆς εὕρεσις· quare nos τί ἄλλο, non τί δ' ἄλλο ſcribentes locum ſanauimus. Quin et noſtram lectionem Paccius in ſuo libro videtur reperiſſe.

m καὶ [ταύτης] εἴκαζέ μοι τὸ γινόμενον ςρατιώτῃ πλανωμένῳ] Iubet Heinſius vt cum Stephano ſcribatur, καὶ ταύτῃ εἴκαζέ μοι. Mſs.

μενῳ. ἢ καθ' ὅμηρον μᾶλλον, νὺξ μὲν ἔςω καὶ ἡσυχία πολλὴ κατὰ τὸ ςρατόπεδον, καὶ ὕπνος βαθὺς τῶν ἄλλων ἁπάντων μειμένων ἑξῆς·

Ἀλλ' ὐκ Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν, ὕπνος ἔχεν [n]· ἀλλ' ἐπιὼν καὶ ἐξανιςὰς ἕκαςον καὶ συντάττων,

Ἱππῆας μὲν πρῶτα σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν,
Πεζὺς δ' ἐξόπιθεν ςῆσεν πολέας τε καὶ ἐσθλὺς,
Ἕρκος ἔμεν πολέμοιο, κακὺς δ' ἐς μέσσον ἔλασσε

Τοιῦτον ἡγῦ καὶ περὶ τὴν ψυχὴν γίνεσθαι, νύκτα πολλὴν, καὶ ὕπνον βαθὺν τῶν τῆς ψυχῆς νοημάτων· τὸν

tur: aut potius, vt Homerum ſequamur, fingamus noctem eſſe, quietemque in caſtris profundam, aliosque omnes ordine ſomno ſepultos altiſſimo iacere;

At non Atriden paſtorem Agamemnona gentis

detineat, qui ordine omnes excitet, aciemque inſtruat,

equites et robora primum,
In medio iubeat timidas procedere turmas.

Tale quid exiſtima et in animo fieri noſtro, noctem videlicet, ſomnumque in ea, qui cogitationes eius opprimat, oboriri profun-

Mſs. dant, καὶ ταύτης εἴκαζέ μοι τὸ λεγόμενον, unde lego περὶ ταύτης εἴκαζέ μοι τὸ [λεγόμενον] ςρατιώτῃ πλανωμένῳ.

Ibid. εἰ δὲ βύλει, καὶ ταύτης εἴκαζέ μοι τὸ γινόμενον ςρατιώτῃ etc.] Pro ταύτης *Stephanus* et *Heinſius* legunt ταύτῃ. et pro γινόμενον Codd. habent λεγόμενον· recte omnes, modo ponas minimam diſtinctionem poſt λεγόμενον. ſic XVII. 9. εἰ δὲ βύλει, τῇδε εἴκαζέ μοι τὸ λεγόμενον. haec eſt ipſa res: τῇδε enim eſt ταύτῃ, *hoc modo, ita.* et ſic paullo poſt, μᾶλλον δὲ ταύτῃ εἰκαζέσθω. M.

n Ἀλλ' ὐκ Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν, [Ὕπνος] ἔχεν] Sic codices, et Homerus Iliad. κ'. 3. Vulgo deeſt ὕπνος.

Ἱππῆας μὲν πρῶτα [σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν,
Πεζὺς δ' ἐξόπιθεν ςῆσεν πολέας τε] καὶ ἐσθλὺς,
Ἕρκος ἔμεν πολέμοιο, κακὺς δ' ἐς μέσσον ἔλασσε.]

Vulgo deſunt omnia, quae vncinis expreſſi. Reg. autem et Harleian. eam dant lectionem, quam praeſtant Homeri codices. Iliad. δ'. 297.

o τὸν

δὲ λόγον αὐτὸν, τὸν ϛρατηγὸν [o] ὄντα· ἢ βασιλέα, ἢ ὅ, τι περ ὀνομάζων χαίρεις, ἐπιόντα τούτων ἕκαϛον καὶ ἐπεγείροντα καὶ συντάττοντα. Κάλει δὲ τὸν μὲν ὕπνον λήθην [p], τὴν δὲ ἀνάϛασιν αὐτῶν ἀνάμνησιν, μνήμην δὲ τὴν φυλακὴν καὶ τὴν σωτηρίαν τῶν συνταχθέντων. Γίγνεται δὲ ἡ ἀνάμνησις κατὰ βραχὺ, ἕτερον ἐξ ἑτέρου θηρευούσης τῆς ψυχῆς, καὶ χειραγωγουμένης ὑπὸ τοῦ παρόντος ἐπὶ τὸ μέλλον. ὁποῖον ἀμέλει περὶ τὰς τῶν δεῦρο πραγμάτων ἀναμνήσεις γίγνεται.

ζ'. Ἄδει ὁ Δημόδοκος ἐν τῇ Φαιάκων δαιτὶ [q],
Νεῖκος Ὀδυσσῆος [r] καὶ Πηλείδεω Ἀχιλῆος.

Ὀδυσσεὺς παρὼν, ἀκούων τῆς ᾠδῆς, γνωρίσας δακρύει. Ἆρ' οὖν οὐκ εἰκὸς, ἐπιλαβομένης αὐτῷ τῆς ψυχῆς τοιαύ-

profundum; rationem autem imperatorem eſſe, aut regem, vel quodcunque eam appellare velis, qui ſingulos adeat, ſopitos excitet, excitatos ordine diſponat. Somnum ipſum obliuionem, excitationem e ſomno reminiſcentiam voca, curam vero conſeruationemque eorum, quos iam ordinauit ratio, memoriam. Excitatur autem paulatim reminiſcentia, dum aliud ex alio inquirit anima, et a praeſenti ad id, quod futurum eſt, quaſi manu deducitur; videre etiam in actionibus humanis eiusmodi reminiſcentias licet.

7. A Demodoco in Phaeacum conuiuio canitur,
Lis Laertiaden Pelidenque inter Achillem.

Adeſt Vlyſſes, cantilenam audit, auditam agnoſcit, lachrymasque effundit. Quis igitur dubitet, quin ab hoc tanquam principio

o τὸν δὲ λόγον αὐτὸν, [τὸν] ϛρατηγὸν] Sic Reg. et Harleian. vulgo deeſt vox penultima.

p τὸν μὲν ὕπνον λήθην,] Vulgo τὸν μὲν ὕπνον [αὐτὸν] λήθην. Sed Reg. αὐτὸν non agnoſcit, quapropter eam vocem ſuſtuli.

Ibid. τὸν μὲν ὕπνον αὐτὸν, λήθην·] Conieceram αὐτῶν, ſcil. νοημάτων, vt ſtatim, τὴν δὲ ἀνάϛασιν αὐτῶν. Sed video *Reg.* omittere vocem αὐτὸν· opinor ex Secunda Maximi Editione, cuius ſcripturam iſte Codex praecipue ſequitur. M.

Sectio ζ'.

q ἐν τῇ Φαιάκων δαιτὶ] Sic Reg. vulgo ἐν τῇ [τῶν] Φαιάκων δαιτί.

r Νεῖκος Ὀδυσσῆος] Odyſſ. Θ'. 75.

s γίγνε-

της ἀρχῆς, ὁδεύειν ἐπὶ τὰ ἐκεῖ ἔργα, καὶ τὸ μὲν σῶμα αὐτῷ συμπίνειν τοῖς Φαίαξιν, αὐτȣ̃ μένον· τὴν δὲ ψυχὴν γίγνεσθαι τῆς μνήμης ἐκεῖ ἐν Ἰλίῳ ἀναπεμπαζομένης ἕκαςον [s] ὧν εἶδε τέως, καὶ ἴȣσαν ἐπὶ πολλὰ τῶν ἑαυτῆς θεαμάτων, ἀπὸ μικρᾶς ἀρχῆς; Ἤδη τὶς καὶ λύραν ἰδὼν [t], ἐμνήσθη τῶν παιδικῶν τῶν χρησαμένων τῇ λύρᾳ· κȣ̃φον γάρ τι χρῆμα ἀνάμνησις καὶ εὔκολον. Καὶ ὥσπερ τὰ εὐκίνητα τῶν σωμάτων τȣ̃ χειρὶ προάγοντος δεῖται [u], καὶ παραλαβόντα τὴν ἐξ ἐκείνȣ ἀρχὴν

principio ad reliqua, quae ibi geſſerat, eius abierit animus, corpusque vna cum Phaeacibus ibidem loci potauerit, pars altera in Ilio fuerit; dum ſingula, quae ibi viderat, memoria ruminat, infinitaque, quae ad tempus illud conſpexerat, vno hoc admonitus, tanquam praeſentia cernit iterum? Quid, quod ſaepe aliquis lyram cum videt, de amaſio ſuo cogitat, qui tractauit eam? agilis namque et expedita eſt reminiſcentia. Sicut enim ea, quae facile mouentur corpora, motum tamen impulſumque manus requirunt, a quo initium cum ſemel

s γίγνεσθαι [τῆς μνήμης] ἐκεῖ ἐν Ἰλίῳ [ἀναπεμπαζομένης] ἕκαςον] Vulgo γίγνεσθαι ἐκεῖ ἐν Ἰλίῳ τῆς μνήμης ἀναπεμπαζομένης ἕκαςον. Ordinem verborum, quem ſequimur, exhibet Reg. At Harleian. loco ἀναπεμπαζομένης habet ἀναπλαζομένην. Locus eſt corruptus, ſed qui facile reſtitui queat. Lege τὴν δὲ ψυχὴν γίγνεσθαι [τῇ μνήμῃ] ἐκεῖ ἐν Ἰλίῳ [ἀναπεμπαζομένην] ἕκαςον ὧν εἶδε τέως. Sic infra §. 8. Ἀναπεμπάζεται τῇ μνήμῃ τὰ τȣ̃ νȣ̃ θεάματα.

Ibid. τὴν δὲ ψυχὴν γίγνεσθαι τῆς μνήμης ἐκεῖ ἐν Ἰλίῳ ἀναπεμπαζομένης ἕκαςον etc.] Duriſſimus eſt hic ordo verborum. in priori Edit. multo facilior erat, γίγνεσθαι ἐκεῖ ἐν Ἰλίῳ, τῆς μνήμης ἀναπεμπαζομένης etc. qui mihi aut reſtituendus videtur, aut pro γίγνεσθαι vel γίνεσθαι legendum forte κινεῖσθαι. καὶ τὸ μὲν σῶμα αὐτῷ συμπίνειν τοῖς Φαίαξιν, αὐτȣ̃ μένον, τὴν δὲ ψυχὴν κινεῖσθαι, τῆς μνήμης ἐκεῖ ἐν Ἰλίῳ ἀναπεμπαζομένης ἕκαςον etc. ita κινεῖσθαι oppoſitum erit τῷ, αὐτȣ̃ μένον. ſic Arianus III. 24. τὰ μὲν ΜΈΝΕΙΝ ἘΝ ΤΩ͂Ι ἈΥΤΩ͂Ι, τὰ δὲ ΚΙΝΕΙ͂ΣΘΑΙ. Quod vero *Harleian.* pro ἀναπεμπαζομένης habet ἀναπλαζομένην, id Duabus Maximi Editionibus imputo. M.

t Ἤδη τις καὶ λύραν ἰδὼν,] Vide Platonis Phaedon. pag. 382. E.

u τȣ̃ [χειρὶ] προάγοντος δεῖται,] Vulgo τȣ̃ χειραγωγȣ̃ντος προάγοντος

φυλάττει ἐπὶ πολὺ τὴν κίνησιν· ὅτω καὶ ὁ νοῦς ἐπιλαβόμενος πρὸς μνήμην βραχείας ἀρχῆς, ἣν ἡ αἴσθησις αὐτῷ ὀρέγει, ἐπὶ πολλὰ χωρεῖ προϊὼν κατὰ ἀνάμνησιν. Ἕκαστον γὰρ οἶμαι τῶν ὄντων ἢ γεγονότων, οἷς ἡ ψυχὴ ἐνέτυχεν, ἀκολουθίαν ἔχει [x], ἢ κατὰ χρόνον, ὡς ἐπὶ ἡμέρᾳ νὺξ, καὶ ἐπὶ νεότητι γῆρας, καὶ ἐπὶ χειμῶνι ἔαρ· ἢ κατὰ πάθος, ὡς κάλλει ἔρως ἐπιγίγνεται, καὶ προπηλα-

ſemel acceperunt, diutiſſime eum conſeruant; ſic mens noſtra; vt in memoriam redeat, exiguum nacta principium, quod a ſenſibus accipit, longe lateque plurima reminiſcitur. Res enim ſingulae, ſiue praeſentes eae, ſiue anteactae ſint, quas ſemel contemplatus eſt animus, aliquo inter ſe cohaerent modo; aut tempore, ſicut noctem dies, iuuentutem ſenectus, ver aeſtas excipit; aut affectione, vt pulchritudinem amor, contume-

τος δεῖται, quod manifeſto vitioſum. Reg. τοῦ χεῖρα προάγοντος, nullo quidem ſenſu. Harleian. autem recte τοῦ χειρὶ προάγοντος, quod recepi.

x Ἕκαστον γὰρ οἶμαι τῶν ὄντων ἢ γεγονότων, οἷς ἡ ψυχὴ ἐνέτυχεν, ἀκολουθίαν [ἔχει,] Vulgo, Ἕκαστον γὰρ οἶμαι τῶν ὄντων ἢ [τῶν] γεγονότων, οἷς ἡ ψυχὴ ἐνέτυχεν, ἀκολουθίαν [ἔχειν.] Nos codicum ſcripturam repraeſentamus. Praeterea ſi retineas ἔχειν, ſoloeca fit oratio; ſequitur enim ὡς ἐπὶ ἡμέρᾳ [νύξ.]

Ibid. Ἕκαστον γὰρ οἶμαι, τῶν ὄντων etc.] Vide quam negligenter in hoc loco verſati ſunt Exſcriptores harum Diſſertationum. *Quinque* Media ſtatuit Maximus per quae omnes Ideas quas habemus, connectimus, Χρόνον, Πάθος, Τόπον, Νόμον, Δύναμιν. quando igitur, inquit, aliquid Senſibus noſtris offertur, ii ſtatim iſtud arripiunt, et tradunt Intellectui, qui traditum comparat cum caeteris quae repoſita habebat; et examinat vtrum inter ſe conueniant et cohaereant Χρόνῳ, Φύσει, Νόμῳ, Τόπῳ, Τιμῇ, Δυνάμει. Iam *Sex* habes: et Πάθος, quod erat in priori catalogo, eiicitur, et in locum eius admittuntur Φύσις et Τιμή. Quaenam haec Inconſtantia et ſui Obliuio? Ne putes ita a Maximo relictum fuiſſe. ſed haec non poſſunt reſtitui ſine Mſs. moneo tantum, pro νόμῳ legendum videri νομῇ, et ſupra pro νόμον, νομήν, non νομὸν cum *Heinſio*: quia hac voce, *diſtributionis* ſignificatu, (quem poſtulat loci ſenſus,) nunquam vtitur Maximus; iſta, ſaepius. M.

κισμῷ ὀργὴ, καὶ ἡδονὴ εὐτυχίαις, καὶ λύπη συμφοραῖς· ἢ κατὰ τόπον,

Φᾶρίν τε, Σπάρτην τε, πολυτρήρωνά τε Θίσβην y·

ἢ κατὰ νόμον z,

Βοιωτῶν a μὲν Πηνέλεως καὶ Λήϊτος ἦρχον,

Ἀρκεσίλαός τε, Προθοήνωρ τε, Κλόνιός τε·

ἢ κατὰ δύναμιν,

Ζεῦ πάτερ b, ἢ Αἴαντα λαχεῖν, ἢ Τυδέος υἱὸν,

Ἢ αὐτὸν βασιλῆα πολυχρύσοιο Μυκήνης.

η΄. Ἅτε οὖν ἐν προθύροις τῆς ψυχῆς αἱ αἰσθήσεις ἱδρυμέναι, ἐπειδὰν τινος ἐφάψωνται ἀρχῆς, καὶ παραδῶσι τῷ νῷ, ἐπιλαβόμενος ταύτης, διορᾷ τὰ λοιπὰ, καὶ διεξέρχεται ἐπὶ τὰ ἀκόλουθα, ἢ χρόνῳ, ἢ φύσει,

contumeliam ira, ſecundam fortunam gaudium, aduerſam moeror ſequitur; aut loco, vt,

Pharinque, Spartamque, columbiferam quoque Thisben;

aut diſtributione,

Boeotis dux Peneleos et Leitus heros,

Arceſilausque, Prothoenorque, Cloniusque;

aut potentia,

Iupiter, Aiacis da vel magni Diomedis,

Diuitis aut ſortem regis prodire Mycenae.

8. Senſus igitur, qui tanquam in veſtibulo conſtituti ſunt animae, ſimulac rei alicuius arripuerint initium, mentique tradiderint, mens viciſſim haec arripit, reliquaque huius intuetur beneficio; donec ea, quae vel temporis, vel naturae, vel diſtributionis, vel loci, vel honoris, vel potentiae ratione inter

y Φᾶρίν τε, Σπάρτην τε, πολυτρήρωνά τε Θίσβην] Homerus Iliad. Β΄. 582. habet.

Φάρην τε Σπάρτην τε, πολυτρήρωνά τε [Μέσσην]

At v. 502.

Κώπας, Εὔτρησίν τε, πολυτρήρωνά τε [Θίσβην.]

Itaque cum noſter Μέσσην ſcribere debuit, memoriae vitio Θίσβην exarauit.

z κατὰ νόμον,] Heinſius ſcribit κατὰ νομὸν, quod et in ſua verſione ſequitur. Et infra ἢ φύσει, ἢ νομῷ, non νόμῳ.

a Βοιωτῶν μὲν] Iliad. Β΄. 494.

b Ζεῦ πάτερ,] Iliad. Η. 179.

Sectio

ἢ νόμῳ, ἢ τόπῳ, ἢ τιμῇ, ἢ δυνάμει. Ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν μακρῶν καὶ λεπτῶν δοράτων, ὁ τὸν στύρακα κλονήσας παρέπεμψε τὴν κίνησιν διὰ παντὸς τοῦ δόρατος[c] μέχρι τῆς αἰχμῆς· καὶ ὥσπερ τῶν μακρῶν καὶ διατεταμένων κάλων ὁ διασείσας τὴν ἀρχὴν, παραδίδωσι τὴν κίνησιν τῷ ὅλῳ, βαδίζουσαν ἐπὶ τὸ πέρας· οὕτω καὶ τῷ νῷ βραχείας ἀρχῆς δεῖ πρὸς ἔννοιαν τῶν πραγμάτων ὅλων. Ὁ μὲν δὴ εὖ πεφυκὼς ἀνὴρ, καὶ πρὸς ἀρετὴν εὐδρομώτατος, αὐτὸς παρ' αὐτοῦ[d] τὴν ἀρχὴν λαβὼν, πορεύεται, καὶ ἐφοδεύει, καὶ ξυλλαμβάνει, καὶ ἀναπεμπάζεται τῇ μνήμῃ τὰ τοῦ νοῦ θεάματα· ὁ δὲ ἧττον δεινὸς, δεῖται τοῦ Σωκράτους[e], αὐτοῦ μὲν διδάσκοντος οὐδὲν, διερωτῶντος δὲ καὶ διαπυνθανομένου, ὁ δὲ ἀποκρίνεται τἀληθῆ αὐτά. Τίς ἂν οὖν ἀποκρίνηται, ἃ μήπω οἶδε; πλὴν εἰ μὴ καὶ τὸν βαδίζοντα, χειρα-

inter ſe cohaerent, omnia ſimul percurrit. Sicut enim in longa aliqua tenuique haſta fieri videmus, vt extremam qui partem mouet, motum illum ad alterum usque finem per totam diffundat; aut in longo protenſoque fune, primam qui partem quatit, totum neceſſario, eunte ad finem usque motu illo, mouet: ita exiguo tantum ad recordationem rei totius menti opus eſt initio. Iam praeclarae indolis homo, et ad virtutem natus, illud a ſe ſumit initium, mox viam ingreditur, mentisque contemplationes tanquam itinere inſtituto petit, quas et aſſequitur, et recordatione voluit, ac memoria: at qui minus a natura conſecutus eſt, Socrate opus habet, non qui doceat quicquam, ſed tantum interroget, ac examinet; ipſe enim, quae vera ſunt, reſpondet. Quis autem reſpondebit, quae ignorat? niſi quis hominem exiſtimet, qui manu deducitur

Sectio ζ'.

c ὁ τὸν στύρακα [κλονήσας] παρέπεμψε τὴν κίνησιν [διὰ] παντὸς τοῦ δόρατος] Vulgo [κινήσας] παρέπεμψε τὴν κίνησιν [κατὰ] παντὸς τοῦ δόρατος. Nos Mſs. Reg. ſequimur, cum quo facit et Harleian. niſi quod in eo κλονήσας pro varia ſit lectione.

d αὐτὸς παρ' αὐτοῦ] Sic Mſs. vulgo αὐτὸς τε παρ' αὐτοῦ

e δεῖται [τοῦ] Σωκράτους,] Ita Reg. vulgo deeſt articulus.

Sectio

γωγȣ̃ντι ἑτέρȣ, φήσει τὶς μὴ βαδίζειν αὐτόν. Τί τοίνυν διαφέρει ὁ χειραγωγῶν τȣ̃ ἀνερωτῶντος, καὶ τί διαφέρει ὁ βαδίζων τȣ̃ ἀποκρινομένȣ; ὁ μὲν γὰρ ἑαυτῷ παρέχει τὴν ἐνέργειαν, ὁ δὲ ἐκείνῳ τὴν ἀσφάλειαν. ἀλλ᾽ ȣ̓́τε ὁ χειραγωγȣ́μενος μανθάνει βαδίζειν, ȣ̓́τε ὁ ἀνερωτώμενος ἀποκρίνεσθαι μανθάνει· ἀλλ᾽ ἑκάτερος, ὁ μὲν βαδίζει, δύναται γάρ· ὁ δὲ ἀποκρίνεται, οἶδε γάρ· ξυνεπιλαμβάνȣσι δὲ πρὸς ἀσφάλειαν ἑκατέρῳ ἑκάτερος.

θ'. Σῶμα μὲν βαδιστικὸν τῇ φύσει, ψυχὴ δὲ λογιστικὴ τῇ φύσει [f]· εἰ δ᾽ ἐστιν ἀθάνατος, ὥσπερ ἐστὶν, ἀνάγκη πȣ αὐτῇ τȣ̃το [g] ἀϊδίȣ ἐνεῖναι ȣ̓͂, τὰς νοήσεις τε καὶ ἐπιστήμας τῶν πραγμάτων. Ὄντε δὲ, οἶμαι, διττῷ βίῳ ἡ ψυχὴ συνεχομένη, τῷ μὲν καθαρῷ καὶ διαυγεῖ, καὶ ὑπὸ μηδεμιᾶς συμφορᾶς ἐνοχλȣμένῳ, τῷ δὲ

deducitur dum incedit, non incedere. Quid autem inter eum intereſt, qui manu ducit, et qui interrogat; aut eum, qui incedit, et qui reſpondet? alter enim a ſe actionem habet, alter confirmat illam et regit. Sed neque ille qui manuducitur, diſcit incedere; neque qui interrogatur, diſcit reſpondere: et tamen vterque, alter quidem incedit, poteſt enim; alter reſpondet, nouit enim; vterque autem vtrumque confirmat, et iuuat.

9. Corpus enim a natura habet, quod incedit, quod ratiocinetur, animus [f] qui ſi aeternus eſt, vt eſt reuera, neceſſe eſt ab aeterno intellectus illi rerum ineſſe et ſcientias. Cum vero duplici vita fruatur anima, altera pura, clariſſima, nullis exercitata calamitatibus; altera turbida, concitata, diuerſisque

Sectio θ'.

f Σῶμα μὲν βαδιστικὸν τῇ φύσει, ψυχὴ δὲ λογιστικὴ τῇ φύσει·] Henr. Stephanus ingenio ſuo nimis indulſit, cum reſcribebat, Σῶμα μὲν βαδιστικὸν τῇ [ψυχῇ,] ψυχὴ δὲ λογιστικὴ τῇ [βαδίσει.] Omnino recta videtur ea lectio, quam codices exhibent.

g τȣ̃το ἐξ ἀϊδίȣ ἐνεῖναι,] τȣ̃το, id eſt, τὰς νοήσεις τε καὶ ἐπιστήμας τῶν πραγμάτων, prout ſtatim explicat. ſcribendum igitur potius videretur ταῦτα. M.

θολερῷ, καὶ τεταραγμένῳ, καὶ ἐν παντοίαις τύχαις φυρομένῳ· ἐνταῦθα μὲν ἀσαφείας ἐμπέπλησι, καὶ καρηβαρεῖ, αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ τῶν μεθυόντων πάθος. Τούτοις γάρ που φλεγμαίνουσα ἡ ψυχὴ ὑπὸ τοῦ ἀνέδην ποτοῦ, ἐγγύτατα μὲν τείνει μανίας· ἤδη δέ που ἀνακαλεῖται αὐτὴν, καὶ οὔτε ἀκριβῶς σφάλλεται, οὔτε σαφῶς λογίζεται, ἀλλ' ἐν μεθορίῳ μένει ἀγνοίας καὶ λογισμοῦ. Ἐπειδὰν δὲ ἀπαλλαγῇ ἡ ψυχὴ ἐνθένδε ἐκεῖσε, ὥσπερ ἐκ τῆς Κιμμερίων γῆς ἐπὶ λαμπρὸν αἰθέρα ἐξελθοῦσα, ἐλευθέρα μὲν γενομένη σαρκῶν, ἐλευθέρα δὲ ἐπιθυμιῶν, ἐλευθέρα νόσων, ἐλευθέρα συμφορῶν· τότε διορᾷ καὶ λογίζεται τἀληθῆ αὐτά, θεοῖς καὶ θεῶν παισὶ συγγιγνομένη ὑπὲρ ἄκραν τὴν οὐρανοῦ ἁψῖδα [h], συμπεριπολοῦσα καὶ συντεταγμένη στρατιᾷ θεῶν ὑπ' ἡγεμόνι καὶ στρατηγῷ τῷ Διΐ· καὶ μέμνηται μὲν ἀληθῶς τότε, ἀναμιμνήσκεται δὲ νῦν ἐκείνων· καὶ θαρσεῖ μὲν τότε, σφάλλεται δὲ νῦν. Ἡ δὲ ἐῤῥωμένη

ſisque fortunae intricata caſibus: hic dum verſatur, obſcuritate plurima perfuſa eſt ac caligine, et, quod temulenti ſolent, capitis vertigine laborat. Inter haec non ſecus quam immodica vini ingurgitatione exaeſtuans, non longe abeſt ab inſania; niſi quod interdum ſe colligit, vt neque plane vacillet, neque omnino ſincera vtatur ratione, ſed in ignorantiae rationisque ſedeat confinio. Poſtquam vero hinc illuc tanquam e Cimmeriorum terra ſe ſubduxerit, claroque frui coeperit aethere, nec amplius cum corpore, morbisue, aut vllis luctatur calamitatibus; dum demum veritatem ipſam perſpicit, puraque ratione aſſequitur; tum in Deorum, Deorumque filiorum, recepta conſortium ſupra ſummos coeli cum iis vagatur fornices, diuinaeque aciei adſcribitur, cui imperator praeeſt, ac dux Iupiter; tunc integra vtitur memoria, nunc tantum reminiſcitur; tunc confidit ſibi, nunc errat tantum. Praecla-

h. ὑπὲρ ἄκραν [τὴν] οὐρανοῦ ἁψῖδα,] Ita codices, vulgo ὑπὲρ ἄκραν [τοῦ] οὐρανοῦ ἁψῖδα.

i Μνημο-

ψυχὴ, καὶ χρηστῷ δαίμονι συγκεκληρωμένη, κἀνταῦθα ἀντέχει τῷ μυκηθμῷ, καὶ κατὰ δύναμιν ἀπαλλάττουσα αὑτὴν τῆς πρὸς τὸ σῶμα ὁμιλίας, τὴν μνήμην ἐγείρει ἐκείνων τῶν θεαμάτων, καὶ ἐκείνων τῶν ἀκουσμάτων. Τοῦτο ἄρα καὶ οἱ ποιηταὶ τὴν Μνημοσύνην αἰνίττονται μουσῶν μητέρα [i], μούσας μὲν τὰς ἐπιστήμας ὀνομάζοντες, ἠγάθεον χορὸν, καὶ ἔργον Διὸς [k] ὑπὸ Μνημοσύνης καὶ γεννωμένας καὶ συνταττομένας. Θεραπεύωμεν τὰς μούσας, θεραπεύωμεν τὴν Μνημοσύνην.

Praeclarus nihilominus animus, et qui corporis ſui hoſpitem bonum nactus eſt Deum, etiam hic a tumultu ſe vindicat; relictoque quantum in ſe eſt corporis conſortio, quae vel vidit ibi, vel audiuit, ruminat memoria. Nec aliud eſt cur Mnemoſynen Muſarum matrem eſſe tradant poetarum fabulae; nihil enim aliud Muſae ſunt illis, quam ſcientia, chorus videlicet diuinus, opusque Iouis, quas producit, ordinatque Mnemoſyne. Colamus Muſas, colamus Mnemoſynen.

DISSERT.

i Μνημοσύνην αἰνίττονται μουσῶν μητέρα,] Plutarchus Περὶ Παιδαγ. p. 9. D. Μητέρα τῶν μουσῶν ἐμυθολόγησαν εἶναι τὴν Μνημοσύνην, αἰνιττόμενοι καὶ παραδηλοῦντες οὕτως οὐδὲν γεννᾷν καὶ τρέφειν, ὡς ἡ μνήμη πέφυκε. Hinc μνήμην Μουσομήτορα vocauit Aeſchylus Prom. Vinct. v. 460. Vide cl. Clericum ad Heſiodi Theogon. v. 52.

k ἔργον Διὸς,] Heinſius emendat ἔγγονον Διός. Sed tali mutatione nihil opus, nam *liberi* parentum *opera* non raro dicuntur. Vide Pedonem Albinouanum Eleg. I. 39. III. 6. Similiter Ariſtoteles Rhet. lib. I. cap. XI. 38. ait homines eſſe φιλοτέκνους, αὐτῶν γὰρ [ἔργα] τὰ τέκνα. Idem lib. II. cap. XXIV. 19. Τὸ δαιμόνιον οὐδέν ἐστιν, ἀλλ' ἢ θεὸς, ἢ θεοῦ [ἔργον.] Hoc lib. III. cap. XVIII. 2. ſic effert, οἱ δαίμονες ἢ θεῶν [παῖδες,] ἢ θεῖόν τι, vt παῖς et ἔργον hac in re ſynonyma ſint vocabula. Hinc ποιεῖν υἱὸν vel παῖδας adhibetur de patre Clementin. Hom. IX. 3. et apud Ioſephum Antiq. Iud. lib. VII. cap. III. 3.

ΛΟΓΟΣ ΙΖ'.

Τί ὁ Θεὸς [l] κατὰ Πλάτωνα.

Περὶ μὲν δαιμόνων ἀμφισβητῶν λόγον [m] λόγῳ φέρω, καὶ ἀνέχομαι τὴν στάσιν, καὶ οὐδὲν δεινὸν, οὐδὲ πλημμελὲς, οὐδὲ ἔξω τρόπου ἡγοῦμαι δρᾷν τὸν ἀμφισβητοῦντα πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς ἄλλον, εἰ ἔστι τὸ δαιμόνιον, καὶ τί, καὶ ὁπόσον· καὶ γὰρ ἦν ἐνταῦθα τὸ μὲν ὄνομα δῆλον [n], ἡ δὲ οὐσία ἀφανὲς, ἡ δὲ δύναμις ἀμφισβητήσιμον [o]. Νῦν δὲ δὴ τίς γένωμαι, περὶ Θεοῦ λέγων;

DISSERTAT. XVII.

Quid ſit Deus ſecundum Platonem.

De natura daemonum cum diſputatur, rationem rationi facile patior opponi; nec contentionem hanc reprehendo; tantum abeſt vt indignum quid, aut a viri boni ratione alienum abſurdumue ab eo committi exiſtimem, qui vel ſecum ipſe, vel cum aliis de daemone, an ſit, quid, et quantus, inquirit: et tamen in hac quidem quaeſtione nomen ipſum, de quo agitur, manifeſtum eſt; eius vero, de quo quaeritur, tum abſtruſa eſt eſſentia, tum poteſtas controuerſa. Nunc autem cum de Deo dicere inſtitui, quid agam potiſſimum?

DISSERT. XVII. *vulgo* I.

l Τί ὁ Θεὸς] Vulgatae praefigunt περὶ τοῦ, quas voces neſciunt Reg. et Harleian.

Sectio α'.

m ἀμφισβητῶν λόγον etc.] Puto ſcribendum ἀμφισβητοῦντι λόγον λόγῳ φέρω· *rationem rationi oppoſitam* (vel *diſceptantem*) *tolero.* quia ſi retineas ἀμφισβητῶν, caetera, λόγον λόγῳ φέρω, nullum ſenſum efficient. πολεμεῖν λόγον λόγῳ Diſſ. XIX. λόγον λόγῳ ἐπανιστὰς, Diſſ. XX. M.

n τὸ μὲν ὄνομα δῆλον,] Immo ἄδηλον, *incertum*; vt ἀφανὲς, et ἀμφισβητήσιμον, quae ſequuntur. vnde huic mox opponitur ὀνομάτων σαφεστάτων. Ὄνομα eſt ἐτυμολογία: ambigitur enim de ratione huius vocabuli. vide Schol. Homer. Il. A. v. 222. Dicit igitur, Rationem *Nominis*, et *Eſſentiam*, et *Poteſtatem* τῶν Δαιμόνων nobis parum eſſe comperta: et ideo Dubitationem et Diſquiſitionem tolerabiles eſſe ἐνταῦθα, *in hac re.* ſed longe aliter habet quando de *Deo* agitur. M.

o ἡ δὲ οὐσία [ἀφανὲς,] ἡ δὲ [δύναμις ἀμφισβητήσιμον.] Vulgo ἀφανὴς — ἀμφισβητήσιμος. Sed cum

ποῖον κάλλος ῥημάτων περιβαλόμενος, ἢ ποῖον φῶς ἐξ ὀνομάτων p σαφεστάτων πορισάμενος, ἢ τίνα ἁρμονίαν ᾠδῆς ἐκ λόγου q ἁρμοσάμενος, δείξαιμι ἂν ἐμαυτῷ καὶ ἄλλῳ τὸ νῦν ζητούμενον; Ὁπότε γὰρ οὐδὲ ὁ εὐφωνότατος τῶν ὄντων Πλάτων, εἰ καὶ πρὸς Ὅμηρον παραβάλλειν ἐθέλοις, οὔπω καὶ νῦν ἀξιόχρεως πιστεύεσθαι περὶ Θεοῦ λέγων, ἀλλ' ἑτέρωθέν τις πυθέσθαι ποθεῖ r τὴν

mum? Qua verborum amoenitate, qua vocabulorum luce, qua carminis orationisue harmonia mihi, vel aliis, id, de quo nunc quaeritur, oſtendam? Si enim Plato, quo homine nihil unquam rerum natura, ne Homero quidem excepto, vidit facundius, ne nunc quidem omnibus, cum de Deo agit, plane ſatisfecit; ſed non nemo reperitur, qui ex alio ſententiam

cum vterque Mſs. ἀμφισβητήσιμον daret, non haeſitans ἀφανὲς repoſui. Nec aliter paſſim loquuntur noſter et optimi quique ſcriptores. *Vide modo Diſſert. XIX. 2. XX. 3. 6. 7.

p ποῖον κάλλος ῥημάτων περιβαλόμενος, ἢ ποῖον φῶς ἐξ [ὀνομάτων] Henr. Stephanus edidit ὀμμάτων. Mendum vero ſuſtulit Dan. Heinſius, cui ſuffragantur Paccius et vterque codex. Ὀνόματα certe et ῥήματα paſſim iunguntur. Syneſius Dione pag. 40. C. Συγκείμενος δ' οὖν ἀποῤῥήτῳ κάλλει καὶ θαυμαστῇ τινι χάριτι, εἰκῇ πῶς ἐπιτερπούσῃ τοῖς [ὀνόμασι] καὶ τοῖς [ῥήμασιν.] Sic et Plato cum alibi, tum in Theaeteto pag. 125. C. 132. B. 141. E. in Sophiſta p. 166. denique in Sympoſ. pag. 325. Hinc apud Themiſtium Orat. XVIII. p. 218. D. legas oportet, οὕτω δὲ καὶ τούτους τοὺς λόγους πολὺν ἐνδύεσθαι τὸν ἔξωθεν κόσμον [ῥημάτων] τε καὶ ὀνομάτων, non σχημάτων, vt vulgo. Vide ſis Orat. XXVI. pag. 321. A. et Conſtantini Orat. ad Sanctorum coetum cap. XI. Pariter Latini: Horatius lib. I. Sat. III. 103.

Donec verba, *quibus voces*
ſenſusque notarent,
Nomina*que inuenere.*

Sic Mercurius VERBORVM *excogitator et* NOMINVM dicitur Arnobio lib. III. p. 149.

q ᾠδῆς ἐκ λόγου] Coſmus Paccius, voce coniuncta, legit ᾠδῆς ἐκλόγου, vt ex eius interpretatione conſtat; nec aliter exhibet Harleian. Attamen id vocabulum in *ſelecti* ſignificatu Graecum non videtur. Cum Heinſio legerim ᾠδῆς ἢ λόγου. Vide Ariſtidem in Eteonei Orat. Funeb. tom. I. p. 134.

r ἑτέρωθέν [τις] πυθέσθαι ποθεῖ] Vulgo ἑτέρωθέν τι πυθέσθαι. Lectionem vero, quam recepimus,

Πλάτωνος δόξαν, σχολῇ γ' ἄν τις ἐπιτολμήσαι τῷ λόγῳ, νῦν καὶ βραχὺν ἔχων [s]· πλὴν εἰ μὴ καὶ ἀνδρὶ διψῶντι ποταμοῦ παρόντος καθαροῦ καὶ πολλοῦ, ἰδεῖν ἡδίστου [t], καὶ πιεῖν προσηνεστάτου, καὶ θρέψαι γονιμωτάτου, ἄλλοθέν ποθεν ἐκ πηγῆς ἀσθενοῦς καὶ ἧττον τὰ αὐτὰ ἀγαθῆς ἀρυσάμενοι κομίζοιμεν τῷ διψῶντι ἀναγκαῖον ποτόν. Ὁποῖόν φασι τὴν γλαῦκα πάσχειν, πρὸς μὲν τὸν ἥλιον ἀμαυρουμένην, θηρεύουσαν δὲ ἐν νυκτὶ ἔκπυρον φῶς. Εἰ γάρ τις ἐς τὰς Πλάτωνος φωνὰς ἐμπεσὼν ἑτέρων δεῖται λόγων, καὶ εἴ τῳ τὸ ἐκεῖθεν

tiam Platonis audire ſe poſtulet; operam ludere videatur ſi quis ingenii vulgaris homo diſputationi huic ſe parem iudicet: niſi forte idem agere velimus, quod ille, qui ſitienti homini, cui fluuius adeſt limpidus plenusque, qui et viſu iucundiſſimus, et guſtu ſit ſuauiſſimus, optimeque nutriat, ex imbelli aliquo fonticulo, quique nulla ex parte cum ſuperiori conferendus ſit, potum neceſſarium adferat. Plane quod de noctua dicitur, quae cum interdiu ad ſolem caliget, noctu lumen aliquod ab igne quaerit. Si quis enim aliud dicendi genus requirit, cum in Platonica oratione verſatur, aut ſi quis lucem illam

mus, dat Harleian. a ſecunda manu, ac ita ſcribendum coniicit Henr. Stephanus. Quod autem Andr. Schottus πυθέσθαι in πιστοῦσθαι mutat, id certe parum neceſſarium videtur.

Ibid. ἑτέρωθέν τις πυθέσθαι ποθεῖ τὴν Πλάτωνος δόξαν,] Cl. *Andr. Schottus* coniicit πιστοῦσθαι pro πυθέσθαι. Recte habet πυθέσθαι· et innuit his verbis Maximus, ſe rogatu Cuiusdam hanc Diſſertationem ſcripſiſſe, et publice iam recitare. In verbis quae ſtatim ſequuntur, caue, Lector, ab Interpretatione: vt et ab iſta initio ſect. β'. οἷον ἂν εἴη τὸ πάθος etc. M.

s νῦν [καὶ] βραχὺν ἔχων·] Vulgo deeſt vocula ſecunda, quam nos ex Reg. et Harleian. recepimus. Plato Apol. §. X. Ὅπως δὲ σύ τινα πείθοις ἂν [καὶ] σμικρὸν νῦν ἔχοντα ἀνθρώπων. Et in Phaedone §. XXXV. Θαυμαστῶς γάρ μοι δοκεῖ ὡς ἐναργῶς τῷ [καὶ] σμικρὸν, νῦν ἔχοντι εἰπεῖν ἐκεῖνος ταῦτα. Adi ſis eundem de Legg. lib. X. §. IV. in Gorgia p. 303. B. Timaeo p. 533. G. in Phileto pag. 91. D. ac Dion. Chryſoſtomum Orat. XI. p. 179. A.

t καὶ πολλοῦ, ἰδεῖν ἡδίστου,] Vulgo καὶ ἰδεῖν ἡδίστου, contra quam iubet uterque Mſs.

u εἰ

φῶς [u] ἀμαυρὸν δωκεῖ, καὶ ἥκιστα μετέχον αὐγῆς σαφοῦς. οὗτος οὐδ' ἂν τὸν ἥλιον ἴδοι ἀνίσχοντα, οὐδὲ τὴν σελήνην λαμπρυνομένην, οὐδὲ τὸν Ἕσπερον καταδυόμενον, οὐδὲ τὸν Ἑωσφόρον φθάνοντα.

β'. Ἔχ' ἀτρέμας· νῦν γάρ τοι ἠρέμα ἐννοῶ, οἷον ἂν εἴη τὸ πάθος τοῦ τοιοῦδε λόγου. Αὐτὸ ἐκεῖνο, οἷον τὸ τῶν μεταλλέων· οὗτοι γάρ που κόπτοντες τὴν γῆν, ὀρύσσοντες τὸν χρυσὸν, οὐχ ἱκανοὶ διαγινώσκειν τὴν τοῦ χρυσοῦ φύσιν, ἀλλά ἐστιν ἔργον βασανιζόντων τὸν χρυσὸν ἐν πυρί. Εἰκάζω δὴ τὴν μὲν πρώτην ὁμιλίαν τῶν Πλάτωνος λόγων μετάλλῳ τινὶ ἀτεχνῶς χρυσοῦ· τὸ δὲ ἐπὶ τούτῳ, ἑτέρας δεῖται τέχνης, ἣ τὸ ληφθὲν δοκιμάζουσα, καὶ ἐκκαθαίρουσα λόγῳ, ὡς πυρὶ, χρῆσθαι ἤδη δύναται ἀκηράτῳ καὶ βεβασανισμένῳ τῷ χρυσῷ. Εἰ τοίνυν δήλη μὲν ἡ μεταλλεία τοῦ ἀληθοῦς καὶ μεγαλόδωρος καὶ ἄφθονος, δεῖ δὲ ἡμῖν τέχνης ἑτέρας πρὸς βασα-

illam obſcuram minusque illuſtrem arbitratur; idem ille nec ſolem cum oritur, nec lunam cum fulget, nec Heſperum cum occidit, nec Luciferum cum ſurgit, vnquam videbit.

2. Subſiſte paululum: nunc enim propemodum, quis ſit diſſertationis huius vſus et ratio, intelligo. Illud ipſum hic fit, quod in iis, qui metalla effodiunt, qui, cum terram ipſi caedant, aurum educant, eius tamen naturam dignoſcere non poſſunt; ſed aliis hoc relinquunt, qui admoto igne explorent. Ego primam Platonis lectionem metallo ſimilem facio, et quidem auro mero: quod deinde ſequitur, aliam artem requirit, quae examinare id, quod habet, et rationis ſubſidio tanquam igne purgare poſſit, atque ita aurum purum exploratumque ſatis ad vſum ſuum conuertere. Si nobis ergo veritatis ipſius, non minus quam auri, vena manifeſta eſt, et quidem copioſa atque opulenta, nec minus tamen alia arte opus eſt, quae hoc ipſum

u εἴ τῳ [τὸ] ἐκεῖθεν φῶς] Vulgo εἴ τῳ ἐκεῖθεν [τὸ] φῶς. At codices habent εἴ τῳ ἐκεῖθεν φῶς. Quare nos recipiendam cenſuimus Stephani coniecturam, quam flagitat linguae Graecae ratio; nam vel eandem, vel ſimilem ſyllabam repetitam librarii fere praetermittunt.

νον τȣ̃ ληφθέντος· φέρε, παρακαλῶμεν τὴν τέχνην ταύτην ξυνεπιλαβέσθαι ἡμῖν τȣ̃ παρόντος λόγȣ *, τί ποτέ ἐϛι τὸ Θεῖον κατὰ Πλάτωνα σκοπȣμένοις.

γʹ. Εἰ ȣ̃ν ἔροιτο ἡμᾶς ἡ τέχνη φωνὴν λαβȣ̃σα, πότερα τοίνυν ȣ̓χ ἡγȣ́μενοι αὐτοί τι εἶναι Θεῖον ἐν τῇ φύσει,

ipſum exploret; age eius artis in hac quaeſtione, in qua agitur, quid ſecundum Platonem ſit Deus, ſubſidium imploremus.

3, Fingamus ergo loqui poſſe hanc ipſam artem, atque ex nobis ſcire velle, quo animo ad hanc diſputationem accedamus

Sectio βʹ.

* ξυνεπιλαβέσθαι ἡμῖν τȣ̃ παρόντος λόγȣ,] Heinſius excidiſſe praepoſitionem cenſens, reponit συνεπιλαβέσθαι ἡμῖν [ἐπὶ] τȣ̃ παρόντος λόγȣ: Sed eum ſatis ſuperque redarguit loquendi mos. Herodotus V. 44. Κροτωνιῆται δὲ ȣ̓δένα σφίσι φασὶ ξεῖνον προσεπιλαβέσθαι τȣ̃ πρὸς Συβαρίτας πολέμȣ. Sic iterum cap. XLV. Lucianus Imag. tom. II. p. 6. Συνεπιλήψεται τȣ̃ ἔργȣ αὐτῷ καὶ ὁ Θηβαῖος ποιητής. Hinc apud eundem in Prometheo tom I. p. 180. reponendum Τὴν Ἀθηνᾶν παρακαλέσας συνεπιλαβέσθαι μοι τȣ̃ ἔργȣ· nam vulgatae dant συνεπιβαλέσθαι. Idem Philopſ. tom. II. p. 353. Τȣ̀ς Θεȣ̀ς καλεῖτε συνεπιληψομένȣς ὑμῖν τῶν μυθολογȣμένων. Sic etiam Iulianus Orat. IV. p. 154. C. Arrianus Exped. lib. I. cap. VII. 26. IV. 1. Hiſt. Indic. cap. XXIII. Euripides Medea v. 946. et Ioſephus Ant. Iud. lib. I. cap. XVI. 2. ac lib. V. cap. III. 3.

Ibid. ξυνεπιλαβέσθαι ἡμῖν τȣ̃ παρόντος λόγȣ] Id eſt, ἕνεκα (non ἐπὶ, quod excidiſſe putauit Heinſius) τȣ̃ παρόντος λόγȣ, *quod ad praeſentem ſermonem attinet*, in praeſenti ſermone. ſic XIV, 7. τȣ́τοις καὶ τὸ Θεῖον ἐθέλει ξυνίϛασθαί τε καὶ ξυνεπιλαμβάνειν ΤΟΥ͂ ΒΙ΄ΟΥ, ὑπερέχον χεῖρα καὶ κηδόμενον· vbi τȣ̃ βίȣ pariter eſt ἕνεκα τȣ̃ βίȣ, *quod ad vitam attinet*: ſcil. protegendo eam ab externis periculis. Eadem eſt ratio in iſto XV. 6. οἰκτείρȣσα μὲν αὐτὴν ΤΟΥ͂ πρόσθεν ΒΙ΄ΟΥ, μακαρίζȣσα δὲ ΤΟΥ͂ ΠΑΡΟ΄ΝΤΟΣ· hoc eſt, ἕνεκα τȣ̃ πρόσθεν βίȣ etc. et ita in ſimilibus locutionibus, quae frequentiſſime occurrunt. Hinc etiam intelligitur iſtud D. Pauli *Galat.* VI. 17. τȣ̃ λοιπȣ̃, κόπȣς μοι μηδεὶς παρεχέτω· quod eſt, ἕνεκα τȣ̃ λοιπȣ̃, *quod ad reliquum attinet*, caeterum, *de caetero*, Vulgata: et ita loquuntur optimi Graeci Scriptores, Lyſias Orat. XXIV. (p. 416. ed. *Taylor*. p. 170. ed. *Steph.*) Ioſephus *Ant. Iud.* IV. 8. 2. VII. 7. 2. Aelianus *Var. Hiſt.* XIV. 7. Arrianus Diſſ. I. 11. p. 114. et alii multi. M.

Sectio

ὐδὲ ἔχοντες καθάπαξ ἔννοιαν Θεοῦ, ἀμφισβητοῦμεν; ἢ περὶ Πλάτωνος [y], ἢ αὐτοί τινας ἔχοντες οἰκείας δόξας, ἕτερ' ἄττα ἡγούμεθα παρὰ ταύτας δοξάζειν ἐκεῖνον; κἄτα ἡμῶν φασκόντων ἔχειν, ἀξιώσειεν ἀποκρίνασθαι ὁποῖόν τινα ἡγούμεθα εἶναι τὸν Θεόν; Τί τοίνυν, ὦ τᾶν, ἀποκρινοίμεθα, ὅ, τι ἐστὶν ὁ Θεός [z];

Γυρὸς ἐν ὤμοισιν [a], μελανόχροος, οὐλοκάρηνος;

Καταγέλαστος ἡ ἀπόκρισις, κἂν εἰ μειζόνως χαρακτη-

accedamus? an quod diuinam omnino in rebus naturam eſſe ipſi non putemus, ac ne prima quidem Dei cognitione inſtructi accedamus? an vero quod vel de Platonis, vel de aliis, quas ipſi peculiariter habemus, opinionibus, et quas cum illius non conuenire arbitramur, diſputemus? atque hoc fateri nos; illum inſtare rurſus, et ſcire e nobis velle, quae ſint illae, et qualem eſſe Deum iudicemus? Quid reſpondebimus? o bone, aut quid Deum eſſe dicemus? Anne ſecundum illud,

Incuruis humeris, atrum, criſpoque capillo?

Riſu dignum merito eiusmodi reſponſum videbitur, quamuis augu-

Sectio γ'.

y περὶ Πλάτωνος,] Ioſ. Scaliger emendat παρὰ Πλάτωνος, cui Dan. Heinſius ſuffragatur.

Ibid. ἢ περὶ Πλάτωνος,] Senſus videtur velle, ἢ περὶ τῆς Πλάτωνος· ſcil. ἐννοίας. *Scaligeri* coniecturam, cui ſuffragatur *Heinſius*, παρὰ Πλάτωνος, non intelligo. Paullo ante, οὐχ ἡγούμενοι αὐτοί τι εἶναι θεῖον· vſitatius cum articulo, τὸ Θεῖον, quando de ſummo Deo agitur. ſed et iſtud recte. ſic apud Sext. Empiricum *adv. Mathemat.* lib. VIII. p. 320. ὡς ἂν κατὰ μὲν τὸ κοινόν τε πεπιστευκότες τὶ, εἶναί τι θεῖον· quod ſupra dixerat, εἶναί τι Θεὸν, p. 312 M.

z ὅ, τι ἐστὶν [ὁ] Θεός;] Articulum vulgatae praetermittunt, quem nos ex Reg. adiecimus.

Ibid. Τί τοίνυν, etc.] Dubito an Senſus vel Helleniſmus ſit in hoc, τί ἀποκρινοίμεθα ὅ, τι (idem quod ὃ) ἐστὶν ὁ Θεός; *quid reſponderemus quod* (ὃ) *eſt Deus?* pro, τί ἀποκρινοίμεθα εἶναι τὸν Θεόν. Sed ſcripſit, opinor, Maximus: τί τοίνυν, ὦ τᾶν, ἀποκρινοίμεθα; ὅτι ἐστὶν ὁ Θεὸς

Γυρὸς ἐν ὤμοισιν, μελανόχροος, οὐλοκάρηνος;

Nulla in his difficultas. M.

a Γυρὸς ἐν ὤμοισιν,] Verſus eſt Homericus Odyſſ. Τ'. 246. At vterque Mſs. Γυρὸς ἐν ὤμοιϊν, quod duale frequenter adhibet poeta; nec aliter hoc in loco videretur ſcripſiſſe, niſi receptam lectionem tuerentur Etymologus et alii.

 b κυανᾶς

ῥίζοις τὸν Δία, κυανᾶς μὲν ὄφρυας, χρυσᾶς δὲ χαί-
τας b, ἐλελιζόμενον δὲ ὑπ' αὐτῶν τὸν ȣ̓ρανόν. Πάντα
γάρ πȣ τὰ τοιαῦτα ἀπορίᾳ ὄψεως, καὶ ἀσθενείᾳ δη-
λώσεως, καὶ γνώμης ἀμβλύτητι, ἐφ' ὅσον δύναντα
ἕκαστοι ἐξαιρόμενοι τῇ φαντασίᾳ πρὸς τὸ κάλλιστον δο-
κȣ̃ν, καὶ φιλόσοφοι καταμαντεύονται c

auguſtiorem etiam formam Ioui tribuas, *nigra ſupercilia, co-
mam auream, qua caelum moueat.* Haec enim omnia ob im-
becillitatem oculorum, ſermonis penuriam, animi caliginem
ſapientiſſimi coniecere mortalium; dum quam quisque pul-
chritudinis concipere ſpeciem poterat maximam, in eam qua-
mentis imaginatione ſublati, poetae ſimul et philoſophi
Deo aſſignant.

4. Quo-

b κυανᾶς μὲν ὄφρύας, χρυσᾶς δὲ χαίτας,] Stephanus poſt χαίτας deſiderari putat ἔχοντα. Verum ſi, quod paſſim fit, ſubintelligas κατὰ, bene ſe habebit oratio. Porro noſter ad Homerum reſpicit Iliad. Α'. 528, ſeq.

Ἦ, καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων,
Ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος
Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὄλυμπον.

Ad hanc imaginem Phidias et Euphranor Iouem expreſſerunt, vt docebit Euſtathius. Quod autem Maximus addit ἐλελιζόμενον ὑπ' [αὐτῶν] τὸν ȣ̓ρανὸν, id oſtendit eum in ſuis exemplaribus inueniſſe μέγαν δ' [ἐλέλιξεν] Ὄλυμπον. Ac ita laudat Clemens Protrept. p. 28. eamque ſcripturam a poetae manu fuiſſe crediderim. Vide Dionem Chryſoſtomum Orat. XII pag. 200. D. 217. B.

Ibid. κυανᾶς μὲν ὄφρυας, χρυσᾶς δὲ χαίτας] *Stephanus* putavit deeſſe ἔχοντα poſt χαίτας Cl. Editor dicit, bene ſe habituram orationem ſi ſubintelligas κατὰ. Atqui iſto pacto non procedet oratio, ſtante praeſenti Lectione. debuit enim eſſe, κυανȣ̃ν μὲν (κατὰ) ὄφρυας, χρυσȣ̃ν δὲ (κατὰ) χαίτας· non κυανᾶς et χρυσᾶς. Aut igitur deeſt ἔχοντα vel tale quidpiam; aut ſcribendum eſt κυανȣ̃ν et χρυσȣ̃ν. M.

c καὶ φιλόσοφοι καταμαντεύονται.] Heinſius, voces binas excidiſſe ratus, legit ποιηταί τε καὶ φιλόσοφοι καταμαντεύονται. Nihil opus. Καὶ φιλόσοφοι ſunt *etiam philoſophi.* Vide Lucianum de Conſcr. Hiſt. tom I. p. 614.

Ibid.

δ'. Εἰ δὲ συναγαγὼν ἐκκλησίαν τῶν τεχνῶν τέτων, κελεύοις ἅπαντας ἀθρόυς διὰ ψηφίσματος ἑνὸς ἀποκρίνασθαι περὶ τῦ Θεῦ· οἴει ἄλλο μὲν ἂν τὸν γραφέα εἰπεῖν [d], ἄλλο δὲ καὶ τὸν ἀγαλματοποιὸν, καὶ τὸν ποιητὴν ἄλλο, καὶ τὸν φιλόσοφον ἄλλα; Ἀλλ' ὐδὲ μὰ Δία, τὸν Σκύθην, ὐδὲ τὸν Ἕλληνα, ὐδὲ τὸν Πέρσην, ἢ τὸν Ὑπερβόρειον. Ἀλλὰ ἴδοις ἂν ἐν μὲν τοῖς ἄλλα, ἐν δὲ τοῖς ἄλλα, καὶ ὐ ταυτὰ ψηφιζομένυς τὺς ἀνθρώ-

4. Quod ſi concionem cogas, omneſque ſimul artes vno decreto conuenire iubeas, ac de Deo ex iis quaeras; putaſne aliud pictorem, aliud ſtatuarium, aliud poetam, aliud dicturum eſſe philoſophum? Imo ne Scytha quidem, et Graecus, et Perſa, et Hyperboreus. Verum enimuero in aliis videbis alia, nec vnquam eadem ſtatuere homines; nec enim

Ibid. καὶ φιλόσοφοι καταμαντεύονται] Defectum vidit *Heinſius* ideo ſupplet, ποιηταί τε καὶ φιλόσοφοι. Sed plura deſunt. vide enim quid ſequatur: Εἰ δὲ συναγαγὼν ἐκκλησίαν τῶν τεχνῶν (i. e. τεχνιτῶν) τύτων, κελεύοις ἍΠΑΝΤΑΣ ἈΘΡΌΟΥΣ etc. Quinam hi ἅπαντες et ἀθρόοι? ipſe dicet verbis ſequentibus eos eſſe, γραφέα, ἀγαλματοποιὸν, ποιητὴν, et φιλόσοφον. vnde clare patet Maximi ſcriptura et huius loci ſupplementum, ἕκαστοι ἐξαιρόμενοι τῇ φαντασίᾳ πρὸς τὸ κάλλιστον δοκῦν, [γραφεῖς, καὶ ἀγαλματοποιοὶ, ποιηταί τε] καὶ φιλόσοφοι καταμαντεύονται. Cl. Editor nihil deeſſe putat: quod miror. M.

Sectio δ'.

d οἴει ἄλλο μὲν ἂν etc.] *Putaſne aliud Pictorem, aliud Statuarium, etc. dicturum eſſe?* Immo, puto: et Tu ipſe mox adfirmas ſingulos diuerſa dicturos eſſe; et monſtras, ſi tibi conſtare velis, te hoc loco ſcripſiſſe, ὐκ οἴει ἄλλο μὲν etc. *negatiue* interrogando; quod idem eſt ac ſi *adfirmaſſes* ſine interrogatione, prout omnibus notum. et ſic intelligenda ſententia proxime ſequens, quae hoc modo diſtincta fuiſſe debuit, ἀλλ' ὐδὲ μὰ Δία τὸν Σκύθην, —— ἢ τὸν Ὑπερβόρειον; id eſt, ſi plene concipiatur, ἀλλ' ὐδὲ οἴει τὸν Σκύθην ἄλλο ἂν εἰπεῖν, ὐδὲ τὸν Ἕλληνα ἄλλο ἂν εἰπεῖν, ὐδὲ τὸν Πέρσην, ἢ τὸν Ὑπερβόρειον, ἄλλο ἂν εἰπεῖν; *at neque Scytham putas, neque Graecum, neque Perſam, aut Hyperboreum, aliud reſponſurum?* Deinde pro ἄλλα Codd. vtroque loco ἄλλοις, et pro καὶ ὐ ταυτὰ exhibent ſolum ταυτο. Forte legendum: ἀλλ'

πȣς [e], πάντας δὲ πᾶσι διαφερομένȣς· ȣ̓ τὸ ἀγαθὸν τὸ αὐτὸ πᾶσιν, ȣ̓ τὸ κακὸν ὅμοιον, ȣ̓ τὸ αἰσχρὸν, ȣ̓ τὸ καλόν. Νόμος μὲν γὰρ δὴ καὶ δίκη ἄνω καὶ κάτω φέρεται διασπώμενα καὶ σπαρασσόμενα· μὴ γὰρ ὅτι γένος γένει ὁμολογεῖ ἐν τȣ́τοις, ἀλλ' ȣ̓δὲ πόλις πόλει, ἀλλ' ȣ̓δὲ οἶκος οἴκῳ, ȣ̓δὲ ἀνὴρ ἀνδρὶ, ȣ̓δὲ αὐτὸς αὑτῷ·

Τοῖος γὰρ νόος [f] ἐςὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Οἷον ἐπ' ἦμαρ ἄγησι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

έ. Ἐν τοσȣ́τῳ δὴ πολέμῳ, καὶ ςάσει, καὶ διαφωνίᾳ, ἕνα ἴδοις ἂν ἐν πάσῃ γῇ ὁμόφωνον νόμον καὶ λόγον, ὅτι Θεὸς εἷς πάντων βασιλεὺς, καὶ πατὴρ, καὶ

enim bonum idem omnibus, nec idem omnibus malum, nec idem turpe aut honeſtum. Vt de legibus et iure taceam, quae pro cuiusque placito in omnes ita partes diſtrahuntur et vellicantur; vt non modo non gens cum gente, ſed nec vrbs cum vrbe, nec familia cum familia, nec homo cum homine, nec vnus aliquis interdum ſecum ipſe conſentiat:

Talis namque animi mens eſt mortalibus aegris,
Qualem quoque die genitor iubet eſſe Deorum.

5. In hac tanta pugna, contentione, atque opinionum varietate, in eo leges vbique terrarum atque opiniones convenire videbis, Deum eſſe vnum, regem omnium et patrem; huic

ἀλλ' ἴδοις ἂν ἐν μὲν τοῖς, ἄλλως, ἐν δὲ τοῖς, ἄλλως, ȣ̓ ταὐτὸ ψηφιζομένȣς etc. M.

e Ἀλλὰ ἴδοις ἂν ἐν μὲν τοῖς [ἄλλα,] ἐν δὲ τοῖς [ἄλλα, καὶ ȣ̓ ταὐτὰ] ψηφιζομένȣς τȣ̀ς ἀνθρώπȣς,] Haec lectio Mſs. deberi non videtur; nam Reg. et Harleian. habent, Ἀλλὰ ἴδοις ἂν ἐν μὲν τοῖς [ἄλλοις,] ἐν δὲ τοῖς [ἄλλοις ταὐτὸ] ψηφιζομένȣς τȣ̀ς ἀνθρώπȣς. Corrupte quidem. Reponendum ſuſpicor, Ἀλλὰ ἴδοις ἂν ἐν μὲν τοῖς [ἄλλȣς] ἐν δὲ τοῖς [ἄλλȣς ἄλλοις ἀντιψηφιζομένȣς] τȣ̀ς ἀνθρώπȣς, πάντας [τε] πᾶσι διαφερομένȣς. *At in his quidem rebus alios homines, in illis vero alios diuerſa cenſere videas, et omnes ab omnibus diſſentire.* Euſebius de Laud. Conſtantini cap. I. pag. 717. Πᾶν ἀθρόως γένος ἀνθρώπων, ἔθνη παντοῖα, φυλαὶ, καὶ γλῶσσαι, κοινῇ τε πάντες ὁμȣ̃ καὶ κατὰ μέρος ταῖς γνώμαις διεςῶτες τὰ ἄλλα, κατὰ μόνην τήνδε συμφωνȣ̃σι τὴν ὁμολογίαν· τὸν ἕνα καὶ μόνον λογισμοῖς ἐμφύτοις, αὐτομαθέσι τε καὶ αὐτοδιδάκτοις ἐννοίαις θεοκλυτȣ̃ντες.

f Τοῖος γὰρ νόος Odyſſ. Σ'. 135. Vide Iac. Duportum Gnomol. Homeri p. 252, ſeq.

Sectio

θεοὶ πολλοὶ, Θεοῦ παῖδες, συνάρχοντες Θεῷ. Ταῦτα δὲ ὁ Ἕλλην λέγει, καὶ ὁ βάρβαρος λέγει, καὶ ὁ ἠπειρώτης, καὶ ὁ θαλάττιος, καὶ ὁ σοφὸς, καὶ ὁ ἄσοφος. κἂν ἐπὶ τοῦ ὠκεανοῦ ἔλθῃς τὰς ἠϊόνας, κἀκεῖ θεοί g, τοῖς μὲν ἀνίσχοντες ἀγχοῦ μάλα, τοῖς δὲ καταδυόμενοι. Οἴει δὴ τούτοις Πλάτωνα ἀντιχειροτονεῖν καὶ ἀντινομοθετεῖν, ἀλλ᾽ οὐχ ὁμόφωνον εἶναι, καὶ ὁμοπαθῆ καλλίστης φωνῆς, καὶ ἀληθεστάτου πάθους; Τί τοῦτο; ἥλιος ὀφθαλμὸς λέγει· τί τοῦτο; βρονταὶ ἀκοὴ λέγει· τί ταῦτα ὡραῖα, καὶ καλὰ, καὶ περίοδοι, καὶ μεταβολαὶ, καὶ κράσεις ἀέρων, καὶ ζώων γενέσεις, καὶ καρπῶν φύσεις; Θεοῦ πάντα ἔργα ἡ ψυχὴ λέγει h, καὶ τὸν τεχνίτην ποθεῖ, καὶ καταμαντεύεται τῆς τέχνης. Εἰ δὲ ἐξεγένοντο ἐν τῷ ξύμπαντι αἰῶνι δύο που καὶ τρεῖς,

huic multos additos eſſe Deos alios, qui ſupremi illius filii ſint, et quaſi in imperio collegae. In eo Graecus cum barbaro, mediterraneus cum inſulano, ſapiens conſentit cum ſtulto; vt ſi vsque ad extrema oceani littora proceſſeris, hic quoque Deos inuenturus ſis, qui non procul ab aliis oriuntur; ab aliis occidunt. Solum ergo Platonem exiſtimas diuerſa ab his decernere, aut contrarias leges ferre? vnum hunc a pulcherrima omnium voce abire, aut ad praeſentiſſimam naturae vim obbruteſcere arbitraris? Quaere ex oculis tuis, quid videant? reſpondebunt eſſe ſolem: quaere ex auribus, quid audiant? reſpondebunt eſſe tonitru. Ita et artificem amant, et ipſam confitentur artem. Quod ſi ab omni aeuo duo aut tres exti-terunt

Sectio ε.

g κἀκεῖ θεοὶ,] Θεοὶ, quos dicit, ſunt ſol, luna, ſtellaeque; haec enim in deorum numero ponebant Ethnici. Vide Lactantium Div. Inſtit. II. 13. Euſebium Demonſtr. Euang. IV. 8. et ea, quae notauimus ad Ciceronis Acad. II. 36.

h τί ταῦτα ὡραῖα, —— ἡ ψυχὴ λέγει,] Vulgo deeſt haec ῥῆσις, quam nos ex Reg. et Harleian. addidimus, quae Latine ſic ſonat: *quaenam haec decora, et pulchra, et periodi, et temperies aeris, et animalium generationes, et frugum naturae? Dei vniuerſa ſunt opera, dicit anima.*

i κἂν

ἄθεον, καὶ ταπεινὸν, καὶ ἀναισθὲς γένος, καὶ πεπλανημένον μὲν τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἐξηπατημένον δὲ ταῖς ἀκοαῖς, ἐκτετμημένον δὲ τὴν ψυχὴν; ἄλογον, καὶ ἄγονον, καὶ ἄκαρπον, ὡς ἄθυμος λέων, ὡς βȢς ἄκερος, ὡς ὄρνις ἄπτερος; καὶ παρὰ τȢτȢ ὅμως τȢ γένȢς πεύσῃ τὸ Θεῖον· ἴσασι γὰρ Ȣ̓χ ἑκόντες, καὶ λέγȢσιν ἄκοντες. κἂν ἀφέλῃς αὐτȢ͂ τὸ ἀγαθὸν, ὡς Λεύκιππος [i]· κἂν προσθῇς τὸ ὁμοπαθὲς, ὡς Δημόκριτος [k]· κἂν ὑπαλλάξῃς τὴν φύσιν, ὡς Στράτων [l]· κἂν δῷς τὴν ἡδονὴν, ὡς ἘπίκȢρος [m]·

terunt tam abiecti homines, vt ſine Deo, et ſine vllo ſenſu oberrarent, quorum neque lucem certam oculi, neque certum ſonitum aures admitterent, animo vero ac praeſtantiore ſui parte mutili eſſent; irrationale, ſterile, atque inutile hominum genus, vt ſi leonem ſine ſtomacho, bouem ſine cornibus, auem ſine alis dicas; ex his nihilominus hominibus aliquid de diuina natura intelliges, nam et inuiti hoc ſciunt, et inuiti dicunt: manent enim ſemper reliquiae aliquae, quamuis cum Leucippo ſentias, et bonum illi demas; quamuis cum Democrito, et affectibus humanis ſubiicias; quamuis naturam eius mutes cum Stratone; quamuis voluptatem addas cum Epicuro; quamuis eſſe omnino neges

i κἂν ἀφέλῃς αὐτȢ͂ τὸ ἀγαθὸν ὡς Λεύκιππος·] Leucippus atheus erat, qui principiis inter ſe temere coeuntibus mundum dixit eſſe concretum, diuinamque prouidentiam negauit. Vide Lactantium de Ira Dei cap. X.

k κἂν προσθῇς τὸ ὁμοπαθὲς, ὡς Δημόκριτος·] Democritus ſimulchra poſuit Ȣ̓κ ἄφθαρτα, μηδενὸς ἄλλȢ παρὰ ταῦτα ὄντος θεȢ͂, prout ait Sextus Empiricus aduerſ. Mathem. IX. 19. *Cumque idem omnino, quia nihil ſemper ſuo ſtatu maneat, neget eſſe quicquam ſempiternum*, iure Deum vel ſuſtuliſſe, vel paſſionibus humanis ſubieciſſe cenſeatur. Adi ſis Ciceronem de N. D. I. 12.

l κἂν ὑπαλλάξῃς τὴν φύσιν, ὡς Στράτων·] Hicce phyſicus *omnem vim diuinam in natura ſitam eſſe cenſet, quae careat omni ſenſu.* Verba ſunt Ciceronis de N. D. I. 13. Is itaque Dei naturam mutauit. Vide Lactantium de Ira Dei cap. X. §. 1. et 34, ſeqq.

m κἂν δῷς τὴν ἡδονὴν, ὡς ἘπίκȢρος·] Pro philoſophi Gargettii mente, Deus *habet exploratum fore ſe ſemper cum in maximis,*

κἂν μὴ εἶναι φῇς, ὡς Διαγόρας· κἂν ἀγνοεῖν τί φῇς, ὡς Πρωταγόρας.

ϛ'. Τούτους μὲν οὖν ἐῶμεν χαίρειν, οὐ δυναμένους [n] ἐπαύρασθαι τοῦ ἀληθοῦς ὅλου καὶ ἀρτίου, ἰόντας δὲ ἐπ' αὐτὸ ἀσαφεῖς ὁδοὺς καὶ πεπλανημένας· Αὐτοὶ δὲ δὴ τί δράσωμεν, ἢ εἴπωμεν [o], ἐκ τοῦ λοξοῦ τὰ ἴχνη αὐτοῦ σκεψάμενοι, οὐδὲ ὅσον εἰδώλοις ἐντυχόντες; Ἀλλ' ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς προσχὼν τῇ ξένῃ, εἰς περιωπὴν ἀνελθὼν, ἐσκέπτετο τὰ ἴχνη τῶν ἐχόντων [p],

ges cum Diagora; quamuis, quid ſit, dubitare te dicas cum Protagora.

6. Hos tamen mittamus potius, qui totam veritatem aſſequi nunquam potuerunt, quod incerta quadam fallacique via ad eam tenderent. Nos vero quid agemus, aut dicemus, qui et ipſi obliqua tantum veſtigia videmus, eiusque vix vmbram, qualis eſt, conſpeximus? Vlyſſes, cum ignotam terram appuliſſet, ſpeculam adſcendit, ex qua incolarum veſtigia obſeruabat,

Agre-

ximis, tum in aeternis voluptatibus, ad corpus pertinentibus: *nullam enim* nouit *niſi profectam a corpore, et redeuntem ad corpus, animi voluptatem.* Adi Ciceronem de N. D. I. 19. 40. De Diagora vero Protagoraque conſulantur eiusdem libri cap. XII. XXXIII. Plato in Theaet. pag. 122. G. Sextus Empiricus aduerſus Mathem. lib. IX. §. 51. 53. 56. aliique plures. Iohannes Sarisburienſis Policr. lib. v. cap. IV. p. 261. *Sed forte quid de natura Deorum ſentiret, in auribus corrupti populi proloqui non audebat, qui legerat combuſtos eſſe libros philoſophi* Pythagorae, *et ipſum actum eſſe in exilium ab Athenienſibus eo, quod dubitauerat an de Diis vera eſſent, quae vulgo dicebantur.* Lege *Protagorae.* Vide Minucii Felicis Octav. cap. VIII.

Sectio ϛ'.

n οὐ δυναμένους] Vulgo μὴ δυναμένους. At Reg. habet εἰ δυναμένους, Harleian. οὐ δυναμένους, quem ſequor.

o Αὐτοὶ δὲ δὴ τί δράσωμεν.] Vulgo αὐτοῖς. Sed in Harleian. vltima littera, tanquam quae delenda ſit, puncto notatur, et Henr. Stephanus ita reponendum iamdiu monuit.

Ibid. τί δράσωμεν, ἢ εἴπωμεν, ἐκ τοῦ λοξοῦ etc.] Senſum deprauauit mala diſtinctio, repone: Αὐτοὶ δὲ δὴ τί δράσωμεν; ἢ εἴπωμεν ἐκ τοῦ λοξοῦ τὰ ἴχνη αὐτοῦ σκεψάμενοι, etc. interrogatiue: ἢ vel ἦ, eſt *num*, non *aut*. M.

p ἐσκέπτετο τὰ ἴχνη τῶν ἐχόντων,

Ἠϱ' οἵγ' ὑβϱισαί [q] τε καὶ ἄγϱιοι, ȣδὲ δίκαιοι,
Ἠὲ φιλόξεινοι· καί σφιν νόος ἐςὶ θεȣδής·

Ἡμεῖς δὲ ἆϱα ȣ̓ τολμήσομεν ἀναβιβασάμενοι τὸν λογισμὸν εἴς τινα πεϱιωπὴν ἄνω τῆς ψυχῆς [r] πεϱισκέψασθαι τὰ τȣ̃ Θεȣ̃ ἴχνη, τίνα χώϱαν ἔχει, τίνα φύσιν· ἀγαπήσομεν δὲ ἀμυδϱῶς ἰδόντες; Εἴθε μοὶ μαντεῖον ἦν ἐν Διὸς, ἢ Ἀπόλλωνος [s], ȣ̓ λοξά χϱησμῳδȣ̃ν, ȣ̓δὲ ἀμφίβολα. Ἠϱόμην ἂν τὸν Θεὸν, ȣ̓ τὸν Κϱοίσȣ λέβητα [t], τȣ̃

Agreſteſne homines teneant, ſine legibus vllis,
Hoſpitiiue fidem metuant, ac numina Diuûm.

Nos vero an non exemplo illius in ſublimem aliquam animi ſpeculam rationis noſtrae vim erigere conabimur, vnde veſtigia Dei obſeruemus, vt ſciamus vbi ſint et qualia; ſed contra ſufficiet, ſi quaſi per vmbram ea viderimus? Vtinam ad manum oraculum aliquod eſſet mihi, ſiue Iouis, ſiue Apollinis, quod aperte et manifeſte, non oblique reſponderet. Quaererem ex Deo illo non de Croeſi regis dementiſſimi; aut potius infelicif-

των,] Vulgo ἐσκέπτετο τῶν ἐχόντων τὰ ἴχνη. Cum vero Reg. et Harleian. dent ἐσκέπτετο τέχνῃ τῶν ἐχόντων, ordinem verborum mutandum cenſui.

q Ἠ ϱ' οἵγ' ὑβϱισαὶ] Odyſſ. Z'. 120.

r ἄνω τῆς ψυχῆς] Neſcias quid hic faciat τῆς ψυχῆς, aut quam Conſtructionem ſortiatur. Lego —— εἴς τινα πεϱιωπὴν ἄνω, τῇ ψυχῇ πεϱισκέψασθαι τὰ τȣ̃ Θεȣ̃ ἴχνη, etc. τῇ ψυχῇ opponitur Vlixis oculis *corporeis*. ſic VIII. 2. εὐθὺ τȣ̃ ȣ̓ϱανȣ̃ ἀνατεινόμενοι τῇ ψυχῇ· XIX. 6. εἰς τὸν ȣ̓ϱανὸν ὁϱῶντες ὀϱθῇ τῇ ψυχῇ. M.

s μαντεῖον ἦν ἐν Διὸς, ἢ Ἀπόλλωνος] Vulgo ἦν [ἐκ] Διὸς, quod Graece dici non poteſt. Codices habent ἦν [ἐν] Διὸς, quos ſequor.

t ȣ̓ τὸν Κϱοίσȣ λέβητα, etc. Ad reſponſum, quod Croeſi nuntiis dedit Pythia, noſter reſpicit. Id apud Herodotum I. 47. ita ſe habet:

Οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμȣ τ' ἀϱιθμὸν καὶ μέτϱα θαλάσσης,
Καὶ κωφȣ̃ συνίημι, καὶ ȣ̓ φωνεῦντος ἀκȣ́ω.
Ὀδμὴ δ' ἐς φϱένας ἦλθε κϱαταιϱίνοιο χελώνης
Ἑψομένης ἐν χαλκῷ ἅμ' ἀϱνείοισι κϱέεσσιν etc.

Vide ſis Suidam in Κϱοῖσος, et Origenem contra Celſum lib. II. p. 63. Huc reſpiciunt noſter infra Diſſ. XIX. 3. Lucianus Iov. Trag. tom. II. p. 145. in bis Accuſ. p. 212. Tertullianus Apol. cap.

βασιλέων ἀνοητάτου καὶ μαγείρων δυστυχεστάτου, ἀλλ᾽ οὐδὲ θαλάττης μέτρα, οὐδὲ ἀριθμὸν ψάμμου· ἠμέλησα δ᾽ ἂν καὶ τῶν σεμνῶν τούτων ἐρωτημάτων, ἐπίασι Μῆδοι, πῶς φυλάξομαι; κἂν ὁ Θεὸς μὴ συμβουλεύῃ [u], τὰς τριήρεις ἔχω· ἐπιθυμῶ Σικελίας, πῶς λάβω; κἂν γὰρ ὁ Θεὸς μὴ κωλύῃ, ἡ Σικελία πολλή· ἐμοὶ δὲ σαφῶς ὁ Ἀπόλλων ἐκ Δελφῶν περὶ τοῦ Διὸς ἀποκρινάσθω, ἢ ὁ Ζεὺς αὐτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ, ἤ τις ἐξ Ἀκαδημίας ὑποφήτης τοῦ Θεοῦ, ἀνὴρ Ἀττικός, μαντικός· ἀποκρίνεται δὲ ὧδε.

ζ΄. Τῇ τοῦ ἀνθρώπου ψυχῇ δύο ὀργάνων ὄντων πρὸς σύνεσιν, τοῦ μὲν ἁπλοῦ, ὃν καλοῦμεν νοῦν, τοῦ δὲ ποικίλου, καὶ πολυμεροῦς, καὶ πολυτρόπου, ἃς αἰσθήσεις καλοῦμεν, συνῆπται μὲν αὐτῶν ἡ ἐργασία, κεχώρισται

feliciſſimi coci, lebete, non de maris ſpatio, aut arenarum numero; ne illa quidem, quae maioris momenti videntur, Medos aduentare dicunt, quo pacto euadam? quid enim Deorum conſilio opus eſt, cum triremes habeam? Siciliam inuadere cogito, quo pacto id ſuccedet? nam etiamſi Deus non obſtet, magna tamen eſt Sicilia: mihi vero Delphicus Apollo ſine vllis ambagibus de Ioue, aut ipſe de ſe Iupiter reſpondeat, aut ſaltem aliquis ex academia interpres Deorum, homo Atticus, diuinandi non ignarus; reſpondeat autem hoc modo.

7. Animae humanae cum duo ad percipiendum inſtrumenta conceſſa ſint, quorum alterum eſt ſimplex, quem intellectum, alterum uarium, multiplex, mutabile, quos ſenſus vocamus; duo haec officio inter ſe coniuncta ſunt, eſſentia

cap. XXII. et Euſeb. Praep. Euang. V. 21. Penultimum verſum refert ſcholiaſtes Luciani tom. II. pag. 12. ſed ibi κρατερήνοιο legitur. Repone κραταιρίνοιο, prout recte legitur in ſcholiis ad Iouem Confut. pag. 6.

u κἂν ὁ Θεὸς μὴ συμβουλεύῃ,] Deeſſe videtur γὰρ poſt κἂν. ſic in ſententia proxime ſequenti, κἂν γὰρ ὁ Θεὸς μὴ κωλύῃ. Mox, ὁ Ζεὺς αὐτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ· ſcribe, ὑπὲρ αὑτοῦ *de ſeipſo*. Deinde, ſec. 7. πολυμεροῦς καὶ πολυτρόπου coniunguntur, quemadmodum Hebr. I. 1. Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως. et ita Diſſ. VII. 2. M.

δὲ ἡ ὀυσία· ὡς δὲ ταῦτα πρὸς ἄλληλα ἔχει, ὅτω κἀκεῖνα ὧν ἐςὶ ταῦτα ὄργανα· καὶ διαφέρει νοητὸν αἰσθητȢ, ὅσον νȢς αἰσθήσεως. Ἔςι δὲ τȢτων κατὰ μὲν τὴν ὁμιλίαν θάτερον γνωριμώτερον, τὸ αἰσθητόν· τὰ δὲ νοητὰ ἄγνωςα μὲν ταῖς ὁμιλίαις, γνωριμώτερα δὲ τῇ φύσει· ζῶα γάρ πȢ, καὶ φυτὰ, καὶ λίθοι, καὶ φωναὶ, καὶ θυμοὶ, καὶ ὀρμαὶ [x], καὶ σχήματα, καὶ χροιαὶ ὑπὸ τȢ ἔθȢς ξυναγειρόμενα, καὶ τῇ καθ' ἡμέραν διαίτῃ ἀνακιρνάμενα,

tia et natura differunt: iam ſicut haec ipſa inter ſe habent, ita et illa quorum ea inſtrumenta ſunt: quo fit vt et intellectus obiecta tantum a ſenſuum obiectis differant, quantum hic ab illis. Porro rurſus, quemadmodum obiecta ſenſuum in communi vita notiora ſunt, obiecta intellectus ignota; ſic obiecta intellectus rurſus natura notiora ſunt: ita vt animalia, plantae, lapides, voces, irae, impetus externi, figurae, colores, ſimilia ſenſuum obiecta, quae longa conſuetudine colliguntur,

Sectio ζ'.

x καὶ θυμοὶ, καὶ ὀρμαὶ, etc.] Doctiſſimi Editores non conſiderabant, Maximum non agere hoc loco de *Paſſionibus* et *Adfectibus* Animae, ſed de Rebus quae ſub *Senſus* noſtros cadunt, ζῶα, φυτὰ, λίθοι, φωναὶ σχήματα, χροιαὶ: et ideo neceſſario legendum χυμοὶ, καὶ ὀσμαὶ *ſapores et odores.* ſic Diſſ. IV. 6. ὀσφαινόμενον ᾿ΟΣΜΩ͂Ν τερπνοτάτων, γευόμενον ΧΥΜΩ͂Ν ποικιλωτάτων, XXI. 3. μυροπώλας δὲ καὶ ὀψοποιȢς, ΧΥΜΩ͂Ν καὶ ᾿ΟΔΜΩ͂Ν δημιȢργȢς γενναίȢς. ita vulgo legitur, ὀδμῶν. ſed hoc *Poeticum* eſſe vocabulum, et in Proſa oratione *Ionicum* et *Aeolicum*, non Communis dialecti, docet Iul. Pollux II. 4. ſect. 75. 76. et doctiſſ. *Ilungermannus* ad locum: tametſi apud Noſtrum XXVIII, 3. ſcribitur ὀδμῶν, et alibi ſaepe: et apud alios, etiam Atticos ſcriptores, differentiam hanc non obſeruatam inuenio. ſed pergo. Similis huic locus ſupra Diſſ. XV. 4. p. 169. ἐν φωναῖς, ἐν χρόαις, ἐν ΧΥΜΟΙ͂Σ, ἐν ΣΏΜΑΣΙΝ, (pro quo monui legendum videri ἐν ᾿ΟΣΜΑΙ͂Σ) ἐν ῥυθμοῖς, etc. Arrianus Diſſ. I. 11. καὶ μὴν τὸ μὲν τῶν χρωμάτων καὶ ᾿ΟΣΜΩ͂Ν, ἔτι δὲ ΧΥΛΩ͂Ν (idem quod χυμῶν) κριτήριον ἀγνοεῖν, τυχὸν ὀυ μεγάλη ζημία. vide et Sext. Empiricum Adu. Math. lib. VIII. p. 325. D. et Porphyrium περὶ ᾿Αποχ. III, 8. vbi paria habes exempla. M.

y διασπά-

παρεσκεύακε τὴν ψυχὴν, καὶ ἀναπέπεικε μηδὲν ἄλλο ἡγεῖσθαι εἶναι ὅ, τι μὴ ταῦτα· τὸ δὲ νοητὸν ἀπηλλαγμένον τῆς τούτων ἐπαφῆς καὶ ἐπερείσεως αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ὁρᾶσθαι πέφυκεν ὑπὸ τοῦ νοῦ, ὁ δὲ τῇ πάσῃ ψυχῇ ἐμπεφυτευμένος διασπᾶται ὑπὸ τῶν αἰσθήσεων, καὶ ταράττεται y, καὶ ἀσχολίαν ἄγει, ὥστε μὴ διορᾷν τὰ αὐτοῦ θεάματα, ἤδη δὲ καὶ δημαγωγηθεὶς ἀναπείθεται, ὥστε συμφθέγγεσθαι ταῖς τῶν αἰσθήσεων φωναῖς, καὶ μηδὲν ἡγεῖσθαι ἄλλο εἶναι παρὰ τὰ ὁρατὰ, καὶ ἀκουστὰ, καὶ ὀσφραντὰ, καὶ γευστὰ, καὶ ἁπτά. Ὥσπερ οὖν ἐν συμποσίῳ μεστῷ κνίσσης πολλῆς, καὶ οἴνου χεομένου, καὶ αὐλῶν ἤχου, καὶ συρίγγων, καὶ ψαλμάτων, καὶ θυμιαμάτων, ἀνδρὸς ἂν εἴη καρτεροῦ, συναγείραντος, καὶ συστείλαντος, καὶ τὰς αἰσθήσεις ἀποστρέφοντος πρὸς τὸ νηφάλιον καὶ κόσμιον z· οὕτως ἀμέλει καὶ ἐν τῇ

guntur, et in quotidianam hanc vitam incurrunt, tantum apud animum noſtrum effecerint, ita in partes ſuas eum traxerint, ut nihil aliud praeter haec vsquam extare exiſtimet: contra intellectus obiecta longe a contactu et acceſſione ſenſuum remota, ipſa per ſe ſeorſim intellectui occurrunt, qui ipſe cum toti animae infuſus ſit, facile a ſenſibus diſtrahitur, turbatur, impeditur, quo minus ſuis vacare poſſit obiectis; adde quod blanda quadam ac populari vi eo adducitur, vt, quaecunque a ſenſibus dictantur, approbet, nec aliquid eſſe arbitretur, quod aut videri, aut audiri, aut odorari, aut guſtari, aut tangi non poſſit. Sicut ergo in conuiuio nidoris pleniſſimo, et in quo vinum vbique funditur, tibiae fiſtulaeque cum aſſa voce concurrunt, magna odorum vis ſpargitur, viri ſit fortiſſimi, et qui in officio continere poſſit, et contrahere animum, ſenſus ad ſobrietatis temperantiaeque reuocare

y *διασπᾶται —— καὶ ταράττεται,*] Mallem *σπαράττεται*, vt ſect. 4. *ἄνω καὶ κάτω φέρεται διασπώμενα καὶ σπαρασσόμενα*. M.

z. *ἀνδρὸς ἂν εἴη καρτεροῦ, συναγείραντος, καὶ συστείλαντος, καὶ τὰς αἰσθήσεις ἀποστρέφοντος [πρὸς τὸ] νηφάλιον καὶ κόσμιον·*] Hunc locum corrupit librariorum ſocordia. Heinſius reponit. *ἀνδρὸς ἂν εἴη καρτεροῦ καὶ συναγείραντος καὶ συστείλαντος [αὐτὸν] τὰς αἰσθή-*

τῶν αἰσθήσεων πολυφωνίᾳ χαλεπὸν εὑρεῖν νήφοντα νοῦν, καὶ δυνάμενον προσβλέπειν τοῖς αὐτοῦ θεάμασι. Καὶ μὲν δὴ καὶ ἡ τῶν αἰσθητῶν φύσις πολυειδής τε οὖσα, καὶ συμπεφορημένη, καὶ ῥέουσα [a], ἐν μεταβολῇ παν-

reuocare limitem; ita reuera in hac contentione ſenſuum difficillimum eſt ſobriam inuenire mentem, et quae ſuis iugiter intenta ſit obiectis. Vt taceam ſenſuum quoque ita comparatam eſſe naturam, vt cum varia ſit, et e diuerſis conflata rebus,

αἰσθήσεις [ἀποστρέφεσθαι] πρὸς τὸ νηφάλιον καὶ κόσμιον. Reg. a prima manu et Harleian. voces πρὸς τὸ neſciunt. Forte ſcripſit Maximus, ἀνδρὸς ἂν εἴη καρτεροῦ, συναγείραντος καὶ συστείλαντος [αὐτὸν,] καὶ τὰς αἰσθήσεις [ἀποστρέφοντος,] τὸ νηφάλιον καὶ κόσμιον. Vide ſis infra §. 10.

Ibid. συστείλαντος καὶ τὰς αἰσθήσεις ἀποστρέφοντος] *Heinſius*, συστείλαντος αὐτὸν τὰς αἰσθ. ἀποστρέφεσθαι. Alibi latere videtur huius loci deprauatio; nempe in vltima ſyllaba praecedentis vocis καρτεροῦ, pro qua lego καρτερεῖν· ἀνδρὸς ἂν εἴη καρτερεῖν, συναγείραντος καὶ συστείλαντος καὶ τὰς αἰσθήσεις ἀποστρέφοντος etc. ἀνδρὸς eſt idem quod ἀνδρὸς καρτεροῦ, (vt *Vir* apud Latinos pro *Vir fortis*:) vt in noto iſto Homerico,

Ἀνέρες ἐστέ, φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς·

ſic Diſſ. XXIX. init. et. XXXI. ad finem. Καρτερεῖν vero recte dicitur de iis qui in *victu* temperantes ſunt. vnde Zeno dicitur καρτερικώτατος καὶ λιτότατος, ἀπύρῳ τροφῇ χρώμενος apud Diog. Laertium lib. VII. 26. vbi vide *Menagium*: et Sext. Empiricum lib. VIII. p. 335. Paullo ante, vocibus οἴνου διαχεομένου, *Schottus* addit πολλοῦ. et ſic quidem Diſſ. XXVIII. 2. οἴνῳ χεομένῳ πολλῷ. ſed ſupra, ſect. 1. eiusdem Diſſert. occurrit, κρητῆρα πλήρη, καὶ οἶνον διαχεόμενον, ſine τοῦ, πολὺν· adeo vt non neceſſarium ſit hoc *Schotti* ſupplementum. M.

a συμπεφορημένη, καὶ ῥέουσα,] Heinſio placet συμπεφυρμένη. Sed non eſt, cur a codicibus recedatur. M. Antoninus IV. 27. Ἤτοι κόσμος διατεταγμένος ἢ κυκεὼν· [συμπεφορημένος] μέν, ἀλλὰ κόσμος. Dion. Chryſoſtomus Orat. IV. p. 80. D. τὸ τῶν Κενταύρων γένος ποικίλον καὶ [συμπεφορημένον.] Clementina Hom. VI. cap. III. Ἦν ποτὲ ὅτε οὐδὲν (lege ἦν ποτὲ οὐδὲν) πλὴν χάος καὶ στοιχείων ἀτάκτως (ſic ſcribendum, non ἀτάκτων) ἔτι [συμπεφορημένων] μῖξις ἀδιάκριτος. Vide ſis porro Platonem Phileto p. 94. C. Phaedro p. 347. Lucian. Ver. Hiſt. lib. II. pag. 687. Laertium X. 69. et Cyrillum in Iulian. lib. VII. p. 236. C.

Sectio

τοία συνδιατίθησιν αὐτῇ τὴν ψυχὴν, ὥςε καὶ μεταβιβάζουσαν αὐτὴν ἐπὶ τὴν τοῦ νοητοῦ φύσιν, ςασιμόν τε οὖσαν καὶ ἑδραίαν, μὴ δύνασθαι διορᾶν ἀσφαλῶς ὑπὸ τοῦ σάλου καὶ τοῦ ταράχου κραδαινομένην. Οἷόν που ξυμβαίνειν φιλεῖ καὶ τοῖς ἐκ νεὼς εἰς ἤπειρον ἀποβᾶσι· μόγις γάρ που καὶ τούτοις ἵςαται τὸ σῶμα ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ κλύδωνι ἔθους κινούμενόν τε καὶ περιφερόμενον καὶ σειόμενον.

η. Ἐν ποτέρᾳ δὴ τῶν φύσεων τούτων τὸν Θεὸν τακτέον; ἆρα οὐκ ἐν τῇ ςασιμωτέρᾳ, καὶ ἑδραιοτέρᾳ, καὶ ἀπηλλαγμένῃ τοῦ ῥεύματος τούτου καὶ τῆς μεταβολῆς; τί γὰρ ἂν καὶ τὸν ὄντων ςαίη, ὅτι μὴ τοῦ Θεοῦ ἐπαφησαμένου τῆς ἐκείνου φύσεως; Εἰ δέ σοι πρὸς τὸ πᾶν ὥσπερ τινος χειραγωγίας δεῖ, ἕπου τῷ λόγῳ. Ὁ δὲ ἐρήσεται διαιρούμενος τὰς γνωριμωτάτας φύσεις δίχα, καὶ τὴν ἑτέραν τὴν τιμιωτέραν τέμνων ἀεὶ, ἕςʼ ἂν ἐφίκηται τοῦ νῦν ζητουμένου. Τῶν ὄντων τοίνυν τὰ μὲν ἄψυχα, τὰ δὲ ἔμψυχα· καὶ τὰ μὲν ἄψυχα, λίθοι, καὶ ξύλα, καὶ ὅσα τοιαῦτα·

bus, mutationique perpetuae obnoxia; ita ſui ſimilem animam noſtram efficiat, vt quoties ad intellectus obiecta, eorumque naturam, quae ſolida eſt et ſtabilis, ſe accingat, toties ab hoc tumultu et his fluctibus ita agitetur, vt intueri ea firmiter non poſſit. Vere quod illis accidit, qui e naui egreſſi primulum, terram tangunt; nam et iis corpus a diuturno illo fluctuum motu, vi, atque impulſu, aegre ad ſe redit et conſiſtit.

8. Iam in vtro horum Deum ponemus? nonne in illo, quod ſtabile fixumque manet, quod moueri nunquam aut mutari ſolet? cum potiſſimum in rerum natura nihil ſit, quod conſiſtere poſſit, niſi ab illo fulciatur? Quod ſi, vt ad ſummum peruenias, manuductione tibi opus eſt, ſequere ea quae dicentur. Perueniemus enim eo hac ratione, vt ſemper id, quod magis notum eſt natura, biſariam diuidamus; atque ex his rurſus id, quod praeſtantius eſt, ſecabimus, donec ad eius peruentum ſit, de quo quaeritur, eſſentiam. Alia ergo animata, alia ſine anima ſunt; ſine anima, vt lapides, ligna, et id

τὰ δὲ ἔμψυχα φυτὰ καὶ ζῶα· κρεῖττον δ' ἔμψυχον ἀψύχου· τοῦ δ' ἐμψύχου τὸ μὲν φυτικὸν, τὸ δὲ αἰσθητικόν· τὸ αἰσθητικὸν τοῦ φυτικοῦ κρεῖττον [b]· τοῦ δὲ αἰσθητικοῦ, τὸ μὲν λογικὸν, τὸ δὲ ἄλογον· κρεῖττον δὲ τὸ λογικὸν τοῦ ἀλόγου· ἀλλὰ καὶ ἐν λογικῇ ψυχῇ, ἐπειδήπερ ἐστὶν ἡ πᾶσα ὥσπερ ἄθροισμά τι (θρεπτικὸν, αἰσθητικὸν, κινητικὸν, παθητικὸν) νοητικὸν [c]. Ὃν οὖν ἔχει λόγον τὸ ἔμψυχον πρὸς τὸ ἄψυχον, τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔχει καὶ ἡ ἔννους ψυχὴ πρὸς τὴν ὅλην ψυχήν· καὶ δηλαδὴ ὡς κρεῖττον ἡ ἔννους ψυχὴ τῆς ἐξ ἁπάντων τούτων ἠθροι-

id genus alia; animata, vt plantae et animalia; iam animatum praeſtat ei, quod ſine anima eſt: in animato, aliud vegetatiuum, aliud ſenſitiuum eſt, rurſus ſenſitiuum vegetatiuo eſt praeſtantius: in ſenſitiuo aliud rationale, aliud rationis expers eſt; rurſus rationale, id quod rationis expers eſt, antecedit: ſed et in anima rationali, quoniam tota quaſi quaedam eſt congeries (nam et nutritiuum in ea, et ſenſitiuum, et motiuum, et paſſiuum) illud excellit, quod intellectiuum dicitur. Sicut ergo animatum ad illud, quod animae expers eſt, ſe habet; ita intellectiua anima ad totam: unde ſequitur intellectiuam eſſe prae-

Sectio ή.

b τὸ αἰσθητικὸν τοῦ φυτικοῦ κρεῖττον·] Immiſſa particula, legerim, τὸ [δ'] αἰσθητικὸν τοῦ φυτικοῦ κρεῖττον.

c ἀλλὰ καὶ ἐν λογικῇ ψυχῇ, — νοητικόν.] Fruſtra in hoc loco, mutilo et male diſtincto, ſenſum quaeſiueris. ſed non difficilis nec dubitanda reſtitutio: ἀλλὰ καὶ ἐν λογικῇ ψυχῇ (ἐπειδήπερ ἐστὶν ἡ πᾶσα ὥσπερ ἄθροισμά τι θρεπτικὸν, αἰσθητικὸν, κινητικὸν, παθητικὸν) κρεῖττον τὸ νοητικόν. vide quae praecedunt. Supra vero ad XII. 4. monui legendum forte αὐξητικὸν pro αἰσθητικόν. Scriptor incertus Vit. Pythag. apud Photium Cod. CCLIX. ἔχει τὴν τῶν στοιχείων φύσιν, τὴν θρεπτικὴν καὶ αὐξητικήν· de *Homine* loquitur. et mox: καὶ τὴν θρεπτικὴν (ἔχομεν) καὶ αὐξητικὴν δύναμιν ἐλαττουμένας τῶν ἐν τοῖς φυτοῖς. Sed nolo adfirmare, propter locum Macrobii in *Somn. Scip.* p. 73. *Habet ergo (anima) et puriſſimam* etc. Si vero αἰσθητικὸν hoc loco retinendum ſit, certe in iſto Diſſ. XII. 4. pro αὔξει ſcribendum eſt πάσχει, vt ſibi conſtet Maximus. Vide Porphyrium περὶ 'Αποχ. II. 39. M.

d ἐξ

σμένης [d]. Πȣ͂ τοίνυν τȣ́των [e] τὸν Θεὸν τάττωμεν; πότερα ἐν τῷ ἀθροίσματι; ἀλλὰ εὐφημεῖν ἄξιον. Λείπεται δὴ ὥσπερ εἰς ἀκρόπολιν ἀναβιβασαμένȣς τῷ λόγῳ [f] τὸν Θεὸν ἱδρῦσαι κατὰ τὸν νȣ͂ν αὐτὸν ἀρχηγικώτατον. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα διφυῆ ὁρῶ· τȣ͂ γὰρ νȣ͂ ὁ μὲν νοεῖν πέφυκεν, καὶ μὴ νοῶν· ὁ δὲ καὶ πέφυκε, καὶ νοεῖ [g]· ἀλλὰ καὶ ȣ̓͂τος ȣ̓́πω τέλεος, ἂν μὴ προσθῆς

praeſtantiorem ea, quae ex omnibus conflata eſt. In vtro ergo Deum, de quo agimus, ponemus? an in multiplici illa congerie? ne Deus ipſe ſiuerit. Reliquum eſt ergo, vt tanquam in arce aliqua ſublimi, in principe intellectu, Deum ſtatuamus. Sed et intellectum duplicem video: alter enim intelligere poteſt, quamuis non intellgat: alter etiam intelligit; qui tamen nondum eſt perfectus, niſi et ſemper intelligat, et omnia,

d ἐξ ἁπάντων [τȣ́των] ἠθροισμένης.] Vulgo deeſt τȣ́των, quod nos ex Reg. addidimus.

e Πȣ͂ τοίνυν [τȣ́των] Vulgo τȣ͂τον. Nos vtrumque codicem ſequimur, id quod loci mens flagitat.

Ibid. πȣ͂ τοίνυν ΤΟΥΤΩΝ τὸν Θεὸν τάττωμεν;] Scribendum, πȣ͂ ΤΟΥΤΩΝ, in vtro horum: id eſt, vt ſupra dixerat, ἐν ποτέρᾳ τῶν φύσεων τȣ́των τὸν Θεὸν τακτέον; ſic πȣ͂ γῆς Sophocles *Oedip. Tyran.* v. 107. πȣ͂ λόγȣ θήσομεν; Nazianzenus *Stelit.* II. πȣ͂ Ἑλλάδος apud Laërtium in Vita Diogenis. Mſs. quoque habent τȣ́των. M.

f ὥσπερ εἰς ἀκρόπολιν ἀναβιβασαμένȣς [τῷ λόγῳ] Heinſius ſcribit τȣ͂ λόγȣ, vt ἀκρόπολις τȣ͂ λόγȣ, *rationis arx*, intelligatur. Hoc autem modo bis idem dicitur. Reuera nihil eſt mutandum. Τῷ λόγῳ *cogitatione*, vel *ratione*. Infra §. 11. Ἀπόδυσον καὶ ἄφελε [τῷ λόγῳ] τὴν περιβολὴν ταύτην. Et Diſſert. II. §. 1. Τῆς ὅλης γῆς εἰ ἀφέλοι τις [τῷ λόγῳ] τὴν ἕδραν, vt ex Mſs. reſtituimus. Auguſtinus C. D. II. 14. *Plato cum* ratione *formaret, qualis eſſe ciuitas debeat.* Nota eſt Platonis πολιτεία λόγῳ γιγνομένη, quae tamen *in ſermone*, prout Minucius Felix cap. XXII. vel *in libris*, quemadmodum Cicero de Orat. I. 52. et Agellius XVIII. 2. *ficta* rectius diceretur.

g καὶ πέφυκε, [καὶ νοεῖ] Vulgo deſunt duae voces vltimae, quas ſuppeditauit Harleian. a ſecunda manu. Certe loci ſenſus illas omnino poſtulat; et eas, alio licet ordine, Dan. Heinſius addendas eſſe cenſuit,

αὐτῷ τὸ καὶ νοεῖν ἀεὶ, καὶ πάντα νοεῖν, καὶ μὴ ἄλλοτε ἄλλα· ὥϛε εἴη ἂν ἐντελέϛατος, ὁ νοῶν ἀεὶ, καὶ πάντα, καὶ ἅμα.

θ'. Εἰ δὲ βϐλει, τῇδε εἴκαζέ [h] μοι τὸ λεγόμενον· τὸν μὲν θεῖον νϐν τῷ ὁρᾷν, τὸν δὲ ἀνθρώπινον τῷ λέγειν· ὀφθαλμϐ μὲν γὰρ βολὴ ὀξύτατον, ἀθρόως σπῶσα τὴν αἴσθησιν τϐ ὁρωμένϐ· λόγϐ δὲ ἐνέργεια ἔοικε σχολαίῳ βαδίσματι. Μᾶλλον δὲ ταύτῃ εἰκαζέσθω· ὁ μὲν θεῖος νϐς κατὰ τὴν παραβολὴν τϐ ἡλίϐ πάντα ἐφορᾷ τὸν ἐν τῇ γῇ τόπον ἀθρόως, ὁ δὲ ἀνθρώπινος κατὰ τὴν πορείαν αὐτϐ ἄλλοτε ἄλλα μέρη [i] τϐ ὅλϐ ἐπιπορευομένϐ. Τϐτον μὲν δὴ ὁ ἐξ Ἀκαδημίας ἡμῖν ἄγγελος δίδωσι πατέρα καὶ γεννητὴν τϐ ξύμπαντος· τϐτϐ ὄνομα μὲν ϐ λέγει, ϐ γὰρ οἶδεν [k]· ϐδὲ χρόαν λέγει,

omnia, neque alias alia: vt ille demum abſolutiſſimus futurus ſit, qui et ſemper, et omnia, et ſimul intelligit.

9. Si placet, ſimilitudine id, quod dicimus, illuſtremus. Diuinum intellectum cum viſu confer, humanum cum ſermone: nihil enim emiſſione oculi velocius eſt, quae ſtatim eodemque momento obiectum ſuum ſenſu ſuo ad ſe attrahit; at ſermonis operatio lento ſimilis eſt gradui. Vel, vt alia vtamur comparatione, diuinum intellectum cum obtutu ſolis conferamus, qui ſimul totum terrae ſpatium perluſtrat; humanum cum motu eius, quo alium aut alium viciſſim locum totius occupat. Talem Academicus ille vates patrem et auctorem vniuerſi nobis dat: illius tamen nomen non edit, non enim nouit; nec colorem prodit, non enim vidit; neque magni-

Sectio θ'.

h Εἰ δὲ βϐλει, [τῇδε] εἴκαζε] Vulgo deeſt vox penultima. Nos eam fide codicum Reg. et Harleian. adiecimus.

i ἄλλα μέρη] Vulgo ἄλλα [τὰ] μέρη. Sed articulum illum neſciunt Reg. et Harleian.

k ὄνομα μὲν ϐ λέγει, ϐ γὰρ [οἶδεν·] Stephanus edidit ϐ γὰρ εἶδεν. Male: quod etiam Heinſius animaduertit. Mendum typographicum, nec aliud quicquam, videtur; οἶδεν enim dat vterque codex, nec aliter in ſuo Paccius legit. Deus ſcilicet ἀνωνύμαϛος paſſim dicitur. Vide Iuſtinum Apol. I. cap. LXXXII. Tatianum Orat. ad Graecos §. VII. Euſebium de

οὐ γὰρ εἶδεν· οὐδὲ μέγεθος λέγει, οὐ γὰρ ἥψατο. Φύσεις αὗται, σαρκῶν καὶ ὀφθαλμῶν συνέσεις· τὸ δὲ Θεῖον αὐτὸ ἀόρατον ὀφθαλμοῖς, ἄῤῥητον φωνῇ, ἀναφὲς σαρκὶ, ἀπευθὲς ἀκοῇ [l], μόνῳ δὲ τῷ τῆς ψυχῆς καλλίστῳ, καὶ καθαρωτάτῳ, καὶ νοερωτάτῳ, καὶ κουφοτάτῳ, καὶ πρεσβυτάτῳ ὁρατὸν δι' ὁμοιότητα, καὶ ἀκουστὸν διὰ συγγένειαν, ὅλον ἀθρόον ἀθρόᾳ συνέσει παραγινόμενον. Ὥσπερ οὖν εἴ τις ἐπιθυμεῖ ἰδεῖν τὸν ἥλιον, οὐχὶ ταῖς ἀκοαῖς θηρᾶται αὐτοῦ τὴν σύνεσιν· οὐδ' εἴ τις τῆς ἐν φωναῖς ἁρμονίας ἐρᾷ, τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτὴν μεταδιώκει·

magnitudinem deſcribit, non enim attigit. Hae enim ſimilesque, quibus haec conueniunt, naturae corpore ſentiuntur, oculis luſtrantur: at diuina nec videri oculis, nec efferri voce, nec tangi corpore, nec auditu poteſt percipi; quippe quae ſola illa parte animi, quae pulcherrima, quae puriſſima, quae perſpicaciſſima, atque praeſtantiſſima eſt, pro ea quae inter vtrumque ſimilitudine intercedit et cognatione, cum audiri poſſit ac videri, tota atque in ſeipſam contracta, tota perſpicitur. Nam vt ille, qui videre cupit ſolem, auribus non vtitur, vt hoc poſſit; et qui harmoniam vocis audire cupit, oculis non vtitur, vt eam audiat; ſed colores viſu, auditu, quae audiri poſſunt, perſequitur:

de Laud. Conſtantini cap. XII. aliosque plures.

Ibid. ὄνομα μὲν οὐ λέγει, οὐ γὰρ οἶδεν] Dixiſſe debuit ἤκουεν non οἶδεν, prout liquet ex ſequentibus exemplis, a *Senſibus* petitis: *Dei nomen non dicit Plato; non enim* AVDIVERAT: *neque colorem eius dicit; non enim* VIDERAT: *neque magnitudinem eius dicit; non enim* TETIGERAT. vnde coniicio vocem ἀκοῇ excidiſſe: οὐ γὰρ ἀκοῇ οἶδεν· quemadmodum ipſe mox dicit, τὸ Θεῖον eſſe ἀπευθὲς ἀκοῇ· et paullo poſt, ἀκουστὸν διὰ συγγένειαν· et ſect. 10. καὶ πορευόμενος μὲν ἈΚΟΥΕΙ τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ, ἀνελθὼν δὲ ὉΡᾼ. Deinde: οὐδὲ χρόαν λέγει, οὐ γὰρ οἶδεν· conieceram εἶδεν· et ita Mſs. In ſequenti ſententia diſtinguendum puto, φύσεις αὗται σαρκῶν, καὶ ὀφθαλμῶν συνέσεις. M.

l [ἀπευθὲς] ἀκοῇ,] Sic Heinſius ex Mſs. Reg. ſcribit; ac ita dant Harleian. et Paccii codex. Vulgo ἀπαθὲς, quod abſurdum.

ἀλλ᾽ ὄψις μὲν ὁρᾷ χρωμάτων, ἀκοὴ δὲ ἀκȣςῶν· ȣ̓́τω καὶ νȣ̂ς νοητὰ ὁρᾷ, καὶ νοητῶν ἀκȣ́ει.

ι. Τȣ̂τ᾽ ἔςιν ἀμέλει τὸ τȣ̂ Συρακȣσίȣ αἴνιγμα m· Νȣ̂ς ὁρῆ, καὶ νȣ̂ς ἀκȣ́ει. Πῶς ȣ̓̂ν ὁρᾷ νȣ̂ς, καὶ πῶς ἀκȣ́ει; Ὀρθῇ τῇ ψυχῇ καὶ ἐῤῥωμένῃ πρὸς τὸ ἀκήρατον ἐκεῖνο Φῶς ἀντιβλέπων, καὶ μὴ σκοτοδινιῶν, μηδὲ εἰς γῆν καταφερόμενος, ἀλλὰ ἀποφράττων μὲν καὶ τὰ ὦτα n, ἀποςρέφων δὲ τὰς ὄψεις καὶ τὰς ἄλλας αἰσθή-

quitur: ita intellectus, quae intelligi debent, videt; quae intelligi debent, audit.

10. Hoc eſt, quod Syracuſius poeta occulte innuebat, cum diceret: *Mens videt, mens audit.* Quomodo mens videt? quomodo mens audit? Si firmo erectoque animo intemeratam illam lucem intueatur, neque hallucinetur vnquam, aut in terram ſuam defluat: hoc fiet, ſi aures claudat, oculos reliquosque ſenſus in ſe conuertat; ſi queſtus omnes terrenos et gemitus, ſi voluptatem et gloriam, ſi decus et infamiam ex animo deleat;

Sectio ι.

m τὸ τȣ̂ Συρακȣσίȣ αἴνιγμα· Νȣ̂ς ὁρῆ, καὶ νȣ̂ς ἀκȣ́ει.] Iulianus Orat. VIII. pag. 247. A. Νȣ̂ς ὁρῆ, καὶ νȣ̂ς ἀκȣ́ει, φησὶν ὁ Σικελιώτης. Syracuſius vel Siculus ille fuit Epicharmus. Theodoretus Therap. I. p. 15. Κατὰ γὰρ δὴ τὸν Ἐπίχαρμον, τὸν Πυθαγόρειον λέγω,

Νȣ̂ς ὁρῆ, καὶ νȣ̂ς ἀκȣ́ει· τἄλλα κωφὰ, καὶ τυφλά.

Eundem verſum memorant Clemens, Porphyrius, Iamblichus, Plutarchus, Tzetzes, aliique. Epicharmi vero mentem peruertit Maximus: voluit enim philoſophus Siculus oculos et aures organa tantum eſſe, quibus videremus ac audiremus; ipſam vero mentem videre ſimul et audire. Cicero Tuſc. I. 20. *Nos ne nunc quidem oculis cernimus ea, quae videmus; neque enim eſt vllus ſenſus in corpore; ſed — viae quaſi quaedam ſunt ad oculos, ad aures, ad nares a ſede animi perforatae. Itaque ſaepe aut cogitatione, aut aliqua vi morbi impediti, apertis atque integris et oculis et auribus, nec videmus, nec audimus; vt facile intelligi poſſit animum et videre et audire, non eas partis, quae quaſi feneſtrae ſint animi.* Vide ſis et Platonem in Theaet. pag. 132. B. C.

n ἀποφράττων μὲν καὶ τὰ ὦτα,] Melius abeſſet inutile iſtud καί. Deinde, pro ἡγεμονίαν αὐτȣ̂, ſcr. αὐτȣ̂. M.

ι ἐπιςα-

σεις ἔμπαλιν πρὸς ἑαυτὸν, καὶ ἐκλαθόμενος μὲν τῶν κάτω οἰμωγῶν, καὶ στόνων, καὶ ἡδονῶν, καὶ δοξῶν, καὶ τιμῆς, καὶ ἀτιμίας, ἐπιτρέψας δὲ τὴν ἡγεμονίαν αὐτοῦ λόγῳ ἀληθεῖ, καὶ ἔρωτι ἐρρωμένῳ· τῷ μὲν λόγῳ φράζοντι ᾗ χρὴ ἰέναι, τῷ δὲ ἔρωτι ἐπισταμένῳ [o], καὶ τοὺς πόνους τῆς πορείας πειθοῖ καὶ χάρισιν ἐπελαφρύνοντι· ἰόντι δὲ ἐκεῖσε, καὶ ἀφισταμένῳ τῶν κάτω, ἀεὶ τὰ πρόσθεν σαφῆ καὶ εὐλαμπέστατα καὶ τὴν τοῦ θεοῦ φύσιν προοιμιαζόμενα· καὶ πορευόμενος μὲν ἀκούει τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ, ἀνελθὼν δὲ ὁρᾷ. Τέλος δὲ τῆς ὁδοῦ οὐχ ὁ οὐρανὸς, οὐδὲ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ σώματα (καλὰ μὲν γὰρ ταῦτα καὶ θεσπέσια [p], ἅτε ἐκείνου ἔγγονα ἀκριβῆ, καὶ γνήσια, καὶ πρὸς τὸ κάλλιστον ἡρμοσμένα) ἀλλὰ καὶ τούτων ἐπέκεινα ἐλθεῖν δεῖ, καὶ ὑπερκύψαι τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὸν ἀληθῆ τόπον [q], καὶ τὴν ἐκεῖ γαλήνην,

deleat; atque his relictis, duces itineris rationem veram amoremque ſolidum aſſumat, atque iis ſe committat: quorum altera, ratio nimirum, viam oſtendet; alter iam cognitam ſuada ſua et venuſtate leuiorem reddet, omnesque itineris moleſtias ſolabitur. Itaque illuc accedendo propius, quo a terra recedemus longius, ſemper, quod ſequitur, magis magisque manifeſte et perſpicue ſe nobis offeret, ac diuinae quaſi naturae praeludet: de qua inter adſcendendum audiet; poſtquam adſcenderit, videbit. Porro meta ipſa itineris non coelum erit, nec quae in eo ſunt corpora (quamuis haec quoque amoena ſint, et diuinitatis plena, vtpote vera eius legitimaque progenies, et, quam poteſt fieri pulcherrima, compoſita, et ordinata) ſed et haec ſunt tranſcendenda, ipſumque ſupra coelum caput proferendum, donec ad illum, quem quaerimus locum, in quem nulla cadit mutatio, eiusque ſerenitatem veniamus,

Quam

o ἐπισταμένῳ,] Andr. Schotto mihique placet ἐφισταμένῳ. Vide Platonem in Sympoſ. p. 331. F.

p σώματα (καλὰ μὲν γὰρ ταῦτα, — ἡρμοσμένα) ἀλλὰ etc.] Vel delenda eſt parentheſis, vel pro γὰρ legendum γε. Prius mallem; vt connexio ſit, σώματα· καλὰ μὲν γὰρ ταῦτα, —— ἀλλὰ καὶ τούτων ἐπέκεινα ἐλθεῖν δεῖ, etc. M.

q ἐπὶ τὸν [ἀληθῆ] τόπον,] Heinſius

Ἔνθ' οὐκ ἔς' οὔτ' ἄρ χειμὼν πολὺς [r], οὐδέ ποτ' ὄμβρῳ
Δεύεται, —————— ἀλλὰ μάλ' αἴθρη
Πέπτεται ἀννέφελος, λευκὴ δ' ἐπιδέδρομεν αἴγλη,

μηδενὸς ἐνοχλοῦντος τὴν θέαν πάθους σαρκίνου, οἷα δεῦρο ἐνοχλεῖ τὴν δειλαίαν ψυχὴν, ὅσον αὐτῇ τοῦ φρονεῖν ἔνεστιν, ὑπὸ τοῦ μυκηθμοῦ καὶ τοῦ θορύβου καταβάλλοντα. Πῶς γὰρ ἄν τίς συνίῃ Θεὸν ὑπὸ πλήθους ἐπιθυμιῶν καὶ λογισμῶν ἀλλοκότων ταραττομένων [s]; οὐ μᾶλλον, ἢ ἐν

Quam non fuſcat hyems, nec multo ſemper ab imbre
Tingitur —————— ſed candidus aer
Diſpellit nebulas, et lux puriſſima cingit;

vbi nullus corporis huius affectus, qui miſerrimam hanc, dum in his verſatur, animam exercet, et hoc omne, quod in ea vacare contemplationi poteſt, fremitu ſuo tumultuque in praeceps agit, contemplationi noſtrae interueniet. Quem enim, quaeſo, tot cupiditates, tot curarum monſtra, Deum eiusque naturam intelligere patiantur, ac non continuo tumultu ſuo inter-

Heinſius optime repoſuit [ἀπαθῆ] τόπον. Lucanus II. 276.

Caeleſtia ſemper
Inconcuſſa ſuo volvuntur ſidera lapſu.
Fulminibus propior terrae ſuccenditur aer,
Imaque telluris ventos tractusque coruſcos
Flammarum accipiunt: nubes excedit Olympus
Lege Deum.

Vide ſis Apuleium de Mundo p. 747. et Senecam de Ira III. 6. ac Epiſt. LIX. p. 214.

Ibid. ἐπὶ τὸν ἀληθῆ τόπον,] *Heinſius* ἀπαθῆ adprobante *Dauiſio*. Ex loco ſimili Diſſ. XVI. 3. coniicio, ἐπὶ τὸν τοῦ ἀληθοῦς τόπον· locus iſte ita habet, γαλήνης καὶ ἠρεμίας αὐτὴν (ψυχὴν) παραπεμπούσης ἀλύπως ἐπὶ ΤΟ 'ΑΛΗΘῈΣ· et paullo ante dixerat, ἐντυγχάνῃ ΤΩ͂ 'ΑΛΗΘΕΙ͂ αὐτῷ. confer caetera iſtius loci cum hoc. M.

r Ἔνθ' οὐκ ἔς' οὔτ' ἄρ χειμὼν πολὺς.] Hi verſus in Homero nullibi ſimul exſtant; ſed priores tres voculae Maximi ſunt: οὔτ' ἄρ χειμὼν πολὺς inueniuntur Odyſſ. Δ'. 566. Reliqua leguntur Odyſſ. Ζ'. 43. ſeqq. Hos tamen verſus ita coniunctim laudat noſter Diſſert. I. §. 4.

s ὑπὸ πλήθους ἐπιθυμιῶν καὶ λογισμῶν ἀλλοκότων [ταραττομένων;] Lege ταραττόμενος.

Ibid. συνίῃ Θεὸν —— ταραττομένων;] Omnino ταραττόμενος. ſic etiam *Dauiſius*. et pro Θεὸν mallem Θεοῦ, vt mox, συνίῃ ἄν τις νόμου καὶ ἄρχοντος. M.

t οὐ μάλ-

δημοκρατίᾳ [t] πολυφώνῳ καὶ συντεταραγμένῃ συνίῃ ἄν τις νόμου καὶ ἄρχοντος.

Ἀνδρῶν δ᾽ ἐν πολλῷ ὁμάδῳ πῶς κεν τίς ἀκούσῃ [u];

Καταπεσοῦσα γὰρ ἡ ψυχὴ εἰς τουτονὶ τὸν θόρυβον, καὶ δοῦσα ἑαυτὴν ἐπ᾽ ἀμηχάνου φορεῖσθαι κύματος, νήχεται· δυσέκνευστον πέλαγος· ἕς᾽ ἂν αὐτὴ φιλοσοφία [x] ὑποδέξηται ὑποβαλοῦσα τοὺς ἑαυτῆς λογισμοὺς, ὥσπερ τὸ κρήδεμνον τῷ Ὀδυσσεῖ ἡ Λευκοθέα [y].

ιά. Πῶς οὖν ἂν τίς ἐκνήξαιτ᾽ ἂν καὶ ἴδοι τὸν Θεόν; Τὸ μὲν ὅλον ὄψει τότε, ἐπειδὰν πρὸς αὐτὸν καλῇ [z].

interturbent? non magis, quam in ſtatu populari, cum diuerſa plebs fremit et fluctuat, legis vocem intelligere poteſt aliquis aut principis,

Namque virum magno in fremitu quis verba loquentis
Audiat?

Idcirco animus, cum in hunc tumultum incidit, ſemelque immenſis hiſce fluctuum vorticibus ſe dedit, mare hoc intranabile nauigat; donec philoſophia ſubueniat, nauigantem excipit, rationemque illi ſuam, ſicuti vittam Vlyſſi Leucothoe, ſubſternit.

11. Ex hoc ergo mari quomodo emerges, ac videre Deum poteris? Plene quidem et perfecte, cum ab eo vocaberis, quod paulo

t οὐ μᾶλλον [ἢ] ἐν δημοκρατίᾳ] Vulgo deeſt ἢ, quod nos, ſenſu volente, putauimus addendum. Sic etiam Heinſius repoſuit, et ita legit Paccius. Vide Diſſert. XVIII. 5.

u Ἀνδρῶν δ᾽ ἐν πολλῷ ὁμάδῳ πῶς [κεν] τίς ἀκούσῃ; Vulgo κἂν, contra quam praecipiunt Reg. et Harleian. Verſus eſt Homericus Iliad. Τ´ 81.

x ἕς᾽ ἂν αὐτὴ φιλοσοφία etc.] Lego et diſtinguo, ἕς᾽ ἂν αὐτὴν (ſc. ψυχὴν) φιλοσοφία ὑποδέξηται, ὑποβαλοῦσα etc. M.

y τὸ κρήδεμνον τῷ Ὀδυσσεῖ ἡ Λευκοθέα.] Vlixen Ino ſiue Leucothea ſic adloquitur Odyſſ. Ε´. 346.

Τῆ δὲ, τόδε κρήδεμνον ὑπὸ στέρνοιο τάνυσσαι.

Adi ſis et v. 373.

Sectio ιά.

z Τὸ μὲν ὅλον ὄψει τότε, ἐπειδὰν πρὸς αὐτὸν καλῇ] Diſtinguendum erat, τὸ μὲν ὅλον, ὄψει τότε ἐπειδὰν etc. et ſcribendum, πρὸς αὐτὸν, et vertendum, non, *plena quidem et perfecte videbis*, ſed, *vt breuiter dicam*, vel, *vt verbo abſoluam*, vel, *in ſumma, videbis tunc cum* te *ad ſe vocauerit*: vir enim ſummus vertit

καλέσει δὲ οὐκ εἰς μακρὰν, ἀνάμεινον τὴν κλῆσιν· ἥξει σοι γῆρας, ὁδηγοῦν ἐκεῖ· καὶ θάνατος, ὃν ὁ μὲν δειλὸς ὀδύρεται καὶ προσιόντα δέδιεν [a], ὁ δὲ ἐραστὴς τοῦ Θεοῦ ἐκδέχεται ἄσμενος, καὶ προσιόντος θαρσεῖ. Εἰ δὲ καὶ νῦν ἤδη μαθεῖν ἐρᾷς τὴν ἐκείνου φύσιν, πῶς τίς αὐτὴν διηγήσηται; Καλὸν μὲν γὰρ εἶναι τὸν Θεὸν [b], καὶ τῶν καλῶν τὸ φανώτατον· ἀλλ' οὐ σῶμα καλὸν, ἀλλ' ὅθεν καὶ τῷ σώματι ἐπιῤῥεῖ τὸ κάλλος· οὐδὲ λειμὼν καλὸν, ἀλλ' ὁπόθεν καὶ ὁ λειμὼν καλός [c]· καὶ ποτα-

paulo poſt futurum eſt: tu modo mane, et expecta, dum vocet; iam ſenectus aderit, quae eo te deducet: iam mors aderit, quam imbelles deplorant, cuius aduentum tremunt; quisquis contra Deo iungi amat, cum gaudio expectat, forti animo excipit. Quod ſi, etiam dum hic es, naturam eius vis diſcere, quis id praeſtabit ſatis? Scimus quidem pulchrum eſſe Deum, et pulchrorum omnium pulcherrimum: non tamen corpus pulchrum; ſed id, vnde corpori ſua pulchritudo venit: nec pratum pulchrum; ſed id, vnde et prato ſua pulchritudo eſt: denique quicquid in fluvio, aut in mari, quicquid

vertit *cum ab eo vocaberis*, quaſi ſcriptum fuiſſet πρὸς αὐτοῦ κληθήσῃ. Τὸ μὲν ὅλον, eſt iſtud quod dixi. ſic Diſſ. XXI. 7. τὸ δὲ ὅλον, ἀπραγμοσύνη τίνος ἂν ἄλλου εἴη πλὴν νεκροῦ; vbi omittitur in verſione. XXIX. 6. τὸ δὲ ὅλον, παραβάλλεις πόνους ἐλευθέρους ἀναγκαίοις πόνοις· ſic et ibi diſtinguendum, XL. 4. καὶ, τὸ ὅλον, ἀνταγωνιστὰς τοῖς ἀρίστοις οὐ δίδωσιν, etc. ibi quoque ita diſtingui oportet: recte vertitur, *et vt verbo abſoluam* M. Antoninus IV. 26. τὸ δ' ὅλον, βραχὺς ὁ βίος. M.

a καὶ προσιόντα δέδιεν] Longe elegantius foret προσιόντος, ſcil. θανάτου, abſolute, *illa appropinquante*, vt mox, καὶ προσιόντος, θαρσεῖ. M.

b Τὸ καλὸν μὲν γὰρ εἶναι τὸν Θεὸν,] *Heinſius* vertit, *ſcimus quidem pulchrum eſſe Deum:* quaſi legiſſet οἴδαμεν pro εἶναι. Cl. Editor ſilet. Non video vnde pendeat Infinitivus εἶναι. Lego: καλὸν μὲν γὰρ οἶμαι τὸν Θεὸν etc. ſc. εἶναι, ſumptum ex loco Platonis in *Phaedone*, citato a *Daviſio* in Nota prima ad hanc ſectionem: φαίνεται γάρ μοι, εἴ τι ἐστὶν ἄλλο καλὸν etc. vbi Platonis φαίνεταί γάρ μοι, Noſter mutat in, οἶμαι γάρ. M.

c οὐδὲ λειμὼν [καλὸν,] ἀλλ' [ὁπόθεν] καὶ ὁ λειμὼν καλός·] Vulgo καλὸς, ἀλλ' ὅθεν. Nos Mſs.

μου κάλλος, καὶ θαλάττης, καὶ οὐρανοῦ, καὶ τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν, πᾶν τὸ κάλλος τοῦτο ἐκεῖθεν ῥεῖ, ὂν ἐκ πηγῆς ἀενάου d καὶ ἀκηράτου. Καθόσον αὐτοῦ μετέσχεν ἕκαστα, καλά, καὶ ἑδραῖα, καὶ σωζόμενα· καὶ καθόσον αὐτοῦ ἀπολείπεται, αἰσχρά, καὶ διαλυόμενα, καὶ φθειρόμενα. Εἰ μὲν ταῦτα ἱκανά, ἑώρακας τὸν Θεόν· εἰ δὲ μή, πῶς τίς αὐτὸν αἰνίξηται; Ἐννόει γάρ μοι μήτε μέγεθος, μήτε χρῶμα, μήτε σχῆμα, μήτε ἄλλο τι ὕλης πάθος, ἀλλ' ὥσπερ ἂν εἰ καὶ σῶμα καλὸν ἀπεκρύπτετο πρὸς τὴν θέαν ὑπὸ ἐσθήτων πολλῶν καὶ ποικί-

quid in coelo coeleſtibusque Diis pulchrum vocamus; id omne pulchrum, tanquam ex perpetuo limpidiſſimoque fonte, inde dimanat. Tantumque ſingula aut pulchritudinis, aut ſtabilitatis, aut diuturnitatis inter ſe habent; quantum ex eo fonte trahunt; tantumque a pulchritudine recedunt, et ad interitum ſuum tendunt; quantum ab eo abeunt. Si haec ſufficiunt, Deum vidiſti; ſi nondu[illegible], qua tandem imagine commode exprimi pote[illegible] Caue en[illegible] [illegible]l magnitudinem, vel colorem, vel figuram aut ſimile quid, quod in materiam cadat, cogites: verum id, quod amator faceret, qui, ſi pulchrum aliquod corpus eſſet, cuius aſpectum multae variaeque veſtes eriperent, primum

Mſs. Reg. ſequimur. Quin[illegible] καλὸν exhibet Harleian. [illegible] ſter ad Platonicorum ſen[illegible]entiam [illegible] reſpicit, quibus omnia ſunt pulchra, τῷ ὁπωσοῦν μετέχειν ἐκείνου τοῦ πρώτου καὶ τιμιωτάτου, quod eſt Deus. Vide Alcinoum cap. XXVII. Plato Phaedone §. XXXIV. p. 153. Φαίνεται γάρ μοι, εἴ τι ἐστὶν, ἄλλο καλὸν πλὴν αὐτὸ τὸ καλὸν, οὐδὲ δι' ἓν ἄλλο καλὸν εἶναι, ἢ διότι μετέχει ἐκείνου τοῦ καλοῦ, et quae ſequuntur. Videas etiam Sympoſ. pag. 331. Apuleium Apol. pag. 429. et noſtrum Diſſert, XXVII. §. 7. 8. Eadem fuit opinio Pythagoreorum, quod docebit Iamblichus Vit. P[illegible]hag. cap. XII. §. 59. Adi [illegible]is Dionyſium Areopagit. de Diuin. Nom. cap. IV. §. 7.

Ibid. οὐδὲ λειμὼν καλὸς] Pro καλὸς Codex vterque habet καλὸν. vnde naſcitur certiſſima emendatio, οὐδὲ λειμῶνα (ſcil. οἶμαι τὸν θεὸν εἶναι) καλὸν, ἀλλ' ὁπόθεν καὶ ὁ λειμὼν καλὸς· optime expreſſit *Heinſius* in Verſione. omnino vide Diſſ. XXVII. 8. p. 331. M.

d ὂν ἐν πηγῆς ἀενάου] Scripſit, opinor, ὡς ἐκ πηγῆς etc. vt Diſſ. VII. 2. ὥσπερ ἐκ πηγῆς ἀενάου ῥεῖ ἡ γένεσις etc. *a quo*, CEV *fonte perenni*, etc. Ouidius. M.

e ἔτω

λων, ἀπέδυσεν αὐτὸ ἐραςὴς, ἵνα εἴδῃ σαφῶς· ȣ῞τω καὶ νῦν ἀπόδυσον [e] καὶ ἄφελε τῷ λόγῳ τὴν περιβολὴν ταύτην, καὶ τὴν ἀσχολίαν τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ τὸ καταλειπόμενον ὄψει, αὐτὸ ἐκεῖνο οἷον ποθεῖς.

ιβʹ. Εἰ δὲ ἐξασθενεῖς πρὸς τὴν τȣ͂ πατρὸς καὶ δημιȣργȣ͂ θέαν, ἀρκεῖ σοι τὰ ἔργα ἐν τῷ παρόντι ὁρᾷν, καὶ προσκυνεῖν τὰ ἔγγονα πολλὰ καὶ παντοδαπὰ ὄντα, ȣ̓χ ὅσα Βοιώτιος ποιητὴς [f] λέγει· ȣ̓ γὰρ τρισμύριοι μόνον θεοὶ Θεȣ͂ παῖδες καὶ φίλοι, ἀλλ᾽ ἄληπτοι ἀριθμῷ· τȣ͂το μὲν κατ᾽ ȣ̓ρανὸν αἱ ἀςέρων φύσεις, τȣ͂το

mum eas detraheret, vt plene intueri poſſet; idem tu nunc fac. Quippe ſi amictum hunc, et quicquid oculos moratur, cogitatione detrahas; in eo quod reſtabit, id ipſum iam videbis, quod quaeris.

12. Si vero imbecillior es, quam vt rerum omnium parentem artificemque luſtrare poſſis; ſufficiat in praeſenti, quod opera eius videas, quod filios eius venereris. Sunt autem hi plurimi, et omnis fere generis, non tantum, quot Boeotius poeta eſſe voluit: nec enim triginta tantum Deorum millia ſupremi illius filii et amici ſunt, ſed innumeri; partim in coelo

e ȣ῞τω καὶ νῦν ἀπόδυσον] Ἐμφατικώτερον foret ȣ῞τω καὶ σὺ ἀπόδυσον etc. Sic in Epigram. Callimachi. Antholog. III. 33.

Οὕτω καὶ σύ γ᾽ ἰὼν τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα.

Arrianus Diſſ. I. 6. ἄγε ȣ͂ν καὶ σὺ, τȣ́των αἰσθόμενος, ἀπόβλεψον εἰς τὰς δυνάμεις ἃς ἔχεις. Vide et M. Antoninum III. 13. et Porphyrium lib. III. ad fin. Paullo ante, pone ὑποςιγμὴν poſt vocem πάθος, non minimam diſtinctionem. M.

Sectio ιβʹ.

f Βοιώτιος ποιητὴς] Reſpicit ad illud Heſiodeum,

Τρὶς γὰρ μύριοί εἰσιν ἐπὶ χθονὶ πολυβοτείρῃ
Ἀθάνατοι Ζηνός.

Exſtat Oper. et Dier. v. 252.

Ibid. ȣ̓χ ὅσα Βοιώτιος ποιητὴς,] Lege, ὁ Βοιώτιος, vt Diſſ. XXI. ὁ Βοιώτιος ποιητὴς λέγει. ſic ὁ Ἱμεραῖος ποιητὴς, *Steſichorus*: τὸν Τήϊον ποιητὴν, *Anacreontem*, Diſſ. XXVII. 1. 2. Βοιώτιος ποιητὴς eſſet *quiuis* poëta ex Boeotia: hic vero intelligendus eſt Heſiodus, poëta *ille* Boeotius. φησὶν ὁ Βοιώτιος ποιητὴς, Iulianus in *Miſopog.* p. 139. et, ὁ Τήϊος ποιητὴς, Idem. M.

g γῆν

δ᾽ αὖ κατ᾽ αἰθέρα αἱ δαιμόνων οὐσίαι. Βούλομαι δέ σοι δεῖξαι τὸ λεγόμενον σαφεστέρᾳ εἰκόνι. Ἐννόει μεγάλην ἀρχὴν, καὶ βασιλείαν ἐῤῥωμένην, πρὸς μίαν ψυχὴν βασιλέως τοῦ ἀρίστου καὶ πρεσβυτάτου συμπάντων νενευκότων ἑκόντων· ὅρον δὲ τῆς ἀρχῆς οὐχ Ἅλυν ποταμὸν, οὐδὲ Ἑλλήσποντον, οὐδὲ τὴν Μαιῶτιν, οὐδὲ τὰς ἐπὶ τῷ ὠκεανῷ ἠϊόνας· ἀλλὰ οὐρανὸν, καὶ γῆν, τὸν μὲν ὕψου, τὴν δ᾽ ἔνερθεν· οὐρανὸν μὲν οἷον τεῖχός τι ἐληλαμένον ἐν κύκλῳ, ἄῤῥηκτον, πάντα χρήματα ἐν ἑαυτῷ στέγον, γῆν δὲ οἷον φρουρὰν g καὶ δεσμοὺς ἀλιτρῶν σωμάτων· βασιλέα δὲ αὐτὸν δὴ τὸν μέγαν ἀτρεμοῦντα, ὥσπερ νόμον, παρέχοντα τοῖς πειθομένοις σωτηρίαν ὑπάρχουσαν ἐν αὐτῷ h· καὶ κοινωνοὺς τῆς ἀρχῆς πολλοὺς μὲν ὁρατοὺς θεοὺς i, πολ-

coelo ſtellarum corpora, partim in aethere daemonum eſſentiae. Finge animo magnum aliquod regnum, aut potentem principatum, in quo reliqui omnes actiones ſuas ad vnius regis nutum, qui dignitate et maieſtate antecedit caeteris, fronte dirigat; limes huius imperii ſit non Halys fluvius, aut Helleſpontus, non Maeotis, aut oceani littora; ſed coelum ſupra, terra infra: et coelum quidem validis compagibus muri ad inſtar circum circa ſuſpenſum maneat, vt omnia amplexu ſuo continere poſſit; terra quaſi cuſtodia et carcer noxiorum corporum ponatur: in alto magnus rex ille immotus ſedeat, populisque ſui volentibus leges, quibus ſarti tecti maneant, praeſcribat; regni autem conſortes ſint Dii multi,

g γῆν δὲ οἷον φρουρὰν] Codices τὴν δὲ. Emendationem vero Theod. Canter., quod neceſſaria videbatur, recepi.

h ὥσπερ νόμον, παρέχοντα τοῖς πειθομένοις σωτηρίαν ὑπάρχουσαν [ἐν αὐτῷ·] Vulgo σωτηρίαν ὑπάρχουσαν αὐτῶν, quo modo vitiatur Helleniſmus: nam tum demum ὑπάρχουσαν ad νόμον referas oportet; hoc autem, ſaluis Grammaticae canonibus, fieri non poteſt. Nos igitur lectionem dedimus, quam repraeſentant Reg. et Harleian.

i ὁρατοὺς θεοὺς,] Sidera, quae pariter Philoni de Opif. Mundi p. 4. F. θεοὶ αἰσθητοὶ dicuntur. Apuleius de Deo Socr. p. 664. ſeq. *Deos caelites partim viſu vſurpamus, alios intellectu veſtigamus. Ac viſu quidem cernimus*

Vos, o clariſſima mundi
Lumina, labentem caelo quae
ducitis annum.

λοὺς δὲ ἀφανεῖς, τοὺς μὲν περὶ τὰ πρόθυρα αὐτὰ εἱλουμένους, οἷον εἰσαγγελέας τινὰς καὶ βασιλεῖ συγγενεστάτους[k] ὁμοτραπέζους αὐτοὺς καὶ συνεστίους, τοὺς δὲ τούτων ὑπηρέτας, τοὺς δὲ ἔτι τούτων καταδεεστέρους. Διαδοχὴν ὁρᾷς καὶ τάξιν ἀρχῆς καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ Θεοῦ μέχρι γῆς[l].

multi, quorum alii videntur, alii oculis conſpici non poſſunt; horum nonnulli tanquam ſtatores quidam, regique genere proximi, circa veſtibula oberrent, menſae eiusdem familiaeque conſortes; alii rurſus, qui his ſubſeruiant; et rurſus alii, qui infra hos ſint. Vides catenam perpetuam, regnique ſeriem, quae a Deo ad terram vsque deſcendat.

ΛΟΓΟΣ ΙΗ΄.

Εἰ τὸν ἀδικήσαντα[m] ἀνταδικητέον.

Πότερον δίκα τεῖχος ὕψιον, ἢ σκολιαῖς ἀπάταις, ἀναβαίνει ἐπιχθόνιον γένος ἀνθρώπων[n], δίχα μοι

DISSERTAT. XVIII.

Vtrum referenda ſit iniuria.

Vtrum iuſtitiae murus ſublimior ſit, an vero fraudis obliquae, vt mortale adſcendat genus, in dubio, vt verum fatear, mens mihi

— *In eodem viſibilium Deorum numero caetera quoque ſidera, qui cum Platone ſentis, locato.* Vide ſis, Auguſtinum C. D. IX. 16. X. 27. P. D. Huetium Orig. II. 8, et Th. Gatakerum ad Antoninum VIII. 19.

k [βασιλεῖ συγγενεστάτους,] Sic in ſuo codice legit Paccius, et ita reſcripſit Heinſius. Vulgo βασιλεῖς, quod ineptum; nam ſummus Deus ἄναξ eſt ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

l ἐκ τοῦ Θεοῦ μέχρι γῆς.] Accuratius ſcripſiſſet ἐξ οὐρανοῦ μέχρι γῆς· quia οὐρανὸς et γῆ, non ὁ Θεὸς et γῆ, erant duo Termini quos ipſe bis in praecedentibus ſpectandos propoſuerat. Paullo ante, πρὸς μίαν ψυχὴν βασιλέως — συμπάντων νενευκότων· *Heinſius* vertit, *ad regis nutum:* bene ad ſenſum. parem fere huius vocis ſignificationem videor inuenire apud Antoninum Imp. II. 6. μὴ αἴδουμένη σεαυτὴν, ἀλλ' ἐν ταῖς ἄλλων ψυχαῖς, τιθεμένη τὴν σὴν εὐμοιρίαν. Animam ſuam alloquitur. ἐν ταῖς ἄλλων ψυχαῖς *in aliorum mentibus voluntatibus.* M.

m Εἰ τὸν ἀδικήσαντα] Vulgo Περὶ τοῦ, εἰ τὸν ἀδικήσαντα. Sed duas illas voces neſciunt Mſs.

Sectio

νόος ἀτρέκειαν εἰπεῖν. Σὺ μὲν, ὦ Πίνδαρε, ἀμφισβητεῖς πρὸς ἑαυτὸν περὶ ἀπάτης καὶ δίκης, παράβαλλων χρυσὸν χαλκῷ ᵒ· ποιητὴς γὰρ ἦσθα, καὶ δεινὸς ᾠδὴν συντιθέναι χορῷ, καὶ τυράννοις ποιεῖν ἐπινίκια ᾄσματα, καί σοι ἐμέλησεν ὀνομάτων μέτρου, καὶ ἁρμονίας μελῶν, καὶ ῥυθμοῦ σχημάτων. Ἀνδρὶ δὲ ὅτῳ χορὸς μὲν, καὶ ᾠδὴ, καὶ ἡ ἐκ μελῶν ἡδονὴ, χώραν ἔχει ὅσηνπερ καὶ τοῖς παισὶ τὰ ἀθύρματα, μέλει δὲ αὐτῷ μέτρου ψυχῆς, καὶ ῥυθμοῦ, καὶ μέλους, καὶ σχήματος τοῦ περὶ

mihi fluctuat. Tu quidem, Pindare, tecum de iuſtitia et fraude dubitas, nec metuis cum auro aes componere: nec mirum, poeta enim eras, cuius in eo laus omnis poſita fuit et induſtria, vt odam aliquam choro componeres, regumque victorias lyra tua celebrares; itaque de vocabulorum menſura, deque concinnata verſuum harmonia, et numeroſa orationis forma ſolicitus eras. Homini vero, qui chorum, odasque, totamque eam, quae e carmine petitur, voluptatem, eo loco habet, quo crepundia ſua pueri; potiusque de animi ſui menſura numeroſque cogitat, nec aliud curat, quam vt concinne

Sectio ιά.

n Πότερον [δίκᾳ] τεῖχος ὕψιον, ἢ [σκολιαῖς ἀπάταις, ἀναβαίνει] ἐπιχθόνιον γένος ἀνθρώπων,] Vulgo Πότερον [δίκας] τεῖχος ὕψιον ἢ [σκολιᾶς ἀπάτας ἀναβαίνειν.] Sed Reg. et Harleian. ita dant, vt edidimus. Huic etiam lectioni fauet Atticus apud Euſebium Praep. Euang. XV. 5. cuius verba ſic exhibent librarii, Πότερον δὴ κατ' ἴχνος ὕψιον, ἢ σκολιαῖς ἀπάταις, ἀναβαίνει etc. Scribendum Πότερον [δίκᾳ τεῖχος] ὕψιον, ἢ σκολιαῖς ἀπάταις, ἀναβαίνει, quod etiam Dan. Heinſius tantum non vidit. Plato quidem de Rep. lib. II. p. 424. E. et Cicero ad Atticum XIII. 38. dant Πότερον δίκας τεῖχος ὕψιον, ἢ σκολιᾶς ἀπάτας. Hi vero Pindari verba non retinent, sed ad ſuum deflectunt propoſitum. Locus eſt hoc modo vertendus, *Vtrum iuſtitiane, an obliquis fraudibus, altiorem murum conſcendat terreſtre genus hominum*; hoc eſt, num fraus, an iuſtitia, ſit hominibus tutior. Vide Claudianum de IV. Conſ. Honorii v. 199.

o παραβάλλων χρυσὸν χαλκῷ·] Vulgo χρυσῷ χαλκόν. Noſtram vero lectionem repraeſentant Reg. et Harleian. Ac ita Paccius in ſuo codice ſcriptura reperit.

τὰς πράξεις, καὶ τὸν ἄλλον βίον, ὐδ᾽ ἂν τὴν ἀρχὴν ἐς νῦν ἔλθοι τυτὶ τὸ ἀπόρημα, Πότερον δίκα τεῖχος ὕψιον [p], ἢ μή· ἀλλ᾽ ὑτωσὶ φαίη ἂν [q], μεταβαλὼν τὸ ᾆσμα τὸ σὸν, ὅτι ναὶ δίκα τεῖχος ὕψιον, καὶ μὴ σκολιαῖς ἀπάταις, ἀναβαίνειν [r] ἐπιχθόνιον γένος ἀνθρώπων [s]. Ἀλλ᾽ ἀπρόσβατόν τι χρῆμα τῇ ἀπάτῃ ἡ δίκη, ὥσπερ τοῖς Ἀλωΐδαις ὁ ὐρανός [t]· καὶ ὤνησεν αὐτὺς ὐδὲν ἡ Ὄσσα ἐπιτεθεῖσα τῷ Ὀλύμπῳ, καὶ ὁ Ὄλυμπος τῷ

cinne et decore actiones ſuas totamque vitam inſtituat; ne in mentem quidem vnquam veniet haec quaeſtio; *Vtrum iuſtitiae murus ſublimior ſit, necne:* ſed contra carmen mutabit tuum, dicetque; *Eſt profecto iuſtitiae murus ſublimior, quam obliquae fraudis, vt eo mortale adſcendat genus.* Plane enim inacceſſa fraudi iuſtitia eſt, non ſecus quam Aloidis coelum; quos nihil iuvit Oſſa Olympo impoſita, aut Pelius Olympus, quo

p δικα τειχος υψιον,] Vulgo δίκας, renitentibus Mſs.

q ἀλλ᾽ ὑτωσὶ φαίη ἂν,] Scribo ὑτοσὶ. vide initium ſententiae; Ἀνδρὶ δὲ ὅτῳ etc. cui ὑτοσὶ reſpondet. ita ſect. 2. Ὅτῳ δὴ μέλει δίκης, —— ὗτος etc. M.

r ναὶ δίκα τεῖχος ὕψιον, καὶ μὴ [σκολιαῖς ἀπάταις, ἀναβαίνειν] Vulgo ναὶ [δίκας] τεῖχος ὕψιον, καὶ μὴ [σκολιᾶς ἀπάτας ἀναβαίνειν] quod reſpuunt codices.

s ἐπιχθόνιον γένος ἀνθρώπων.] Henr. Stephanus hic et ſupra mavult ἐπιχθονίων γένος ἀνθρώπων, nec aliter habet Euſebius Praep. Euang. XV. 5. Cum tamen eodem redeat, ſiue *terreſtrium genus hominum*, ſiue *terreſtre* dicas, a Mſs. recedendum non putaui. Sic Plutarchus tom. II. pag. 500. B. τὰ θνητὰ τῶν ζώων γένη dixit, quamvis τὰ τῶν θνητῶν ζώων γένη dicere potuerit. Pariter τ[illegible] τῶν ἀλαὸν γένος habet Aeſchylus Prometh. Vinct. v. 551 et γένος Τυρσηνικὸν λῃστῶν Euripides Cyclop. v. 11.

t Ἀλωΐδαις ὁ ὐρανός·] Aloïdae ſunt Otus et Ephialtes Aloeo nati,

Qui manibus magnum reſcindere caelum
Aggreſſi, ſuperisque Iouem detrudere regnis,

vt loquitur Virgilius Aen. VI. 582. Ibi vide Seruium. Adi ſis etiam Themiſtium Orat II. p. 36. Heſych. in Ὦτος, Lucanum VI. 410. ſeqq. Claudianum de Bell. Getic. v. 68. ſeq. Hyginum Fab. XXVIII. et ſcholiaſten ad Luciani Icaromenippum tom. II. p. 24. 25. Nonnullis Ἀλωάδαι dicuntur.

Sectio

Πηλίῳ, ἀλλὰ ἀπεῖχον τοῦ οὐρανοῦ ὅσον ἀπέχει ἀπάτη δίκης. Οὐκοῦν τῶν μὲν ἀγαθῶν ἡ δίκη, τῶν δὲ μοχθηρῶν ἡ ἀπάτη· καὶ δόκιμον μὲν ἡ δίκη, κίβδηλον δέ τι ἡ ἀπάτη· καὶ ἰσχυρὸν μὲν ἡ δίκη, ἀσθενὲς δὲ ἡ ἀπάτη· καὶ τὸ μὲν ὠφέλιμον, τὸ δὲ οὔ.

β'. ὅτῳ δὴ μέλει δίκης, καὶ περιβέβληται τουτὶ τὸ Πινδάρου τειχίον, οὗτος ἕλοιτο ἄν ποτε ἀδικηθεὶς ἀμύνασθαι ἐκ τῆς ἴσης; Φέρ' ἴδω τί καὶ λέγω; μὴ γὰρ οὖν καὶ ἀδικεῖσθαι [u] αὐτῷ θέμις ᾖ. Εἰ μὲν γὰρ τὸ ἀδικεῖν καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι ταὐτόν ἐστιν, ὁποῖον τὸ τύπτειν καὶ τύπτεσθαι [x], καὶ τέμνειν καὶ τέμνεσθαι, οὐδὲν δεινὸν τὸν αὐτὸν καὶ δραστικὸν ὁμοῦ εἶναι ἀδικίας καὶ παθητικόν. Εἰ δὲ ἐνταῦθα ὁ αὐτὸς μὲν τῇ κοινότητι τῆς φύσεως ἐνέργειαν καὶ πάθος, ἑκάτερον αὐτῶν, καταδέχεται [y]· ἔοικε δὲ τὸ ἀδικεῖν καὶ ἀδικεῖσθαι πολὺ μᾶλλον τῷ ὁρᾶν καὶ ὁρᾶσθαι (ὁρᾶται μὲν γὰρ τὸ μετέχον

qu[illegible]minus a [illegible]elo tantum abeſſent, quantum a iuſtitia fraus abeſt. Ergo p[illegible]bi iuſtitiam ſibi vendicant, improbi fraudem; ſicut proba et germana res eſt iuſtitia, adulterina fraus; illa valida, haec debilis; illa vtilis, haec contra.

2. Quicunque ergo iu[illegible]iam colet, et illo Pindari muro munitus ſtabit, num opta[illegible]iuria affectus par pari referre? Quid autem dico? cu[illegible]orta[illegible]ne iniuria quidem affici poſſit. Si enim afficere iniuria et affici, vt ferire et feriri, ſcindere et ſcindi, dicitur; nihil obſtat, quo minus idem et faciat iniuriam, et patiatur. Sin contra in illis naturae quadam communione idem actionem ſimul paſſionemque recipit; contra iniuria afficere et affici dicitur, vt videre et videri (quicquid enim

Sectio β'.

u μὴ γὰρ οὖν καὶ ἀδικεῖσθαι] Melius forte, μὴ γὰρ οὐ. M.

x τὸ τύπτειν καὶ τύπτεσθαι,] Vulgo καὶ τὸ τύπτεσθαι, contra quam volunt Mſs.

y ἑκάτερον αὐτῶν, καταδέχεται,] Contrarium planè voluit: et ſcripſit, οὐ καταδέχεται. lege ſententiam proxime praecedentem, Εἰ μὲν γὰρ τὸ ἀδικεῖν etc. et fateberis non aliter fieri poſſe. M.

ὄψεως [z], τὸ δὲ ὁρώμενον ϰ πάντως καὶ ὁρᾷ) μᾶλλον ϰτωσὶ λέγωμεν, ὅτι ἔοικε τὸ ἀδικεῖν καὶ ἀδικεῖσθαι τῷ ἐλέγχειν καὶ ἐλέγχεσθαι. Ἐλέγχει μὲν γὰρ ὁ τὸ ἀληθὲς εἰδὼς, ἐλέγχεται δὲ ὁ ἀγνοῶν· καὶ ὡς ϰκ ἂν εἴη ϰτε τϰ τἀληθὲς εἰδότος τὸ ἐλέγχεσθαι, ϰτε τϰ ἀγνοϰντος τὸ ἐλέγχειν; ϰτως ϰδὲ τὸ ἀδικεῖν εἴη ἂν καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι [a] τϰ αὐτϰ.

γ. Ἐπεὶ τοίνυν ϰ τϰ αὐτϰ, ἀλλ᾽ ἑτέρϰ, ὁ δὲ χρηστὸς τῷ πονηρῷ ϰχ᾽ ὁ αὐτός· ποτέρῳ πότερον προσθήσομεν; ἆρα τὸ μὲν ἀδικεῖν τῷ πονηρῷ, τὸ δὲ ἀδικεῖσθαι τῷ χρηστῷ; ἢ τὸ μὲν ἀδικεῖν τϰ μοχθηρϰ, τὸ δὲ ἀδικεῖσθαι ϰπω δῆλον ὁποτέρϰ αὐτοῖν P; Οὑτωσί δὲ θεασώμεθα. Ἀδικία ἐςὶν ἀφαίρεσις ἀγαθϰ· τὸ δὲ ἀγαθὸν τί ἂν εἴη ἄλλο, ἢ ἀρετή; ἡ δὲ ἀρετὴ ἀναφαίρετον. Οὐκ ἀδικηθήσεται τοίνυν ὁ τὴν ἀρετὴν ἔχων, ἢ ϰκ ἔςιν ἀδι-

enim videt, ſimul etiam videtur; non contra quicquid videtur, etiam videt) videamus ne tale ſit inferre iniuriam et pati, vt arguere et argui. Arguit enim, qui veritatem nouit; arguitur, qui ignorat: iam ſicut neque eius eſt argui, qui veritatem nouit; neque arguere eius, qui ignorat; ita neque iniuria afficere et affici eiuſdem eſt.

3. Si ergo non eiuſdem eſt, ſed alterius, probus autem alter eſt ab improbo; vtrum utri tribuemus? anne improbo, vt iniuria afficiat; probo, vt afficiatur? an vero alterum quidem dabimus, improbi nimirum eſſe iniuriam inferre; de altero adhuc dubitabimus, vtrius ſit pati? Quod ita videamus. Iniuria eſt boni ereptio: bonum autem quid ſit aliud, quam virtus? atqui virtus eripi non poteſt. Sequitur ergo, aut illum, qui virtutem habet, affici iniuria non poſſe; aut iniuriam

z (ὁρᾶται μὲν γὰρ τὸ μετέχον ὄψεως,] Vulgo τὸ μὲν γάρ. Reg. ὁ μὲν γάρ. Harleian. οἱ μὲν γὰρ, et a ſecunda manu ὁρᾷ μὲν γὰρ, et hinc ὁρᾶται μὲν γὰρ, ſenſu iubente, feci. Haud aliter Paccius vel in ſuo codice reperit, vel legendum diuinauit, vt eius interpretatio docet.

a τὸ ἀδικεῖν καὶ ἀδικεῖσθαι] Vulgo καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι. Nos Harleian. ſequimur: nam Reg. ſecundam tertiamque vocem praetermittit.

κία ἀφαίρεσις ἀγαθοῦ· οὐδὲν γὰρ ἀγαθὸν ἀφαιρετὸν, οὐδὲ ἀπόβλητον, οὐδὲ ἑλετὸν, οὐδὲ ληϊστόν [b]. Εἶεν· οὐκ ἀδικεῖται ὁ χρηστὸς οὔτε ὑπὸ τοῦ μοχθηροῦ, ἀναφαίρετος γάρ [c]. Λείπεται τοίνυν ἢ μηδένα ἀδικεῖσθαι καθάπαξ, ἢ τὸν μοχθηρὸν ὑπὸ τοῦ ὁμοίου· ἀλλὰ τῷ μοχθηρῷ οὐδενὸς μέτεστιν ἀγαθοῦ, ἡ δὲ ἀδικία ἦν ἀγαθοῦ ἀφαίρεσις· ὁ δὲ μὴ ἔχων ὅ, τι ἀφαιρεθῇ [d], οὐδὲ εἰς ὅ, τι ἀδικηθῇ ἔχει.

riam qui facit, non eripere bonum; quia nullum bonum eripi, amitti, tolli, aut ſpoliari poteſt. Ponamus ergo hoc: ne ab improbo quidem affici iniuria poteſt probus, quia nihil habet, quo priuari poſſit. Reſtat ergo, aut neminem iniuria affici, aut improbum ab improbo tantum: atqui nullius boni particeps eſt improbus; diximus autem boni ereptionem eſſe iniuriam: qui vero non habet, quo priuari poſſit, ne habet quidem, quo iniuriam patiatur.

4. Niſi

b οὐδὲ ἀπό[...] οὐδὲ ληϊστόν.] Ex Homero, Il. I. [4]08.

'Ανδρὸς δὲ ψυχὴ πάλιν ἐλθεῖν οὔτε ληϊστὴ

'Ουδ' ἑλετὴ, etc.

Sequitur: οὐκ ἀδικεῖται ὁ χρη[στὸς] οὔτε ὑπὸ τοῦ μοχθηροῦ· [ex]pectares alterum οὔτε quod hui[c] reſpon[de]deret, vt in Disiunctionibus fieri ſolet; vel aliquid deeſſe videri poſſet. ſed ſanus erit locus ſi pro οὔτε legas οὐδὲ, emphatice: *vir probus ne ab improbo quidem iniuria affici poteſt:* quaſi dixiſſet, *nam a probo non eſt metus.* M.

c ἀναφαίρετος γάρ.] Heinſio ſupplendum placet ἀναφαίρετος γὰρ [ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ.] Hoc tamen additamento nihil eſt opus: ἀναφαίρετος enim commode reddi queat, *ſpoliari non poteſt.* Suid. 'Αναφαιρέτους, μὴ ἀφαιρουμένους.

d ὁ δὲ μὴ ἔχων ὅ, τι ἀφαιρεθῇ,] Vulgo ὅτι [μὴ] ἀφαιρεθῇ. Nec ſum neſcius eorum, quae notauit Ioach. Kuhnius ad Aeliani Var. Hiſt. III. 43. vt particulas negatiuas interdum πλεονάζειν oſtenderet. Sed exempla, quae protulit vir ille doctus, huic loco non conueniunt. Quapropter cum μὴ punctis in Harleian. notetur, eam voculam deleui; quod et H. Stephanus faciendum iudicauit.

Ibid. ὁ δὲ μὴ ἔχων ὅτι μὴ ἀφαιρεθῇ,] Dele μὴ, in ſecundo loco. repetitio eſt a Librario, nata ex praecedente eadem voce. M.

δ'. Μήποτε οὖν οὐ κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ πάσχοντος ἡ ἀδικία τέτακται, ἀλλὰ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ δράσαντος· καὶ ὁ μοχθηρὸς ὑπὸ τοῦ μοχθηροῦ ἀδικεῖται, κἂν μή ἔχῃ τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ χρηστὸς ὑπὸ τοῦ μοχθηροῦ, κἂν ἔχῃ μὴ ἀφαιρετὸν τὸ ἀγαθὸν [e]. Ἀποδέχομαι τοῦ λόγου τῆς γνώμης τῷ ἡμαρτημένῳ προστιθέντος τὴν ἀδικίαν, μᾶλλον ἢ τῷ ἐπιτυχεῖ τοῦ ἔργου· καὶ γὰρ μοιχὸν κολάζει ὁ νόμος, οὐ τὸν δράσαντα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν βουληθέντα· καὶ τοιχωρύχον τὸν ἐπιχειρήσαντα, κἂν μὴ λάθῃ· καὶ προδότην τὸν μελλήσαντα [f], κἂν μὴ πράξῃ. Ἥξει τοίνυν ὁ σύμπας

4. Niſi forte non ex priuatione eius, qui afficitur, ſed ex animo illius, qui intulit iniuriam, ipſa metienda ſit iniuria: atque ita improbus iniuria afficitur ab improbo, quamuis bonum non habeat; et probus ab improbo, quamuis bonum eripi non poſſit. Accipio equidem ſolutionem hanc, quae improbo inſtituto iniuriam adſcribit potius, quam actionis ſucceſſui: ſicut moechum lex punit, non qui moechatus eſt tantum, ſed et qui voluit; et furem, qui tentauit furtum, licet deprehenſus fuerit; et proditorem, qui animum habuit ſine euentu. Efficietur rurſus id omne, quod volumus; vt nec afficiat,

Sectio ε.

e κἂν [ἔχῃ μὴ] ἀφαιρετὸν τὸ ἀγαθόν.] Vulgo κἂν [μὴ ᾖ] ἀφαιρετὸν τὸ ἀγαθόν. Cum vero codex vterque det ἂν ἔχῃ δὴ, veram lectionem non difficulter extudi.

f τοιχωρύχον τὸν ἐπιχειρήσαντα, κἂν μὴ λάθῃ· καὶ προδότην τὸν [μελλήσαντα,] Vulgo κἂν μὴ λάθῃ [δράσας·] καὶ προδότην τὸν [μελετήσαντα.] Nos Reg. et Harleian. κατὰ πόδας ſequimur, mente Maximi flagitante. De re, quam noſter hic agit, vide Lipſ. ad Senecae de Conſtant. cap. VII. et Cuiacium Obſerv. XV. 25. Οὐ γὰρ μόνον ὁ ἀδικήσας κακὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐννοήσας ἀδικῆσαι, παρά γε ἐμοὶ κριτῇ, prout recte ſtatuit Aelianus V. H. XIV. 28.

Ibid. κἂν μὴ λάθῃ·] *Parietum perfoſſorem punit lex,* inquit. *etiamſi non latuerit,* vel, *licet deprehenſus fuerit.* ſtultiſſima ſententia. quaſi *deprehenſio* furis crimen eius *minueret!* Lego, κἂν μὴ φθάσῃ, *etiamſi non occupauerit facere*, vel, *non effecerit;* quemadmodum in exemplis *Moechi* et *Proditoris*. Hoc verbum φθάνω vſitatius coniunctum habet participium, vt φθάνει

λόγος εἰς τὸ δέον. Ὁ μὲν γὰρ ἀγαθὸς οὔτε ἀδικεῖ, οὔτε ἀδικεῖται· οὐκ ἀδικεῖ μὲν διὰ τὴν βούλησιν, οὐκ ἀδικεῖται δὲ διὰ τὴν ἀρετήν. Ὁ δὲ μοχθηρὸς ἀδικεῖ μὲν, οὐκ ἀδικεῖται δέ· ἀδικεῖ μὲν διὰ μοχθηρίαν, οὐκ ἀδικεῖται δὲ διὰ τὴν ἀπορίαν ἀγαθοῦ. Ἔτι τοίνυν, εἰ μὲν ἀγαθὸν ἡ ἀρετὴ μόνον καὶ οὐκ ἄλλο τι, ὁ μοχθηρὸς τὴν ἀρετὴν οὐκ ἔχων οὐ οὐδ᾽ εἰς ὅ, τι ἀδικηθῇ ἔχει· εἰ δὲ πρὸς τῇ ἀρετῇ καὶ ταυτὶ ἀγαθὰ τὰ περὶ σῶμα, καὶ τὴν ἐκτὸς τύχην, καὶ περιβολὴν, ἀρετῆς μὴ παρούσης, βέλτιον ἀπεῖναι ταῦτα [h], ἢ μή· ὥστε οὐδ᾽ ὡς ἀδικηθείη ἂν ὁ μοχθηρὸς, ἀφαιρούμενός τι τούτων, οἷς χρῆται κα-

afficiat, nec afficiatur iniuria vir bonus: non afficit, quia ne vult quidem; non afficitur, quia virtute eſt praeditus. Improbus contra afficit iniuria, non afficitur: afficit, quia improbus eſt; non afficitur, quia bono caret. Etiam hoc accedit; quod ſi virtus ſolummodo bonum eſt, nec praeter virtutem aliud; improbus, quia virtute caret, non habet, quo iniuriam patiatur: ſin praeter hanc etiam alia, quae corporis bona dicuntur, et externa, quae fortuna ſuppeditat, bona ſunt; tamen ſi virtus abſit, etiam haec abeſſe praeſtabit: itaque ne ſic quidem iniuria afficietur improbus, ſi iis priuetur, quibus

φθάνει λέγων Diſſert. XXIX. 2. Et ita erat hoc loco in prioribus editt. participium δράσας, quod omiſit Cl. Editor ex fide Codicum. Quod vero Maximus dicit, *Legem punire moechum, non qui moechatus eſt tantum, ſed et qui voluerit*, τὸν βουληθέντα, vtinam clarius locutus fuiſſet, aut indicaſſet apud quamnam Gentem huiusmodi Lex reperiatur. nam in *Fure* ἐπιχειρήσαντι, et *Proditore* μελλήσαντι, longe ſecus ſe res habet, quod ad Leges Humanas attinet, quam in *Moecho* βουληθέντι tantum. Mox, ἀδικεῖ μὲν, διὰ μοχθηρίαν· miror Maximum non addidiſſe τῆς γνώμης, *intentionis*, cum ab iſta, non a μοχθηρίᾳ ſimpliciter, dependeat tota eius argumentatio, prout ex ſupra poſitis liquet. M.

g ὁ μοχθηρὸς, τὴν ἀρετὴν οὐκ ἔχων] Vulgo ὁ μοχθηρὸς [ἢ] τὴν ἀρετὴν οὐκ ἔχων. Sed voculae, quam ſuſtuli, nullum prorſus eſt in Mſs. veſtigium.

h βέλτιον [ἀπεῖναι] ταῦτα,] Sic codices, et ſic Paccius legit. Vulgo ἐπεῖναι. Contra rem ipſam, quod etiam Heinſius animaduertit.

κῶς. Οὐκοῦν ἀδικεῖ μὲν, οὐκ ἀδικεῖται δὲ, προστιθέντων ἡμῶν τῇ βουλήσει τὸ ἄδικον.

έ. Οὕτως ἐρῶ πονηρῷ νῦν [i]. Βούλεται μὲν ὁ μοχθηρὸς ἀδικεῖν, οὐ μὴν δυνατός· βουλόμενος δὲ, ἢ πρὸς τὸν ὅμοιον ἀποτείνεται, ἢ πρὸς τὸν κρείττονα. Τί δὲ τῷ κρείττονι δραστέον [k]; ἢ ἀνταδικητέον τὸν μοχθηρὸν; καὶ μὴν εἰς ὅ, τι ἀδικῇ οὐκ ἀδικεῖ, ὅτι οὐκ ἔχει [l]· ἀπουσία γὰρ ἀγαθοῦ μοχθηρός ἐστιν. Οὔτ᾽ οὖν κατὰ τὸ ἔργον ἀνταδικήσει ὁ νοῦν ἔχων τὸν μοχθηρὸν, οὐ γὰρ ἔχει εἰς ὅ, τι ἀδικηθήσεται· οὔτε κατὰ τὴν βούλησιν, οὐ γὰρ ἐθέλει ἀδικεῖν χρηστὸς ὢν, οὐ μᾶλλον ἢ αὐλητικὸς παρὰ

quibus non recte vtitur. Ergo afficiet iniuria, non afficietur, ſiquidem ex animo metienda eſt iniuria.

5. Vt iam de improbo concludamus. Inferre vult iniuriam improbus, nec poteſt tamen: porro cum velit, neceſſe eſt aut ſimilem ſui petat, aut ſe meliorem. Quid vero aget melior? an iniuria certabit cum improbo? atqui illud, in quo locum habet iniuria, non habet; quatenus enim bonum non habet, malus eſt. Ergo nec reipſa vir prudens iniuriam referet improbo, quia, quod iniuriam patiatur, non habet; neque voluntate, quia non magis improbe agere vult, cum ſit probus, quam imperite inflare tibiam tibicen peritus. Praeterea

Sectio ε.

i Οὕτως ἐρῶ πονηρῷ νῦν.] Dan. Heinſius reſcribendum cenſet οὕτως ἐρῶ [περὶ πονηροῦ] νῦν· cuius emendationis anſam e Paccii verſione, niſi fallor, arripuit. Ea ſe ſic habet, *Sed nunc* de improbo *loquor*. Aliquando legendum conieci, οὕτως [ἐγώγ᾽ οὖν ἐρῶ] νῦν. Codices tamen a vulgata lectione non abſcedunt.

Ibid. Οὕτως ἐρῶ πονηρῷ νῦν] Deeſt articulus, τῷ ante πονηρῷ, vt ſect. 3. Et pro νῦν mallem τανῦν, vt paſſim. M.

k Τί δὲ τῷ κρείττονι δραστέον;] His verbis hiatus indicium praepoſuerunt editores. Sed aſteriſcos deleui, ſiquidem locus mihi videbatur integer. Nam ſupra ſtatuerat Maximus improbos ἀδικεῖν μὲν, οὐκ ἀδικεῖσθαι δὲ, ideoque non opus erat vt hanc partem vlterius tractaret. Quamobrem recta proceſſit ad id, quod hac diſſertatione praeſertim voluit demonſtrandum.

l εἰς ὅ, τι ἀδικῇ οὐκ ἀδικεῖ, ὅτι οὐκ ἔχει·] Corruptus eſt locus. Lege εἰς ὅ, τι ἀδικηθῇ, vel, εἰς ὅ, τι ἀδικῆται, οὐκ ἔχει.

m οὐ γὰρ

μέλος αὐλεῖν. Καθόλου δὲ, εἰ τὸ ἀδικεῖν πονηρὸν, καὶ τὸ ἀνταδικεῖν ὅμοιον· οὐ γὰρ τῷ ὑπάρξαι [m] πλεονεκτεῖ κατὰ πονηρίαν ὁ ἀδικῶν, ἀλλὰ τῷ ἀμύνασθαι ἐξισοῦται κατὰ μοχθηρίαν ὁ ἀνταδικῶν. Καὶ μὴν, εἰ ὁ ἀδικῶν κακῶς ποιεῖ, ὁ ἀντιποιῶν κακῶς οὐδὲν ἧττον ποιεῖ κακῶς, κἂν ἀμύνηται. Ὥσπερ γὰρ ὁ ἀποδιδοὺς χάριν τῷ προϋπάρξαντι οὐδὲν ἧττον εὖ ποιεῖ, κἂν προπεπονθὼς ᾖ· οὕτως ὁ μετατιθεὶς τὴν ἀμοιβὴν εἰς κάκωσιν οὐδὲν ἧττον κακῶς δρᾷ, κἂν προπεπονθὼς ᾖ.

ϛʹ. Τί δὲ τοίνυν ἔσται καὶ πέρας τοῦ κακοῦ; Εἰ γὰρ ὁ ἀδικηθεὶς ἀμύνεται, ἀεὶ μεταβαίνει τὸ κακὸν ἀπ' ἄλλου πρὸς ἄλλον, καὶ μεταπηδᾷ, καὶ διαδέξεται ἀδικία ἀδικίαν. Ὧ γὰρ δικαίῳ συγχωρεῖς τῷ παθόντι ἐπεξιέναι, τῷ αὐτῷ τούτῳ δικαίῳ ἐπαναχωρεῖ αὐ-

terea, ſi ſimpliciter iniuriam inferre improbum eſt, etiam referre iniuriam huic ſimile eſt: etenim ſi improbior eſt, qui infert iniuriam, eo quod incipit; improbitate ei certe aequatur, qui hoc [illegible]m reddit. Et ſi is, qui iniuriam facit, male facit; qui malum malo compenſat, *non minus male facit*, quamuis malum vlciſcitur. Nam, vt qui beneficium reddit ei, a quo accepit prius; nihilominus bene facit, quamuis acceperit prius; ita, qui remuneratur malum, non minus male facit, quamuis prius male acceptus ſit.

6. Et quis erit, obſecro, finis mali? Si enim perpetuo, qui iniuria affectus eſt, malum malo compenſat; neceſſe eſt *ab vno ad alium tranſire, et quaſi tranſilire malum*, atque ita iniuriam excipiet iniuria. *Quoniam* quo iure permittis ei, qui iniuria affectus eſt, vt iniuriam iniuriae auctori reddat; eodem

m οὐ γὰρ τῷ ὑπάρξαι] Vulgo εἰ γάρ. Vterque vero codex lectionem, quam reſtituimus, exhibet. Ait Maximus, *Non enim improbior eſt, qui infert iniuriam, eo quod incipit; ſed is aeque eſt improbus, qui iniuriam refert.* Oratio, quam prae ſe fert vulgata lectio, ſibimet ipſi repugnat. De re ipſa vide Gatakerum ad Antonini VI, 6.

Ibid. εἰ γὰρ τῷ ὑπάρξαι etc.] Abſurde. lege, οὐ γὰρ etc. ex Cod. *Regio.* M.

Sectio

θις ἀπ᾽ ἐκείνȣ πρὸς τὸν αὐτὸν ἡ τιμωρία [n]· τὸ γὰρ δίκαιον ἐπ᾽ ἀμφοῖν ἴσον. Ὦ Ζεῦ, καὶ οἷον πεποίηκας, δικαιοσύνην ἐξ ἀδικημάτων; καὶ ποῖ βαδιεῖται τὸ κακὸν, καὶ πȣ̃ στήσεται; Οὐκ οἶσθα, ὅτι πηγὴν ταύτην ἀέναον κινεῖς πονηρίας, καὶ γράφεις νόμον ἀρχέκακον τῇ πάσῃ γῇ; Τȣ̃το γὰρ ἀμέλει ἐστὶ τὸ τῶν πάλαι κακῶν τοῖς ἀνθρώποις ἡγησάμενον, στόλων Βαρβαρικῶν

eodem iure redit iterum ad eundem vindicta: eadem enim iuris in vtroque ratio eſt. Vide praeterea, per Iouem, quid facias, qui ius conſtituis ex iniuriis. Quousque, quaeſo, ſe diffundet hoc malum? vbi deſinet? Non vides, quid facias? perennis improbitatis fontem excitas, legemque fers, quam primam malorum cauſam totum vniuerſum agnoſcat. Nec eſt aliud profecto, quod mala omnia hominibus inuexit: hinc Graecae

Sectio ϛ'.

n ᾧ γὰρ δικαίῳ συγχωρεῖς τῷ παθόντι ἐπεξιέναι, τῷ αὐτῷ τȣ́τῳ δικαίῳ ἐπαναχωρεῖ αὖθις ἀπ᾽ ἐκείνȣ πρὸς τὸν [αὐτὸν] ἡ τιμωρία·] Sic codices, niſi quod ἐπεξεῖναι repraeſentent. Legerim tamen ἀπ᾽ ἐκείνȣ πρὸς τὸν [ἄλλον] Vulgo, Εἰ γὰρ τῷ αὐτῷ τȣ́τῳ δικαίῳ τῷ παθόντι συγχωρεῖς ἐπεξιέναι πρὸς τὸν ἀδικήσαντα, ἐπαναχωρεῖ αὖθις etc. Quin et Heinſius in hiſce Mſs. lectionem vidit eſſe potiorem. Quintilianus Inſt. Orat. VII. 4. *Vis contra vim et talio nihil habent aduerſum eum, qui prior fecit, iniuſtitiae: et non, quoniam res pares ſunt, etiam id eſt iuſtum, quod anteceſſit.*

Ibid. ᾧ γὰρ δικαίῳ συγχωρεῖς etc.] Hic quoque, niſi fallor, indicia video mutationis a manu ipſius Auctoris. In priori Editione Cl. *Dauiſii* ita correxeram: εἰ γὰρ τῷ αὐτῷ τȣ́τῳ δικαίῳ, ᾧ τῷ παθόντι συγχωρεῖς ἐπεξιέναι εἰς τὸν ἀδικήσαντα, ἐπαναχωρεῖ αὖθις ἀπ᾽ ἐκείνȣ πρὸς τὸν [illegible]τὸν ἡ τιμωρία, (τὸ γὰρ [illegible] ἐπ᾽ [illegible]φοῖν ἴσον,) ὦ Ζεῦ, καὶ [illegible]εποίηκας; δικαιοσύνην ἐξ ἀδικ[illegible]άτων. Nihil addideram praeter ᾧ poſt δικαίῳ, quod Senſus poſtulabat; et Diſtinctiones mutaueram. Sed *Codex Regius* hunc locum longe aliter exhibet, quemadmodum vides. In prima editione periodus paullo longior erat, et Lectorem attentiorem poſtulabat ideo forte mutauit Auctor; nam huiusmodi diſcrepantiae vix videbuntur a Librariis profectae. Vtcumque hoc ſit, pro πρὸς τὸν αὐτὸν, omnino puto Maximum ſcripſiſſe πρὸς τὸν δρῶντα αὐτὸν, vel πρὸς τὸν δρῶντα. vide praecedentia, et Oppoſitum, τῷ παθόντι, quae τὸν δρῶντα videntur poſtulare. M.

Sectio

καὶ Ἑλληνικῶν ἐπ᾽ ἀλλήλους περαιουμένων, ἁρπαζόντων, καὶ πολεμούντων, καὶ ληϊζομένων, προκάλυμμα ποιουμένων τῆς παρούσης ἀδικίας τὴν φθάσασαν. Φοίνικες ἐξ Ἄργους o βασιλικὴν κόρην ἄγουσιν, Ἕλληνες ἐκ Κόλχων βαρβαρικὴν παρθένον ἄγουσι, καὶ αὖθις Φρύγες ἐκ Πελοποννήσου Λακωνικὴν γυναῖκα. Ὁρᾷς τὴν διαδοχὴν τῶν κακῶν, καὶ τὰς προφάσεις τῶν πολέμων, καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἀδικημάτων. Τοῦτο καὶ τὴν Ἑλλάδα συνέτριψεν αὐτὴν; ἡ περὶ ἑαυτὴν δόξα ἀδικίας διαβαίνουσα ἐπὶ τοὺς πλησίον, καὶ ἄπαυστοι θυμοὶ, καὶ ὀργαὶ ἀθάνατοι, καὶ τιμωρίας ἔρως, καὶ ἀμαθία δίκης.

ζʹ. Ἀλλ᾽ εἴπερ οἱ ἀδικούμενοι ἐπίσταντο, ὅτι τοῖς ἀδικοῦσι μέγιστον κακὸν ἡ ἀδικία αὐτὴ, τοῦτ᾽ εἶναι p πο-

Graecae primum barbaraeque claſſes mare transmiſerunt; hinc impetum aliae in alterius terram facere, atque omnia vaſtare coeperunt, dum ſemper praeſenti iniuriae priorem obtendunt. Phoenices Argiuis regiam puellam ereptum eunt, Gra[illegible] Colchis barbaram, Phryges e Peloponneſo Laconicam mulierem rapiunt. Vides ſeriem malorum, vides belli cauſas, et per ordinem ſcelerum cumulatum ſcelus. Non alia ſunt, quae perdidere Graeciam, quam iniuriae propriae aeſtimatio, quae in finitimos quoque erupit; quam furor implacabilis, ira immortalis, vindictae cupido, iuris ignorantia.

7. Etenim ſi omnes, quos prius iniuria inuaſit, hoc perſuadere ſibi potuiſſent, iniuriam ipſam iis, qui inferunt, malum

o Φοίνικες ἐξ Ἄργους etc] Phoenices Io rapiebant Inachi filiam, Iaſon Medeam, Paris *Helenam*. Vide *Herodotum lib. I.* cap. 1. 2. 3.

Sectio ζʹ.

p ἠπίσταντο, ὅτι τοῖς ἀδικοῦσι μέγιστον κακὸν [ἡ] ἀδικία αὐτὴ, τοῦτ᾽ εἶναι] Vulgo ἡ ἀδικία αὐτὴ, [καὶ] τοῦτ᾽ εἶναι. Sed antepenultimam vocem neſciunt Reg. et Harleian. ἡ vero in ἢ coniectura freti mutauimus; quod ipſa ſententiae vis poſtulabat: Socrates apud Platonem in Gorgia p. 290. A. Μέγιστον τῶν κακῶν τυγχάνει ὂν τὸ ἀδικεῖν. Conſtantinus in Orat. ad Sanctorum coetum cap. XV. Ἡ δέ ἐστιν ὡς ἀληθῶς ἡ οὐράνιος σοφία, αἱρεῖσθαι τὸ ἀδικεῖσθαι πρὸ τοῦ ἀδικεῖν· καὶ γενομένης ἀνάγκης, ἑτοίμως

λέμȣ μεῖζον, καὶ τειχῶν ἀφαιρέσεως [q], καὶ γῆς δηώσεως, καὶ τυραννίδος καταστάσεως. ȣ̓κ ἂν ἐμπέπληστο ἡ Ἑλλὰς τοσȣ́των κακῶν. Ποτίδαιαν Ἀθηναῖοι πολιορκȣ̃σιν. Ἔασον, ὦ Λακεδαιμόνιε, μετανγνώσονταί ποτε· μὴ μιμήσῃ τὸ κακὸν, μὴ μεταλάβῃς τȣ̃ ψόγȣ· ἐὰν δὲ ἀγαπᾷς μὲν τὴν πρόφασιν, καὶ ἐπὶ Πλαταιὰς ἔλθῃς, ἀπόλωλέ σοι Μῆλος νῆσος γείτων, ἀπόλωλεν Αἴγινα νῆσος φίλη, ἀπόλωλε Σκιώνη [r] πόλις σύμμαχος· μίαν

lum eſſe maximum, eamque vel bello, vel direptione murorum, vel populationibus terrarum atque incendiis, vel cuiuslibet tyrannidis euerſione, poenam grauiorem eſſe, nunquam tot tantisque calamitatibus redundaſſet Graecia. Potidaeam Athenienſes obſident. Permitte hoc illis, Spartane, breui poſt eos coepti poenitebit: noli malum hoc imitari, noli eandem incurrere infamiam; quia ſi praetextum hunc amplecteris, et Plataeas petis, periit tibi Melus vicina inſula, periit amoeniſſima inſularum Aegina, periit Sicyone vrbs ſocia; pro vna,

ἑτοίμως ἔχειν κακῶς πάσχειν μᾶλλον, ἢ ποιεῖν· μεγίστȣ γὰρ ὄντος τȣ̃ ἀδικεῖν κακȣ̃, ȣ̓χ ὁ ἀδικȣ́μενος, ἀλλ' ὁ ἀδικῶν, τῇ μεγίστῃ περιβέβληται τιμωρίᾳ. Vide ſis Agellium XII. 9. Senecam de Ira III. 6. et de Conſtant. cap. XVI. Cyprianum Epiſt. LV. p. 85. denique Boetium Conſol. Philoſ. lib. IX. p. 4.

q καὶ τειχῶν ἀφαιρέσεως,] Raro admodum, opinor, occurrit haec phraſis pro *deſtructione, euerſione murorum*; cum vſitatiſſima ſit τειχῶν καθαιρέσεως. vide Lyſiam edit. *Taylor*. p. 61. 321. Ariſtidem *Panath*. p. 169. Vnde δυσκαθαίρετον et εὐκαθαίρετον τεῖχος, Iul. Pollux I. 10. ſect. 170. 171. Alterius exemplum nondum notaui. Mox, μίαν πόλιν λαβὼν, πολλὰς πορθήσεις· *vnam vrbem capiens, multas deuaſtabis*. v[illegible] *vnam vrbem hoſtilem*, et [illegible] *multas tuarum*. ſed hoc in ambiguo relinquit, neque recte opponi videntur λαβὼν et πορθήσεις. melius putarem προνήσῃ vel ἀπολέσεις. M.

r ἀπόλωλε [Σκιώνη] Vulgo Σικυώνη, quemadmodum legere Paccius et Heinſius. Nulla vero fuit vrbs, cui nomen *Sicyone*. Nota quidem eſt *Sicyon*, de qua non agitur. In vtroque Mſs. eſt Σκιώνη, prout edidimus, eaque vera eſt lectio. Vide Thucydidem lib. IV. pag. 332. ſeq. edit. Wechel. Iſocratem Paneg. pag. 89. 91. Arrianum Exped. 1. 9. Photium Cod. CLXXXVI. §. 13. et Ariſtidem in Panath. tom. I. pag. 304. 309.

Sectio

πόλιν λαβὼν πολλὰς πορθήσεις. Ὥσπερ γὰρ τῶν ἐπὶ χρηματισμῷ παραβαλλομένων ἐν θαλάττῃ οἱ τόκοι μεγάλοι τῶν δανεισμάτων, οὕτω καὶ τῶν ἐπεξιόντων τοῖς θυμοῖς οἱ τόκοι μεγάλοι τῶν συμφορῶν. Καὶ πρὸς τὸν Ἀθηναῖον λέγω, Σφακτηρίαν ἔχεις, ἀπόδος τῇ Σπάρτῃ τοὺς ἄνδρας, ἕως εὐτυχεῖς, σωφρόνησον· εἰ δὲ μὴ, τοὺς μὲν ἄνδρας ἕξεις, τὰς δὲ τριήρεις οὐχ ἕξεις. Λύσανδρος περὶ Ἑλλήσποντον εὐτυχεῖ, καὶ ἡ Σπάρτη μεγάλη, ἀλλὰ ἀπέχου Θηβῶν· εἰ δὲ μὴ, δακρύσεις τὴν ἐν Λεύκτροις τύχην, καὶ τὴν ἐν Μαντινείᾳ συμφοράν.

ή. Ὦ δίκης ἀφανοῦς [s] καὶ πλανωμένης. Διὰ τοῦτο ὁ Σωκράτης οὐκ Ἀριστοφάνει ὠργίζετο, οὐ Μελίτῳ ἐχαλέπαινεν, οὐκ Ἄνυτον ἐτιμωρεῖτο· ἀλλὰ ἐβόα μέγα, Ἐμὲ δὲ Ἄνυτος καὶ Μέλιτος ἀποκτεῖναι μὲν δύνανται, βλάψαι δὲ οὐ δύνανται· οὐ γὰρ θέμις ἀγαθῷ ἀνδρὶ ὑπὸ πονηροῦ βλαβῆναι [t]. Αὕτη φωνὴ δίκης, ἣν εἴπερ ἅπαντες ταύτην

vna, quam cepiſti, vrbe multas euertes. Nam, vt illi, qui lucri cauſa maris periculo ſe committunt, magno foenore ſe obſtringunt; ita qui in vindicando irae indulgent, maximo ſe calamitatum foenore inuolvunt. Rurſus tibi Atenienſis, dico, Sphacteriam expugnaſti, captiuos Spartanis redde; dum ſors fauet, modeſtiam in conſilium adhibe: ſin minus, homines ſeruabis, triremes amittes. Lyſander ad Helleſpontum feliciter rem gerit, nec Sparta ſe capit; vide ne Thebas tangas: ſin minus, aduerſam circa Leuctra fortunam lachrymabis, apud Mantineam calamitatem plorabis.

8. O occultam inſtabilemque fortunae potentiam! Hanc ob cauſam Ariſtophani non ſuccenſebat Socrates, nec indignabatur Melito, nec Anytum vindicabat; ſed alta voce exclamabat, Vitam eripere fortaſſe Anytus et Melitus mihi poſſunt, laedere non poſſunt: non enim ab improbo detrimentum poteſt accipere vir bonus. Haec ipſa iuſtitiae vox eſt; quae

ſi ab

Sectio ή.

s Ὦ [δίκης] ἀφανοῦς] Heinſius legit τύχης, vt ex eius verſione liquet. Codicum tamen lectio reiicienda non videtur; vltio enim in cauſa eſt, cur, vt Maximus ait, δίκη ἀπ' ἄλλου πρὸς ἄλλον μεταπηδᾷ, eoque modo fiat ἀφανὴς καὶ πλανωμένη.

t Ἐμὲ δὲ Ἄνυτος —— βλαβῆναι]

ἐφθέγγοντο [u], ἐκ ἂν ἦσαν αἱ τραγῳδίαι, ἐδὲ τὰ ἐπὶ τῇ σκηνῇ δράματα, ἐδὲ πολλαὶ καὶ παντοδαπαὶ συμφοραί. Ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν τἒ σώματος νοσημάτων χαλεπὰ τὰ ἑρπυστικὰ, καὶ δεῖ τἒτοις ἐπικερίας στασίμἒ, ἵνα τὸ περιλειφθὲν σωθῇ· ἕτως ἐπειδὰν ἐμπέσῃ οἴκῳ ἢ πόλει ἀδικίας ἀρχὴ, στῆναι δεῖ τὸ κακὸν, εἰ μέλλει τὸ περιλειφθὲν σωθήσεσθαι. Τἒτο Πελοπίδας ἐξέτριψε, τοῦτο Ἡρακλείδας ἠφάνισε, τἒτο τὴν Κάδμἒ οἰκίαν, τἒτο Πέρσας ἀπώλεσε, τἒτο Μακεδόνας, τἒτο Ἕλληνας. Ὦ νοσήματος διηνεκἒς, καὶ ἐπὶ πολλὰς περιόδἒς χρόνων καταλαβόντος τὴν γῆν.

θʹ. Ἐπιτολμήσαιμι δ᾽ ἂν ἔγωγε εἰπεῖν, ὅτι εἴπερ ἐστὶν ἀδικίας πρὸς ἀδικίαν ὑπερβολὴ, ὁ τιμωρῶν τἒ

ſi ab omnibus eodem modo vſurparetur, nulla tragoedia extaret, nullam ſcenae calamitatem oſtenderent, vaſta illa ac multiplex malorum ſeges ab humanis exularet rebus. Nam vt in corporum morbis ii maxime nocere, conſtantemque medici opem requirere ſolent, qui vlterius ſerpunt, vt, quod adhuc eſt immune, ſeruetur; ita cum in familiam aut rempublicam vel leuiſſima iniuſtitiae ſcintilla incidit, cohiberi continuo debet, vt id, quod ſupereſt, vindicetur. Hoc eſt, quod Pelopidas euertit, quod Heraclidas ſuſtulit, quod totam Cadmi familiam, quod Perſas, quod Macedonas, quod Graecos deleuit. O morbum continuum, et qui tot iam ſaecula terrarum orbem fatigat!

9. Non dubitabo equidem dicere, ſiquidem altera maior ſit iniuria, magis improbum eſſe eum, qui illatam vlciſcitur, quam

βῆναι] Socrates apud Platon. in Apol. §. XII. p. 26. Ἐμὲ μὲν γὰρ ἐδὲν βλάψει ἔτε Μέλιτος, ἔτε Ἄνυτος, ἐδὲ γὰρ ἂν δύναιντο. ἐ γὰρ οἴμαι θεμιτὸν εἶναι ἀμείνονι ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι etc. Idem autem referunt, vt alios praeteream, Origenes in Celſum lib. VIII. p. 383. et Arrianus Epict. II. 2.

u ταύτὴν ἐφθέγγοντο,] Pro τὴν αὐτὴν. niſi ſcribendum ſit ταύτην, vel putandum apicem omiſſum eſſe, et ex τὶ αὐτὴν factum ταὐτὴν. Vulgatae exemplum non eſt ad manus, ex ſcriptore proſaico. M.

Sectio

προϋπάρξαντος ἀδικώτερος. ὁ μὲν γὰρ ὑπὸ ἀμαθίας ἐπὶ τὸ ἀδικεῖν ἐλθὼν ἔχει τὴν δίκην ἐκ τοῦ ψόγου· ὁ δὲ ἐπεξιὼν, προσλαβὼν ἐκ τοῦ ὁμοίου τὸ ἄδικον, ἀφῄρηκεν ἐκείνου τὸ ἐπίψογον. Ὥσπερ γὰρ τῷ μαρίλης ἐμπεπλησμένῳ [x] τὸν συμπλακέντα ἀνάγκη καὶ αὐτὸν συναισχῦναι τὸ σῶμα· οὕτω καὶ ὅςις ἀδίκῳ ἀνδρὶ συμπλέκεσθαι καὶ συγκυλινδεῖσθαι ἀξιοῖ, ἀνάγκη τοῦτον συναπολαύειν τοῦ κακοῦ [y], καὶ συναναπίμπλασθαι τῆς μαρίλης. Ἀθλητῇ μὲν οὖν ἀνδρὸς προσφερομένου ἀθλητοῦ ἐκ τῆς ἴσης ἀγωνίας καὶ φιλοτιμίας ἀποδέχομαι· ὁρῶ γὰρ αὐτοῖς ὁμοίαν μὲν τὴν φύσιν, παραπλησίαν δὲ τὴν μελέτην, ἰσότιμον δὲ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νικᾶν. Ὅταν δὲ ἀγαθὸς ἀνὴρ πονηρῷ συμπέσῃ, οὐκ ἐκ τῆς αὐτῆς παλαίςρας προσεληλυθὼς [z] ἑκάτερος, οὐδὲ ὑπὸ τῷ

quam qui infert. Qui enim ex ignorantia iuris iniurius eſt, delicti ſui praemium in infamia habet; at qui iniuriam reddit, cum non minus iniurius ſit, infamiam illam in ſe deriuat. Nam vt, qui fuligine imbutum tractat, aut cum eo luctatur, neceſſe eſt corpus inficiat, ita, qui cum improbo congreditur, et quaſi volutatur, neceſſario mali fit particeps, eadem imbuitur fuligine. Ego athletam, qui cum athleta ex aequo concurrit, ferre poſſum, neque ſtudium vtriusque reprehendo; video enim parem indolem, parem curam, parem in vtroque victoriae ardorem. At vero quoties cum improbo probus concurrit, non ex eadem palaeſtra, neque ſub eodem ad luctam edoctus, nec eadem arte inſtructus, nec iisdem luctatio-

Sectio θ'.

x Ὥσπερ γὰρ τῷ μαρίλης [ἐμπεπλησμένῳ] Haec eſt certiſſima Stephani coniectura, nec aliter, vt videtur, prior legit Paccius. Reg. ἐμπεπλεγμένῳ. Harl. ἐμπεπληγμένῳ, quod vero propius. Non diſſimilem comparationem adhibet Plutarchus aduerſus Stoicos tom. II. pag. 1059. F.

y συναπολαύειν τοῦ κακοῦ,] Vulgo συναπολαύειν [γῆ] τοῦ κακοῦ. Sed illa particula prorſus eſt ſuperuacanea, nec in Reg. aut Harleian. comparet; quapropter eam deleuimus.

z ἐκ τῆς αὐτῆς παλαίςρας προσεληλυθὼς] Verius προεληλυθὼς, *prodiens*. Mox, ad fin. ſect. pro τὸν ἄδικον, quae ſcriptura eſt Codicum et Editionum, admiſit

αὐτῷ παιδοτρίβῃ ἀσκηθεὶς, οὐδὲ τὴν αὐτὴν τέχνην ἐκμαθὼν, οὐδὲ τοῖς αὐτοῖς παλαίσμασιν ἐντεθραμμένος, οὐδὲ τοῦ αὐτοῦ στεφάνου ἐρῶν, οὐδὲ τοῦ αὐτοῦ κηρύγματος· οἰκτείρω τὴν μάχην, ἄνισος ἡ ἀγωνία. Ἀνάγκη τὸν πονηρὸν κρατεῖν ἀγωνιζόμενον ἐν τοιούτῳ σταδίῳ, ᾧ πονηροὶ μὲν θεαταὶ, ἄδικοι δὲ οἱ ἀθλοθέται. Ὁ δὲ ἀγαθὸς ἐν τούτοις ἄτεχνος καὶ ἀμαθὴς, καὶ ἄπορος ἀπιστίας, καὶ πανουργίας, καὶ ἀπάτης, καὶ τῶν ἄλλων παλαισμάτων, ὑφ' ὧν μοχθηρία κρατύνεται, καὶ ἰσχυρίζεται· ὥστε καὶ καταγέλαστος ἂν γίγνοιτο ἀντεπιχειρῶν ἀδικεῖν ὁ μὴ πεφυκὼς τῶν ἀδίκων [a] καὶ τῇ φύσει, καὶ τῇ τέχνῃ, καὶ τῷ ἔθει.

ί. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο, φαίη ἄν τις, ὁ δίκαιος ἀνὴρ προπηλακίζεται, καὶ συκοφαντεῖται, καὶ διώκεται,

luctationibus innutritus, nec eiusdem coronae competitor aut praeconii; infelix haec meo iudicio pugna eſt, et congreſſus impar. Quid enim obſtet, quo minus ſuperior in hoc ſtadio euadat improbus, vbi et ſceleſti ſpectatores, et iniqui ſunt iudices? Hic enim vir bonus et ab arte deſtituitur, et a ſcientia; neque diffidentia, aut ſutelis, aut dolis, aliisque inſtructus accedit artibus, quibus confirmatur, ac robur aſſumit improbitas: vt nihil aliud, quam riſum excitaturus ſit, qui cum improbo manum conferat, nec ingenio, nec arte, nec exercitatione par.

10. Sed hac ipſa de caufa ſupplantatur vir bonus, dicet aliquis, calumniis, ſycophantiisque differtur, facultatibus exuitur;

miſit in Contextum Cl. Editor coniecturam *Stephani*, τῶν ἀδίκων· ſine cauſſa, opinor: immo non recte. Conſtructio eſt: ὥστε καὶ καταγέλαστος ἂν γίγνοιτο ὁ μὴ πεφυκὼς (ἄδικος,) ἀντεπιχειρῶν ἀδικεῖν τὸν ἄδικον καὶ τῇ φύσει, καὶ τῇ τέχνῃ, καὶ τῷ ἔθει· *adeo vt ridiculus foret homo qui natura non eſt iniuſtus, ſi viciſſim conaretur iniuria afficere hominem qui iniuſtus eſt tum natura, tum arte et conſuetudine.* Iam alteram Conſtructionem ſi experiaris, ὁ μὴ πεφυκὼς (ἐκ vel εἰς) τῶν ἀδίκων, videbis ſenſui deeſſe has ipſas voces, τὸν ἄδικον, quas Cl. Vir mutauit. M.

a ὁ μὴ πεφυκὼς τῶν ἀδίκων] Vulgo τὸν ἄδικον, et ita codices. Henr. tamen Stephani coniecturam

καὶ χρήματα ἀφαιρεῖται, καὶ εἰς δεσμωτήριον ἐμβάλλεται, καὶ φεύγει, καὶ ἀτιμοῦται, καὶ ἀποθνήσκει. Τί οὖν; Εἰ καὶ οἱ παῖδες [b] νόμους πρὸς ἀλλήλους θέμενοι, καθίσαντες δικαστήριον ἑαυτῶν, ὑπάγοιεν [c] ἄνδρα κατὰ τοὺς αὑτῶν νόμους, κᾆτα, εἰ δόξαι ἀδικεῖν, ψηφίζοιντο αὐτὸν ἄτιμον εἶναι ἐν τῷ τῶν παίδων δήμῳ, δημεύοιεν δὲ αὐτοῦ τὰ παιδικὰ χρήματα, τοὺς ἀστραγάλους, καὶ τὰ παίγνια· Τί εἰκὸς πρᾶξαι τὸν ἄνδρα [d];

exuitur, in vincula coniicitur, relegatur, infamia notatur, morti addicitur. Quid tum poſtea? Quid ſi pueri alibi pro tribunali ſederent, ac leges ferrent; atque ex earum legum praeſcripto hominem aliquem in iudicium vocarent, quem peccaſſe dicerent; et mox inter pueros ſuos infamem eſſe iuberent, eiusque crepundia aliquot, vt puta talos, et ſi quae eiusmodi eſſent, haſtae ſubiicerent: quid facturum hunc hominem

cturam recepimus, quippe, prout videtur, eam poſtulat linguae Graecae ratio.

Se[illegible] i.

b Τί οὖν; [Εἰ καὶ] οἱ παῖδες] Voces Εἰ καὶ vulgo deſunt. Eas nos, vtpote quae ſenſui complendo neceſſariae ſunt, ex Reg. et Harleian. adiecimus. Vide noſtrum Differt. IX. 5. XXXVI. 5. et Arrianum Epict. IV. 7.

Ibid. Εἰ καὶ οἱ παῖδες] Voces εἰ καὶ vulgo deſunt, inquit Cl. Editor. voluit dicere, Voces καὶ οἱ. Refinge igitur calami erratum. M.

c ὑπάγοιεν] Cl. Hemſterhuſius ad Pollucis lib. IX. §. 110. mavult ἀπάγοιεν. Sed immerito. Vide modo Platonis Apol. §. XIV. ac Etymologum in Ἔνδειξις.

d τί εἰκὸς πρᾶξαι τὸν ἄνδρα;] *Quid facturum hunc hominem putas?* πρᾶξαι pro πράξειν, vel πρᾶξαι ἂν, vel πράττειν ἄν· tot enim modis ſenſum *Futuri* efferunt Graeci. Immo et δεδωκέναι ἂν pro δώσειν inuenio apud Lyſiam, Orat. XXVII. contra Epicratem, Edit. *Taylor*. p. 451. nempe quia Aoriſt. I. ἔδωκα non vltra Indicativum procedit. Et nuper quidem ſcripſi (*Coniect.* ad iſtum Auctorem p. 564.) iſtud Orat. XIII. p. 237. οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι ταῦτα γενέσθαι, ſine ἄν, non valere idem quod ἐπιτρέψειν. Ratio erat, quia incredibile videbatur, Graecos, cum omni ſua copia, in ambiguo relicturos eſſe, vtrum de re *Praeterita* an *Futura* loquerentur; quod fore manifeſtum erat, ſi ἐπιτρέψαι idem poſſet ſignificare quod ἐπιτρέψειν. ſic in hoc exemplo:

ἢ οὐ καταγελάσεσθαι ἐκ τοιούτου δικαςηρίου [e] αὐταῖς ψήφοις καὶ καταδίκαις αὐταῖς; Οὕτω καὶ ὁ Σωκράτης Ἀθηναίων κατεγέλα, ὡς παιδαρίων ψηφιζομένων, καὶ κελευόντων ἀποθνήσκειν ἄνδρα θνητόν [f]. Καὶ ἄλλος ὅςις ἀγαθὸς ἀνὴρ, καὶ δίκαιος, καταγελάσεται γέλωτα ἀκραιφνῆ, ὁρῶν τοὺς ἀδίκους ἐπ' αὐτὸν ὡρμημένους σπουδῇ, οἰομένους τι δρᾶν, δρῶντας δὲ οὐδέν· ἀλλὰ καὶ ἀτιμαζόντων ἐκείνων, βοήσεται τὸ τοῦ Ἀχιλλέως,

Φρονέω δὲ οὐ τετιμῆσθαι Διὸς αἴσῃ [g]·

minem putas? anne aliud, quam vt ſuauiter rideat, ipſosque iudices cum calculis ſuis et ſuffragiis cachinno explodat? Ita Athenienſes ridebat Socrates, non aliter quam pueros, qui ſuffragio ſuo hominem mori iuberent, quem natura iam ante iuſſerat mori. Neque aliud facturus eſt quilibet bonus, probusque vir, quam vt riſum rideat ſuauiſſimum, quoties improbos ſerio ad ſe ire videbit, quaſi rem geſturos maximam, cum tamen nihil poſſint; ſed et in media eorum contumelia illud Achillis exclamabit,

haud regi ſuperûm contemptus ibo:

quod

ἐλπίζω σε κομίσασθαι τὴν ἐπιςολήν μου, neſcias vtrum σε κομίσασθαι denotet *te accepiſſe*, an, *te accepturum eſſe*. ideo vel mendi, vel defectus particulae ἂν ſuſpecta habui omnia loca vbi iſtiusmodi Infinitiua occurrebant; qualia multa notaueram. Sed cum temerarium ſit Coniecturam opponere (vbi nihil eſt Abſurdi) conſtanti ſcripturae tot Mſs. et opinionibus (quod tunc neſciebam) Virorum me longe Doctiorum, et in Lingua Graeca longe longeque peritiorum, ἀφίςαμαι. Sequitur, ἢ οὐ καταγελάσεσθαι ἐκ τοιούτου δικαςηρίου· Praepoſitionem delet *Heinſius*. Legendum forte, τοῦ τοιούτου δικαςηρίου. Cl. Editor mavult εἰκὸς pro ἐκ. ſed praeceſſit εἰκὸς, neque opus erat vt repeteretur. M.

e ἢ οὐ καταγελάσεσθαι [ἐκ] τοιούτου δικαςηρίου] Heinſius reponit ἢ οὐ καταγελάσεσθαι τοιούτου δικαςηρίου, nec aliter Graece loqui licet. Malim tamen ἢ οὐ καταγελάσεσθαι [εἰκὸς] τοιούτου δικαςηρίου. Mendum peperit compendiarius ſcribendi modus.

f κελευόντων ἀποθνήσκειν ἄνδρα θνητόν.] Diog. Laertius II. 35. Πρὸς τὸν εἰπόντα, θάνατόν σου κατέγνωσαν Ἀθηναῖοι, κἀκείνων, φησὶν, ἡ φύσις. Ibi Menagius plura.

g φρονέω δὲ] Iliad. Ι'. 604.

h πρού-

καὶ ἀφαιρουμένων τὰ χρήματα, προήσεται ὡς παίγνια καὶ ἀστραγάλους ἀφαιρουμένους [h], καὶ ἀποθανεῖται ὡς ὑπὸ πυρετοῦ καὶ λίθου, οὐδὲν ἀγανακτῶν πρὸς τοὺς ἀποκτιννύντας.

quod ſi facultates quoque eius auferre parent, eas ille non fecius, quam ſi crepundia eripiant aut talos, dimiſſurus eſt; nec aliter morietur, quam ſi morbo aliquo, febri puta aut calculo, moriendum eſſet, neque mortis auctoribus ſuccenſebit.

ΛΟΓΟΣ ΙΘ΄.

Εἰ μαντικῆς οὔσης [i], ἔστι τὶ ἐφ' ἡμῖν.

Ὅτε οἱ Μῆδοι [k] ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστρατεύοντο, ἐχρῶντο οἱ Ἀθηναῖοι τῷ Θεῷ, τί χρὴ δρᾷν,

DISSERT. XIX.

Vtrum, manente diuinatione, aliquid ſit in noſtra poteſtate.

Cum Medorum exercitus Graeciam inuaderet, ad oraculum Athenienſes confugerunt, vt ex Deo intelligerent, quid aduerſus

h προήσεται, ὡς παίγνια καὶ ἀστραγάλους, ἀφαιρουμένους,] Scribo ἀφαιρουμένοις· et diſtinguo quemadmodum vides. *dimittet* eas, *tanquam crepundia et talos, eripientibus*: non, *talos ereptos*. licet enim voce ἀφαιρούμενος ſaepe vtatur Maximus ſenſu Paſſiuo, tamen cum ἀφαιρουμένων in verbis modo praecedentibus Actiue poſuiſſet, ab ea ſignificatione in eadem ſententia vix, opinor, receſſiſſet, ſed dixiſſet potius ἀφαιρούντων· vt XXXVI. 5. κατεγέλα, ὥσπερ ἡμεῖς τῶν σμικρῶν παίδων, ἐπειδὰν ὁρῶμεν αὐτοὺς περὶ ἀστραγάλους σπουδάζοντας, τύπτοντας καὶ τυπτομένους, ἀφαιροῦντας καὶ ἀφαιρουμένους. Deinde: pro πυρετοῦ καὶ λίθου, forte ſcribendum, ἢ λίθου· non enim vult dicere ab *vtroque* moriturum; ſed ab *vtrouis*. M.

DISSERT. XIX. *vulgo* III.

i Εἰ, μαντικῆς οὔσης,] Vulgo Περὶ τοῦ, εἰ μαντικῆς etc. Nos Reg. et Harleian. repraeſentamus. Hanc autem diſſertationem Latine vertit H. Grotius in libro, quo philoſophorum ſententias de Fato complexus eſt, p. 63. ſeqq.

Sectio α.

k οἱ Μῆδοι] Aeſchylus in Perſis v. 236.

Καὶ στρατὸς τοιοῦτος ἔρξας πολλὰ δὴ [Μήδους] κακά.

Vbi ſcholiaſtes, Μήδους δὲ, inquit, τοὺς Πέρσας εἴρηκεν. Sic

ἐπιόντος αὐτοῖς βαρβαρικοῦ στόλου, ἵππου Μηδικῆς, ἁρμάτων Περσικῶν, ἀσπίδων Αἰγυπτίων· εἵποντο δὲ καὶ σφενδονῆται Κᾶρες, καὶ ἀκοντισταὶ Παφλαγόνες, καὶ πελτασταὶ Θρᾶκες, καὶ ὁπλῖται Μακεδόνες, καὶ Θετταλικὸν ἱππικόν· ἐχρῶντο οὖν τῷ Θεῷ οἱ Ἀθηναῖοι, τί χρὴ δρᾶν, ἐπιόντος ταῖς Ἀθήναις τοσούτου κακοῦ. Ὁ δὲ αὐτοῖς χρᾷ, φράττεσθαι τὸ ἄστυ ξυλίνῳ τείχει k Θεμιστοκλῆς λέγει, ὅτι οἱ δοκεῖ τὸ ξύλινον τεῖχος αἱ τριήρεις εἶναι. Συνεδόκει ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ἀναστάντες ἐκ τοῦ ἄστεος ἐς τὸ τεῖχος τοῦ Θεοῦ μετῳκίσθησαν. Εἰ οὖν οἱ Ἀθηναῖοι τότε τῷ μὲν Θεῷ συμβουλεύεσθαι περὶ τούτων οὐκ ἤθελον, νῦν δὲ ἔχοντι ἀνδρὶ, καὶ δυναμένῳ

aduerſus tantam claſſis barbaricae vim faciendum ſibi eſſet: videbant equitatum Medorum, currus Perſarum, clypeos Aegyptiorum; ſequebantur et funditores e Caria, et ſagittarii e Paphlagonia, et velites e Thracia, et cataphracti e Macedonia, et equites rurſus e Theſſalia: quaeſiuerunt ergo ex oraculo illi, quidnam potiſſimum tanto in malo ſibi faciendum eſſet. Deus oraculum dat illis, vrbem vt ligneo muro cingerent. Videri ſibi Themiſtocles ait, ligneo muro triremes deſignari. Res Athenienſibus placuit, relictaque vrbe ſua, muros, quos oraculum iuſſerat, conſcenderunt. Si ergo hoc in diſcrimine nihil oraculi voce ſibi opus eſſe Athenienſes putaſſent; ſed prudentis potius viri, qui e re nata tum proprias

paſſim Thucydides et alii loquuntur. Adi ſis ſcholiaſten ad Ariſtophanis Aues v. 485.

k φράττεσθαι τὸ ἄστυ ξυλίνῳ τείχει.] Ammianus Marcellinus XXIII. 5. *Oracula dubia legimus, quae non niſi caſus diſcreuere poſtremi; vt fidem vaticinii Delphici —— quae Athenienſibus ad certandum contra Medos oblique deſtinauerat mare.* Oraculi verba ſeruarunt Herodotus VII. 141. Philoſtratus Vit. Sophiſt. Prooem. p. 481. Luciani ſcholiaſtes ad Iou. Trag. tom. II. p. 12. et Theodoretus Ther. p. 140.

Τεῖχος Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεύς.

Hinc emendandus eſt ſcholiaſtes Ariſtidis tom. II. p. 186. ed. Oxon. apud quem Τριτογενείς perperam legitur. Vide Corn. Nepotem Themiſt. cap. II. Iuſtinum II. 12. Plutarchum Them. pag. 116. D. Dionem

ἐκλογίζεσθαι καὶ τὴν παρȣ̃σαν δύναμιν, καὶ τὴν ἐπιȣ̃σαν παρασκευὴν, καὶ τὸν μέλλοντα κίνδυνον, καὶ τὴν ὑποφαινομένην ἀσφάλειαν· τί εἰκὸς συμβȣλεῦσαι ἂν τὸν ἄνδρα τȣ̃τον καταδεέστερον τῆς χρησμῳδίας τȣ̃ Θεȣ̃; Ἐγὼ μὲν οἶμαι ȣ̓δὲ αἰνίγματος ἂν ἐδεήθη πρὸς αὐτȣ̀ς, ȣ̓δὲ τείχȣς ἀμφισβητησίμȣ· ἀλλ' εἶπεν ἂν ὧδέ πως· Ὦ Ἀθηναῖοι τῶν μὲν λίθων καὶ τῶν οἰκοδομημάτων ἐξίστασθε τῷ βαρβάρῳ, αὐτοὶ δὲ πανοικησίᾳ, αὐτοῖς παισὶν [1], καὶ ἐλευθερίᾳ, καὶ νόμοις, ἴτε ἐπὶ τὴν θάλατταν· ὑποδέξονται δὲ ὑμᾶς τριήρεις, ἱκαναὶ καὶ σώζειν φέρȣσαι, καὶ νικᾶν μαχόμεναι.

β'. Τί δή ποτ' ȣ̃ν οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τὰ μαντεῖα παραγίγνονται, ἀμελήσαντες τῆς παρὰ τȣ̃ ὁμοίȣ συμβȣλῆς; Ἢ διότι γνώμη μὲν ἀνθρώπȣ ἐπισφαλὲς, καὶ ἄπιστον, καὶ ἐπίφθονον, καὶ κίβδηλον, καὶ ȣ̓κ ἀεὶ ὅμοιον,

prias vires, tum hoſtiles recte perpendere, nec minus de periculo, quam de fiducia, ſi quam in virtute ſua repoſitam habebant, recte iudicare potuiſſet: minuſne ſapienter eum hominem reſponſurum fuiſſe putamus, quam oraculum? Meo iudicio nec obſcure loqui opus fuiſſet, nec de ambiguo muro egiſſet; ſed hoc potius modo ſententiam ſuam propoſuiſſet: Me auctore, hos lapides, Athenienſes, quos videtis, et hos muros, barbaro relinquetis; ipſi vero, cum tota familia veſtra, veſtrisque liberis, libertate item, ac legibus, ad mare ibitis: hic vos triremes excipient, quae et capere vos, et ſervare, et pugnare pro vobis, et victoriam vobis parere poterunt.

2. Cur ergo ad oracula confugiunt homines, nec potius ab hominibus conſilium petunt? An quia conſilium humanum, vt tutum minus, minusque certum, ita inuidiae obnoxium eſt, nec probum vsquequaque, aut ſui ſimile eſſe, et ad finem ſuum peruenire

Dionem Chryſoſtomum Orat. XXV. p. 281. denique Syneſium de Inſomn. p. 135. D. et noſtrum XXXV. 6. Rem tradit et auctor ὑποθέσεως in Perſas Aeſchyli p. 122.

1 αὐτοῖς παισὶν, [καὶ] ἐλευθερίᾳ,] Vulgo deeſt vox penultima, quam ſuppeditarunt Reg. et Harleian.

καὶ οὐκ ἐν παντὶ εὔστοχον· τὸ δὲ θεῖον κατὰ μὲν τὴν ὑπεροχὴν πιστὸν, κατὰ δὲ τὴν ἀλήθειαν δόκιμον, κατὰ δὲ τὴν πεῖραν εὔστοχον, κατὰ δὲ τὴν τιμὴν ἀνεπίφθονον; Θεοῦ δὲ μαντεία καὶ ἀνθρώπων νοῦς [m] (τολμηρὸν μὲν εἰπεῖν, φράσω δὲ ὅμως) χρῆμα συγγενὲς, καὶ εἴπερ τι ἄλλο ἄλλῳ ὅμοιον, οὐδὲν ἂν εἴη ἐμφερέστερον ἀρετῆς ἀνθρωπίνης γνώμῃ Θεοῦ. Μὴ τοίνυν ἀπόρει, μήθ' ὅντινα τρόπον τὸ αὐτεξούσιον τῆς ἀνθρωπίνης γνώμης χρῆται μαντικῇ, μήθ' ὅπως, ἀληθευούσης τῆς μαντικῆς, δύναταί τι καὶ ἀνθρώπου γνώμη· περὶ γὰρ ὁμοίου πράγματος σκοπεῖς· τὸ γὰρ αὐτὸ ἐρωτᾷς, καὶ ἀπορεῖς, καὶ ἀναστρέφεις, ἐξὸν τὸ πᾶν διελέσθαι, ὡς δεῖ.

γ'. Οὔτε τὸ θεῖον πάντων εὔστοχον [n], οὔτε τὸ ἀνθρώπινον πάντων ἄστοχον· καὶ περὶ μὲν τοῦ ἀνθρωπίνου

peruenire ſolet; diuinum contra, et praeſtantia ſua fidem ſibi, et veritate auctoritatem conciliat, nec vnquam a ſcopo ſuo aberrat, qui eo vtitur, et inuidiam humanam maieſtate ſua excedit? Imo praeſcientia diuina et mens humana (quamuis enim audacia ſit in verbo, dicetur tamen) res cognatae ſunt; vt ſi quid aliud vsquam, nihil ſit ſimilius, quam virtus hominis et conſilium Dei. Noli ergo dubitare poſthac, aut quomodo homo, cum liberi arbitrii ſit, diuinatione vtatur; aut quomodo, ſalua diuinationis veritate, aliquid humana ſeruet prudentia, quod in poteſtate ſua ſit poſitum; ſimillima enim ſunt de quibus agis: idem eſt, quod quaeris, quod in dubium vocas, quod voluis et reuoluis toties, cum ſine vlla moleſtia totum, vt oportet, poſſis diſtinguere.

3. Nec enim omnia ad finem ſuum diuina dirigit potentia, nec vbique a fine ſuo aberrat homo: et de humana quidem

Sectio β'.

m καὶ [ἀνθρώπων] νοῦς,] In Harl. eſt ἀνθρώπου νοῦς, quod rectius.

Sectio γ'.

n Οὔτε τὸ θεῖον πάντων εὔστοχον,] Deum ſummum eſſe παντοδαῆ, exceptis Epicureis et ſimilis farinae hominibus, ſtatuere philoſophi, praecipue vero Platonici. Vide Tob. Pfannerum Theol. Gent. cap. II. §. 29. et P. D. Huetium Alnet. Quaeſt. lib. II. cap. II. §. 16. Nam *confiteri eſſe Deum, et negare praeſcium futurorum, apertiſſima inſania eſt*, quod ait Auguſtin.

νόμε καὶ αὖθις ῥητέον ο. Τὸ δὲ Θεῖον δοκεῖ σοι γινώσκειν πάντα ἑξῆς, καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ, καὶ τὰ τίμια καὶ τὰ ἄτιμα; Φείδομαι τῶν ῥημάτων, καὶ αἰδώς με τε Θεε ἔχει σεμνὸν γάρ τι τὸ πάντα εἰδέναι, καὶ ἀριθμὸν

dem mente alias. Nunc illud audire ex te velim, vtrumne ſcire omnia diuinam mentem exiſtimes, turpia et honeſta, digna atque indigna. Equidem pudet me referre ſingula, ne minus digne de Deo loqui videar: res enim videlicet prae-

Auguſtin. C. D. v. 9. Scilicet Platonis erat ſententia, *numquam ſe Deum cum homine communicare*, ſed per daemonas *omnes praeſagiorum ſpecies regi*. Vide Apuleium de Deo Socr. pag. 673. 674. Ipſe Plato Sympoſ. pag. 327. G. Διὰ τέτε (δαιμονίων γένες) καὶ ἡ μαντικὴ πᾶσα χωρεῖ —— Θεὸς δὲ ἀνθρώπῳ ἐ μίγνυται. Adi ſis et Alcinoum cap. XV. Martianum Capellam lib. II. p. 38. Porphyrium de Abſtin. II. 38. Plutarchum de Orac. Def. pag. 417. 418. ac Theodoretum Therap. X. pag. 136. 137. Hoc igitur effatum de Daemonibus, qui Dii paſſim nominantur, eſt intelligendum. Euripides Iphig. Taur. v. 570.

Οὐδ' οἱ σοφοί γε δαίμονες κεκλημένοι
Πτηνῶν ὀνείρων εἰσὶν ἀψευδέστεροι.
Πολὺς ταραγμὸς ἔν τε τοῖς θείοις ἔνι
Κἀν τοῖς βροτείοις.

Sic Pſellus de Oper. Daem. p. 145. ſtatuit Daemonas πρόγνωσιν ἔχειν· πλὴν ὅτε τὴν αἰτιώδη καὶ νοερὰν, ὅτε τὴν ἐπιστημονικὴν, τὴν συμβολικὴν δὲ μόνην· διὸ καὶ διαπίπτειν ὡς τὰ πολλά. De horum vanitate dixit Minucius Felix Oct. cap. XXVI. XXVII.

Ibid. οὔτε τὸ Θεῖον etc.] Hic, vt mihi videtur, non adeo feliciter diſtinxit Cl. Editor, qui nouam Sectionem ab his orditur, pendente adhuc Auctoris *Diuiſione*, cujus haec ſunt pars. Ita: τὸ γὰρ αὐτὸ ἐρωτᾷς, καὶ ἀπορεῖς, καὶ ἀναστρέφεις, ἐξὸν τὸ πᾶν διελέσθαι ὡς δεῖ, Οὔτε τὸ Θεῖον πάντων εὔστοχον, ὅτε τὸ ἀνθρώπινον πάντων ἄστοχον. Etiam, ſi velis, pone Sect. γ'. Καὶ περὶ μὲν τε ἀνθρωπίνε etc. M.

ὁ περὶ μὲν τε ἀνθρωπίνε [νόμε] καὶ αὖθις ῥητέον.] Heinſius legit ἀνθρωπίνε νε. Repone vero, περὶ μὲν τε ἀνθρωπίνε [μοι] καὶ αὖθις ῥητέον. Scilicet ἀνθρώπινον et Θεῖον abſolute iam poſuit.

Ibid. τε ἀνθρωπίνε νόμε] *Heinſius* legit νε. ſpecioſius quidem hoc quam iſtud: ſed neutrum eorum a Maximo fuiſſe puto, quia Diuiſio eius erat, τὸ Θεῖον et τὸ Ἀνθρώπινον, non, τὸ Θεῖον et ὁ ἀνθρώπινος νες vel νόμος. ableganda igitur videtur vox inutilis, quae ortum forte habuit a praecedente ſyllaba νε. Pro ea Cl. Editor coniicit μοι. M.

ψάμμων p, καὶ θαλάττης μέτρα, καὶ ξυνιέναι ἀτόπου λέβητος ἑψομένου ἐν Λυδοῖς· καὶ δηλαδὴ πᾶσι τοῖς δεομένοις θεσπίζει ὁ Θεὸς τὸ ἀληθὲς μαθεῖν, καὶ συμφέρει, κἂν μέλλῃ q ὁ μαθὼν, ἄδικος ὢν, πλεονεκτήσειν. Δεινῶς τινα πολυπράγμονα ἡγῇ τὸν Θεὸν, καὶ περίεργον, καὶ εὐήθη, καὶ μηδὲν τῶν ἐν τοῖς κύκλοις ἀγειρόντων διαφέροντα, οἳ δυοῖν ὀβολοῖν τῷ προστυχόντι ἀποθεσπίζουσιν. Ἐγὼ δὲ μὴ ὅτι Θεὸν, ἀλλ' οὐδὲ ἄνδρα ἀγαθὸν ἀξιῶ ἐπιπηδᾷν τῷ ἀληθεῖ· οὐδὲν γὰρ σεμνὸν τὸ τἀληθῆ λέγειν, εἰ μὴ γίγνοιτο ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ μαθόν-

praeclara eſt ſcire omnia, arenarum numerum, maris ſpatium, tum ſi qui forte abſurdus in Lydia lebes coquitur: nihil enim, vt illi volunt, quaerere aliquis poſſit, de quo non verum ipſum reſpondere poſſit Deus, ſiue id e re futurum ſit eius, qui quaerit, ſeu contra; nec refert, an iniuſtus aliquis oraculum accedat, vt praeter fas aliena inuadat. Equidem ardelionem potius mihi narras, quam Deum, mireque curioſum ac vanum; ſimilem mendicis illis, qui in triuiis ſtipem colligunt, et duobus obolis obuio cuique ventura praedicunt. Ego vero non Deo tantum, ſed et viro bono indignum eſſe puto, vt occaſione qualibet verum dicere occupet; nec enim res per ſe praeclara eſt verum dicere, niſi id cum vtilitate fiat eius,

p ἀριθμὸν ψάμμων,] Vide Diſſert. XVII. §. 6.

q θεσπίζει ὁ θεὸς τὸ ἀληθὲς μαθεῖν, καὶ συμφέρει, κἂν μέλλῃ] Lego θεσπίζει ὁ θεός. καὶ τὸ ἀληθὲς μαθεῖν συμφέρει etc.

Ibid. καὶ δηλαδὴ πᾶσι etc.] Non aſſequor huius ſententiae propoſitum, prout habet Contextus. Iſtud vero, καὶ συμφέρει, aenigma eſt. Clare autem video ex ſequentibus hic eſſe Dialogiſmum, et Obiectionem ab Aliquo illatam in iſtis καὶ δηλαδὴ etc. ideo ad priorem Editionem ita diſtinxeram, ἑψομένου ἐν Λυδοῖς. Καὶ δηλαδὴ πᾶσι etc. cui Obiectioni reſpondet Noſter verbis proxime ſequentibus, Δεινῶς τινα πολυπράγμονα etc. et pro καὶ συμφέρει, conieceram κἂν οὐ συμφέρῃ, quia eo plane ducebat Maximi reſponſum infra, οὐδὲν γὰρ σεμνὸν τὸ τἀληθῆ λέγειν, εἰ μὴ γίγνοιτο ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ μαθόντος. His mihi ſaltem ſatisfeceram in obſcuro hoc loco. Cl. Editor legit, θεσπίζει ὁ Θεός· καὶ τὸ ἀληθὲς μαθεῖν συμφέρει etc. quod non intelligo. M.

r διαφέ-

τος. Οὕτω καὶ ἰατρὸς νοσοῦντα ἐξαπατᾷ, καὶ στρατηγὸς στρατόπεδον, καὶ κυβερνήτης ναύτας, καὶ δεινὸν οὐδέν. Ἀλλὰ ἤδη καὶ ψεῦδος ὤνησεν ἀνθρώπους, καὶ τἀληθὲς ἔβλαψεν. Εἰ μὲν οὖν ἄλλο τι ἡγῇ εἶναι τὴν μαντικήν, ἢ νοῦν θεῖον, διαφέροντα τοῦ ἀνθρωπίνου ἀκριβείᾳ [r] καὶ βεβαιότητι, νόμιζε πολεμεῖν λόγον λόγῳ [s]. Εἰ δὲ ἐστὶν οὐδὲν ἀλλοιότερον, ἢ ὅσον τὸ ἐξ ἡλίου φῶς τοῦ ἐκ πυρός, φῶς δὲ ἑκάτερον· ἀγάπα μὲν τὸ λαμπρότερον, μὴ ἀτίμαζε δὲ τῇ διαιρέσει τὸ ἀμαυρότερον. Ἀλλ' ἡγοῦ τὸ πᾶν τοῦτο ἁρμονίαν τινὰ εἶναι ὀργάνου μουσικοῦ, καὶ τεχνίτην μὲν τὸν Θεόν, τὴν δὲ ἁρμονίαν αὐτὴν ἀρξαμένην [t] παρ' αὐτοῦ, δι' ἀέρος ἰοῦσαν, καὶ γῆς, καὶ θαλάττης, καὶ ζώων, καὶ φυτῶν, ἐμπεσοῦσαν μετὰ

eius, qui audit. Ita ſaepe medicus aegros, dux exercitum, gubernator fallit nautas; nec hoc in iis reprehenditur. Quid, quod mendacia ſaepe proſunt hominibus, nocet contra veritas? Quare ſi aliud diuinationem eſſe exiſtimas, quam mentem diuinam, quae accurata ſtabilique ſcientia differt ab humana, eadem opera exiſtimare potes rationem cum ratione pugnare. Sin contra fateris non aliter differre haec duo, quam ſolis lumen a lumine ignis noſtri, cum vtrumque ſit lumen; per me licet vt id, quod magis lucet, praeferas, dummodo ne id, quod minus lucet, in diuiſione tua excludas. Quin potius ſic ſtatue: vniuerſum hoc harmoniam eſſe quandam inſtrumenti muſici, cuius artifex ſit Deus; eam autem harmoniam incipere a Deo, a Deo, per aerem, per terram, per mare, per animalia omnia tranſire et plantas: quia autem ſimul ac digreſſa eſt a Deo, diuerſas, diſſimilesque naturas

r διαφέροντα τοῦ [ἀνθρωπίνου] Heinſius edidit διαφέροντα νοῦ ἀνθρώπου. At codices plerique dant τοῦ ἀνθρώπου, vnde τοῦ ἀνθρωπίνου bene repoſuit H. Stephanus, eamque coniecturam praeſtat Harleian. Quapropter ſic edidi.

s πολεμεῖν λόγον λόγῳ.] Vulgo λόγῳ λόγον. Contra codices.

t ἁρμονίαν αὐτὴν] Mallem diſtinguere et legere, τὸν Θεόν· τὴν δὲ ἁρμονίαν ταύτην, ἀρξαμένην etc. et paullo ante melius poneretur ὑποστιγμὴ quam plena Diſtinctio poſt τὸ ἀμαυρότερον. M.

Sectio

τοῦτο εἰς πολλὰς καὶ ἀνομοίους φύσεις, συντάττειν τὸν ἐν αὐταῖς πόλεμον· ὡς κορυφαία ἁρμονία, ἐμπεσοῦσα εἰς πολυφωνίαν χοροῦ, συντάττει τὸν ἐν αὐτῇ θόρυβον.

δ'. Τίς δὲ ὁ τρόπος τῆς θείας τέχνης, ὀνόματι μὲν εἰπεῖν οὐκ ἔχω, εἴσῃ δὲ αὐτῆς τὴν δύναμιν ἐξ εἰκόνος, οἷα δήποτε [u]. Ἐθεάσω νεῶν ἐρύσεις ἐκ θαλάττης ἄνω, καὶ λίθων ἀγωγὰς ὑπερφυῶν κατὰ μέγεθος, παντοδαποῖς ἑλιγμοῖς καὶ ἀναστροφαῖς ὀργάνων, ὧν ἕκαστον πρὸς τὸ πλησίον τὴν ῥώμην νειμάμενον [x], ἕτερον ἐξ ἑτέρου διαδεχόμενον τὴν ἀγωγὴν, κινεῖ τὸ πᾶν· καὶ τὸ μὲν ὅλον ἔχει τὴν αἰτίαν τοῦ ἔργου, συνεπιλαμβάνει δέ τι αὐτῷ καὶ τὰ μερικά [y]. Κάλει τοίνυν τεχνίτην μὲν τὸν Θεὸν, ὄργανα δὲ τοὺς λογισμοὺς τοὺς ἀνθρωπίνους,

naturas inuenit, iis ſe miſcet, diuerſitatemque, quae in illis eſt, conciliat ac componit; non aliter, quam ſuprema harmonia diuerſitatem, quae in toto choro eſt, moderatur ac temperat.

4. Et modum quidem, quo diuina haec ars procedit, verbis exprimere non poſſum, delineare tamen qualicunque ſimilitudine poſſum. Vidiſtine vnquam naues in terram ſubduci, aut ingentes ſaxorum moles impelli? quod variis inſtrumentorum motibus conuerſionibusque fieri ſolet, quorum ſingula ſingulis vim addunt aliquam, atque inuicem ita mouentur, vt vniuerſum pondus promoueant. Hic enim cum tota inſtrumentorum compago id facere dicatur, aliquid tamen partes conferunt. Ita ſtatuatur ipſum artificem eſſe Deum, machinas

Sectio δ'.

u ἐξ εἰκόνος, [οἷα δήποτε.] Heinſius emendat οἵας δήποτε. Harleian. dat ἢ οἷα. Reg. ἢ οἷα. Lege ἐξ εἰκόνος. [Ἢ οὐ] δήποτε ἐθεάσω — κινεῖ τὸ πᾶν;

x τὴν ῥώμην νειμάμενον,] Opinor ῥύμην, *impetum.* Heſychius. Ῥύμη, ὁρμή. ſaepe a Noſtro et aliis in hoc ſenſu vſurpata vox. τοῦ δρόμου τὴν ῥύμην, *impetum curſus*, Heliodorus IV. 4. Vide et Ach. Tatium lib. I. p. 45. vbi eadem varietas in Codicibus. M.

y συνεπιλαμβάνει δέ τι αὐτῷ καὶ τὰ μερικά. Κάλει etc.] Lege, καὶ τὰ μέρη. Κάλει etc. cui opponitur τὸ ὅλον, vt ſaepe. Syllaba vltima in μερικὰ eſt repetitio primae in κάλει: quod ſaepe accidit. M.

z τέχνην

τέχνην δὲ τὴν ἀνθρωπίνην σπῶσαν [z] ἡμᾶς ἐπὶ τὴν ἀγωγὴν τῆς εἱμαρμένης. Εἰ δέ σοι καὶ σαφεστέρας εἰκόνος δεῖ, νόει μοι στρατηγὸν μὲν τὸν Θεὸν, στρατείαν δὲ τὴν ζωὴν, ὁπλίτην δὲ τὸν ἄνθρωπον, σύνθημα δὲ τὴν εἱμαρμένην, ὅπλα δὲ τὰς εὐπορίας, πολεμίους δὲ τὰς συμφορὰς, σύμμαχον δὲ τὸν λογισμὸν, ἀριστείαν δὲ τὴν ἀρετὴν [a], ἧτταν δὲ μοχθηρίαν, μαντικὴν δὲ τὴν τέχνην αὐτὴν τὴν

nas rationes humanas, humanam rurſus artem, quae nos ad fatale decretum trahit. Quod ſi magis etiam perſpicuam ſimilitudinem requiris, finge Deum eſſe ducem, militiam vitam noſtram, militem hominem, teſſeram fatum, arma facultates homini conceſſas, inimicos calamitates, ſocios belli rationem, victoriam virtutem, cladem improbitatem, diuinationem vero

z τέχνην δὲ τὴν [ἀνθρωπίνην] Vel aliquid deeſt, vti quidem cenſuit H. Stephanus; vel potius, quemadmodum puto, vox ἀνθρωπίνην in mendo cubat. Auctore, niſi fallor, volente, reſcribo τέχνην δὲ τὴν [θείαν πρόνοιαν,] σπῶσαν ἡμᾶς etc. Hierocles apud Photium cod. CCXIV. p. 552. Εἱμαρμένη τῶν ἐκβαινόντων κατὰ τὸν τῆς [προνοίας] θεσμὸν δικαστικὴ τοῦ θεοῦ ὑπάρχει ἐνέργεια, τάξει καὶ εἱρμῷ πρὸς τὰς προαιρετικὰς ὑποθέσεις τῶν αὐτεξουσίων ἔργων ἐπανορθουμένη τὰ καθ' ἡμᾶς. Vide ſis et Codicem CCLII. p. 1384.

Ibid. τέχνην δὲ τὴν ἀνθρωπίνην, σπῶσαν ἡμᾶς etc.] Dixi alibi (*Coniect. ad Lyſiae Orat.* XVI. pag. 576.) pro τὴν ἀνθρωπίνην legi debere τὴν μαντικὴν: nec ſententiam muto. immo iam video Maximum non potuiſſe aliter ſcribere niſi enim ita legatur, deerit *ipſa Res* cuius cauſſa Comparatio haec inſtituebatur, nempe μαντική. *Vates*, inquit, conſulimus, et eorum monitis paremus; non reputantes interea, hanc ipſam μαντικὴν eſſe Dei *artem* et methodum per quam *trahit* nos πρὸς τὴν εἱμαρμένην, *ad fatale decretum*, ad iſtud quod de nobis Prouidentia eius ante ſtatuerat et decreuerat. ſic in ſequenti ſimilitudine, a *Militia* ſumpta, μαντικὴν vocat, pariter atque in hac, τὴν τέχνην αὐτὴν etc. Mox, pro μοχθηρίαν ſcribe τὴν μοχθηρίαν. vide ſingula praecedentia. M.

a ἀριστείαν δὲ τὴν ἀρετὴν,] Paccius vertit, *fortitudinis praemium, virtutem.* Legit igitur ἀριστεῖον, quomodo reponendum putauit Heinſius. Male, prout arbitror; nam virtus non eſt fortitudinis praemium, ſed ipſa fortitudo.

Sectio

ἐκ τῆς παρασκευῆς ἐπισταμένην τὸ μέλλον. Καὶ γὰρ κυβερνήτης ναῦν ἔχων, καὶ εἰδὼς τὰ ὄργανα, καὶ τὴν θάλατταν ὁρῶν, καὶ αἰσθανόμενος τῶν πνευμάτων, οἶδε τὸ ἀποβησόμενον· καὶ στρατηγὸς στρατόπεδον ἔχων, καὶ τὰ ὅπλα εἰδὼς, καὶ τῆς παρασκευῆς μεμνημένος, καὶ τῶν πολεμίων αἰσθανόμενος, οἶδε τὸ ἀποβησόμενον· καὶ ἰατρὸς τὸν κάμνοντα ἰδὼν, καὶ τῆς νόσου ξυνεὶς, καὶ τῆς τέχνης αἰσθανόμενος, οἶδε τὸ ἀποβησόμενον. Ὁρᾷς τὸ πλῆθος τῶν μάντεων, ὡς σαφὲς, ὡς τεχνικὸν, ὡς εὔστοχον. Εἰ μὲν οὖν τὸ ἐφ' ἡμῖν αὐτὸ ἦν καθ' αὑτὸ, ἀπήλλακτο δὲ εἱμαρμένης, οὐδὲν ἔδει μαντικῆς· εἰ δὲ ἀνακέκραται τὸ ἐφ' ἡμῖν τοῖς ὅλοις, μέρος ὂν καὶ τοῦτο τῆς εἱμαρμένης, κατὰ μὲν τὸ ἀναγκαῖον ἡ μαντικὴ στήσεται, κατὰ δὲ τὸ δῆλον ἢ μὴ, βουλὴ ἔσεται.

ε΄. Ἤδη δὲ καὶ τοῦ ἀναγκαίου γνώμη καὶ ἡ μαντικὴ [b] δηλωτική. Πῶς καὶ τίνα τρόπον ἑκατέρα; Αὐχμοὺς

vero eſſe eam artem, quae ex apparatu praeſenti futura coniiciat. Gubernator enim, ſi nauem habeat, et inſtrumenta norit, quae requiruntur, ſi mare inſpiciat, ventos obſeruet, quid futurum ſit nouit: dux, ſi exercitum habeat, et arma ſua ſciuerit, et de neceſſario apparatu cogitauerit, et hoſtium adventum praeuiderit, exitum nouit, et medicus, ſi aegrum videat, et morbum intelligat, et artis ſuae ſibi ſit conſcius, quid futurum ſit, non neſcit. Vides quanta ſit hariolorum copia, quam certa, quam artificioſa, quam prudens. Si igitur, quod in poteſtate noſtra eſt, ex ſeipſo tantum penderet, non opus eſſet diuinatione: cum vero id ipſum cum toto cohaereat, tanquam pars quaedam et ipſa fati, id, quod neceſſitati ſubiicitur, diuinationem ſtatuat; quod vel certitudinem vel incertitudinem rei futurae reſpicit, conſultationi ſubiiciatur.

5. Quid, quod de neceſſariis quoque, et humaná mens, et diuina indicat ſcientia? Quomodo, dices, vtraque? Sane ſiccitates,

Sectio ε.

b γνώμη καὶ ἡ μαντικὴ] Videtur deeſſe ἡ ante γνώμη, vt in ſequenti. Γνώμη vero hoc loco eſt *Humana mens:* niſi deſit vox ἀνθρωπίνη vel ἀνθρώπου, quemadmodum ſemper alibi in hac Diſſertatione loquitur. infra quidem

μὲν, καὶ ἐπομβρίας [c], καὶ σεισμοὺς γῆς, καὶ πυρὸς ἐκβολὰς, καὶ πνευμάτων ἐμβολὰς, καὶ ἀέρων μεταβολὰς οὐ Θεὸς οἶδε μόνος, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων ὅσοι δαιμόνιοι. Οὕτω καὶ Φερεκύδης σεισμὸν Σαμίοις προεμήνυσε [d], καὶ Ἱπποκράτης Θετταλοῖς προσιόντα λοιμὸν [e],

ſiccitate, pluuiarum penuria, et terrae motus, et eruptiones ignium, et ventorum impetus, et mutationes aeris, non Deus praeuidet tantum, ſed et diuini ingenii viri. Ita terrae motum Pherecydes Samiis, et imminentem peſtem Theſſalis Hippo-

quidem ſect. 8. ponit τοῖς λογισμοῖς ſimpliciter pro *humanis ratiocinationibus*, et opponit eas τῇ μαντικῇ. ſed, quod magis mirum eſt, ſect. 6. τὴν ἀρετὴν, ſi ſana ſit vox, dicit ſimpliciter pro τὴν τοῦ νοῦ ἀνθρωπίνου (vel τῆς γνώμης ἀνθρωπίνης) ἀρετὴν· vbi itidem opponitur ἡ μαντική. Sed in hac libertate vſus verborum Magiſtrum ſuum Platonem ſequebatur, prout ipſe de ſe fatetur Diſſ. XXVII. 4. M.

c Αὐχμοὺς μὲν, καὶ [ἐπομβρίας,] Vulgo ἀνομβρίας, in quam vocem eadem cadit poteſtas ac in αὐχμοὺς, vt hoc modo pura puta fiat ταυτολογία. Harleian. ἐπομβρίας, quod *imbrium copiam* denotat; idque, cum commodiſſimum ſit, recepi. Ariſtophanes Nub. v. 1118.

Ὥστε μήτ' [αὐχμὸν] πιέζειν,
μήτ' ἄγαν γ' [ἐπομβρίαν.]

Alciphron. III. 35. [Αὐχμὸς τανῦν — δεῖ δὲ ἐπομβρίας. Pariter ἐπομβρίας καὶ αὐχμὰς coniunxerunt Hipparchus apud Stobaeum Serm. CVI. p. 573. et Sextus Empiricus aduerſus Mathem. lib. v. §. 2. Aretaeus de Cauſis et Signis Acut. Morb. lib. II. cap. 4. Ὁ δὲ αὐχμὸς ἐς [ἐπομβρίην] τρέπεται. Ad quem Petitus haec Diogenis Laertii verba laudauit. Heraclitus, τῶν ἰατρῶν αἰνιγματώδως ἐπυνθάνετο, εἰ δύναιντο ἐξ [ἐπομβρίας. αὐχμὸν] ποιῆσαι. exſtant IX. 3. Hippocrates Aphor. III. 15. Οἱ αὐχμοὶ τῶν [ἐπομβριῶν] εἰσὶν ὑγιεινότεροι. Vide ſis et Aphoriſm. XVI.

d Φερεκύδης σεισμὸν Σαμίοις προεμήνυσε,] Cicero de Diuinat. 56. *Pherecydes, cum vidiſſet hauſtam aquam de puteo, terrae motum dixit inſtare.* Sic et II. 13. ac Plinius H. N. lib. II. §. 81. Pherecydi pariter hoc adſcribunt Apollonius Mirab. cap. V. Diogenes Laertius I. 116. et Theopompus: aſt Andron Pythagorae. Vide Euſeb. P. E. X. 3. Cum Androne faciunt Iamblichus Vit. Pyth. cap. XXVIII. §. 136. et Porphyrius §. 29. Ammian. vero Marcellinus XXII. 16. Anaxagorae hoc idem tribuit.

e Ἱπποκράτης Θετταλοῖς προσιόντα [λοιμὸν,] Vulgo λιμόν. At Reg.

καὶ Τιμήσιος Κλαζομενίοις ἐκλείποντα ἥλιον [f], καὶ ἄλλοι ἄλλο τι [g]. Πῶς δὲ δὴ καὶ Θεὸς τὰ ὅσα ἐφ' ἡμῖν καταμαντεύεται;

Μὴ σπεῖρε τέκνων ἄλοκα δαιμόνων βίᾳ [h],

Hippocrates, et defectum ſolis Clazomeniis Timeſias, aliusque aliud praedixit. Quomodo contra, quae in poteſtate noſtra ſunt, praedicit Deus?

Ne liberis incumbito, inuito Deo, ait

Reg. Harleian. et Paccii codex λοιμὸν repraeſentant. Ac merito quidem; nam Hippocrates *venientem ab Illyriis* peſtilentiam *praedixit*, auctore Plinio VII. 37. Res a Sorano Vit. Hippocr. p. 1. 2. plenius hoc modo narratur: Εἰς τὴν Ἰλλυριῶν καὶ Παιόνων βαρβάρων γῆν [λοιμοῦ] κατασκήψαντος, καὶ δεομένων τῶν ἐκεῖ βασιλέων πρὸς αὐτοὺς ἐλθεῖν, παρὰ τῶν πρέσβεων· τίνα ἦν ἐκεῖ τὰ πολλὰ τῶν πνευμάτων μαθὼν, ἐκείνους μὲν ἀπράκτους ἀπέπεμψε. συλλογισάμενος καὶ τὸν νόσον ἐπὶ τὴν [Ἀττικὴν] ἥξειν, προειπὼν τὸ γενησόμενον, καὶ τῶν πόλεων, καὶ τῶν μαθητῶν ἐπεμελήθη. Prior hos locos adduxit Heinſius. Notare vero praetermiſit vir ille doctus, hoc beneficium a Theſſalo Hippocratis filio fuſiſſime memoratum eſſe in Orat. ad Athen. tom. I. Oper. Hippocr. pag. 6.

f [Τιμήσιος] Κλαζομενίοις ἐκλείποντα ἥλιον,] Vulgo Τιμάσιος, at in Reg. et Harleian. Τιμήσιος legitur, ac ſic edidi, cum Κλαζομένιος Τιμήσιος Herodoto memoretur I. 168. Heinſio placet Τιμησίας, quia Timeſiae Clazomenii meminit Plutarchus Πολιτ. Παραγγ. tom. II. p. 812. Eiusdem meminit etiam Περὶ πολυφιλίας p. 96. B. vt et Aelianus V. H. XII. 9. Verum non eſſe cur a Mſs. recedatur, iam vidimus. Atque celebris eſt in Hiſtoria Eccleſiaſtica non hic, ſed alter Τιμάσιος· vt vel inde liqueat nomen eſſe ſatis Graecum. Vide Sozomenum H. E. VIII. 7. Philoſtorgium X. 8. et Suidam in Γαῦρος et in Τιμάσιος.

g [ἄλλοι] ἄλλο τι.] Vulgo ἄλλος. Mſs. lectionem nos exhibemus.

h δαιμόνων [βίᾳ,] Vulgo δαιμόνων ἄτερ. At cum daret Harleian. δαιμόνων βίᾳ τερ, non difficulter intelleximus ἄτερ ex Gloſſemate promanaſſe, legique debere δαιμόνων βίᾳ, prout habet Euripides Phoeniſſ. v. 18. et ex eo Lucianus Iou. Conf. tom. II. p. 124. Origines in Celſum p. 73. Zenobius I. 68. ſcholiaſtes ad Ariſtophanis Ranas v. 1216. ac auctor Argumenti, quod Aeſchyli Septem contra Thebas praeponitur. Δαιμόνων βίᾳ, *inuitis Diis.* Euripides Phoeniſſ. v. 875.

'Εξ

ὁ Θεὸς λέγει·

Ἤν γὰρ φυτεύσῃς [i] παῖδ᾽, ἀποκτενεῖ σ᾽ ὁ φύς.

Ταῦτα λέγει μὲν, ἀλλὰ οἶδεν ἀνδρὶ συμβουλεύων ἀκολάστῳ καὶ ἀκρατεῖ μέθης, καὶ διὰ τοῦτο προλέγει τὴν συμφοράν· ἧς παρέσχε μὲν τὴν ἀρχὴν ὁ Λάϊος, ἐγνώρισε δὲ τὴν αἰτίαν ὁ Θεός.

Κροῖσος Ἅλυν διαβὰς [k] μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει·

ὅτι μὲν διαβήσεται οὐ λέγει, τὶ δὲ πείσεται διαβὰς, λέγει. Εἰ δὲ ἀπαλλάξεις τῆς συμπλοκῆς, καὶ διοική-

ait Deus;

Natus parentem namque mactabit ſuum.

Haec dicit quidem, non ignorat tamen intemperanti et vinoſo homini conſilium ſe dare, ideoque futuram calamitatem praedicit: cuius cauſam Laius praebuit, Deus praedixit.

Croeſus Halyn penetrans magnam peruertet opum vim:

tranſiturum eum eſſe non dicit; ſed quid poſt tranſitum euenturum ei ſit, dicit. Quod ſi oraculum diuinum, mentemque humanam

Ἐξ οὗ τεκνώθη Λάϊος [βίᾳ θεῶν.] Et Iphig. in Aulide v. 702.

Θεοῦ διδόντος, ἢ [βίᾳ θεῶν] λαβών.

Aeſchylus in Septem contra Thebas v. 537.

Ἦ μὴν λαπάξειν ἄστυ Καδμείων, [βίᾳ Διός.]

Vide et v. 751. Arrianus Exped. Alex. III. 2. Καὶ Χίων ὅτι δὴ ὁ δῆμος ἐπηγάγετο σφᾶς [βίᾳ] τῶν κατεχόντων τὴν πόλιν, *Inuitis iis, qui tenebant vrbem.* Locum peſſime ceperunt interpretes.

Ibid. δαιμόνων βίᾳ] Vide quae dixi in Praefatione. M.

i Ἢν γὰρ φυτεύσῃς] Vulgo Εἰ γὰρ φυτεύσεις. At codices eam, quam repraeſentamus, exhibent lectionem. Euripides Phoeniſſ. v. 19. Εἰ γὰρ τεκνώσεις. Ac ita Lucianus tom. II. p. 124. Alcinous Doct. Plat. cap. XXVI. Vetus auctor ὑποθέσεως Aeſchyli Septem contra Thebas, ſcholiaſtes ad Ariſtophanis Ranas v. 1216. Origenes in Celſum p. 73. et alii. Sed hunc locum noſter ex memoria laudauit.

k Κροῖσος Ἅλυν διαβὰς] Exſtat apud Herodotum I. 53. Ariſtoteleſ Rhet. III. 5. ſcholiaſten ad Euripidis Oreſten v. 165. aliosque multos. Vide nos ad Ciceronis de Diuin. II. 56.

σεις μαντικὴν Θεȣ͂, καὶ ἀνθρώπȣ νȣ͂ν [l], διέλυσας ἁρμονιῶν τὴν μȣσικωτάτην [m].

ϛ΄. Οἶκος ȣ͂τος εἷς θεῶν καὶ ἀνθρώπων, ȣ͂ρανὸς καὶ γῆ, δυοῖν ἑςίαι καὶ ὀχήματα τὰ ἀθάνατα [n]· ὧν τὸν μὲν νέμονται θεοὶ καὶ θεῶν παῖδες, τὴν δὲ ὑποφῆται θεῶν ἄνθρωποι, ȣ̓ χαμαιεῦναι, καθ' Ὅμηρον, ȣ̓δὲ ἀνιπτόποδες [o], ἀλλὰ ἄνω εἰς τὸν ȣ̓ρανὸν ὁρῶντες ὀρθῇ

humanam diſtrahas et diſtinguas, harmoniam coniunctiſſimam diſſoluis

6. Non aliam domum habent, praeter hanc, quam vides, Dii hominesque, caelum dico et terram: duo illa genera, duos hos lares, duo haec aedificia incolunt, alterum Dii Deorumque liberi; alterum Deorum incolunt interpretes, non illi quidem humicubae, vt ab Homero vocantur, aut illotipodes. ſed qui oculos ſimul mentemque in caelum erigant, et a Deo

l καὶ [διοικήσεις] μαντικὴν θεȣ͂, καὶ ἀνθρώπȣ νȣ͂ν,] Hen. Stephanus edidit διακίσεις. Hinc is, vt et Heinſius, fecere διασχίσεις. At Harleian. διοικίσεις. Reg. autem διοικήσεις. Recte quidem, nec aliter exhibui.

m διέλυσας ἁρμονιῶν τὴν μȣσικωτάτην.] Reg. et Harleian. καὶ διέλυσας, vnde reſcribendum νὴ διέλυσας.

Sectio ϛ΄.

n [ὀχήματα] τὰ ἀθάνατα.] Heinſius legit οἰκήματα. Non accedo: nam mihi ſana videtur codicum lectio.

Ibid. καὶ ὀχήματα τὰ ἀθάνατα·] Dele ſuperfluum articulum, natum ex praecedente ſyllaba; quemadmodum in voce μερικὰ factum paullo ante vidimus. Male *Heinſius* legit οἰκήματα. ὀχημα eſt in quo aliud *continetur* et *vna vehitur*. ſic *corpus* humanum vocatur ὄχημα *animae*, XXXVII. 3. et *nauis* ibidem (ſect. 8) ὄχημα *vectoris*. Vide Clem. Alexandrinum Protrept. p. 15. Mox, poſt Θεοὶ pone ὑποστιγμὴν, —— ἐπιςάται Θεόι· γῆν τε γὰρ etc. M.

o Οὐ χαμαιεῦναι —— ȣ̓δὲ ἀνιπτόποδες, Reſpicit ad Iliad. Π΄. 234.

Ἀμφὶ δὲ Σελλοὶ
Σοὶ ναίȣσ' ὑποφῆται ἀνιπτόποδες, χαμαιεῦναι.

De Iouis Dodonaei ſacerdotibus loquitur poeta. Vide ſis interpretes ad Lucani III. 80.

p εἰς τὸν ȣ̓ρανὸν ὁρῶντες [ὀρθῇ] τῇ ψυχῇ,] Vulgo ὀρθοὶ τῇ ψυχῇ. Vterque vero Mſs. illam lectionem redarguit, noſtram confirmat.

q ἐπιςάται

τῇ ψυχῇ, καὶ ανηρτημένοι τῇ γνώμῃ πρὸς τὸν Δία. Διέλαχον δὲ αὐτῶν τοὺς βίους ἐπιστάται θεοὶ [q], γῆν τε γὰρ θεοὶ ἐπιβόσκονται, σώζοντες τὰ τῆς γῆς ἔγγονα, οὐχ ὀρώμενοι [r], οὐδὲ τοξεύοντες, ἢ τιτρωσκόμενοι·

Οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ' [s], οὐ πίνουσ' αἴθοπα οἶνον.

Ἄνθρωποι δὲ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀφορῶντες, ἣ θέμις; ὁρᾶν [t] τὸν τοῦ Διὸς πυριλαμπῆ οἶκον, οὐ χρυσοῖς, καθ' Ὅμηρον, κόσμοις καὶ κόραις δᾶδας μετὰ χεῖρας φέρουσι [u]

a Deo toto animo dependeant. Horum vitae Dii praeſident, qui ipſi quoque terram pererrant, eiusque progeniem conſeruant; caeterum nec videntur, nec in bello, vt Homerus vult, iaculantur, aut vulnerantur,

Nec Cererem tractant, nec rubri munera Bacchi.

Homines vero, ſublatis in caelum oculis, qua licet, ſplendidam Iouis domum intuentur; quae non, vt illa poetae, auro adornata eſt, *nec pueris, qui ardentes manu taedas ferunt*; ſed ſole

q ἐπιστάται θεοὶ,] Daemonas ait; de quorum muniis, inter alios, vide Platonem Sympoſ. p. 327. G. et Apuleium de Habit. Doct. Plat. p. 585. ac de Deo Socr. p. 674. ſeq.

r οὐχ ὀρώμενοι] Senſum ſubeſſe non nego: acumen deſidero quod in adiunctis Participiis τοξεύοντες et τιτρωσκόμενοι video. Maximus enim χλευάζει, et tacite deridet Deos Homericos, quos Poeta inducit *iaculantes* et *vulneratos*, infra dignitatem Immortalium, et quaſi *homines* eſſent. Coniicio igitur ſcripſiſſe, οὐκ ὀδυρόμενοι, *non lamentantes*: quales eos Homerus interdum deſcribit. ſic Diſſ. XXIV. 5. καὶ Θεοὶ πίνοντες, καὶ γελῶντες Θεοὶ, καὶ 'ΟΔΥΡΟ´ΜΕΝΟΙ Θεοὶ. vide et XI. 5. Athenagoras *Legat.* p. 82. ὅταν δὲ πατὴρ ἀνδρῶν τε Θεῶν τε 'ΟΔΥ´ΡΗΤΑΙ μὲν τὸν υἱὸν — ἀδυνατεῖ δὲ 'ΟΔΥΡΟ´ΜΕΝΟΣ τοῦ κινδύνου ἐξαρπάσαι, —— τίς οὐκ ἂν etc. Vide Cl. Alexandrinum *Protrept.* p. 37. A. Ioſephum contra Apion. lib. II. ſect. 34. Tertullianum *Apolog.* c. XIV. ſed praecipue Platonem *de rep.* lib. III. pag. 164. πολὺ δ' ἔτι τούτων μᾶλλον δεησόμεθα (Ὁμήρου) μή τοι Θεοὺς γε ποιεῖν 'ΟΔΥΡΟΜΕ´ΝΟΥΣ. Mox, ſi auferas diſtinctionem poſt ὁρᾶν, non opus erit vt legatur ὁρῶσι. M.

s Οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ',] Iliad. Ε'. 341.

t ἣ θέμις ὁρᾶν,] Malim ἣ θέμις, ὁρῶσι, quod Paccius, Heinſius, et Grotius in ſuis verſionibus expreſſere.

u κόραις δᾶδας μετὰ χεῖρας φέρουσι]

λαμπόμενον, ἀλλὰ ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ τῶν τούτοις συντεταγμένων ἀκμαίῳ πυρὶ καταφεγγόμενον. Στρατὸν ὁρᾷς ἡγεμόνων ἀγαθῶν, καὶ θεραπόντων ἀναγκαίων· τοῦτό μοι φύλαττε τὸ σύνθημα, καὶ ὄψει μὲν τὴν μαντικὴν, συνήσεις δὲ τὴν ἀρετὴν, γνωριεῖς δὲ τὴν ἑκατέρου ἐπιμέλειαν καὶ κοινωνίαν x.

ζ'. Πολιτείαν ὁρᾷς τὸν ἀνθρώπινον βίον, οὐχ ἑδραῖον, οὐδὲ ἠπειρωτικὸν, ἀλλὰ διὰ νεὼς ὁλκάδος ἐν πελάγει πλατεῖ περαιούμενον y· σώζει δὲ αὐτὴν οὐ μόνον κυβερνήτου τέχνη, ἀλλὰ καὶ πνευμάτων καιροὶ, καὶ ὑπηρεσία

ſole, lunaque, reliquorumque, qui hos comitantur, illuſtri fulgentem igne. Exercitum ex optimis ducibus, neceſſariisque militibus vides: haec inter ſe coniuncta maneant; videbis quid ſit diuinatio, videbis virtutem vtriusque, vtriusque officium, et quid commune habeant.

7. Vides humanam vitam eſſe quaſi rempublicam quandam; eſt autem inſtabilis, nec in continenti conſtituta, ſed quae parua nauicula immenſum mare traiicit: hanc non gubernatoris tantum ars conſeruat, ſed et ventorum commoditas, et

φέρουσι] Vulgo κόραις —— φερούσαις. At Reg. et Harleian. φέρουσι, quapropter edidi κόροις φέρουσι, non enim erat cur, vt Heinſius fecit, poetica voce κούροις vterer. Ad Odyſſ. Η'. 100. reſpicit, vbi poeta,

Χρύσειοι δ' ἄρα κοῦροι ἐυδμήτων ἐπὶ βωμῶν
Ἕστασαν, αἰθομένας δαΐδας μετὰ χερσὶν ἔχοντες.

Vide Lucretium II. 24.

x τὴν ἑκατέρου ἐπιμέλειαν καὶ κοινωνίαν.] Supra dixerat, Θεοῦ μαντείαν, et ἀνθρώπου νοῦν, eſſe χρῆμα συγγενές· quare mihi videtur legendum eſſe ἐπιμιξίαν καὶ κοινωνίαν· vt XXXVII. 8. φιλία δὲ καὶ ἐπιμιξία καὶ κοινωνία —— ἐκποδὼν ἦν. quater alibi hac voce ἐπιμιξία vtitur Maximus ſenſu pari. Ariſtides *Hymn. in Nept.* p. 20. καὶ φιλίαν αὐτοῖς γενέσθαι καὶ ἐπιμιξίαν. Συμπλοκὴν καὶ κοινωνίαν, Arrianus Diſſ. III. 26. *Cura* (ἐπιμέλεια) non videtur vllum hic locum habere. M.

Sectio ζ'.

y ἀλλὰ [διὰ] νεὼς ὁλκάδας ἐν πελάγει πλατεῖ [περαιούμενον·] Reg. ἀλλὰ νεὼς ὁλκάδος —— περαιούμενος. Sed et Harleian. voculam διὰ praetermittit. Locus, vt videtur, ita refingendus eſt, Πολιτείαν ὁρᾷς τὸν ἀνθρώπινον βίον, οὐχ [ἑδραίαν] οὐδὲ [ἠπειρωτικὴν,] ἀλλὰ νεὼς ὁλκάδος ἐν πελάγει πλατεῖ περαιουμένης. Eandem vero ſimilitudinem multi ſcriptores adhibent. Vide nos ad Tuſc. I. 30.

z ὑπηρεσία

ναυτῶν [z], καὶ εὐκολία ὀργάνων, καὶ θαλάττης φύσις. Τάττε δέ μοι κατὰ μὲν τὰ ὄργανα καὶ τὰς ὑπηρεσίας τοὺς λογισμοὺς τῆς ψυχῆς, κατὰ δὲ θάλατταν καὶ τὰ πνεύματα τὸ ἄδηλον τῶν ἀνθρωπίνων, κατὰ δὲ τὸ προορατικὸν τῆς κυβερνητικῆς τέχνης τὸ εὔστοχον τῆς μαντικῆς. Εἰ δέ σου ἀντιπίπτει τῷ λογισμῷ [a] τῆς πολιτείας κρᾶσις, ἀκούσῃ Πλάτωνος ὡδὶ λέγοντος· „Ὡς Θεὸς μὲν πάντα, καὶ μετὰ Θεοῦ [b] τύχη, καὶ καιρὸς, τὰ ἀνθρώπινα κυβερνῶσι τὰ ξύμπαντα· ἡμερώτερόν γε μὴν τρίτον ἐπὶ τούτοις προσθεῖναι [c], δεῖν ἕπεσθαι τὴν τέχνην. Καιρῷ γὰρ χειμῶνος συλλαβέσθαι κυβερνητικὴν, ἢ μὴ, μέγα πλεονέκτημα ἔγωγ' ἂν θείην.„

η'. Ταῦτά μου τὰ μαντεύματα τὴν ψυχὴν ταράτ-

et miniſterium ſingulorum, et inſtrumentorum agilitas, et natura maris Cum inſtrumentis ergo et miniſterio confer rationem animi, cum mari et ventis rerum humanarum incertitudinem, cum prudentia gubernatoris diuinationis certitudinem. Quod ſi abſurdum reipublicae huius temperamentum animo videatur tuo, Platonem audies, qui ita ſcribit: *Deus, et cum Deo fortuna, opportunitasque, humana gubernant omnia; vt autem mitius agamus, praeſtabit tertiam his adiicere artem. Quoties namque tempeſtas oritur, multum intereſſe exiſtimo, ſitne peritus gubernator, necne.*

8. Haec oracula animum perturbant meum, neque permittunt,

z ὑπηρεσία ναυτῶν,] Vulgo ὑπηρεσία αὐτῶν. At Reg. ὑπηρεσίαν αὐτῶν. Harleian. ὑπηρεσία ναυτῶν, quod aperte verum cum ſit, id recepimus. Sed nec aliter H. Stephanus olim reponendum coniecerat.

a [ἀντιπίπτει] τῷ λογισμῷ] Reg. et Harleian. ἀντετύχει. Legendum videtur ἀντιτυπεῖ τῷ λογισμῷ. Etymologus Ἀντίτυπα, ἀντιπίπτοντα.

b καὶ μετὰ Θεοῦ] Vulgo μετὰ Θεόν. At Mſs. μετὰ Θεοῦ, prout apud Platonem recte legitur. Locus extat lib. IV. Legg. pag. 598. A. a cuius libris nonnihil diuerſus abit Maximus, quod, iis non inſpectis, ῥῆσιν hanc recitauerit. Afferunt eam Iulianus ad Themiſt. pag. 257, 258. Hierocles de Prouid. p. 264. et Stobaeus Serm. LVIII. p. 380.

c τρίτον ἐπὶ τούτοις προσθεῖναι δεῖν ἕπεσθαι, τὴν τέχνην.] Ita diſtingue, non poſt προσθεῖναι. M.

 d τοῖς

τει, καὶ ὅτε καθαρῶς εἰς ὑπεροψίαν ἄγει τῆς μαντικῆς, ὅτε καθαρῶς τοῖς λογισμοῖς διαπιςεύει [d]· ἀλλ' ὥσπερ τῶν ἀμφιβίων ζώων οἱ ὄρνιθες κοινωνῦσι τῦ ἐν ἀέρι δρόμυ τοῖς μεταρσίοις, τοιαύτην ὁρῶ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ τὴν διαγωγὴν τῦ βίυ, ἀμφίβιον καὶ κεκραμένην ὁμῦ ἐξυσίᾳ καὶ ἀνάγκῃ· οἷα γένοιτ' ἂν καὶ δεσμώτῃ ἀνδρὶ ἐξυσίᾳ ἑπομένῳ αὐθαιρέτως τοῖς ἄγυσιν· ὥςε ἐγὼ ὑποπτεύω μὲν τὴν ἀνάγκην [e], ὀνομάσαι δὲ αὐτὴν εὐπόρως ὐκ ἔχω. Κἂν γὰρ πεπρωμένην φῶ, ὄνομα λέγω πλανώμενον ἐν ἀνθρώπων δόξαις [f]. Τίς γὰρ ἡ πεπρωμένη; ποίας φύσεως; τίνος ὐσίας;

Εἰ μέν τις θεός [g] ἐσσὶ, τοὶ ὐρανὸν εὐρὺν ἔχυσιν,

mittunt, vt vel plane diuinationem contemnam, aut firmiter illi adhaeream: ſed ſicut aues, quae ancipitis naturae ſunt, cum reliquis hoc commune habent, quod in aere volent; talem video vitam eſſe noſtram, quam ducimus, ancipitem, mixtamque neceſſitate ſimul et libertate. Ea autem libertas talis eſt, qualis in homine vincto, qui ſponte ſequitur lictores; itaque neceſſitatem illam videre mihi videor, apte tamen exprimere non poſſum. Si enim Parcam dicam, voce vtar, in qua hominum opiniones ludunt. Quid enim eſt Parca? cuius naturae? quae eſt eius eſſentia?

Si Dea ſis, caelique habitas ſublimia templa;

minime

Sectio η.

d τοῖς λογισμοῖς διαπιςεύει.] *Quid* διαπιςεύει? nihil praecedit niſi ταῦτα τὰ μαντεύματα. ſed in iſtis nullus ſenſus. Coniicio διαπιςεύειν ἐᾷ· vt Conſtructio ſit, ταῦτα τὰ μαντεύματα ὅτε ἌΓΕΙ τὴν ψυχὴν, —— ὅτε ἘΑῙ διαπιςεύειν. Neceſſitatem huius ſenſus vidit Cl. Interpres, prout liquet ex Verſione; in qua, pro *aut firmiter illi* (Diuinationi) *adhaeream*, prorſus contra debuit eſſe, *aut firmiter ratiocinationibus* (τοῖς λογισμοῖς) *adhaeream*; nempe *humanis.* Paullo ante, pro ταῦτά ΜΟΥ τὰ μαντεύματα, ſcribe ΜΟΙ, vt magis vitetur Conſtructionis ambiguitas. M.

e ὑποπτεύω μὲν τὴν ἀνάγκην,] Vulgatae τὴν neſciunt; quam voculam fide codicum Reg. et Harleian. addidimus.

f πλανώμενον [ἐν] ἀνθρώπων δόξαις.] Vulgo πλανώμενον ἀνθρώπων δόξαις. Sed Mſs. lectionem, quam ſequimur, exhibent.

g Εἰ μέν τις θεός] Odyſſ. Ζ'. 150.

h αἱ

ὐδὲν τῶν δεινῶν σὸν ἔργον· (ὐδὲ καθ' εἱμαρμένην αἱ ἀνθρώπιναι συμφοραὶ) [h] ὐ γὰρ θέμις ἀνάπτειν θεῷ αἰτίαν κακῦ.

Εἰ δέ τις ἐστὶ βροτῶν [i], τοὶ ἐπὶ χθονὶ ναιετάυσι,
ψεύδεται μὲν ὁ Ἐλπήνωρ λέγων,
Ἆσέ με δαίμονος [k] αἶσα κακή·
ψεύδεται δὲ ὁ Ἀγαμέμνων λέγων,
Ἐγὼ δ' ὐκ αἴτιός [l] εἰμι,
Ἀλλὰ Ζεὺς, καὶ μοῖρα, καὶ ἠεροφοῖτις ἐρινὺς [m].

θ'. Ἔοικε δὲ καὶ ταυτὶ τὰ ὀνόματα εἶναι μοχθηρίας ἀνθρωπίνης εὔφημοι ἀποστροφαὶ, ἀναθέντων αὐτῆς τὴν αἰτίαν τῷ δαιμονίῳ, καὶ ταῖς μοίραις, καὶ ταῖς ἐριννύσιν· οἱ δὲ ἐν μὲν ταῖς τραγῳδίαις [n] ἐχέτωσαν χώραν

minime reprehendi debet, quod a te fit, neque Parcae humanae miſeriae cauſa (quia nulli Deo adſcribi illa debet) tribuenda eſt.

Sin hominum quisquam, telluriſque incola noſtrae;
mentitur Elpenor, cum dicit,
Laeſit me mala ſcaeua Dei:
mentitur et Agamemnon, cum dicit,
mei nil criminis eſt;
Sed Iouis, et Parcae, quaeque aera luſtrat Erinnys.

9. Quae nomina nihil aliud ſunt, quam humanae improbitatis ſpecioſus praetextus, quae culpam ſuam in Deos, in Parcas, in Erinnyas conferre ſolet: quae in tragoediis, vt locum habeant, per me licet, nec enim cum poetis de nominibus contendo;

h αἱ ἀνθρώπιναι συμφοραὶ] Ita codices, nam vulgo deeſt prima vox.

i Εἰ δέ τις ἐστὶ βροτῶν,] Odyſſ. Ζ'. 153.

k Ἆσέ με δαίμονος] Odyſſ. Λ'. 61.

l Ἐγὼ δ' ὐκ αἴτιος] Iliad Τ'. 86.

m ἠεροφοῖτις ἐριννύς.] Euripides Oreſt. v. 321. Μελαγχρῶτες Εὐμενίδες, αἵ τε τὸν ταναὸν αἰθέρ' ἀμπάλλεσθ' etc. vbi vide ſcholiaſten, et Heſychium, ac Etymologum in Ἠεροφοῖτις.

Sectio θ'.

n ἐν μὲν [ταῖς] τραγῳδίαις] Penultima vox Mſs. Reg. et Harleian. debetur.

(ȣ νεμεσῶ τοῖς ποιηταῖς τῶν ὀνομάτων) ἐν δὲ τῷ βίȣ δράματι ° μήποτε ταῦτα κενά. Ἡ δὲ ἐριννὺς, καὶ ἡ αἶσα, καὶ οἱ δαίμονες, καὶ ὅσα ἄλλα διανοίας εἱμαρμένης ὀνόματα p ἔνδον ἐν τῇ ψυχῇ καθειργμένα, καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα q ἐνοχλεῖ,

ὅτ' ἄριςον r Ἀχαιῶν ȣδὲν ἔτισε·

ταῦτα καὶ τὸν Ἐλπήνορα εἰς μέθην ἄγει, ταῦτα καὶ τὸν Θυέςην ὠθεῖ ἐπὶ τὸν τȣ ἀδελφȣ γάμον, ταῦτα δὲ τὸν Οἰδίποδα s ἐπὶ τὸν τȣ πατρὸς φόνον; ταῦτα καὶ τὸν

contendo; in vitae autem ſcena vide, ne ineptiae ſint. Nam et Erinnys, et mala Scaeua, et vis Deorum, et ſi quae alia vocabula, quae fatalem exprimunt potentiam, in animo noſtro circumgeſtamus; ea ſunt, quae Agamemnonem turbant,

Cum nihil fecit, Graecûm qui maximus armis;

ea ſunt, quae in ebrietatem Elpenora, in fratris nuptias Thyeſtem, Oreſtem in matris caedem impellunt; ea ſunt, quae

o ἐν δὲ τῷ βίȣ [δράματι] Sic recte Heinſius, ac ita Reg. et Harleian. vulgo ὁράματι.

p διανοίας εἱμαρμένης] D. Heinſius reponit διανοίας ἡμαρτημένης, *vitioſarum cogitationum.* Omnino praeter rem; nam nemo dubitat, quin vitioſae cogitationes ſint ἔνδον ἐν τῇ ψυχῇ καθειργμέναι. Grotius, voce diviſa, legit, δι' ἀνοίας εἱμαρμένης ὀνόματα· vertit enim, *quae illa per imprudentiam fato dantur nomina.* Malim, καὶ ὅσα ἄλλα διαδίδοται εἱμαρμένης ὀνόματα.

Ibid. ὅσα ἄλλα διανοίας εἱμαρμένης ὀνόματα] *Heinſius* διανοίας ἡμαρτημένης. *Grotius* diuiſim, δι' ἀνοίας, *per imprudentiam. Dauiſius*, ὅσα ἄλλα διαδίδοται εἱμαρμένης ὀνόματα. Forte, ὅσα ἄλλα π[ρ]ονοίας ἢ εἱμαρμένης ὀνόματα. Vide XI. 4. vnde diſces differentiam inter πρόνοιαν et εἱμαρμένην. M.

q καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα] Heinſius, ſuppleta voce, reſcribit, ταῦτα καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα ἐνοχλεῖ. Illam vero iam ſuppeditant libri, ſi modo locum rite diſtinguas. Sic igitur interpunge: Καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα ἐνοχλεῖ, — ὅτ' ἄριςον Ἀχαιῶν ȣδὲν ἔτισε, ταῦτα· καὶ τὸν Ἐλπήνορα εἰς μέθην ἄγει ταῦτα· καὶ τὸν Θυέςην ὠθεῖ ἐπὶ τὸν τȣ ἀδελφȣ γάμον ταῦτα, καὶ τὸν Οἰδίποδα ἐπὶ τὸν τȣ πατρὸς φόνον· ταῦτα καὶ τὸν συκοφάντην etc.

r ὅτ' ἄριςον] Iliad. Α'. 412.

s ταῦτα δὲ τὸν Οἰδίποδα] Scribendum καὶ pro δὲ· vide quae praecedunt et quae ſequuntur. M.

t ὡς

συκοφάντην ἐπὶ τὰ δικαστήρια, καὶ τὸν λῃστὴν ἐπὶ τὴν θάλατταν, καὶ τὸν ἀνδροφόνον ἐπὶ τὸ ξίφος, καὶ τὸν ἀκόλαστον ἐφ᾽ ἡδονάς. Αὗται πηγαὶ συμφορῶν ἀνθρωπίνων. ἐντεῦθεν ῥεῖ τὸ τῶν κακῶν πλῆθος, ὡς ἀπὸ τῆς Αἴτνης τὸ πῦρ ῥεῖ, ὡς ἐξ Αἰθιοπίας [t] ὁ λοιμὸς ῥεῖ· καὶ τὸ μὲν πῦρ ἐπὶ γῆν ῥεῖ [u], καὶ ὁ λοιμὸς μέχρι τῶν Ἀθηνῶν προελθὼν ἔστη· οἱ δὲ ὀχετοὶ τῆς μοχθηρίας πολλοὶ καὶ ἀέναοι, καὶ δεόμενοι μαντειῶν πολλῶν καὶ χρησμῶν μυρίων. Τίς ἂν οὖν ἁμάρτοι μαντευόμενος τί τέλος μοχθηρίας, τί τέλος ἀπιστίας, τί τέλος ἀκολασίας; Ταῦτα καὶ Σωκράτης προὔλεγεν, οὐχ ὁ Ἀπολ-

quae ſycophantam in iudicium, piratam in mare, homicidam in ferrum, intemperantem in voluptates trahunt. Hi ſunt calamitatum humanarum fontes; e quibus non aliter, quam ex Aetna ignis, ex Aethiopia peſtis, mala illa defluunt: hoc intereſt tamen, quod ignis in terram fertur, peſtis cum Athenas vsque peruenit, ſubſtitit: ſcelerum torrentes et innumeri ſint, et perennes, ideoque plurimis reſponſis, plurimis opus eſt oraculis. Nemo ergo meo iudicio errabit, qui ex oraculo quaerat aliquo, quis improbitatis, quis perfidiae, quis intemperantiae finis futurus ſit. De his vero Socrates non minus olim

t ὡς ἐξ Αἰθιοπίας] Sic Reg. non ὥσπερ, vt vulgo. Vult autem peſtem, quae belli Peloponneſiaci tempore ſaeuiit; haec enim ἤρξατο τὸ μὲν πρῶτον, ὡς λέγεται, ἐξ Αἰθιοπίας τῆς ὑπὲρ Αἰγύπτου, prout Thucydides lib. II. p. 129. Vide noſtrum Diſſert. XIII. 4.

u καὶ τὸ μὲν πῦρ ἐπὶ τὴν γῆν ῥεῖ,] Vix puto fieri poſſe vt Maximus tam parum accurate hoc loco argumentatus fuerit. Dixiſſe enim debuit ἐπὶ ΜΙΑΝ γῆν ῥεῖ, vel ἐπὶ τὴν ΣΙΚΕΛΙΚΗΝ ῥεῖ· ignis Aetnae *in vnam* tantum *terram*, Siciliam, *fluit*. Comparat Mala Naturalia, montium igneas Eruptiones, et Peſtes, cum Malis Moralibus et ἑκουσίοις, quae Homines ſibi ipſi arceſſunt; et Iſta leuiora eſſe dicit, vtpote *particularia* tantum. quando Aetna, inquit, exaeſtuat, *Sicilia* ſola patitur: quando Peſtis iſta celebris graſſabatur, non vltra *Athenas* proceſſit. ſed Scelerum eruptiones, *multae* ſunt, non *vna* tantum, ſicut Incendium Aetnaeum, et Peſtis Attica: et *perennes* ſunt, non *temporariae*, ſicut iſta Mala. M.

λων μόνον· διὰ τῦτο ὁ Ἀπόλλων ἐπῄνει Σωκράτην x, ὅτι ἦν ὁμότεχνος αὐτῷ.

olim reſpondebat, quam Apollo; et propterea Socratem, tanquam collegam ſuum, laudabat Apollo.

ΛΟΓΟΣ Κ'.

Τίσι χωριςέον τὸν κόλακα τῦ φίλυ.

Πρόδικος μὲν Ἡρακλέα ἄγει y ἐν τῷ μύθῳ ἄρτι ἡβάσκοντα καὶ ἀνδριζόμενον ἐπὶ διτ]ὰς ὁδῦς, ἀρετὴν καὶ ἡδονὴν ἐπιςήσας ἡγεμόνας ἑκατέρα τῇ ὁδῷ· ἡ μὲν αὐτῷ σοβαρὰ τῶν ἡγεμόνων, ἡ δὲ εὐσχήμων z ἰδεῖν, βαδίζυσα

DISSERT. XX.

Quomodo ab adulatore amicus debeat diſtingui.

Fabulam quandam conſcripſit Prodicus, in qua Herculem puberem, virileſque gerentem animos, duplici in via ſtatuit; vtrique huic viae virtutem voluptatemque tanquam duces praeficit: quarum altera arrogans, procaxque; altera formoſo vultu,

x ὁ Ἀπόλλων ἐπῄνει Σωκράτην,] Vide nos ad Diſſert. IX. 1.

DISSERT. XX. *vulgo* IV.

Sectio α.

y Πρόδικος μὲν Ἡρακλέα ἄγει] Hic ſophiſta librum fecit, cui titulus *Horae*, ἐν ᾧ, vt ait Suidas, πεποίηκε τὸν Ἡρακλέα τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ κακίᾳ συντυγχάνοντα, καὶ καλῦσας ἑκατέρας ἐπὶ τὰ ἤθη αὐτῶν· καὶ προσκλῖναι τῇ Ἀρετῇ τὸν Ἡρακλέα, καὶ τῦς ἐκείνης ἱδρῶτας προκρῖναι τῶν πρεσκαίρων τῆς κακίας ἡδονῶν. Haec habet ex Ariſtophanis ſcholiaſt. ad Nub. v. 360. De hac autem Prodici fabula vide Xenophon. Memor. lib. II. cap. I. 20. Ciceronem Offic. I. 32. Quintilianum Inſtit. Orat. IX. 2. p. 553. Iuſtinum Martyrem Apol. II. cap. XII. Clementem Alexandrinum Strom. V. pag. 664. Philoſtratum Vit. Apoll. VI. 10. de Vit. Sophiſt. lib. I. Prooem. pag. 482. et §. XII. pag. 469. denique Themiſtium Orat. XXII. p. 280.

z ἡ μὲν σοβαρὰ, ἡ δὲ εὐσχήμων] Putares de duabus Perſonis hic loqui Maximum, propter Adverſatiua, ἡ μὲν, ἡ δὲ. ſed non ita eſt, et de *vna* adhuc loquitur, *Virtute*: nam *Voluptatem* deſcribere incipit paullo poſt, ἡ δὲ ΔΕΥΤΈΡΑ, θρυπτική, etc. vnde patet, deprauatum eſſe iſtud ἡ δὲ. Lego: ἡ μὲν αὐτῷ σοβαρὰ τῶν ἡγεμόνων, ἅτε εὐσχήμων

ἠρέμα, φθεγγομένη μουσικῶς, βλέμμα πρᾶον, ἀμπεχόνη ἄνετος [a]· ἡ δὲ δευτέρα, θρυπτική, ἐπίχριστος, χλανιδίοις ἐξηνθισμένη, βλέμμα ἰταμόν, βάδισμα ἄτακτον, φωνὴ ἄμουσος. Ταῦτα ὁρᾷ καὶ ὁ Ἡρακλῆς [b],

vultu, modeſto inceſſu, venuſta voce, aſpectu manſueto, veſte ſolutiori ab eo inducitur; altera rurſus laſciua, fucata, veſte florida, vultu impudentiſſimo, incompoſito gradu, voce inconcinna. Haec animaduertit ipſe etiam Hercules, vt qui et

μων ἰδεῖν, etc. Hinc etiam patet vocem σοβαρὰ perperam verti *arrogans procaxque;* cum contra, verti debuerit, *venerabilis, grauis*. σοβαρὸς enim eſt σεμνός, ἀπὸ τοῦ σέβας, Heſychio: et λαμπρὸς Suidae. Gloſſae: Σοβαρὸς, *ſeuerus; tetricus*. Iulianus *in Caeſaribus*, de Adriano: μετὰ τοῦτον εἰσέρχεται βαθεῖαν ἔχων ὑπήνην ἀνήρ, σοβαρὸς τά τε ἄλλα, καὶ δὴ καὶ μουσικὴν ἐργαζόμενος. Et Marcum Imp. Mercurius infra compellat, ὦ σοβαρὲ, *o venerabilis*, pag. 91. vide et Longinum περὶ ὕψ. ſect. 18. et Noſtrum VII. 7. p. 73. Initio Diſſert. pro voce ΜΕΝ, quae nihil ibi agit, mallem ΤΟΝ Ἡρακλέα, vt infra bis. M.

a ἀμπεχόνη ἄνετος·] Nullus video, quid huc faciat ἀμπεχόνη ἄνετος, quoue modo virtutem voluptatemque diſtinguere queat *veſtis ſolutior*; nam ea florida ſimul eſſe poteſt et laxa. Adde quod actuoſa virtus eſt, adeoque ſtrictam potius veſtem poſtulat; cum laxe diſcinctaeque veſtes mollitiei ſint indicium. Vide I. H. Meibomii Maecen. cap. XIX. 10. ſeq. et Oct. Ferrarium de Re Veſt. III. 7. In vtroque codice ſcribitur ἀμπεχόνη [ἀνέτη,] quod βαρβαρίζει. Forſan a Maximi manu fuit ἀμπεχόνη [λιτή,] vel eiuſdem poteſtatis vocabulum, Certe Paccius in ſua verſione verba *ſimpliciſſimi amictus* habet, et Prodici virtus [λιτὴ] τὴν ἐσθῆτα dicitur Philoſtrato Vit. Apoll. VI. 10. Forte tamen melius reponi queat ἀμπεχόνη [λευκή.] Et ἐσθῆτα quidem λευκὴν virtutis memorat Xenoph. Mem. lib. II. cap. I. §. 22. Ita apud Silium Italicum XV. 30. Virtus

Celſa humeros niueae *fulgebat ſtamine pallae.*

Pariter ſuam βασιλείαν eſſe γυναῖκα εὐειδῆ καὶ μεγάλην, ἐσθῆτι [λευκῇ] κεκοσμημένην fingit Dion. Chryſoſtomus Orat. I. p. 14. Quod ſi placeat ἀμπεχόνη [ἁπλῆ], iuvabit Cebes in Tabula p. 37. 43. Vide Artemidorum Oneir. lib. II. cap. 3.

b ταῦτα ὁρᾷ καὶ Ἡρακλῆς,] Pro ταῦτα bene legi poſſet ταύτας. Caeterum iſtud καὶ nullius eſt vſus; niſi forte vt monſtret Verbum aliud deeſſe,

ὁρᾷ

ἅτε Διὸς παῖς, καὶ ἀγαθὸς τὴν φύσιν c· καὶ χαίρειν τῇ ἡδονῇ φράσας, ἐπιτρέπει ἑαυτὸν τῇ ἀρετῇ ἄγειν. Φέρε καὶ ἡμεῖς πλάττωμεν μῦθον, διττὰς ὁδοὺς, καὶ ἄνδρα ἀγαθὸν, καὶ ἡγεμόνας ταῖν ὁδοῖν d, ἀντὶ μὲν τῆς ἀρετῆς τὸν φίλον, ἀντὶ δὲ τῆς ἡδονῆς τὸν κόλακα. Οὐκοῦν καὶ τούτω διαφερέτων σχήματι, καὶ βλέμματι, καὶ ἀμπεχόνῃ, καὶ φωνῇ, καὶ βαδίσματι· ὁ μὲν ὡς ἥδιστος ἰδεῖν ὤν, ὁ δὲ ὡς ἀληθέστατος· καὶ ὁ μὲν σεσηρὼς, ὀρέγων δεξιὰν, παρακαλείτω τὸν ἄνδρα ἕπεσθαι αὐτῷ, ἐπαινῶν, καὶ κυλινδαίνων, καὶ ἀντιβολῶν, καὶ δεόμενος, καὶ διηγούμενος ἐκτόπους τινὰς ἡδονὰς, ἢ λαβὼν αὐτὸν ἄξει, λειμῶνας ἀνθοῦντας e, καὶ ποταμοὺς ῥέοντας, καὶ ὄρνιθας ᾄδοντας, καὶ αὔρας προσηνεῖς,

et Iouis eſſet filius, et indolis praeclarae; quare voluptati res ſuas ſibi habere iubet, ducemque ſequitur virtutem. Hoc exemplo et nos fabulam fingamus, viamque itidem ſtatuamus duplicem, et vna virum bonum; huius viae duces pro virtute amicum, pro voluptate adulatorem ponamus. Sed et hi habitu, vultu, veſte item, voce, atque inceſſu differant: vt alter quam iucundiſſimus appareat; alter nihil praeter id, quod eſt, prae ſe ferat: alter renitens dextera protenſa, crebris laudibus, blanditiis, precibus, obſecrationibusque ad ſe inuitet hominem, mirasque, ad quas, ſe duce, peruenturus ſit, voluptates deſcribat, locum videlicet, vbi prata floribus rideant, labantur fluvii, volucres canant, aurae ſpirent leniter,

ὁρᾷ καὶ [ἐξετάζει] ὁ Ἡρακλῆς, aut aliud ſimile: vt Diſſ. I. 2. πρὶν ἂν τοὺς ἄλλους ἴδῃς καὶ ἐξετάσῃς. quae ſignificatio interdum ſubeſt Verbo ὁρᾷν, vt Latinis *ſpeclare*. vnde legi poteſt (voce καὶ tranſpoſita) ταῦτα καὶ ὁρᾷ —— καὶ ἐπιτρέπει etc. M.

c [καὶ] ἀγαθὸς τὴν φύσιν·] Vulgo deeſt vox prima, quam nos ex Mſs. addidimus.

d ἄνδρα ἀγαθὸν, [καὶ] ἡγεμόνας ταῖν ὁδοῖν,] Sic Reg. et Harleian. vulgo ἄνδρα ἀγαθόν· ἡγεμόνας etc.

e ἢ λαβὼν αὐτὸν ἄξει, λειμῶνας ἀνθοῦντας,] Vulgo ἢ λαβὼν αὐτὸν [ἄξειν εἰς] λειμῶνας ἀνθοῦντας. At cum Reg. et Harleian. dent ἢ λαβὼν αὐτὸν ἄξει λειμῶνας ἀνθοῦντας, nos, ſpiritu tantum accentuque mutato, locum ſanauimus.

f ὄχνας

καὶ δένδρα ἀμφιλαφῆ, καὶ λείας ὁδὲς, καὶ δρόμες εὐπετεῖς, καὶ κήπες εὐθαλεῖς, ὄχνας ἐπ' ὄχναις f, καὶ μῆλα ἐπὶ μήλοις, καὶ ςαφυλὴν ςαφυλῇ ἐπιφυομένην· ὁ δὲ ἕτερος τῶν ἡγεμόνων λέγῃ μὲν ὀλίγα, τὰ δὲ ἀληθῆ αὐτὰ, ὅτι πολλὴ μὲν τῆς ὁδὲ ἡ τραχεῖα g, ὀλίγη δὲ εὐπετὴς, καὶ χρὴ τὸν ἀγαθὸν ὁδοιπόρον ἥκειν παρεσκευασμένον, ἵνα δεῖ πόνε, μοχθήσοντα, τὴν δὲ ῥαςώνην ἐκ περιεσίας ληψόμενον.

β'. Ταῦτά τοι λεγόντων, ποτέρῳ πείσεται, καὶ ποίαν ἄπεισιν; Ἀποκρινόμεθα τῷ ποιητῇ τε μύθε, ὅτι εἰ μὲν Ἀσσύριός τις ἔτος εἴη κακοδαίμων ἀνὴρ, ἢ Φοίνιξ Στράτων h, ἢ Νικοκλῆς ὁ Κύπριος, ἢ ὁ Συβαρίτης ἐκεῖνος,

ter, arbores plurimis amictae foliis terram veſtiant, planae ſemitae, latiſſima ſint curricula, ſed et horti floridiſſimi, vbi pyra pyris, mala malis, vuae ſubnaſcantur vuis; alter contra dux pauca dicat, ſed vera, maximam nimirum viae partem eſſe ſalebroſam, minimam facilem, neceſſe eſſe itaque, vt vir bonus, qui committere ſe illi poſtulet, ita ſe compararet, vt cum opus ſit, laborem ferre poſſit, ſi quid planum expeditumque occurrat, id in lucro reponat.

2. Haec vterque ſi dicat, vtri credet, vtram viam inibit? Reſpondeamus fabulae auctori; ſi quidem homo ille aliquis ex corrupto Aſſyriorum grege futurus eſt, aut Phoenicius Strato, aut Cyprius Nicocles, aut qualis fuit Sybarita ille, alterum e ducto-

f ὄχνας ἐπ' ὄχναις,] Noſter verſus Homericos Odyſſ. Η' 120. in animo habuit.

Ὄχνη ἐπ' ὄχνῃ γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ,
Αὐτὰρ ἐπὶ ςαφυλῇ ςαφυλὴν, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ.

De Alcinoi hortis agit poeta.

g ὅτι πολλὴ μὲν τῆς ὁδε [ἡ] τραχεῖα,] Melius, vt videtur, ἡ τραχεῖα.

Ibid. πολλὴ μὲν τῆς ὁδε ἡ τραχεῖα] *Dauiſius* mavult ἦ. non opus eſt. Diſſert. XXXVII. 2. πολιτεία ψυχῆς Ἡ ἀρίςη, appoſite Diſſ. V. 2. οἶδε μὴν τίς μὲν τῆς ὁδε Ἡ λεία καὶ ἄπταιςος, τίς δὲ Ἡ διεσκαμμένη. M.

Sectio β'.

h ἢ Φοίνιξ Στράτων] Deeſt articulus, ὁ Φοίνιξ, vt ὁ Κύπριος, ὁ Συβαρίτης· et paullo infra vocat eum τὸν Φοίνικα. M.

i καὶ

τὸν μὲν καὶ μισήσει τῶν ἡγεμόνων, καὶ ἡγήσεταί τινα εἶναι ἄξεινον, καὶ ἀειδῆ [i], καὶ ἄμȣσον, τὸν δὲ ἕτερον χαρίεντα, καὶ προσηνῆ, καὶ φιλάνθρωπον δεινῶς. Ἀγέτω δὴ [k] λαβὼν τὸν ἄνδρα τȣ̃τον ὁ καλὸς ἡγεμών· ȣ̓κȣ̃ν ἄξει τελευτῶν ἢ ἐπὶ πῦρ, ὡς τὸν Ἀσσύριον [l]· ἢ ἐπὶ πενίαν, ὡς τὸν Φοίνικα· ἢ ἐπὶ δεσμὰ, ὡς τὸν Κύπριον [m]· καὶ ἐπί τι ἄλλο [n] διὰ ψευδȣ̃ς ἡδονῆς ἀληθὲς κακόν.

e ductoribus peſſime etiam oderit, nec aliud, quam agreſtem, auſterum, atque inuenuſtum putabit eſſe; alterum contra elegantem, ſuauem, mireque humanum iudicabit. Demus ergo a praeclaro illo, ſi Diis placet, ductore deduci hunc hominem; dubium non eſt, quin in ignem cum Aſſyrio, aut in paupertatem cum Phoenice, aut in vincula cum Cyprio, eum deducturus ſit; aut in aliud denique verum malum, ad quod falſa perducere voluptas ſolet. Sin aliquis ſimilis Herculi

i καὶ ἀειδῆ,] Lego καὶ [ἀηδῆ,] καὶ ἄμȣσον.

Ibid. καὶ ἀειδῆ καὶ ἄμȣσον] Legendum ἀηδῆ, *inſuauem*. Iulianus in *Miſopog*. p. 76. ἀηδὴ δ' ἐς ἄνδρας παντάπασι, καὶ ἄνθρωπον ἄχαριν. Et ita *Dauiſius*. Hae autem voces in Mſs. ſaepe commutantur. vide Pollucem V. 17. Sect. 106. vbi pro ȣ̓κ ἀειδῆ Cl. *Iungermannus* recte ſcribit ȣ̓κ ἀηδῆ. Plato *de Rep.* lib. VIII. μιμȣ́μεναι τȣ̀ς νέȣς, ἵνα δὴ μὴ δοκῶσιν ἀηδεῖς εἶναι, μηδὲ δεσποτικοί. vbi in Editione quatuor male legitur ἀειδεῖς. M.

k Ἀγέτω δὴ] Sic vterque codex, non δὲ, prout editi.

l ἐπὶ πῦρ, ὡς τὸν Ἀσσύριον·] Vulgo εἰς πῦρ, contra quem volunt Reg. et Harleian. Sardanapallum vero dicit, qui *victus in regiam ſe recipit; vbi, exſtructa incenſaque pyra, et ſe et diuitias ſuas in incendium mittit.* Verba ſunt Iuſtini I. 3. Adi ſis et Athenaeum lib. XII. p. 529. et Suidam in Σαρδανάπαλȣς.

m ἢ ἐπὶ πενίαν, ὡς τὸν Φοίνικα· ἢ ἐπὶ δεσμὰ, ὡς τὸν Κύπριον·] Straton Sidoniorum, et Nicocles Salaminis rex, luxuria ἀντεφιλοτιμȣ̃ντο ἑκάτερος ὑπερβάλλειν τὸν ἕτερον· ἀπέθανον δ' αμφότεροι βιαίως. Vide Athenaeum lib. XII. pag. 531. et Aelianum Var. Hiſt. VII. 2.

n καὶ ἐπὶ τι ἄλλο,] Praecedit ἢ ἐπὶ πενίαν, et ἢ ἐπὶ δεσμά· vnde concinnius ſequi videretur, ἢ (non καὶ) ἐπὶ τι ἄλλο —— κακόν. Alibi tamen poni videtur καὶ pro ἢ· vt nihil forte ſit mutandum. M.

Εἰ δὲ εἴη ἀνὴρ κατὰ τὸν Ἡρακλέα, αἱρήσεται τὸν ἀληθῆ τῶν ἡγεμόνων, τὸν Φίλον, ὥσπερ ἐκεῖνος τὴν ἀρετήν.

γʹ. Καὶ ὁ μὲν μῦθος ὡδὶ τελευτᾷ· μεταβαλὼν δὲ ὁ λόγος, πρὸς αὑτὸν σκοπείτω τῷ ἂν τις διακρίναι τὸν κόλακα τοῦ Φίλου. Τὸν μὲν γὰρ χρυσὸν βασανίζει λίθος προστριβόμενον αὐτῇ, Φιλίας δὲ δὴ καὶ κολακείας τίς ἔσται βάσανος; Ἆρα τὸ ἐξ ἑκατέρου τέλος; Ἀλλ᾽ εἰ ἀναμενοῦμεν τὸ τέλος, ἄλλη βλάβη φθήσεται τὴν γνῶσιν· δεῖ δὲ κρίναι, πρὶν ἄρξασθαι χρῆσθαι· ἐὰν δὲ ὑστερῇ τῆς χρήσεως ἡ κρίσις, ὁ χρήσασθαι φθάσας καὶ μεταγνοὺς εἰς οὐδὲν δέον τὴν κρίσιν κατατίθεται. Βούλει τοίνυν ἡδονῇ καὶ λύπῃ κρίνωμεν τὸν Φίλον καὶ τὸν κόλακα; Καὶ μὴν καὶ ὁ κόλαξ ὑπερβολὴν λαβὼν ° ἀνιαρότατον καὶ ἐπαχθέστατον, καὶ ὁ Φίλος ἥδιστον εὐτυχίαν προσλαβών. Μήποτε οὖν βλάβῃ καὶ ὠφελείᾳ τοὺς ἄνδρας κριτέον. Ἀμφισβητήσιμον καὶ τοῦτο λέγεις· ὁ μὲν γὰρ κόλαξ, κἂν

culi futurus eſt, verum certe ductorem, id eſt, amicum, praeferet; ſicut Hercules virtutem.

3. Et hic quidem finis ſit fabulae; qua ſepoſita, ſermo noſter ad ſe redeat, pergatque videre, quomodo ab amico diſcerni adulator poſſit. Et aurum quidem admotum ſibi index lapis diſtinguit, amicitiam vero ab adulatione quid tandem ſeparabit? An finis vtriusque? Atqui ſi finem expectabimus, aliud malum praeueniet, priusquam verum dignoſcamus: iudicare enim oportet, priusquam vtamur; nam ſi iudicium praecedat vſus, cum vſum poenitentia excipit, nihil prodeſt adhibuiſſe iudicium. Vis ergo dolore potius ac voluptate eos diſtinguamus? At vero et adulator, ſi modum excedat, moleſtiſſimus eſſe ſolet, et grauiſſimus; amicus contra, ſi ſecunda fortuna accedat, iucundiſſimus. Videamus ergo, ne vtilitate et damno diſtinguendi ſint. Sed et hic ſcrupulus occurrit: adulator

Sectio γʹ.

ο ὁ κόλαξ ὑπερβολὴν λαβὼν] Id eſt, opinor, ὑπερβολὴν ἡδονῆς ἢ λύπης, vel ὑπερβολὴν ἑκατέρου λαβὼν, *adulator in magna voluptate vel in magno dolore poſitus, intolerabilis eſt.* ſed mentem Auctoris neque exprimit Contextus, neque Verſio. Paullo infra, pone ὑποστιγμὴν poſt ἐξέχεεν. M.

Sectio

βλάψῃ, ἢ εἰς χρήματα ἐζημίωσεν, ἢ εἰς ἡδονὴν ἐξέχεεν, ὧν τὸ μὲν εἰς χρήματα κουφότατον, τὸ δὲ εἰς ἡδονὴν τερπνότατον· διὰ δὲ φιλίας πολλοὶ ἤδη καὶ φυγῆς ἐκοινώνησαν, καὶ ἀτιμίας συναπέλαυσαν, καὶ θανάτῳ περιέπεσον.

δ΄. Τῷ οὖν διακρινοῦμεν τὸν κόλακα τοῦ φίλου, εἰ μήτε τῷ τέλει, μήτε ἡδονῇ, μήτε βλάβει p; Φέρε χωρὶς ἑκάτερον θεασώμεθα. Ἆρά γε ὁ πρὸς ἡδονὴν ὁμιλῶν, φίλος; Καὶ πάνυ εἰκός· καὶ μὴν εἰ ἐχθρὸς ὁ λύπης παρασκευαστικὸς, φίλος ἂν εἴη ἡδονῆς παρασκευαστικώτατος q. Τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει· καὶ γὰρ ἰατρῶν ὁ φιλανθρωπότατος, λυπηρότατος, καὶ στρατηγῶν ὁ ἀκριβέστατος, καὶ κυβερνητῶν ὁ ἀσφαλέστατος. Φιλοῦσι δέ που καὶ παῖδας πατέρες, καὶ διδάσκαλοι μαθητάς·

adulator enim aut opes eius conſumit, cui nocet, aut in voluptatem eum praecipitat; quorum alterum leuiſſimum, alterum etiam cum voluptate coniunctum eſt: amicitiae vero gratia multi ſaepe et in exilio amicos comitati ſunt, et infamiam cum illis ſubierunt, et mortem eorum cauſa pertulerunt.

4. Quid igitur reſtat, quo ab amico adulatorem ſeparabimus, ſi nec finis ſufficit, nec voluptas, nec damnum? Age, ſeorſim vtrumque inſpiciamus. Nonne is, qui ſuauiſſime nobiſcum agit, et leniſſime, amicus eſt? Omnino ſic videtur eſſe; ſi enim inimicus is eſt, qui doloris nobis cauſa eſt; is, qui praecipue nobis voluptatis cauſa eſt, amicus erit. Et tamen aliter ſe res habet. Medicus quippe, qui conſultum maxime vult homini, maximi ſubinde doloris illi cauſa eſt; eodem modo et imperator prudentiſſimus, et gubernator peritiſſimus. Amant et liberos patres, et diſcipulos praeceptores: quid

Sectio δ΄.

p μήτε τῷ τέλει, μήτε ἡδονῇ, μήτε βλάβει;] Atqui in praecedenti Sect. haec ita diuiſerat, τὸ Τέλος, Ἡδονὴ καὶ Λύπη, Βλάβη καὶ Ὠφέλεια. cur iam omittuntur Λύπη et Ὠφέλεια, cum hic tam euidenter adludatur ad Diuiſionem iſtam, et cum Λύπη et Ὠφέλεια aeque neceſſaria ſint ac Ἡδονὴ et βλάβος? Vix poteſt fieri vt haec omiſſo ſit ab Auctore. M.

q ἡδονῆς παρασκευαστικώτατος] Immo ὁ ἡδονῆς, vt ante, ὁ λύπης· ratio enim vtriusque eadem eſt. M.

Ἀρνοῦ-

καὶ τί ἂν εἴη ἀνιαρότερον, ἢ παιδὶ πατὴρ, καὶ μαθητῇ διδάσκαλος; Ἐπεὶ καὶ Ὀδυσσεὺς ἐφίλει δήπου τοὺς ἑαυτοῦ ἑταίρους, ὃς πολλὰ καὶ δεινὰ ἀνέτλη,

Ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν [r], καὶ νόστον ἑταίρων.

Ἀλλ' ἐντυχὼν ἀνδρῶν γένει ἀκολάστῳ καὶ φιληδόνῳ, οἳ διῆγον, καθάπερ τὰ θρέμματα,

Λωτὸν ἐρεπτόμενοι μελιηδέα [s],

(οὕτω γάρ που τὴν ἡδονὴν ὀνομάζει Ὅμηρος) ἀναμιχθέντας αὐτοῦ τοὺς ἑταίρους τῇ τούτων τρυφῇ, καὶ γευσαμένους τῆς ἀτοπίας τοῦ λωτοῦ, ἄκοντας καὶ δακρύοντας [t] λαβὼν ἐπὶ ναῦν ἄγει. Ἀλλ' οὐχ ὁ Εὐρύμαχος τοῖς μνηστῆρσι τοιοῦτος, ἀλλὰ τοῦ ἑτέρου γένους τοῦ κολακευτικοῦ, οἵου σιάλους σῦς, ἢ αἶγας εὐτραφεῖς συγκατακόπτειν αὐτοῖς, καὶ τοῦ οἴνου ἄδην συνεκροφεῖν, καὶ συγκυλινδεῖσθαι ἐὰν τῆς νυκτὸς θεραπαινιδίοις [u], καὶ

quid tamen moleſtius ſaepe eſt, quam filio pater, et diſcipulo praeceptor? Quis dubitat, quin et Vlyſſes ſocios amaret ſuos, qui tam multa dictu aſpera, perpeſſu grauia pertulit,

Dum ſibi, dum ſociis, reditum pariterque ſalutem
Apparat?

Vbi tamen cum populo libidini voluptatique dedito, qui, pecudum inſtar

Lotum guſtarent mellitam,

(ita namque voluptatem Homerus alicubi vocat) rem ſibi eſſe videt; non dubitat ſocios ſuos, quos iam illorum luxuries afflauerat, quos iam loti illius portentoſa ceperat ſuauitas, inuitos flentesque ad nauem trahere. Talis non eſt inter procos Eurymachus, ſed alterius illius generis, quos adulatores dicimus, qui comitibus ſuis permittere non dubitat, vt pinguiſſimas ſues caprasque mactent, vinum aſſidue exhauriant, noctu cum

r Ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν,] Odyſſ. Α'. 5.

s Λωτὸν ἐρεπτόμενοι μελιηδέα] Odyſſ. Ι'. 94. 97.

t ἄκοντας καὶ δακρύοντας] Vulgo ἄκοντάς [τε] καὶ δακρύοντας. At voculam, quam deleui, neſciunt Reg. et Harleian.

u [οἵου] σιάλους σῦς — συγκατακόπτειν [αὐτοῖς,] — καὶ συγκυλινδεῖσθαι ἐὰν τῆς νυκτὸς θεραπαινιδίοις,] Vulgo [οἷα] σιάλους σῦς

κείρειν οἶκον ἀνδρὸς βασιλέως, καὶ δὴ ἐπιβουλεύειν τῷ γάμῳ.

ε. Βούλει δὴ συνελὼν τὸν μὲν κόλακα κατὰ τὴν μοχθηρίαν τάξαι, τὸν δὲ Φίλον κατὰ τὴν ἀρετὴν, λύπην δὲ καὶ ἡδονὴν χαίρειν ἐᾷν [x]; Οὔτε γὰρ τὸ Φιλεῖν ἡδονῆς ἀτυχὲς, οὔτε τὸ κολακεύειν λύπης ἄμοιρον, ἀλλ' ἑκάτερον ἐν ἑκατέρῳ Φύρεται, καὶ ἡδονὴ ἐν Φιλίᾳ, καὶ λύπη ἐν κολακείαις [y]· ἐπεὶ καὶ αἱ μητέρες καὶ αἱ τίτθαι Φιλοῦσι τὰ βρέφη, καὶ πρὸς ἡδονὴν αὐτὰ θεραπεύουσι, καὶ οὐκ ἀφαιρήσεις αὐτῶν τὸ Φιλεῖν διὰ τὴν ἡδονήν. Ὁ Ἀγαμέμνων τῷ Μενελάῳ παραινεῖ·

Πάντας κυδαίνων [z], μηδὲ μεγαλίζεο θυμῷ.

Ἦ, οἴει, κολακείαν αὐτῷ ὑποτίθεται [a]; Ὁ Ὀδυσσεὺς,

cum ancillis volutentur, regis tanti domum euacuent, eius denique connubio inſidias ſtruant.

5. Vis ergo, vt paucis rem abſoluamus, dolore et voluptate relicta, cum improbitate adulatorem, cum virtute amicum iungamus? Quia nec voluptate amicitia caret, nec dolore adulatio; ſed vtrumque vtrique, et amicitiae voluptas, et adulationi dolor eſt admixtus: nam et matres et nutriculae liberos ſuos diligunt, et in eorum educatione voluptatem adhibent, nec propterea eos amare negabis. Suadet Menelao Agamemnon,

Vt, faſtu poſito, cuiuis perſoluat honorem.

Cenſen' hoc velle eum, vt aduletur? Vlyſſes poſtquam e mari

σοῦς —— συγκατακόπτειν [αὐτοὺς] —— καὶ συγκυλινδεῖσθαι [εἶα] τοῖς θεραπαινιδίοις. Ex Reg. et Harleian. locum, ne littera quidem mutata, ſanauimus. Sic loquitur noſter Diſſert. XXI. 4. et alii paſſim.

Sectio ε.

x λύπην δὲ καὶ ἡδονὴν χαίρειν [ἐᾷν;] Vulgo λύπην [τε] καὶ ἡδονὴν χαίρειν [ἐᾷν.] Nos Mſſ. obtemperamus, eaque concinnior eſt ratio.

y λύπη ἐν κολακείαις·] Sic Reg. et Harleian. vulgo ἐν κολακείᾳ.

z πάντας κυδαίνων,] Iliad. Κ. 69. Ex poeta vero Maximum reformauimus, nam ſcripti ſimul ac editi libri κυδαίνειν exhibent.

a Ἦ, οἴει, κολακείαν αὐτῷ ὑποτίθεται;] Sic vterque codex, vulgo, ὑποτιθέναι.

b Ἀρτε-

ἐκνηξάμενος τῆς θαλάτ]ης εἰς τὴν Φαιάκων γῆν, γυμνὸς διαναςὰς ἐκ τῆς εὐνῆς, ἐντυχὼν παιζέσαις κόραις, τὴν βασιλίδα γνωρίσας, Ἀρτέμιδι εἰκάζει αὐτὴν, καὶ αὖθις φυτῷ καλῷ [b], καὶ ἐδεὶς ἂν διὰ ταῦτα κόλακα εἴποι τὸν Ὀδυσσέα· προθέσει γὰρ, καὶ χρείᾳ, καὶ διαθέσει ψυχῆς ὁ κόλαξ διακρίνεται τῦ φίλυ. Καὶ γὰρ ὁ ἀριςεὺς ὅπλοις χρῆται, καὶ ὁ μισθοφόρος, καὶ ἐδεὶς αὐτῶν εἰκάζει τὰ ἔργα κατὰ τὴν χειρουργίαν, ἀλλὰ χωρίζει τὴν ἑκατέρε χρείαν κατὰ τὴν πρόθεσιν· ὁ μὲν γὰρ διασωςικὸς διὰ τὴν φιλίαν, ὁ δὲ μισθαρνικὸς τῶν βελομένων· καὶ ὁ μὲν αὐθαίρετος, ὁ δὲ ὤνιος· καὶ ὁ μὲν τοῖς ἐνσπόνδοις πιςὸς, ὁ δὲ καὶ τοῖς φίλοις ἄπιςος.

ς'. Ταύτῃ νόμιζε καὶ τὸν κόλακα διαφέρειν τῦ φίλυ, καὶ συμπίπτειν μὲν ἑκάτερον ἑκατέρῳ πολλάκις

e mari in Phaeacum terram emerſiſſet, nudusque e ſtrato ſuo, vbi delituerat, conſurgeret, inter reliquas, quas ibi ludentes inuenit, puellas reginam agnoſcit, quam nunc cum Diana, nunc cum pulchra planta confert; nec quisquam tamen propterea adulari dicet Vlyſſem: ex propoſito enim, vſuque, et inſtituto animi ab amico adulator diſtinguitur. Sicut vterque, et qui virtutis ſtudio, et qui mercedis cauſa militat, armis vtitur; nec tamen de operibus eorum ab externa quisquam actione iudicat, cum pro inſtituti ratione vſum vtriusque potius diſtinguat: alter enim ſeruare amicum ſolet, quia eſt amicus; alter ſe mercede cuilibet addicit: alter in eo, quod agit, ſuae ſpontis eſt; alter venalis: alter iis fidem ſeruat, cum quibus foedus contraxit; alter ne iis quidem, cum quibus amicitiam.

6. Eodem adulatorem ab amico differre puta: ambobus enim ſaepius accidit, vt eodem modo agant, eodem modo cum

b Ἀρτέμιδι εἰκάζει αὐτὴν, καὶ αὖθις φυτῷ καλῷ,] Odyſſ. Ζ'. 151.
Ἀρτέμιδί σε ἔγωγε, Διὸς κέρῃ μεγάλοιο,
Εἶδός τε, μέγεθός τε, φυήν τ' ἄγχιςα ἐΐσκω.
Et v. 162.
Δήλῳ δή ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος παρὰ βωμῷ
Φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον ἐνόησα.
Nauſicaam, Alcinoi filiam, Vlyſſes alloquitur.

εἰς τὰς αὐτὰς πράξεις, καὶ τὰς ὁμιλίας, διαφέρειν δὲ ἑκάτερον ἑκατέρου τῇ χρείᾳ, καὶ τῷ τέλει, καὶ τῇ διαθέσει τῆς ψυχῆς. ὁ μὲν γὰρ φίλος τὸ φαινόμενον αὐτῷ ἀγαθὸν [c] εἰς κοινὸν καταθέμενος τῷ φίλῳ, ἐάν τε λυπηρὸν τοῦτο ᾖ, ἐάν τε ἡδὺ, συναπολαύει αὐτῷ ἐκ τῆς ἴσης, ὁ δὲ κόλαξ ἐπακολουθῶν τῇ αὐτοῦ ὀρέξει οἰκονομεῖ τὴν ὁμιλίαν πρὸς τὸ ἴδιον πλεονέκτημα· καὶ ὁ μὲν φίλος ὀρέγεται τοῦ ἴσου, ὁ δὲ κόλαξ τοῦ ἰδίου· καὶ ὁ μὲν ἰσοτιμίας κατὰ τὴν ἀρετὴν, ὁ δὲ πλεονεξίας κατὰ τὴν ἡδονήν· καὶ ὁ μὲν ἰσηγορίας κατὰ τὴν ὁμιλίαν, ὁ δὲ ταπεινότητος κατὰ τὴν θεραπείαν· ὁ μὲν ἀληθείας ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ὁ δὲ ἀπάτης· καὶ ὁ μὲν ὠφελείας τῆς εἰς τὸ μέλλον, ὁ δὲ χάριτος τῆς ἐν τῷ παρόντι· ὁ μὲν δεῖται μνήμης, ὧν ἔπραξεν [d], ὁ δὲ λήθης, ὧν ἐπανούργησεν·

cum amicis viuant; cum tamen alter ab altero, vel ex vſu, vel ex fine, vel ex animi propoſito ſit diſcernendus. Amicus enim id, quod bonum putat, ſiue id dolorem poſtea, ſiue voluptatem adferat, cum amico communicat, et ex aequo fruitur; adulator ex praeſcripto libidinis ſuae, quicquid cum amico agit, ad lucrum ſuum dirigit: amicus aequalitatem, proprium bonum ſpectat adulator; alter aequalitatem in virtute, alter lucrum in voluptate; alter paritatem in congreſſu, alter humilitatem in cultu; alter veritatem in familiaritate; alter fraudem; alter emolumentum in poſterum, alter in praeſens delectationem; alterius beneficia memorari gaudent, alterius fraus ſepeliri poſtulat; alter, quae amici ſunt, vt

commu-

Sectio ς'.

c τὸ φαινόμενον αὐτῷ ἀγαθὸν] Scribe αὑτῷ *ſibi*. et mox, pone ὑποστιγμὴν poſt ἴσης. M.

d ὁ μὲν δεῖται μνήμης, ὧν ἔπραξεν] Lego, ὧν εὖ ἔπραξεν, cui opponitur mox ἐπανούργησεν. Hoc eſt iſtud Senecae *de Benef.* II. 10. *Haec enim beneficii inter duos lex eſt: Alter ſtatim obliuiſci debet dati; Alter accepti numquam.* Amicus igitur opus habet, vt ei in memoriam reuoces *beneficia*, quae tibi contulit: ipſe enim eorum oblitus eſt: Adulator opus habet, vt obliuiſcaris iniuriarum, quas tibi fecit; ipſe enim eas memoria firmiter tenet. Iterum pone ſubdiſtinctionem poſt vocem ἰσότατος, quae ſtatim ſequitur. M.

e φιλίᾳ

ὁ μὲν ὡς κοινῶν κήδεται, ὁ δὲ ὡς ἀλλότρια λυμαίνεται· ὁ μὲν φίλος καὶ εὐτυχίας κοινωνὸς κȣφότατος, καὶ συμφορῶν κοινωνὸς ἰσότατος, ὁ δὲ κόλαξ εὐτυχίας μὲν κοινωνὸς ἀπληστότατος, ἐν δὲ ταῖς συμφοραῖς ἀμικτότατος. Φιλία μὲν ἐπαινετὸν, κολακεία δὲ ἐπονείδιστον· φιλία γὰρ ἑκατέρȣ πρὸς ἑκάτερον ἴσην ἔχει τὴν ἀντίδοσιν, ἡ δὲ κολακεία χωλεύει· ὁ γὰρ τȣ̃ ἐνδεὴς θεραπεύων τὸν ἔχοντα κατὰ τὴν χρείαν, καθόσον ȣ̓κ ἀντιθεραπεύεται, ἐλέγχει τὸ ἄνισον. Ὁ φίλος λανθάνων δυστυχεῖ, ὁ κόλαξ μὴ λανθάνων. Φιλία βασανιζομένη κρατύνεται, κολακεία ἐλεγχομένη θραύεται· φιλία χρόνῳ αὔξεται, κολακεία χρόνῳ ἐλέγχεται· φιλία χρείας ἀδεὴς [e], κολακεία χρείας ἐνδεής. Εἰ δέ ἐστι καὶ ἀνθρώποις πρὸς θεȣ̀ς ἐπιμιξία, ὁ μὲν εὐσεβὴς φίλος Θεῷ, ὁ δὲ δεισιδαίμων κόλαξ Θεȣ̃· καὶ μακάριος εὐσεβὴς φίλος Θεȣ̃, δυστυχὴς δὲ ὁ δεισιδαίμων

communia curat, alter, vt aliena conſumit: amici et in ſecundis rebus familiaritas gratiſſima eſt, et in aduerſis ſortem ex aequo fert; adulator neque ſecundis rebus expleri poteſt, neque in aduerſis vsquam apparet. Amicitia laude, vituperio digna eſt adulatio; amicitia par pari rependit vtrinque, adulatio claudicat: qui enim egeſtate adductus, vt id conſequatur, quod deeſſe ſibi videt, alterum colit, inaequalem ſe fateatur neceſſe eſt, quatenus non viciſſim ab illo colitur. Amicus, ſi ignoretur; adulator, niſi ignoretur, miſer eſt. Amicitia, ſi exploretur, confirmatur; adulatio, ſi exploretur, perit: amicitia tempore creſcit, adulationem tempus conuincit: amicitia nullius vnquam eget, alicuius ſemper adulatio. Quod ſi aliquid hominibus cum Deo commune eſt, homo pius amicus Dei eſt, ſuperſtitioſus adulator Dei: et beatus quidem vir pius, qui amicus Dei eſt; miſer, ſuperſtitioſus. Quem-

e φιλία χρείας ἀδεής,] Vulgo ἐνενδεής. At codices, vt edidimus. Hac de re multis egimus ad Diſſ. v. 1.

f μακάριος εὐσεβὴς φίλος Θεȣ̃, δυστυχὴς δὲ ὁ δεισιδαίμων.] Vulgo [ὁ] φίλος Θεȣ̃, renitentibus Mſs. Adiicio tamen, quod maioris eſt momenti: ſi enim Maximus hoc in loco ſcripſit φίλος Θεȣ̃, δεισιδαίμων excipi debuit a vocibus κόλαξ Θεȣ̃. Nullus itaque dubito, quin φίλος Θεȣ̃ ſit additamentum, quod orae codicis

ζ'. Ὅνπερ οὖν τρόπον ὁ μὲν θαρσῶν τῇ ἀρετῇ πρόσεισι τοῖς θεοῖς ἄνευ δέους, ὁ δὲ ταπεινὸς διὰ μοχθηρίαν μετὰ πολλοῦ δέους, δύσελπις, καὶ δεδιὼς τοὺς θεοὺς, ὥσπερ τοὺς τυράννους· τοῦτον, οἶμαι, τὸν τρόπον καὶ πρὸς ἀνθρώπους εὔελπι μὲν καὶ θαρσαλέον ἡ φιλία g, δύσελπι δὲ καὶ ἐπτηχὸς ἡ κολακεία. Τυράννῳ οὐδεὶς φίλος, βασιλεῖ δὲ οὐδεὶς κόλαξ· βασιλεία δὲ τυραννίδος θειότερον· Εἰ δέ ἐστιν ἡ φιλία ἰσότης τρόπου, τὸ δὲ μοχθηρὸν οὔτε αὐτὸ αὐτῷ οὔτε χρηστῷ ἴσον, ὁ μὲν ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ φίλος, ἴσος γάρ· ὁ δὲ κόλαξ τοῦ μὲν ἀγαθοῦ πῶς ἂν εἴη κόλαξ; οὐ γὰρ ἂν λάθοι· τοῦ δὲ

7. Quemadmodum autem alter virtute ſua fretus ſine metu accedit ad Deos, alter improbitatis ſuae conſcientia deiectus, multo cum timore, ſine vlla fiducia venit, nec aliter Deos, quam tyrannos timet: eodem, vt arbitror, modo coram hominibus ſpei plena, plena fiduciae eſt amicitia; ſine ſpe et fiducia eſt adulatio. Amicum nullum tyrannus, adulatorem nullum rex habet; regnum autem propius ad Deum, quam tyrannis, accedit. Quod ſi amicitia morum eſt aequalitas, improbus vero, nec ſibi, nec ipſi bono aequalis eſt, vir bonus viro bono amicus eſt, quia eſt aequalis; adulator contra viri boni quomodo adulator eſſe poſſit, cum latere virum bonum non poſſit adulator? improbi vero vt

codicis alicuius adlitum, tandem Maximi verbis fuit admixtum.

Ibid. δυστυχὴς δὲ ὁ δεισιδαίμων.] Adde, κόλαξ Θεοῦ. quod ſenſui adeo neceſſarium eſt, vt non omitti potuerit ab Auctore. vide enim praecedentia: ὁ μὲν εὐσεβὴς, ΦΙΛΟΣ ΘΕΩι· ὁ δὲ δεισιδαίμων, ΚΟΛΑΞ ΘΕΟΥ· καὶ μακάριος εὐσεβὴς, ΦΙΛΟΣ ΘΕΟΥ· δυστυχὴς δὲ ὁ δεισιδαίμων, ΚΟΛΑΞ ΘΕΟΥ. haec enim vltima rationem reddunt, quare *ſuperſtitioſus* eſt δυστυχὴς, nempe, quia κόλαξ Θεοῦ, quemadmodum in praecedenti membro, de *pio*. Caeterum pro εὐσεβὴς mallem ὁ εὐσεβὴς, vt ὁ δεισιδαίμων. Aliam viam inſiſtit Cl. Editor, eiectis iſtis φίλος Θεοῦ. M.

Sectio ζ'.

g θαρσαλέον [ἡ] φιλία,] Vulgo θαρσαλέον φιλία. Illam vero particulam agnoſcunt Reg. et Harleian.

h οὐ γὰρ

μοχθηροῦ κόλαξ ὢν, εἰ μὲν εἴη ἴσος ἐκείνῳ, οὐκ ἂν εἴη κόλαξ, οὐ γὰρ ἀνέχεται κολακεία ἰσηγορίας [h]· εἰ δὲ οὐκ εἴη ἴσος, οὐκ ἂν εἴη φίλος. Ἀλλὰ καὶ τῶν πολιτειῶν ἡ μὲν ἀριστοκρατία φιλίας μεστὴ, δημοκρατία δὲ κολακείας ἀνάπλεως· κρείττων δὲ ἀριστοκρατία δημοκρατίας. Οὐδεὶς ἐν Λακεδαίμονι Κλέων ἦν, οὐδὲ Ὑπέρβολος, κόλακες πονηροὶ τρυφῶντος δήμου. Ἀλλὰ Καλλίαν μὲν ἐν Διονυσίοις ἐκωμῴδει [i] Εὔπολις, ἰδιώτην ἄνδρα ἐν συμποσίοις κολακευόμενον, ὅπου τῆς κολακείας τὸ ἆθλον ἦν κύλικες, καὶ ἑταῖραι, καὶ ἄλλαι ταπειναὶ καὶ ἀνδραποδώδεις ἡδοναί· τὸν δὲ δῆμον αὐτὸν τὸν τῆς Εὐπόλιδος στωμυλίας θεατὴν ποῦ τις ἐλθὼν κωμῳδήσει, ἐν ποίῳ θεάτρῳ, ποίοις Διονυσίοις; καὶ τοὺς πολλοὺς ἐκείνους

vt ſit adulator, ſi aequalis illi fuerit, non amplius adulator erit, nec enim pares admittit adulatio; quod ſi aequalis non erit, ne amicus quidem erit. Sic et inter reipublicae formas ea, quae optimatum dicitur, plena eſt amicitiae, popularis contra ſtatus plenus adulationis eſt; melior autem optimatum, quam popularis ſtatus eſt. Nullus apud Lacedaemonios Cleon erat, aut Hyperbolus, luxurioſi populi adulatores improbi. Dionyſiis quidem Eupolis perſtringebat Calliam, priuatum hominem, qui in conuiuiis adulatores habebat, ubi adulationis praemia erant calices, et ſcorta, caeteraeque ſordidae ac ſeruiles voluptates; ipſum populum, qui dicacitatis Eupolidis ſpectator erat, in qua comoedia, in quo theatro, quibus Dionyſiis perſtringemus? vbi adulatores illos plurimos, quibus

h οὐ γὰρ ἀνέχεται κολακεία ἰσηγορίας·] Vulgo οὐδὲ ἀνέχεται, quod inconcinnum. Noſtram lectionem retinet vterque codex.

Ibid. κόλαξ, οὐ γὰρ ἀνέχεται etc.] In priori Edit. fuit, οὐδὲ ἀνέχεται· vnde legeram et diſtinxeram, οὐκ ἂν εἴη κόλαξ· (οὐδὲ ΓΑΡ ἀνέχεται κολακεία ἰσηγορίας·) εἰ δὲ οὐκ εἴη ἴσος, etc. vt XXI. 5. οὐδὲ γὰρ ὁ Θερσίτης λειποτακτῶν ἐλύπησεν ἂν τὸ Ἑλληνικόν· quae ſententia itidem in parentheſi ponenda eſt. Mſs. pro οὐδὲ habent οὐ· caeterum addunt γὰρ, prout conieceram. M.

i Καλλίαν μὲν ἐν Διονυσίοις ἐκωμῴδει Εὔπολις,] Hoc praeſtitit Eupolis ἐν τοῖς Κόλαξι. Vide ſis Ariſtophanis ſcholiaſten ad Aues v. 284. et Plutarchum tom. II. p. 778. D.

κόλακας, οἷς τὰ ἆθλα ἦν ȣ̓ ταπεινὰ, ȣ̓δὲ μέχρι γαστρὸς καὶ Ἀφροδισίων ἥκοντα, ἀλλὰ αἱ τῆς Ἑλλάδος συμφοραί; Εἰ δὲ ἤθελον Ἀθηναῖοι, παρωσάμενοι τȣ̀ς κόλακας, πείθεσθαι Περικλεῖ καὶ Νικίᾳ, εἶχον ἂν δημαγωγȣ̀ς ἀντὶ κολάκων φίλȣς.

η. Ἂν δὲ ἐπὶ τὰς μοναρχίας ἔλθῃς [k], κολακεύει καὶ Ξέρξην Μαρδόνιος, βάρβαρος βάρβαρον, ἀνόητος ἀνόητον, δειλὸς οἰκέτης δεσπότην τρυφῶντα. Τὰ δὲ τῆς κολακείας τέλη, ἀνίσαται ἡ Ἀσία, μαστιγȣ̃ται ἡ θάλαττα, Ἑλλήσποντος ζεύγνυται, Ἄθως ὀρύττεται· τέλος δὲ τῆς σπȣδῆς ἧττα, καὶ φυγὴ, καὶ θάνατος αὐτȣ̃ κόλακος [l]. Κολακεύȣσι καὶ Ἀλέξανδρον Μακεδόνες· τῆς δὲ κολακείας τὰ ἔργα ἀναξυρίδες Περσικαὶ, καὶ λήθη τȣ̃ Ἡρακλέȣς, καὶ τȣ̃ Φιλίππȣ [m], καὶ

bus non vulgaria praemia, et quae ventris Veneriſque voluptates non exeederent, propoſita fuerunt; verum ipſa Graeciae calamitas? Quos ſi reiicere, Niciaeque ac Pericli morem gerere Athenienſium voluiſſet populus, non adulatores, ſed amicos habuiſſet magiſtratus ſuos.

8. Iam ad monarchias ſi eas, Xerxen Mardonius, barbarus barbarum, demens dementem, luxurioſum dominum adulatur ſervus imbellis. Cuius adulationis vide quis ſit finis: euertitur Aſia, mare flagellatur, Helleſpontus iungitur, Athos perfoditur; et poſtremo, ne quid deſit, omnes hos labores conſequitur adulatoris ipſius debellatio, fuga, et mors. Adulantur et Alexandrum Macedones; cuius adulationis effectus ſunt braccae Perſicae, adoratio barbarica, Herculis, ac Philippi, totiusque

Sectio η.

k Ἂν δὲ ἐπὶ τὰς μοναρχίας ἔλθῃς,] Vulgo Ἂν [καὶ] ἐπὶ τὰς etc. Lectionem, quam damus, vterque codex repraeſentat.

l καὶ θάνατος αὐτȣ̃ κόλακος.] Scribendum, αὐτȣ̃ τȣ̃ κόλακος, *ipſius adulatoris:* prout Lingua Graeca poſtulat. M.

m καὶ [τȣ̃] Φιλίππȣ,] Ex editis media vox exciderat. Eam fide Mſs. Reg. et Harleian. reſtituimus. Quod autem de Alexandro narrat Maximus, illuſtrat Curtius lib. VI. cap. VI. 7. XI. 23. et lib. VIII. cap. V. 5. 6. Inter alios plures vide ſis et Liuium IX. 18.

n ἐν

τῆς Ἀργεαδῶν ἑστίας. Τὰς δὲ τυραννίδας τί χρὴ λέγειν; ὅπου γὰρ δέος καὶ ἐξουσία δεσποτικὴ τὸ ἀρχόμενον ἄγχει, ἀνάγκη δεῦρο κολακείαν μὲν ἀνθεῖν, Φιλίαν δὲ κατορωρύχθαι. Ἔστι καὶ ἐν ἐπιτηδεύμασι καὶ τέχναις κόλακας ἰδεῖν [n], ὁμοίους μὲν ταῖς τέχναις κατὰ τὸ σχῆμα, ἀνομοίους δὲ κατὰ τὰ ἔργα. Ἐκολάκευσεν ἀνθρώπους καὶ μουσικὴ νόθος; ὅτε Δωριεῖς τὴν πάτριον ἐκείνην καὶ ὄρειον μουσικὴν καταλιπόντες, ἦσαν ἐπ' ἀγέλαις [o] καὶ ποίμναις, ἤχων, αὐλημάτων, καὶ ὀρχημάτων ἐρασταὶ γενόμενοι [p], ἐνόθευσαν ὁμοῦ τῇ μουσικῇ

totiusque Argeadarum familiae obliuio. Nam tyrannides quid recenſere opus eſt? vbi enim timor atque herilis potentia ſubditos premit, neceſſe eſt adulationem florere, amicitiam ſepultam eſſe. Atqui non ibi tantum, ſed in ſtudiis, artibusque adulatores ſunt, qui in ſpeciem eodem modo artes tractant, re ipſa tamen longe abſunt. Ita muſica ſpuria adulatione ſua homines infecit, cum Dores relicta patria illa ſua muſa agreſti, quam inter greges ſuos pecudesque canebant, nouas voces, tibias, et tripudia amare coeperunt, atque ita vna

n ἐν ἐπιτηδεύμασι καὶ τέχναις [κόλακας] ἰδεῖν,] Vterque codex κολακείας ἰδεῖν, quod placet. Igitur legas velim, ἔστι καὶ ἐν ἐπιτηδεύμασι καὶ τέχναις [κολακείας] ἰδεῖν, [ὁμοίας] μὲν ταῖς τέχναις etc. Niſi forſan ὁμοίους Attice dictum cenſeas: qua de re videatur ſcholiaſtes ad Sophoclis Electram v. 314. et ad Ariſtophanis Nubes v. 53.

o ἦσαν ἐπ' ἀγέλαις] H. Stephanus, articulo praepoſito, legit ἦν ἦσαν. Malim, ἦσαν ἐπ' ἀγέλαις.

p [ἤχων,] αὐλημάτων, καὶ ὀρχημάτων ἐρασταὶ γένομενοι,] Quorum, quaeſo, ſonorum? An ſonis omnino caruit Dorienſium muſica? Immo, nulla prorſus harmonia ſine varietate ſonorum poteſt conſtare. Παράλληλον prius adducam locum, dein hunc emendabo. Sic igitur noſter Diſſert. XXXVII. 4. Ὅτε Δωριεῖς μὲν οἱ ἐν Σικελίᾳ τὸν ὄρειον ἐκείνην καὶ ἀφελῆ μουσικὴν οἴκοι καταλιπόντες, ἣν ἐπ' ἀγέλαις καὶ ποίμναις εἶχον, [Συβαριτικῶν] αὐλημάτων ἐρασταὶ γενόμενοι, καὶ ὄρχησιν ἐπιτηδεύσαντες, οἵαν ὁ αὐλὸς ἠνάγκαζεν Ἰώνων, ἀφρονέστεροι μὲν τὸ εὐφημότατον, ἀκολαστότεροι δὲ τὸ ἀληθέστατον ἐγένοντο. Hic igitur reponendum Συβαριτικῶν αὐλημάτων καὶ ὀρχημάτων ἐρασταὶ γενόμενοι. Vide quae diximus ad Ciceronem de Leg. III. 14.

 Ibid.

καὶ τὴν ἀρετήν. Ἐκολάκευσεν ἀνθρώπους [q] καὶ ἰατρικὴ νόθος, ὅτε τὴν Ἀσκληπιοῦ καὶ τὴν Ἀσκληπιαδῶν ἴασιν καταλιπόντες οὐδὲν διαφέρουσαν ἀπέφηναν τὴν τέχνην ὀψοποιϊκῆς, πονηρὰν κόλακα [r] πονηρῶν σωμάτων. Κολακεύει καὶ συκοφάντης ῥήτορα, λόγον λόγῳ ἐπανιστὰς, καὶ ἐπιτειχίζων τὸ ἄδικον τῷ δικαίῳ, καὶ τὸ αἰσχρὸν τῷ καλῷ. Κολακεύει καὶ σοφιστὴς φιλόσοφον· οὗτος μὲν κολάκων ἀκριβέστατος.

vna cum muſica etiam adulterarunt virtutem. Quin eodem quoque modo medicina ſpuria adulatione ſua infecit mortales, cum, relicta Aſclepii Aſclepiadarumque medendi diſciplina, homines nouam ex ea artem effecerunt, quae culinariae ſimilior eſt, corporum peſſimorum adulatricem peſſimam. Etiam ſycophanta adulatione ſua oratorem inficit, cum rationem rationi opponit, iuſtoque iniuſtum, et honeſto id, quod turpe eſt, ſuperſtruit. Inficit et philoſophum adulatione ſua ſophiſta: et hic quidem adulatores antecedit reliquos.

DISSERT.

Ibid. ἦσαν ἐπ' ἀγέλαις καὶ ποίμναις ἤχων, etc.] Hunc locum ex Diſſ. XXXVII. 4. ita lego et ſuppleo: ἦν ἐπ' ἀγέλαις καὶ ποίμναις εἶχον, αὐλημάτων [Συβαριτικῶν] καὶ ὀρχημάτων ['Ιωνικῶν] ἐρασταὶ γενόμενοι, etc. Ponamus iam iſtum locum: ἣν ἐπ' ἀγέλαις καὶ ποίμναις εἶχον, Συβαριτικῶν αὐλημάτων ἐρασταὶ γενόμενοι, καὶ ὄρχησιν ἐπιτηδεύσαντες, οἵαν ὁ αὐλὸς ἠνάγκαζεν, Ἰώνων etc. Rem ipſam et paene ſingula verba habes. Caeterum pro εἶχον et ἤχων legi quoque poteſt ἤχουν, tranſitiue, ab ἠχέω *ſono*. Si vero ἤχων putas eſſe partem vltimam vocis Συβαριτικῶν, legerem cum *Stephano*: ἣν ἦσαν ἐπ' ἀγέλαις καὶ ποίμναις, Συβαριτικῶν αὐλημάτων, καὶ ὀρχημάτων Ἰωνικῶν ἐρασταὶ etc. Mihi placet prima Coniectura. Haec commentatus eram ante viſam Cl. Editoris Notam, qui paullo aliter hunc locum refingit. Ἰωνικῶν vero aeque neceſſarium eſt ac Συβαριτικῶν. M.

q Ἐκολάκευσεν ἀνθρώπους] Habet noſter ea, quae ſequuntur, ex Platonis Gorgia pag. 288. Inde ſua traxerunt etiam Apuleius de Habit. Doctr. Plat. pag. 603. ſeq. Quintilianus Inſt. Orat. II. 15. et Amm. Marcellinus XXX. 4.

r πονηρὰν κόλακα] Sic recte Mſs. Reg. et Harleian. Vulgo πονηρόν.

DISSERT.

ΛΟΓΟΣ ΚΑ΄.

Τίς ἀμείνων βίος, ὁ πρακτικὸς, ἢ ὁ θεωρητικός; ὅτι ὁ πρακτικός [s].

Χαλεπὸν εὑρεῖν ἀκριβῆ βίον, ὥσπερ καὶ ἄνδρα· ἀλλὰ παντὶ ἀνακέκραται ἔνδειά τις πρὸς τὸ ἄκρως καλὸν, καὶ πλεονεκτεῖ ἕτερος ἑτέρου, ὅτῳ ἂν ἐλάττω τὰ ἐνδέοντα ῇ. Καὶ ἴδοις ἂν τὸν μὲν γεωργικὸν [t] μακαρίζοντα τοὺς ἀστικοὺς, ὡς συνόντας βίῳ χαρίεντι καὶ ἀνθηρῷ· τοὺς δὲ ἀπὸ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν δικαστηρίων, καὶ τοὺς πάνυ ἐν αὐτοῖς εὐδοκίμους, ὀδυρομένους τὰ αὑτῶν [u], καὶ εὐχομένους ἐπὶ σκαπάνῃ βιῶναι, καὶ

DISSERT. XXI.

Vitam actiuam contemplatiuae praeferendam eſſe.

Difficile eſt inuenire vitam vndequaque perfectam, ſicut et hominem: nullam enim facile dixeris, cui non deſit aliquid ad perfectionem ſummam; ſemperque ea potior dicenda eſt reliquis, cui quam minimum deeſt. Sic vrbanorum felicitatem praedicat agricola, quod iucundam hilaremque vitam agant; contra qui in concionibus et iudiciis verſantur, magnaque in iis auctoritate pollent, ſortem deplorant ſuam, neque aliud, quam cum raſtris, paruoque rem habere ruſculo optant.

DISSERT. XXI. *vulgo* V.

s Τίς ἀμείνων βίος, ὁ πρακτικὸς, ἢ ὁ θεωρητικός; ὅτι ὁ πρακτικός.] Huiuſce Diſſertationis lemma ſic concipiunt Reg. et Harleian. Vulgo, Ὅτι ὁ πρακτικὸς βίος ἀμείνων τοῦ θεωρητικοῦ.

Sectio α΄.

t Καὶ ἴδοις ἂν τὸν μὲν γεωργικὸν] Equidem ſuſpicor noſtrum, cum Diſſertationis huiuſce principium ſcriberet, in animo habuiſſe Flacci locum, qui legitur lib. I. Serm. I. 4. ſeq. nam eandem rem vterque agit, eadem vtrobique dantur exempla, et inter eaſdem perſonas inſtituitur comparatio; quae puro puto caſui tribuenda non videntur. Hoc idem poſt me notauit V. C. Ioan. Ienſius in Ferc. Litter. pag. 14. Non diſſimilia ſunt, quae dicit Himerius apud Photium cod. CCXLIII. col. 2033.

u ὀδυρομένους τὰ αὐτῶν,] Scribendum, τὰ αὑτῶν. et pro ἐν αὐτοῖς εὐδοκίμους, dubitaui an forte legendum ἐν ἀστοῖς, quia de rebus *vrbanis* ſermo fit: et paullo

γηδίῳ σμικρῷ. Ἀκούσῃ δὲ τοῦ μὲν στρατιωτικοῦ τὸν εἰρηνικὸν εὐδαιμονίζοντος, τοῦ δὲ ἐν εἰρήνῃ τὸν στρατιωτικὸν τεθηπότος. Καὶ εἴ τις θεῶν, ὥσπερ ἐν δράματι ὑποκριτὰς, ἀποδύσας ἕκαστον τοῦ παρόντος βίου καὶ σχήματος μεταμφιέσει τὰ τοῦ πλησίον, αὖθις αὖ οἱ αὐτοὶ ἐκεῖνοι ποθήσουσι μὲν τὰ πρότερα, ὀδυροῦνται δὲ τὰ παρόντα. Οὕτω δυσάρεστόν τι ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος κομιδῇ, καὶ φιλαίτιον, καὶ δεινῶς δύσκολον, καὶ οὐδὲν τῶν αὑτοῦ ἀσπάζεται [x].

β'. Καὶ τὰς μὲν τῶν πολλῶν ὀρέξεις τε καὶ δυσαρεστήσεις τί χρὴ σκοπεῖν; οὐ μᾶλλον ἢ τὰς τῶν θρεμμάτων· τοὺς δὲ ἐν φιλοσοφίᾳ [y] καὶ πάνυ ἄν τις ἢ μέμψαιτο, ἢ οἰκτείραι, οἳ κομοῦντες ἐπὶ φρονήσει, καὶ τέχνῃ βίου, καὶ ἐπιστήμῃ

tant. Militem audies vitam pacificam laudibus in coelum efferre; eum contra, qui non eſt expertus bellum, militarem admirari. Quod ſi Deus aliquis ſingulis vitam, quam agunt, praeſentisque conditionis habitum (vt in ſcena fieri ſolet) exuat, quaeque nunc aliorum ſunt, pro iis inducat; nihilominus ipſi illi priora optabunt iterum, praeſentia contra deplorabunt. Ita nihil eſt, quod facile probent homines; quin contra queruli ſemper et moroſi vitam tranſigunt, nec, quae propria illis ſors eſſe voluit, amplectuntur.

2. Et vulgi quidem vota ac faſtidia nihil neceſſe eſt referre; non magis, quam pecudum aut brutorum, mehercule: ipſos vero philoſophos merito accuſes, ac infelices iudices; qui cum nihil aliud iactent, quam prudentiam, recte viuendi modum,

paullo ante ὅσῳ pro ὅτῳ. haec, vt non ſunt ex toto neceſſaria, ita mentione forte non indigna. M.

x οὐδὲν τῶν αὐτοῦ ἀσπάζεται.] Codices τὰ αὐτοῦ. Reſcribe, καὶ [οὐδεὶς] τὰ αὐτοῦ ἀσπάζεται.

Sectio β'.

y τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ] Id eſt, φιλοσόφους vel φιλοσοφοῦντας· ſic τοῦ ἐν εἰρήνῃ, paullo ante, id eſt εἰρηνικοῦ, *qui non eſt miles*. IX. 7. ἕκαστοι τῶν ἐν ταῖς τέχναις, eſt, τῶν τεχνικῶν, vel τεχνιτῶν. Aelianus IX. 4. Πολυκράτης ὁ Σάμιος ἐν μούσαις ἦν, id eſt, μουσικὸς, *muſis operam nauabat*. Sophocles Oed. Tyr. 570. Τότ' οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ; *An tunc iſte vates exercebat hanc artem?* Vide Diſſ. XXXVIII. 4. M.

z ἐγχει-

λόγου, οὔπω γε νῦν παύονται στασιάζοντες πρὸς αὐτοὺς, καὶ πρὸς ἄλλους, καὶ ἀμφισβητοῦντες ποίῳ σχήματι βίου φέροντες αὐτοὺς ἐγχειριοῦσιν. Ἀλλὰ [z] ἀτεχνῶς ἐοίκασι κυβερνήταις παρεσκευασμένοις μὲν πρὸς πλοῦν καλῷ μεγέθει ὁλκάδος, καὶ κατασκευῇ ὑγιεῖ, καὶ πλήθει ὀργάνων, καὶ ὑπηρεσιῶν ἀκριβείᾳ, καὶ τέχνης ἀσφαλείᾳ, καὶ ἕρματος συμμετρίᾳ· ἐν δὲ τῇ τοῦ πλοῦ χρείᾳ πλανωμένοις, καὶ ἀποροῦσι πῆ τράπωνται, πολλῶν μὲν ὑποφαινομένων λιμένων, πάντων δὲ ἀπιστουμένων. Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ἐῶμεν χαίρειν αὐτοῖς βίοις, τὸν μὲν ἐν ἡδονῇ τηκόμενον, τὸν δὲ ἐν γῇ πονούμενον, τὸν δὲ ἐν θαλάττῃ πλανώμενον, τὸν δὲ ἐν ὅπλοις μισθοφοροῦντα, τὸν δὲ ἐν ἐκκλησίαις βοῶντα, τὸν δὲ ἐν δικαστηρίοις φυρόμενον. Ὥσπερ δὲ ἐν ἀγῶνι σωμάτων οἱ μὲν ἀσθενεῖς καὶ παρὰ τὸ εἰκὸς ἐπιτολμήσαντες τῇ τοῦ νικᾶν ἐλπίδι ταχὺ ἀπεῖπον, οἱ δὲ ἐφάμιλλοι ἀρετῇ μένουσι

modum, vſumque rationis, nondum tamen ſibi temperare poſſunt, quin ſecum, partim cum aliis rixentur, ac de vitae genere, quam ingreſſuri ſint, contendant. Qui idem mihi agere videntur, quod gubernatores ſolent, qui cum omnia, quae ad nauigationem pertinent, diligenter praeparauerint, nauem maximam, apparatum firmiſſimum, inſtrumentorum copiam, nautarum obſequium, accuratam artis peritiam, aptumque ſaburrae onus: in ipſa tamen nauigatione errant, nec ſatis quo eundum ſit inueniunt; cum multos quidem portus videant, nullum tamen certum. Reliquos igitur cum ſua viuendi ratione praetermittamus; quales ſunt, qui in mediis voluptatibus liqueſcunt, qui terram colunt, qui in mari errant, qui ſtipendia merentur, qui in concionibus clamant, qui in iudiciis volutantur. Quemadmodum in corporum certaminibus homines infirmi, et qui ſola victoriae ſpe plus audent, quam oportet, cito deficiunt; at qui virtute freti in certamen deſcen-

z ἐγχειριουσιν. Αλλα etc.] Haec male diſtinguuntur. ita oportuit: φέροντες αὐτοὺς ἐγχειριοῦσιν, αλλα ατεχνως εοικασι etc. connexio enim eſt, οὔπω γε νῦν παύονται, ἀλλὰ ἐοίκασι. M.

καὶ καρτερῦσι, καὶ διαγωνίζονται περὶ τῆς νίκης· ἔτω κἂν τῇ τῶν βίων ἀγωνίᾳ οἱ μὲν ἄλλοι ἡμῖν ἐκκηρυχθέντες τε καὶ ἀπαγορεύσαντες οἰχέσθωσαν· ὁ δὲ θεωρητικὸς καὶ ὁ πρακτικὸς, ἐφαμίλλω ὄντε [a] καὶ ἀμφισβητησίμω, δεῦρο ἰόντων ἀγωνιζμένω τανῦν τῷ λόγῳ. Πότερος τοίνυν πρότερος ἡμῖν τοῖς δικασαῖς τὰ αὐτῦ δίεισιν; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ὅτι ὁ πρακτικός· θαρσαλέος γὰρ, καὶ ἰτητικώτερος, καὶ ἐθὰς ὁμιλεῖν τοῖς πολλοῖς.

γ'. Λέγοι δὲ ὧδε [b]· "ΕΙ ΤΙΣ ἡμᾶς παριόντας εἰς τὸν βίον, ὥσπερ ἄρχων πόλεως ἢ οἰκιςὴς, ὐκ εἴα βαδίζειν εἴσω πυλῶν, πρὶν πυθέσθαι τὸ ἑκάςυ ἔργον [c], καὶ τίνα ἕκαςος ἥκει χρείαν εἰς κοινὸν φέρων τῇ πόλει. οἶμαι ἂν εἰπεῖν τὸν μὲν οἰκοδόμον, ὅτι λίθυς ἐν τάξει

deſcendunt, conſtanter perdurant, ac de victoria contendunt: ita in hoc vitae certamine reliquos omnes eiectos eſſe a nobis, et ſuccubuiſſe putemus; ſolaque interea contemplatiua inter ſe vita et actiua, tanquam aemuli duo, et qui de victoria contendere debeant, rationis armis in praeſentia concurrant. Vtra ergo prior in hoc iudicio noſtro cauſam ſuam aget? Certe actiua, me iudice, vel quod praeſentis animi ſit, et confidentior; vel quod verſari cum populo, meliusque viuere conſueuerit.

3. Quam ita cauſam ſuam agere fingamus. SI QVIS, vbi primum vitam hanc ingredimur ſinguli mortalium, quaſi imperator vrbis aut conditor, naſcentes exciperet, qui pedem inferre portis non permitteret, priusquam, quod vel opus, vel quam in commune reipublicae bonum utilitatem conferre poſſint ſinguli, audiſſet e nobis: eos, qui domos aedificant, reſponſuros arbitror, ſuum eſſe lapides componere, atque ex iis

a ὁ δὲ θεωρητικὸς καὶ ὁ πρακτικὸς, ἐφαμίλλω ὄντε] Noſtri codices exhibent, οἱ δὲ θεωρητικοῖς ἐφαμίλλω ὄντε. Corrupte quidem, niſi fallor: nam ſana prorſus videtur recepta lectio, eamque in ſua Paccius expreſſit verſione.

Sectio β'.

b Λέγοι [δὲ] ὧδε·] Sic Reg. quem ſequimur. Harleian. λέγει ὧδε. Vulgo λέγοι [δ' ἂν] ὧδε.

c πρὶν πυθέσθαι τὸ [ἑκάςυ] ἔργον,] Vterque codex ἑκάςῳ. Lege πρὶν πυθέσθαι [τί ἑκάςῳ] ἔργον.

d σὺν

διὰ τέχνης ἁρμόσας, πρός τε χειμῶνα καὶ θάλπος ἀποχρῶντα μηχανήσεται τοῖς οἰκοῦσιν ἐρύματα· τὸν δὲ ὑφαντὴν, ὅτι μίτοις καὶ στημονίοις σὺν ὕφει ἐσθήματα ἐργασάμενος [d] σκέπην ὁμοῦ ποριεῖ καὶ εὐσχημοσύνην τοῖς σώμασι· τέκτων δὲ ἄροτρον φήσει, ἢ σκίμποδα, ἤ τι ἄλλο τῶν ὅσα ἡ τέχνη παρέχει, ξυνεισφέρειν· καὶ ὁ χαλκεὺς, ὅσα χαλκοῦ ἢ σιδήρου δεῖται πολεμιστήριά τε καὶ εἰρηναῖα τῆς τέχνης ἔργα. Καὶ ὅσα πρὸς ἡδονὴν δημιουργεῖται, καὶ ταῦτα ὡς τὸ εἰκὸς εἰσδέξεται [e]· γραφέας μὲν, καὶ δημιουργοὺς ἀγαλμάτων, ἐπὶ εὐφροσύνῃ ὀφθαλμῶν· μυροπώλας δὲ καὶ ὀψοποιοὺς, χυμῶν καὶ ὀδμῶν δημιουργοὺς γενναίους· καὶ ὅσαι [f] δι' αὐλημάτων [g], ἢ δι' ᾠδῆς, ἢ ψαλμάτων, ἢ χορῶν τὸ τερπνὸν μηχανῶνται τῇ ἀκοῇ. Ἤδη δέ τις

iis munimenta, quibus ab iniuria aeſtus frigorisque tuti eſſe poſſint homines, exſtruere; textores licio et ſubtemine veſtes contexere, quae ſimul tegant et exornent corpora; faber lignarius aratrum ſe afferre dicet, aut grabatum, et ſi quid praeterea ab arte illius exſpectatur; ferrarius, quaecunque ex aere, aut ferro, tam belli, quam pacis tempore ſolent fieri. Etiam illa, quae voluptatis tantum cauſa fiunt, vt veriſimile eſt, admittentur: quo in genere pictores ſtatuariosque pono, quorum ars oculos oblectat; quibus vnguentarios adde coquosque, qui odores venditant ac ſuccos; tum quotquot vel tibiis, vel cantu, vel tripudiis, aurium ſtudent voluptati. Sed

d σὺν ὕφει ἐσθήματα ἐργασάμενος] Forte, συνυφῆ ἐσθήματα, *contextas veſtes*. M.

e τέχνης ἔργα. Καὶ ὅσα πρὸς ἡδονὴν δημιουργεῖται, καὶ ταῦτα ὡς τὸ εἰκὸς εἰσδέξεται] Vulgo τέχνης ἔργα, καὶ ὅσα πρὸς ἡδονὴν δημιουργεῖται. Καὶ ταῦτα etc. quae quidem vitioſa diſtinctio Paccium feſellit. Sed vidit Heinſius, quo modo locus interpungi debeat; eique nos, ſenſu volente, paruimus.

f καὶ ὅσαι] Lego καὶ ὅσοι, non enim τέχναι, ſed τεχνῖται denotantur.

g καὶ ὅσαι δι' αὐλημάτων] Scribendum ὅσα, ut ter in praecedentibus. Cl. Editor ὅσοι mavult. et ita quidem conieceram. ſed verius alterum puto. M.

h ἐπὶ

καὶ ἐπὶ γελοίῳ χρείᾳ παρελεύσεται [h], καὶ ἄλλος ἐπὶ θαυμάτων, καὶ ἄλλος λόγων· Ὁμήρῳ δὲ καὶ τὸ τῦ Νηρέως κάλλος χώραν ἔσχε [i] καὶ ταῦτα ἐν ϛρατοπέδῳ.

Sed et aliquis vt morionem, aliquis vt mirionem agat, aduocabitur, alius vt verbis delectet et ſermonibus; ſicut Homerus in mediis quoque caſtris Nerei formae locum dedit: adeo vt

h ἐπὶ γελοίῳ χρείᾳ [παρελεύσεται,] Vulgo παρακαλεύσεται, pro quo Stephanus reponit παρακληθήσεται, *aduocabitur, accerſetur*. Nos ex Reg. et Harleian. veram lectionem Maximo reddidimus. Paullo poſt: Ἀσύμβολος δὲ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, [παρέρχεται] ὐδεὶς εἰς τὸν βίον. Et §. 4. Οὐκ ἀχρεῖος ἡμῖν ὐδὲ κηφὴν [παρέρχεται.] Vbi Scaliger et Heinſius fruſtra malunt παρεισέρχεται. Heſych. Παρελθόντων, εἰσελθόντων. Euripidis Medea v. 1136.

Ἐπεὶ τέκνων σῶν ἦλθε δίπτυχος γονὴ
Σὺν πατρὶ, καὶ [παρῆλθε] νυμφικὺς δόμυς.

Iterum v. 1275.

[Παρέλθω] δόμυς· ἀρῆξαι φόνον
Δοκεῖ μοι τέκνοις.

Idem Hippolyto v. 108.

Χωρεῖτ', ὀπαδοὶ, καὶ [παρελθόντες] δόμυς
Σίτων μέλεσθε.

Vbi ſuo officio male functi ſunt interpretes. Sic παρελθεῖν εἰς τὰ βασίλεια dixit Plutarchus in Antonio p. 950. E. Παρελθεῖν εἰς χωρίον, Ioſephus Ant. Iud. lib. II. cap. XII. 1. et παρελθεῖν εἰς τὴν σκηνὴν, lib. III. cap. XV. 1. Vide ſis et lib. VII. cap. II. 1. Aelianum cum alibi, tum Var. Hiſt. II. 13. XII. 39. XIII. 42. XIV. 49. et Concilii Antiocheni Canon. XIII.

Ibid. χρείᾳ παρακελεύσεται] Ita erat in priori Edit. pro quo conieceram παρελεύσεται, vt infra, παρέρχεται ὐδεὶς εἰς τὸν βίον, et, κηφὴν παρέρχεται. confirmant Mſs. M.

i καὶ [τὸ] τῦ Νιρέως κάλλος [χώραν] ἔσχε,] Vulgo καὶ τῦ Νηρέως κάλλος [ὥραν] ἔσχε. Nos τὸ Mſs. Reg. et Harleian. debemus. At pulcher ille Graecus *Nireus*, non *Nereus* vocabatur. Homerus Iliad. Β'. 671.

Νιρεὺς δ' αὖ Σύμηθεν ἄγεν τρεῖς νῆας ἐΐσας,
Νιρεὺς Ἀγλαΐης θ' υἱὸς, Χαρόποιό τ' ἄνακτος,
Νιρεὺς, ὃς κάλλιϛος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε.

Euripides Iphig. in Aulide v. 204.

ἅμα δὲ Νιρέα κάλλιϛον Ἀχαιῶν.

Vide ſis et Lucianum Dial. Mort. tom. I. p. 313. Sic igitur, licet refragentur codices, edidimus. At χώραν, non ὥραν, vel ὧραν, vt Harleian. exhibet, loci ſenſus flagitat; idque Stephanus olim monuit.

Sectio

Ἀσύμβολος δὲ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, παρέρχεται οὐδεὶς εἰς τὸν βίον· ἀλλ' ὁ μὲν χρείαν τινὰ παρεχόμενος, ὁ δὲ τέχνην, ὁ δὲ ἡδονήν. Εἶεν.

δ'. Εἰς τί τούτων τὸ τοῦ φιλοσόφου ἔργον καταστησόμεθα; ὅτι μὲν γὰρ οὐκ ἀχρεῖος ἡμῖν οὐδὲ κηφὴν παρέρχεται, ἄνθρωπος δὲ ὢν ξύννομος καὶ συνεργάτης κοινοῦ νόμου [k], παντὶ δῆλον. Τί δέ ἐστί ποτ' αὐτὸ τὸ τῆς [l] κοινωνίας συμβόλαιον, καὶ ποῦ τάττωμεν τὸν ἄνδρα; εἰς τοὺς δημιουργοὺς ὡς τὸν Τυχίον [m], εἰς τοὺς ὀψοποιοὺς ὡς

vt nemo ſine vlla, quod dici ſolet, ſymbola in vitam hanc veniat; quin aut vſum aliquem, aut artem praebeat, aut voluptatem. Eſto.

4. In quo horum opus philoſophi ponemus? neque enim ſolum hunc ſine vtilitate vlla tanquam fucum intraſſe, ſed vt ſociale animal, et qui ad communem vitam aliquid conferre poſſit, non minus, quam reliqui, omnibus notum eſt. Quam ergo dicemus in hac ſocietate adferri a philoſopho ſymbolam? aut quo in ordine hunc virum ponemus? an inter operarios cum

Sectio δ'.

k ξύννομος καὶ συνεργάτης κοινοῦ νόμου,] Suſpicor á Maximo fuiſſe κοινοῦ πόνου. Supra IX. 1. habuimus, niſi fallor, πόνῳ pro νόμῳ. nec ſcio quidem, quid ſit συνεργάτης νόμου. M.

l τί δέ ἐστί ποτ' αὐτὸ τὸ τῆς etc.] Mallem, τί δή ἐστί ποτ' αὐτῷ etc. *quaenam igitur illi ſymbola* (vel *pactum*) *huius communionis*? τί δή ἐστί ποτ' pro vſitatiori τί δή ποτ' ἐστὶ. Caeterum συμβόλαιον, quod ſaepius eſt *pactum*, *contractus*, videtur hic poni pro σύμβολον, *teſſera*, *indicium*; vel pro συμβολή, *ſymbola*. pro hac cepit *Heinſius*. et Noſter quidem ſupra dixerat ἀσύμβολος, *ſine ſymbola*; quae vox certe eſt a συμβολή, non a σύμβολον. Pollux VIII. 11. ad fin. habet συμβόλαιον χαρᾶς et φιλίας συμβόλαιον· quorum Hoc videtur poni pro σύμβολον, *teſſera* vel *pignus amicitiae*; (quo ſenſu hanc phraſim inuenio in Teſtamento Gregorii Nazianzeni) vel, vt *Salmaſio* placet, (De *Modo Vſur*. p. 425.) *obligatio* et *conuentio*: Iſtud vero, χαρᾶς συμβόλαιον, quid ſit, fatetur ſe neſcire ſummus *Iungermannus*. Gloſſae Graeco-Lat. explicant συμβόλαιον per *inſtrumentum*. Senſus huius loci certe poſtulat, vt accipiatur pro σύμβολον, *nota*, *indicium*: niſi potius ita ſcribendum ſit. Notanda haec ſignificatio, et quaerenda exempla. M.

m ὡς τὸν Τυχίον,] Ita recte Leopar-

Μίθαικον, εἰς τὰς εὐφραίνοντας ὡς Φρυνίωνα [n], εἰς τὰς γελωτοποιὰς ὡς Φίλιππον, εἰς τὰς δημαγωγὰς ὡς Κλέωνα [o]; ἢ ἄφυλος καὶ ἀνέστιος ἡμῖν ἀνὴρ πλανήσεται [p]; Ἀλλ' ἔστι μέν τι αὐτὰ ἔργον· ὅ, τι δέ ἐστι τὰτο, ὰκ ἴσμεν. Ἡσυχίαν ἄγω, φησὶ, καὶ ἀνασκοπῶ πρὸς ἐμαυτὸν τὰ ὄντα, καὶ ἀληθείας ἐμπίπλαμαι. Μακά-

cum Tychio, aut coquos cum Mithaeco, aut miriones cum Phrynione, aut ridiculos cum Philippo, aut populi principes cum Cleone? an vero ſolus hic ſine tribu lareque, quod dici ſolet, vagabitur? Habet certe et ille opus ſuum; quanquam, quodnam id ſit, ignoramus. Si ex ipſo quaeras: otium; dicet, ago, ſolusque mecum rerum naturam contemplor, multaque

Leopardus Emend. XVII. 2. Vulgo ὡς τὸν Τυχεῖον. Male. Vide Homerum Iliad. Η. 220.

n εἰς τὰς ὀψοποιὰς ὡς Μίθαικον, εἰς τὰς εὐφραίνοντας ὡς Φρυνίωνα,] Mithaecus quidem ſatis eſt notus, eiusque plus vice ſimplici meminit noſter. Vide Differt. IV. §. 5. et Diſſ. XXIII. §. 31. At quis ſit Φρυνίων hicce, dubium videtur. Phryniorem ſane hominem libidinoſum et prodigum memorant Demoſthenes aduerſ. Neaeram p. 521, ſeq. et Athenaeus lib. XIII. p. 593. Hic tamen inter τὰς εὐφραίνοντας numerari non poteſt. Paccius vertit *Phrynonem*, vt Φρύνωνα legerit. Et Phrynonem quidem ſtatuarium memorat Plinius H. N. lib. XXXIII. §. 19. Quin et Phrynonis alicuius meminit Pauſanias V. 22. Erat etiam Phrynon pancratiaſtes, quem Pittacus retiarius ſingulari certamine trucidauit. Vide Nic. Rigaltium ad Tertullianum de Spectac. cap. XXV. Aliumque Phrynonem non praetereunt Harpocration et Suidas. Vide ſis et ſcholiaſten ad Aeſchyli Eumen. v. 401. ſed non videtur ad hunc locum facere. Forſan legendum Σώφρονα. Is Mimographus erat, cuius ſcripta Plato magni fecit. Vide G. I. Voſſium Inſt. Poet. II. 33. Poſſis etiam ſcribere Σαννυρίωνα, de quo ſcholiaſtes ad Euripidis Oreſt. v. 279. et Pearſonius Vind. Ignat. part. II. cap. I.

o εἰς τὰς γελωτοποιὰς ὡς Φίλιππον, εἰς τὰς δημαγωγὰς ὡς Κλέωνα;] Notiſſimus eſt ex Ariſtophane, Thucydide, Suida, et aliis Demagogus iſte Cleon. De Philippo vero γελωτοποιῷ vide Xenophontis Sympoſ. cap. I. 11, 15. III. 11. IV. 50.

p ἀνέστιος ἡμῖν ἀνὴρ πλανήσεται;] Recte ſcribendi ratio poſtulat ὁ ἀνὴρ, *vir iſte*, de quo loquimur: vt paullo ante, πὰ τάττωμεν τὸν ἄνδρα; M.

q Μακά-

ριος τῆς πολλῆς σχολῆς· σύ μοι δοκεῖς καὶ νεὼς ἐπιβὰς[q] μὴ ὅτι κυβερνήτης γενέσθαι, ἀλλ' οὐδὲ ἐρέτης, οὐδέ τις τῶν διαθεόντων καὶ ξυνεπιλαμβανόντων τῇ σωτηρίᾳ τῆς νεὼς, ἀλλ' οὐδὲ ἐπιβάτης εὐκίνητος, οἷος ἢ καλωδίου ἐπιλαβέσθαι, ἢ προσάψασθαι κώπης ἐν γαλήνῃ· ἀλλά τις τῶν εἰκῆ κειμένων καὶ φερομένων, αὐτὸ τοῦτο, ἄχθος νεώς. Ἦ οἴει ἧττόν τι δεῖσθαι πόλιν τῶν συλληψομένων αὐτῇ πρὸς τὴν σωτηρίαν[r]; ἢ ναῦν ἐν θαλάττῃ; καὶ πολύ γε, οἶμαι, μᾶλλον ἐν γῇ· εἰ μὲν ὀλίγον τὸ ἐνεργὸν[s], ὁ δὲ φόρτος πολύς. Πόλις δέ[t]

taque veritate me paſco. Nae tu beatus es cum hoc otio tuo, o noſter: ſiquidem ſi nauem conſcendiſſes, quantum intelligo, non tantum non gubernatoris, ſed ne remigis quidem fungi velles munere; imo nec iuvare eos, qui diſcurrunt, et aliquid ad ſalutem nauis conferunt; nec ſaltem agiles vectores imitari, qui quamuis nautae non ſint, interdum tamen aut rudentem tangunt, aut, ſi magna ſit tranquillitas, remum in manus ſumunt: verum ex eorum numero, qui ſine vllo vſu iacent et vehuntur, nihil aliud, quam pondus, quod dici ſolet, nauis. Niſi forte exiſtimes, minus auxilio egere vrbem in terra, vt tueri ſe poſſit, quam nauem in mari: multo magis illa in terrâ, vt arbitror, in qua pauci ſunt, qui aliquid agunt, cum ſarcina ſit maxima. Adde, quod vrbs quiddam e diuer-

q Μακάριος τῆς πολλῆς σχολῆς· σύ μοι δοκεῖς καὶ νεὼς ἐπιβὰς] Vulgo, Μακάριος τῆς πολλῆς σχολῆς σύ· μοι δοκεῖς, καὶ νεὼς ἐπιβάς. Veram diſtinctionem nos ex Harleian. poſuimus. Quin et Heinſius olim notauit locum ſic, vt fecimus, interpungi debere.

r τῶν συλληψομένων αὐτῇ πρὸς τὴν σωτηρίαν,] Heinſius legit τῶν συλληψομένων αὐτῇ [ἐν γῇ] πρὸς τὴν σωτηρίαν, quia noſter adiicit, ναῦν ἐν [θαλάττῃ;] καὶ πολύ γε οἶμαι μᾶλλον [ἐν γῇ·] Mihi tamen integra videtur ſententia, licet illud additamentum cum Mſs. recuſemus.

s εἰ μὲν ὀλίγον τὸ ἐνεργὸν,] Reg. et Harleian. εἰ μὲν [γὰρ] ὀλίγον τὸ ἐνεργὸν. Fidens repono, ἐκεῖ (ſcilicet in naue) μὲν [γὰρ] ὀλίγον τὸ ἐνεργόν.

t καὶ πολύ γε, οἶμαι, μᾶλλον ἐν γῇ· εἰ μὲν ὀλίγον τὸ ἐνεργὸν, ὁ δὲ φόρτος πολύς. Πόλις δὲ etc.] Haec ſunt falſiſſima, et directe contra mentem Auctoris. comparat Maximus *Ciuitatem* cum *Naui*; et dicit: *Putasne, Ciuitatem minus indigere auxilio ad ſui*

ἐστι πρᾶγμα ἀνακεκραμένον ἐκ πάντων ξυνεργατῶν· καθάπερ καὶ ἡ τοῦ σώματος χρεία, πολυμερής τε οὖσα καὶ πολυδεὴς, σώζεται τῇ συντελείᾳ τῶν μερῶν πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὅλου, Φέρουσι πόδες, ἐργάζονται χεῖρες, ὁρῶσιν ὀφθαλμοὶ, ἀκούουσιν ἀκοαὶ, καὶ τἄλλα, ἵνα μὴ διατρίβω λέγων.

ε. Εἰ δὲ θελήσαι λογοποιὸς Φρὺξ [u] μῦθον πλάττειν, ὅτι ἄρα δυσχεράνας ὁ ποὺς τῷ ἄλλῳ σώματι, καὶ ἀπαγορεύσας πρὸς τὸν κάματον, φέρων καὶ αἰωρῶν μετέωρον τοσοῦτον ἄχθος, σχολὴν ἄγειν καὶ ἡσυχίαν

e diuerſorum ſubſidiis compoſitum eſt et conflatum: ſicut corporis ratio diuerſas habet partes, neque paucis eget, quae dum ſingulae aliquid ad obſequium totius conferunt, totum ſeruatur; ſuſtinent pedes, operantur manus, vident oculi, audiunt aures, atque ita deinceps, ne ſim prolixior.

5. Iam ponamus, a Phrygio illo fabulatore fingi fabulam, in qua pes introducatur, qui reliquis corporis partibus ſuccenſeat, negetque, ſe labori amplius ſuppeditare poſſe, tantoque oneri ferendo eſſe diutius, ideoque otiari in poſterum velle;

ſui conſeruationem, quam Nauem in mari? immo indiget multo magis. nam in Naui, qui agunt, PAVCI *numero ſunt, neque onus eius* (φόρτος) *magnum eſt*, vel, *magni valoris: Ciuitas vero eſt res compoſita ex* OMNIBVS *cooperantibus.* Graeca igitur ita lego et diſtinguo: Ἠ οἴει ἧττόν τι δεῖσθαι πόλιν τῶν συλληψομένων αὐτῇ πρὸς τὴν σωτηρίαν, ἢ ναῦν ἐν θαλάττῃ; καὶ πολύ γε, οἶμαι, μᾶλλον· ἐκεῖ μὲν γὰρ ὀλίγον τὸ ἐνεργὸν, οὐδ' ὁ φόρτος πολύς· πόλις δὲ ἐστι πρᾶγμα etc. Addidi vocem γὰρ ante ὀλίγον. et ea quidem, ſenſu ſaluo, abeſſe poteſt; ſed quicunque Maximo adſuetus ſit, non dubitabit, quin ille eam ibi poſuerit. *Heinſius* inſerit ἐν γῇ poſt αὐτῇ, vt opponatur ἐν θαλάττῃ· quod rotundiorem ſententiam efficiet: non tamen omnino neceſſarium videtur. ſed ἐν γῇ in ſecundo loco, poſt μᾶλλον, nequaquam ſtare poteſt, Mox, poſt τοῦ ὅλου, pone ὑποστιγμήν. Video iam Mſs. addere γὰρ· et Cl. Editorem coniicere ἐκεῖ pro εἰ. ego, pro ἐν γῇ εἰ. M.

Sectio ε.

u λογοποιὸς Φρὺξ] Aeſopus. Similis eſt Apologus Menenii Agrippae. Vide Liuium II. 32.

x τοσούτῳ

ἐπανείλετο· ἢ αὖ τὼ γομφίω ὡς ἀλοῦντε καὶ ἐργαζομένω τροφὴν τοσούτῳ ὄχλῳ σαρκῶν [x]· κᾆτα ἔροιντο ἀπειπαμένω τὸ ἔργον τὸ αὑτῶν σκοπεῖν· εἰ ταῦτα ἅμα γίγνοιτο [y], τί ἄλλο ἢ φθαρήσεται ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ μύθῳ; Τοιοῦτο ἀμέλει ἐστὶ τὸ περὶ τὴν κοινωνίαν τὴν πολιτικὴν γιγνόμενον· εἰ γὰρ ἐθελήσαι ἕκαστος ὄκνῳ τοῦ πωλεῖν [z] ἀφέμενος τοῦ παράγειν [a], ἐπαναχωρεῖν ἐκ

velle; dentes viciſſim molares cibum, qui tantae ſufficiat turbae, molere ſe et praeparare poſſe: atque ita ſingulae incipiant, neglecto opere ſuo, contemplationi vacare: quem alium fabulae finem exſpectas, quam vt homo moriatur? Eodem modo in communi hoc reipublicae corpore agitur; in quo, ſi ſinguli taedio laboris nihil reliquis ſuppeditent, ſed abrupta

x τοσούτῳ ὄχλῳ [σαρκῶν·] Vulgo τοσούτῳ ὄχλῳ [ἀρκοῦσαν.] Quae quidem lectio Stephani coniecturae debetur; nam codex, quo vſus eſt vir ille doctus, habebat ἀρκῶν, nec aliter Harleian. at Reg. σαρκῶν, quod omnino verum. Veretur porro Stephanus, ne pro ὄχλῳ legendum ſit ὄγκῳ. Sed inanis eſt ea ſuſpicio: nam ὄχλον σαρκῶν pariter dixit Plato in Timaeo p. 545. F.

Ibid. τοσούτῳ ὄχλῳ σαρκῶν.] *H. Stephanus* coniicit ὄγκῳ. nil mutandum. Philo Iudaeus init. lib. Ὅτι ἄτρεπτον τὸ Θεῖον, p. 198. ἐν πολυσχεδεῖ καὶ πολυμόρφῳ ψυχῇ, ΣΑΡΚΩΝ ΟΧΛΟΝ, βαρύτατον ἄχθος, ἀνημμένῃ, quod ex Platone, niſi fallor, ſumtum. M.

y εἰ ταῦτα ἅμα γίγνοιτο,] Scripſit Maximus ἄρα, *igitur*, non ἅμα. non enim eſt ad rem, ſiue *ſimul*, ſiue *diuerſis temporibus*, haec efficerentur: cum Homo ex *vno* quouis eorum periret. In verbis praecedentibus, τὸ ἔργον τὸ αὑτῶν σκοπεῖν, eſt, *res ſuas agere*; non, *contemplationi vacare*: idem quod τὰ αὑτοῦ πράττειν Platoni II. de Republica. M.

z ὄκνῳ τοῦ πολεῖν,] Vulgo ὄκνῳ τοῦ πωλεῖν, ac ita Reg. et Harleian. Stephanus reponit ὄκνῳ τοῦ [πονεῖν,] quod in ſua verſione Dan. Heinſius expreſſit. Mihi legendum videtur ὄκνῳ τοῦ πολεῖν, ut exhibebat Stephani Mſs. Euripides Alceſt. v. 30.

Τί σὺ τῇδε [πολεῖς;]

Vide modo Phauorinum.

a ἀφέμενος τοῦ παράγειν] Obvium erat τοῦ πράττειν· vt mox, τοῦ πράττειν ἐξισταμένων et ſect. 7. εἰ μὲν οὖν τὸ πράττειν ἔρημον ἦν ἀρετῆς, καλῶς εἶχε etc. et ſect. 8. ὁ μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ πράττων: M.

 b τοῦ

τῆς κοινωνίας πρὸς τὴν αὐτοῦ σχολὴν, τί κωλύοι διαλυθῆναι τὸ πᾶν καὶ φθαρῆναι; Ἢ τὰ μὲν ἰσχυρὰ τῶν οἰκοδομημάτων τῇ πρὸς ἄλληλα ξυννεύσει τῶν ἐν αὐτοῖς λίθων [b] ξυνδέδεται καὶ ἕστηκε καὶ μένει, εἰ δὲ ἐξέλοις ὁτιοῦν τῆς ἁρμονίας, διαλύσεις τὸ πᾶν· τὸν δὲ ξύμπαντα βίον οὐχ ἡγῇ τὴν σωτηρίαν ἔχειν ἐκ τῆς πρὸς ἑαυτὰ ξυννεύσεως τῶν ἐν αὐτῷ μερῶν [c]; Καὶ τῶν μὲν ἄλλων τοῦ πράττειν ἐξισαμένων οὐδεὶς λόγος· οὐδὲ γὰρ ὁ Θερσίτης λειποτακτῶν ἐλύπησεν ἂν τὸ Ἑλληνικόν· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ὁ μηνίσας, καὶ ἐπὶ σκηνῆς ἀναπαυόμενος, καὶ δοὺς αὑτὸν σχολῇ, καὶ κιθάρᾳ, καὶ ᾠδῇ, ἀνέπλησε τὸ στρατόπεδον πολλῶν κακῶν· οὗ γὰρ παρόντος ὠφελεῖσθαι ὑπάρχει, ἀπόντος τούτου βλάπτεσθαι ἀνάγκη. Καὶ τὸ νῦν [d] ὁ θεωρίαν, καὶ ἀλήθειαν, καὶ σχολὴν

abrupta ſocietate quisque otiari incipiat, quid obſtabit, quo minus totum pereat ac diſſoluatur corpus? An arbitraris, firma aedificia, quamdiu inter ſe cohaerent lapides, vincta manere et conſiſtere; ſin minimum e tota compage tollas, tota diſſolui: vniuerſae vero vitae ſalutem non ex apta inter ſe partium commiſſione pendere? Praeterea, ſi alii ceſſare incipiant, nemo adhuc ſentit; ſicut Therſites diſceſſu ſuo e caſtris Graecos non turbaſſet; Achilles contra, dum iraſcitur, dum in tentorio ſuo quieſcit, dum otio, dum cithara et cantu animum oblectat ſuum, plurimis exercitum impleuit malis; cuius enim iuvare poteſt praeſentia, illius nocere neceſſario debet abſentia. Quis autem ille eſt, quem contemplari, quem

b τῇ πρὸς [ἄλληλα] ξυννεύσει τῶν ἐν αὐτοῖς λίθων] Lego ἀλλήλους. Haec enim vox ad λίθους refertur.

Ibid. τῇ πρὸς ἄλληλα ξυννεύσει τῶν — λίθων] Grammatica vult, πρὸς ἀλλήλους, nempe, τῇ ξυννεύσει τῶν λίθων πρὸς ἀλλήλους, *ad ſe invicem:* vt mox, τῆς ξυννεύσεως τῶν μερῶν πρὸς ἑαυτά. M.

c ἐκ τῆς πρὸς ἑαυτὰ [ξυννεύσεως] τῶν ἐν αὐτῷ μερῶν; Scribendum iubet Heinſius, et in vtraque quidem editione, ξυνέσεως, nullo, prout arbitror, ſenſu. Forte voluit ξυνδέσεως. Fuerit tamen ita, necne, longe praeſtat codicum lectio.

d Καὶ τὸ νῦν] Ita Mſs. vulgo τανῦν.

e καὶ

ἀσπαζόμενος, τίς ἂν εἴη ἄλλος, ἢ ὁ φρόνιμος, καὶ νȣ̃ν ἔχων; Ἀλλὰ τί ȣ̃ν; μὴ ὁ κυβερνητικώτατος ἐξίσαται τῆς αὐτȣ̃ ἕδρας τοῖς ἀτεχνοτάτοις; καὶ ὁ ϛρατηγὸς ἐξίϛαται [e] τῆς ἀρχῆς τοῖς ἀναρχοτάτοις; Τί δὲ καὶ τὴν ἀρχὴν σεμνὸν τὸ τἀληθῆ εἰδέναι, καὶ τεταμιεῦσθαι ἐν τῇ ψυχῇ θησαυρὸν ἄγονον, καὶ ἀργὸν, καὶ ἄκαρπον, μηδὲν αὐτȣ̃ ὀνήσασθαι μέλλοντα [f], μηδὲ ὠφελήσειν ἑτέρȣς; πλὴν εἰ μὴ καὶ ἀκοὴ καλὸν, ἵνα ἔχωμεν, ȣ̓χ ἵνα ἁρμονίας καὶ φωνῆς συνιῶμεν· καὶ ὄψις καλὸν, ἵνα

quem veritati operam dare, quem otiari debere dicis, niſi vir prudens et ſapiens? Quid ergo? num in naui qui optime gubernat, locum ſuum aliis cedit, qui minime poſſunt? aut imperator exercitus imperium ſuum tradit iis, qui imperare neſciunt? Praeterea, non poſſum videre, quid omnino minus cum gloria ac dignitate ſit coniunctum, quam vt veritatem aliquis cognoſcat, ſterilemque in animo ſuo theſaurum inertem, atque infoecundum colligat, qui neque ipſi, neque alii cuiquam prodeſſe poſſit: ni forte auditus pulcher videtur tibi, vt audias tantum, non vt concentum aliquem percipias, aut

e *καὶ ὁ ϛρατηγὸς ἐξίϛαται*] Legendum, *ὁ ϛρατηγικὸς*, *peritus ducendi exercitum:* de iis enim agitur, qui *periti* ſunt artis alicuius: vt in praecedenti exemplo non dixit *ὁ κυβερνήτης*, ſed *ὁ κυβερνητικώτατος*, (Superlatiuum pro Poſitiuo, more Maximi vſitatiſſimo) *nauem gubernandi peritiſſimus*. ſic *δημιȣργικὸς*, et *ἰατρικὸς* alibi. Paullo ante, pro *τῆς αὐτȣ̃ ἕδρας*, ſcribendum *αὑτȣ̃*. Notanda quoque vox *ἀναρχοτάτοις*, *regendi imperitiſſimis:* quam ſignificationem Adiectiui *ἄναρχος* raro inuentam puto: et ſuſpicor Maximum ſcripſiſſe *ἀναρχικωτάτοις*. Mox, pro *μηδὲν αὐτȣ̃ ὀνήσασθαι*, iterum ſcribendum *αὑτȣ̃*. M.

f *μηδὲν [αὐτȣ̃ ὀνήσασθαι] μέλλοντα,*] Leg. *μηδὲν [αὐτῆς ὀνίσασθαι] μέλλοντα.* Sic et Harleian. niſi quod *ὀνίνασθαι* repraeſentet. Legi queat *μηδὲν αὐτῶν ὀνῆσαι μέλλοντα.* Licet enim *μέλλειν γράψαι*, ſimiliaque barbariſmis accenſeant magiſtri, tamen aoriſtis id verbum *συντάττεται*. Vide cl. Stanleium ad Aeſchyli Prom. Vinct. v. 626. Quoniam vero ſubiungit [*ὠφελήσειν*] *ἑτέρȣς*, verius eſt, vt ſcripſerit noſter, *μηδὲν [αὐτὴν ὀνήσειν] μέλλοντα*, vel propius ad receptam lectionem, *μηδὲν [αὐτȣ̃ ὀνήσεσθαι] μέλλοντα.*

ἔχωμεν, ὀυχ ἵνα ἴδωμεν τὸ τοῦ ἡλίου φῶς· καὶ ὁ πλοῦτος καλὸν, κἂν ἔχῃ τις αὐτὸν κατορύξας ἐν γῇ, θησαυρὸν ἀργόν.

ϛʹ. Συνελόντι δ' εἰπεῖν, τίς ὄνησις τοῦ εἰδέναι, εἰς ἅπερ συντελεῖ τὸ εἰδέναι g; τίς χρεία ἰατρῷ τῆς τέχνης, μὴ ὑγιάζοντι κατὰ τὴν τέχνην; τίς χρεία Φειδίᾳ τῆς τέχνης, μὴ προστιθέντι αὐτὴν τῷ ἐλέφαντι καὶ τῷ χρυσῷ; Σοφὸς ἦν δήπου καὶ ὁ Νέστωρ· ἀλλὰ ὁρῶ τὰ τῆς σοφίας ἔργα, σωτηρίαν στρατοπέδου, εἰρήνην πόλεως, παίδων πειθὼ, δήμου ἀρετήν. Σοφὸς ἦν ὁ Ὀδυσ-

aut vocem; aut viſus, vt videas tantum, non vt ſolis lumen aſpicias; aut diuitiae, licet apud aliquem ſine vllo vſu in terra iaceant defoſſae.

6. Eodem modo ſcientiae, ne ſingula commemorem, quis vſus eſſe poteſt, niſi ea agamus, in quibus prodeſt ſcientia? quid enim medico cum ſcientia, niſi ex praeſcripto eius recte valeat? quid Phidiae cum arte ſua, niſi ebori eam admoueat et auro? Sapiens introducitur ab Homero Neſtor; video tamen effectum illius ſapientiae, conſeruationem, dico, exercitus, pacem reipublicae, liberorum obſequium, populi virtutem.

Sectio ϛʹ.

g εἰς ἅπερ συντελεῖ τὸ εἰδέναι;] Ante voces haſce Dan. Heinſius excidiſſe putat μὴ ποιοῦντα. Locus ſane vitiatus eſt, ſed alio modo ſanandus videtur. Harleian. μὴ εἰς ἅπερ. Lego, εἰ μὴ εἰς [ἔργα] συντελεῖ τὸ εἰδέναι.

Ibid. τίς ὄνησις τοῦ εἰδέναι εἰς ἅπερ συντελεῖ τὸ εἰδέναι;] Ita ſcribendum, ſublata diſtinctione poſt τοῦ εἰδέναι, quae doctiſſ. Editores fefellit. *quaenam vtilitas ſciendi ad quae vtilis eſt ſcientia?* id eſt, ſciendi *ſolum*, ſine praxi. quisnam vſus Hippocratis *ſcientiae* in Medicina, ſi nullum vnquam *ſanauiſſet* Hippocrates? Vox μόνον ſubintelligenda eſt poſt τοῦ εἰδέναι· quae ellipſis frequentiſſima eſt. exemplum habes in hac ipſa ſectione: ἦν σοφὸς ὁ Ἡρακλῆς, ἀλλ' οὐχ αὐτῷ σοφός· id eſt, αὐτῷ μόνον, vel μόνῳ, *non ſibi* ſolum *ſapiens.* in S. Literis ſaepe occurrit. vide 1 Cor. VII. 4. ἡ γυνὴ (μόνη) τοῦ ἰδίου σώματος etc. et ſtatim, καὶ ὁ ἀνὴρ (μόνος) τοῦ ἰδίου σώματος etc. vide et 2 Cor. VII. 12. vbi iterum bis ſubintelligenda eſt. M.

σεύς· ἀλλ᾽ ὁρῶ τὰ ἔργα, τοῦτο μὲν ἐν γῇ, τοῦτο δὲ ἐν θαλάττῃ·

Πολλῶν δ᾽ ἀνθρώπων [h] ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω,
Ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν, καὶ νόστον ἑταίρων.

Καὶ πρὸς τούτοις ἔτι ἦν σοφὸς ὁ Ἡρακλῆς· ἀλλὰ οὐχ αὑτῷ σοφὸς, ἀλλὰ ἐπὶ πᾶσαν γῆν καὶ θάλατταν ἡ σοφία ἔτεινεν [i]. Οὗτος ὁ θηρίων καθάρτης, οὗτος ὁ τυράννων σωφρονιστὴς, ὁ δουλείας ἐλευθερωτὴς, ὁ ἐλευθερίας νομοθέτης, ὁ δικαιοσύνης βεβαιωτὴς, εὑρετὴς νόμων, ἀληθευτὴς λόγων, κατορθωτὴς ἔργων. Εἰ δὲ ἤθελεν ὁ Ἡρακλῆς ἐπαναχωρήσας καθ᾽ ἡσυχίαν βιοῦν, καὶ σχολὴν ἄγειν, καὶ διώκειν σοφίαν ἀπράγμονα, ἦν ἂν δήπου ἀνθ᾽ Ἡρακλέους σοφιστὴς, καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἐτόλμησεν εἰπεῖν παῖδα Διός. Οὐδὲ γὰρ ὁ Ζεὺς σχολὴν ἄγει· ἢ γὰρ ἂν ἐπαύσατο καὶ οὐρανὸς περιφερόμενος, καὶ γῆ τρέφουσα, καὶ ποταμοὶ ῥέοντες, καὶ δεχομένη θάλαττα [k], καὶ ὧραι ἀμείβουσαι, καὶ Μοῖραι διαλαγχά-

virtutem. Sapiens Vlyſſes; ſed opera eius video, terra marique geſta:

Multorum mores populorum vidit, et vrbes,
Ipſe ſuam ſeruans animam, reditumque ſuorum.

Sapiens et Hercules erat; non ſibi tamen, ſed vt per terras omnes, omnia et maria, ſapientiam diffunderet ſuam. Hic enim ille eſt, qui tot feras ſuſtulit, tyrannos in officio continuit, ſeruientibus libertatem peperit, liberis leges tulit, iuſtitiam confirmauit, ſtatuta ſanciit, qui denique veritatem in verbis, in agendo regiam ſecutus eſt viam. Quod ſi procul a ſocietate hominum vitam ducere, ſi otioſam ſequi maluiſſet Hercules ſapientiam; pro Hercule reuera ſophiſta fuiſſet, nec quisquam eum Iouis filium dicere auſus eſſet. Quia nec ipſe Iupiter otiatur: nam cum eo et moueri coelum, et nutrire terra, et fluere fluvii, et aquae in mare labi, et vices ſuas mutare anni tempeſtates deſinerent; nec Parcae denique munus

h Πολλῶν δ᾽ ἀνθρώπων] Odyſſ. Α. 3, 5.

i ἐπὶ πᾶσαν γῆν καὶ θάλατταν ἔτεινε.

[ἡ σοφία ἔτεινεν.] Sic Reg. et Harleian. vulgo τὴν σοφίαν ἔτεινε.

k καὶ

νῦσαι, καὶ Μῦσαι ᾄδῦσαι· ἐπαύσαντο δ' ἂν καὶ αἱ ἀνθρώπων ἀρεταὶ, καὶ ζώων σωτηρίαι, καὶ καρπῶν γενέσεις, καὶ τὸ πᾶν τῦτο αὖθις ἂν περὶ αὐτῷ [l] σφαλλόμενον συνεχύθη καὶ συνεταράχθη. Ἀλλ' ἡ Διὸς πραγματεία ἄτρυτος ῦσα, καὶ διηνεκὴς, καὶ ἀκοίμητος, καὶ μηδέποτε ἀπαγορεύῦσα, μηδὲ ἐπαναχωρῦσα τῦ ἑαυτῆς ἔργυ, ἀέναον χορηγεῖ τὴν σωτηρίαν τοῖς ῦσιν. Οὕτω τῦ καὶ βασιλέων τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ Διῒ ὁμοίοις, παραινεῖ δι' ὀνειράτων Ζεύς·

Οὐ χρὴ παννύχιον [m] εὕδειν βυληφόρον ἄνδρα,
Ὧι λαοί τ' ἐπιτετράφαται, καὶ τόσσα μέμηλε.

munus ſortiri ſuum, nec Muſae canere pergerent; ceſſaret et virtus hominum, et vita reliquorum animalium, et fructuum foecunditas; totum denique vniuerſum hoc in ſe abire denuo, et confundi inciperet. Nunc vero adminiſtratio Iouis indefeſſa, perpetua, ac vigilantiſſima cum ſit, nec vnquam deficiat, aut ab opere ſuo recedat, perpetuae quoque conſeruationis rebus creatis cauſa eſt. Hoc eſt, cur bonos reges Iouique quam ſimillimos moneat in ſomnis Iupiter:

Turpe viro totam prudenti ſtertere noctem,
Cui populi commiſſa ſalus, et munera tanta.

7. Haec

k καὶ δεχομένη θάλαττα,] Mihi videtur Maximus ſcripſiſſe διαχεομένη· quod de *mari* recte et proprie dicitur. Clem. Alexandrinus *Strom.* V. p. 599. C. ex Heraclito: Θάλασσα ΔΙΑΧΕΕΤΑΙ, καὶ μετρέεται εἰς τὸν αὐτὸν λόγον etc. quod ἀναχεῖσθαι vocat noſter Diſſ. X. 8. vnde ἀναχύσεις θαλάττης, XXXII. 1. quemadmodum Latini *diffundi*, de eodem: vide Ouid. *Metam.* I. 36. Si de fluuiorum *receptione* locutus fuiſſet Noſter, dixiſſet potius, καὶ δεχομένη αὐτὰς θάλαττα. M.

l καὶ τὸ πᾶν τῦτο αὖθις ἂν] Lego, καὶ τὸ πᾶν τῦτο αὖθις αὖ etc. Vide ad Diſſertat. XXV. 1.

Ibid. αὖθις ἂν περὶ αὐτῷ] Praeceſſit ἂν in hac ipſa ſententia, neque opus erat, vt repeteretur. vnde lego αὖθις αὖ, vt Diſſert. XXV. init. XXIII. 2. XXIV. 5. XXXIV. 2. et innumeris in locis. Et ita *Dauiſius*. M.

m οὐ χρὴ παννύχιον] Iliad. Β'. 24.

ζʹ. Πρὸς ταῦτα ἀπιδὼν [n] ὁ Φιλόσοφος, μὴ τὸν Δία μιμείσθω, μὴ τὸν Ἡρακλέα, μὴ τοὺς ἀγαθοὺς βασιλεῖς, μὴ τοὺς ἄρχοντας· ἀλλὰ βιούτω βίον ἀνδρὸς ἐν ἐρημίᾳ γεννηθέντος, μονώτην βίον, οὐκ ἀγελαστικὸν, Κυκλώπειον βίον, οὐκ ἀνθρώπινον. Ἀλλὰ καὶ τούτοις ἔφερε μὲν ἡ γῆ πυροὺς, καὶ κριθὰς,

Οὔτε φυτεύουσιν [o] χερσὶν φυτὸν, οὔτ' ἀρόωσιν·

ἀλλὰ θεμιστεύει ἕκαστος [p] ὅμως καὶ παίδων, καὶ γυναικῶν, καὶ οὐ παντάπασιν ἀπράγμων ἦν. Τὸ δὲ ὅλον, ἀπραγμοσύνη τίνος ἄλλου εἴη [q], πλὴν νεκροῦ; Εἰ μὲν οὖν τὸ πράττειν ἔρημον ἦν ἀρετῆς, καλῶς εἶχε, διώκοντας τὴν ἀρετὴν, ἀπολείπεσθαι αὐτοῦ· εἰ δ' ἔστιν ἀνθρώπου ἀρετὴ οὐ λόγος, ἀλλ' ἔργον, καὶ πρᾶξις ἐν κοινωνίᾳ, καὶ χρῆσις βίου πολιτική, διωκτέον ταῦτα, μεθ' ὧν ἄν τις καὶ τὴν ἀρετὴν λάβοι.

Τὴν μὲν γὰρ κακότητα καὶ ἰλαδόν ἐστιν ἑλέσθαι,

7. Haec cum videat philoſophus, nec Iouem tamen, nec Herculem, nec reges bonos imitabitur; ſed vitam potius hominis in ſolitudine nati, deſertam, a ſocietate alienam, ducet, vitam Cyclopum, non hominum. His tamen ipſis cum terra, vt poeta ait, triticum ferret, hordeumque,

Cum nemo ſereret, curuoque inſtaret aratro;

nihilominus ſinguli vxoribus ſuis et liberis leges dictabant, nec nihil erat, quod agerent. Nihil enim omnino agere, cui conueniat, niſi mortuo? Quod ſi actio cum virtute coniuncta non eſſet, praeſtaret virtutem ſequi, actionem omittere; at ſi contra virtus non in verbis, ſed in opere atque in actione, quae ſocietatem reſpicit humanam, et in ciuilis vſu vitae conſiſtit, haec potiſſimum ſequenda ſunt, cum quibus ipſa quoque virtus haberi poſſit.

Nam cuiuis homini vitium ſeſe oggeret vltro,

vt

Sectio ζʹ.

n Πρὸς ταῦτα ἀπιδὼν] Ita recte Mſs. vulgo ἐπιδών.

o Οὔτε φυτεύουσιν] Odyſſ. ιʹ. 108.

p θεμιστεύει ἕκαστος] Reſpicit ad Odyſſ. ιʹ. 114.

q τίνος ἄλλου εἴη] Vulgo τίνος [ἂν] ἄλλου εἴη. Sed iſtam voculam non agnoſcunt codices.

r ὁ Βαιώ-

ὁ Βοιώτιος ποιητὴς [r] λέγει·

Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν.

Καλός γε ὁ ἀγωνιστὴς ἡμῖν ἀνιδρωτὶ στεφανοῦσθαι ἐθέλων.

η'. Ἀλλὰ τῷ προσαπτομένῳ πραγμάτων κίνδυνος ἕπεται, καὶ ζημία, καὶ ἐπιβουλαὶ, καὶ φθόνοι, καὶ φυγαὶ, καὶ θάνατοι, καὶ ἀτιμίαι. Φέρε οὖν, εἰ καὶ τῷ κυβερνήτῃ ὁ λογισμὸς οὗτος ἦν, ὅτι τὸ πλεῖν ἐπισφαλὲς, κινδύνων μεστὸν, καὶ πόνων, καὶ πολλοῦ τοῦ ἀδήλου, καὶ χειμώνων, καὶ πνευμάτων· Φέρε, εἰ καὶ τῷ στρατηγῷ τοιοῦτος λογισμὸς ἦν, ὅτι ἄδηλοι μὲν αἱ τοῦ πολέμου τύχαι, τὸ δὲ σφαλερὸν ἐπ' ἀμφοῖν ἴσον, ἐν ποσὶ δὴ ὁ κίνδυνος, καὶ ὁ θάνατος πλησίον· τί τοίνυν ἐκώλυεν ἐκ τούτων τῶν λογισμῶν ἄπλουν μὲν εἶναι τὴν θάλατταν, ἐλευθερίας δὲ μηδὲ ὄναρ [s] μετέχειν τοὺς πολλοὺς [t] ἀπορίᾳ στρατηγῶν, τὸν δὲ ξύμπαντα βίον εἶναι μηδὲν σκωλήκων

vt Boeotius poeta ait; at

Virtutem poſuere Dei ſudore parandam.

Niſi quis athletam laudet, qui ante ſudorem coronam poſtulet.

8. Atqui, dices, eum, qui in reipublicae adminiſtratione verſatur, periculum ſequitur, damna, inſidiae, inuidia, exilium, mors, et infamia. Quid ſi cogitare eodem modo gubernator incipiat, inſidam eſſe, plenamque periculorum, nauigationem, et laborum; multa eſſe incerta in ea, tempeſtatem vndique imminere, et ventos? quid ſi cogitare idem imperator incipiat, ambiguos eſſe belli exitus, periculum aequum vtrique, diſcrimina maxima eſſe in proximo, vicinam mortem? haec, ſi illi cogitent, quicquamne obſtabit, quo minus nemo in mare nauiget; libertatem ſuam, ne per ſomnium quidem, imperatorum penuria vulgus tueatur; omnes

r ὁ Βοιώτιος ποιητὴς] Heſiodus, cuius hi ſunt verſus Op. et Dier. 287. 289.

Sectio η'.

s ἐλευθερίας. δὲ [μηδὲ] ὄναρ] Ita codex vterque. Heinſius edidit οὐδὲ ὄναρ. Editio vero Stephani dat ἐλευθερίας δὲ ὄναρ. Sed μηδὲ ſuppleri debere recte vidit eruditus ille vir.

t μετέχειν τοὺς πολλοὺς] Praeferrem τοὺς πολίτας, *ciues*: et paullo ante, pro ἐν ποσὶ ΔΗ, ſcribendum videtur ΔΕ. vide praecedentia. M.

εἴλετο

διαφέροντα, δειλὸν, καὶ ἀργὸν, καὶ ἐπτηχότα; Σαρδαναπάλου μοι βίον λέγεις, Ἐπικούρου μοι βίον λέγεις. Ἀντιθῶμεν αὐτοῖς, Κῦρον μὲν Σαρδαναπάλῳ, τὸν Πέρσην τῷ Ἀσσυρίῳ, ὃς ἐξὸν αὐτῷ σχολὴν ἄγειν, καὶ καθ' ἡσυχίαν βιοῦν, εἵλετο ἐλευθεροῦν τὸ Περσῶν γένος [u], πονῶν, καὶ στρατευόμενος, καὶ διψῶν, καὶ λιμώττων, καὶ μὴ ἀνεὶς τὸν κάματον, μήτε νύκτωρ, μήτε μεθ' ἡμέραν. Ἀντίθες καὶ Ἐπικούρῳ πολλοὺς, Ἕλληνι Ἕλληνας· ἐκ μὲν Ἀκαδημίας Πλάτωνα [x], ἐκ δὲ στρατοπέδου Ξενοφῶντα, ἐκ δὲ τοῦ Πόντου Διογένην.

θ'. Οὐκοῦν ὁ μὲν ὑπὲρ ἀνδρὸς φίλου, φυγάδος [y] καὶ πένητος, μεγάλῃ καὶ ἰσχυρᾷ τυραννίδι ἀντετάξατο, γῆν πολλὴν βαδίζων, καὶ πελάγη περαιούμενος, καὶ

omnes denique vitam, lumbricis ſimilem, timidam inertemque inter metus tranſigant? Sardanapali vitam dicis, Epicuri vitam narras. Opponamus his alios, Sardanapalo quidem Cyrum, Perſam Aſſyrio, qui cum otioſe poſſet tranquilleque viuere, laborare tamen maluit, expeditiones ſuſcipere, ſitire ſaepe, ſaepe eſurire, nec vllis aut noctu, aut interdiu, abſtinere moleſtiis. Oppone et Epicuro alios multos, Graeco Graecos; ex academia Platonem, e caſtris Xenophontem, e Ponto Diogenem.

9. Plato vnius amici pauperis cauſa, qui in exilium coniectus erat, cum tanta tyranni congreſſus eſt potentia, terram nullam, nullum mare peragrare dubitauit, non iram tyranni,

u εἵλετο ἐλευθεροῦν τὸ Περσῶν γένος,] Vide ſis Herodotum I. 125. ſeq. et Iuſtinum I. 6.

x ἐπὶ μὲν Ἀκαδημίας, Πλάτωνα·] Ita erat in priori Edit. vnde conieceram, ἀπὸ, vel ἐκ, pro ἐπὶ. Vltimum iam verius eſſe video. M.

Sectio θ'.

y ὁ μὲν ὑπὲρ ἀνδρὸς φίλου, φυγάδος] Plato Dionis cauſſa haec agebat. Hiſtoriam late refert Plutarchus in Dione, pag. 959. ſeq. Vide ſis Tzetzen. Chil. V. 174. Philoſtratum Vit. Apoll. VII. 1. et Laertium III. 21. At *tertius* Platonis in Siciliam *aduentus fugientem Dionem, impetrata a Dionyſio venia, patriae ſuae reddidit*, ſi fides Apuleio de Habit. Doctr. Platon. p. 571.

z [ἐξῆν]

ἀπεχθανόμενος τῷ τυράννῳ, καὶ ἐκπίπτων, καὶ κινδυνεύων, ἵνα μὴ προδῷ τὸ φιλοσοφίας ἦθος· ἐξῆν δέ πε [z] αὐτῷ ἐν Ἀκαδημίᾳ θεωρεῖν, καὶ ἀληθείας ἐμπίπλασθαι. Ξενοφῶντα δὲ καλεῖ μὲν Πρόξενος, παραπέμπει δὲ ὁ Ἀπόλλων [a], συνεκπέμπει δὲ ὁ Σωκράτης ἐκ τῆς πολλῆς σχολῆς, καὶ θεωρίας, ἐπὶ στρατείαν, καὶ στρατηγίαν, καὶ σωτηρίαν Ἑλλήνων μυρίων [b]. Τὰ δὲ Διογένους τί χρὴ λέγειν; ὃς ἀφέμενος τῆς αὐτοῦ σχολῆς περιῄει

tyranni, aut exilium, non pericula vlla metuit, vt vel tantillum praeter philoſophi officium faceret: cum tamen in academia ſua contemplari, et veritatis ſtudio ſeſe explere poſſet. Xenophontem ex longo otio, rerumque contemplatione, ad militiam, munusque imperatorium, et conſeruanda tot Graecorum millia, vocat Proxenus, emittit Apollo, et cum Apolline Socrates. Nam de inſtituto Diogenis quid neceſſe eſt dicere, qui relicto otio ſuo vicinas gentes adiit, non ſegnis mehercu-

z [ἐξῆν] δέ πυ] Sic Reg. et Harl. nec opus eſt, vt cum Heinſio ſcribamus ἐξόν. Vulgo δήπυ. Vide Budaeum Comm. Ling. Gr. p. 789.

a καλεῖ μὲν Πρόξενος, παραπέμπει δὲ [ὁ] Ἀπόλλων,] Vulgo deeſt articulus, quem Mſs. repraeſentant. Noſter autem reſpicit ad Xenoph. περὶ Κύρου Ἀναβάσεως lib. III. cap. I. 4. ſeq.

Ibid. παραπέμπει δὲ ὁ Ἀπόλλων,] Mallem προπέμπει, *emittit*, ſcil. oraculo illi dato: de quo vide Diog. Laërtium in Vit. Xenophont. et Ipſum lib. III. Ἀναβάσ. Ariſtides *Panath.* p. 114. οὕτως ἤδη διεκόσμει, καὶ προέπεμπεν, ἡγεμόνας τε ἑκάστοις ἐφιστᾶσα etc. ita legendum pro προσέπεμπεν. inde *propempticon*, carmen, quo proſequimur amicum peregre proficiſcentem. vide Statium Praefat. lib. III. Syluarum. M.

b Ἑλλήνων [μυρίων.] Sic recte codices, vulgo μυριάδων.

Ibid. σωτηρίαν Ἑλλήνων μυριάδων] Correxeram μυρίων, ex notiſſima Hiſtoria Xenophontis, et loco Noſtri Diſſ. V. 6. ἀλλ' ἐπεὶ πόλεμος ἐκ θαλάττης ἦλθε, καὶ ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΥΡΙΟΙ, etc. Sed occupauerunt Mſs. quod et fecerunt in duabus ſequentibus parui momenti Coniecturis, οὐδ' ἑαυτοῦ, pro οὐδὲ αὐτοῦ, et ὅτι ὁ μὲν ἀγαθὸς ἀνήρ, pro, ὅτι μὲν etc. Caeterum hi Ἕλληνες μύριοι, quos in Graeciam reduxit Xenophon, vocantur, ſine vllo additamento, οἱ μύριοι, per excellentiam, apud Nazianzenum *Stelit.* II. p. m. 90. et alios. vnde exclamatio iſta Antonii, ὦ μύριοι, apud Plutarchum in vita eius, p. 937. M.

c Οὕτω

ἐπισκοπῶν τὰ τῶν πλησίον, οὐκ ἀργὸς οὐδὲ ἠμελημένος ἐπιστάτης· ἀλλὰ κατὰ τὸν Ὀδυσσέα ἐκεῖνον,

Ὅντινα μὲν [c] βασιλῆα, καὶ ἔξοχον ἄνδρα κιχείη,
Τὸν δ' ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρητύσασκε παραστάς.
Ὃν δ' αὖ δήμου τ' ἄνδρα ἴδοι, βοόωντά τ' ἐφεύροι,
Τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν·

ἀλλ' οὐδ' ἑαυτοῦ ἀπείχετο [d], ἀλλ' ἐκόλαζε, καὶ παρεῖχεν αὐτῷ πράγματα,

Αὐτόν μιν [e] πληγῇσιν ἀεικελίῃσι δαμάσσας,
Σπεῖρα κάκ' ἀμφ' ὤμοισι βαλών.

ι. Ἐῶ λέγειν, ὅτι ὁ μὲν ἀγαθὸς [f] ἀνὴρ πράττων, καὶ μὴ ἐπαναχωρῶν, μηδὲ ἐξιστάμενος τοῖς μοχθηροῖς, ἑαυτὸν ἂν σώζοι, καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τὸ βέλτιον τρέποι· ἐπαναχωρῶν δὲ, καὶ δεικνὺς τὰ νῶτα, θρασύτητος

mehercules, aut ignavus morum inſpector: verum qualis Vlyſſes ille,

Qualemcunque virum regum de ſtirpe videret,
Lenibus hunc verbis adſtans retinebat euntem;
Quem vero e populo clamantem, et vana mouentem,
Hunc ſceptro percuſſit:

adeo vt nec ipſe ſibi parceret, verum a ſe ipſe poenas, cum receſſe eſſet, exigeret, multasque ipſe ſibi exhiberet moleſtias;

Seſe etiam crebro percuſſit verbere multo,
Iniecitque humeris pannoſum fortis amictum.

10. Vt illud praetermittam, poſſe virum bonum, ſi in agendo perſeueret, nec retro eat, aut improbis cedat, et ſalutis ſibi auctorem eſſe, et alios quoque in meliorem viam reducere; contra ſi cedat, tergumque oſtendat, temeritatem, inſolen-

c Ὅντινα μὲν] Iliad. Β'. 188. 198.

d οὐδ' ἑαυτοῦ ἀπείχετο,] Sic optime Reg. vulgo οὐδὲ αὐτοῦ, vnde Stephanus οὐδὲ αὐτοῦ.

e Αὐτόν μιν] Reg. et Harleian. αὐτὸν μὲν. Vide Odyſſ. Δ'. 244. et Aelianum V. H. III. 20.

Sectio ι.

f ὅτι [ὁ] μὲν ἀγαθὸς] Vulgo deeſt articulus, quem nos ex Reg. et Harleian. addidimus.

g πᾶν

μὲν καὶ ἀπειροκαλίας καὶ τόλμης, τὸ μοχθηρὸν πᾶν ἀπέπλησε g, τὸ δὲ ἑαυτῦ προΐεται.

Ποῖ φεύγεις h μετὰ νῶτα βαλὼν, κακὸς ὡς, ἐν ὁμίλῳ; Μένε, καὶ ἵςασο, καὶ ἀνέχϐ τῶν βλημάτων, καὶ μηδὲν ἐκπλαγῆς· δειλὸν τὸ τῶν πολεμίων ςρατόπεδον, κενὰ τὰ βλήματα, ἐπιόντα σε ὐδεὶς δέξεται, φεύγοντα πάντες βαλῦσιν, ὡς τὸν Αἴαντα οἱ Τρῶες i, ὡς τὸν Σωκράτην Ἀθηναῖοι k ἔβαλον, καὶ ὐκ ἀπέσχοντο αὐτῦ, πρὶν κατέβαλον. Πῶς ἂν ὗν τις βιῴη ἀσφαλῶς ἐν μέσοις ὢν τοῖς πολεμίοις; ὐδὲν γὰρ πολεμιώτερον ἀνδρὸς ἀρετῇ μοχθηρίας ἀμφιλαφῦς. Συνυποςαλεὶς, φησὶν ὁ Σωκράτης l, ὑπὸ τειχίον, τὺς ἄλλυς ὁρῶ ζάλῃ

inſolentiamque, atque audaciam improbis addi, propriam vero ſalutem prodi:

Quo fugis, vt timidus, verſo inter proelia tergo?

Mane, conſiſte, perfer ictus, timere caue: imbellis eſt hoſtium exercitus, ictus irriti: vltro ſi hoſtem petas, nemo impetum ſuſtinebit tuum: ſi fugias, omnes vnum hoc petent caput; ſicut Aiacem Troiani, ſicut Socratem Athenienſes, qui non prius deſierunt, quam *ſolo virum* alliſiſſent. Quomodo ergo ſecure aliquis in medio viuet hoſtium; cum praeſertim nihil ſit infeſtius virtuti hominum, quam improbitatis vndique circumfuſae copia? In arcem me recepi, ait Socrates, vnde reliquos iactari, et palantes ire video. Oſtende nobis arcem aliquam

g πᾶν ἀπέπλησε,] Vulgo πᾶν ἀνέπλησε. Codices πᾶν [ἂν] ἀπέπλησε. Vox autem media repetitioni poſtremarum prioris vocis literarum videtur ortum debere.

h Ποῖ φεύγεις] Πῆ φεύγεις Il. Θ'. 94.

i τὸν Αἴαντα οἱ Τρῶες,] Reſpicit ad Iliad. Λ'. 543. ſeq.

k τὸν Σωκράτην [Ἀθηναῖοι] Sic Reg. et Harleian. non οἱ Ἀθηναῖοι, vt vulgo.

l Συνυποςαλεὶς, φησὶν ὁ Σωκράτης, ὑπὸ τειχίον] Sic Reg. et Harleian. vulgo ὑπὸ τὸ τειχίον. Plato de Rep. lib. VI. p. 474. C. Οἷον ἐν χειμῶνι κονιορτῦ καὶ ζάλης ὑπὸ πνεύματος φερομένυ, ὑπὸ τειχίον ὑποςὰς, ὁρῶν τὺς ἄλλυς καταπιμπλαμένυς ἀνομίας, ἀγαπᾷ, εἴ πη αὐτὸς καθαρὸς ἀδικίας τε καὶ ἀνοσίων ἔργων, τόν τε ἐνθάδε βίον βιώσεται καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν etc. Ad hunc locum, niſi fallor, Maximus reſpexit.

Ibid. Συνυποςαλεὶς, φησὶν ὁ Σωκράτης, etc. Sumtum ex ſexto de

καὶ ἀμηχανίᾳ κυκωμένους. Δεῖξον, ὦ Σώκρατες, ἀσφαλὲς τειχίον, ἔνθα στὰς ὑπερόψομαι τῶν βλημάτων· ἐὰν δέ μοι τοιοῦτον τειχίον λέγῃς, ὦ [m] καὶ σὺ ὑπεστάλης, ὁρῶ τὰ βλήματα· Ἀνύτους πολλοὺς, Μελίτους πολλοὺς· ἁλώσιμον τὸ τειχίον.

aliquam tutam, o Socrates, in qua ictus poſſimus aduerſariorum contemnere: nam ſi qualis ea eſt, in quam temer ipſe recepiſti, talem mihi quoque oſtendas, video vnde peti poſſim; video Anytos multos, multos Melitos: expugnari poteſt hoc munimentum.

ΛΟΓΟΣ ΚΒ'.

Ὅτι ὁ θεωρητικὸς βίος ἀμείνων τοῦ πρακτικοῦ.

Ἀλλ' εἰ μὲν δίκην ἐφεύγομεν, ἠχθόμεθα ἂν τῷ δικαστῇ μὴ παρέχοντι ἑκατέρῳ ἐκ τῆς ἴσης τὴν ἀπολογίαν, ἀλλ' ἐοικότι τυράννῳ μᾶλλον ἢ δικαστῇ. Ἐπεὶ δὲ ἡ μὲν ἐν δικαστηρίοις ψῆφος καὶ τύχη ἔξω τοῦ κατὰ φιλοσοφίαν ἤθους καὶ τρόπου, κατήγορος δὲ λόγος λόγου,

DISSERT. XXII.

Vitam contemplatiuam actiuae praeferendam eſſe.

Si coram iudice nos accuſaret aliquis, grauiter feremus, ſi non ex aequo vtrique noſtrum agendi poteſtatem iudex faceret, ſed tyrannum imitaretur potius. Cum autem calculi iudiciorum et fortunae longe a philoſophica ratione abſint; hoc tamen

de Repub. p. m. 38. οἷον ἐν χειμῶνι κονιορτοῦ καὶ ζάλης ὑπὸ πνεύματος φερομένου, ὑπὸ τειχίον ὑποστάς, ὁρῶν τοὺς ἄλλους καταπιμπλαμένους ἀνομίας, etc. vnde videbis quantam libertatem in citandis et accommodandis Veterum locis ſibi ſumpſit Maximus. non enim haec de *ſeipſo* dicit Socrates, ſed de quouis ingenii philoſophici viro. Hunc locum Platonis a Cl. *Dauiſio* adductum iam video. M.

m τοιοῦτον τειχίον λέγῃς ὦ] Pro οἵῳ: niſi potius ita ſcribendum. alterum enim rariſſimi vſus eſſe puto. τοιοῦτον vero ſumi poteſt pro τοῦτο· et tunc recte habebit ὦ. M.

φίλος φίλȣ, ἐπὶ θήρᾳ τȣ̃ ἀληθȣ̃ς γίγνεται γȣ̃ν, καὶ δικαστηρίῳ τινὶ ἔοικεν ἡ τοιαύτη βάσανος [n]. Φέρε, δῶμεν τήμερον τὴν ἀπολογίαν τῷ ἑτέρῳ τῶν λόγων, καὶ τῶν ἀνδρῶν τῷ θεωρητικῷ, ἀτεχνῶς ὥσπερ ἐπὶ δικαστῶν καθισαμένῳ, καὶ ἀποτεινομένῳ πρὸς τὴν γραφήν. Καὶ ἡ μὲν γραφὴ τοιάδε τίς ἔστω, ἢ ὅτι ἐγγυτάτω· Ἀδικεῖ Ἀναξαγόρας, γεγονὼς μὲν ἐν τῇ Κλαζομενίων γῇ καὶ πόλει, καὶ μετασχὼν ἱερῶν, καὶ ὁσίων [o], καὶ νόμων, καὶ τροφῆς, καὶ τῶν ἄλλων, ὧν καὶ οἱ λοιποὶ Κλαζομένιοι, ἐπαναχωρῶν δὲ ὥσπερ ἐκ θη-

men conueniat, quod et hic ratio rationi, amicus amico, veritatis inquirendae ſtudio aduerſetur, atque illud cum iudiciorum ratione haec inquirendae veritatis ratio cum commune habeat: concedamus hodie defenſionem parti alteri, alterique homini, quem contemplatiua delectat vita, qui non aliter, quam ſi coram iudice agendum eſſet, magna vi animi accuſationem a ſe demoliatur. Sit autem haec, aut ſimilis accuſatio: Improbiſſime agit Anaxagoras, qui cum in Clazomeniorum vrbe terraque viuat, iisdem ſacris, ceremoniis, legibus, nutrimento, caeteriſque omnibus, quibus Clazomenii, vtatur; tamen ab iis, ſicut ferum animal, ſe ſubducit, nec

DISSERT. XXII. *vulgo* VI.

Sectio ά.

n Ἐπεὶ δὲ [ἡ μὲν] ἐν δικαστηρίοις ψῆφος καὶ τύχη ἔξω τȣ̃ κατὰ φιλοσοφίαν ἤθȣς καὶ τρόπȣ, κατήγορος δὲ λόγος λόγȣ, φίλος φίλȣ, ἐπὶ θήρᾳ τȣ̃ ἀληθȣ̃ς γίγνεται [γȣ̃ν,] καὶ δικαστηρίῳ τινὶ ἔοικεν ἡ τοιαύτη βάσανος·] Sic Reg. et Harleian. quod Heinſius merito probavit. Vulgo Ἐπεὶ δὲ [ἡμᾶς] ἐν δικαστηρίοις ψῆφος —— γίγνεται. [Εἰ ȣ̃ν] καὶ δικαστηρίῳ τινὶ ἔοικεν etc. Nullo prorſus ſenſu.

Ibid. ἐπὶ θήρᾳ τȣ̃ ἀληθȣ̃ς γίγνεται γȣ̃ν,] Abſona videtur poſitio vocis γȣ̃ν ad finem longioris clauſulae. Reſtituo: κατήγορος δὲ λόγος λόγȣ, φίλος φίλȣ (ἐπὶ θήρᾳ γȣ̃ν τȣ̃ ἀληθȣ̃ς) γίγνεται, καὶ δικαστηρίῳ etc. mitigat iſtud quod dixerat, φίλος φίλȣ κατήγορος, addendo, *in diſquiſitione* SALTEM *veritatis*; in qua licet amiciſſimis ponere et opponere λόγον ἀμφισβητȣ̃ντα λόγῳ, prout loquitur init. Diſſ. XVII. M.

o ἱερῶν, καὶ ὁσίων,] Thucydides lib. II. p. 133. Ἐς ὀλιγωρίαν ἐτράποντο καὶ ἱερῶν, καὶ ὁσίων ὁμοίως. Vide Ammonium, Harpocrationem, et Suidam in Ὅσιον.

p ὥσπερ

ρίων p, καὶ μήτε ταῖς ἐκκλησίαις ἀναμιγνύμενος μήτε εἰς Διονύσια ἀπαντῶν, μήτε εἰς δικαστήρια, μήτε ἄλλοθι Κλαζομενίοις, ἀλλ᾽ αὐτῷ ἡ μὲν γῆ μηλόβοτος q, ἡ δὲ ἑστία ἄοικος, διατελεῖ δὲ καθ᾽ αὑτὸν τὴν θαυμαστὴν σοφίαν, ἄνω καὶ κάτω στρέφων καὶ διερευνώμενος.

β΄. Ἡ μὲν δὴ γραφὴ ταύτῃ ἐχέτω. Ἀπολογείσθω δὲ Ἀναξαγόρας ὧδέ πως· Ὅτι μὲν πολλοῦ δέω ἀδικεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Κλαζομένιοι, εὖ τοῦτο οἶδα· οὔτε γὰρ εἰς χρημάτων λόγον ἐπλημμελεῖσθέ τι ὑπὸ ἐμοῦ, οὔτε τὸ ἐμαυτοῦ μέρος ἀδοξοτέραν ὑμῖν πόλιν r ἐν τοῖς Ἕλλησι παρασκευάζω· ἔν τ᾽ αὖ τοῖς πρὸς ἕκαστον ὑμῶν

hec in concionibus, neque in feſtis Liberi, neque in iudiciis, aut vllo in loco cum ciuibus conſpicitur; ſed et agros ſuos ouibus depaſcendos domumque deſertam relinquit, ſolusque ſecum praeclaram illam, ſi Diis placet, philoſophiam ſurſum deorſumque ventilat et ſcrutatur.

2 Atqui haec quidem ſit accuſatio. Cui hunc in modum Anaxagoras reſpondeat: Equidem nihil minus obiici mihi poſſe, o Clazomenii, quam vt vlla in re iniuriam vobis faciam, id vero certo ſcio: nec enim fortunas vnquam veſtras praeter ius et aequum imminui; tum vero ne obſcurior per me inter Graecos veſtra eſſet respublica, id vero ſerio operam dedi: in negotiis porro, et ea, quae cum ſingulis intercedit, ſocie-

p ὥσπερ ἐκ θηρίων,] Scaliger legit ὡσπερεὶ θηρίον, quod et Heinſio magis ad loci mentem videtur. Diuerſa mihi ſtat in animo ſententia, nec mouendam puto codicum lectionem.

q ἡ μὲν γῆ μηλόβοτος,] Plutarchus de vitando aere alieno tom.II. p. 831. F. Ἀναξαγόρας τὴν χώραν κατέλιπε μηλόβοτον. Hoc plurimi tradunt, quorum teſtimonia congeſſit Aeg. Menagius ad Laertii II. 6. Ille tamen verba, quae leguntur in Platonis Hippia maiore p. 96. D. eiusdem Phaedro perperam tribuit.

Sectio β΄.

r ἀδοξοτέραν ὑμῖν πόλιν] Ferri poteſt. expectaſſem tamen articulum τὴν, vt mox. nec diſplicuiſſet ὑμῶν pro ὑμῖν. Quae (et multa talia omitto, ne moleſtus ſim) eiusmodi ſunt, vt ab auribus, et vſu et conſuetudine auctoris, potius quam aliunde, petenda eorum ratio ſit. vnde non mirabor, ſi quis huic Scriptori minus adſuetus, aliter cenſuerit. M.

συμβολαίος ἀλυπότατον ἐμαυτὸν παρέχειν οἶμαι καὶ μέτριον· τῶν τε νόμων τῶν κειμένων, καὶ τῆς πολιτείας, ὑφ' ἧς κοσμούμεθα, οὐκ ἔστιν ὅτου ἐλάττω ἔχω λόγον. Λείπεται δὴ, εἰ μηδὲν ἀδικῶν ὑμᾶς ἐγὼ ἐν τοῖς καθ' ἡμέραν ἐμαυτοῦ διαιτήμασι, καὶ τῷ τοῦ βίου σχήματι, γνώμῃ ἔτι ἁμαρτάνω, τοῦ μὲν ἔχειν αἰτίαν, ὡς ἀδικῶ δημοσίᾳ τὴν πόλιν, ἀφεῖσθαί με, τυχεῖν δὲ εἰς τὰ ἐμαυτοῦ ἴδια διδασκάλων, ἀλλ' οὐ κατηγόρων. Φράσω δὴ πρὸς ὑμᾶς, οἷον τοὐμὸν πρᾶγμά ἐστιν, οὐδὲν ὑποστειλάμενος· εἰ καὶ μέλλει γέλωτα ὀφλισκάνειν τὸ ἐπιθύμημα τοὐμὸν ῥηθέν [s]. Ἐγὼ γὰρ, ὅτι μέν ἐστι πολλοῦ ἄξιον δύναμις ἐν πόλει, καὶ κοινωνία βίου, καὶ ἔργων ἐπιφάνεια, καὶ χρῆσις πραγμάτων, σαφῶς οἶδα· εὖ γε μὴν ἐπίσταμαι ταυτὶ τὰ πολλοῦ ἄξια, μετὰ μὲν τρόπου

ſocietate, neque moleſtum me vobis exhibui, neque alium quam decet: adde, quod et leges, eamque, cuius ex praeſcripto viuimus, reipublicae formam, non eſt, qui minus me contemnat. Supereſt ergo, ſi neque quotidiana hac mea conſuetudine, neque vitae inſtitutae ratione, vos laedo, et tamen iudicio falli videor; vt ab hoc ſaltem crimine, quo publice in vrbem veſtram iniurius eſſe dicor, abſoluar, ne ac-cuſatores, ſed praeceptores potius, qui priuatim vitae meae conſulant, a vobis impetrem. Quare ſtatui nihil in tota cauſa mea vos celare, quamuis non dubitem vix ſine riſu inſtitutum meum vos audituros eſſe. Ego certe, quanta res ſit praeeſſe ciuitati, cum omnibus verſari, luci hominum actiones ſuas conſecrare, rerum vſum ſubire, probe perſpectum habeo: ſed nec illud ignoro, quod haec ipſa, quae tam praeclara ſunt,

s εἰ καὶ [μέλλει] γέλωτα ὀφλισκάνειν τὸ [ἐπιθύμημα] τοὐμὸν ῥηθέν.] Scribendum iubet Heinſius ἐπιτήδευμα, aut potius cum Scaligero ἐνθύμημα, quod propius accedit. At Stephanus prior adnotarat melius legi ἐπιτήδευμα, quam ἐπιθύμημα, quod tamen, inquit, ferri poteſt. Itaque prorſus eſt tenendum, ſiquidem codices id repraeſentant. At Reg. et Harleian. dant εἰ καὶ [μέλλω] γέλωτα ὀφλισκάνειν. Forſan igitur ſcripſit Maximus, εἰ καὶ [μέλλω] γέλωτα ὀφλισκάνειν [δι'] ἐπιθύμημα τοὐμὸν ῥηθέν.

τὴν

ἀρετῆς, καὶ καλοκἀγαθίας, μέγα πάνυ συντελȣ̃ντα τῷ σχόντι· εἰ δὲ μὴ, εἰς τȣ̓ναντίον κατασμικρύνοντα, καὶ καταβάλλοντα, καὶ μηδὲ τὸ λαθεῖν τοῖς ἔχȣσι μοχθηροῖς ȣ̃σι παρεχόμενα. Ἐκλαμπρύνȣσι γὰρ αἱ δυνάμεις τȣ̀ς ἄνδρας· καθ᾽ ὅσον δ᾽ ἄν τις ἁμάρτῃ τȣ̃ καλȣ̃, κατὰ τοσȣ̃τον αὐτȣ̀ς ἐξήλεγξαν. Εἰ μὲν δή τις γνώμης ἔχοι καλῶς, τὴν ἐπιφάνειαν ἐν τῷ ἀσφαλεῖ κτησάμενος [t], τῆς δυνάμεως ὤνατο· εἰ δὲ ταύτῃ ἐνδέων ἐπιθοῖτο οἷς αὐτὴ χρῆται, ἀνάγκη πολλῇ ἀμαθίᾳ τέχνης καὶ ἀπορίᾳ ὀργάνων σφαλῆναι τὸν χρώμενον [x].

Sunt, ſi virtus accedat et probitas, ſicut multum ei proſunt, qui praeditus ſit iis; ita, ſi ſecus, deprimunt contra et deiiciunt, neque hoc ipſum, vt improbitatem ſuam velare poſſit, permittunt. In aperto namque hominem conſtituit dignitas; quo fit, vt, quantum a boni viri officio aliquis recedit, in tantum eius crimina omnium oculis exponat. At ſi quis conſilii dexteritate actionum ſuarum ſplendorem in tutum recepit, huic multum prodeſt ciuilis poteſtas; qui vero mentis conſiliique inops, quae in ea requiruntur, aggreditur, eum neceſſe eſt profunda quadam ignorantia et inſtrumentorum inopia decipi, nec recte ea poteſtate vti. Haec cum cogitarem, aliud

t τὴν ἐπιφάνειαν ἐν τῷ ἀσφαλεῖ [κτησάμενος,] Vulgo καταστησάμενος. Nos id expreſſimus, quod in Reg. et Harleian. legitur.

Ibid. τὴν ἐπιφάνειαν ἐν τῷ ἀσφαλεῖ κτησάμενος,] Prius erat καταστησάμενος· mutauit ex Codd. Cl. Editor. Forte legendum quoque, σὺν τῷ ἀσφαλεῖ, *ſplendorem cum incolumitate*. M.

x ἀνάγκη [πολλῇ] ἀμαθίᾳ τέχνης —— σφαλῆναι τὸν χρώμενον.] Codices πολυαμαθίᾳ, quod Graece non dicitur. Lege, diuiſa voce, ἀνάγκη [πολὺ] ἀμαθίᾳ τέχνης —— σφαλῆναι τὸν χρώμενον.

Ibid. ἀνάγκη πολλῇ ἀμαθίᾳ τέχνης etc.] Lege et diſtingue, ἀνάγκη πολλή, ἀμαθίᾳ τέχνης —— σφαλῆναι τὸν χρώμενον. Vſitatiſſima locutio ἀνάγκη πολλή, praecipue Platoni. Lib. VI. *de Repub.* p. 26. Πολλή, ἦδ᾽ ὅς, ὦ Σώκρατες, ἀνάγκη. Lib. IX. pag. 244. τί δέ; φόβȣ γέμειν ἆρ᾽ ἀνάγκη τήν γε τοιαύτην πόλιν, τόν τε τοιȣ̃τον ἄνδρα; reſpondet Glauco, Πολλή γε· ſic enim legendum, non Πολύ γε. ſic pag. 258. et alibi paſſim. vide Arrianum Diſſ. II. 26. Idem eſt πᾶσα ἀνάγκη, quod itidem vbique

Ταῦτά τοι ἐννοῶν, ἡγούμην φροντιστέον εἶναί μοι μᾶλλον ἄλλου, μὴ λάθω y, προσιὼν παρὰ δύναμιν τοῖς κοινοῖς, πταίων περὶ αὐτὰ καὶ σφαλλόμενος. Οὐδὲ γὰρ εἰ ἐν χορῷ ξυνᾴδειν ὑφ᾽ ὑμῶν ἐταττόμην, ἠδίκουν ἄν, πρὶν ἔχειν φωνῆς ἐμμελῶς, οὐκ ἐθέλων ἐγκαταμίγνυσθαι τῷ χορῷ. Διά τοι ταῦτα τῆς μὲν γῆς, ὅπως μοι ἕξει καλῶς, ὀλίγα ἐφρόντιζον· κατεθέμην δὲ ἐμαυτὸν φέρων εἰς τοῦτον τὸν βίον, ἐξ οὗ τὸ εἰδέναι τῇ ψυχῇ παραγενόμενον, ὥσπερ φῶς ὀφθαλμοῖς, τὴν ἀσφάλειαν τῇ λοιπῇ πορείᾳ παρασκευάσει· τοῦτό γε μὴν τὸ φῶς κτητόν ἐστιν, οὐχ οἷς τε λέγομεν Παναθηναίοις. καὶ αἱ ὁδοὶ αἱ ἐπ᾽ αὐτὴν τετμημέναι, οὐ λῆροι, οὐδὲ φλυαρίαι, οὐδ᾽ ἐπιμέλειαι γεωργικαί, οὐδὲ ἀγοραῖοι σπουδαί, οὐδὲ δημώδεις κοινωνίαι· ἀλλ᾽ ἀληθείας ἔρως z, καὶ ἡ τῶν ὄντων

aliud mihi prius curandum putaui, ne videlicet, ſi imparatus ad rempublicam accederem, in adminiſtratione eius lapſarem ſemper et impingerem. Neque enim, ſi in choro a vobis conſtitutus eſſem, vt cum reliquis canerem, iniuriam cuiquam facerem, ſi priusquam vocem exercuiſſem ſatis, ab eo abſtinerem. Propterea de agris meis, quo pacto eos recte colerem, non admodum ſollicitus fui; ſed hanc amplexus ſum vitam, ex qua ſcientia animo, ſicut lux oculis, accederet, et quicquid reliquum eſt itineris, tutum praeſtaret. Quae certe lux non comparatur illis, quae vulgo vocamus Panathenaicis: neque viae, quae ad eam ducunt, nugae ſunt et ineptiae; qualis agricultura eſt, aut forenſes curae, aut popularia commercia; ſed veritatis amor, naturae contemplatio, et ſimilia

que occurrit. Cl. Editor mauult πολὺ ex ſcriptura Codicum πολυαμαθίᾳ. M.

y ἡγούμην φροντιστέον εἶναί μοι μᾶλλον ἄλλου, μὴ λάθω,] Vulgo ἡγούμην [δεῖν] φροντιστέον εἶναί μοι μᾶλλον, ἀλλ᾽ οὐ μὴ λάθω. Sed abundat vocula ſecunda; quapropter vel prorſus eſt tollenda, vel cum Dan. Heinſio in δὴ mutanda. Idem vir doctus μᾶλλον ἄλλου feliciter reſcripſerit, eumque iure merito ſecutus ſum.

z ἀλλ᾽ ἀληθείας ἔρως,] Inſere articulum, ἀλλ᾽ ὁ ἀληθείας; vt ἡ θέα, et ἡ φιλοτιμία. Paullo ante: τοῦτό γε μὴν τὸ φῶς etc. haec explicatione vel emendatione indigent. M.

Secti

θέα, καὶ ἡ περὶ ταῦτα φιλοτιμία. Ταύτῃ νομίσας ἰέναι δεῖν, εἰπόμην τοῖς ἄγουσι λόγοις, καὶ τὰ ἴχνη τῆς ὁδοῦ διεσκόπουν.

γ'. Καὶ τὰ μὲν ἐμὰ ταύτῃ ἔχει. Ὅτι δὲ καὶ περὶ ὑμᾶς τὰ ἄριστα καὶ τὰ δικαιότατα βουλεύομαι ταύτῃ ἰὼν, νῦν ἐρῶ. Τὰ γὰρ κοινὰ σώζεσθαι φιλεῖ, οὐκ ἐὰν τὰ τείχη ὑμῖν ἀραρότα ᾖ [a], οὐδὲ νεώσοικοι σωζόμενοι, οὐδὲ νῆες αὐταὶ πλέουσαι [b], οὐδέ γε στοαὶ, καὶ ἄλση, καὶ γυμνάσια, καὶ τεμένη, καὶ πομπεῖα (ταῦτα γὰρ δὴ εἰ καὶ μὴ οἱ πολέμιοι, μηδὲ πῦρ, μηδὲ ἄλλη τὶς συμφορὰ, ἀλλ' ὅγε χρόνος λαβὼν οἰχήσεται) τὸ δὲ σῶζον τὰς πόλεις

ſimilia ſtudia. Cum hac mihi eundum putarem, ſolam rationem, quae eo duceret, ſecutus ſum, quaeque in via adhuc veſtigia priſca reſtabant, diligenter obſeruaui.

3. Et haec quidem, quod ad inſtitutum meum. Reſtat, vt oſtendam hoc ipſum non modo non nocere, ſed et plurimum prodeſſe. Scitis enim ſalutem in eo reipublicae verti, non vt muri veſtri optime ac ſcitiſſime aedificati ſint, nec vt porticus, vt luci, vt gymnaſia, vt fana, vt vaſa ſacra ſint integra (haec enim, vt ab hoſtibus, vt ab igne, aliaque ſimili calamitate tuta ſint, tamen aetas conſumet) ſed vt ipſa apte tempe-

Sectio γ'.

a τὰ τείχη [ὑμῖν] ἀραρότα ᾖ,] Vulgo ὑμῶν. At Harleian. ἡμῖν, Reg. ὑμῖν prae ſe fert, et illud vltimum manifeſto verum.

b οὐδὲ νῆες; ΑΥΤΑΙ πλέουσαι,] Non miror *Heinſium* omiſiſſe haec in Verſione. magis miror non vidiſſe legendum eſſe, νῆες ἌΡΙΣΤΑ. πλέουσαι. Lyſias Orat. XXI. p. 375. Ed. *Taylor.* τὸν δὲ χρόνον ὃν ἐτριηράρχουν, ἡ ναῦς ἌΡΙΣΤΑ μοι ἜΠΛΕΙ παντὸς τοῦ στρατοπέδου. et mox: οὐκ ἄν ποτε ἀνέβη ἐπ' ἄλλην ναῦν, εἰ μὴ τὴν ἌΡΙΣΤΑ ΠΛΕΟΥΣΑΝ. Polyaenus *Strateg.* IV. 2. p. 324. Φίλιππος, ἐπιλεξάμενος τῶν νεῶν τέσσαρας ἌΡΙΣΤΑ ΠΛΕΟΥΣΑΣ, ἐπλήρωσεν ἐρετῶν ἀκμῇ καὶ τέχνῃ καὶ ῥώμῃ ἀρίστων. vbi vide Annotata a Cl. *Maaſuicio*, qui plura exempla ex iſto auctore adducit. vide et VI. 16. p. 578. et ita Thucydidem et Xenophontem locutos memini: ſed libri non ſunt ad manum. Huiuſce generis naues alibi vocatas inuenies ταχυναυτοῦσαι, et ταχεῖαι νῆες Polluci I. 9. p. 80. Vſus earum in proeliis naualibus erat praecipuus. M.

ἡ ἁρμονία, καὶ ὁ τῆς πολιτείας κόσμος. Φημὶ κἀγώ. Ταῦτα δὲ ὑπὸ τῆς εὐνομίας γίγνεται, τὴν δὲ εὐνομίαν ἡ τῶν χρωμένων ἀρετὴ φυλάττει, τὴν δὲ ἀρετὴν διδόασιν οἱ λόγοι, τȣ̀ς δὲ λόγȣς ἡ ἄσκησις, τὴν δὲ ἄσκησιν ἡ ἀλήθεια, τὴν δὲ ἀλήθειαν ἡ περὶ αὐτὴν σχολή. Οὐ γάρ ἐστιν, ȣ̓κ ἔστιν ἄλλο ὄργανον, ᾧ κτητὸν ἀρετή, πλὴν ἀληθὴς λόγος, ὑφ' ȣ͂ παροξύνεται ἡ ψυχὴ καὶ ζωπυρεῖται, καὶ ȣ̓κ εἰδυῖα μὲν μανθάνει, μαθȣ͂σα δὲ φυλάττει ἃ ἔμαθεν, φυλάττȣσα δὲ χρῆται, χρωμένη δὲ ȣ̓ σφάλλεται. Τȣ͂το ἡ διατριβή, τȣ͂το ἡ σχολή, ἀληθείας μελέτη, καὶ τέχνη βίȣ, καὶ ῥώμη λόγȣ [c], καὶ παρασκευὴ ψυχῆς, καὶ ἄσκησις καλοκἀγαθίας. Εἰ μὲν ȣ͂ν ταῦτα ἐπ' ȣ̓δὲν συντελεῖ τῶν καλῶν, ἢ συντελȣ͂ντά γε ȣ̓ δεδίδακται, ȣ̓δὲ ἤσκηται, ἀλλ' εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε παραγιγνόμενα, σκηνὴ τὸ χρῆμα, εἰσαγγελίας ἄξιον φῄς [d]. Εἰ δὲ τȣ͂το μὲν ȣ̓δεὶς φήσει, ȣ̓χ ȣ̓͂τω

temperata bene ſit conſtituta. Idem ego ſentio. Hoc autem bonae leges efficiunt, bonas vero leges virtus ciuium conſeruat, virtutem parit eruditio, eruditionem exercitatio, exercitationem veritas, veritatem ſtudium in eius inueſtigatione collocatum. Nec enim eſt profecto aliud, quo virtus paretur inſtrumentum, quam vera ratio, a qua exacuitur animus et accenditur; ita, quae ignorat diſcit, quae didicit conſeruat, quae conſeruat ad vſum confert, in vſu non fallitur. Haec eſt illa meditatio, hoc illud, quod accuſatis otium, veritatis ſtudium, ars rationis, vitae robur, animae praeparatio, probitatis exercitatio. Haec ſi cuncta nihil ad virtutem honeſtamque conferunt vitam, aut ſi conferunt, non tamen inſtitutione ad ea conſequenda aut exercitatione opus eſt, ſi quidem temere et fortuito nobis contingunt; rem atrocem affers, et quae merito in iudicium vocanda ſit. Quod ſi nemo

c καὶ τέχνη βίȣ, καὶ ῥώμη λόγȣ,] Ita codex vterque, vulgo καὶ τέχνη λόγȣ, καὶ ῥώμη βίȣ.

d παραγιγνόμενα, [σκηνὴ] τὸ χρῆμα, εἰσαγγελίας ἄξιον φῄς.] Vertit Paccius, *Adueniunt; rem profecto, quam* ſaeuam *appelles, grauiſſimaque accuſatione perſequare.* Ex hac interpretatione Dan. Heinſius augurabatur Mſs. Florentinum habuiſſe ἀπηνὲς τὸ χρῆμα, nec aliter locum

μέμηνεν, ἀλήθειάν γε [e], καὶ ὑγιῆ λόγον, καὶ ἀρετὴν, καὶ γνῶσιν νόμου καὶ δίκης, οὐκ ἔστιν ἑτέρως λαβεῖν, ἢ περὶ αὐτὰ πραγματευόμενον, οὐ μᾶλλον ἢ τὰ σκυτοτομικὰ μὴ περὶ αὐτὰ ἄγοντας σχολὴν, ἢ τὰ χαλκευτικὰ μὴ πρὸς τῷ βαύνῳ καὶ τῷ πυρὶ διημερεύοντας, ἢ τὰ κυβερνητικὰ μὴ θαλαττουργοῦντας καὶ ναυτιλλομένους· πράττοντες μὲν ταῦτα ἀδικοῦμεν οὐδὲν, ἀπολειπόμενοι δὲ αὐτῶν, καὶ μηλόβοτον ἐῶντες τὴν ψυχὴν καὶ ἄγονον, ἦμεν ἂν

ſi nemo tam inſanus eſt, vt hoc dicat: nemo, qui non fateatur, veritatem, veramque rationem, et virtutem, legum praeterea iuſtitiaeque ſcientiam, non aliter, quam multo ſtudio comparari poſſe (ſicut nullus ſutor eſſe poteſt, qui non prius arti ſuae vacauit; ferrarius faber, qui non diu prius circa caminum et ignem haeſit; gubernator, qui nunquam nauigauit, nunquam tractauit mare) nos quoque in neminem iniurii ſumus, dum haec agimus: contra, ſi haec negligerentur a nobis, noſtrumque animum pro deſerto iacere ac ſterili pateremur,

cum pronuntiat emendandum. Noſtri codices a recepta lectione non abeunt, ea tamen videtur parum ſincera. Reponendum ſuſpicor, παραγιγνόμενα [σύνεσι] χρῆμα, εἰσαγγελίας ἄξιον φῇς.

Ibid. ἀλλ' εἰκῇ —— παραγινόμενα, σκηνὴ etc.] Vel delendum videtur ἀλλ', vel legendum παραγίγνονται aut παραγίγνεται vt conſtet Conſtructio. et ita legiſſe videtur *Paccius*, qui vertit, *adueniunt*. Deinde, σκηνὴ τὸ χρῆμα, ſc. ἐστι. Herodianus III. 39. συσκευήν τινα καὶ σκηνὴν τὸ πρᾶγμα ὑπώπτευεν· quod δρᾶμα et συσκευὴν vocat cap. 41. τὴν συσκευὴν τοῦ δράματος Ach. Tatius lib. II. p. 125. vbi vide *Salmaſium*. Heliodorus *Aethiopic.* V. 6. τοιοῦτον παίζει καθ' ἡμῶν πόλεμον, ὥσπερ σκηνὴν τὰ ἡμέτερα καὶ δρᾶμα πεποιημένος. Plutarchus in *Arato*, p. 1033. E. ἑωρακὼς πάντα τὰ ἐκεῖ τραγῳδίαν ὄντα καὶ σκηνογραφίαν. vide et Greg. Nazianzenum *Stelit.* I. pag. 56. Haec noto quia *Heinſius* et *Dauiſius* ſuſpectam hanc vocem habuerunt, quae mihi ſana videtur. Sequitur, εἰσαγγελίας ἄξιον φῇς. mallem, καὶ εἰσαγγελίας· *et rem delatione dignam dicis.* M.

e ἀλήθειάν γε,] Si ſenſui attendas ſententiae, cuius exitus ſuſpenditur vsque ad vocem πράττοντες, videbis pro γε legendum eſſe δὲ. Mox, pro καὶ βαύνῳ conieceram τῷ βαύνῳ· et ita Mſs. legunt. M.

γραφῆς [f] ἄξιοι καὶ εἰσαγγελίας. Ἐγὼ μὲν, ἃ νομίζω καὶ δίκαια ἅμα καὶ ἀληθῆ εἶναι, ἀπελογισάμην πρὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Κλαζομένιοι· ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς μὴ αὐτόθεν διενέγκαι τὴν ψῆφον, ἀλλ᾽ ἐπισχεῖν τὸ νῦν ἔχον, αὐτόπτας δὲ καὶ θεατὰς γενομένους τῶν αὐτῶν ἐμοὶ, εἰ μέν τι χρηστὸν περιγίγνεσθαι δόξετε διδαχθέντες ἔργῳ, ἀφεῖναι τῆς γραφῆς [g], εἰ δὲ μὴ, τότε ὑμεῖς μὲν ψηφιεῖσθε τὰ ὑμῖν δοκοῦντα, ἡμεῖς δὲ καὶ ὡς περὶ αὐτῶν καλῶς βουλευσόμεθα.

δ'. Ταῦτα λέγοντος καὶ ἀπολογιζομένου τοῦ Ἀναξαγόρου, γελάσονται, ὡς τὸ εἰκὸς, οἱ Κλαζομένιοι· οὐ γὰρ δὴ πιθανώτερός γε δόξει εἶναι τῆς γραφῆς, ἀληθῆ δὲ

reremur, merito accuſandi, merito deferendi in ius eſſemus. Et ego quidem, quae vera ſimul et aequa eſſe exiſtimo, vobis reſpondi, viri Clazomenii: a vobis autem peto, ne in praeſenti quicquam ſtatuatis; ſed tantiſper iudicium differatis, dum eadem haec ſtudia mecum inſpexiſtis: e quibus ſi quam ad vos vtilitatem redundare ipſa re experiemini, me vt abſoluatis; ſin minus, vos quidem, quod videbitur, iudicabitis, ego vero ne ſic quidem bono conſilio ea in re deſtituar.

4. Orationem hanc defenſionemque Anaxagorae, vt veriſimile eſt, ridebunt Clazomenii; nec enim magis credendus eſſe

f ἦμεν ἂν γραφῆς] Sic Reg. Harleian. autem ἤμην. Vulgo εἴημεν.

g θεατὰς γενομένους τῶν αὐτῶν ἐμοὶ, εἰ μὲν τι χρηστὸν [περιγίγνεσθαι]. δόξετε διδαχθέντες ἔργῳ, ἀφεῖναι τῆς γραφῆς,] Vulgo θεατὰς γενομένους τῶν αὐτῶν ἐμοί. Εἰ μὲν τι χρηστὸν περιγίγνεται, δόξετε διδαχθέντες ἔργῳ, αφεῖναι τῆς γραφῆς. Sed haec manifeſto pendent a ſuperioribus illis ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς, adeo vt plena diſtinctio ſententiam turbet. Quin et loci mens flagitat, vt legamus περιγίγνεσθαι δόξετε, prout Heinſius etiam monuit.

Ibid. περιγίγνεσθαι· δόξετε, διδαχθέντες ἔργῳ ἀφεῖναι] Dele τὴν ὑποστιγμὴν ante δόξετε. Deinde, lego et diſtinguo, διδαχθέντας (ſc. ἀξιῶ ὑμᾶς) ἔργῳ, ἀφεῖναι τῆς γραφῆς. ſi vulgatam retineas, diſtinguendum erit. περιγίγνεσθαι δόξετε διδαχθέντες ἔργῳ, ἀφεῖναι etc. ſed alterum verius puto. M.

Sectio

ὐδὲν ἧττον αὐτῷ λελέξεται, κἂν ἐκεῖνοι καταψηφίσων-ται. Εἰ δέ πȣ τὶς οἷος δικαςȣ̃ χώραν ἔχειν μὴ κυάμῳ ιαχόντος [h], ἀλλ', ἥπερ δὴ χειροτονία δικαςȣ̃ μόνη, ιὐτῷ τῷ εἰδέναι· πρὸς τȣ̃τον ȣ̓χ ὡς ἀδικῶν, ȣ̓δ' ὡς ϕεύγων γραφὴν, ἀπολογιεῖται, εἴτε Ἀναξαγόρας ἐν Κλαζομεναῖς, εἴτε ἐν Ἐφέσῳ Ἡράκλειτος, εἴτε ἐν Σάμῳ Πυθαγόρας, εἴτε ἐν Ἀβδήροις Δημόκριτος, εἴτε ἐν Κολο-ϕῶνι Ξενοφάνης, εἴτε ἐν Ἐλέᾳ Παρμενίδης [i], εἴτε ἐν Ἀπολλωνίᾳ Διογένης, εἴτε τὶς ἄλλος τῶν δαιμονίων ἐκεί-ων ἀνδρῶν· ἀλλ' ἐξ ἰσοτιμίας ȣ̓τωσὶ πείθων [k] καὶ διαλεγόμενος, συνετὰ συνετοῖς λέγων, καὶ πιςὰ πιςοῖς, καὶ ἔνθεα ἐνθέοις. ὅτι τῇ τȣ̃ ἀνθρώπȣ ψυχῇ

ſſe videbitur, quam accuſatores. Si quis vero iudex ſit, uem non faba creauit, ſed ſcientia, quae ſola eſt legitima ıdicis creatio; apud hunc vel idem ille Anaxagoras Clazome-ıis, vel Epheſi Heraclitus, vel in Samo Pythagoras, vel Ab-eris Democritus, vel Colophone Xenophanes, vel Eleae 'armenides, vel Apolloniae Diogenes, aliusue aliquis ex diui-ıis illis viris, non ſicut noxii ſolent, aut rei, cauſam ſuam get; ſed ex aequo ſapientibus rationibus apud ſapientem, eris apud verum, diuinis apud diuinum iudicem vtetur. His imirum triplicem animae humanae facultatem Deus immor-talis

Sectio δ'.

h δικαςȣ̃ χώραν ἔχειν μὴ κυάμῳ ιχόντος,] In magiſtratibus reandis olim fabas adhibe-ant. Vide ſis Heſychium in υαμοτρὼξ et Κυάμῳ, ſcholia-en in Ariſtophanis Equites 41. et Suidam in Κυαμο-ρώξ. Hinc Xenophon. Me-ıor. lib. I. cap. II. 9. Μωρῶν η τȣ̀ς μὲν τῆν πόλεως ἄρχοντας τὸ κυάμȣ καθίςασθαι, κυβερνήτῃ μηδένα θέλειν κεχρῆσθαι κυαμευ-ῄ. Hinc etiam Pythagoricum ud aenigma, Κυάμων ἀπέχε-σθαι, nonnulli denotare cen-ſent, ὅτι ȣ̓ δεῖ πολιτεύεσθαι· κυαμευταὶ γὰρ ἦσαν ἔμπροσθεν αἱ ψηφοφορίαι, δι' ὧν πέρας ἐπετίθε-σαν ταῖς ἀρχαῖς. Verba ſunt Plutarchi Περὶ Παιδαγ. p. 12.

i ἐν ['Ελέᾳ] Παρμενίδης] Vul-go ἐν 'Ελαίᾳ. Sed veram lectio-nem reſtituit Heinſius, quam Paccius etiam in ſua verſione prior expreſſit. Parmenides enim Eleates fuit. Vide Laer-tium IX. 21. et Suidam.

k ἐξ ἰσοτιμίας ȣ̓τωσὶ πείθων] Mallem, ἀλλ' ἐξ ἰσοτιμίας ȣ̓τοσὶ, πείθων καὶ διαλεγόμενος etc. M.

l τῇ

ἔνειμε Θεὸς δυνάμεις τρεῖς, καὶ χώρας, καὶ φύσεις [l], ὥσπέρ τινα ἀθροίζων ξυνοίκησιν πόλεως· ἧς τὸ μὲν ἄρχον καὶ προβȣλευόμενον εἰς ἀκρόπολιν ἀναγαγὼν, ἱδρύσας αὐτȣ̃, πλέον ȣ̓δὲν αὐτῷ προσέταξε λογισμȣ̃· τὸ δ' ἀκμάζον, καὶ πράττειν δεινὸν, καὶ τελεσιȣργεῖν ἱκανὸν τὰ βȣλευθέντα, συνῆψέ τε καὶ συνεκέρασε διὰ ὑπηρεσίας προςαγμάτων τῷ βȣλευτικῷ· τρίτον δ' αὖ, τὸ ἀργὸν τȣ̃το πλῆθος [m], καὶ ἀκόλαςον, καὶ βάναυσον, καὶ μεςὸν μὲν ἐπιθυμιῶν, μεςὸν δὲ ἐρώτων, μεςὸν δὲ

talis tribuit, triplicemque ſedem, et naturam; non aliter, quam ſi vna in vrbe diuerſos congregaſſet homines: quarum primam, cui imperium, cui prudentiam tribuit, in ipſa arce locauit ac conſtituit, neque illi aliud praeter munus aſſignaui rationis: alteram, cui vigorem quendam externum conceſſi et efficaciam, quae in actione eorum, quae iam deliberat ſunt, verſatur, vt promptius priori illi, quae deliberat, mo rem gereret, cum ea coniunxit, et quaſi connexuit: tertia vero, quae nihil aliud eſt, quam iners quaedam, intemp rans, illiberalis multitudo, quae cupiditatibus, amoribus, p tulanti

l τῇ τȣ̃ ἀνθρώπȣ ψυχῇ ἔνειμε Θεὸς δυνάμεις τρεῖς, καὶ χώρας, καὶ φύσεις,] Platonis doctrinam de tribus animae partibus ſic explicat Apuleius de Habit. Doctr. Platon. lib. I. p. 586. *Cum tres animae partes dicat eſſe, rationabilitatem, id eſt, mentis optimam portionem ait capitis arcem tenere; iraſcentiam vero procul a ratione ad domicilium cordis deductam eſſe, obſequique eam et in loco reſpondere ſapientiae: cupidinem atque appetitus, poſtremam mentis portionem, infernas abdominis ſedes tenere* etc. Vide Platonem de Rep. lib. IX. p. 506. A. Heraclidem Ponticum Alleg. Homer. pag. 431. ſeq. quae nos ad Ciceronis Tuſc. I. 10.

m τὸ ἀργὸν τȣ̃το πλῆθος,] Loquitur de infima et *irrationabili* Animae parte. vnde ſcribendum videretur, ἄλογον πλῆθος, nempe *Appetitus*, quos alibi vocat ἀλόγȣς ὀρέξεις. ita Philo Iudaeus περὶ γεωργ. p. 130. de *Senſibus* loquens: αὕτη δὲ πᾶσι ἡ πληθὺς, ἄλογος ȣ̓̃σα, κτήνει ἀπεικάζεται· *haec autem omnis turba irrationabilis cum ſit, iumento adſimilatur*. τῆς ψυχῆς τὸ παθητικὸν, καὶ Τιτανικὸν, καὶ ἄλογον καὶ ἔμπληκτον· Plutarchus de *Iſid. et Oſir.* p. 371. M.

n τὸ

ὕβρεως, μεστὸν δὲ ἡδονῶν παντοδαπῶν, τρίτην ἔχειν μοῖραν, οἷον δῆμόν τινα ἀργὸν, καὶ πολύφωνον, καὶ πολυπαθῆ, καὶ ἔμπληκτον. Ταύτῃ δὲ νενεμημένης τῆς ψυχῆς τὴν οἰκονομίαν τῆς τοῦ ἀνθρώπου συντάξεως, στάσις ἐγγίγνεσθαι φιλεῖ, αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ ἐν πόλει πάθος. Ὧν ἡ μὲν εὐδαίμων [n] πόλις βασιλεύεται, τῶν ἄλλων μερῶν εἰκόντων, κατὰ τὸν τοῦ Θεοῦ νόμον, τῷ δυναμένῳ καὶ πεφυκότι ἐξηγεῖσθαι. Ἡ δὲ ταύτης ἐλλιπεστέρα κατ' εὐδαιμονίαν πόλις, ἀριστοκρατίαν ὀνομάζουσα τὴν τῶν ἐν δυνάμει ξυνεληλυθότων ἀρχὴν, ἐλάττων μέν ἐστι βασιλευομένης [o], κρείττων δὲ δημοκρατουμένης, ἰσχυρὰ μέν τις καὶ πρακτικὴ, κατὰ τὴν Λακωνικὴν, ἢ Κρητικὴν, ἢ Μαντινικὴν, ἢ Πελληνικὴν, ἢ Θετταλικὴν πολιτείαν ἱσταμένη, φιλότιμος δὲ ἄγαν καὶ φιλόνεικος [p], καὶ δύσερις, καὶ

tulantia, voluptate non vna diffluit, tertio loco conſtituit; quam vere poſſis ſegnem, multiuocam, mutabilem, inſanamque plebeculam dicere. Tot modis in conſtitutione humana cum ſeſe habeat anima, non aliter quam in vrbe, oriri ſolet ſeditio. Iam urbs, quae beatiſſima eſt, regio paret imperio, reliquaque pars hominum ex praeſcripto diuino ei cedit, qui et imperare poteſt, et in hoc natus eſt. Si quae vero minus beata eſt, ea imperium ſummorum aliquot, penes quos praecipue eſt poteſtas, ariſtocratiam vocat; quae, vt regno cedit, ita populari ſtatu melius eſt conſtituta, potens, rebusque gerendis idonea; qualis aut Laconicae, aut Creticae, aut Mantinicae, aut Pellenicae, aut Theſſalicae eſt conſtitutio reipublicae; caeterum ambitioſa nimis, turbida, ſeditioſa, ſed et

n *τὸ ἐν πόλει πάθος. ***. ὧν ἡ μὲν εὐδαίμων* etc.] Ita hunc locum ſignari debuiſſe opinor, quia neque Connexio eſt, neque Conſtructio; cum nihil ſit ad quod referatur iſtud ὧν. Lineas aliquot videtur omiſiſſe Librarius. M.

o *ἐλάττων μὲν [ἐστι] βασιλευομένης,*] Vulgo deeſt vox penultima, quam nobis Reg. et Harleian. ſuppeditarunt. De re ipſa vide Stobaeum Serm. XIV. p. 322. et Dion. Chryſoſtomum Orat. III. p. 43, ſeq.

p *φιλότιμος δὲ ἄγαν καὶ φιλόνεικος*] Ita correxeram, pro *φιλόνικος*, ex lib. VIII. Platonis de Repub. p. 158. vnde haec deſumpta ſunt: *ἆρ' οὖν τὸ μετὰ τοῦτο* διιτέον

πολυπράγμων, καὶ ἰτητικὴ, καὶ θαρσαλέα. Τρίτον δ᾽ αὖ πολιτείας γένος, ᾗ ὄνομα μὲν εὔφημον δημοκρατία, τὸ δὲ ἀληθὲς ὀχλοκρατία, κατὰ τὴν Ἀττικὴν, ἢ Συρακουσίαν, ἢ Μιλησίαν, ἤ τινα ἄλλην πλήθους ἰσχὺν q, πολύφωνόν τε καὶ ἀκόλαστον καὶ παντοδαπόν.

ε. Τριῶν δὴ πολιτειῶν τρία τ᾽ αὖ μιμήματα βίων ἴδοις ἂν ἐν ἀνθρώπου ψυχῇ r: κατὰ μὲν τὸ βουλευτικὸν καὶ ἀρχικὸν καὶ ἐκποδὼν τῇ πράξει τε καὶ χειρουργίᾳ, τὸ θεωρητικὸν ψυχῆς γένος· τὸ δὲ πρακτικὸν, δεύτερον δευτέρως τιμώμενόν τε καὶ δοκιμαζόμενον· τήν τε ἐν ἀνδρὶ δημοκρατίαν οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν, πολὺ γὰρ τὸ τῆς πολιτείας τοῦτο γένος ἐπινέμεται πᾶσαν ψυχήν. Καὶ

et multorum ſatagit, et temerarie multa agit et audacter. Tertia forma eſt, cui ſpecioſum fecere nomen democratiam, cum reuera nihil ſit, quam ſumma plebis infimae poteſtas; qualis vel Attica, vel Syracuſia, vel Mileſia, aut ſi quod aliud diuiſum, intemperans, inconſtansque eſt populi imperium.

5. Tribus his reipublicae formis tria in animo noſtro reſpondent viuendi genera: parti primae illi, vnde conſilia proficiſci diximus, et qua imperamus, quae ab actione externa ac operatione eſt remota, contemplativum: ſecundum genus tam hic, quam ibi, cui ſecundus honos tribuitur, activum eſt: at vero democratiam inuenire in homine nullo negotio poſſumus, plurima enim huius reipublicae formae veſtigia per totam animam diffuſa ſunt. Quod lubenter in praeſen-

διοιτέον τοὺς χεῖρους, τὸν φιλόνεικόν τε καὶ φιλότιμον, κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἑστῶτα πολιτείαν. Vide locum Lyſiae *Orat. Funeb.* qui pariter has voces coniungit. M.

q ἢ [τινα ἄλλην] πλήθους ἰσχὺν,] Vulgo ἢ τινος ἄλλου πλήθους ἰσχύν. Mſs. vero lectionem, quam damus, exhibent.

Sectio ε.

r Τριῶν δὲ πολιτειῶν τρία τ᾽ αὖ. μιμήματα βίων ἴδοις ἂν ἐν ἀνθρώπου ψυχῇ·] Sic paſſim Platonici. Vide ſis inter alios Alcinoum Doct. Platon. cap. XXXIII. et Themiſtium Orat. II. p. 35.

Ibid. Τριῶν δὴ πολιτειῶν etc.] dixi de hoc loco in Praefatione. Sequitur δεύτερον, δευτέρως τιμώμενον etc. ex eodem Platonis loco, καὶ δευτέρα, καὶ δευτέρως ἐπαινουμένη. Deinde, pone ὑποστιγμὴν poſt ἰδεῖν. M.

s ἀπε-

τȣ̃το μὲν ἐατέον, καὶ ἀποχειροτονητέον τȣ̃ ἀρίςȣ [s]. Θεωρίαν δὲ πρᾴξει παραβαλλομένην [t], ἑκατέραν τυγχάνȣσαν τȣ̃ καλȣ̃, τὴν μὲν Θεωρίαν κατὰ τὴν γνῶσιν, τὴν δὲ πρᾶξιν κατὰ τὴν ἀρετὴν, ποτέραν προτιμητέον; Ἀποκρίνεται ὁ λόγος, ὅτι εἰ μὲν κατὰ τὴν χρείαν αὐτὴν ἱςάμεθα, τιμητέον τὴν πρᾶξιν [u]. εἰ δὲ κατὰ τὴν αἰτίαν τȣ̃ γενομένȣ καλῶς, προτιμητέον τὴν Θεωρίαν. Ὥςε καὶ σπονδὰς ἑκατέρῳ σπεισάμενοι, νείμωμεν τὰς δυνάμεις καὶ τὸ σχῆμα τȣ̃ βίȣ τοῖς ἀνδράσιν, ἢ κατὰ φύσιν, ἢ καθ᾽ ἡλικίαν, ἢ κατὰ τύχην. Καὶ γὰρ φύσει διαφέρει ἕτερος ἑτέρȣ· ὁ μὲν ἐν πρᾴξει ἐξασθενῶν,

tia praetermittemus, quandoquidem de primo loco in certamen venire nequit. Satis eſt, ſi actiuam cum contemplatiua conferamus, cum vtraque bonum conſequatur, altera ſcientiam, altera virtutem. Vtram ergo praeferemus? Reſpondet ipſa ratio, ſi vſum ſpectemus, actionem praeferendam eſſe; ſi cauſam rei bene gerendae, contemplatiuam. Quare melius alteram alteri conciliabimus, et tam ipſius animae potentias, quam viuendi genera hominibus, vel pro natura ſingulorum, vel pro aetate, vel pro fortuna diſtinguemus. Primo enim non vna aut eadem omnium hominum natura eſt; alius enim infirmus, actionique impar, ad contemplandum promptam expedi-

s ἀποχειροτονητέον τȣ̃ ἀρίςȣ.] Vulgo ἀποχειροτονητέον [γε] τȣ̃ ἀρίςȣ. Sed codices illam voculam non agnoſcunt.

t Θεωρίαν δὲ πρᾴξει παραβαλλομένην,] Heinſius reponit, Θεωρίαν δὲ πρᾴξει, παραβάλλομεν. Mihi minima mutatione placet, Θεωρίαν δὲ πρᾴξει [ἣν παραβάλλομεν.]

Ibid. πρᾴξει παραβαλλομένην,] Hic quoque claudicat Conſtructio. Lego, Θεωρίαν δὲ πρᾴξει εἰ παραβάλλομεν, —— ποτέραν προτιμητέον; vt XXIII. 2. εἰ μὲν γὰρ πόλιν πόλει παραβάλλομεν etc. amittebatur εἰ in praecedente ſyllaba. Cl. Editor ἣν παραβάλλομεν, eodem effectu; niſi quod, opinor, voluit παραβάλλομεν. M.

u κατὰ τὴν χρείαν αὐτὴν ἱςάμεθα, τιμητέον τὴν πρᾶξιν·] Αὐτὴν, id eſt, μόνην, *nudum* et *merum vſum*. puto tamen Maximum ſcripſiſſe αὐτῶν, ſcil. Θεωρίας καὶ πρᾴξεως. Deinde, pro τιμητέον omnino legendum προτιμητέον τὴν πρᾶξιν, vt προτιμητέον τὴν Θεωρίαν, quod ſequitur: et quaeſtio propoſita erat, *vtrum eorum* προτιμητέον. M.

x νέῳ

εὐχερὴς δέ τις ὢν κατὰ τὴν ψυχὴν πρὸς θεωρίαν· ὁ δ' ἐν μὲν θεωρίᾳ καματηρὸς ὤν, πράττειν δὲ ἐρρωμένο[ς]· Διΐστησι δὲ καὶ ἡλικία τοὺς ἄνδρας· νεότητος μὲν γὰ[ρ] ἡ πρᾶξις· Ὅμηρος λέγει, κἀγὼ πείθομαι,

νέῳ δέ ˣ τε πάντ' ἐπέοικεν.

Νέος μὲν γὰρ ὢν ὁ Φιλόσοφος πραττέτω, λεγέτω, πολιτευέσθω, στρατευέσθω, ἀρχέτω. Καὶ γὰρ οἱ Πλάτωνος ἐπὶ Σικελίαν δρόμοι, καὶ πόνοι, καὶ περὶ Δίωνα σπουδὴ, κατὰ τὴν ἀκμὴν ἐγίγνοντο τῆς ἡλικίας· γηράσαντα δ' αὐτὸν ὑπεδέξατο Ἀκαδημία, καὶ βαθεῖα σχολὴ, καὶ λόγοι καλοὶ, καὶ θεωρία ἄπταιστος, ἐν πολλῇ καὶ ἀμφιλαφεῖ ἀληθείᾳ κατατιθέμενον τὸ τοῦ βίου τέλος. Καὶ Ξενοφῶντα νεανιευόμενον μὲν ἐν τοῖς ἔργοις φιλῶ, γηράσκοντα δὲ ἐν τοῖς λόγοις ἐπαινῶ. Διΐστησι δὲ ἤδη καὶ τύχη· τὸν μὲν γὰρ δυνάμει καὶ πράξει ἀναγκαίᾳ περιέβαλε ʸ, τὸν δὲ σχολῇ καὶ ἡσυ-

expeditamque habet animam; alius contemplando cito defatigatur, actioni contra ſufficit. Secundo aetas quoque non vna eademque homines diſtinguit: iuventuti enim conuenit actio; quod Homerus voluit, cui aſſentior, cum dixit,

decet quodcumque iuventam.

Philoſophus ergo, dum iuventus patitur, agat, dicat, rempublicam adminiſtret, militet, imperet. Nam et crebri illi Platonis in Siciliam diſcurſus, crebrique labores, et quicquid Dionis cauſa egit, in ipſo aetatis flore acciderunt; ſenectutem contra Academia, profundum otium, pulcherrimae diſciplinae, atque inoffenſa excepit contemplatio, in multo denique atque ingenti veritatis ſtudio extremum vitae finem poſuit. Ita Xenophontem laudo, qui in actione iuventutem, in ſapientiae contemplatione ſenectutem egit. Poſtremo nec fortuna vna eademque: alii enim potentiam, magnamque actionum praebuit materiem; alii quietem, otiumque lene indulſit: quorum

x νεῳ τε] Iliad. Ξ 71.

y δυνάμει καὶ πράξει [ἀναγκαίᾳ περιέβαλε] Sic optime Harleian. quod et Heinſius ex Reg. notauit. Vulgo δυνάμει καὶ πράξει περιέλαβε.

z μακα-

χία προσηνεῖ· ὧν τὸν μὲν ἐπαινῶ ἐν τῷ ἀναγκαίῳ ἀνδριζόμενον, τὸν δὲ καὶ μακαρίζω καὶ ἐπαινῶ, μακαρίζω μὲν τῆς σχολῆς, ἐπαινῶ δὲ τῆς ἱστορίας [z].

ϛ'. Ἀλλὰ τὸν μὲν ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Ἀσίαν πλέοντα, ἵνα ἴδῃ τὴν Αἰγυπτίων γῆν, καὶ τοῦ Νείλου τὰς ἐκβολὰς, ἢ πυραμίδας ὑψηλὰς, ἢ ὄρνεις ξένους, ἢ βοῦν, ἢ τράγον, μακαρίζομεν τῆς θέας [a]· κἂν ἐπὶ τὸν Ἴστρον τὶς ἔλθῃ, κἂν τὸν Γάγγην ἴδῃ, κἂν τις αὐτόπτης γένηται Βαβυλῶνος κειμένης, ἢ τῶν ἐν Σάρδεσι ποταμῶν, ἢ τῶν ἐν Ἰλίῳ τάφων, ἢ τῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ τόπων. Καὶ τῆς

quorum alterum laudo, quod, vbi neceſſe eſt, virum ſe probet; alterum et laudo, et beatum iudico; beatum otii cauſa iudico, laudo ſcientiae.

6. Etenim ſi quis modo ex Europa in Aſiam traiicit, vt Aegypti ſitum, aut Nili oſtia, aut altiſſimam pyramidum molem, aut aues peregrinas, aut bouem videat, aut hircum; beatum propterea eum iudicamus: vt omittam, quam multi Iſtrum, aut Gangem, ſpectatum abeant; quam multi Babylonis rudera, Sardianos amnes, ſepulchra Troiana, aut oram Helleſponti propriis vſurpare oculis geſtiant; quam multae ex Aſia

z μακαρίζω μὲν τῆς σχολῆς, ἐπαινῶ δὲ τῆς ἱστορίας.] Immo τῆς ...υχίας, ſi verbis tuis ſtare ve...s, Maxime, quae modo prae...fferant, τὸν δὲ ΣΧΟΛΗ͂ι καὶ ...ΣΥΧΊΑι προσηνεῖ quorum haec ſunt manifeſta repetitio. Paullo ante, pro δυνάμει καὶ πράξει περιέλαβε, conieceram, περιέβαλε, vt Differt. XXIII. I. ΔΎΝΑΜΙΝ γενναίαν ΠΕΡΙΒΕΒΛΗΜΈΝΗι vbi quartum Caſum adiunctum habet Verbum περιβάλλεσθαι; quod fieri ſolet. Nazianzenus *Stelit.* II. p. 99. ταῦτα Ἐζεκίας ὁ τὴν πολλὴν ΠΕΡΙΒΕΒΛΗΜΈΝΟΣ ΔΎΝΑΜΙΝ, XXXIII. 3. περιέβαλε τὸν μὲν λίθον ῥυθμοῖς καὶ σχήμασιν. Confirmant Mſs. M.

Sectio ϛ'.

a μακαρίζομεν τῆς θέας·] Stephano placet μακαρίζω μὲν τῆς θέας, ac eam quidem lectionem prae ſe ferunt Paccii codex et Harleian. Receptam tamen ſcripturam meliorem puto: non enim dicit Maximus, quid ſibi fortunatum videatur, ſed quid hominibus beatum iudicare veniat vſu. Vide Ciceronem Tuſc. I. 19. et Corn. Seuerum in Aetna v. 565. ſeq.

Ἀσίας [b] ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα περαιοῦνται στόλοι, ἢ ἐπὶ τὰς Ἀθήνησι τέχνας, ἢ ἐπὶ τοὺς Θήβησι θυμοὺς [c], ἢ ἐπὶ τοὺς ἐν Ἄργει τόπους [d]. Ὁμήρῳ δὲ καὶ Ὀδυσσεὺς σοφὸς διὰ πολλὴν πλάνην·

Πολλῶν δ' ἀνθρώπων [e] ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω.

Τὰ δὲ Ὀδυσσέως θεάματα ἢ Θρᾶκες ἦσαν, ἢ Κίκονες

Aſia claſſes in Graeciam, vel ad artes Atticas, vel ad fabulas Thebanas, vel ad Argiuorum regionem perluſtrandam quotidie veniant. Vt Homerum praeteream, qui longi erroris cauſa Vlyſſem ſapientem vocat, quod

Multorumque hominum mores luſtrarat et vrbes.

Et tamen quid Vlyſſes praeter Thracas, barbarosque Ciconas, aut

b Καὶ τῆς Ἀσίας] Forte κἀκ τῆς Ἀσίας, *et* ex *Aſia.*

c ἢ ἐπὶ τοὺς Θήβησι θυμοὺς,] Scaliger, Heinſio probante, μύθους legit. Forſan tamen ad id reſpicit, quod Eteoclei et Polynici poſt mortem contigiſſe tradunt ſcriptores. Cyprianus de Idol. Vanit. p. 206. *Sic Thebanorum fratrum germanitas rupta, et permanens, rogis* diſſidentibus, *etiam in morte* discordia. Nimirum *Eteocles et Polynices inter ſe pugnantes alius alium interfecerunt. His cum Thebis parentaretur* (lege cum Barthio *parentatur*) *etſi ventus vehemens eſſet*, (forſan *eſt*) *tamen funus ſe nunquam in vnam partem conuertit, ſed alius alio ſeducitur.* Verba ſunt Hygini Fab. LXVIII.

d ἢ ἐπὶ τοὺς ἐν Ἄργει τόπους.] Quaero qui mihi dicat quinam ſint iſti *in Argis* τόποι. et paullo ante dixerat, ἢ τῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ τόπων. adeo coniecei τύπους, *figuras*; et intellexi de celebri iſta *ſtatua* Iunonis Argiuae, a Polycleto fabrefacta; quam SIGNVM *eius* (Iunonis) *Argis* appellat Tertullianus de Coron. c. VII. Heſychius explicat vocem τύπος per εἰκών· et Noſter Diſſ. VIII. 9. habet ξύλων, ἢ λίθων, ἢ τύπων· et ſect. 10. τύποις χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος καὶ ἀργύρου. Actor. VII. 43. τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς. Commate praecedenti pro θυμοὺς *Scaliger* coniecit μύθους· quod verum videtur. Cl. Editor putat θυμοὺς reſpicere forſan poſſe ad id quod Eteocli et Polynici poſt mortem contigiſſe tradunt Scriptores. Sed ſi hoc voluiſſet Maximus, certe aliquid amplius addidiſſet: quotus enim Auditor vel Lector adeo ſagax, vt ex voce θυμοὺς colligere poſſit *Eteoclis et Polynicis iras* POSTHVMAS, *diſſidiumque rogi*? M.

e Πολλῶν δ' ἀνθρώπων] Odyſſ. Α'. 3.

f ἡ γυνὴ

οἱ ἄγριοι, ἢ Κιμμέριοι οἱ ἀνήλιοι, ἢ Κύκλωπες οἱ ξενοκτόνοι, ἢ γυνὴ φαρμακὶς [f], ἢ τὰ ἐν ᾅδου θεάματα [g], ἢ Σκύλλα, ἢ Χάρυβδις, ἢ Ἀλκινόου κῆπος, ἢ ἡ Εὐμαίου αὐλή· πάντα θνητὰ, πάντα ἐφήμερα, πάντα ἄπιστα. Τὰ δὲ τοῦ φιλοσόφου ἀνδρὸς θεάματα τῷ εἰκάσω; Ὀνείρῳ νὴ Δία ἐναργεῖ, καὶ πανταχοῦ περιφερομένῳ· οὗ τὸ μὲν σῶμα οὐδαμοῦ στέλλεται, ἡ δὲ ψυχὴ περίεισι πᾶσαν γῆν, ἐκ γῆς ἐπ᾽ οὐρανὸν [h], πᾶσαν μὲν περαιου-

aut obſcuros Cimmerios, aut mactatorem hominum Cyclopa, aut veneficam, infernasque imagines, aut Scyllam, Charybdimque, aut hortos Alcinoi, aut Eumaei ſtabulum luſtrarat; quae momentanea, caduca, fabuloſa ſunt omnia? Hominis vero philoſophi ſpectacula cui comparabo? Somnio, mehercules, euidentiſſimo, in quo vbique circumferri nobis videmur: in quo quidem corpus eundem ſeruat locum, animus totam circuit terram, e terra in coelum fertur, mare vniuerſum circuit,

f ἢ γυνὴ φαρμακὶς,] *Circen* dicit. Atqui ea apud Homerum non eſt γυνὴ, ſed θεὰ, vel ἡ θεός. Odyſſ. K.

Αἰαίην δ᾽ ἐς νῆσον ἀφικόμεθ᾽· ἔνθα δ᾽ ἔναιε
Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ ΘΕΟ͂Σ, αὐδήεσσα.

Et δῖα θεάων Odyſſ. M. init. et alibi paſſim. et Heſiodus Theog. V. 1001. Non igitur recte γυνὴ· neque rectius mox, πάντα θνητὰ, πάντα ἐφήμερα, ob eandem rationem. Auctoris hic eſt error. Sequitur, M.

g ἢ τὰ ἐν ᾅδου θεάματα,] Initium ſententiae erat, τὰ δὲ Ὀδυσσέως ΘΕΆΜΑΤΑ ἢ Θρᾷκες ἦσαν —— ἢ τὰ ἐν ᾅδου ΘΕΆΜΑΤΑ. ſcriptor infimus vix ita locutus fuiſſet. Lego, τὰ ἐν ᾅδου θαύματα, *res miras:* (niſi malis δείματα, *terrores.*) Ita partem horum Vlixis θεαμάτων *miracula* vocat Horatius A. Poët. v. 144. M.

h περίεισι πᾶσαν γῆν, ἐκ γῆς ἐπ᾽ οὐρανὸν,] Conſtructio, niſi fallor. laborat: nam ἐπ᾽ οὐρανὸν περιϊέναι Graece non dicitur. Reg. et Harl. πρόεισει. Forſan, ἡ δὲ ψυχὴ [πρόεισιν ἐπὶ] πᾶσαν γῆν, ἐκ γῆς ἐπ᾽ οὐρανόν.

Ibid. περίεισι πᾶσαν γῆν,] Codices πρόεισι· opinor pro πρόσεισι· iisdem enim litteris vtraque vox in Mſs. concipitur, tum Conſtructio erit, ἡ δὲ ψυχὴ πρόσεισι πᾶσαν γῆν, πᾶσαν διερχομένη γῆν. Senſus vero, inani ſtrepitu verborum, redit actus in orbem, lectionibus Vtriusque Editionis, niſi fallor, in Contextum admiſſis. Probabile puto ab Auctoris vltima manu fuiſſe ita;

μένη θάλατ̃ταν, πᾶσαν δὲ διερχομένη γῆν, πάντα δὲ ἀέρα ἀνιπταμένη, συνθέουσα ἡλίῳ [i], συμπεριφερομένη σελήνῃ, συνδεδεμένη τῷ τῶν ἄλλων ἄστρων χορῷ [k], καὶ μονονουχὶ τῷ Διὶ συνοικονομοῦσα τὰ ὄντα καὶ συντάττουσα. Ὦ στόλου μακαρίου, καὶ θεαμάτων καλῶν, καὶ ὀνείρων ἀληθινῶν.

circuit, vniuerſam humum peruagatur, vniuerſum aerem peruolitat; vbi cum ſole et luna circumfertur, cum caetero aſtrorum populo conſiſtit, et propemodum cum Ioue vniuerſa regit et ordinat. O peregrinationem beatam! o ſpectacula pulchra! o ſomnia veriſſima!

ita: ἡ δὲ ψυχὴ πρόσεισι πᾶσαν γῆν, ἐκ γῆς ἐπ' οὐρανὸν, πᾶσαν μὲν περαιουμένη θάλατταν, πάντα δὲ ἀέρα ἀνιπταμένη, etc. iſta vero; πᾶσαν δὲ διερχομένη γῆν, in Priori Editione alicubi locum habuiſſe: ideo in Margine Exemplaris pro Variante Lectione ſcripta, in corpus operis poſtea recepta fuiſſe. πρόσεισι vero πᾶσαν γῆν, eſt idem quod εἶσι πρὸς πᾶσαν γῆν· vt in hac ipſa ſententia, ἀνιπταμένη ἀέρα, pro ἱπταμένη ἀνὰ ἀέρα· et διερχομένη γῆν pro ἐρχομένη διὰ γῆν. M.

i συνθέουσα ἡλίῳ,] Ita M. Antoninus VII. 47. hortatur περισκοπεῖν ἄστρων δρόμους, ὥσπερ συμπεριθέοντα. M.

k συνδεδεμένη τῷ —— ἄστρων χορῷ,] Lego, συνδεδινημένη, *vna circumacta*. δινεῖσθαι proprie de *ſtellis* dicitur. Noſter Diſſ. XLI. 2. τὸν κορυφαῖον τῆς τῶν ΑΣΤΕΡΩΝ περιφορᾶς, καὶ ΔΙΝΗΣΕΩΣ, καὶ χορείας. ita ex Codd. reſtituit *Dauiſius* pro δικινήσεως. Laërtius IX. 30. in *Leucippo*: τὴν γῆν ὀχεῖσθαι περὶ τὸ μέσον ΔΙΝΟΥΜΕΝΗΝ. et in *Epicuro* ſect. 93. ἢ καὶ ἐξ ἀρχῆς τοιαύτην ΔΙΝΗΝ κατειληθῆναι τοῖς ΑΣΤΡΟΙΣ τούτοις (Soli et Lunae) ὥσθ' οἷόν τε ἕλικα κινεῖσθαι. M

ΛΟΓΟΣ ΚΓ΄.

Εἰ καλῶς Πλάτων [l] Ὅμηρον τῆς πολιτείας παρῃτήσατο.

Ἦλθεν εἰς Σπάρτην Συρακούσιος σοφιστὴς οὐ κατὰ τὴν τοῦ Προδίκου καλλιλογίαν, οὐδὲ κατὰ τὴν Ἱππίου κενεολογίαν, οὐδὲ κατὰ τὴν Γοργίου ῥητορείαν, οὐδὲ κατὰ τὴν Θρασυμάχου ἀδικίαν, οὐδὲ κατ᾽ ἄλλην πραγματείαν λόγου παρεσκευασμένος· ἀλλ᾽ ἦν τῷ Συρακουσίῳ σοφιστῇ ἡ τέχνη, αὐτὸ ἔργον [m] κεκραμένον ὁμοῦ χρείᾳ καὶ ἡδονῇ. Τὰ γὰρ ὄψα καὶ τὰ σιτία ἡδυσμάτων συμμετρίαις, καὶ κράσεσι, καὶ ποικιλίαις, καὶ τῇ διὰ πυρὸς ὁμιλίᾳ, αὐτὰ ἑαυτῶν προσφορώτατα εἶναι [n] παρεσκεύαζε· καὶ

DISSERTAT. XXIII.

Vtrum recte Homerum e republica ſua dimiſerit Plato.

Spartam olim veniebat Syracuſanus quidam ſophiſta, qui neque elegantiam dicendi cum Prodico, neque inanem garrulitatem cum Hippia, neque artificium orationis cum Gorgià, neque iniuſtitiae patrocinium profitebatur cum Thraſymacho, nec in vlla denique liberalium diſciplinarum parté verſabatur; contra vero tóta Syracuſii huius ſophiſtae ars in ipſa actione, et quidem tali, quae cum vſu pariter quotidiano ac voluptate eſſet coniuncta, ponebatur. Obſonia quippe cibosque eleganter praeparabat, variisque condimentis apte concinneque compoſitis igni admotos gratiores, quam per ſe erant, efficiebat; vt

DISSERT. XXIII. *vulgo* VII.

l Εἰ καλῶς Πλάτων] Sic vterque codex, non ὁ Πλάτων, vt vulgo.

Sectio α.

m ἡ τέχνη, αὐτὸ ἔργον etc.] Ita diſtingui debuit: ἀλλ᾽ ἦν τῷ Συρακουσίῳ σοφιστῇ ἡ τέχνη αὐτὸ ἔργον, κεκραμένον ὁμοῦ χρείᾳ καὶ ἡδονῇ. quod recte exprimitur in Verſione. M.

n αὐτὰ ἑαυτῶν [προσφορώτατα] εἶναι] Superlativus eſt pro comparatiuo, quod apud Scriptores paſſim fit. Infra Diſſert. XXVI. 6. Ὅ, τε οὖν λόγος αὐτὸς αὐτοῦ [ἀμβλύτατος,] ἀνέραστος ὤν· ὅ, τε ἔρως αὐτὸς αὐτοῦ ἐμπληκτότατος,] ἀπειθέστατος ὢν τῷ λόγῳ. Euripides Androm. v. 6.

Νῦν δ᾽ οὔτις ἄλλη [δυστυχεστάτη] γυνὴ
Ἐμοῦ πέφυκεν.

Idem apud Ariſtotelem Rhetor. lib. I. cap. XI. 41.

Ἵν᾽ αὐτὸς αὐτοῦ τυγχάνῃ [βέλτιστος] ὤν.

Xenophon. Memor. lib. I. cap. II. 46. Εἴθε σοι, ὦ Περίκλεις, τότε συνεγινόμην, ὅτε [δεινότατος] σαυτοῦ ταῦτα ἦσθα. Praeter illa, quae

ἦν πολὺ τὸ Μιθαίκου καὶ ὄνομα τοῖς Ἕλλησι [o] κατὰ ὀψοποιΐαν, ὥσπερ τὸ Φειδίου κατὰ ἀγαλματουργίαν. Ἧκε δὴ καὶ εἰς τὴν Σπάρτην οὗτος ἀνὴρ [p] δυναστευούσαν τότε, ἐν ἀρχούσῃ τῇ πόλει καὶ δύναμιν γενναίαν περιβεβλημένῃ εὔελπις ὢν εὐδόκιμον αὐτῷ φανεῖσθαι [q] τὴν

vt propemodum non minus iam eſſet apud Graecos celebre in hac arte Mithaeci nomen, quam in ſtatuaria Phidiae. Spartam ergo ſe contulit bonus ille vir, quo tempore reliquis adhuc imperabat vrbibus, nobilemque illam ſuam integram ſervabat potentiam; idque artis ſuae fiducia, quam gratiſſimam illis

quae ſcripſimus ad Iuſtini M. Apol. I. pag. 17. vide Themiſtium Orat. VII. pag. 94.

o πολὺ τὸ Μιθαίκου καὶ [ὄνομα] τοῖς Ἕλλησι] Vulgo καὶ ὅσον τοῖς Ἕλλησι. Legit Scaliger, καὶ κλέος ἐν τοῖς Ἕλλησι. Heinſius vero, καὶ [ὄνομα ἐν] τοῖς Ἕλλησι. Sane Harleian. dat, καὶ ὄνομα τοῖς Ἕλλησι, quam lectionem recepi; nam praepoſitionem non neceſſariam eſſe ſatis oſtendit hoc Theognidis v. 246.

Ἄφθιτον ἀνθρώποις αἰὲν ἔχων ὄνομα.

Pariter ὁ Μήδοις πολεμήσας, quod eſt ἐν Μήδοις, dicitur Aeliano Var. Hiſt. II. 41.

Ibid. τὸ Μιθαίκου καὶ ὄνομα τοῖς Ἕλλησι etc.] Editiones et Cod. *Reg.* καὶ ὅσον τοῖς Ἕλλησι· vnde optime *Scaliger*, κλέος ἐν τοῖς Ἕλλησι· *Harleianus* vero, καὶ ὄνομα τοῖς Ἕλλησι, quemadmodum iam edidit *Dauiſius*. Has diuerſitates ortas opinor ex gemina Maximi Editione, et varietatibus Scripturae in Margine notatis. mihi praeplacet *Scaligeri* coniectura: niſi vtrumque malis, κλέος καὶ ὄνομα ἐν τοῖς Ἕλλησι· ſed haec ſunt incertiſſima Certius iſtud puto, vtcumque legas, admittendam eſſe Praepoſitionem ἐν, quam non recte reiicit Cl. Editor. Centum exempla ex Poetis parum faciunt ad hunc locum: et iſte quem citat ex Aeliano V. H. II. 41. ὁ Μήδοις πολεμήσας, a Viris ſummis *Kühnio* et *Perizonio* reſtitutus fuit ex Athenaeo, ὁ ἘΝ Μήδοις πολεμήσας. M.

p οὗτος ἀνὴρ] Vulgo οὗτος [ὁ] ἀνὴρ, nolentibus Mſs. Sed et interpungunt editi, οὗτος ἀνὴρ, δυναστευούσαν τότε ἐν ἀρχούσῃ etc. Nos malam diſtinctionem, vera poſita, ſuſtulimus.

q εὐδόκιμον αὐτῷ φανεῖσθαι] Si caſus tertius retinendus ſit, mallem αὐτῇ φανεῖσθαι, ſc. πόλει vel ſaltem, αὐτῷ —— τὴν τέχνην, *ſuam artem*; idem quod αὐτοῦ. M.

ν (ἐφίεμαι

τέχνην. Τὸ δὲ ἦν ἄρα ȣ̓ τοιȣ̃τον· ἀλλὰ τῶν Λακεδαιμονίων τὰ τέλη ἀνακαλεσάμενοι τὸν ἄνδρα, ἐκέλευον αὐτῷ ἐξιέναι τῆς Σπάρτης. αὐτίκα μάλ' εἰς ἄλλην γῆν, καὶ ἀνθρώπȣς ἄλλȣς (ἐφίεμεν γὰρ ὑπὸ [r] τȣ̃ πονεῖν δεῖσθαι τροφῆς ἀναγκαίας μᾶλλον ἢ τεχνικῆς, καὶ τὰ σώματα ἔχειν ἀκολάκευτα καὶ ἁπλᾶ, καὶ μηδὲν ὀψοποιȣ̃ δεόμενα, ȣ̓ μᾶλλον ἢ τὰ τῶν λεόντων) ἀπεῖναι δὲ ἐκεῖσε [s] ἔνθα καὶ εἰκὸς τιμηθήσεσθαι αὐτῷ τὴν τέχνην, δι' ἡδονῆς καὶ χρείας τȣ̀ς δημιȣργȣ̀ς αὐτῆς ἀσπαζομένων. Οὕτω Μίθαικος ἐξῆλθε Σπάρτης αὐτῇ τέχνῃ· παρεδέξαντο δὲ αὐτὸν ȣ̓χ ἧττον οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, κατὰ τὴν ἑαυτῶν ἡδονὴν ἀσπαζόμενοι, ȣ̓ κατὰ τὴν παρὰ Λακεδαιμονίοις ἀτιμίαν ὑπεριδόντες.

β'. Εἰ δὲ δεῖ καὶ ἄλλας παρακαλέσαι εἰκόνας τῷ

illis futuram iudicabat. Quae ſpes eum vehementer fruſtrata eſt: magiſtratus namque Lacedaemonius ſtatim ad ſe vocauit hominem, iuſſitque finibus ſuis excederet, aliamque in terram, populumque eum, cui et voluptatem artis ſuae et vſum commendare poſſet, ſe conferret: ſe enim ſtatuiſſe, ſi quo condimento ciues egerent, non aliunde id, quam e labore mutuari, ideoque neceſſario tantum cibo, non artificioſo, ſibi opus eſſe; quippe cum in nutriendis corporibus nullis illecebris, ſed potius ſimplicitate quadam victus vterentur, quae non magis, quam leonum corpora, egere condimentis exiſtimabant. Ita Mithaecus cum arte ſua Sparta exceſſit; nec tamen minus propterea reliquis acceptus fuit Graecis, quorum pro voluptatis ſuae ſtudio ſinguli amplexi ſunt eum, non pro contemptu Lacedaemoniorum reiecerunt.

2. Quod ſi et ab aliis videtur artibus non paulo, quam haec

r (ἐφίεμεν γὰρ ὑπὸ etc.] Non opus erat vt haec parentheſi includerentur. vide Longinum περὶ ὕψ. ſect. 27. vbi huiusmodi ſubitae Tranſitionis ſimile omnino exemplum ex Hecataeo Mileſio citat ac laudat. M.

s [ἀπεῖναι] δὲ ἐκεῖσε] Lego ἀπιέναι. De re ipſa vide ſis Aelianum et eius intt. Var. Hiſt. XIV. 7.

παρόντι λόγῳ σεμνοτέρας τῆς Μιθαίκȣ τέχνης· Θηβαῖοι αὐλητικὴν ἐπιτηδεύȣσι, καὶ ἔςιν ἡ δι' αὐλῶν μȣ̃σα ἐπιχώριος τοῖς Βοιωτοῖς· Ἀθηναῖοι λέγειν, καὶ ἔςιν ἡ περὶ τȣ̀ς λόγȣς σπȣδὴ τέχνη Ἀττική· παιδεύματα Κρητικὰ θῆραι, ὀρειβασίαι, τοξεῖαι, δρόμοι· τὰ Θετταλικὰ ἱππικὴ [t], τὰ Κυρηναϊκὰ διφρεῖαι, τὰ Αἰτωλικὰ λῃςείαι [u], ἀκοντίζȣσιν Ἀκαρνᾶνες, πελτάζȣσι Θρᾷκες, νησιῶται πλέȣσι. Ἐὰν δὲ μεταθῇς τὰ ἐπιτηδεύματα ἄλλων πρὸς ἄλλȣς [x], νοθεύσεις τὰς τέχνας. Τί γὰρ δεῖ ἠπειρώταις νεῶν, ἢ ἀμȣ́σοις αὐλῶν, ἢ ὀρείοις ἵππων, ἢ πεδιάδα οἰκȣ̃σι δρόμων, ἢ ὁπλίταις τόξων, ἢ τοξόταις ἀσπίδων; Ὥσπερ ȣ̂ν ἐνταῦθα διεκληρώσαντο τὰς τέχνας οἱ τόποι, ἢ αἱ φύσεις τῶν χρωμένων, ἢ αἱ φιλίαι τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἐπιτηδευθέντων, καὶ ȣ̂τ' αὐτῶν

haec Mithaeci fuit, honeſtioribus exempla eſſe deſumenda: ſcimus Thebanos tibiarum cantu delectari, et hanc muſam quaſi vernaculam eſſe Boeotis: Athenienſes eloquentiae operam dant, vt vere oratorium ſtudium dici poſſit ars Attica; diſciplina Cretenſium eſt venari, montes ſuperare, ſagittare, currere; Theſſalorum equitare, Cyrenenſium aurigari, Aetolorum praedari; iaculo Acarnanes, pelta valent Thraces, inſulani nauigant. Quod ſi aliorum ſtudia ad alios transferas, perit natura atque vſus ſingulorum. Quid enim nauibus mediterraneo opus eſt; aut tibiis, qui inflare eas neſcit; aut equo, qui in montibus, aut curriculis, qui in campeſtri terra habitat; aut arcu cataphracto, aut ſagittario clypeo? Sicut igitur in illis diuerſas artes diuerſa loci populique ingenia, aut diuerſa conſuetudo, amorque conſuetudinis diſtinguit; neque ſingulae illarum

Sectio β'.

t τὰ [Θετταλικὰ] ἱππική,] Vulgo Θετταλά. Nos id admiſimus, quod exhibent Reg. et Harleian. licet vtrumuis bene Graecum, ſit. Vide modo Euripidem Phoeniſſ. v. 1416. et Hippolyto v. 221.

u τὰ Αἰτωλικὰ [λῃςεῖαι,] Sic ex vtroque Mſs. reſtituimus. Vulgo λῃςεία.

x ἄλλων πρὸς ἄλλȣς,] Haec eſt Stephani coniectura, quam merito recepit Heinſius; nam codices habent πολλῶν πρὸς ἄλλȣς, nec aliter Paccius in ſuo reperit.

y τȣ̀ς

ἕκαςον ὔτε πᾶσι τίμιον διότι ἐνίοις, ὔτε ἄτιμόν τισιν ὅτι μὴ πᾶσιν, ἀλλὰ εὐδοκιμεῖ ἕκαςον κατὰ τὴν χρείαν τῶν λαβόντων· τί κωλύει τὺς τῆς καλῆς ταύτης πόλεως πολίτας y; ὓς Πλάτων θρεψάμενος τῷ λόγῳ z ὑπὸ νόμοις ξένοις καὶ ὐ καθωμιλημένοις τῷ τῶν πολλῶν ἔθει κατῴκισεν, αὖθις αὖ λόγῳ ἔχειν a καὶ τύτυς ἐπιχώρια

illarum aut omnibus gratae, quia quibusdam ſunt; aut inuiſae omnibus, quia nonnullis ſunt; ſed pro vſu hominum laudatur vnaquaeque: quid vetat eos, qui tam praeclarae reipublicae ciues futuri ſunt, quos ex rationis praeſcripto Plato ſub nouis legibus, et quae nihil cum vulgaribus commune habent, eduxit, rurſus ex eiuſdem rationis praeſcripto conſuetudines quasdam

y τὺς τῆς καλῆς ταύτης [πόλεως] πολίτας,] H. Stephanus edidit, τὺς τῆς καλῆς ταύτης πολίτας, eique deſiderari videbatur πόλεως aut πολιτείας, vt in notis ſuis monuit. Aſt Heinſius τὺς τῆς καλῆς ταύτης πολιτείας, vltima voce praetermiſſa, clanculum ſuppoſuit. Nos lectionem reduximus, quam praeſtant Reg. et Harleian. eaque prorſus eſt vera. Lucianus in Hermotimo tom. I. pag. 520. οὐκ ἄξιον ἅπαντας ἐπιθυμεῖν [πολίτας] γίγνεσθαι τῆς τοιαύτης [πόλεως;] Ac iterum p. 522. οὐ μάτην ὐδὲ περὶ μικρῶν κάμνω, [πολίτης] ἐπιθυμῶν γενέσθαι καὶ αὐτὸς ὕτω καλῆς καὶ εὐδαίμονος [πόλεως.] Lucas Act. XXI. 39. οὐκ ἀσήμυ [πόλεως πολίτης.] Ariſtides in Serapim tom. I. p. 95. Οἱ μὲν δὲ τῆς μεγάλης πρὸς Αἰγύπτῳ [πόλεως πολῖται.] Vide ſis et eundem in Panathen. pag. 320.

z θρεψάμενος τῷ λόγῳ] Λόγος et rationem et ſermonem denotat, atque hac in re ſcriptores vtramque vocem adhibent. Auguſtinus C. D. II. 14. *Cum ratione formaret* Plato, *qualis eſſe ciuitas debeat.* Minucius Felix cap. XXII. *Plato ideo praeclare Homerum —— de ciuitate, quam in* ſermone *inſtituebat, eiecit.* Ad eandem mentem Cicero de Orat. I. 52. Plato *nouam quandam finxit in* libris *ciuitatem.* Sic et Agellius XVIII. 2. Quaeritur autem, quae ſit interpretatio melior habenda. Mihi ſane praeſtare videtur ea, quae *orationis* poteſtatem continet: nam licet interdum vel haec vel illa vis locis quibusdam non male congruat; Plato tamen haud raro ſic loquitur, vt nulla niſi *ſermonis* notio queat convenire. Vide lib. II. de Rep. p. 426. D. lib. VI. p. 476. C. lib. VII. p. 488. E. denique lib. IX. p. 509. B. 510. E.

a αὖθις [αὖ] λόγῳ ἔχειν] Vulgo αὖθις [σὺν] λόγῳ ἔχειν. Nos autem

ἄτ]α αὐτῶν νόμιμά τε καὶ ἐπιτηδεύματα, συμπεφυκότα τῇ ἐκ παίδων τροφῇ, τιμώμενα μὲν αὐτοῖς κατὰ τὴν χρείαν αὐτῶν ἐκείνων, ἀτιμαζόμενα δὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐπεὶ μὴ κἀκείνοις ἥρμοσεν; Εἰ μὲν γὰρ πόλιν [b] πόλει παραβάλλοιμεν, καὶ πολιτείαν πολιτείᾳ, καὶ νόμους νόμοις, καὶ νομοθέτην νομοθέτῃ, καὶ τροφὴν τροφῇ· ἔχοι ἄν τινα ἡμῖν λόγον ἡ ἐξέτασις τοιάδε, διερευνωμένοις τὸ παρ' ἑκάστοις ἐνδέον. Εἰ δέ τις μέρος τοῦ ὅλου ἀποτεμόμενος καθ' αὐτὸ, σκοπεῖ [c] διὰ μαρτύρων τῶν χρωμένων τούτῳ, ἢ μή· οὕτω γ' ἂν καὶ τὰ ἄλλα πάντα, ὅσοις ἄνθρωποι χρῶνται [d], κατ' ἴσον ἂν τύχοι τιμῆς καὶ ἀτιμίας, καὶ διατελοῖ ἐν ἀμ-

quasdam et inſtituta ſeruare, quibus a teneris innutriti ſunt ipſi? Fieri enim poteſt, vt haec illi amplectantur, quia ex vſu ſuo eſſe ſciunt; alii vero non item, quibus non conveniunt. Si enim vrbem vnam cum altera, aut cum republica rempublicam, aut leges cum legibus, aut cum legislatore legislatorem, aut cum educatione educationem conferre nobis eſſet propoſitum; non ſine ratione inſtitui poſſet haec comparatio, cum ſcire vellemus, quid deeſſet ſingulis. At vero ſi quis partem totius ſegregatam ſumat, eamque ſeorſim intueatur, deque ea ex hominibus, qui vel vſi ea, vel non vſi ſunt, inquirat: ita fortaſſe fieri poſſet, vt omnia, quibus vtuntur homines, aeque ab honore et infamia diſtarent; nec facile iudicari poſſet, vtrum

autem ſcripturam, quam prae ſe ferunt Reg. et Harleian. iure merito repraeſentamus. Vide Diſſ. XXV. 1.

b Εἰ μὲν γὰρ πόλιν] Potius putarem, εἰ μέν γε· nihil enim hoc loco *probandum* videtur. Poſt vocem ἐνδέον ponenda tantum Subdiſtinctio, non Plena. M.

c ἀποτεμόμενος καθ' αὑτὸ, σκοπεῖ etc.] Lege et diſtingue, ἐνδεόν· εἰ δέ τις, μέρος τοῦ ὅλου ἀποτεμόμενος, καθ' αὑτὸ σκοποῖ διὰ μαρτύρων etc. εἰ σκοποῖ, quia in priori parte ſententiae dixit εἰ παραβάλλοιμεν. M.

Ibid. ἕτερα ἑτέρῳ φαίνεσθαι ποιεῖ.] Iterum diſtinguo et lego, καὶ ἡ ὑπόθεσις τοῦ βίου ἑτέρα, ἑτέρως φαίνεσθαι ποιεῖ. Cl. Editor mavult ἕτερον ἑτέρῳ, eodem ſenſu. M.

d [ὅσοις] ἄνθρωποι χρῶνται,] Codices habent [ὅσα] ἄνθρωποι χρῶνται, quam loquendi rationem reſpuit Helleniſmus. Maximus ſcripſit οἷς ἄνθρωποι χρῶνται.

e ἕτερα

φισβητησίμῳ κρίσει πλανώμενα. Καὶ γὰρ αἱ τροφαὶ, καὶ τὰ φάρμακα, καὶ τὰ διαιτήματα, καὶ τἄλλα ὅσα τῇ τῶν ἀνθρώπων χρείᾳ ἀνακέκραται, οὐ πᾶσιν ἑξῆς ὅμοια πάντα, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἤδη τὸν μὲν ἔβλαψε, τὸν δὲ ὤνησε, καὶ τὸν μὲν εὔφρανε, τὸν δὲ ἠνίασεν· ἕκαστον γὰρ τούτων ἡ χρεία, καὶ ὁ καιρὸς, καὶ ἡ ὑπόθεσις τοῦ βίου ἕτερα ἑτέρῳ φαίνεσθαι ποιεῖ [e].

γʹ. Οὕτω τοίνυν ἐχόντων τούτων, μεταβάντες αὖ περὶ Ὁμήρου σκοπῶμεν ἀδεκάστως μάλα· οὔθ᾽ ὅστις Πλάτων χαίρει, ἀτιμάζων Ὅμηρον· οὔθ᾽ ὅστις Ὅμηρον [f] θαυμάζει, μεμφόμενος Πλάτωνι. Οὐ γὰρ διακεκλήρωται οὐδὲ ἀπέσχισται ἑκάτερον θατέρου, ἀλλ᾽ ἔξεστί που καὶ τὰ τοῦ Πλάτωνος τιμᾶν, καὶ θαυμάζειν Ὅμηρον.

vtrum alteri praeferendum eſſet. Quippe et educationes, et remedia, et viuendi rationes, aliaque, quae in quotidiano hominum verſantur vſu, non omnibus eadem ſunt prorſus; ſed vnum ſaepe idemque huic conducit, illi nocet; huic iucundum, illi moleſtum eſt: facile enim aut vſus, aut occaſio, aut vitae inſtitutum efficit, vt vnumquodque horum aliud alii eſſe videatur.

3. Quae cum ita ſint, ad Homerum tranſeamus, ac de eo iudicemus, quam aequiſſime: vt nec eorum teſtimonio vtamur, qui Platonem amant, reiiciunt Homerum; aut qui Homerum mirantur, Platonem non ferunt. Non enim alterum ab altero diuiſum eſt, et quaſi ſeparatum; cum ſimul et Platonis ſcripta colere, et mirari Homerum liceat. Id autem fiet hoc modo;

e ἕτερα ἑτέρῳ] Niſi fallor, reponendum ἕτερον ἑτέρῳ.

Ibid. οὔθ᾽ ὅστις Πλάτωνι —— οὔθ᾽ ὅστις Ὅμηρον.] *Heinſius* defectum putat: *Dauiſius* legit ὥς τις vtrobique, pro ὅστις. Mihi ſanus videtur locus. M.

Sectio γʹ.

f περὶ Ὁμήρου σκοπῶμεν ἀδεκάστως μάλα οὔθ᾽ ὅστις etc.] Heinſius, aliquid deeſſe cenſens, legit περὶ Ὁμήρου σκοπῶμεν ἀδεκάστως μάλα [χρώμενοι μάρτυρι] οὔθ᾽ ὅστις etc. At in ſequentibus nullum prorſus *teſtem* vocat Maximus, ideoque res alio modo videtur aggredienda. Totum locum minima mutatione ſic conſtituo: περὶ Ὁμήρου σκοπῶμεν ἀδεκάστως μάλα· οὔθ᾽ [ὥς τις] Πλάτωνι χαίρει, ἀτιμάζων Ὅμηρον· οὔθ᾽ [ὥς τις] Ὅμηρον θαυμάζει, μεμφόμενος Πλάτωνι.

g τοῖς

ἔξεστι δὲ ὧδε· Πόλιν οἰκίζει Πλάτων τῷ λόγῳ, ὦ Κρητικὴν, ὐδὲ Δωρικὴν, ὐδὲ Πελοποννησίαν, ὐδὲ Σικελικὴν ὐδὲ μὰ Δί᾽ Ἀττικήν· ἢ γὰρ ἂν τοιαύτην οἰκίζων πόλιν μὴ ὅτι Ὁμήρε ἂν ἐδεήθη μόνε, ἀλλὰ καὶ πρὸς Ὁμήρῳ Ἡσιόδε καὶ Ὀρφέως, καὶ εἴ τις ἄλλη παλαιὰ μῦσα ποιητικὴ κατεπάδειν ἱκανὴ τὰς τῶν νέων ψυχὰς, καὶ δημαγωγεῖν, καὶ ἡδονῇ συνήθει ἀνακιρνᾶναι πρᾴως ἀληθεῖς λόγους· ἀλλ᾽ ἔστιν αὐτῷ ξυνοίκησις καὶ ἡ πολιτεία γιγνομένη λόγῳ, κατὰ τὸ ἀκριβέστατον μᾶλλον, ἢ χρειωδέστατον. Ὅνπερ τρόπον καὶ τοῖς τὰ ἀγάλματα τύτοις διαπλάττυσιν g, οἳ πᾶν τὸ παρ᾽ ἑκάστε καλὸν

modo: Ciuitatem ſola contemplatione inſtituit Plato, non Creticam, hercules, neque quam aut Dores, aut Peloponneſii, aut Siculi, aut Athenienſes incolerent: id quippe ſi ſpectaſſet, non Homero tantum, ſed cum hoc et Heſiodo, et Orpheo, et ſi quae praeterea antiqua muſa eſt, quae iuventutis animos ſuauiter mulcere, ac delinire, et cum voluptate molliter miſcere veritatem poſſet, opus eſſet: ſed, vt dixi, exemplum tantum ciuitatis, exemplum tantum reipublicae oſtendit; magis accuratum, quam vſui accommodatum. Idem quod ſtatuarii noſtri faciunt, qui cum e ſingulis corporibus, quae in iis

g τοῖς τὰ ἀγάλματα τύτοις διαπλάττυσιν.] Id eſt, τύτοις τοῖς τὰ ἀγάλματα διαπλάττυσιν· et ita forte collocanda ſunt in Contextu. Notandus vero eſt hic vſus Pronominis ὗτος, quando ſermo fit de re aliqua *bene nota*. Diſſ. VII. 7. p. 73. Ἀνὴρ φιλοθρέμμων ὄρνιθας εἶχε τῶν ἡδὺ μὲν φθεγγομένων τὸ ὄρθριον δὴ ΤΟΥΤΟ· *matutinum* HOC; ſc. quod omnes audiuiſtis. et ita alibi Noſter in locis innumeris. Lucianus *Necyomant.* p. 328. ἀτεχνῶς ὖν ἔπασχον τοῖς νυστάζυσι ΤΟΥΤΟΙΣ ὅμοιον, ἄρτι μὲν ἐπινεύων, ἄρτι δὲ ἀνανεύων ἔμπαλιν· HIS *qui dormitant capite nutantes*: quos omnes ſcil. vidiſtis. ſic in *Toxari* Idem p. 38. τοῖς κενοῖς ΤΟΥΤΟΙΣ καὶ κωφοῖς προσωπείοις ἐοικότας ὑμᾶς ἀπολιπῦσαι· HIS *perſonis*; quas omnes noſtis et ſaepe vidiſtis. Longinus περὶ Ὕψ. ſect. 35. ὐδέ γε τὸ ὑφ᾽ ἡμῶν ΤΟΥΤΙ φλογίον ἀνακαιόμενον — ἐκπληττόμεθα τῶν ὐρανίων μᾶλλον. HVNC *ignem*; vulgarem ſcil. et omnibus notum. M.

b κατὰ

συναγαγόντες, κατὰ τὴν τέχνην [h] ἐκ διαφόρων σωμάτων ἀθροίσαντες εἰς μίμησιν μίαν, κάλλος ἓν ὑγιὲς καὶ ἄρτιον καὶ ἡρμοσμένον αὐτὸ αὐτῷ ἐξειργάσαντο· καὶ οὐκ ἂν εὕροις σῶμα ἀκριβὲς κατὰ ἀλήθειαν ἀγάλματι ὅμοιον. ὀρέγονται μὲν γὰρ αἱ τέχναι τοῦ καλλίστου, αἱ δὲ ἐν ποσὶν ὁμιλίαι καὶ χρεῖαι ἀπολείπονται τῶν τεχνῶν. Οἶμαι δὲ, εἰ καί τις ἦν ἐν ἀνθρώποις δύναμις πλαστικὴ σωμάτων σαρκίνων, ξυμφορήσαντες ἂν οἱ δημιουργοὶ τὰς δυνάμεις ξυμμέτρως γῆς καὶ πυρὸς, καὶ τῶν ὅσα τούτοις ἁρμοσθέντα τε καὶ ὁμολογήσαντα συνίστησι τὴν σωμάτων φύσιν, ἀπέφηναν ἂν, ὥστε εἰκὸς, σῶμα ἀνενδεὲς φαρμάκων [i] καὶ μαγγανευμάτων καὶ διαιτημάτων ἰατρικῶν. Εἰ οὖν τις ἐκείνων τινὸς τῶν δημιουργῶν [k] ἀκούσας νομοθετοῦντος τοῖς ὑπ' αὐτοῦ πλασθεῖσι τῷ

iis pulchra ſunt, mira arte colligant, et ex tam diuerſis vnam imaginem efficiant; haec ipſa tam apte inter ſe confundunt et miſcent, vt vnam quoque eamque concinnam et veram exprimant pulchritudinem; cum qua tamen nulla naturalis pulchritudo corporis tam eſt accurata, vt venire in certamen poſſit. Artes quippe abſolute pulchrum aliquid deſiderant, cum quotidianus vſus longe minus accuratus ſit. Quod ſi quis hoc concederet hominibus, vt humanum corpus fabricare poſſent; dubium non eſt, vt ego arbitror, quin terrae ignisque qualitates, cum aliis, quae apte coniunctae inter ſe et temperatae humanum corpus conſtituunt, ita abſolute miſcerent noui illi artifices, vt nec remediis vllis, nec lenociniis, nec praeſcriptionibus medicis in victu illis opus eſſet. Iam ſi aliquis ex his artificibus vnum audiret, qui leges praeſcriberet homini, quem

h κατὰ τὴν τέχνην] Lege καὶ κατὰ τὴν τέχνην. Eadem ſimilitudine vſus eſt Socrates apud Xenophontem Memor. lib. III. cap. X. 2.

i σῶμα ἀνενδεὲς φαρμάκων] Ita vulgo legitur: nam codices σῶμα ἀδεὲς φαρμάκου. Vide ſis ad Diſſert. V. 1.

k ἐκείνων τινὸς τῶν δημιουργῶν] Vulgo δημιουργικῶν. Sed Mſs. repraeſentant id, quod eorum fide merito repoſuimus.

Ibid. τῶν δημιουργικῶν] Forte ſcribendum δημιουργῶν vt ſupra, ξυμφορήσαντες ἂν οἱ δημιουργοὶ τὰς δυνάμεις. Et ita Mſs. M.

l ὅτι

λόγῳ· ὅτι ἄρα δεήσονται ὐδὲ Ἱπποκράτυς [l] ἰωμένυ σφᾶς, ἀλλὰ χρὴ ςέψαντας ἐρίῳ τὸν ἄνδρα καὶ χρίσαντας μύρῳ [m] ἀποπέμπειν παρ' ἄλλυς, εὐδοκιμήσοντα ἐκεῖ ὅπυ τὴν τέχνην παρακαλεῖ ἡ νόσος· κἆτα ἀγανακτοίη πρὸς αὐτὸν, ὡς ἀτιμάζοντα τὴν Ἀσκληπιῦ καὶ τὴν Ἀσκληπιαδῶν τέχνην· ἆρα ὐ καταγέλαςος ἂν γίγνοιτο, αἰτίαν προσφέρων τῷ μὴ κατὰ ἀτιμίαν παραιτυμένῳ ἰατρικὴν, ἀλλὰ μήτε κατὰ χρείαν δεομένῳ αὐτῆς, μήτε καθ' ἡδονὴν ἀσπαζομένῳ;

quem feciſſe eum fingimus, et inter caetera hoc quoque: nihil illi medicina Hippocratis opus fore; quare hominum lana coronatum (quod de Homero Plato dicit) vnguentoque delibutum, ad alios mitteret; ibi enim locum habituram illius artem, vbi locum habet morbus: ſi haec, dico, audiret aliquis, nec aequo ferret animo, quod Aſclepii, quod Aſclepiadarum artem contemneret; nonne oppido ridicule eum accuſare videretur, qui artem reiiceret, non quam contemneret, ſed quam neque vſui ſibi, nec voluptati eſſe poſſe ſciret?

4. Cum

l ὅτι ἄρα δεήσονται ὐδὲ Ἱπποκράτυς] Turbat H. Stephanus, et poſt multas ambages repoſnit, ὅτι ἄρα [Ἀσκληπιῦ ὐ] δεήσονται ὐδὲ Ἱπποκράτυς. Locus vero ſanus eſt, nec vlla prorſus eget medicina. Ioſephus Ant. Iud. lib. II. cap. III. Προσετίθει δὲ καὶ ταῦτα τοῖς προειρημένοις, ὡς ἀδελφὸν [ὐδὲ] ἀδικήσαντα κτείνειν ὅσιον. Vide ſis et cap. IV. 1. et cap. XV. 5.

m ςέψαντες ἐρίῳ τὸν ἄνδρα καὶ χρίσαντες μύρῳ] His honoribus Homerum mactatum e rep. ſua dimiſit Plato. Vide lib. III. de Rep. pag. 437. A. B. et Zachariam ſcholaſticum pag. 488. ed. Pariſ. Non deſunt tamen, qui contumeliae cauſſa factum putant. Vide Ioach. Kuhnium ad Aeliani V. H. XII. 12. Omni tamen dubio procul errant, nam philoſophus poetam vnice miratus eſt. Eum vero perfudit vnguento, lanaque coronauit, tanquam virum plane diuinum, Deoque ſacrum; cultus enim religioſi teſtandi gratia ſic ſe gerere ſolebant Ethnici. Legantur Proclus in Platonis Polit. p. 360. Iſ. Caſaubonus ad Suetonii Iulium cap. LXXXI. et in Exercit. XIV. ad Baronii Annal. §. 12. denique I. G. Graeuius ad Heſiodi Theog. v. 499.

Sectio

δ'. Δύο γὰρ ὄντων τούτων, ὑφ' ὧν Ὅμηρος, καὶ Ἡσίοδος, καὶ ὅςις ἄλλος, ἐν ἁρμονίᾳ ποιητικῇ εὐδόκιμοι ἦσαν, χρείας καὶ ἡδονῆς, κατ' οὐδέτερον αὐτοῖν ἐπιτήδεια τὰ ἔπη τῇ Πλάτωνος πολιτείᾳ, οὔτε κατὰ τὴν χρείαν, οὔτε κατὰ τὴν ἡδονήν. Ἥτε γὰρ χρεία συνελήλαται αὐτοῖς εἰς τροφὴν ἀκριβῆ καὶ ἀκούσματα ἀναγκαῖα, οὐδὲν αὐθαίρετον, οὐδὲ αὐτεξούσιον, οὐδὲ οἷον ἂν δέξαιντο παρὰ μητέρων παῖδες ὑπὸ φήμης ἀλόγου πλασθέντα μῦθον. Οὐδὲν γὰρ εἰκῇ, οὐδὲ ἐκ τοῦ προστυχόντος, οὔτε ἄκουσμα, οὔτε παίδευμα, οὔτε ἄθυρμα παρέλθοι ἂν εἰς τοιαύτην πόλιν, ὥςε καὶ δεηθῆναι Ὁμήρου, τὰς οὔσας περὶ θεῶν δόξας ἐμμελῶς μεγαλύνοντος, καὶ τρέποντος τὰς τῶν πολλῶν ψυχὰς [n] ἐκ ταπεινῆς φαντασίας εἰς ἔκπληξιν. Τοῦτο γάρ τοι δύναται [o] ποιητοῦ λόγος ἐμπεσὼν ἀκοαῖς

4. Cum enim ſint duo, a quibus Homerus, Heſiodusque, et ſi qui alii a poetica celebrari ſolent harmonia, vtilitas nimirum et voluptas; neutro horum ad rempublicam Platonis conferre eorum quicquam poſſunt carmina, nec vtilitate, dico, nec voluptate. Nam vtilitatem ſi ſpectes, tota ea in educatione accurata et ſalubribus ibi monitis conſiſtit; quare neque vllam dicendi audiendique, quae velis, libertatem aut licentiam admittit; nec vllam ibi fabulam ex matribus ſuis pueri hauriunt, quam ipſae prius a rumore vano hauſerunt. Nullum enim dictum, nulla diſciplina, nulla delectatio temere et ſine certa ratione eam intrat rempublicam; ne ibi neceſſario Homerum requiri putes, qui conceptas de Diis opiniones cum quadam numerorum elegantia in maius tollit, humilesque et demiſſas vulgi cogitationes admirari et ſtupere cogit. Haec enim propria poetici ſermonis vis eſt, vt male inſtituto-

Sectio δ'.

n τὰς τῶν πολλῶν ψυχὰς] Omnino τῶν πολιτῶν legendum: agitur enim de *civibus* reipub. Platonicae. vide quae praecedunt, εἰς τοιαύτην πόλιν. M.

o Τοῦτο γάρ τοι δύναται etc.] Suſpicor non omnia hic recte habere. Quae vero ſequuntur ita erant diſtinguenda: καὶ μὴ παρέχειν σχολὴν διαπιςεύειν —— λόγοις, ἀλλ' εἰδέναι μὲν ὅτι etc. vt Sect. 5. καὶ μὴ παρέχον σχολὴν ἐμφραίνεσθαι, ἀλλ' ἐπαινεῖν. Mox, per iſta, κατὰ τὴν Θεῶν δίκην

τεθραμμέναις κακῶς, περιβομβεῖν αὐτὰς, καὶ μὴ παρέχειν σχολὴν διαπιϛεύειν τοῖς εἰκῆ θρυλλȣμένοις λόγοις· ἀλλ᾽ εἰδέναι μὲν ὅτι ποιητικὴ πᾶσα αἰνίττεται, καταμαντεύεσθαι δὲ τῶν αἰνιγμάτων μεγαλοπρεπῶς, κατὰ τὴν θεῶν δίκην. Ὁπόθεν δὲ ἐξελήλαται τὸ ταπεινὸν πᾶν καὶ τὸ ἠμελημένον, τί δεῖ ἐνταῦθα τοιȣ́τȣ φαρμάκȣ; Τὸν Ἀνάχαρσιν ἐκεῖνον ἤρετο Ἕλλην ἀνὴρ, εἰ ἔϛιν αὐλητικὴ ἐν Σκύθαις· ὁ δὲ, ȣ̓δὲ ἄμπελοι p, ἔφη. Ἄλλη γὰρ ἄλλην παρακαλεῖ ἡδονὴν, καὶ ἔϛι ξυμφυὲς τὸ χρῆμα, καὶ ἄπαυϛον, καὶ ἀέναον, ἐπειδὰν ἄρξηται ῥεῖν· καὶ μία μηχανὴ πρὸς σωτηρίαν, ϛῆσαι τὰς πηγὰς, καὶ ἀποφράξαι τὴν ἡδονῶν γένεσιν. Ἡ δὲ τοιαύτη πόλις, ἣν συνεϛήσατο ὁ Πλάτων, ἄβατος ἡδονῇ καὶ θεαμάτων, καὶ ἀκȣσμάτων· ὥϛε ȣ̓́τε εἰ ποιητικὴ παρ-

inſtitutorum hominum aures ita ſuo ſtrepitu detineat, occupetque, ne temere ineptis cum vulgo opinionibus accedant: ſed ante omnia, id, quod res eſt, cogitent, poetam omnem obſcure ſcribere, atque ea ipſa, ſicut in rebus diuinis, aliter intelligenda eſſe. At vero in ea vrbe, in qua nihil plebeium, nulli negligentiae locus eſt, quid hoc remedio eſt opus? Graecus quidam ex Anacharſide illo celeberrimo quaeſiſſe dicitur, eſſentne tibiae in Scythia: ille, nec vites, inquiebat. Voluptas enim alia aliam trahit, alia cum alia cohaeret; quae cum ſemel fluere coepit, nunquam deſinit, nunquam inhiberi poteſt: nec aliud ad ſalutem reſtat remedium, quam fontem ipſum ſiſtere, ortum voluptatis impedire. Qualis cum ſit Platonis respublica, nullam oculorum auriumve delectationem admittit: ex quo ſequitur, nec poeticen, ſi voluptatem parit, in hanc rempu-

δίκην, intelligit, opinor, *ſecundum Deorum ius* vel *dignitatem:* idem quod κατὰ τὴν Θεῶν ἀξίαν. Deinde, ad finem ſect. diſtingue, εἰσδέξαιτο ἂν αὐτήν· καὶ πολὺ μᾶλλον, κατὰ τὴν χρείαν. id eſt, καὶ πολὺ μᾶλλον ȣ̓κ εἰσδέξαιτο ἂν αὐτὴν κατὰ τὴν χρείαν· *multo minus ob vtilitatem*, vel *vſum.* Longe igitur a mente Auctoris abit Cl. Interpres vertendo, *cum ob vtilitatem potius admitti poterat.* M.

p ὁ δὲ, ȣ̓δὲ ἄμπελοι,] Hoc eius reſponſum memorant plurimi. Vide Iſ. Caſaubonum ad Diogenis Laertii I. 104.

Sectio

ρασκευαστικὸν ἡδονῆς, εἰσδέξαιτο ἂν αὐτήν; καὶ πολὺ μᾶλλον κατὰ τὴν χρείαν.

έ. Ἐῶ λέγειν, ὅτι καὶ τῶν ἐν ἀνθρώποις γενῶν οὐ λόγῳ μόνον πλαττόμεναι πόλεις, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ γενόμεναι, πολλαὶ καὶ πολιτευθεῖσαι ὑγιῶς, καὶ ξυνοικισθεῖσαι νομίμως, ἀγνοοῦσι τὸν Ὅμηρον. Ὀψὲ μὲν γὰρ ἡ Σπάρτη ῥαψῳδεῖ, ὀψὲ δὲ καὶ ἡ Κρήτη, ὀψὲ δὲ καὶ τὸ Δωρικὸν ἐν Λιβύῃ γένος· ἐπαινοῦνται δὲ οὐκ ὀψὲ, ἀλλ' ἐκ παλαιᾶς ἀρετῆς. Τὰ δὲ τῶν βαρβάρων τί χρὴ λέγειν; σχολῇ γὰρ ἂν ἐκεῖνοι τὰ Ὁμήρου μάθοιεν, ἀλλ' εὕροις ἂν [q] ὅμως καὶ ἐν βαρβάροις ἀρετὴν ἀπεσχισμενην τῶν Ὁμήρου ἐπῶν [r]· ἦ γὰρ ἂν καὶ τὸ τῶν ῥαψῳδῶν γέ-

rempublicam admiſſum iri, cum ob vtilitatem potius admitti poterat.

5. Vt omittam multas extitiſſe inter homines non imaginarias, ſed veras respublicas, quae et optime eſſent conſtitutae, optimisque vterentur legibus, quae tamen Homerum ignorarent. Nuper enim Sparta recitare verſus eius coepit, nuper Cretes, nuper qui in Libya ſunt Dores; qui tamen omnes non nuper, ſed antiquitus a virtute commendati fuerunt. Nec enim de barbaris neceſſe eſt dicere, quos non vereor, ne verſus Homeri didiciſſe putes; et tamen virtutem apud barbaros inuenies, quam Homericae poeſi non debent: quod niſi ita ſe haberet, beatiſſimi rhapſodi eſſent, quos omnium

Sectio έ.

q σχολῇ γὰρ ἂν ἐκεῖνοι τὰ Ὁμήρου μάθοιεν,] Aliter Aelianus V. H. XII. 48. Ὅτι Ἰνδοὶ τῇ παρὰ σφίσιν ἐπιχωρίῳ φωνῇ τὰ Ὁμήρου μεταγράψαντες ᾄδουσιν οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ οἱ Περσῶν βασιλεῖς. De Indis idem narrat Dion Chryſoſt. Orat. LIII. pag. 555.

Ibid. τὰ Ὁμήρου μάθοιεν· ἀλλ' εὕροις ἂν etc.] Ita diſtinguendum. Et mox, τῆς τέχνης· τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει. Omnia vero iſta, a vocibus ἦ γὰρ ἂν vsque ad ἔχει, ſi in parentheſi includas, connexionem perſpicies. M.

r ἀρετὴν [ἀπεσχισμένην] τῶν Ὁμήρου ἐπῶν·] Harl. ἀπεσχομένην. Reg. ἀπεσχισμένην quod recepi. Sic ſupra §. 9. οὐ γὰρ διακεκλήρωται, οὐδὲ [ἀπέσχισται] ἑκάτερον θατέρῳ. Vulgo ἀπεσχοινισμένην.

νος τὸ ἀνοητότατον εὐδαιμόνει κατὰ τὴν συνεσίαν τῆς τέχνης, τὸ δὲ ἐχ ἔτως ἔχει. Καλὰ μὲν γὰρ τὰ Ὁμήρε ἔπη, καὶ ἐπῶν τὰ κάλλιςα, καὶ φανώτατα, καὶ ᾄδεσθαι Μέσαις πρέποντα· ἀλλ' ἐ πᾶσι καλὰ, ἐδὲ ἀεὶ καλά· ἐδὲ γὰρ τῶν ἐν μεσικῇ μελῶν εἷς νόμος, ἐδὲ εἷς χρόνος. Καλὸν μὲν ἐν πολέμῳ τὸ Ὄρθιον, καλὸν δὲ ἐν συμποσίῳ τὸ Παροίνιον, καὶ καλὸν μὲν Λακεδαιμονίοις τὸ Ἐμβατήριον, καλὸν δὲ Ἀθηναίοις τὸ Κύκλιον, καὶ καλὸν μὲν ἐν διώξει τὸ Ἐγκελευςικὸν, καλὸν δὲ ἐν φυγῇ τὸ Ἀνακλητικόν· ἡδεῖα μὲν πᾶσα μῦσα, ἀλλὰ τὸ τῆς χρείας ἐχ ὅμοιον πᾶσιν. Ἂν τοίνυν καθ' ἡδονὴν κρίνης Ὅμηρον ᾄδειν ἄνδρας, εἰσκυκλεῖς [s] ποιητῶν χορὸν ἀκό-

omnium hominum conſtat eſſe dementiſſimos; atqui longe aliter ſe res habet. Pulchra ſunt, fateor, Homeri poemata longeque omnium pulcherrima, maximeque illuſtria, et reuera digna, quae a Muſis canantur; non tamen omnibus pulchra, nec pulchra ſemper; nec enim in muſicis modulationibus vnus tonus eſt, nec vnum tempus idoneum omnibus. Pulchrum in bello, id quod Orthion vocant; pulchrum in conuiuio, quod Paroenion dicitur; pulchrum apud Lacedaemonios, quod Embaterion; pulchrum apud Athenienſes, quod Cyclion appellant; pulchrum ei, qui hoſtem inſequitur, quod Enceleuſticon; pulchrum illi, qui fugit, quod Anacleticon vocant: iucunda eſt omnis ars muſica, ſed non idem omnium vſus. Quod ſi in commemoranda heroum virtute nil praeter voluptatem ſpectaſſe Homerum exiſtimas; vide ne examen ingens laſciuorum nobis

s ᾄδειν ἄνδρας, εἰσκυκλεῖς etc.] Legendum puto: Ἂν τοίνυν καθ' ἡδονὴν κρίνης Ὅμηρον ᾄδειν, οἷον δρᾷς; εἰσκυκλεῖς etc. *Si igitur putas Homerum voluptatis gratia poeticam exercuiſſe, quale facis? inducis* etc. ἄνδρας enim non eſt ad rem magis quam θεὲς aut ἵππες fuiſſet: et ᾄδειν ſimpliciter, (vt *canere* Latinis) eſt, *poeta eſſe, verſus facere*, vt X. 7. κἂν ᾄδων λέγῃ, *quamuis verſu narres:* vbi opponitur φιλῶς λέγειν, *proſa narrare.* ita XXXVIII. 1. de Heſiodo: δάφνης λαβόντα κλάδες, εὐθὺς ᾄδειν· *poetam fieri*; prout explicat verbis proxime ſequentibus. Caeterum οἷον δρᾷς, vt XVIII. 6. ὦ Ζεῦ, καὶ οἷον πεποίηκας; ſic τί δρᾷς XXXIII. 7. eodem more: εὐθὺς ὅρα τί δρᾷς· διαπηδᾷς τὴν τάξιν τῶν ἀρχόντων· vbi pro ὅρα τι δρᾷς, aeque bene ſcribere potuiſſet οἷον δρᾷς; Lucianus

λαϛον καὶ βακχεύοντα, κρατȣ̃ντα ἡδονῇ τῆς Ὁμήρȣ ᾠδῆς, ἀποχειροτονεῖς τῆς ἡδονῆς τὸν ἄνδρα. Ἡδὺς [t] μὲν γὰρ, ἡδὺς, ἀλλὰ τὸ κάλλος ἀκμαιότερον τῆς ἡδονῆς, καὶ μὴ παρέχον σχολὴν εὐφραίνεσθαι, ἀλλ᾽ ἐπαινεῖν· ἀλλ᾽ ἔπαινοις σὺν ἡδονῇ μὲν, ἀλλ᾽ ȣ̓κ αὐτὸ ἡδονή. Εἰ δὲ καθ᾽ ἡδονὴν τὰ Ὁμήρȣ ἀσπαζόμεθα, ὡς αὐλήματα, ὡς κιθαρίσματα, ἐξελαύνεις Ὅμηρον ȣ̓κ ἐκ τῶν Πλάτωνος τροφίμων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν Λυ-

nobis furioſorumque admittas poetarum, qui in hac quidem parte Homero ſunt praeferendi; atque ita ſuffragio tuo ne iucunditatis quidem ei palmam relinquas. Iucundus, fateor, iucundus eſt; ſed longe maior eius pulchritudo, quae lectori non permittit vt delectetur, ſed vt laudet tantum: laus autem vt cum voluptate coniuncta eſt, ita non eſt ipſa voluptas. Nam ſi non aliud in Homeri ſcriptis quam voluptatem amamus, vt in tibiae alicuius aut citharae cantibus; iam non ex Platonis tantum alumnis, ſed et ex Lycurgi, et Cretenſium, omni-

cianus *De Mort. Peregr.* ad finem, p. 590. ἐγὼ δὲ αὐτὸς, ȣ̓ πρὸ πολλῶν ἡμερῶν, εἶπον αὐτῷ ἐγκεχειρισμένῳ, ὡς ἀποδακρύσειε, τῷ δριμεῖ φαρμάκῳ, Τί δρᾷς; ȣ̓ πάνυ τȣ̀ς ἀμβλυωπȣ̃ντας ὁ Αἰακὸς παραδέχεται; ita legendum opinor inquinatiſſimum iſtum locum. Occurrit haec locutio οἷον δρᾷς ſaepe apud eundem, niſi me fallit memoria. Diſtinctio vero Cl. Editoris, ᾠδῆς Ἀποχειροτονεῖς τῆς ἡδονῆς τὸν ἄνδρα; Ἡδὺς etc. infeliciſſima eſt. et directe contra ſenſum et mentem Auctoris, et ſcribendi morem. M.

Ibid. εἰσκυκλεῖς] Vox Scenica et Theatralis, *infers*, quaſi per machinam *inducis*. vnde Lucianus *Philopſeude* p. 346. Θεὸν ἀπὸ μηχανῆς ἐπεισκυκληθῆναί μοι τȣ̃τον ὤμην ἀπὸ τῆς Τύχης· vbi male legitur ἐπεισκληθῆναι. ſic τὰ μηδὲν προσήκοντα ἐπεισκυκλȣ̃σιν, Idem in lib. *Quom. Conſcr. ſit Hiſt.* p. 611. quem corruptiſſimum locum non nunc vacat explicare. ἀλλα ἐπ᾽ ἄλλοις ἐπεισκυκλῶν, Longinus ſect. 22. Suſpicari licet Suidam deceptum fuiſſe in hac voce a vitioſis exemplaribus, cum ſcribit Ἐπικυκλῆσαι, ἐπεισαγαγεῖν· pro eo quod, opinor, debuit eſſe Ἐπεισκυκλῆσαι. De Re, vide Iul. Pollucem. IV. 19. ſect. 128. M.

t ᾠδῆς, ἀποχειροτονεῖς τῆς ἡδονῆς τὸν ἄνδρα. Ἡδὺς] Locus a diſtinctione vitioſa laborat, quod interpretes fefellit. Interpunge, ᾠδῆς. Ἀποχειροτονεῖς τῆς ἡδονῆς τὸν ἄνδρα; Ἡδὺς etc.

κὔρυκ, καὶ ἐκ τῶν Κρητικῶν. καὶ παντὸς χωρίυ, καὶ πάσης πόλεως, ὅπυ μετὰ ἀρετῆς εὐδοκιμῦσιν οἱ πόνοι.

omnique regione et ciuitate Homerum exigis, vbi cum virtute labor laudatur.

ΛΟΓΟΣ ΚΔʹ.

Τίς ἡ Σωκράτυς ἐρωτική.

Κορινθίῳ ἀνδρὶ, ὄνομα Αἰσχύλῳ, παῖς ἦν Ἀκταίων [u], μειράκιον Δωρικὸν, ὥρᾳ διαφέρον. Ἐρᾷ Ἀκταίωνος

DISSERT. XXIV.

De amatoria Socratis.

Homini cuidam Corinthio, nomine Aeſchylo, filius erat, Doricus adoleſcens, admodum formoſus. Hunc Actaeonem (nam id adoleſcenti erat nomen) deperire forte iuvenis Corinthius

DISSERT. XXIV. *vulgo* VIII.

Sectio α.

u Κορινθίῳ, ἀνδρὶ, ὄνομα Αἰσχύλῳ, παῖς ἦν Ἀκταίων,] Μνημονικὸν eſt ἁμάρτημα, vel ſaltem Maximus alios, quam quos habemus, auctores eſt ſecutus. Nam pater Actaeonis Meliſſus erat, non Aeſchylus, vt fidem faciunt Diodorus in Excerpt. Peireſch. p. 229. et quos ad eum locum teſtes vocauit Henr. Valeſius. Plutarchus Ἐρωτ. Διηγ. p. 772 ſcholiaſtes ad Apollonii Rhodii lib. IV. 1212. ac Alexander Aetolus apud Parthenium in Eroticis cap. XIV. Iſtius poetae verſus ita legendi videntur,

Οὐδὲ Μελίσσῳ
Πειρήνης τοιόνδ' ἀλφεσίβοιον ὕδωρ
Θαλλήσει μέγαν υἱὸν, ἀφ' ὗ μέγα χάρμα Κορίνθῳ
Ἔσαι, καὶ βριαροῖς ἄλγεα Βακχιάδαις.

Et Thomas quidem Galaeus pro θελήσει recte θαλλήσει repoſuit; ad quam vero ſcriptor reſpexerit hiſtoriam, non intellexit, cum de Meliſſo agi Corinthiaci vico ſomniarit. Obiter rem tetigit Plutarchus in Sertorio p. 568. C.

Ibid. παῖς] Id eſt, *puer* (non *filius*: quomodo enim homini *Corinthio* filius *Doricus*?) idem quod παιδικὰ mox. qui et Latinis *puer*, et *delicatus* et *puer delicatus*. vide Praefat. Statii ad Lib. II. Syluarum. Notum iſtud Anacreontis, Πρὸς παῖδα, πρὸς Βάθυλλον. M.

x Ἐρᾷ Ἀκταίωνος νεανίας Κορίνθιος,] Archias, qui poſtea Syracuſarum fuit conditor. Vide Diodo-

νεανίας Κορίνθιος [x], γένους τῶν Βακχιαδῶν· Βακχιάδαι δὲ Κορίνθου ἐδυνάστευον. Ὡς δὲ ἐσωφρόνει τὸ μειράκιον καὶ ὑπερεφρόνει ὑβριστοῦ ἐραστοῦ, ἐκώμασεν εἰς Ἀκταίωνος ὁ ἐραστὴς ὁμοῦ τοῖς Βακχιάδαις νεανίσκοις· οἱ θαρσοῦντες μέθῃ καὶ τυραννίδι καὶ ἔρωτι, εἰσπεσόντες εἰς τὸ δωμάτιον, οἱ μὲν ἐπειρῶντο ἀπάγειν, οἱ δὲ οἰκεῖοι κατέχειν· σπώμενον τὸ μειράκιον ὑπ' ἀμφοῖν, βίᾳ διαφθείρεται ἐν χερσὶν αὐτῶν. Καὶ εἰκάσθη τὸ ἐν Κορίνθῳ τοῦτο πάθος τῷ Βοιωτίῳ διὰ τὴν ὁμωνυμίαν τῶν μειρακίων, ἀπολομένου ἑκατέρου, τοῦ μὲν ὑπὸ κυνῶν ἐν θήρᾳ, τοῦ δὲ ὑπὸ ἐραστῶν ἐν μέθῃ. Περιάνδρῳ τῷ Ἀμβρακιώτῃ [y] τυράννῳ παιδικὰ ἦν μειράκιον πολιτικὸν, ἅτε δὲ οὐ σὺν δίκῃ τὴν ὁμιλίαν συστησαμένῳ, ὕβρις ἦν τὸ χρῆμα, οὐκ ἔρως· θαρσῶν δὲ ὁ Περίανδρος τῇ ἐξουσίᾳ, παροινεῖ εἰς τὸ μειράκιον. Ἡ παροινία αὕτη Περίανδρον μὲν ἔπαυσεν ὑβρί-

thius coepit e Bacchiadarum genere, qui tum temporis Corinthi imperabant. Cum autem caſtus adoleſcens eſſet, amantemque libidinoſum negligeret, nocte quadam cum aliquot eiusdem familiae iuvenibus in domum Actaeonis procatum venit; vbi vel ebrietatis ſuae, vel regiae poteſtatis, vel amoris fiducia, abducere adoleſcentem conatur, propinquis eum retinentibus, donec vtrinque in diuerſa diſtractus miſer adoleſcentulus in manibus eorum expiraret. Quod Corinthiorum facinus cum altero illo coepit conferri, quod in Boeotia accidit, non alia, credo, de cauſa, quam quod idem vtrique adoleſcenti nomen eſſet, eum alter in venatione a canibus, alter in vino diſcerptus eſſet ab amantibus. Periander, Ambraciotarum tyrannus, ciuis cuiusdam filium in deliciis habebat, quo cum praeter ius fasque abuteretur, foeda potius libido, quam amor dici debebat. Ergo Periander tempore quodam fretus poteſtate

Diodorum in Excerpt. Peireſch. p. 229. et Plutarchum Amat. Narrat. p. 773.

y Περιάνδρῳ τῷ Ἀμβρακιώτῃ] Plutarchus in Narrat. Amat. p. 768. F. Περίανδρος ὁ Ἀμβρακιωτῶν τύραννος ἠρώτα τὸν ἐρώμενον, Εἰ μήπω κύει; κἀκεῖνος παροξυνθεὶς ἀπέκτεινεν αὐτόν. Paria tradit Ariſtoteles de Rep. lib. V. cap. X. p. 539.

ζοντα, τὸ δὲ μειράκιον ἐποίησεν ἐξ ἐρωμένου τυραννοκτόνον. Αὕτη δίκη ἀδίκων ἐρώτων.

β΄. Βούλει σοι λέγω καὶ τοῦ ἑτέρου τρόπου τῶν ἐρώτων τοῦ δικαίου μίαν γέ τινα ἢ δευτέραν εἰκόνα; Μειρακίῳ Ἀττικῷ δύο ἦσαν ἐρασταὶ [z], ἰδιώτης καὶ τύραννος· ὁ μὲν δίκαιος ἦν διὰ ἰσοτιμίαν, ὁ δὲ ἄδικος δὶ ἐξουσίαν· ἀλλὰ τό γε μειράκιον ὄντως ἦν καλὸν καὶ ἐρᾶσθαι ἄξιον, ὥστε *ὑπεριδὸν τοῦ τυράννου [a] τὸν ἰδιώτην ἠσπάζετο. Ὁ δὲ ὑπ᾽ ὀργῆς, ἄλλα τε ἀμφοτέρους προὐπηλάκισε [b], καὶ ἀδελφὴν Ἁρμοδίου Παναθηναίοις ἤκουσαν ἐπὶ τὴν

poteſtate ſua, contumelioſe admodum adoleſcentem tractat: quae res libidini eius finem attulit, ſimulque adoleſcentem ex catamito tyrannicidam fecit. Talis plerunque poena improbum amorem excipit.

2. Viſne viciſſim alterius amoris, qui legitimus eſt, vnum et alterum tibi adferam exemplum? Adoleſcens quidam Atticus amatores habebat duos, priuatum hominem et tyrannum; quorum alter vir probus erat, conditionis ſuae memor; alter improbus, potentiae fiducia; ſed et adoleſcens vere pulcher erat, et amore non indignus; quo facilius tyrannum contempſit, priuatum hominem amplexus eſt. Quare ſuccenſus ille, praeter alias iniurias, queis vtrunque affecit, ſororem Harmodii, quae Panathenaeorum feſto ad gerendum caniſtrum

Sectio β΄.

z Μειρακίῳ Ἀττικῷ δύο ἦσαν ἐρασταὶ] Amatores Harmodii fuerunt Hipparchus et Ariſtogeton. Hic et Harmodius Hipparchum neci dederunt. Auctorum loca collegit Ioan. Meurſius in Piſiſtr. cap. XIII.

a [ὑπεριδὸν] τοῦ τυράννου] Sic Reg. et Harleian. vulgo ὑπεριδών. Et defendi poteſt ea lectio. Alciphron III. 24. τὸ μιαρὸν ἀνδράποδον [ἐμπεσὼν] εἰς τὰς αἶγας. Homerus Iliad. χ΄. 84. τῶν μνῆσαι, [φίλε τέκνον] Sic et Odyſſ. r΄. 184. Eſt σχῆμα πρὸς τὸ σημαινόμενον, cuiusmodi locutiones apud veteres obuiae ſunt. Vide nos ad Ciceronem de N. D. II. 44. quod tamen par eſt, Mſs. obtemperaui.

b ἄλλα τε ἀμφοτέρους προὐπηλάκισε,] Canterus et Heinſius reponunt ἅμα τε ἀμφοτέρους. Perizonius ad Aeliani V. H. XII 44. ἀλλά τε ἀμφοτέρους. Omnes falluntur; nam ſollicitari non debet lectio, quam retinent Mſs. Ἄλλα, ſatis nota loquendi formula, κατ᾽ ἄλλα denotat.

ε ἀδελ

πομπὴν κανηφοροῦσαν [c] ἐξήλασεν ἐπ᾽ ἀτιμίᾳ. Διδόασι δίκην ἐκ τούτου Πεισιστρατίδαι, καὶ ἦρξεν ἐλευθερίας Ἀθηναίοις ὕβρις τυράννου, καὶ μειρακίου θάρσος, καὶ ἔρως δίκαιος, καὶ ἐραστοῦ ἀρετή. Ἐλευθεροῖ τὰς Θήβας Ἐπαμινώνδας ἀπὸ Λακεδαιμονίων στρατηγήματι ἐρωτικῷ. Μειρακίων πολλῶν καλῶν ἐρασταὶ ἦσαν Θήβησι πολλοὶ νεανίαι· ὅπλα δοὺς Ἐπαμινώνδας τοῖς ἐρασταῖς καὶ τοῖς ἐρωμένοις, ξυνέταξε λόχον ἱερὸν τοῦ ἔρωτος [d], δεινὸν καὶ ἄμαχον, καὶ συνασπίζοντα ἀκριβῶς, καὶ ἄρρηκτον· οἷον οὔτε ὁ Νέστωρ περὶ τὸ Ἴλιον συνεστήσατο, ὁ δεινότατος τῶν στρατηγῶν [e], οὔτε Ἡρακλεῖδαι περὶ

ſtrum veniebat, eam ignominia eiecit. Huius facinoris poenam ſtatim Piſiſtratidae dedere, cauſaque Athenienſibus libertatis fuit contumelioſa tyranni libido, adoleſcentis audacia, probusque amor, et amatoris virtus. Epaminondas amatorio ſtratagemate Thebas in libertatem a Lacedaemoniis vindicauit. Erant Thebis multi pulchri adoleſcentuli, qui amabantur; multi pulchri iuvenes, qui amabant: vtriusque arma in manum Epaminondas dat, ex vtrisque cohortem inſtruit amatoriam, quae mirae virtutis planeque inexpugnabilis cum eſſet, conferto ſimul agmine facile hoſtium impetum ſuſtinuit; qualem neque imperatorum ſolertiſſimus Neſtor in Troiano agro, neque in Peloponneſiaco Heraclidae, neque in Attico inſtruxere

c ἀδελφὴν Ἁρμοδίου Παναθηναίοις ἤκουσαν ἐπὶ τὴν πομπὴν κανηφοροῦσαν] Vide ſis Aelianum V. H. XI. 8. Harpocrationem in Κανηφόροι. Περὶ τῶν κανηφόρων Φιλόχορος ἐν δευτέρᾳ Ἀτθίδος φησίν, ὡς Ἐριχθονίου βασιλεύοντος πρῶτον κατέστησαν αἱ ἐν ἀξιώματι παρθένοι φέρειν τὰ κανᾶ τῇ θεῷ (Minervae) ἐφ᾽ οἷς ἐπέκειτο τὰ πρὸς τὴν θυσίαν, τοῖς τε Παναθηναίοις καὶ ταῖς ἄλλαις πομπαῖς. Eadem habet Suidas. Adi ſis et Heſychium.

d ξυνέταξε λόχον ἱερὸν τοῦ ἔρωτος,] Dion Chryſoſtomus Orat. XXII. pag. 274. Οἵαν (τάξιν) Ἐπαμινώνδας εὑρεῖν λέγεται, τοὺς ἐραστὰς μὲν τῶν ἐρωμένων τάξας, ἵνα σώζοιντο μᾶλλον, καὶ μάρτυρες ὦσιν ἀλλήλοις τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς κακίας· καὶ τὸν λόχον τοῦτον ἱερὸν ἐπονομάσαντα, κρατῆσαι Λακεδαιμονίων τῇ ἐν Λεύκτροις μάχῃ. Athenaeus lib. XIII. p. 602. Τοῦτο ἔδειξεν ὁ συνταχθεὶς Θήβησιν ὑπὸ Ἐπαμινώνδου ἱερὸς λόχος. Vide ſis et p. 561. F. Hunc tamen ἱερὸν λόχον primus inſtituiſſe dicitur Gorgidas, vt tradit Plutarchus in Pelopida p. 287. B.

e Νέστωρ —— ὁ δεινότατος τῶν στρα-

Πελοπόννησον, ὅτε Πελοποννήσιοι περὶ τὴν Ἀττικήν. Ἔδει γὰρ ἕκαστον τῶν ἐραστῶν ἀριστεύειν [f], καὶ διὰ φιλοτιμίαν ἐν ὄψει τῶν παιδικῶν μαχόμενον, καὶ δι᾽ ἀνάγκην ὑπερμαχοῦντα τῶν φιλτάτων. Ἦν δὲ καὶ τὰ μειράκια ἐφάμιλλα τοῖς ἐρασταῖς [g], ὥσπερ ἐν θήρᾳ σκύλακες συμπαραθέοντες τοῖς πρεσβυτέροις τῶν κυνῶν.

γʹ. Τί δή μοι βούλεται ὁ Ἐπαμινώνδας καὶ ὁ Ἁρμόδιος, καὶ οἱ περὶ τοῦ ἀδίκου ἔρωτος λόγοι; ὅτι πρᾶγμα διττὸν, τὸ μὲν ἀρετῆς ἐπήβολον, τὸ δὲ μοχθηρίᾳ συμπεφυκὸς, φωνῇ μιᾷ οἱ ἄνθρωποι ἐπονομάζοντες

inſtruxere Peloponneſii. Neceſſe enim fuit amatores ſingulos vel exiſtimationis ſuae cauſa, quod in oculis adoleſcentulorum pugnarent; vel neceſſitatis, quod ſinguli amiciſſimum defenderent, ſtrenue rem gerere. Vehemens rurſus aemulatio adoleſcentulos pungebat, vt cum amatoribus ſibi ſuis paria facerent ſicut in venatione catuli, qui maiores canes ſequuntur.

3. Quae ergo cauſa eſt, cur Epaminondam adducam et Harmodium? cur de contrario amore agam? Vt intelligas rem duplicem, quarum altera cum virtute, altera cum improbitate coniuncta eſt, vno nomine amorem ab hominibus dici; eadem enim

στρατηγῶν] Id eſt, τῶν τακτικῶν. vult *inſtruendae aciei peritiſſimus.* Sed hoc elogium, quo Neſtorem ornat, magis, vel aeque, pertinebat ad Meneſthea. Homerus Iliad. B. 553. de Meneſtheo:

Τῷ δ᾽ οὔπως τις ὁμοιος ἐπιχθονίων γένετ᾽ ἀνήρ·
Κοσμῆσαι ἵππους τε καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας·

Deinde ſequitur, Νέστωρ οἶος ἔριζεν· et rationem reddit quare Neſtor *contendebat*, vel cum eo comparari voluit: ὁ γὰρ προγενέστερος ἦεν. ſuperioritatem vero Meneſtheo, Athenienſium gratia, vindicat Ariſtides in *Panath.* pag. 129. ex priori verſu Homeri, aliter Sext. Empiricus *Adv. Math.* p. 313. M.

f Ἔδει γὰρ ἕκαστον τῶν ἐραστῶν ἀριστεύειν,] Vide Platonem in Sympoſ. p. 317. G. Xenophontem in Sympoſ. cap. VIII. 32. et Pammenem apud Plutarchum in Pelopida p. 287. et in Amatorio p. 761.

g ἐφάμιλλα τοῖς ἐρασταῖς.] Vterque codex ἐφάμιλλα [ταῖς ἀρεταῖς] τοῖς ἐρασταῖς. Paccius autem vertit, *amantium virtutem aemulabantur*; vt in ſuo Mſs. eandem lectionem reperiſſe videatur. Itaque legerim ἐφάμιλλα [τὰς ἀρετὰς] τοῖς ἐρασταῖς.

Sectio

ἔρωτα, ἐτωσὶ καλἔντες h καὶ τὸν Θεὸν καὶ τὴν νόσον, κα..ωπίζονται μὲν οἱ μοχθηροὶ ἐρασαὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ὁμωνυμίαν, ἀπιςἔνται δὲ οἱ χρηςοὶ διὰ τὸ ἀμφίβολον τἔ πάθἐς. Ἀλλ' ὥσπερ εἰ τἐς ἀργυρογνώμο-

enim voce et Deum mortales ſignificant, et morbum: quo ſit, vt improbi amatores ſe efferant, quaſi aliquid cum Deo commune habeant, nomen videlicet; non credantur contra boni, quia ambiguitas imponit. Quare quod faceremus, ſi duo nobis

Sectio γ'.

h οἱ ἄνθρωποι ἐπονομάζοντες ἔρωτα, ἐτωσὶ καλἔντες] Hoc eſt, τῶν ἀνθρώπων ἐπονομαζόντων ἔρωτα, ἐτωσί καλἔντων etc. nam nominativum pro genitiuo abſoluto ponere ſolent ſcriptores Ἀττικώτατοι; quod cum lateret editoribus, ſubdita poſt νόσον plena diſtinctione, ſententiam corruperunt. Noſter Diſſertat. XXVIII. 4. Ἐπειδὰν δὲ ὁ λῃςὴς ἔλθῃ, ἀφέμενος ὁ γεωργὸς τἔ ζεύγἐς, δραμὼν ἐπὶ τὰ ὅπλα, συμπεσόντες μάχονται, cum pro loquendi more ſolito dicendum fuit, ἀφεμένἐ τἔ γεωργἔ τἔ ζεύγἐς, καὶ δραμόντος ἐπὶ τὰ ὅπλα. Euripides Phoeniſſ. v. 290.

> [Μέλλων] δὲ πέμπειν μ' Οἰδίπἐ [κλεινὸς γόνος]
> Μαντεῖα σεμνὰ, Λοξίἐ τ' ἐπ' ἐσχάρας,
> Ἐν τῷ δ' ἐπεςράτευσαν Ἀργεῖοι πόλιν.

Vbi ſcholiaſtes, Σολοικοφανὲς, inquit, τἔτο ἐςιν· ἔδει γὰρ εἰπεῖν, Μέλλοντος πέμπειν με Οἰδίποδος, ἐν τῷ δ' ἐςράτευσαν Ἀργεῖοι etc. idem Iphig. Taur. v. 695.

> [Σωθεὶς] δὲ, παῖδας ἐξ ἐμῆς ὁμόσπορἐ
> [Κτησάμενος,] ἥν ἔδωκά σοι δάμαρτ' ἔχειν,
> Ὄνομά τ' ἐμἔ γένοιτ' ἄν, ἐδ' ἄπαις δόμος
> Πατρῷος ἐμὸς ἐξαλειφθείη ποτ' ἄν.

Philoſtratus Vit. Apollonii, II. 31. [Καταλειφθεὶς] γὰρ κομιδῇ [νέος,] ἐπίτροποι μὲν αὐτῷ ἐγένοντο δύο τῶν ξυγγενῶν. Et III. 39. [αἱ χεῖρες] αὐτἔ [καταψῶσαι] τὸν γλυτὸν, ἐς ὀρθὸν τἔ βαδίσματος ὁ νεανίας ἦλθε. Iterum IV. 2. Πρὸς πυῤῥίχαις [αὐτοὶ ὄντες,] αὐλῶν μὲν πάντα μεςὰ ἦν. Ac cap. XIV. Ὀρφεὺς δὲ ἔχρα. μόνος, ἄρτι Θρᾴκης [ἡ κεφαλὴ ἥκἐσα] Vide ſis etiam v. 20. Aelianum V. H. lib. II. cap. XI. Euſebium H. E. IX. 9. p. 452. X. 4. p. 467. de Vit. Conſtantini IV. 26. necnon Caſaubonum ad Polyaeni I. 18. Henr. quidem Stephanus, vel ἐπονομάζἐσιν vel καλἔσι reſcribit; nec hoc modo male ſe habet oratio. Cum tamen, nulla mutatione facta, locutionis reddi queat ratio; ſtandum ab ea parte cenſeo.

νας [i] ἐξετάζειν ἔδει, ὁπότερος αὐτῶν γνωριστικὸς τȣ͂ δοκίμȣ καὶ μὴ, τὸν μὲν πρὸ τȣ͂ δοκίμȣ τὸ φαινόμενον ἀσπαζόμενον πόῤῥω πάνυ ἐτίθεμεν τῆς τέχνης, τὸν δὲ τἀληθῆ αὐτὰ γνωρίζοντα, τȣ͂τον καὶ συνιέναι αὐτῆς· ταύτῃ καὶ τὴν ἐρωτικὴν προσθῶμεν φέροντες, ὥσπερ τινι νομίσματι [k], τῇ τȣ͂ καλȣ͂ φύσει. Ἐὰν γὰρ τȣ́τȣ τὸ μὲν ᾖ φαινόμενον καλὸν ȣ̓χ ȣ̔́τως ἔχον, τὸ δὲ καλὸν καὶ ὂν καὶ φαινόμενον· ἀνάγκη τȣ̀ς μὲν τȣ͂ φαινομένȣ κάλλȣς καὶ μὴ ὄντος γλιχομένȣς νόθȣς τινὰς εἶναι καὶ κιβδήλȣς ἐραστὰς [l], τȣ̀ς δὲ τȣ͂ καὶ ὄντος καὶ φαινομένȣ γνησίȣς ἐραστὰς κάλλȣς ἀληθινȣ͂. Εἶεν.

bis explorandi eſſent argentarii; alterum namque, qui probo nummo praeferret eum, qui videretur tantum, procul a ſcientia abeſſe diceremus; alterum contra, qui veritatem intelligeret, peritum eſſe concederemus: eodem modo ſcientiam amandi in ipſius pulchri natura, tanquam in nummo quodam explorando, verſari dicamus. Si enim pulchrum duplex eſt; quorum alterum videtur eſſe nec eſt, alterum videtur et eſt: neceſſe eſt eos, qui pulchrum illud ambiunt, quod videtur nec eſt, ſpurios et adulterinos amatores eſſe; contra, qui illud, quod videtur et eſt, veros amatores et eſſe et verum pulchrum amare. Eſto.

4. Cum

i τȣ̀ς ἀργυρογνώμονας] De *duobus* tantum loquitur Maximus. hoc vero eſſet τὼ ἀργυρογνώμονε. Sed ſcripſit ille, διττȣ̀ς ἀργυρογνώμονας· ſequitur enim, ὁπότερος αὐτῶν, *vter eorum*. M.

k ὥσπερ τινι νομίσματι,] H. Stephanus legit ὥσπερ τινὰ νομίσματα, quod inconſiderate factum: noſter enim τὴν τȣ͂ καλȣ͂ φύσιν nummo cuidam comparat, vt ἀργυρογνώμων τὴν ἐρωτικήν.

l νόθȣς τινὰς εἶναι καὶ κιβδήλȣς ἐραστὰς] Ad *Perſonas* transfertur quod ad *Rem* pertinebat, non enim imperitus *nummularius* recte dicitur νόθος et κίβδηλος, ſed *nummus* ſi *adulterinus* ſit, et non γνήσιος, vel δόκιμος. ſic in hac Maximi comparatione, *nummularii* ſunt *Amatores*; *Forma* vel *Pulchritudo* eſt *nummus*: *Animi* Pulchritudo vel *Virtus*, eſt *nummus* γνήσιος et δόκιμος· Pulchritudo *Corporis*, ſine Virtute, eſt *nummus* νόθος et κίβδηλος. haec, opinor, certa ſunt. vnde hic locus mihi ita legendus videtur et diſtinguendus: ἀνάγκη τȣ̀ς μὲν τȣ͂ φαινόμενȣ κάλλȣς καὶ μὴ. ὄντος γλιχομένȣς, νόθȣ τινὰς

δ'. Ἐπεὶ ταύτη βασανιστέον τε καὶ ἀθρητέον [m] τὸν ἐρωτικὸν καὶ λόγον καὶ ἄνδρα, ἐπιτολμητέον τοι καὶ περὶ Σωκράτους ἐκλογίσασθαι [n], τί ἦν αὐτῷ ταυτὶ τὰ θρυλλούμενα ἐν τοῖς λόγοις, ὁποῖα ἄττα φησὶ περὶ αὐτοῦ ἐκεῖνος· ὅτι ἐστὶ θεράπων τοῦ ἔρωτος [o], καὶ λευκὴ στάθμη πρὸς τοὺς καλοὺς [p], καὶ τὴν τέχνην δεινός [q]. Ἀλλὰ καὶ διδασκάλους ἐπιγέγραπται τῆς τέχνης, Ἀσπασίαν τὴν Μιλησίαν [r], καὶ Διοτίμαν τὴν Μαντινι-

4. Cum ergo vna haec ſit explorandi ratio, qua et de homine et ſermone amatorio ſit iudicandum; audeamus et in quaedam Socratis verba inquirere; vt ſciamus, quid illa ſibi velint, quae toties in diſputationibus ipſius occurrunt, cum de amore loquitur: vt cum, dicis gratia, *amoris famulum ſe* vocat, cum *albam formoſi corporis amuſſim*, cum artis huius ſibi vindicat ſcientiam. Etiam cum magiſtras huius diſciplinae agnoſcit, Aſpaſiam Mileſiam, et Diotimam Mantinicen; cum diſcipu-

τινάς (vel τινὸς) εἶναι καὶ κιβδήλους ἐραστάς· τοὺς δὲ τοῦ καὶ ὄντος καὶ φαινομένου, γνησίους ἐραστὰς κάλλους, καὶ ἀληθινοῦ· vide Diſſ. XXVII. ad finem. M.

Sectio δ'.

m βασανιστέον τέ καὶ [ἀθρητέον] Vulgo ἀρθρητέον, Harleian. ἀρθροιτέον. Omnino legendum ἀθρητέον, quod et Heinſius olim monuit.

n ἐπιτολμητέον [τοι] καὶ [περὶ] Σωκράτους ἐκλογίσασθαι,] Vulgo ἐπιτολμητέον [τι] καὶ Σωκράτους ἐκλογίσασθαι. At περὶ Σωκράτους exhibent Reg. et Harl. quorum prior etiam τοι non τὶ bene repraeſentat.

o θεράπων τοῦ ἔρωτος,] Se ſimul et conuiuas amoris eſſe θιασώτας praedicat Socrates apud Xenophontem Sympoſ. cap. VIII. 1.

p λευκὴ στάθμη πρὸς τοὺς καλοὺς,] Sic loquitur apud Platonem in Charmide p. 235. F. Significat autem ſine delectu ſe cunctos formoſos amare. Euſtathius ad Odyſſ. Ε'. p. 219. φησὶ γὰρ Αἴλιος Διονύσιος οὕτω. λευκὴ στάθμη, ὁ μηδὲν διακρίνων μηδὲ διαγινώσκων. Vide Plutarchum de Garrul. p. 513. F. et Agellium Praef. p. 7. Nonnulla huc pertinentia legas apud Ioſ. Mercerum in Ariſtenaeti I. 28. Adi ſis et Iſ. Caſaubonum ad Theophraſt. περὶ Ἀδολεσχίας p. 31.

q τὴν τέχνην δεινός.] Hoc de ſe profitetur Socrates apud Platonem in Theag. p. 10. G. et in Sympoſ. p. 326. A.

r Ἀσπασίαν τὴν Μιλησίαν,] Syneſius Dione p. 59. Ὁ Σωκράτης Ἀσπασίᾳ προσεφοίτα κατὰ

ὥραν

κὴν [s]· καὶ μαθητὰς λαμβάνει τῆς τέχνης, Ἀλκιβιάδην τὸν γαυρότατον, καὶ Κριτόβουλον τὸν ὡραιότατον [t] καὶ Ἀγάθωνα τὸ ἁβρότατον, καὶ Φαῖδρον τὴν θείαν κεφαλὴν, καὶ Λύσιν τὸ μειράκιον, καὶ Χαρμίδην τὸν καλόν. Ἀποκρύπτεται δὲ οὐδὲν τῶν τοῦ ἔρωτος, οὔτε ἔργον, οὔτε πάθος, ἀλλὰ ἔοικε πάντα ἑξῆς παρρησιαζομένῳ. Πηδᾶν μὲν αὐτῷ τὴν καρδίαν ἐπὶ Χαρμίδῃ, καὶ οἰδεῖν τὸ σῶμα [u]

diſcipulos eiusdem aſſumit, generoſiſſimum Alcibiadem, et venuſtiſſimum Critobulum, et lepidiſſimum Agathonem, et diuinum illud, vt vocat, caput Phaedrum, et adoleſcentulum Lyſin, et formoſum illum Charmiden. Nullam enim amatoriam aut actionem, aut affectum diſſimulat; ſed libere omnia ordine effundit. Quid, quod *amore Charmidis palpitare ſibi cor*

χάριν τοῦ τὰ ἐρωτικὰ παιδευθῆναι. Pariter enim Socratis ἐρωτοδιδάσκαλον vocat Athenaeus lib. V. p. 219. E.

s Διοτίμαν τὴν Μαντινικήν·] Infra §. 7. Iſocrates in Sympoſ. Platonis p. 327. C. τὸν δὲ λόγον (διελεύσομαι) τὸν περὶ τοῦ ἔρωτος, ὅν ποτ' ἤκουσα γυναικὸς μαντικῆς Διοτίμας —— ἣ δὴ καὶ ἐμὲ τὰ ἐρωτικὰ ἐδίδασκεν. Lege γυναικὸς Μαντινικῆς Διοτίμας, vt olim iuſſit H. Stephanus. Hanc enim mulierem ξένην Μαντινικὴν vocat in eodem Dialogo p. 331. D. Quin et Clementi Alexandrino dicitur ἡ Μαντινικὴ Διοτίμα Strom. lib. VI. pag. 754. vbi ad illum locum reſpicit. Itaque fruſtra prorſus cl. Potterus, cui Μαντινικὴ videtur mendoſum cuius in ſedem ab eo, μαντικὴ reponitur. Adi ſis Holſtenium et Berkelium ad Stephanum in Μαντίνεια. Themiſtius Orat. XIII. p. 162. de Socrate: τὴν δὲ [μαντικὴν] ξένην ὑμνεῖς, καὶ διδάσκαλον σεαυτὸν ἀποφαίνεις ἐρωτικῶν. Reſcribe, τὴν δὲ [Μαντινικὴν] ξένην ὑμνεῖς. Diotimam dicit. Mirum quantum Petauius interpres, vitioſa lectione deceptus, a recta ſemita deerrarit.

t καὶ Κριτόβουλον τὸν ὡραιότατον, καὶ Ἀγάθωνα τὸν ἁβρότατον] Ex Reg. et Harleian. haec addidimus, eademque legit Paccius in ſuo codice.

u Πηδᾶν μὲν αὐτῷ τὴν καρδίαν ἐπὶ Χαρμίδῃ, καὶ [οἰδεῖν] τὸ σῶμα·] Reg. ᾔδειν τὸ σῶμα, ſed inde nihil extrico. Haec autem verba Socratis apud Platonem aut Xenophontem, niſi me fallit memoria, non exſtant; vt ex deperdito quodam ſcriptore deſumpta videantur. Ait quidem Socrates apud Platonem de Charmide p. 236. D. Τότε δὴ, ὦ γενάδα, εἶδόν τε τὰ ἐντὸς τοῦ ἱματίου,

ἐπτοῆσθαι δὲ καὶ ἐνθυσιᾷν, καθάπερ τὰς Βάκχας, ἐπὶ Ἀλκιβιάδῃ [x]· ἐπεστρέφθαι δὲ ἐπ' Αὐτόλυκον τὰ ὄμματα [y], ὥσπερ ἐν νυκτὶ ἐπὶ φέγγος. Πόλιν δὲ οἰκίζων ἀγαθῶν ἀνδρῶν, τιθεὶς νόμους τοῖς ἀριστεύουσιν, οὐ στέφανον, οὐδὲ εἰκόνας, τὰς Ἑλληνικὰς φλυαρίας, δωρεῖται· ἀλλ' ἐξεῖναι φιλεῖν τῷ ἀρίστῳ [z], εἰ δή τινα ἂν θέλῃ, τῶν καλῶν. Ὢ τοῦ θαυμαστοῦ γέρως. Αὐτὸς δὲ δὴ τὸν ἔρωτα, ἀναπλάττων ἐπ' αὐτῷ μῦθον, οἷον καὶ εἶναι λέγει; αἰσχρὸν ἰδεῖν [a], καὶ πένητα, ἐγγυ-

cor dicit; *percelli et furere non ſecus, quam Bacchae ſolent, amore Alcibiadis; ad Autolycum non aliter, quam noctu ad lumen aliquod, ſe conuertere oculos?* Rurſus in ſua, quam ex optimis ciuibus conſtituit, republica, cum de praemiis virtutis ſancit leges, non coronas, aut ſtatuas, reliquasque Graecorum naenias dat illis; ſed vt praeſtantiſſimo liceat pulchrum amare adoleſcentulum, quem ipſe voluerit. O praemium admirabile! Iam in fabula, quam de amore finxit ipſe, quomodo deſcripſit eum? turpem videlicet aſpectu, pauperem, eiusdem

ἱματίου, καὶ ἐφλεγόμην, καὶ οὐκ ἔτ' ἐν ἐμαυτῷ ἦν. Et huc reſpexit Athenaeus lib. V. p. 187. F. Idem fortaſſe ſenſus eſt, ſed locutiones immane quantum diſcrepant.

x ἐπτοῆσθαι δὲ καὶ ἐνθυσιᾷν, καθάπερ τὰς Βάκχας, ἐπὶ Ἀλκιβιάδῃ·] Aeſchines apud Ariſtidem tom. III. p. 34. Socratem dicentem facit, Ἐγὼ δὲ διὰ τὸν ἔρωτα, ὃν ἐτύγχανον ἐρῶν Ἀλκιβιάδου, οὐδὲν διάφορον τῶν Βακχῶν ἐπεπόνθειν. Et v. c. Ioan. Clerico hunc locum Maximus in animo videtur habuiſſe.

y [ἐπεστρέφθαι] δὲ ἐπ' Αὐτόλυκον τὰ ὄμματα,] Vulgo ἐπιστρέφεσθαι. Noſtram vero lectionem dant Reg. et Harleian. a ſecunda manu. Xenophon in Sympoſ. cap. I. 9. Ὥσπερ ὅταν φέγγος τι ἐν νυκτὶ φανῇ πάντων προσάγεται τὰ ὄμματα, οὕτω καὶ τότε τοῦ Αὐτολύκου τὸ κάλλος πάντων εἷλκε τὰς ὄψεις πρὸς αὐτόν. Inter conuiuas autem Socrates erat, vt Heinſius memoriam noſtro fraudi fuiſſe nullo iure cenſuerit. Xenophontis verba nonnihil immutata repetit Athenaeus lib. V. p. 188. A.

z ἐξεῖναι φιλεῖν τῷ ἀρίστῳ,] Lucianus Vit. Auct. tom. I. p. 380. Ἀγορ. Τί δὲ περὶ τῶν ἐν ὥρᾳ καλῶν σοι (Σωκράτει) δοκεῖ; Σωκρ. Καὶ οὗτοι ἔσονται τοῖς ἀρίστοις ἆθλον φιλῆσαι λαμπρόν τι καὶ νεανικὸν ἐργασαμένοις. Vide Platonem lib. V. de Rep. pag. 464. A.

a αἰσχρὸν ἰδεῖν, etc.] Vide Platonis Sympoſ. p. 328. B.

b γόητα

τάτω τῆς ἑαυτȣ̃ τύχης, ἀνυπόδητον, χαμαιεύνην, ἐπίβȣλον, θηρευτικὸν, Φαρμακέα, σοφιςὴν, γόητα ἀτεχνῶς· οἷα εἰς αὐτὸν [b] Σωκράτην ἔσκωπτον ἐν Διονυσίοις οἱ κωμῳδοί. Ἔλεγε δὲ ταῦτα μόνον ȣ̓κ [c] ἐν μέσοις τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλὰ καὶ οἴκοι καὶ δημοσίᾳ, ἐν συμποσίοις, ἐν Ἀκαδημίᾳ, ἐν Πειραιεῖ, ἐν ὁδῷ, ὑπὸ πλατάνῳ, ἐν Λυκείῳ. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἅπαντα ἀποποιεῖται εἰδέναι, καὶ τȣ̀ς περὶ ἀρετῆς λόγȣς, καὶ τὰς περὶ θεῶν δόξας, καὶ τὰ ἄλλα ἅπαντα [d], ἐφ᾽ οἷς οἱ σοφιςαὶ ἐκόμων· τὴν δὲ ἐρωτικὴν τέχνην ὑποδὺς, ταύτης καὶ ἐπιςήμων εἶναι [e], καὶ πραγματεύεσθαι περὶ αὐτὴν ἔλεγε.

eiusdem fere fortunae cuius ipſe eſſet, diſcalceatum, humicubum, inſidiatorem, qui ſemper venaretur aliquid, veneficum, ſophiſtam, praeſtigiatorem denique, et quicquid ipſi Socrati Dionyſiis obiicere ſolebant comici. Et haec quidem propemodum in medio Graecorum omnium, ſed et priuatim et publice, in conuiuiis, in Academia, in Piraeeo, in via, ſub platano dicebat ſua, et in Lyceo. Adde, quod reliquarum rerum negat ſe ſcire quicquam, nec quae de virtute, nec quae de Diis traduntur, neque quicquam denique eorum, quae cum faſtu profitebantur ſophiſtae; ſolum tamen amatoriae ſcientiae nomen artemque ſibi vindicat, in ea quotidie occupari ſe fatetur.

5. Quid

b γόητα ἀτεχνῶς· οἷα εἰς αὐτὸν etc.] Diſtinguendum, σοφιςὴν, γόητα· ἀτεχνῶς, οἷα etc. *plane qualia.* ſic Diſſ. XXII. 1. ἀτεχνῶς ὥσπερ ἐπὶ δικαςῶν καθιςαμένῳ Saepe occurrit haec vox initio ſententiae. M.

c μόνον ȣ̓κ] Videtur poni pro vſitatiori ȣ̓ μόνον, quia ſequitur ἀλλὰ καὶ. Sed et adhuc reſtat aliquid difficultatis. opponuntur enim ἐν μέσοις τοῖς Ἕλλησιν et δημοσίᾳ, quae certe non ſunt Oppoſita, ſed fere Synonyma: et iis recte ex aduerſo reſpondet οἴκοι. vnde ſuſpicor nos hic quoque habere Lectiones Duarum Editionum. perſpicua enim omnia fuiſſent ſi *vtrouis* modo ſcripſiſſet, ἔλεγε δὲ ταῦτα ȣ̓ μόνον ἐν μέσοις τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλὰ καὶ οἴκοι· vel, ȣ̓ μόνον δημοσίᾳ, ἀλλὰ καὶ οἴκοι· ἐν συμποσίοις, ἐν Ἀκαδημίᾳ, etc. Coniicio δημοσίᾳ fuiſſe Lectionem prioris Editionis: pro qua ſubſtitutum eſſe ab Auctore, ἐν μέσοις τοῖς Ἕλλησιν. M.

d ἄλλ ἅπαντα] Sic Mſs. non ἄλλα πάντα, quemadmodum vulgo.

e ταύτης καὶ ἐπιςήμων εἶναι,]

Socrates

έ. Τί βȣ́λεταj τῷ Σωκράτει ταυτὶ τὰ κομψὰ, εἴτε αἰνίγματα, εἴτε εἰρωνεύματα, ἀποκρινάσθω ἡμῖν ὑπὲρ τȣ̃ Σωκράτȣς Πλάτων, ἢ Ξενοφῶν, ἢ Αἰσχίνης, ἤ τις ἄλλος τῶν ὁμοφώνων αὐτῷ. Ἐγὼ μὲν γὰρ θαυμάζω καὶ ἐκπλήτ]ομαι, ὅπως τὰ μὲν [f] Ὁμήρȣ ἔπη τῆς θαυμαςῆς πολιτείας καὶ τροφῆς τῶν νέων ἀπεπέμψατο αὐτῷ Ὁμήρῳ, ςεφανώσας ȣ̃ τὸν ποιητὴν καὶ χρίσας

5. Quid ſibi volunt iſti tam verniles, ſiue luſus, ſiue aenigmata, o noſter Socrates? Reſpondeat nobis pro Socrate, vel Plato, vel Xenophon, vel Aeſchines, eiusue familiarium alius quiuis. Ego certe miror et obſtupeſco, cum cogito, Socratem ex admirabili illa ſua republica procul ab educatione iuuenum, cum corona et vnguento, vt ipſe loquitur, ablegaſſe Homerum, non aliam ob cauſam, quam licentiam illam

Socrates apud Platonem in Sympoſ. p. 317. C. οὐδέν φημι ἄλλο ἐπίςασθαι, ἢ τὰ ἐρωτικά. Adeatur Themiſtius Orat. XIII. pag. 161.

Sectio ε.

f ὅπως τὰ μὲν etc.] Longa haec ῥῆσις fallet inattentum Lectorem. ſuſpenditur, neque exit ante vocem Αὐτὸς, longe infra. hoc modo connectitur: Ἐγὼ γὰρ θαυμάζω, ὅπως (Σωκράτης) τὰ ΜΕΝ Ὁμήρȣ ἔπη τῆς πολιτείας ἀπεπέμψατο, αὐτὸς ΔΕ Σωκράτης ȣ̃τω σφαλερȣ̀ς λόγȣς ταῖς αὐτȣ̃ ὁμιλίαις ἀνεκέρασεν. vnde patet diſtinguendum eſſe infra, Σωκράτης δὲ ἐμέμψατο· αὐτὸς δὲ δὴ Σωκράτης etc. non vero ponendam eſſe plenam diſtinctionem poſt ἐμέμψατο. M.

g ςεφανώσας τὸν ποιητὴν καὶ χρίσας μύρῳ,] Minucius Felix Octav. cap. XXII. *Et Plato ideo praeclare Homerum illum inclytum*, laudatum et coronatum, *de ciuitate, quam in ſermone inſtituebat, eiecit.* Legendum videtur, *vnctum et lana coronatum.* Vide ſupra Diſſert. XXIII. 3.

Ibid. αὐτῷ Ὁμήρῳ ςεφανώσας etc.] Lege, αὐτῷ Ὁμήρῳ, ἐρίῳ ςεφανώσας τὸν ποιητὴν, καὶ χρίσας μύρῳ. Vox ἐρίῳ amittebatur in praecedentibus literis ήρῳ. Sumptum ex notiſſimo Platonis loco lib. III. *de Republica*: ἀποπέμποιμέν τε ἂν εἰς ἄλλην πόλιν, μύρον κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχέαντες, καὶ ἐρίῳ ςέψαντες. vbi tamen non de *Homero* nominatim aut ſpeciatim loquitur, (quemadmodum hoc loco Maximus, et alii fere accipiunt) ſed de *quouis* Poeta vel Imitatore. Huc adludit Noſter ſupra, Diſſ. XXIII. 3. ἀλλὰ χρὴ ςέψαντας ἐρίῳ τὸν ἄνδρα, καὶ χρίσαντας μύρῳ, ἀποπέμπειν παρ᾽ ἄλλȣς.

μύρῳ, αἰτιασάμενος τὴν παῤῥησίαν τῶν ἐπῶν· ὅ ὁ Ζεὺς πεποίηται [h] αὐτῷ τῇ Ἥρᾳ μισγόμενος ἐν τῇ Ἴδ νεφέλης αὐτοὺς καλυπτούσης ἀθανάτου, καὶ Ἄρεως κ Ἀφροδίτης συνουσία, καὶ Ἡφαίστου δεσμὰ, καὶ θεοὶ πίνο τες, καὶ γελῶντες θεοὶ ἄσβεστον γέλωτα, καὶ Ἀπόλλω φεύγων, καὶ Ἀχιλλεὺς διώκων,

Αὐτὸς θνητὸς [i] ἐὼν, θεὸν ἄμβροτον.

καὶ ὀδυρόμενοι θεοί.

Ὤμοι ἐγὼν [k], ὅτε μοι Σαρπηδόνα φίλτατον ἀνδρῶν,

ὁ Ζεὺς λέγει· καὶ αὖθις αὖ,

illam, qua in poeſi ſua vſus eſt: vt cum Iouem inducit, qu ſub immortali nebula Iunonem ſuam amplectitur in Ida monte vt cum Martis Venerisque congreſſum, et Vulcani deſcribi vincula; cum Deorum compotationes; et effuſos riſus, quo Apollo fugiat, Achilles ſequatur,

Mortali de ſtirpe, Deum:

quod Dii lamententur;

Hei mihi, Sarpedon, animi lux vnica noſtri,
Occidit,

ait Iupiter; et rurſus,

Hei

λους. Et tamen video eandem omiſſionem huius vocis ἐρίῳ. apud Ioſephum lib. II. contra Apion. ſect. 36. p. 1386. Ed. Hudſon. ὁ Πλάτων οὔτε τῶν ἄλλων οὐδένα ποιητῶν φησι δεῖν εἰς τὴν πολιτείαν παραδέχεσθαι, καὶ τὸν Ὅμηρον εὐφήμως ἀποπέμπεται, στεφανώσας, καὶ μύρον αὐτοῦ καταχέας. Parum accurate haec Ioſephus. nihil enim apud Platonem de Homero *diſtincte* a caeteris omnibus poetis: et vox στεφανώσας hoc loco non eſt ad rem niſi addatur *materies* ex qua corona fieri debuit, prout in Platonis loco recte fit: alioquin στεφανώσας foret *floribus coronans.* et ſi Plato ſcripſiſſet, καὶ αὐτοῦ καταχέας, omiſſa voce μύρον, inepte admodum ſcripſiſſet: eadem vero eſt ratio et neceſſitas vocis ἐρίῳ et vocis μύρον. Feſtinanter igitur Ioſephus in voce στεφανώσας: et de caetero, errauit cum vulgo, non inſpecto Platonis loco M.

h ὅτι ὁ Ζεὺς πεποίηται] Haec, et quae ſequuntur, notat Socrates apud Platonem de Rep. lib. III. p. 433, 434. Vide Cyrillum in Iulian. lib. II. p. 40.

i Αὐτὸς θνητὸς] Iliad. χ'. 9.

k Ὤμοι ἐγὼν,] Iliad. π'. 433.

Ὤμοι

Ὤμοι ἐγὼ δειλὴ [l], ὤμοι δυσαριστοτόκεια, ἡ Θέτις λέγει· καὶ ὅσα ἄλλα ἐπὶ τούτοις Ὅμηρος μὲν ἠνίξατο, Σωκράτης δὲ ἐμέμψατο. Αὐτὸς δὲ δὴ Σωκράτης ὁ ἐραστὴς μὲν τῆς σοφίας, πενίας δὲ κρείττων, ἡδονῆς δὲ ἐχθρὸς, ἀληθείας δὲ φίλος, οὕτω σφαλεροὺς καὶ κινδυνώδεις λόγους ταῖς αὐτοῦ ὁμιλίαις ἀνεκέρασεν, ὥστε τὰ Ὁμήρου αἰνίγματα πόῤῥω πάνυ εἶναι τῆς αἰτίας, τοῖς ἐκείνου παραβαλλόμενα. Αὐτίκα καὶ ὁ μὲν [m] περὶ τοῦ Διὸς τοιαῦτα ἀκούσας, καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ τῆς Θέτιδος, καὶ τοῦ Ἡφαίστου, καταμαντεύεται τοῦ λόγου, ὡς φησὶ μὲν ταῦτα, ἕτερα δὲ αἰνίττεται· καὶ παρεὶς τῇ ἀκοῇ τὸ τερπνὸν, συναγωνίζεται τῷ ποιητῇ, καὶ συνεξαίρεται τῇ φαντασίᾳ, καὶ συναναπλάττει τὸν λόγον, ἀπ-

Hei mihi, cui natus pariter praeſtansque, miſerque,
Contigit,

Thetis dicit; et caetera, quae ab Homero alia mente dicuntur, reprehenduntur a Socrate. Ipſe tamen Socrates, ille philoſophiae amator, paupertatis contemptor, hoſtis voluptatis, amicus veritatis, lubricos adeo periculoſosque diſputationibus ſuis miſcuit ſermones; vt merito excuſari fabulae Homericae poſſint, ſi cum illis conferantur. Statim enim quicumque eiusmodi, vel de Ioue, vel de Apolline, vel de Thetide, vel Vulcano audit; non aliter, quam in oraculo, aliud verba dicere, aliud ſignificare intelligit: itaque auribus voluptatem indulget, animo vero cum poeta certat, et imaginationem ſuam altius attollit, et ipſe quoque quaſi adiuvat figmentum; commoditatem denique fabulae ac iucunditatem amplectitur, nec

l Ὤμοι ἐγὼ δειλὴ,] Iliad. Σ'. 54.

m αὐτίκα καὶ ὁ μὲν etc.] Scripſit, opinor, Librarius, αὐτίκα καὶ ὁ μὲν, calami errore praecedentem ſyllabam repetens; quod omnibus accidit qui aliquid tranſcribunt. inde factum καὶ a proximo exſcriptore. Legendum vero, αὐτίκα· ὁ μὲν περὶ etc. et vertendum, *exempli gratia*, vt ſect. 8. Αὐτίκα· ἐν πρώτῳ λόγῳ etc. vbi iterum male vertitur *ſtatim*. XXVII. 6. Αὐτίκα· Ἕλληνες μὲν καὶ Πέρσαι etc. vbi recte vertitur. Plura notaui *ad Lyſiae Orat.* XIX. p. 348. Et obſeruatu dignum, quotieſcumque occurrit vox αὐτίκα hoc ſenſu apud Veteres toties fere in verſione eius erratum eſt. M.

ιϛῶν ὁμȣ̃ καὶ χαίρων τῇ τῆς μυθολογίας ἐξȣσίᾳ. ὁ δὲ Σωκράτης ἡμῖν ἐπ' ἀληθείᾳ διατεθρυλλημένος, ἐπισφαλέϛερος ἐν οἷς αἰνίττεται, διὰ τὸ ἀξιόπιϛον[n] μὲν ἐν τοῖς λόγοις, δυνατὸν δὲ τῇ μιμήσει[o], ἀνόμοιον δ' ἐν τοῖς ἔργοις. Οὐδὲν γὰρ αὐτὸς αὑτῷ ὅμοιος ὁ Σωκράτης ἐρῶν τῷ σωφρονȣ̃ντι, καὶ ὁ ἐκπληττόμενος τȣ̀ς καλȣ̀ς τῷ ἐλέγχοντι τȣ̀ς ἄφρονας· ὁ Λυσίȣ τῶν ἐρωτικῶν ἀντίτεχνος, ὁ Κριτοβȣ́λȣ ἁπτόμενος[q], ὁ ἀπὸ κυνηγεσίȣ

nec licentiam admittit tamen animo ac credit. At vero Socrates, qui vbique a veritatis commendatur ſtudio, magis periculoſas fingit fabulas, vel propter ſummam auctoritatem viri, vel vim imitationis ſingularem, vel quod re ipſa abhorrere ab amore videatur. Quid enim diſſimilius Socrate, cum de amore et de temperantia loquitur? cum ad pulchrorum aſpectum quaſi percuſſus deficit, libidinoſos reprehendit? cum amatoriam Lyſiae orationem refutat, cum Critobulum reprehendit;

n ἐπισφαλέϛερος ἐν οἷς αἰνίττεται, διὰ τὸ ἀξιόπιϛον] Vulgo [καὶ] δια τὸ ἀξιόπιϛον. Cum vero prima vox παρέλκῃ, nec eam agnoſcant Reg. et Harleian. illam furcillis eiecimus.

o δυνατὸν δὲ τῇ μιμήσει] Potius, ὁ ἐν τῇ μιμήσει, vt ἐν τοῖς λόγοις, et ἐν τοῖς ἔργοις. Caeterum μιμήσει iſtud ſuſpectum habeo, quia ex lib. III. *de Repub.* et initio Decimi, ſcio Socratem damnare μίμησιν, et ex Republica ſua ablegatam velle. Forte, συνετὸν δ' ἐν τῇ νοήσει, vt IX. 3. de Socrate: ἀγαθὸς εἰπεῖν, ΣΥΝΕΤΟΣ ΝΟΗΣΑΙ M.

p ὁ Λυσίȣ τῶν ἐρωτικῶν ἀντιτέχνος,] Vide Platonis Phaedrum pag. 340. ſeq.

q ὁ Κριτοβȣ́λȣ ἁπτόμενος,] Heinſius vertit, *cum Critobulum reprehendit*, eodemque ſenſu Paccius. At, niſi fallor, alia vis illi verbo tribuenda eſt: reſpicit enim noſter, vt opinor, ad Xenophontem in Sympoſ. cap. IV. 27. 28. vbi Charmides ad Socratem, Αὐτὸν δὲ σε ἐγὼ εἶδον, ὅτε παρὰ τῷ γραμματιϛῇ ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ ἀμφότεροι ἐμβατεύετέ τι, καὶ τὸν ὦμον γυμνὸν πρὸς γυμνῷ τῷ Κριτοβȣ́λȣ ὤμῳ ἔχοντα. Καὶ ὁ Σωκράτης, φεῦ, ἔφη, ταῦτ' ἄρα, ἔφη, ἐγὼ, ὥσπερ ὑπὸ θηρίȣ τινὸς δεδηγμένος, τόν τε ὦμον πλεῖον ἢ πέντε ἡμέρας ὤδαξον, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ὥσπερ κνῆσμά τι ἐδόκȣν ἔχειν. Interpreteris igitur oportet, *cum Critobulum tangit*: locus enim totus ad ἐρωτικὰ πάθη pertinet.

τῆς Ἀλκιβιάδου ὥρας παραγινόμενος [r], ὁ Χαρμίδην τεθηπώς [s]. Πῶς γὰρ ὅμοια ταῦτα φιλοσόφου βίῳ; οὐ τῇ πρὸς τὸν δῆμον παῤῥησίᾳ, οὐδὲ τῇ πρὸς τοὺς τυράννους ἐλευθερίᾳ, οὐδὲ τῇ ἐπὶ Δηλίῳ ἀριστείᾳ, οὐδὲ τῇ πρὸς τοὺς δικαστὰς ὑπεροψίᾳ, οὐδὲ τῇ ἐπὶ τὸ δεσμωτήριον ὁδῷ, οὐδὲ τῇ πρὸς τὸν θάνατον παρασκευῇ· πολλοῦγε καὶ δεῖ. Εἰ μὲν γὰρ ἀληθῆ ταῦτα, εὐφημεῖν ἄξιον· εἰ δὲ αἰνίττεται δι᾽ αἰσχρῶν ῥημάτων πράξεις καλάς, δεινὸν καὶ σφαλερὸν τὸ χρῆμα. Τὸ γὰρ ὑποβαλεῖν αἰσχρῷ καλόν, καὶ τὰ ὠφελοῦντα διὰ τῶν βλαπτόντων ἐπιδείκνυσθαι, οὐκ ὠφελεῖν βουλομένου ἔργον (τὸ γὰρ ὠφελοῦν ἀφανές) ἀλλὰ βλάπτειν, πρόχειρον

hendit; cum ab Alcibiadis venatione redit, cum Charmidem obſtupeſcit? Quid enim haec ad ſapientis vitam; ad praeſentiam animi, qua populum; libertatem, qua reges tangit: virtutem, qua ad Delium hoſtes; magnitudinem animi, qua in iudicio aduerſarios contemnit? quid ad ſupremum illud iter, cum carcerem intrat; aut denique illa, quibus ſe ad mortem parat? Nihil hercules. Nam ſi haec ſimpliciter dicit, vt cogitat, taceo, ne quid grauius dicam; ſin oratione turpi honeſta deſignat, nec laudari poteſt hoc, nec periculo caret. Neque enim honeſtum turpi velare, et ea, quae proſunt, ſub iis, quae nocere poſſunt, abſcondere; videtur eius eſſe, qui prodeſſe vult (quippe quod prodeſſe poteſt, non apparet) ſed qui

r ὁ ἀπὸ κυνηγεσίου τῆς Ἀλκιβιάδου ὥρας παραγινόμενος,] Cyrillus in Iulian. lib. VI. p. 187. Ἐπυθόμην δέ που καὶ διὰ τῆς τοῦ Πλάτωνος συγγραφῆς τῶν ἐπιτηδείων τινὰ πρὸς αὐτὸν (Σωκράτην) εἰπεῖν· Πόθεν, ὦ Σώκρατες; Μῶν ἀπὸ κυνηγεσίου τῆς Ἀλκιβιάδου ὥρας; Athenaeus lib. V. pag. 219. F. Ὅτι δὲ ὄντως ἤρα (Σωκράτης) τοῦ Ἀλκιβιάδου, δῆλον ποιεῖ Πλάτων, ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ —— λέγει δ᾽ οὕτως. Πόθεν, ὦ Σώκρατες, φαίνῃ; ἢ δηλαδὴ ἀπὸ κυνηγεσίου τοῦ περὶ τὴν Ἀλκιβιάδου ὥραν; Leg. ἢ δηλαδὴ [ὅτι] ἀπὸ κυνηγεσίου, prout eſt apud Platonem in Protagora p. 193. A.

s ὁ Χαρμίδην τεθηπώς.] Eius formam magnopere praedicat Socrates apud Platonem in Charmide p. 276. A.

γὰρ τοῦτο. Ταῦτα οἶμαι Θρασύμαχον εἰπεῖν, ἢ Καλλίαν, ἢ Πῶλον [t], ἢ ὅστις ἄλλος τῇ Σωκράτους φιλοσοφίᾳ ἐπολέμει.

ϛ'. Φέρ' ἐπαμύνωμεν τῷ λόγῳ, μὴ ἱκανά φλυαρῶμεν. Καὶ δή μοι δοκῶ βούλεσθαι μὲν ταῦτα, δύνασθαι δὲ ἧττον· χρὴ δὲ ὁμοῦ τῷ βούλεσθαι καὶ δύνασθαι. Ὧδε τοίνυν δράσωμεν περὶ ῥαστώνην τοιαύτην τῷ λόγῳ, οἵαν καὶ οἱ εἰς τὰ δικαστήρια εἰσαγγελλόμενοι, ἢ κινδυνεύοντες [u]· οὐ περὶ τοῦ πράγματος ἀπολογοῦνται

qui nocere mauult, quod factu eſt facillimum. Haec, niſi fallor, Thraſymachus diceret, aut Callias, aut Polus, aut ſi quis praeterea Socraticae philoſophiae fuit aduerſarius.

6. Age ergo illis, ne vlterius nugemur, ſic reſpondeamus: quamuis longe ſupra vires noſtras ſit voluntas; cum voluntas parum poſſit, niſi facultas adſit. Et tamen ita conabimur, vt, quo ſecurius noſtra procedat defenſio, id, quod rei ſolent, faciamus, imminente periculo: nec enim ad crimen tantum, quod obiicitur, reſpondent; ſed occulte in alios, quorum

t Ταῦτα οἶμαι Θρασύμαχον εἰπεῖν, ἢ Πῶλον,] Lingua poſtulat οἶμαι ἂν Θρασύμαχον εἰπεῖν, *Thraſymachum dicturum fuiſſe:* vt XXI. 3. XL. 1. Deinde, pro Καλλίαν legendum Καλλικλέα. *Callicles* enim vnus erat ex iis quorum nominibus vtebatur Socrates vel Plato quando aliquid *falſi* refutandum erat. Diog. Laertius in Platone, lib. III. ſegm. 52. περὶ δὲ τῶν ψευδῶν ἐλεγχομένους εἰσάγει, οἷον, Θρασύμαχον καὶ ΚΑΛΛΙΚΛΕΑ, καὶ Πῶλον, Γοργίαν τε καὶ Πρωταγόραν, etc. vbi vide *Aldobrandinum.* Noſter Diſſ. XXXII. 5. τοῦτον ἐλαύνων τῷ λόγῳ, Θρασύμαχόν τινα ἢ Πῶλον, ἢ ΚΑΛΛΙΚΛΕΑ, ἤ τινα ἄλλον λωβητῆρα καὶ ἐπισβόλον; Arrianus Diſſert. IV. 5. de Socrate: ὅρα παρὰ Ξενοφῶντι ἐν τῷ Συμποσίῳ πόσας μάχας λέλυκε, πῶς πάλιν ἠνέσχετο Θρασυμάχου, πῶς Πόλου, (l. Πώλου,) πῶς ΚΑΛΛΙΚΛΕΟΥΣ· πῶς τῆς γυναικὸς etc. M.

Sectio ϛ'.

u Ὧδε τοίνυν [δράσωμεν περὶ] ῥαστώνην τοιαύτην τῷ λόγῳ, οἵαν καὶ [οἱ] εἰς τὰ δικαστήρια εἰσαγγελλόμενοι, [ἢ] κινδυνεύοντες:] Vulgo οἵαν καὶ εἰς τά. Nos οἱ interpoſuimus fide codicis Harleian. Locus tamen adhuc vitioſus eſt, et emendatione caret. H. Stephanus legit, Ὧδε τοίνυν δράσωμεν [περιποιοῦντες] ῥαστώνην τοιαύτην τῷ λόγῳ, οἵαν καὶ οἱ εἰς τὰ δικαστήρια εἰσαγγελλόμενοι, [οἱ] κινδυνεύοντες. Ipſe reſcripſerim, Ὧδε τοίνυν [πράσσωμεν] ῥαστώνην τοιαύτην τῷ λόγῳ, οἵαν καὶ οἱ εἰς τὰ

μόνον, ὑπὲρ ὅτε ἡ εἰσαγγελία ἐγένετο, ἀλλ' ἠρέμα εἰς ἄλλες ἀξιοχρεωτέρες τρέπεσι τὴν αἰτίαν, τῇ πρὸς ἐκείνες κοινωνίᾳ κατασμικρύνοντες τὰ αὐτῶν. Οὐκῶν καὶ ἡμεῖς περὶ Σωκράτες, εἰ μὲν ὀρθῶς ταῦτα ἔδρα, ἢ μὴ, σκοπεῖν ἀναθησόμεθα σμικρὸν, ὅσον τὸ νῦν ἔχον [x].

quorum maior eſt auctoritas, culpam deriuant, vt facinus a ſe commiſſum ita eleuent, ſi tales in ſocietatem eius venire oſtendant. Sic nos, rectene an contra haec fecerit Socrates, inquirere aliquantum in praeſenti differamus; quin hoc potius modo

τὰ δικαςήρια εἰσαγγελλόμενοι, [οἱ] κινδυνεύοντες· etc.

Ibid. τῷ λόγῳ, οἷαν καὶ οἱ — εἰσαγγελλόμενοι, ἢ κινδυνεύοντες· ὐ περὶ etc.] Senſum loci non recte ceperunt ſummi viri. ideo non recte emendarunt, neque verterunt. Legendum erat: Ὧδε τοίνυν δράσωμεν περὶ ῥᾳςώνην τοιαύτην τῶν λόγων, οἷον καὶ οἱ εἰς τὰ δικαςήρια εἰσαγγελλόμενοι· οἱ κινδυνεύοντες, ὐ περὶ τῦ πράγματος ἀπολογῦνται μόνον, etc. et vertendum: *Sic itaque faciamus circa hanc* Socratis *negligentiam in ſermonibus* eius de Amore, *quemadmodum ſolent rei; qui in periculo conſtituti, non de ſola re, de qua in iudicium vocantur, verba faciunt, ſed* etc. id eſt, Cum igitur Socrates tam negligenter et ſecure ſermones huiusmodi de Amore videatur habuiſſe, defendamus eum dicendo, hos ſermones non fuiſſe Socratis inuentum, ſed ab Antiquis ſumptos, Homero, Heſiodo, Sapphone, Anacreonte. ad eos igitur transferri accuſatio debuit. Τῶν λόγων eſt *Socratis ſermonum:* et ῥᾳςώνην eſt *ſecuritatem*, negligentiam, incautelam, qua hos ſermones effudit Socrates, minime ſuſpicatus ſibi vitio vertendum iſtud ob quod in admiratione fuerunt Homerus, Heſiodus, et caeteri Illuſtres Antiqui. Pro τοιαύτην bene legi poſſet τοσαύτην vel ταύτην· ſed neutro opus eſt. M.

x ἀναθησόμεθα σμικρὸν, ὅσον τὸ νῦν ἔχον.] Diſtingue, σμικρὸν ὅσον, τὸ νῦν ἔχον. Σμικρὸν ὅσον pro quo Auctor Epiſt. ad Hebraeos X, 37. dicit, μικρὸν ὅσον ὅσον· vt *exiguitatem* temporis geminata diminutionis nota fortius exprimat, tametſi vltimum ὅσον a nonnullis Codd. abeſt. phraſis frequentiſſime occurrit: quemadmodum et τὸ νῦν ἔχον, *quod ad praeſens attinet.* vide Noſtrum XXII. 3. Lucianum *Iup. Confut.* pag. 126. et *De Gymnaſiis* ad finem: et Acta Apoſtol. XXIV. 25. Si priorem diſtinctionem retineas, potius foret ὅσον γε τὸ νῦν ἔχον. M.

 y [Ὅτι]

λέγωμεν δὲ ὡδὶ πρὸς τουτουσὶ τοὺς δεινοὺς κατηγόρους, ὅτι ἡμῖν δοκεῖτε y, ὦ ἄνδρες, ἀτοπώτεροι εἶναι συκοφάνται Ἀνύτου καὶ Μελίτου· ἐκεῖνοι μέν γε ἀδικεῖν γραψάμενοι Σωκράτην, καὶ τοὺς νέους διαφθείρειν, καὶ ὅτι μὲν Κριτίας ἐτυράννευσε, τοῦτο ἀδικεῖν ἔλεγον τὸν Σωκράτην, καὶ ὅτι Ἀλκιβιάδης ἐξύβριζε z, καὶ ὅτι τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖ, καὶ ὀμνύει τὴν πλάτανον, καὶ τὸν κύνα· τῶν δὲ ἐρωτικῶν τῶν Σωκράτους ἀπέσχοντο καὶ οἱ δεινοὶ οὗτοι συκοφάνται. Ἀλλ' οὐδὲ Ἀριστοφάνης τὰ Σωκράτους ἐν Διονυσίοις κωμῳδῶν, ὁ δεινότατος τῶν κατηγόρων, ἐλοιδορήσατο τῷ ἔρωτι τοῦ Σωκράτους· καίτοι πένητα

modo violentis illis accuſatoribus reſpondeamus. Videmini mihi, viri optimi, ineptius calumniari Socratem, quam aut Anytus, aut Melitus: quippe crimina nonnulla cum Socrati obiicerent, et quod iuventutem corrumperet, et quod Critias tyrrannum ageret, Alcibiades contumelioſe ageret, quod ex inferiore ratione ſuperiorem faceret, quod poſtremo per canem iuraret, et platanum; amatoriam Socratis, licet tam graues fuerint calumniatores, accuſare non ſunt auſi. Sed nec aſperrimus accuſatorum eius Ariſtophanes, cum Dionyſiis omnia Socratis traduceret, in amorem tamen eius vllum vibrauit dicterium; cum tamen pauperem eum vocaret, et in-

ep-

y. [Ὅτι] ἡμῖν δοκεῖτε,] Vulgo deeſt vox prima, quam ſuppeditarunt Reg. et Harleian. Sed et hic loquendi modus Heinſio videbatur Ἑλληνικώτερος.

z ὅτι [Ἀλκιβιάδης] ἐξύβριζε,] Sic emendauimus, quamuis Mſs. ſimul ac editi dant, ὅτι [Ἀλκιβιάδην] ἐξύβριζε. Hoc vero Graece non dicitur; nam ſcribendum fuit, ὅτι ἐς Ἀλκιβιάδην ἐξύβριζε. Praeterea Socratem non accuſarunt, quod *Alcibiadem contumelioſe tractaret*; ſed quod Alcibades inſolenter ac ſuperbe ſe gereret. Xenophon Memor. lib. I. cap. II. 12. Ἔφη γε ὁ κατήγορος, Σωκράτει ὁμιλητὰ γενομένω Κριτίας τε καὶ Ἀλκιβιάδης, πλεῖστα κακὰ τὴν πόλιν ἐποιησάτην. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάντων πλεονεκτίστατός τε καὶ βιαιότατος ἐγένετο· Ἀλκιβιάδης δὲ οὖν τῶν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πάντων ἀκρατέστατος, καὶ ὑβριστότατος, καὶ βιαιότατος. Vide Lactantium lib. III. cap. XIX. 25. Simili prorſus iniquitate Platonem vituperat Athenaeus, quod πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ τυραννικοί τινες καὶ διάβολοι fuere, Vide Deipnoſ. lib. XI. p. 508. Vide ſis et Alciphronem lib. I. Ep. XXXIV.

a καὶ

εἰπὼν, καὶ ἀδολέσχην, καὶ σοφιστὴν [a], καὶ πάντα μᾶλλον ἢ κακῶς ἐρῶντα. Οὐ γὰρ ἦν, ὡς ἔοικε, τὸ πρᾶγμα οὔτε τοῖς συκοφάνταις, οὔτε τοῖς κωμῳδοῖς ἐπιλήψιμον.

ζ'. Διὸ δὴ τὸ μὲν Ἀθηναίων θέατρον, καὶ τὸ δικαστήριον ἐκεῖνο διαπέφευγε· πρὸς τουτουσὶ δὲ τοὺς νυνὶ κατηγόρους (οὐ γάρ εἰσιν ἐκείνων ἀμαχώτεροι) διαγωνισώμεθα [b] τὸ πρῶτον τῇδε· ὡς οὐκ ἴδιον Σωκράτους τὸ ἐρωτικὸν ἐπιτήδευμα, ἀλλὰ μακρῷ πρεσβύτερον. Μάρτυρα δὲ αὐτὸν Σωκράτην παραστησώμεθα, ἐπαινοῦντα μὲν τὸ ἔργον καὶ θαυμάζοντα, αὐξανόμενον δὲ αὐτοῦ τὴν εὕρεσιν [c]. Ἐπιδειξαμένου γὰρ αὐτῷ τοῦ Μυρρινουσίου

epte garrulum, et ſophiſten, quiduis denique potius, quam vt male amare eum diceret. Videtur enim hoc ſupra calumniatorum omnium et comicorum fuiſſe reprehenſionem.

7. Quare cum et theatrum Athenienſium, et iudicium illius temporis, haec accuſatio effugere potuerit; in praeſentia nobis cum aeui huius calumniatoribus, qui nihil cedunt prioribus, ita agendum erit, vt primo oſtendamus iis non fuiſſe hoc inuentum Socratis, ſed longe antiquius. Huius rei teſtem ipſum laudare poſſumus Socratem, qui cum admiretur artem et commendet; tamen ab aliis inuentam, a ſe propagari tantum dicit. Cum enim Phaedrus ille Myrrinuſius amato-

a καὶ σοφιστὴν,] In *malam* partem hic ſumenda vox σοφιστὴς, prout ex Adiunctis patet. et ita Diſſ. XX. ad finem, vbi σοφιστὴς et φιλόσοφος opponuntur, quemadmodum et XXVI. 3. Vide Aelianum *Var. Hiſt.* II. 13. vbi Socrates dicitur in fama fuiſſe ὅτι τοὺς σοφιστὰς ἤλεγχεν οὐδὲν ὑγιὲς ὄντας· et quae de hac re erudite notauit *Perizonius* in Praefat. ad iſtum Auctorem. M.

Sectio ζ'.

b ἐκείνων ἀμαχώτεροι] Sic edidimus ex Harleian. non ἀμαχότεροι, vt vulgo legitur, perperam; ſiquidem ἄμαχος ſecundam ſyllabam breuem habet.

Ibid. (οὐ γὰρ εἰσιν ἐκείνων ἀμαχώτεροι) διαγωνισώμεθα] Niſi fallor melius foret, καὶ γὰρ εἰσιν etc. *ſunt enim iſtis expugnatu difficiliores.* et ita cepiſſe video *Heinſium* in Verſione. Vulgata tamen defendi poteſt. M.

c αὐξανόμενον δὲ αὐτοῦ τὴν εὕρεσιν.] Equidem ſcio, qua ratione locum reddiderint interpretes; mihi tamen non ita lo-

 cuti

Φαίδρου λόγον ὑπὸ Λυσίου τοῦ Κεφάλου συγγεγραμμένον ἐρωτικὸν, οὐκ ἔφη θαυμάζειν, πλῆρες τὸ στῆθος ἔχων [d], ὥσπερ ἀγγεῖον, ἀλλοτρίων ναμάτων, ἤπου Σαπφοῦς τῆς καλῆς (οὕτω γὰρ αὐτὴν ὀνομάζων χαίρει διὰ τὴν ὥραν τῶν μελῶν, καίτοι μικρὰν οὖσαν καὶ μέλαιναν [e]) ἢ Ἀνακρέοντος, φησὶ, τοῦ σοφοῦ. Τὸν δὲ ἐν τῷ συμποσίῳ λόγον εἰς ἔρωτα ἔπαινον [f] Μαντινικῇ γυναικὶ ἀνατίθησιν· ἀλλὰ

amatoriam Lyſiae Cephali filii orationem legiſſet; negat ſe mirari talia, cum ipſe, non ſecus quam dolium aliquod, aliorum liquoribus plenum habeat pectus, vt puta pulchrae illius Sapphus (quam a carminum pulchritudine ita vocat, cum exigua eſſet alias et fuſca) aut ſapientiſſimi, inquit, Anacreontis. *R*urſus encomium amoris, quod in ſympoſio recitat, Mantinicae cuidam foeminae acceptum fert; verum ſiue Manti-

cuti videntur Graeci. Nihilominus hoc demus. Quomodo vero Socrates inuentionem propagauit? qui in Phaed. p. 340. B. ait, Ὅτι μὲν οὖν παρά γε ἐμαυτοῦ οὐδὲν αὐτῶν ἐννενόηκα, εὖ οἶδα. Maximus, opinor, ſcriptum reliquit, Ἐξαρνούμενον, vel ἀναινόμενον, δὲ αὐτοῦ τὴν εὕρεσιν.

Ibid. αὐξανόμενον δὲ αὐτοῦ τὴν εὕρεσιν] Cl. *Dauiſius* ἐξαρνούμενον, vel ἀναινόμενον legit, pro αὐξανόμενον. Recte ad ſenſum: ſed aberrauit a vocabulo, quod erat ἐξομνύμενον. ſic XXVII. 1. ἐξομνύμενος τὴν ἔμπροσθεν ᾠδήν· de Steſichoro palinodiam canente. XXXII. 3. κἂν γὰρ ἐξομόσηται τόνδε διδάσκαλον, ὁρῶ τὰ γνωρίσματα. optime explicat Suidas: Ἐξομόσαιτο, παντελῶς ἀρνήσαιτο. M.

d πλῆρες τὸ στῆθος ἔχων etc.] Reſpicit ad Platonis Phaedrum pag. 340. B.

Ibid. πλῆρες τὸ στῆθος ἔχων] Legendum putarem ἔχειν, et diſtinctionem poſt θαυμάζειν tollendam eſſe. *S*ed Plato non eſt ad manum. M.

e (οὕτω γὰρ αὐτὴν ὀνομάζων χαίρει διὰ τὴν ὥραν τῶν μελῶν, καί τοι μικρὰν οὖσαν καὶ μέλαιναν)] Hoc confitentem Sappho facit Ouidius in Epiſt. ad Phaonem v. 33.

Sum breuis: *at nomen, quod terras impleat omnes,*
Eſt mihi; menſuram nominis ipſa fero. –
Candida ſi non ſum; placuit Cepheïa Perſeo
Andromede, patriae fuſca colore ſuae.
At me cum legeres, etiam formoſa *videbar*, etc.

Vide ſis et ſcholiaſten ad Luciani Imag. tom. II. p. 1. Plato in Theaeteto p. 132. G. Καλὸς γὰρ εἶ, ὦ Θεαίτητε, καὶ οὐχ, ὡς ἔλεγε Θεόδωρος, αἰσχρός· ὁ γὰρ καλῶς

εἴ τε Μαντινικὴ, εἴ τε καὶ Λεσβία τὶς ἦν ἡ τȣ̃ λόγȣ μήτηρ, πάντως γε ȣ̓κ ἴδιοι τȣ̃ Σωκράτȣς οἱ ἐρωτικοὶ λόγοι[g], ȣ̓δὲ πρώτȣ· θεασώμεθα γὰρ ȣ̈τως ἀπὸ Ὁμήρȣ ἀρξάμενοι.

η. Οὗτος γάρ μοι δοκεῖ πολυφωνότατος ὢν καὶ δεινὸς ὁμȣ̃ τοῖς καλοῖς τὰ αἰσχρὰ ἱϛορεῖν, τὰ μὲν ὅπως ἔχωμεν[h], τὰ δὲ ὅπως φεύγωμεν, τὰ μὲν ἄλλα εὐήθως πάνυ καὶ ἀρχαίως ἐκδιδάσκειν, ἰδέσθαι καὶ ἡνιοχεῖν[i] καὶ τάττειν ϛράτευμα· ἐν νύσσῃ[k] μὲν παραι-

Mantinica ea fuerit, ſiue Lesbia, certum eſt non primo de amore diſputaſſe Socratem: quod vt appareat, ab Homero initium faciamus.

8. Quo cum nemo maiore copia et arte honeſta, quae ſequenda, turpia, quae vitanda ſunt, propoſuiſſe videatur; inuenies tamen admodum ſimpliciter et antiqua ruditate in diſciplinis verſari reliquis; ſicut cum de medicina, de aurigandi arte, de iuſtruenda acie agit: ſic equum ſiniſtrum vetat metae

λῶς λέγων, καλός τε κἀγαθός. Ob eandem cauſſam Pindarum καλὸν vocat Lucianus in Hippia tom. II. p. 358.

f λόγον εἰς ἔρωτα ἔπαινον] Sic Reg. et Harleian. vulgo λόγον [τὸν] εἰς ἔρωτα ἔπαινον.

g ȣ̓κ ἴδιοι τȣ̃ Σωκράτȣς [οἱ] ἐρωτικοὶ λόγοι,] Vterque codex habet, ȣ̓κ ἴδιοι [οἱ] τȣ̃ Σωκράτȣς ἐρωτικοὶ λόγοι. Lege ȣ̓κ ἴδιοι τȣ̃ Σωκράτȣς ἐρωτικοὶ λόγοι. Syllaba perperam repetita mendo locum dedit.

Sectio η.

h τὰ μὲν ὅπως [ἔχωμεν,] Canterus et Heinſius legunt ἔλωμεν. Ad me quod attinet, cur a codicum lectione recedamus, non video.

Ibid. τὰ μὲν ὅπως ἔχωμεν,] Canterus ἔλωμεν. Cl. Editor Vulgatam adprobat. ſi quid mutandum, mallem διώκωμεν, quia ſequitur, τὰ δὲ ὅπως φεύγωμεν· quae Oppoſitio in his vocibus fere perpetua eſt apud omnes Scriptores. vide ſupra, ſect. 5. et Diſſ. XXV. 4. XXXII. 3. M. Antoninum III. 7. 1. Tim. IV. 11. et quemuis Graecum Auctorem. M.

i ἰδέσθαι καὶ ἡνιοχεῖν] Legerim ἰᾶσθαι καὶ ἡνιοχεῖν. Ἰατρεύεσθαι, quod reponendum cenſet Hen. Stephanus, a codicum lectione, qui dant εἰδέσθαι, longius, quam par eſt, abit.

k ἐν νύσσῃ] Iliad. Ψ'. 338.

Ἐν νύσσῃ δέ τοι ἵππος ἀριϛερὸς ἐγχριμφθήτω.

Vide Platonem in Ione pag. 146. E.

 κυκεῶ

νῶν ἐγχειμφθῆναι τὸν ἐπὶ λαιᾶ ἵππον, κυκεῶ δὲ Πραμνίου [l] διδοὺς τοῖς κάμνουσι, τοὺς δὲ κακοὺς [m] ἐν μέσῳ τάττων τῶν ἀγαθῶν, καὶ τοὺς ἱππεῖς διακρίνων τῶν πεζῶν. ἦ γὰρ ἂν γέλωτα ὄφλοι τὰ σοφὰ ταῦτα τοῖς νῦν στρατηγικοῖς, καὶ ἰατροῖς, καὶ ἡνιόχοις· τὰ δὲ τοῦ ἔρωτος πάντα ἑξῆς διέισι, καὶ ἔργα, καὶ ἡλικίας, καὶ εἴδη, καὶ πάθη, τὰ καλὰ, τὰ αἰσχρά [n], τὸν σώφρονα ἔρωτα, τὸν ἀκόλαστον, τὸν δίκαιον, τὸν ὑβριστὴν, τὸν ἐπιμανῆ, τὸν πρᾶον· καί ἐστιν τοῖς ταιούτοις [o] οὐκέτι ἀρχαῖος, ἀλλὰ τεχνίτης δεινὸς,

Οἷοι νῦν [p] βροτοί εἰσιν.

Αὐτίκα ἐν πρώτῳ λόγῳ ἐπὶ αἰχμαλώτῳ ἐρασταὶ δύο, ὁ μὲν θρασὺς καὶ ἐπιμανὴς, ὁ δὲ ἥμερος καὶ ἐμπαθής· ὁ μὲν ἀποφλογοῦται τὰ ὄμματα, καὶ λοιδορεῖται πᾶσι,

metae impingere, ſic potiunculam e vino Pramnio aegris propinat, ſic imbelles in medio aliorum locat, equitesque a peditibus diſtinguit. Haec tam praeclara, ſi Diis placet, noſtri temporis imperatores, medici, aurigae, riſu excipe- rent: at cum de amore agit, nihil eſt, quod non ordine de- ſcribat, effectus, aetatem idoneam, ſpecies, affectiones, tum honeſtas, tum turpes, amorem caſtum, amorem impudicum, amorem probum, amorem libidinoſum, amorem furioſum, amorem ſedatum; vt in eiusmodi non amplius antiquitatem redoleat, ſed artifex ſit ſingularis,

Quales nunc homines.

Et ecce ſtatim in principio operis amatores introducit duos, qui de captiua vna inter ſe certant, quorum alter audax eſt et furioſus; alter lenior quidem, huius tamen perturbationis haud immunis: alter ex oculis flammam iacit, omnibusque male-

l κυκεῶ δὲ Πραμνίου] Iliad. Λ'. 637. Vide Platonem in Ione pag. 146. H. de Rep. lib. III. p. 440. C. et Athenaeum lib. I. p. 10. 30.

m τοὺς δὲ κακοὺς etc.] Iliad. Δ'. 297. ſeq.

n τὰ καλὰ, τὰ αἰσχρά.] Vulgo τὰ καλὰ [καὶ] τὰ αἰσχρά. Vocabulum vero medium. neſciunt codices.

o καί ἐστιν τοῖς τοιούτοις] Infere Praepoſitionem ἐν ante τοῖς. Deinde diſtingue, Αὐτίκα· ἐν πρώτῳ λόγῳ etc. et verte, *exempli gratia*, prout ſupra monui. M.

d Οἷοι νῦν] Iliad. Ε'. 304.

ἐκ

καὶ ἀπειλεῖ· ὁ δὲ ἀναχωρεῖ ἐφ᾽ ἡσυχίας, καὶ δακρύει κείμενος, καὶ ἀλύει, καὶ ἀπελεύσεσθαι φησὶ, καὶ ὀυκ ἄπεισιν. Ἄλλη εἰκὼν ἀκολάςȣ ἔρωτος· τοιȣ̃τος αὐτῷ Ἀλέξανδρος, οἷος ἐκ μάχης ἐπανιέναι εἰς τὸν θάλαμον q, καὶ ἀεὶ μοιχῷ ἐοικέναι. Ἔςιν αὐτῷ καὶ δίκαιος ἔρως παρ᾽ ἀμφοῖν ἴσος, οἷον τῆς Ἀνδρομάχης r καὶ τȣ̃ Ἕκτορος· ἡ μὲν πατέρα καὶ ἀδελφὸν καλεῖ τὸν ἄνδρα καὶ ἐραςὴν, καὶ πάντα δὴ τὰ φίλτατα ὀνόματα· ὁ δὲ ȣ̓́τε μητρὸς s τοσȣτονὶ αὐτῷ μέλειν, ὅσον ἐκείνης, λέγει. Ἔδειξε καὶ τὸν χαμεύνην ἔρωτα ἐπὶ τῆς Ἥρας καὶ τȣ̃ Διός: καὶ τὸν ὑβριςὴν ἐπὶ τῶν μνηςήρων· καὶ τὸν γόητα ἐπὶ τῆς Καλυψȣ̃ς· καὶ τὸν φαρμακέα ἐπὶ τῆς Κίρκης. καὶ τὸν ἀνδρεῖον ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ, τὸν πόνῳ κτητὸν, καὶ χρόνῳ, καὶ μέχρι θανάτȣ προσεχόμενον t, νέων καὶ

maledicit, et minatur ordine; alter tacite recedit, humi lacrymans procumbit, et anxius oberrat, diſceſſurum denique ſe ait, cum maneat. Alia eſt impudici amoris imago; quam in Paride habes, qui praelio ſe ſubducit, thalamum intrat, et vbique moecho eſt ſimilis. Inuenies et caſtum amorem, qui vtrinque mutuo reſpondet, quem in Hectore habes et Andromache; quae viro ſuo et amatori Hectori patris fratrisque, et ſi quae praeterea amiciſſima ſunt, tribuit nomina; hic viciſſim ne de matre quidem ſua ſe tam ſollicitum eſſe ait, quam de illa. Habes et venereum in concubitu Iunonis et Iouis; et libidinoſum in procis; illecebroſum in Calypſone; veneficum in Circe: virilem in Patroclo, qui labore mutuo accenditur, et ad mortem vsque conſtans manet; quorum vterque

q ἐκ μάχης ἐπανιέναι εἰς τὸν θάλαμον,] Iliad. Γ'. 441.

r οἷον τῆς Ἀνδρομάχης] Scribendum vel, οἷον ὁ τῆς Ἀνδρομάχης, vel οἷον ἐπὶ τῆς vt mox, ἐπὶ τῆς Ἥρας καὶ τȣ̃ Διός. prius tamen verius puto. Deinde, iſtum χαμεύνην ἔρωτα Iouis et Iunonis improbat Socrates apud Platonem lib. III. *de Republica*; et ridet Ioſephus *contra Apion.* lib. II. ſect. 34. et Nazianzenus *Stelit.* I. p. 73. Mox, ſcribendum τοῖς αὐτȣ̃ ὅπλοις, pro αὐτȣ̃. M.

s ἡ μὲν πατέρα —— ὁ δὲ ȣ̓́τε μητρὸς] Iliad. Z'. 429, 450.

t τὸν πόνῳ κτητὸν, καὶ χρόνῳ,

[καὶ]

καλῶν ἀμφοτέρων, καὶ σωφρόνων, τȣ͂ μὲν παιδεύοντος, τȣ͂ δὲ παιδευομένȣ, ὁ μὲν ἄχθεται, ὁ δὲ παραμυθεῖται [u], ὁ μὲν ᾄδει, ὁ δὲ ἀκροᾶται· Ἐρωτικὸν δὲ καὶ τὸ τυχεῖν ἐθέλοντα ἐξȣσίας πρὸς μάχην, δακρύσαι ὡς ȣ̓κ ἀνεξομένȣ τȣ͂ ἐραστȣ͂· ὁ δὲ ἐφίησι, καὶ τοῖς αὐτȣ͂ ὅπλοις κοσμεῖ, καὶ βραδύνοντος περιδεῶς ἔχει, καὶ ἀποθανόντος ἀποθανεῖν ἐρᾷ, καὶ τὴν ὀργὴν κατατίθεται· ἐρωτικὰ δὲ καὶ τὰ ἐνύπνια, καὶ τὰ ὀνείρατα, καὶ τὰ δάκρυα, καὶ τὸ τελευταῖον δῶρον ἤδη θαπτομένῳ ἡ κόμη [x]. Ταῦτα μὲν τὰ Ὁμήρȣ ἐρωτικά.

θʹ. Ἡσιόδῳ δὲ ἀείδȣσιν αἱ Μȣ͂σαι τί ἄλλο, ἢ γυναικῶν ἔρωτας καὶ ἀνδρῶν, καὶ ποταμῶν ἔρωτας καὶ

vterque iuvenis, vterque pulcher, vterque caſtus eſt; alter inſtruit, alter inſtruitur; alter dolet, ſolatur alter; alter canit, auſcultat alter. Affectum amatorium et hoc exprimit, quod cum pugnae poteſtatem ſibi optet Patroclus, lachrymetur tanquam non impetraturus hoc ab amante; qui tamen et veniam illi concedit et arma ſua, ſed et cunctante eo metuit, et iam mortuo mori quoque optat, iramque ſuam deponit: amatoriae ſunt et nocturnae viſiones, et ſomnia, et lachrymae illae, donum poſtremo vltimum, quod ſepulchro impendit, capillus. Haec ſunt amatoria Homeri.

9. Iam apud Heſiodum quid aliud Muſae canunt, quam virorum mulierumque amores, amores fluuiorum, plantarum, ac regum?

[καὶ] μέχρι θανάτȣ προερχόμενον,] Vulgo τὸν πόνῳ κτητὸν, καὶ χρόνῳ, μέχρι θανάτȣ προερχόμενον. Sed multo concinniorem lectionem ſuppeditarunt Reg. et Harleian. quibus adſtipulabatur Paccii codex vt ex eius verſione patet.

u ὁ δὲ παραμυθεῖται,] Ita recte codices. Vulgo παραμυθεῖ, quod Graecum non eſt.

x δῶρον ἤδη [θαπτομένῳ] ἡ κόμη.] Vulgo καταθαπτομένῳ, quod nolunt Reg. et Harleian. Reſpicit Maximus ad Iliad ψʹ. 151. De more crinium in luctu tondendorum vide Feithium Antiq. Homer. I. 13. et Kirchmannum de Funer. II. 14.

Sectio

βασιλέων καὶ φυτῶν y; Τὸν δὲ Ἀρχιλόχου ἔρωτα z (ὑβριστὴς γάρ) χαίρειν ἐῶ. Ὁ δὲ τῆς Λεσβίας (εἴ τοι χρὴ πρεσβύτερα τοῖς νέοις εἰκάσαι), τί ἂν εἴη ἄλλο, ἢ ἡ Σωκράτους τέχνη ἐρωτική a; Δοκοῦσι γάρ μοι τὴν κατὰ ταὐτὸ ἑκάτερος φιλίαν, ἡ μὲν γυναικῶν,

gum? Nam Archilochi amorem, quod ſit impudicus, facile praetereo. Sapphus vero (ſi quidem antiquiora cum recentioribus conferre fas eſt) quid eſt aliud, quam amatoria ars Socratis? Videntur enim mihi idem ſpectare vterque; hic cum virorum

Sectio θ'.

y ποταμῶν ἔρωτας καὶ [βασιλέων καὶ φυτῶν;] Mira ſane rerum miſtura; nam praeterquam quod *reges* ſub hominum nomine complecti cenſendus eſt Maximus, eos *fluviis* et *plantis* interponere videtur abſurdum. Mendum, niſi fallor, latet; quod forſan eruet lector. Si nihil melius occurrat, mecum lege ποταμῶν ἔρωτας καὶ [ἀνέμων] καὶ φυτῶν.

Ibid. ποταμῶν ἔρωτας [καὶ ΒΑΣΙΛΕΩΝ] καὶ φυτῶν;] Atqui iam ante dixit γυναικῶν ἔρωτας καὶ ἈΝΔΡΩΝ. nonne *reges* includuntur in voce ἀνδρῶν? et quam inepte inſeruntur *reges* inter *fluvios* et *plantas!* Abſurditatem horum video, ſed parum vltra. Conieceram θαλασσῶν. certe ex Adiunctis de re aliqua *inanimi* loqui videtur. Fieri poteſt vt iſta, καὶ βασιλέων, locum alicubi habuerint in Prima ἐκδόσει, á Maximo poſtea mutata. inde forte in Marginem, mox in Textum recepta. Caeterum adluditur, opinor, ad aliquod poema Heſiodi quod nunc non exſtat. iſta enim de *amoribus* ποταμῶν et φυτῶν non poſſunt explicari ex ſcriptis Heſiodi quae ſuperſunt. M.

z Τὸν δὲ Ἀρχιλόχου ἔρωτα] Valerius Maximus lib. VI. cap. III. 1. ext. *Lacedaemonii libros Archilochi e ciuitate ſua exportari iuſſerunt, quod eorum parum verecundam ac pudicam lectionem arbitrabantur* etc. quae laudat Ioannes Sariſburienſis Polychr. lib. VIII. cap. II. p. 53. ſeq. Aliam tamen cauſſam refert Plutarchus Lacon. Inſt. p. 239. In ſcriptis vero ſuis memoriae prodidit Archilochus, ὅτι μοιχὸς ἦν καὶ λάγνος καὶ ὑβριστής, vt teſtatur Critias apud Aelianum V. H. X. 13. Adi ſis Origenem in Celſum lib. III. pag. 125. et Euſebium P. E. v. 320.

a Ὁ δὲ τῆς Λεσβίας —— τί ἂν εἴη ἄλλο, ἢ ἡ Σωκράτους τέχνη ἐρωτική;] Reg. et Harleian. τί ἂν ἄλλο εἴη, ἢ [αὐτὸ] ἡ Σωκράτους. Lege, τί ἂν εἴη ἄλλο, ἢ [αὐτὴ] Σωκράτους τέχνη ἐρωτική; De Sapphus autem amoribus non ita bene ſentiunt illi, qui eam τριβάδα fuiſſe ſtatuunt. Vide ſis Qui-

ὁ δὲ ἀῤῥένων, ἐπιτηδεῦσαι. Καὶ γὰρ πολλῶν ἐρᾶν ἔλεγον, καὶ ὑπὸ πάντων ἁλίσκεσθαι τῶν καλῶν· ὅ, τι γὰρ ἐκείνῳ Ἀλκιβιάδης, καὶ Χαρμίδης, καὶ Φαῖδρος, τοῦτο τῇ Λεσβίᾳ Γύριννα, καὶ Ἀτθὶς, καὶ Ἀνακτορία: καὶ ὅ, τι περ Σωκράτει οἱ ἀντίτεχνοι, Πρόδικος, καὶ Γοργίας, καὶ Θρασύμαχος, καὶ Πρωταγόρας, τοῦτο τῇ Σαπφοῖ Γοργὼ καὶ Ἀνδρομέδα, νῦν μὲν ἐπιτιμᾷ ταύταις, νῦν δὲ ἐλέγχει, καὶ εἰρωνεύεται αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ Σωκράτους. Τὸν Ἴωνα χαίρειν [b], φησὶν ὁ Σωκράτης· Πολλά μοι τὸν Πολυανάκτιδα παῖδα χαίρειν [c], Σαπφὼ λέγει. Οὐ προσιέναι φησὶν [d] ὁ Σωκράτης Ἀλκιβιάδῃ, ἐκ πολλοῦ ἐρῶν, πρὶν ἡγήσατο ἱκανὸν

virorum, illa cum mulierum celebrat amorem. Vterque plurimos ſe amare fatetur, et ab omnibus formoſis facillime capi: quod enim Alcibiades illi, et Charmides, et Phaedrus; hoc Sapphoni Lesbiae Gyrinna, Atthis, et Anactoria: et quod Socrati aemuli illi Prodicus, Gorgias, Thraſymachus, et Protagoras; hoc Sapphoni, Gorgo, et Andromeda, interdum namque increpat illas, interdum arguit, tum vbique vrbana illa Socratis eluset diſſimulatio. *Ionem ſalvere iubeo*, ait Socrates; *Plurimum ſalvere Polyanactis filium iubeo*, ait Sappho. Negat ſe Alcibiadem, quem diu ante amarat, priusquam e colloquiis

Ouidium Heroid. XV. 19. Triſt. II. 365. et Suidam.

Ibid. τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ ἡ Σωκράτους τέχνη ἐρωτική;] Codices, τί ἂν ἄλλο εἴη ἢ αὐτὸ ἡ Σωκράτους etc. vnde *Dauiſius*, ἢ αὐτὴ Σωκράτους. veriſſima eſt Codicum Lectio, αὐτὸ ἡ Σωκράτους τέχνη ἐρωτική; ſic. XXXIV. 4. οὐκ αὐτὸ ἐκεῖνο ἡ Θρᾴκιος ἐπῳδή. αὐτὸ eſt *res ipſa*, de qua ſcil. agitur vel quaeritur. XXXIII. 3. ποίημα ἡλίου, οὐκ αὐτὸ ἥλιον· idem quod αὐτὸν τὸν ἥλιον XXXVI. 2. γενόμενος ἐκ μύθου αὐτὸ τοῦτο λόγος. Vide et XXIII. 5. XXVI. 5. et paſſim inuenies. M.

b Τὸν Ἴωνα χαίρειν,] Apud Platonem in Ione p. 143. C.

c Πολλά μοι [τὸν Πολυανάκτιδα] παῖδα χαίρειν,] Vulgo τὸν Πολυάνακτος. Reg. τὸν Πολυανάκτιδα. Harl. τὸν Πολυανάκτιδα, quod recepimus; ac ita legit in ſuo codice Paccius.

d Οὐ προσιέναι φησὶν] Adi ſis Platonis Alcibiadem I. p. 25. 26. et Athenaeum lib. V. p. 187. E.

e σμικρὰ

εἶναι πρὸς λόγους· Σμικρά μοι παῖς ἔτι φαίνεο καὶ χαρίεσσα [e], Σαπφὼ λέγει. Κωμῳδεῖ σχῆμά που καὶ κατάκλισιν σοφιστοῦ· καὶ αὐτὴ, Τίς δ' ἀγροιῶτιν ἐπεμμένα στολήν [f]. Τὸν Ἔρωτα φησὶν ἡ Διοτίμα τῷ Σωκράτει, οὐ παῖδα, ἀλλ' ἀκόλουθον [g] τῆς Ἀφροδίτης καὶ θεράποντα εἶναι· λέγει που καὶ Σαπφοῖ ἡ Ἀφροδίτη ἐν ᾄσματι, Σύ τε καλὸς θεράπων Ἔρως. Ἡ Διοτίμα λέγει, ὅτι θάλλει μὲν [h] ἔρως εὐπορῶν, ἀποθνήσκει δὲ

quiis ſuis fructum haurire poſſet, accedere voluiſſe Socrates; *Parua mihi puella videre, nec adhuc matura*, ait Sappho. Ille habitum alibi et diſcubitum ſophiſtae perſtringit; illa alibi canit, *Quaedam ruſtica tunica induta.* Amorem ait Diotima apud Socratem, non filium, ſed pediſſequum eſſe Veneris et famulum; Venus alibi apud Sapphonem in oda quadam ait, *Et tu, pulcherrime famule, amor.* Rurſus Diotima ait, florere amorem, cum abundat, mori, cum eget; illa vtrumque coniungit, cum

e Σμικρά μοι παῖς ἔτι φαίνεο καὶ χαρίεσσα,] Haec Sapphus verba ſic effert Plutarchus in Amatorio p. 751. Σμικρά μοι παῖ ἔμμεναι φαίνεαι κἄχαρις. Scholiaſt. ad Pindari Pyth. II. 78. Μικρά μοι παῖς ἔμμεναι λιθόχαρις, pro qua voce λιπόχαρις placet Iſ. Caſaubono ad Laertii VI. 91. Ab his Maximi lectio, ſi modo ſana ſit, tam ſenſu quam verbis diſcrepat; hunc enim locum citant, vt χάριν eſſe probent ὕπειξιν γυναικὸς τῷ ἄῤῥενι. Quapropter Sappho παῖδα ſignificat τὴν μήπω δυναμένην διὰ τὴν ἡλικίαν χαρίζεσθαι. Vnde fit, vt Heinſius reponat καὶ [μήπω] χαρίεσσα. Forſan Muſa Lesbia ſic ſcriptum reliquit,

Σμικρά μοι παῖς ἔμμεναι
Φαίνῃ, κοὐ χαρίεσσα.

Verſus vltimus eſt Pherecratius, qui Glyconiis ſolet immiſceri. Conſule ſis Hephaeſtionem p. 69. 73.

f Τίς δ' ἀγροιῶτιν [ἐπεμμένα] στολήν.] Dorum et Aeolum eſt ἐπεμμένα, idemque valet ac ἐπιειμένη. Nihil itaque mutandum, licet aliquid molitus ſit Iſ. Caſaubonus ad Athenae lib. I. cap. XVIII. p. 54.

g οὐ παῖδα, ἀλλ' ἀκόλουθον] Vide Platonis Sympoſ. p. 328. A.

h [Ἡ] Διοτίμα λέγει, ὅτι θάλλει μὲν etc.] Vulgo [Καὶ] Διοτίμα, Mſs. autem parui. Reſpicit ad Platonem in Sympoſ. p. 328. B. Apoſtolius Cent IX. 3. Ἔρως θάλλει μὲν εὐπορῶν ἀποθνήσκει δ' ἀπορῶν. Διοτίμα ἀπόφθεγμα. *Duas voces poſtremas ex codice Pantiniano

deſumſi

ἀπορῶν· τοῦτο ἐκείνη ξυλλαβοῦσα εἶπε, γλυκύπικρον καὶ ἀλγεσίδωρον. Τὸν ἔρωτα Σωκράτης σοφιστὴν λέγει [i]· Σαπφὼ, μυθοπλόκον. Ἐκβακχεύεται ἐπὶ Φαίδρῳ [k] ὑπὸ τοῦ ἔρωτος· τῇ δὲ ὁ ἔρως ἐτίναξε τὰς φρένας, Ὡς ἄνεμος κατ' ὄρος δρυσὶν ἐμπεσών. Μέμφεται τῇ Ξανθίππῃ [l] ὀδυρομένῃ, ὅτι ἀπέθνησκεν [m].

cum *amorem dulceamarum* vocat, et *dona* ait *dare*, *ſed moleſta.* Socrates amorem *ſophiſtam* vocat; Sappho *verborum architectum.* Phaedri amore, *tanquam Bacchico furore*, *concitari ſe* ait Socrates; illa vero, *Amor mihi mentem*, inquit, *impulit*, *venti inſtar*, qui *montanis incidit arboribus.* Socrates Xanthippen perſtringit, cum mortem eius dolet; illa filiae ſuae ſcribit, *Nefas*

deſumſi. Maximi Tyrii locum prae oculis habuit adagiorum collector.

i σοφιστὴν λέγει·] Apud Platonem in Sympoſ. p. 328. B. Vide ſupra §. 4.

k Ἐκβακχεύεται ἐπὶ Φαίδρῳ] Reſpicit ad Platonis Phaedrum p. 339. G.

l [Μέμφεται] τῇ Ξανθίππῃ] Vulgo [Ἀνθάπτεται] τῇ Ξανθίππῃ. Sed ita Graeci loquuntur; haud enim dativum, ſed genitivum caſum vox illa recipit. Reg. ἀνάθεται. Harl. μέμφεται, quod verum. Ariſtaenetus II. 20. Γυναικὶ μέμφεται δεινῶς ἀπειθούσῃ. Vide Platonem in Theag. p. 8. 9. 10. et Xenoph. Mem. lib. III. cap. v. 20. ac in Oecon. cap. II. 15.

m ὀδυρομένῃ ὅτι ἀπέθνησκεν] *Lamentanti quod* iamiam *moriturus erat.* haec enim eſt ſignificatio Verbi ἀποθνήσκειν, vel Imperfecti ἀπέθνησκεν, apud optimos ſcriptores. et ita intelligendum iſtud Xanthippes apud. Diog. Laërtium, de hac re, in Socrate, ſect. 35. Τῆς γυναικὸς εἰπούσης, Ἀδίκως ἀποθνήσκεις· Σὺ δὲ, ἔφη, δικαίως ἐβούλου; clare Lucianus in *Gallo*, pag. 168. ᾤμην γὰρ τὸν Εὐκράτην αὐτὸν ἄπαιδα ὄντα, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἈΠΟΘΝΗΣΚΕΙΝ· εἶτα προσκαλέσαντά με, καὶ διαθήκας θέμενον, — μικρὸν ἐπισχόντα, ἈΠΟΘΑΝΕΙ͂Ν· vides differentiam inter ἀποθνήσκειν et ἀποθανεῖν. ſic et in *Toxari*, p. 47. ἐπεὶ δὲ ἀπέθνησκε et ſequentia pag. 48. Vide et Arrianum Diſſ. II. 23. de Epicuro morituro: et Phalaridem Epiſt. LII. et Lyſiam Orat. XIX. p. 349. D. Lucas VIII. 42. καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν, *et haec* iamiam *moritura erat*, in articulo mortis; ἐσχάτως ἔχει, vt de ea Marcus V. 23. Longe vero aliud fuiſſet ſi ſcripſiſſet Lucas, καὶ αὕτη ἀπέθανεν· tunc enim *iam mortuam* dixiſſet. Caeterum pro ἀνθάπτεται τῇ Ξανθίππῃ etc. conieceram καθάπτεται τῆς Ξανθίππης ὀδυρομένης etc. M.

n Τὴν

ἡ δὲ τῇ θυγατρί· Οὐ γὰρ θέμις ἐν μυσοπόλων οἰκίᾳ θρῆνον εἶναι, ὐκ ἄμμι πρέποι τάδε. Ἡ δὲ τῦ Τηΐυ σοφιςῦ [n] τέχνη τῦ αὐτῦ ἤθυς καὶ τρόπυ, καὶ γὰρ πάντων ἐρᾷ τῶν καλῶν, καὶ ἐπαινεῖ πάντας· μεςὰ δὲ αὐτῦ τὰ ᾄσματα τῆς Σμέρδιος κόμης, καὶ τῶν Κλεοβύλυ ὀφθαλμῶν, καὶ τῆς Βαθύλλυ ὥρας. Ἀλλὰ κἀν τύτοις τὴν σωφροσύνην ὅρα· Ἐραμαί τοι συνηβᾷν, χαρίεν γὰρ ἔχεις ἦθος [o]· καὶ αὖθις, καλὸν εἶναι τῷ ἔρωτι τὰ δίκαια, φησί. Ἤδη δέ πυ καὶ τὴν τέχνην ἀπεκαλύψατο· Ἐμὲ γὰρ λόγων εἵνεκα [p] παῖδες ἂν

Nefas in poetica domo luctum eſſe, neque id nobis ſit dignum. Sed et Teii ſophiſtae ars eiusdem indolis, eiusdemque modi eſt; nam et formoſos omnes amat, et laudat omnes: nihil enim fere odae illius canunt, quam Smerdiae capillum, et Cleobuli oculos, et florem Bathylli. Sed et in illis caſtitatem vide: *Lubet deliciari tecum*, inquit, *mire enim venuſtulus es*; et rurſus, *Pulchrum in amore eſt, quod iuſtum eſt.* Sed et alibi artem ſuam detexit: *Me*, inquit, *pueri verborum meorum cauſa diligant;*

n Τηΐυ σοφιςῦ] Anacreontis. Pariter Aelianus V. H. IX. 4. Τὸν Ἀνακρέοντα ἠσπάζετο (Σμερδίης) σεμνῶς, εὖ μάλα ἐρῶντα τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ὐ τῦ σώματος. Μὴ γάρ τις ἡμῖν διαβαλλέτω πρὸς θεῶν τὸν ποιητὴν Τήϊον, μηδ' ἀκόλαςον εἶναι λεγέτω. Et has quidem partes calide tuetur cl. Barneſius in Anacreontis Vita §. 20. ſeq. Didymus tamen Grammaticus librum ſcripſit, in quo quaerebatur, *Libidinoſior Anacreon, an ebrioſior vixerit*, vt teſtatur Seneca Epiſt. LXXXVIII. Et vitam, quam vixiſſe fertur, repraeſentabant eius poemata. Ouidius Triſt. II. 363.

Quid, niſi cum multo Venerem confundere vino,
Praecepit Lyrici Teia muſa ſenis?

Sextus Empiricus aduerſ. Mathem. I. 298. Οἱ μὲν ἐρωτομανεῖς καὶ μέθυσκοι τὰς Ἀλκαίου καὶ [Ἀνακρέοντος] ποιήσεις ἀναγνόντες προσεκκαίονται. Vide ſis et Pindari ſcholiaſten ad Iſthm. II. 1. At dictum, quod hic ad Anacreontem refert, Simonidi tribuit. Tzetzes Chiliad. VIII. 833. ſeq.

o Ἐραμαί τοί συνηβᾷν, χαρίεν γὰρ ἔχεις ἦθος·] Haec ad Anacreonticos numeros ſic reducit cl. Barneſius ad Fragm. CXVI.

Ἐραμαί γέ τοι σοι συνηβᾷν,
Χαρίεν γὰρ ἔσχες ἦθος.

Nec male.

p Ἐμὲ γὰρ λόγων εἵνεκα] His numeros

φιλοῖεν· χαρίεντα μὲν γὰρ διδῶ, χαρίεντα δ' οἶδα λέξαι. Τοῦτο γὰρ περὶ Σωκράτους [q] Ἀλκιβιάδης ἔλεγεν, εἰκάζων αὐτοῦ τὴν χάριν τοῖς Ὀλύμπου καὶ Μαρσύου αὐλήμασι [r]. Τίς ἂν, ὦ θεοὶ, μέμψαιτο ἐραστὴν τοιοῦτον πλὴν Τιμάρχου [s];

diligant; venuſta enim iis tribuo, venuſta poſſum dicere. Idem de Socrate Alcibiades dicebat, cum venuſtatem eius cum Olympi Marſyaeque tibiis et cantu confert. Quis, o Dii, amorem talem reprehendere poſſit praeter Timarchum?

numeros ſuos ita reſtituit doctiſſimus Barneſius Fragm. XCVII.

Ἐμὲ γὰρ λόγων [ἕκητι]
Οἱ παῖδες ἂν φίλοιεν·
Χαρίεντα γὰρ δίδωμι,
Χαρίεντα δ' οἶδα λέξαι.

At verſum tertium ſic potius refinxerim,

Χαρίεντα γὰρ διδῶ μὲν,

quod codicum lectioni multo propius accedit.

q τοῦτο γὰρ περὶ Σωκράτους] Omnino legendum puto τοῦτο καὶ. quippe γὰρ neque *probat* aliquid, neque Atticorum more πλεονάζειν hoc loco poteſt. τοῦτο καὶ eſt *pariter*; et reſpondet praecedenti citationi ex Anacreonte.. M.

r Τοῖς Ὀλύμπου καὶ Μαρσύου αὐλήμασι.] Vide Platonis Sympoſ. p. 333. A.

s πλὴν Τιμάρχου;] Is eſt, contra quem ſcripſit Aeſchines. Vide Barneſium in Anacreontis Vita §. XXV.

AD

MAXIMVM TYRIVM
I. I. R. ANIMADVERSIONES.

2. vlt. Signo interrogandi ſublato ſic lego ὑφ' ἧς παιδευθὲν τοῦτί τὸ γένος [homo puta] ȣ̓ παρέξει qua doctrina imbutum genus hoc non ſuppeditabit Sophiſtis πρόφασιν (in accuſatiuo) λόγων materiam ſermonum καὶ διαγωγὰς et diſputationes [h. e. materiam diſputationum] καὶ διδασκαλίας [id eſt ἐπιδείξεις, μελέτας ἐπιδεικτικὰς] declamationes oſtenſionales. διαγωγὴ eſt illud omne quo fallitur otium. ergo quoque ſiue ſermo plurium inter ſe, ſiue oratio vnius, otio fallendo comparata.

3. 2. malim ȣ̓δ' ἀφαιρήσει αὐτὸς αὐτȣ̃ neque ipſe [homo puta] ſeſe priuabit ſpe finis ſui conſequendi, qui finis eſt virtus, ἡ ἀρετή. Non iam αὐτὸ dicit, ob praemiſſum τὸ γένος τȣ̃το, ſed αὐτὸς, ad ſignificatum referens, vt paulo poſt quoque ὑποτετμημένος dicit, non ὑποτετμημένον. quia illis vocabulis τȣ̃το τὸ γένος deſignatur ὁ ἄνθρωπος.

3. f. οἱ δυσέλπιδες. parum fidentes, quibus curtae atque deiectae ſunt ſpes, quibus animus ad bene ſperandum parum valet.

5. 1. relicto nauigio maiore, in cymbam exſcendunt.

7. f. ὡς ȣ̓ στησομένȣ. Spem omnem abiiciunt ſalutis a ſana ratione vnquam adipiſcendae, quippe quae ipſis videatur nunquam in loco certo et ſtabili conſtitura.

6. 4. f. οἶδε μὲν τὴν ὁδὸν. huic μὲν ex oppoſito reſpondet δὲ in illis verſu 6. πέπονθε δὲ αὐτὸ ἐκεῖνο ars vitae gubernandae, h. e. philoſophia, nouit illa quidem iter —— verumtamen accidit ei idem quoque, quod aliis permultis nauium gubernatoribus.

7. 2. τȣ̀ς ἄλλȣς] ſcil. τȣ̀ς ἀμαθεῖς, καὶ ἀνεπιτηδείȣς καὶ κακοδαίμονας κυβερνήτας.

3. f. ἡδίστης μὲν νεὼς, ὅσον ἐκ γῆς ἰδεῖν. ſcil. ἐστὶν, eius nauis, quae hactenus quidem ſit iucundiſſima, [id eſt cuius curſus hactenus quidem ſit iucundiſſimus et amoeniſſimus] quantum in continente ſtanti licet in mare proſpicere.

vlt. f. ὁλκάδι Αἰγυπτίȣ βασιλέως.

8. 2. neceſſe eſt vt Phoenicia noſtri, non vulgare illud, quod nemo non nouit, ſed nouum quid, nemini paucisue notum, deſignet. Nam ſuper Phoeniciam illam vulgarem,

 mari

mari Syriaco aſſitam, ecquis habitet, praeter Arabas Nabataeos, Petraeae Arabiae incolas? quos ſinui Erythraeo et Perſico interiectos, qui credibile ſit, mare ignorare? et horum ſi quis Troiam proficiſci velit, is ne Alexandria evehi malit, quam Tyro? Procul dubio Phoeniciam appellat Maximus Libyae illam partem, quae vltra Cyrenaicam poſita φοίνιξι palmis abundat, vnde hodie Bilad vl Gerid, regio palmatum, appellatur.

9. 6. πόλεως] num νεὼς ἦν. v. tamen p. 11. 8. vnde colligo Sophiſtam nomine vrbis ornare eam nauem, quae tam vaſta eſſet et incolis tam referta, vt procul ſpectanti, non nauis, ſed vrbs videatur.

10. 3. aut καὶ μέχρι μὲν. aut μέχρι μὲν ἂν ἦν.

7. κατῄει.

12. 1. τοῦτο τὸ τέλος. ſcil. ἐστιν.

4. παρελάβομεν] bene habet, *adſciuimus*. nam ᾧ idem eſt atque ἐφ' ὅν. Scitum ad quod in clariſſima luce ponendum [Epicureum puta de praeſtantia voluptatis] hanc ſimilitudinem aſſumſimus.

vlt. f. ἐὰν πεῖσαι δυνηθῇ [ſubaudi τὴν ἡδονὴν] μηδὲ μεταβάλλειν Sed conetur atque contendat voluptati perſuadere, vt nolit mutabilis eſſe. Τοῦτο γὰρ ἐὰν δυνηθῇς hoc enim efficere ſi valeas.

14. 5. f. ἐστερησομένοις in participio paulo poſtfuturi. paullo poſt rurſus aufferendis.

15. 13. qui Homerum melius tenent, quam ego, eos quaerere et diſceptare velim, num ἀπομισγομένους dictio Homerica, an ἀπὸ κρατῆρος μισγομένους vel ἀφυσσομένους leg. ſit. aut ἀπαρυτομένους.

18. 1. f. Φύσιν (καθόσον γὰρ ἡδονή, που τάττεται, ἐν ἀγαθοῖς) cum licuiſſet in naturam voluptatis inquirere, (nam quatenus voluptas, h. e. affectio quaedam mentis humanae, eſt, vsquam locorum, ſiue in bonis, ſiue in malis numeratur) ἐν ὁποτέρῳ χορῷ τάττεται παρεὶς τὸ σκέμμα [id eſt παρεὶς τὸ σκέπτεσθαι ἐν ὁποτέρῳ τούτων τῶν χωρῶν τάττεται] omiſſa diſputatione, quemnam ad gregem horum duorum gregum accenſenda ſit voluptas.

18. vlt. τὴν ἀκρίβειαν] vt ſit pura, haud temerata, nulla miſcela mali conſpurcata. τὴν στάσιν] vt ſit ſtabilis, perpetua.

19. 8. ὡς] lege καί.

ibid. θάτερον pro τὸν ἕτερον ex illius aetatis idiotiſmis eſt, quae Maximum tulit.

20. vlt. f. ὑπὸ τῶν φαύλων χρηματιστῶν. v. p. 21. 6.

21. 3. f. διέκριναν in actiuo.

ibid. 4. f. ἐν δὲ τῇ τῶν ἀγαθῶν [ſubaudi e praemiſſis τέχνῃ]

ea

ea in arte, quae verſatur in bonis [moralibus puta] dignoſcendis et acquirendis, ὁ μὴ διακρινεῖ non diſcernet?

22. 3. melius ſic interpungas τὶ δέ; τὰ τούτων ἔτι ἀτοπώτερα· εἰ — quid tum? quid porro aies, ad haec iam nunc a me praedicanda, illis ſuperioribus adhuc etiam abhorrentiora.

23. 8. τῷ βοῶν] Si recte ſic correxit Dauiſius, (neque enim reprehendam factum] at decebat tamen in proximo poſitum ſimilem locum non praeteruidere. lege itaque verſu 7. τῷ ἵππων (articulum in datiuo.)

vlt. παρ' ἕκαστον] bene habet. ſubaudi ζῶον. ſi compararetur homo cum vnoquoque alio animante. aut alias legi deberet παρὰ τὴν ἑκάστου ſcil. δύναμιν.

24. 5. διαγνωστικὸν τοῦ βίου] vnde vita eius a caeterorum vitis dignoſcatur. recte habet vulgata.

6. εἴ γε νενέμηται.

8. f. ἔργα. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἀγαθά. Aliud nihil hic loci perturbatum eſt.

25. 4. malim ἕκαστον. in ſingulari. alias leg. quoque ſit τῶν βίων.

26. 1. νήχεσθαι. niſi ſi illius aetatis idiotiſmus fuerit in actiuo verbum hoc vſurpare.

3. aut iſti omnes nominatiui neutrius generis σωζόμενον cum inſequentibus mutandi ſunt maſculinis σωζόμενος, ſcil. ἄνθρωπος et ἐξιώμενος et θεραπεύων et ἀντιτεχνώμενος et κρατῶν, et ὑπάγων, aut potius deeſt τοῦτο τὸ ζῶον pone διατελεῖ inferendum.

27. 3. ὅπου τὸ διασωστικόν· vbi illud eſt telum, quod ſpiritum eius tutum et ſaluum praeſtat.

4. τὶ δ' ἀνθρώπου τὸ διασωστικόν.

28. antepen. debebat vtique h. l. Dauiſius coniecturam ſibi ſuam reſeruare, a vulgata non diſcedere.

30. 1. ἄρα] imo vero ἅμα.

6. f. ἐφ' ἡδονήν. τίς γὰρ ἂν οὕτω πολεμήσοι (in optatiuo actiui) αὐτὸς ἑαυτῷ.

31. 6. αὐτοδίδακτον in accuſatiuo. rem quae ipſa ſemet ſine magiſtro docet, inſinuat.

32. 1. εἰ μὲν οὖν φαῦλόν τι

33. 1. τὸ ἐπαγωγότερον. vocabulum αὐτῷ redit ad v. ἀναγκαῖον.

6. f. τοῦτο δὴ λέγεις — Hoc cum dicis, iam dicis id, quod in voluptate eſt certiſſimum et euidentiſſimum argumentum potentiae quae voluptati ineſt genus humanum ſaluum conſeruandi. Ἢ τὸ παντὸς τ. π. ζ. διασωστικὸν διὰ τὴν κ. τ. ἑ. An cuius ea vis eſt vt omne genus animantium ſeruet, id quia commune omnibus eſt, et ad omnia pertinet, ideo ſcrupulum tibi iniicit, vt propter vniuerſalitatem repudies.

34. 3. μὴ προέλθῃς. cum particula inficiante. nam niſi vltra neceſſaria proceſſeris. ſi modum neceſſariorum haud exceſſeris. intra neceſſaria ſi ſubſtiteris.

8. num ὁ ὑπὲρ ἡδονῆς. diſputatio pro voluptate. nam ὁ καθ' ἡδονὴν λόγος eſt diſputatio ſuauis, iucunda.

35. 5. κἂν μὴ ἰσοστάσιοι. etiamſi pares non ſint, ſed alter multum amittat, altero multo plus lucrante.

36. ἀγροικοτέρων], imo vero τῶν ἀστειοτέρων elegantiorum, bellorum, vrbanorum hominum, qui ſcite, comte, blande loqui norunt, exoſa, inuiſa, tetrica feſtiuis appellationibus circumueſtire.

4. num. εἰ μὴ ἡδονῇ συνείη

38. 4. αὐτὴν] ſcil. τὴν ἀρετήν.

9. ἐρῶ] aut cum Marklando ὁρῶ leg. eſt, aut ἐρευνῶ quaero, veſtigo, indago.

ibid. ποιεῖ] malim ἐποίει in imperfecto.

41. 2. f. ſic leg. ὅτι δικαίως ἐρᾷς. ἀπιστῶ δὲ τῇ ψυχῇ, ὅτι οὐ δι' ἡδονὴν ἐρᾷς. verum cum ais te ſolum modo animi virtutibus duci, negas delectatione corporis capi, tum diffido. conf. p. 40. 10.

43. 5. ἡ οἰκονομία cum articulo, vt inſequens τὸ χρῆμα.

8. τὰ δεινὰ] lectio haec me quidem haud unquam fuiſſet offenſura. quod ſi tamen tanti valet admonitio Marklandi penes quenquam, vt mutandam cenſeat vulgatam, auctor ei ſim vt τὸν δεῖνα legat. Spectabat enim *illum* et *illum*. non neminem, filium mali moris, quem nominatim non appellat. vulgatam qui ſeruat, facile cernit, τῆς παιδοτροφίας ſubaudiri.

antep. αἱ σπαρτιατικαὶ cum articulo.

45. 7. f. ὑπὲρ ποίων ἡδονῶν; μεγάλων. καὶ γάρ. aut adde τῶν τῆς πατρίδος.

46. 4. αἱ ὧραι.

49. 4. ταῖς ἡδοναῖς.

vlt. τοὺς θεμένους] ſcil. eos qui nomina et philoſophiae et voluptati impoſuere.

52. 3. ἀνεπιτιμήτους] quibus tu refragari, reſponſare nequeas, quas cum faſtidio atque indignatione reiicere, aſpernari negatum tibi ſit.

55. 10. reuoca vetuſtam probam lectionem, male a Daviſio exploſam, quam auctoritas, vel amor potius importunus ſuorum codicum, et nouandi pruritus hic in tranſuerſum egit. lege, οὐ ταπεινὴν, οὐδὲ ὑποβεβλ. Pari modo p. 59. 6. ἆρ' οὐκ erat reuocandum. ad εἰκὸς ibidem ſubaudi αὐτήν. etiam verſu vlt. p. 59. τὸ non erat eliminandum.

60. 9. f. ἔχει μὲν γὰρ σῶμα, ἔχει δὲ νῦν.

61. antep. poſt τὸ σῶζον adde ζήτει τὸ ἔργον.

65. 3. δι' ἡμέρας] imo vero δι' αἰῶνος.

vlt. μή ἀποκρινόμεθά σοι ποικίλον, idem eſt ac ſi dixiſſet ἀποκρινόμεθά σοι μηδὲν ποικίλον. reſpondebimus tibi, nil quicquam ſubtile, longe arceſſitum, abſtruſum, inexplicabile, ſed plana omnia in medio poſita, obuia et patula cuique, a neminis perceptione remota.

66. 1. ὄψις οἵα τ' ἀνέχεσθαι valet perferre.

67. vlt. f. φιλία μᾶλλον ἢ ἀνάγκης — non magis eſt res optabilis luce gaudere, quam neceſſitas ineuitabilis, noctis imperio concedere.

68. 5. f. καὶ οὕτω.

69. 6. οἶδε γάρ, τὶς μὲν —

9. περὶ τῶν βίων. in genitiuo plur.

vlt. praeſtabat ἀκράτων ſeruari.

vlt. ἐχθρὰ δὲ ποιμέσιν, ἐχθρὰ δὲ καὶ ὄδοιπ. poſterius δὲ eliminandum non fuerat.

71. pen. ἢ εἰ βούλει. aut εἰ δὲ βούλει.

vlt. αὐτῶν] ſcil. τῶν κακῶν. τὴν ἀπουσίαν. Scito tamen, abſentiam malorum ne optabilem quidem eſſe laborantibus, neque ab ipſis vltro appeti. E. c. a tempeſtate iactatis haud expedit gubernatorem nauis prorſus rudem eſſe procellarum, nunquam antea periculum maris ſuſtinuiſſe.

72. vlt. f. poſt εὐτυχήσαντι punctum eſt ponendum, et tum noua exordienda ſententia. οἷος δ' ἂν ἦν quantus e contrario fuiſſet futurus imperator Nicias, ſi e Sicilia ſaluus domum rediſſet! ποῖος ἂν ἦν σωφρονέστερος δημαγωγὸς Κλέωνος, ἐπανελθόντος ἐξ Ἀμφιπ. qualis orator modeſtior et ſapientior fuiſſet Cleone futurus, ſi Cleoni licuiſſet ex Amphipoli domum redire?

74. 2. ἀπείπατο Πολυκράτην] id eſt τὴν Πολυκράτους φιλίαν renunciabat Polycratis amicitiae, ſignificabat Amaſis Polycrati, ſibi cum ipſo poſt hac rei nullius communionem fore. Similis locutio illi apud Plutarchum in Opuſculis p. 1292. 14. ἀπολέγεσθαι δεῖπνον renunciare coenam, cui condixiſſes te interfuturum, poſtmodum ſignificare, tibi non licere ad condictum venire.

12. f. καὶ δίψα δὲ σώματι.

76. 2. οὐκ ἔστι κόρος; ὅς, οἶμαι, σιτίων κόρου καὶ μέθης ἀνιαρότερος. quae rerum ſecundarum ſatietas magis etiam, ni fallor, excruciat, quam ſatietas cibi; et crapula. οὐ γὰρ ἀνάσχετον ἴσμεν εἶναι — Nouimus enim neque Achilli tolerabile fuiſſe otium — εἰς μὲν mutaui cum ἴσμεν, et alium in locum tranſ-

 tuli

tuli. vel ſic. οὐκ ἔσαι κόρος, ὃν ἴσμεν, οἶμαι, σιτίων πλησμονῆς καὶ μέθης ἀνιαρότερον. οὐ γὰρ ἀνάσχετον ἦν ἄγειν οὔτε Ἀχιλλεῖ.

78. 1. f. οὐδὲ γνωρίσαντες ἄν ποθεν οἱ ἄνθρωποι πρ. φ. τῷ Διὶ ἐκ μέσης τῆς πρὸς τὰ κακὰ ὁμιλίας, ἀνταγωνισαμένου γὰρ αὐτοῖς ἐὰν ἀφέλῃς αὐτοῦ.

79. 2. f. ἔχε. τίνες οἵδε; ἐκ μὲν Ἀθηνῶν. vel potius ſic. ἐλθέτω τοίνυν ἐκ μὲν Ἀθηνῶν.

81. 8. ἔθη κακῶν bene habet. Sunt perpeſſiones malorum, quibus ab vſu diuturno dudum inſueuimus, quae mala quoniam publice ſancita et imperata et vſibus annuis concelebrata, et virtutibus a legibus et ritu patrio annumerata ſunt, tam familiaria nobis denique facta ſunt, vt ea etiam amemus. Eiusmodi mala aſſuetudine inolita erant apud Spartanos annuae puerorum flagellationes.

83. vlt. f. ὡς ἐν πεζῷ λόγῳ. e lectione monſtroſa codd. Mſtorum effecerim ὥς τις ἂν εἴπῃ ἐν ἔπει λέγων. τὸ ἔπος eſt oppoſitum τῷ μέτρῳ.

86. pen. εἰ καὶ τοῦτο παντὶ recte habet. ad τοῦτο ſubauditur γίγνεται, vel πάσχει, ſcil. vt amicus et propitius fiat. ad παντὶ ſubauditur e praemiſſis τῷ συννόμῳ.

87. 2. ὄντα] num περιιόντα.

5. f. ἀντιδόσει τῶν ἐκ χαλκοῦ κ. σ. κ. τὰ σ. δὴ ταῦτα εἰ δεῖ λέγειν, χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.

9. pone χρείαν videtur ἔχειν deeſſe, aut certe ſimilis quis alius infinitiuus.

88. 1. μὲν huic reſpondet δὲ verſu 5. quod, leue cum ſit, annotandum duxi Marklandi ergo.

3. Ὅμηρος. ἀδίκως γε. εἰ γὰρ παρωσάμενοι.

90. 9. διήγημα] Sententia poſtulat ζεῦγος par amicorum.

92. 4. καὶ] lege πρὸς. ob. aut alias adde ποιουμένους ad κακῶν.

94. vlt. vulgata h. l. vitio carere videtur. donec [h. e. quamdiu] homines amicitiam pro remuneratione habebunt, ſeu exiſtimabunt, amicitiam aliud nihil eſſe quam compenſationem. Atque eſt illa quidem profecto remuneratio, verum plerique non vident, neque priuatim, neque publice, ἢ, quatenus ſit. nam poſt κατὰ πόλιν p. 95. 1. deeſſe videtur ἢ, ante proximum ἢ γὰρ.

95. 5. poſt στρατοπέδων deeſt παρεμβολῇ.

ibid. pro πάλιν malim πάλαι.

99. 6 f. εἶναι καὶ αὐτῷ.

105. vlt. μένον] ſubaudi οἴκοι. reſpicit hoc ad μισθοφορῶν. vt Heluetorum hodie τὸ μὲν ἐστι μένον plurima pars domi manet,

nun-

nunquam excedit fines patriae, τὸ δὲ μισθοφορεῖν alii domo emigrant, et operas militares exteris locant mercede.

106. 5. f. δράσεις, ἢ λυμανῇ (in futuro) καὶ διαλύσεις.

107. 2. ἀγαθῷ δὲ καὶ ἐκηβολεῖν.

pen. καὶ μετασχεῖν θέλει, μὴ κοτίνε μ.

109. 4. εὐδρομώτερον] miror ad hanc mirificam et paene abhorrentem dictionem ab interpretum nullo quicquam eſſe annotatum, cui ſi qua ineſt ſententia, nequit eſſe alia praeter hanc, in quo planior et expeditior ſit dicenti curſus et aditus ad adipiſcendam exiſtimationem vitae probabilis. ſuſpicabar aliquando τῷ τείνοντι πρὸς νύσσαν βίε- contendenti ad metam vitae.

6. πλὴν] f. πᾶν.

10. f. μυρίες μὲν ἀφικνεμένες σπεδῇ, πάντων δὲ ἐδένα τῶν θεατῶν, aut ἐν μυρίοις ἀφικνεμένοις σπεδῇ ἐδένα —

110. 2. f. ἢ τυπτόντων, ἢ τυπτομένων.

115. 6. συγκονιόμενος in praeſ. ob inſequens συμπονῶν.

116. 8. f. τραγικὴ τε καὶ κωμικὴ.

vlt. κἂν τέτῳ.

117. 2. τῶν αὐλῶν αὐτῶν] dele mediam vocem, quae eſt vitioſa ſcriptio eiusdem vocabuli quod proximum ſibi habet, ſcil. αὐτῶν. ἐρασθήσεται καὶ τῶν αὐτῶν ſcil. ἐπιτηδευμάτων amare incipiet eadem ſtudia.

119. 6. f. ἐνδεὴς ὢν σύ; μένε καὶ πεφώρακας. τὸ ἔργον ὁρᾷς. τὸν δῆμον ὁρᾷς, τὸ βελευτ.

121. 4. effugiamus dedecus, etiam haec percipiendo. idem eſt ac ſi dixiſſet, διὰ τῦ καὶ ταῦτα καταλαβεῖν καὶ εἰδέναι.

123. 4. ἐπ' αὐτὲς] ad huiusmodi magiſtros ſapientiae, ſenes, pauperes, ignobiles, libentius confluunt auditores, quam ad iuniores, diuites, nobiles, penes quos ſtudium ſapientiae habitare non videtur.

128. pen. οἱ] imo vero οἷον vtpote. vel potius decebat vetuſtam lectionem ſeruari.

129. 1. aut θεοῖς θαλαττίοις, aut τοῖς θαλαττίοις. ſcil. θεοῖς.

130. 8. poſt τέχναι deeſt μεςαὶ. artes, ruſticae puta atque paſtorales et nauticae, plenae ſunt honoris et cultus deum.

9. ἄλλης] imo vero ἄλλοις in datiuo plurali. vnaquaque illarum artium diis ſimulacra erigente, niſi quod aliis diis alia ars alio ſub monte ſua erigeret ſimulacra.

133. pen. f. τὸ ὁμοιότατον αὐτῷ τῷ ἀνομοιοτάτῳ περιβαλεῖν rem, quae humanae menti ſit ſimillima, conueſtire forma eius rei, quae menti humanae ſit quam diſſimillima, numen puta corpore monſtroſiſſimo.

135. 7. εὔςηθες. (a ςῆθος) pectore munitum decoro et robuſto.

Hh 5 137.

137. 3. f. καὶ ἀνθρώποις, Graeci quidem ſacra faciunt hominibus quoque defunctis, ἀγαθοῖς δὲ attamen bonis et fortibus. καὶ τιμῶνται μέν.

138. 3. προσεθρύπτοντο] blandiebantur ei exquiſitis lenociniis. ad verbum, molles ſe tenerosque et obſequentes praeſtabant. *Sie carreſſirten ſie.* Verbum bene habet.

139. 2. f. δόρπον. epulas. pabulum.

pen. παρεστήσατο] ſibi obſequentem reddidit per amicitiam, qua Alexander Taxilam dignatus fuerat. mireris in verbo tam obuio potuiſſe errari.

147. 4. νομοθέταις (in datiuo plurali) quem legislatores, populis ſuis cultum diuinum praecipientes, nominatim appellare non habuerunt, vtpote nomen eius ignorantes.

148. vlt. e lectione codicum exſculpo hanc. θεῖον ἴστωσαν γένος, ἴστωσαν μόνον. diuinum genus notum habeant velim homines. ſciant modo. nihil aliud nunc quaero. nil vltra deſidero.

150. 9. f. καταμαντ. τῶν μέτρων τῆς θαλάσσης.

11. ἀεὶ συκοφάντας (omiſſis duobus vocabulis καὶ τοὺς.)

151. 1. αὐτὰ vetus lectio debuerat ſeruari. ſi quid tamen erat mutandum, vtique αὐτῷ ei, Socrati puta, praeſtabat.

vlt. λέγοντα. in ſingulari.

155. 3. ἔτι] imo vero ἐπὶ coram temulentis iudicibus.

10. ἀξιοχρέων penacute. genitiuus enim in plur. eſt, non accuſat. in ſingulari.

162. 3. ὀρέγονται δὲ ἕκαστοι. vt eſt in vett. edd.

11. malim πρόσχημα. praetextus, cauſa, argumentum.

ibid. ἢ λέγειν μὲν ἐχρῆν.

vlt. φλεγμονῆς in genitiuo.

164. 6. f. ὡς σφενδονητὴς ὡπλισμένῳ vt funditor militi grauis armaturae, aut haſtato.

165. 2. λημμάτων vetuſta lectio cur eſſet improbanda haud equidem video. λῆμμα et λαβὴ ſunt vocabula palaeſtrica. anſa, locus vnde tu apprehendaris atque tenearis. φυγὴ λημμάτων fuga captionum, eſt ergo contentio detorquendi latus nudum, aduerſario ſubducendi locos tuos infirmos, vbi obnoxius ſis correptioni.

166. 5. ergo ante bellum Peloponneſiacum, ante peſtem atticam, periit Socrates, auctore Maximo; quem Socratem conſtat aetatem XXX. tyrannorum attigiſſe.

167. 2. f. διαφέρον οὐδὲν ἑαυτοῦ.

168. 5. f. ἂν εὕρῃς aut ἂν εὑρίσκῃς. *inuenias.*

vlt. συναλλοιουμένῳ.

169. 4. ἐπιθεμένων (in aor. 2.)

170. 1. τε] malim καὶ. *ipſa quoque.*
5. μὲν] f. μέντοι.
175. 1. τὸ Ἡρακλείτου, aut τὸ Ἡρακλείτειον.
180. vlt. ἀνέξομαι κατὰ ῥᾳστώνην τῶν ἀκουομ.
183. 3. aut ἀλλὰ πάσῃ διαπύρῳ aut πάσῃ δὲ διαπ.
pen. ſi quid in ςάσιν vitioſum ſit, quod non videtur, malim τάσιν.
190. 2. καὶ αἱ παρὰ.
194. 2. f. καὶ μᾶλλον διὰ τοῦτο.
195. 2. φησὶ] ego nullus dubitem σφίσι cum Heinſio praeferre.
10. f. εἰ γάρ του (enclitice, id eſt τινος) προνοεῖ.
202. 2. f. οὐκ ἔχει γάρ. nam ars id non habet, quod tu petis. ἔχει δὲ ὧδε. ſed res ſic ſe habet. χρηςὸς εἶ; bonus es? μετάθου τὸν τρόπον. muta mores. ἄρξαι (in imperatiuo aor. 1. medii) μοχθηρίας. incipe malus eſſe.
205. pen. λάμβανε. εἶ (in ſecunda perſona) ἄξιος, ὧν αἰτεῖς. dignus es ea ferre, quae rogas. ταῦτα δ' ἔχοντι.
210. 9. f. ἔδει.
211. 10. φόρτον faſcem, vt pellium, veſtis ſtragulae, ſtraminis, foeni, vtrem inflatum, ciſtam, cunas, quicquid baiulari poteſt.
213. 2. ἢ διαψήσας *aut frictione.* frictio vetuſtis magna pars medicinae erat.
214. 3. εὐθὺ τῆς Σκυθῶν γῆς.
217. antep. fort. καὶ ὅσας ἄλλας (in accuſat. plur.) —— τοῖς αὐτῶν νοήμασι —— et quaſcunque alias artes, exercitatione manuum nil egentes, —— ſuismet cogitationibus homines inueſtigarunt et perfecerunt.
222. vlt. f. οἱ δὲ ἄλλοι, οἱ ἄλλως [id eſt μάτην καὶ ψευδῶς] καλούμενοι.
224. 1. καθαίρεται purgatur, luſtratur.
228. 1. f. καὶ τῆς ποιμενικῆς ἐπιςήμης ἀπολελειμμένοι.
229. diſputatio XIII. eſt aduerſus Cyrenaicos, cenſentes, animi morbos leuiores eſſe, quam corporis. v. Menage ad Diog. Laert. 2. 91.
230. 8. ῥᾷον ἔχει.
232. 5. ὁμοίως dixiſſet alias, ſed noſter vſurpat ὅμοιον pro ὁμοίως, v. p. 316. 2. 347. 2.
233. 3. f. λυπητικὸν et ὀργητικόν.
235. vlt. f. πόλεμον οὐδεὶς κινεῖ διὰ νόσον σώματος.
236. 3. ſi quid hic deſit, de quo dubito, deerunt haec pauca ψυχῆς ταῦτα τὰ νοσήματα.

239. 3. aut. ἀκούσῃ ἂν leg. aut ἀκούσιον ἄν. nam multum inter ſe diuerſa ſunt ἄκουσα et ἀκούσιος vel ἀκουσία. ἄκων, ἄκουσα eſt qui, quae non vult. ἀκούσιος, ον, a quo voluntas abhorret.

7. f. ἀπὸ τοῦ εἰργμοῦ.

242. 2. v. p. 344. 6.

248. 6. f. δημοσίᾳ. Hinc incipit obiectio. Νὴ Δία· ἡ μὲν πρόμαντις. Vtique. Verumtamen fatidica illa anus Delphica — Eſt cauſſatio ficti aduerſarii, in Socrate mirantis, quod in Pythia non miratur.

252. 1. f. σαφῆ ἔτι λέλειπται.

253. penult. f. οὐδ᾽ εἴ ἄλλος τις τῶν —— ad εἴ ἄλλος τις ſubauditur διεπυνθάνετο.

254. 5. ἐπιστημῶν καὶ δυνάμεων] ſubaudi οὗτος ἄριστος δημιουργὸς ὅστις ἀπὸ ταύτης τῆς ἐπιστήμης, ἢ τῆς δυνάμεως οὐ μόνον ἑαυτῷ, ἀλλὰ καὶ ἄλλῳ ἐπαρκεῖ.

8. ἐν καλῷ θέμενος. ſic certe loqui ſolent. θέσθαι, non διαθέσθαι.

255. 3. ἐὰν πρῶτον] id eſt μαθήσῃ ἐὰν πρ. Diſces, vbi prius—

256. 4. f. τί δ᾽; οἱ νῦν ἀποροῦντες π. τοῦ δ. τ. Σωκράτους, εἰ Ὁμήρῳ συνεγένοντο διηγουμένῳ αὐτοῖς ἐκεῖνα, ἃ διηγεῖτο περὶ μὲν τοῦ Ἀχιλλ. quid autem? qui nunc de genio Socratis dubitant, hi ſi aequales Homeri fuiſſent, eumque audiſſent narrantem ea, quae narrauit, alias de Achille, alias de Diomede etc. —— quid illi tum egiſſent? quid cogitaſſent? quae iactaſſent? quem vultum induiſſent?

257. 6. f. λέγειν (in infinitiuo) καὶ περὶ τοῦ Διομ.

vlt. f. παρ᾽ Ὁμήρῳ δὲ τὸ δαιμόνιον συνίσταται οὔτε ἓν vna ſemper eademque forma indutum, οὔτε ἑνὶ, vni homini aſſiſtit, οὔτ᾽ ἐφ᾽ ἑνὶ ob vnam ſimplicem cauſam, ſemper eandem, οὔτ᾽ ἐπὶ σμικροῖς.

261. 5. σώματα ſunt idem atque quod paulo ante dixerat φαντάσματα. ſpecies corporum humanorum adſcita, aſſimulata, quibus induti dii hominibus apparebant.

262. 1. f. ὀνείρατα ψέγειν.

263. 3. debebat μοχθηρᾶς ſeruari. poſt πονηρᾶς videtur deeſſe ὅταν κρατῶσι φαυλότητι vel tale quid, ſi nempe neceſſe eſt, vt membrum hoc inſequenti reſpondeat; id quod prorſus neceſſe non eſſe videtur.

5. ἤθελον. alias labat conſtructio, et videtur aliquid deeſſe.

11. ἐν τῷ δεῦρο βίῳ in vita, quae nobis nunc his in terris agitur. vt verſu proximo legitur τῶν δεῦρο κακῶν. opponitur haec vita illi poſtmodum inter deos in ſedibus beatorum agendae v. p. 175. 16. et 20. edit. Londin. 183. pen. 203. 24.

264. 8. σῶμα νοσερὸν διελθεῖν eſt praeter corpus peſte infectum ita praeterire, vt tu ab eius tabo haud affleris, neque contagione corrumparis.

265. 2. f. τύχην, ἢ χρῆμα τυφλὸν οὖσα καὶ ἀςάθμητον, ἀντιφιλοτιμεῖται.

4. f. ἀντισπαράττει aut ἀντιπαράγει. in contraria vi conuulſam agit. νέφη αἴθερια videntur eſſe ſubito ἐν αἰθρίᾳ ſudo et ſereno coelo coorientia.

267. 1. κάλλος] praeſtantiam, excellentiam, maieſtatem.

2. φωνῇ καὶ συνέσει lingua et prudentia, quorum illa graecis cultior eſt, quam barbaris, hac graeci barbaris item praeſtant.

268. 1. ἐπωφελοῦν.

271. 1. f. ἀλλὰ ποιῶμεν οὑτωσί. πρῶτον θεασώμεθα.

6. τὴν dele.

272. 4. f. ὥσπερ ἐν ἁρμ.

273. 9. θερμὸν ὄν.

antep. f. ἐκεχειριαφόρον. nam ἐκεχειρία dicitur, non ἐκέχειρα.

275. 11. ἐν σώμασιν] imo vero ἐν χρώμασιν. non colores corporum, de quibus oculi iudicant, ſed colores muſicos accipies quos aures arbitrantur.

278. 3. κάλων. funibus, rudentibus.

297. vlt. f. τῷ αὐτῷ χρόνῳ [vel ſi mauis τῷ αὐτῆς χρόνῳ] γενομένη δαίμων.

280. 1. αὐτὴ ipſa. (non *haec.*)

6. αὐτῆς (in genitiuo ſingul. gen. foem.) aut vt aliquando antehac ſuſpicabar ἀλλ' ἄϋλον κάλλος ἀΰλοις ὀφθαλμοῖς.

281. 6. ὡς] malim ἧς.

282. 1. pone θάλατταν deeſt aut οὗ vbi, aut ἐν ᾗ.

285. 1. f. αὐτοῖς τε θεοῖς, ipſisque diis, καὶ θεῶν λόγοις. et rationibus deorum. Platonica tunc temporis frequentabatur dictio, etiam in Chriſtianiſmum infuſa, vt vis aut actio quaedam aut effectum quodcunque diuinum λόγος θεοῦ, λόγος θεῖος appellaretur, i e deo promanans λόγος. nam vocabulum hoc latino nullo ſatis apte reddi poteſt.

287. pen. εἶναι aptum eſt e λέγοντι.

291. 5. νόμιζε δή.

7. συμφορᾶς] id eſt ὅτι συμφέρεται τοῖς σώμασι.

8. ἄχλυν, ἣν καὶ συγχεῖν.

pen. μήπω nondum.

295. 5. contorta et male conueniens comparatio. Melius quadraret, ſi ſenſum cum conceptione, νοῦν ſeu cogitationem cum parturitione comparaſſet, et foetus ipſam enixionem, τὴν ἀπότεξιν cum ſermone mentis interiora ſenſa prodente. Recordatio

datio certe ſeu reminiſcentia non eſt partus, ſeu proditio latentium intus cogitationum.

9. f τὰ σπέρματα, ἀλλ᾽ ἀνάγκη φῦναι ἄνθρωπον.

pen. ſi quid mutandum ſit in ξυνίησι, de quo adhuc dubito, malim ἐξανίησι.

294. 6. f. καὶ διαλυόμενον.

9. f. ἀκροσφαλὲς, εἰκῇ φερόμενον.

296. 2. εὖ delendum eſt. cohaerent inter ſe τὸ ἔχον εἰδέναι φύσει —— vis et facultas ſciendi et cognoſcendi, naturae a Diis indita.

297. 2. ὁ μὲν γὰρ εὑρών.

6. ὁ δὲ μαθών.

298. 7. δὲ dele. aut leg. ἰδία γὰρ ψυχῆς εὕρεσις.

vlt. ςρατιώτῃ] collectiue accipe, non de vno milite, ſed de cuncto exercitu.

300. 1. expelle rurſus τόν.

vlt. non eſt quidem vitioſa vulgaris lectio, foret tamen planior locus ſic reformatus ἐπιλαβομένην αὐτῷ τὴν ψυχήν. in accuſatiuo, ne tot genitiui concurrant, inter ſe non nexi.

301. 3. f. γίγνεσθαι μετεωρισθεῖσαν ὑπὸ τῆς μνήμης, ἐκείνῳ ἰλίῳ, ἀναπεμπαζομένην (in accuſatiuo.)

304. pen. αὐτός.

307. 6. μύσας δὲ τὰς vt recte dant vetuſtae editiones.

308. 1. f. λόγον ἐναντίον λόγῳ φέρω.

antep. malim ὁποῖον.

310. 6. τῷ διψῶντι dele. iam leguntur paulo ante verſu 3.

pen. ἔκπυρον φῶς quod ſit, haud intelligo.

313. 1. ſic diſtinguo et corrigo ἀμφισβητῶμεν περὶ Πλάτωνος. Vtrum diſputamus ſuper Platonis de numine ſcitis, ipſi vacui propriis noſtris de numine ſcitis? ἢ αὐτοί τινες —— an ipſimet quoque nos noſtro modo hac de re cenſentes, diuerſa tantum cenſemus a Platone.

314. 1. poſt ὄφρυας addendum videtur εἴπῃς.

vlt. f. καὶ φιλόσοφοι καὶ ἀφιλοσόφητοι tam qui philoſophi, quam qui nulli ſunt.

315. 1. f. τῶν τεχνιτῶν, κελεύοις.

5. ἀλλ᾽ ἐδὲ] idem eſt ac ſi dixiſſet. ἀλλ᾽ ἐκ οἴει τέως ἄλλα καὶ ἄλλα ἐρεῖν, ἀλλ᾽ ἐδὲ τὸν σκύθην —— atqui certus ſum te in hac eſſe opinione, non hos ſolum artifices de deo inter ſe diverſa et contraria non eſſe ſtatuturos, ſed ne Scythas quidem —

6. ἕλληνα non ſatis h. l. conueniens. melius conueniret τὸν ἰνδὸν, aut τὸν σύρον aut tale quod nomen barbaricum, inter circumſita omnia barbara. ſed v. p. 347. 2.

318.

318. pen. ὑπαλλάξῃς] in locum numinis ſubſtituas naturam.
319. 6. num ἢ ἀπείπωμεν an animum deſpondebimus, ἐδ' τῦ λοξῦ.
320. 4. τῆς ψυχῆς cohaeret cum περιωπήν. ſpeculam quandam animi.
323. 6. f. μὴ ἀεὶ ὁρᾷν·
antep. pone θυμιαμάτων deeſſe videtur, μὴ θορυβεῖσθαι μηδὲ μεθύσκεσθαι. tum leg. videtur συναγείραντος ἑαυτὸν, καὶ —
pen. ἀποστρέψαντος in aor. 1. ob ſimilitudinem cum praemiſſis.
324. pen. τε] imo vero τις.
325. 14. f. ὁ δὲ ἡγήσεται. ille praeibit.
326. 5. f. κρεῖττον δὲ τὸ λογικὸν τῦ ἀλόγυ ἀλλαχῦ τε καὶ ἐν λογικῇ ψυχῇ. rationale praeſtat irrationali, et alibi, et in mente ratione praedita.

6. 7. tolle ſigna parentheſeos. nihil aliud h. l. deeſt, neque mendoſum eſt.
327. 4. f. κατὰ τὸν νῦν αὐτὸν τὸν ἀρχηγικώτατον. cum articulo.
328. antep. ἐπιπορευόμενος.
331. 5. malim ἐπισπωμένῳ leniter et blande ad ſe attrahenti.
332. 6. malim ἐκβάλλοντα.
334. 6. f. καλὸν γὰρ ἴσμεν εἶναι τ. θ.
335. 2. ὃν] malim οἷον.
pen. καὶ] malim τι.
336. 2. ὅτω καὶ σὺ νῦν.
337. 10. f. ἀλιτηρίων.
338. 3. αὐτῦ. (in genit. ſing.)
pen. vetuſtarum lectio ſeruari debuerat. ἐπιχθονίων (in genit. plur.) γένος ἀνθρώπων eſt vocatiuus.

341. 8. f. μὴ γὰρ ὐδὲ τὸ ἀδικεῖσθαι — vereor enim ne fali nefas quidem ſit iniuriam accipere, h. e. ne impium ſit affirmare, talem iniuriae patere.

antep. vulgata καταδέχεται ſine particula infitiante recte habet; ſententia haec eſt. Fingamus naturam alicuius eſſe eam, vt vtrumque recipiat, vtpote vtrique accommodata, actionem [iniuriarum oblationem] et paſſionem [iniuriarum perpeſſionem] verumtamen huius actionis huiusque paſſionis non eadem atque verberandi et vapulandi eſt natura, ſed ſimilis naturae videndi et patendi viſui; h. e. vt alterum quidem actionem in ſe admittat, non autem perinde retorqueat; nam omne ita natum, vt ſub ſenſum oculorum cadat, id poteſt conſpici; non tamen ideo quoque omne, quod conſpicitur, conſpiciendi facul-

tate

tate gaudet; ſtatuamus poſſe fieri vt accipiat aliquis iniuriam quam non retorqueat. vel potius aiamus ſic.

343. 4. poſt ἀναφαίρετος γὰρ deeſt alterum membrum οὔτε ὁ μοχθηρὸς ὑπὸ τοῦ χρηστοῦ. ἀναφαίρετος γὰρ, οὐδὲν ἔχων ἀρετῆς. neque malus accipere poteſt iniuriam a probo; nihil enim habet, quo ſpolietur, virtute carens.

345. pen. ἢ μὴ] ſubaudi ἀπεῖναι. h. e. ἢ παρεῖναι αὐτῷ praeſtat haec aduentitia bona deeſſe, quam non deeſſe, h. e. quam adeſſe ei.

346. 3. f. οὕτως ἐγὼ ἐπιχειρῶ νῦν.

7. f. καὶ μὴν εἰς ὅ τι ἀδικήσει οὐκ ἔχων οὐκ ἀδικεῖ.

347. 2. in vulgari lectione εἰ γὰρ nihil equidem inconvenientiae inveniam, haec cum ſit ſententia: quod ſi aggreſſor in hoc potior eſt, quoad iniquitatem, quod iniuriarum fecit exordium; tum rurſus tamen repellens iniuriam ſeſe illi exaequat quoad improbitatem eo, quod vlciſcitur.

antep. διαδέχεται in praeſenti.

vlt. f. εἰ τῷ αὐτῷ — nam apodoſis ſententiae legitur p. 348. 2. in illis ὅσον, ὦ Ζεῦ, καὶ οἷον — Quo enim iure tu concedis male paſſo vltionem, eodem iure ſi ultio ab hoc ad illum primum redit: (et redibit vtique, in paritate iuris:) quantum, o Iuppiter, et quale facinus admiſiſti, h. e. quam abſurdum commentus es ſcitum, e quo neceſſe ſit enormia facinora conſequi. πεποίηκας non redit ad ὦ Ζεῦ, quae eſt mera exclamatio, ſed ad eundem, ad quem συγχωρεῖς p. 347. pen.

348. 2. f. ἴσον· ὅσον, ὦ Ζεῦ, καὶ οἷον.

349. 9. f. αὐτὴν περὶ ἑαυτῇ, (in datiuo) δόξα contriuit, comminuit Graeciam ipſam per ſemet, atque peſſumdedit.

vlt. f. ἡ ἀδικία αὐτή. τό τ' εἶναι ἄδικον, πολέμου μ. et iniuſtus ſi tu ſis, hoc peius eſſe bello.

352. 2. οὐδ' αἱ πολλαί.

354. 7. ἄπειρος. haud expertus.

10. f. γίγνοιτο ἐπιχειρῶν ἀνταδικεῖν ὁ μὴ πεφυκὼς ὑποκρίνεσθαι τὸν ἄδικον.

356. 1. ἐκ τούτου] imo vero τοῦ τοιούτου.

357. 2. τοῖς ἀφαιρουμένοις.

361. vlt. σεμνός] totus hic locus, vel interrogatio potius, cauillatio eſt.

362. 3. ſic diſtinguo et lego τὸ ἀληθὲς; μαθεῖν δὲ καὶ συμφέρει. et num expedit quoque omnibus verum diſcere.

364. 5. f. ἐξ εἰκόνος, οἶμαι. Ἤδη ποτε ἐθελέσω poſt. ἡ γνώμη, nam ſic leg. eſt cum articulo, addendum videtur ὡς quemadmodum.

368. 1. lectionem τιμήσιος tuetur auctoritas Herodoti I. 168.

369.

369. vlt. διοικίσεις (a διοικίζειν) debuerat ſeruari.

371. 1. ἀνηρτημένῃ (in datiuo.)

2. τε quid ſibi velit non video, niſi ſi quid deeſt. aut potius pro τε leg. eſt μέν.

372. 6. ἐπιμέλειαν] ſcil. τῦ ἑτέρυ. alias legi poſſit ὁμιλίαν. inde ... diſtinguo, καὶ κοινωνίαν καὶ πολιτείαν. ... finit ſectio ...ta. tum incipit ſeptima a vocabulo Ὀρᾷς.

8. f. ἀλλὰ δίκην νεώς, aut, ἀλλὰ, νὴ Δία νεώς.

373. 7. ἡ κρᾶσις cum articulo.

10. δεῖν] imo vero δεινόν. cuius ea ſit natura, vt illis duobus prioribus obſequatur. δεινὸς idem eſt atque ἐπιτήδειος.

pen. ἢ μὴ] num ᾗ δεῖ. An, ſi vulgata bene habet, haec eſt eius ſententia. Saeuiente procella multo meliore loco eſt nauis, a perito gubernatore tractata, quam ea, cui rector deeſt.

374. 4. poſt μεταρσίοις videtur haec ſententia deeſſe καὶ τοῖς νηκτοῖς τῆς ἐν ὕδασι διαίτης. participant et cum aëriis volatum et cum aquatilibus facultatem natandi et in aquis verſandi.

375. 10. aut delendum eſt καὶ, aut ſi ſeruatur, hoc ſignificabit: vt alia talia nomina, ita haec quoque.

376. 2. f. κενὰ, ἥ τε ἐρυννὶς.

3. f. καὶ ὅσα ἄλλα δὴ ἀνοίας, ὐχ εἱμαρμένης. dementiae, non fa... nomina.

4. καθειργμένης in genitiuo. dementiae intus in pectore cuiusque concluſae. Ταῦτα καὶ τὸν Ἀγαμ. haec genera dementiae —

pen. δὲ] lege καὶ.

377. 6. ἐπὶ τὴν γῆν] ex apice montis, ab ora crateris inde, per montis latera vsque ad pedem montis, ibique inſiſtit. quod ſi tamen neceſſe ſit aliquid mutari, malim ἐπὶ τὴν ἀκτήν. vsque ad litus maris.

378. vlt. σοβαρὰ vtique eſt ſuperba, ferox, audax, procax, et de voluptate praedicatur. ſed tum poſt ἰδεῖν addendum eſt ἡ μέν.

379. 2. ἄνετος h. l. eſt veſtis ad talos usque demiſſa; quod ...num pudicarum.

380. 10. f. ἐπαινῶν καὶ κυδαίνων extollens.

11. ᾗ] imo vero *εἰ ſi* vel *vbi*. vbi ille ſe ſibi ducendum permiſerit.

381. 5. dele articulum ἡ.

382. 4. num ὁ ἁπαλὸς ἡγεμών. an ὁ κομψὸς ἡγ.

8. ἄλλῃ βλάβῃ] imo vero ἀλλ' ἡ βλάβη.

383. antep. f. εὐψυχίαν. amicus vero is, qui cum probitate et honeſtate fideique integritate mentis quoque ſermonumque hilaritatem coniunxerit. *wenn der Freund nebſt dem redlichen Herzen, auch aufgeräumt und luſtig von Humeur iſt.*

385. 10. λαβὼν aut poſt ἀναμιχθέντας verſu 8. eſt collocandum, aut ſaltem pone λωτῦ.

386. 1. f. καὶ νὴ Δί' ἐπιβυλεύειν.

Vlt. τὶ οἴει. quid ais? quid tibi videtur?

389. 12. χρόνῳ ἐλαττῦται.

390. 2. ταπεινῶς. in aduerbio.

391. 2. ἀντέχεται. ſibi arrogat, ad ſe trahere conatur, ad ſe pertinere putat, affectat.

pen. πῦ] lege ποῖ. quo.

393. 3. δεῦρο idiotiſmus eſt Maximi pro ἐκεῖ *ibi* vel potius pro ἐνταῦθα *hic*.

antep. aut delendum eſt ἦσαν, aut leg. ἢ συνῆσαν. cui conſueuerant, aut ἧς συνήθεις ἦσαν.

pen. ἤχων αὐλημάτων] imo vero ἰακῶν αὐλημ. Ionios modulos.

394. pen. aut δὲ leg. eſt loco particulae μὲν, aut haec particula defectum indicat.

397. 4. πρὸς πλῦν καλῶς, [in aduerbio] μέγεθει.

398. 4. ἀμφισβητητικώ. duo litigatores duri, rixoſi. nam ἀμφισβητήσιμος eſt res, de qua controuerſia agitatur, aut agitari poteſt.

399. 3. συνυφέσιν vno vocabulo, id eſt συνυφαντοῖς contextis.

401. 7. νομῦ cum circumflexo in vltima legendum videtur. κοινὸς νομὸς eſt communis ager. in quo multis vna licet, ſiue arare, ſiue paſcere, ſiue aliud quiduis agere atque exercere. Hoc ipſo verſu αὐτῷ leg. eſſe pro αὐτὸ dubio vacat. unde haec exiſtet ſententia: quamnam rem a ſe praeſtandam reip. recepit, qua de re cum ſocietate humana depectus eſt, vel conuenit ei.

402. 3. recta ſcribendi ratio eſt ἀνὴρ ſine articulo, ſoloeciſmum praecipiunt, qui adiungendum volunt articulo.

403. pen. in μᾶλλον definit ſententia; et claudenda eſt puncto. Rum in dubio relinquam, et cuiusque faciam arbitrii, ſiue ἐν νηΐ μὲν γὰρ, an ἐν τῇ μὲν γὰρ legere malit. nam in naue quidem exiguus eſt numerus hominum, artus exercere valentium, ad copias rerum, quae naue vehuntur inanimatarum,

quae nil valent agere, ſed quietae, inertes- nt.

4. 1. f. ἐκ παντοίων ξ.
πολυμερής τις ὕσα.

5. 2. ἕροιντο] imo vero aut αἱροῖντο, aut ἕλοιντο.

3. ...α] ab omnibus membris corporis vna.

4. ὃ ἐν τῷ μύθῳ.

5. τοιοῦτόν.

406. 7. quamquam dubio vacat vulgatam ξυννεύσεως recte abere, et Heinſium erraſſe in ξυνέσεως commento ſuo obtru- ndo, non tamen prorſus caret hoc commentum ſenſu, et e conueniente quidem. nam ξύνεσις eſt commiſſio, coniuga- o plurium rerum inter ſe.

407. 2. f. νῦν ἔχων; οὐκ ἄλλος. *non alius.* [haec eſt reſpon- io.] iam noua interrogatio. τί ἂν μὴ ὁ κ. quarenam ergo — el, qui ergo fit, vt —

3. στρατηγικώτατος μὴ ἐξίσταται.

7. f. μηδ' αὐτὸν ὀνήσειν μέλλοντα. qui theſaurus neque do- o ſuo emolumentum ſit allaturus.

408. 4. poſt τοῦ εἰδέναι deeſſe videtur μὴ ἐξεργαζομένῳ vel quid.

6. ὑγιάζοντι] aegrum ſananti.

409. Pen. δεχθμένη] ſcil. αὐτοῦς. quod ſolet omitti, et facile itur.

14. 1. ἐκπίπτων eſt repudiatus, domum remiſſus, cum e et probris, vt hiſtriones ſcena eiiciuntur.

415. antepen. τοὺς μοχθηροὺς in accuſat. nam ἐξίστασθαι τινα tur, non τινι, deuitare aliquem.

416. 2. ἀνέπλησε ſeruari debuerat. nam ἀποτιμπλάναι euacuare.

6. f. φεύγοντα δὲ πάντες.

417. orat. 22. verſu 2. τὴν ἀπολογίαν] vſurpauit hoc voca- lum ſenſu perraro et paene abhorrente. nam non pro defen- ne ſolum, ſed etiam pro accuſatione, vniuerſe pro omni tione cauſae vſurpauit.

418. 1. f. φίλος φίλῳ, ἐπεὶ ἐπὶ θήρᾳ τ. ὁ. γίγνεται μόνον καὶ —

420. 3. ἐλάττω] ſubaudi ἢ ὅσον δεῖ.

6. ἔτι] malim τι.

10. f. τὸ ἐνθύμημα.

421. 8. malim ταύτης. [ſcil. τῆς γνώμης.]

pen. αὕτη] imo vero ἐκείνη. ſcil. ἡ δύναμις. Aut potius δ' ἐκείνης ἐνδέων, ſin autem illa, ſapientia, carens, πείθοιτο εἰς

Digitized with financial assistance from
Observer Research Foundation
on 17 May, 2019

οἷς αὕτη χρῆται ea capeſſat inſtrumenta, quibus hae[...]
tia vtitur.

ibid. aut πολλὴ in nominatiuo eſt leg. cum Mark[...] ad ἀνάγκη referatur, aut certe πολλὰ, vt ad σφάλλ[...] rebus labi et ruere.

422. 1. f. φροντιστέον εἶναι μοι ἐμοῦ μᾶλλον, ἢ [...] me decere, maiorem atque diligentiorem mei [...] habe[...] quam aliorum.

11. οὐχ οἷς γε λέγομεν non illis certe, quae [...] ſic v[...]pamus, Panathenaeis. haec eſt vetuſta librorum [...]gatoru[...] lectio, quam temerari haud decebat. Sin tamen [...] γε am-plectendum erit, ſuſpicor duo vocabula, iam viti[...] τε λέγο-μεν, in vnum τελοῦμεν eſſe contrahenda. reſpicit a[...] λαμπα-δηφορίας in Panathenaeis.

423. 5. ambigo inter ταύτῃ vulgatam, et ταύτη[...] vſurpa-tur quidem ὁδὸν ἰέναι.

8. f. οὐδ' αἱ νῆες αὐταὶ πλέουσαι. bene habet αὐταὶ[...] non [...]lummodo horrea nauium, *atque armaria, ſed etia*[...] ipſae maria peragrantes.

424. 1. f. οὐχ ἡ ἁρμονία nonne eſt concentus ciuium[...] bene compoſitus ciuilis gubernationis? vt haec ſit inter[...] ad quam in continenti ipſe reſpondet. φημὶ κἀγώ, ai[...] ipſe quoque, quem ad modum vos aitis.

antep. f. εἰκῇ σύνεσι καὶ ὡς ἔτυχε παραγινόμενα, [...] χρῆμα, οὐκ εἰσαγγελίας ἄξιον, ὡς φῄς. *res eſt ſcena digna* [[...] riſu et cauillationibus hiſtrionicis vt Ariſtophanes Socra[...] Nubibus exagitauit] non denuntiatione, h. e. non foro[...] ſeueritate iudicii, qua tu eam ais dignam eſſe.

425. 1. ad μέμηνεν ſubaudi, aut adde potius οὐδεὶς.

4. e vetuſta lectione πρὸς τῷ καὶ βαύνῳ effici debuerat [...] τῷ κλιβάνῳ.

6. f. καὶ πράττοντες.

10. f. ἀπολογουμένου. nam ἀπολογίζεσθαι aliud quid eſt, quam ἀπολογεῖσθαι. verum tamen ſtatim p. 427. 5. recurrit ἀπολο-γιεῖται, pro ἀπολογήσεται; vt videatur iſta duo verba promiſcu[...] habuiſſe Maximus,

427. 3. malim λαχών. in nominatiuo.

antep. [...]τωσὶ] non exquiſita, ſed ſimplici populari ora[...] qua in familiaribus ſermonibus vtimur.

429. 3. ſic diſtinguo et corrigo h. l. ταύτῃ δὲ νενεμημένης τῆ[...] ψυχῆς, mente ad hunc modum diſpertita, τῇ οἰκονομίᾳ [in datiu[...] τῆς τοῦ ἀνθρώπου συντάξεως στάσις ἐγγίγνεσθαι φιλεῖ. datiuus ille ap[...] eſt e verbo ἐγγίγνεσθαι.

00079968